מנורה מבטחים

2015

מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ

דוח תקופתי

לשנת 2015

מנורה מבטחים

דוח תקופתי
לשנת 2015

פרק א': דוח תיאור עסקי התאגיד

פרק ב': דוח הדירקטוריון

פרק ג': דוח בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

פרק ד': מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ - החברה המנהלת

פרק ה': מבטחים החדשה

פרק ו': מבטחים החדשה פלוס

מספר חברה: 512245812
משרד ראשי: ז'בוטינסקי 7 רמת גן 5252007,
מוקד שירות לקוחות ארצי: 03-7107777 | 2000*
פקס: 03-5480297
www.menoramivt.co.il

מנורה מבטחים

פרק א':

דוח תיאור עסקי התאגיד

תוכן עניינים עמוד

חלק א' – פעילות החברה ותיאור ההתפתחות עסקיה

1	פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה	1
2	תחומי פעילות	4
3	השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה	4
4	חלוקת דיבידנדים	4

חלק ב' – תיאור עסקי החברה לפי תחומי פעילות

5	מוצרים ושירותים – תחום הפנסיה	5
6	מוצרים ושירותים - תחום הגמל	11
7	מוצרים ושירותים – תחום השתלמות	16
8	מוצרים ושירותים - תחום מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה	18
9	ריכוז תוצאות הפעילות	20
10	תחרות	43
11	לקוחות	48

חלק ג' – מידע נוסף ברמת כלל החברה

12	מגבלות ופיקוח החלים על פעילות החברה	52
13	חסמי כניסה ויציאה	62
14	גורמי הצלחה קריטיים	63
15	השקעות	64
16	ביטוח המשנה של קרנות הפנסיה	67
17	הון אנושי	68
18	שיווק והפצה	70
19	ספקים ונותני שירות	74
20	רכוש קבוע	75
21	עונתיות	77
22	נכסים בלתי מוחשיים	78
23	גורמי סיכון	79
24	הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה	81
25	תחזיות אחרות והערכות לגבי עסקי החברה	82

חלק ד' – היבטי ממשל תאגידי

26	הדירקטורים של החברה המנהלת	84
27	נושאי משרה של החברה	86
28	אקטואר קרנות הפנסיה	89
29	מדיניות תגמול בחברה המנהלת	89

		עמוד
30	מבקר פנים	92
31	רואה חשבון מבקר	92
32	אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי	93
33	ביטוח או התחייבות לשיפוי לנושאי משרה	94

תיאור עסקי התאגיד

פרק "תיאור עסקי התאגיד" ערוך בהתאם לתקנה 8ב לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970 ובשינויים המחויבים שקבע הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר לענין חברה מנהלת של קרנות פנסיה וקופות גמל, במסגרת החלת הוראות התקנה האמורה על החברה.

פרק "תיאור עסקי התאגיד" כולל לעיתים ובין היתר, מידע צופה פני עתיד. מידע זה הוא מידע בלתי וודאי לגבי העתיד, המבוסס על מידע הקיים בחברה בתאריך הדוח וכולל הערכות של החברה או כוונות שלה נכון לתאריך הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה, בין היתר בשל שינויים שיחולו בגורמי הסיכון המפורטים בסעיף 23 להלן. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על ידי הופעת מילים כגון: "החברה מעריכה", "החברה מתכוונת", "החברה סבורה", "החברה צופה" וכד', אך יתכן כי מידע זה יופיע גם בניסוחים אחרים.

תחומי פעילות החברה דורשים ידע מקצועי רב, אשר במסגרתו מקובלים מונחים מקצועיים רבים החיוניים להבנת עסקי החברה והוראות ההסדר התחיקתי החלות על עסקים אלו. במסגרת תיאור עסקי התאגיד נעשה ניסיון לתאר את עסקי החברה ועסקי קרנות הפנסיה וקופות הגמל שבניהולה באופן בהיר ככל שניתן, תוך שימוש הכרחי במונחים מקצועיים אלו בצירוף הסבר בהיר המתייחס אליהם.

התיאורים המקצועיים הרבים, הוראות החוק השונות, החוזרים המקצועיים המפורסמים על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר ותקנוני קרנות הפנסיה וקופות הגמל שבניהול החברה ניתנו בהיקף הנדרש להבנת עסקי החברה. יחד עם זאת, הנוסחים המחייבים הינם אלו שפורסמו או שאושרו על ידי הגורמים המוסמכים לכך.

תקנוני קרנות הפנסיה וקופות הגמל הם מסמכים מורכבים, שההתמצאות בהם תצריך בדרך כלל קבלת ייעוץ פרטני מאת יועץ בעל מומחיות מתאימה. פרק זה אינו מהווה פרשנות של תקנוני קרנות הפנסיה וקופות הגמל לצורך קביעת זכויות המבוטחים וחובותיהם, ולענינים אלה יש לפנות רק לתקנוני קרנות הפנסיה וקופות הגמל עצמם.

תיאור עסקי התאגיד אינו מהווה מסמך ייעוץ לפי החוקים המפורטים בו.

מנורה מבטחים

חלק א':
פעילות החברה ותיאור ההתפתחות עסקיה

חלק א' – פעילות החברה ותיאור ההתפתחות עסקיה

1. פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה

1.1. מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ (להלן – "**החברה**") הוקמה בשנת 1995 כחברה פרטית מוגבלת במניות (חברה בערבון מוגבל). החברה הינה חברה בת בבעלות ובשליטה מלאה של מנורה מבטחים החזקות בע"מ (להלן – "**חברת האם**") (אשכול החברות בשליטת חברת האם יקרא להלן – "**הקבוצה**"). החברה פועלת כחברה מנהלת של קרנות פנסיה וקופות גמל בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א - 1981 (להלן – "**חוק הפיקוח על הביטוח**") ולחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה – 2005 (להלן – "**חוק קופות הגמל**"), ולצורך כך הינה בעלת רישיון מבטח, שבהתאם לסעיף 7 לחוק קופות הגמל נחשב גם כרישיון חברה מנהלת לגבי כל קרנות הפנסיה וקופות הגמל שבניהולה.

בעלי השליטה בחברה הינם פלמס אסטבלישמנט וניידן אסטבלישמנט (תאגידים זרים), המחזיקים בנאמנות עבור ה"ה טלי גריפל וניבה גורביץ, בהתאמה, והמחזיקים ביחד בכ-61.86% ממניות חברת האם.

1.2. רכישת רשף ומיזוגה לחברה

ביום 7 במאי, 2015 השלימה החברה את רכישת מלוא מניות רשף חברה לניהול קופות גמל למורים על יסודיים בע"מ (להלן - "רשף") מארגון המורים בבתי הספר העל יסודיים בישראל (להלן - "ארגון המורים"). רשף הינה החברה המנהלת של רשף קופת גמל לתגמולים (מספרי אישור מ"ה 636, 1447) ו-הילה קופת גמל לתגמולים ולפיצויים (מספרי אישור מ"ה 1478, 2132) (להלן - "הקופות הנרכשות"). הרכישה בוצעה בהתאם להסכם שנחתם ביום 30 בספטמבר, 2014.

בגין רכישת מניות רשף לא שולמה תמורה, ובמקביל התחייבה החברה כי שיעור דמי הניהול שישלמו עמיתי הקופות הנרכשות שהינם חברי ארגון המורים במהלך התקופות הנקובות בהסכם לא יעלה על השיעורים הקבועים בהסכם. בסמוך לאחר מועד השלמת העסקה הזרימה החברה כ-10.25 מיליון ש"ח לרשף, על מנת שרשף תעמוד בדרישות ההון העצמי המזעריות הקיימות מחברה מנהלת, שכן ההקלה שממנה נהנתה רשף, בתוקף היותה חברה מנהלת של קופות גמל ענפיות, התבטלה במועד השלמת העסקה.

ביום 5 באוגוסט, 2015 הושלם הליך של שינוי מבני, אשר במסגרתו מוזגה רשף לתוך החברה, באופן שהחברה הפכה להיות החברה המנהלת של הקופות הנרכשות, ורשף התחסלה ללא פירוק. יצוין, כי מבחינת היבטי המיסוי מועד המיזוג הינו ביום 30 ביוני, 2015. סך נכסי הקופות הנרכשות ליום 7 במאי, 2015, הסתכם בכ-2,094 מיליוני ש"ח. כתוצאה מהמיזוג האמור לעיל נוספו לדוח על המצב הכספי של החברה נכסים בסך של כ-6.6 מיליוני ש"ח, והתחייבויות בסך של כ-3.2 מיליוני ש"ח.

1.3. להלן תרשים מבנה האחזקות של קבוצת מנורה מבטחים החזקות בע"מ:

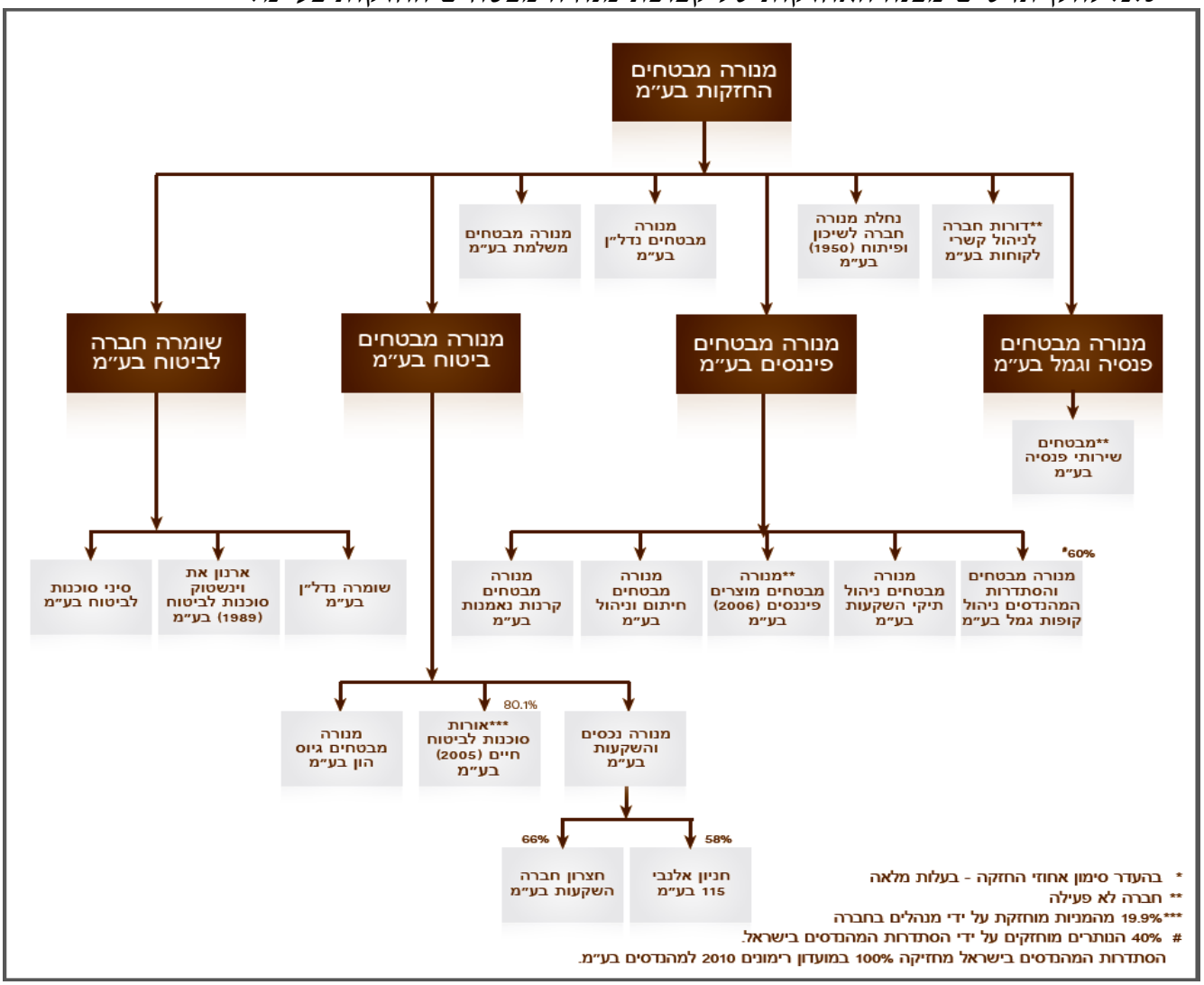

1.4. דירוג החברה

בחודש נובמבר, 2005 ביצעה חברת מידרוג בע"מ (להלן - "מידרוג") דוח דירוג של החברה ושל קרן הפנסיה מבטחים החדשה. מטרת הדירוג היתה להעריך את איכות הניהול של החברה, וזאת על ידי בחינת איכות ההון האנושי וחוסנה הפיננסי של החברה, כמו גם את יכולותיה לנהל את הסיכונים אליהם היא עצמה חשופה ואת הסיכונים אליהם חשופים מבוטחי מבטחים החדשה. מידרוג מקיימת מעקב שנתי אחר דירוגה של החברה, כאשר האחרון שבהם בוצע בחודש מרס, 2015, לפיו דירוגה של החברה נשמר על רמתו הגבוהה.

מידרוג העניקה לחברה דירוג בקבוצת האיכות הגבוהה ביותר - MQ1 - מבין סולם בן חמש קבוצות דירוג של חברות מנהלות של גופי השקעה וחיסכון (Investment Manager Quality Rating). דירוג MQ1 משקף את איכות החברה המנהלת ועל פיו מוערכת החברה באיכות גבוהה מאוד וזאת בהתבסס על שקלול יכולות הניהול, היציבות העסקית והאיתנות הפיננסית.

2. תחומי פעילות

החברה פועלת בארבעה תחומי פעילות:

2.1. תחום ניהול קרנות פנסיה (להלן - "**תחום הפנסיה**"), שכולל ניהול קרן פנסיה חדשה וקרן פנסיה כללית. קרנות הפנסיה מעניקות למבוטחים אפשרות לחיסכון פנסיוני לטווח ארוך (פנסיית זקנה), וכן כיסוי למקרה נכות (פנסיית נכות) ומוות (פנסיית שאירים). לפירוט נוסף אודות מוצרי התחום ראה סעיף 5 להלן;

2.2. תחום ניהול קופות גמל שונות (להלן - "**תחום גמל**"), מעניק לחוסך אפשרות חיסכון לטווח ארוך (קופת גמל לחסכון[1]), תוך קבלת הטבות מס שונות ואפשרות, בתנאים מסוימים, למשיכת הסכומים שנצברו כסכום חד פעמי. הקופות אינן מעניקות כיסוי ביטוחי לעמיתיהן. במסגרת התחום מנוהלות כל יתר קופות גמל שבניהול החברה, הנמנות על הסוגים הבאים: קופות גמל לחסכון (שלעניין הכספים שהופקדו בהן עד סוף שנת 2007 מוסיפות להתנהל כקופות גמל לתגמולים) שהן גם קופות גמל אישיות לפיצויים, קופות מרכזיות (לפיצויים, וכן קופת גמל מרכזית להשתתפות בפנסיה תקציבית), קופות גמל למטרה אחרת וקופות גמל בניהול אישי. בסה"כ מנוהלות בתחום האמור 11 קופות שונות. לפירוט נוסף אודות מוצרי התחום ראה סעיף 6 להלן;

2.3. תחום קרנות ההשתלמות (להלן – "**תחום ההשתלמות**") מעניק לחוסך אפשרות חיסכון לטווח בינוני/ארוך תוך קבלת הטבות מס שונות ואפשרות למשיכת הסכומים שנצברו כסכום חד פעמי. התחום כולל ניהול קרן השתלמות וניהול קרן השתלמות בניהול אישי. לפירוט נוסף אודות מוצרי התחום ראה סעיף 7 להלן;

2.4. תחום ניהול קופות גמל מבטיחות תשואה (להלן "**תחום מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה**"), שכולל מספר מסלולים מבטיחי תשואה ב-2 קופות גמל שונות, שביחס אליהם התחייבה החברה כי התשואה שיקבלו במסלולים לא תפחת מהתשואה המובטחת. תחום זה סגור בפני הצטרפות של עמיתים חדשים, והוא מצוי ב-Runoff. תוצאות התחום מאוחדות עם תוצאות החברה בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה (ראה פרוט בבאור 2.ג לדוחות הכספיים המאוחדים של החברה). לפירוט נוסף אודות מוצרי התחום – ראה חלק 8 להלן.

2.5. לאחר תאריך הדוח החליטה החברה לחדול לנהל קופות גמל אישיות והיא פועלת לסגור אותן כבר במהלך 2016.

3. השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה

בשנים 2014 ו-2015 לא בוצעו השקעות בהון החברה ו/או עסקאות במניותיה.

4. חלוקת דיבידנדים

4.1. דירקטוריון החברה לא אימץ בהחלטה מדיניות חלוקת דיבידנד.

4.2. לעניין המגבלות לחלוקת דיבידנד ודיבידנדים שחולקו - ראה ביאור 12 ("הון ודרישות הון") בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

[1] קופות אלו נקראו, עד לתיקון מס' 13 לחוק קופות הגמל, קופות גמל לא משלמות לקצבה.

מנורה מבטחים

חלק ב':
תיאור עסקי החברה לפי תחומי פעילות

חלק ב' – תיאור עסקי החברה לפי תחומי פעילות

5. מוצרים ושירותים – תחום הפנסיה

תחום הפנסיה כולל 2 קרנות פנסיה: קרן הפנסיה החדשה המקיפה "מבטחים החדשה" וקרן הפנסיה החדשה הכללית "מבטחים החדשה פלוס".

5.1. מבטחים החדשה

- כללי

מבטחים החדשה הינה קרן פנסיה חדשה מקיפה, שהוקמה בשנת 1995, בה מבוטחים עובדים שכירים ועצמאים (עובדים-עצמאים, עובדים-שכירים המפקידים כספים בקרן במעמד עצמאי ועצמאים), שהחלו להיות מבוטחים בקרן פנסיה משנת 1995 ואילך. החל מחודש מרס, 2005 מתנהלת הקרן כ"קרן תשואה". לפי הוראות תקנון "קרן תשואה", צבירת זכויות הפנסיה מבוססת על סכום צבור, המומר לפנסיה בעת הפרישה לפנסיית זקנה, בהתאם למקדם האקטוארי המתאים לנתוני הפרישה שבחר בהם המבוטח (גיל הפרישה שבחר, הבטחת תשלומים לתקופה מוגדרת, זכאות לפנסיית שאירים אחרי פטירתו). אחרי פטירתו של פנסיונר משולמת לאלמנתו פנסיית שאירים, בשיעור שנקבע לגביה במועד פרישתו לפנסיה, אלא אם במועד הפרישה קבע הפנסיונר כי לא תשולם פנסיית שאירים כאמור.

כמו כן, יוענק למבוטח כיסוי ביטוחי למקרי נכות ומוות לפני גיל הפרישה. כיסויים אלו ימומנו על ידי ניכוי עלות הסיכונים מחשבון המבוטח מדי חודש בחודשו, כאשר הקרן פועלת על בסיס ערבות הדדית של מבוטחי הקרן (דהיינו - המבטח הינם מבוטחי הקרן). היקף הכיסויים ייקבע לפי מסלול הפנסיה בו בחר המבוטח (מבין מגוון מסלולי ביטוח אפשריים), לפי גילו במועד הצטרפותו לקרן והתפתחות שכרו (בהתאם לעקרון שקבע הממונה, לפיו עלות הכיסויים הביטוחיים שיינתנו למבוטח לאורך כל תקופת ביטוחו לא תעלה על 35% מדמי הגמולים שיופקדו עבורו במרכיבי התגמולים בקרן באותה תקופה).

- שיעורי ההפקדות המותרים

תקרת ההפקדה החודשית בקרן הינה 20.5% מכפל השכר הממוצע במשק (בשנת 2015 עמד השכר הממוצע במשק על 9,260 ש"ח והחל מחודש ינואר, 2016 עומד השכר הממוצע במשק על 9,464 ש"ח), ולעניין מבוטח שכיר - הפקדות המעביד יכולות להיות בשיעור כולל של עד 15.83% משכר העובד (מזה עד 7.5% למרכיב התגמולים ועד 8.33% למרכיב הפיצויים) והפקדות העובד יכולות להיות בשיעור של עד 7% משכרו, ובלבד שהפקדת המעביד למרכיב התגמולים בשיעור של עד 5% תלווה בהפקדה זהה של העובד למרכיב התגמולים (כך שאם הפקיד המעביד למרכיב התגמולים דמי גמולים בשיעור של 6% משכרו של העובד, לדוגמה, ההפקדה חייבת להיות מלווה בהפקדה של העובד בשיעור של 5% או יותר) ושהפקדות המעסיק במרכיב הפיצויים יהיו מותנות בהפקדות בשיעור של 5% לפחות במרכיב תגמולי המעסיק. בהתאם לכך, הפקדות חד-פעמיות בקרן אינן יכולות לחרוג מן התקרה האמורה (המחושבת בכל שנת מס על בסיס מצטבר מתחילת שנת המס ועד לחודש ההפקדה). שיעורי ההפקדות בגין מבוטחים במסגרת הסדר פנסיית חובה הינם 17.5% החל משנת 2014 ואילך. בעת משיכת כספים מקרן הפנסיה, שלא בדרך של קצבה, יוחזר הסכום הצבור של המבוטח, בניכוי מס כדין.

- <u>כיסויים ביטוחיים</u>

מסלולי הביטוח של מבטחים החדשה מעניקים למבוטחים כיסויים ביטוחיים הן למקרי נכות (אובדן כושר עבודה) והן לשאירים (במקרה של פטירת המבוטח). בשנת 2015 היו במבטחים החדשה אחד עשר מסלולי ביטוח, כדלקמן:

- <u>מסלול כללי</u> - מסלול זה הוא מסלול ברירת המחדל ב"מבטחים החדשה", ובו הכיסוי הביטוחי המקסימלי המותר למקרה נכות (75%) ולשאירים במקרה של פטירה (100%) (לנשים לכל גיל הצטרפות, ולגברים עד לגיל הצטרפות של 47 שנים), כך שפנסיית השאירים מיועדת להיות דומה לפנסיית הזקנה הצפויה בגיל הפרישה. הכיסויים למקרי נכות או פטירה ניתנים החל מיום 1 בינואר, 2015 עד לגיל 67 – באשה ובגבר;
- <u>מסלול עתיר חיסכון</u> - המיועד למי שמעונין לקבל פנסיה נמוכה יותר (באופן משמעותי) במקרה של אובדן כושר עבודה או פטירה (הכיסויים האמורים ניתנים עד גיל 64 - באשה ו-67 - בגבר), אך פנסיית זקנה גבוהה יותר;
- <u>מסלול חיסכון מרבי לפרישה מוקדמת</u> - הדומה במהותו למסלול עתיר החיסכון, אך מקנה את הכיסויים הביטוחיים למקרי פטירה ונכות עד גיל 60 בלבד (בגבר ובאשה), ובכך מביא לצבירת פנסיית זקנה גבוהה אף יותר;
- <u>מסלול כללי לנשים לגיל 64</u> - מסלול זה היה מסלול ברירת המחדל לנשים עד לתום שנת 2014. המסלול כולל את אותם הכיסויים המוענקים במסלול הכללי, אלא שהכיסויים למקרי נכות או פטירה ניתנים בו לנשים עד לגיל 64. מסלול זה חל עד ל-30 ביוני, 2015 על כל הנשים שהיו מצויות במסלול הכללי ביום 31 בדצמבר, 2014, והחל מיום 1 ביולי, 2015 חל המסלול הכללי המעודכן (שבו ניתן כיסוי למקרי נכות ופטירה לנשים עד לגיל 67) על נשים אלו, ככל שלא ביקשו להיות מבוטחות במסלול אחר;
- <u>מסלול ביטוח מרבי</u> - הדומה במהותו למסלול הכללי, ובשונה ממנו מאפשר קבלת פנסיה בשיעור המרבי המותר לפי הוראות הממונה בכל גיל הצטרפות לקרן, אך מקנה את הכיסויים הביטוחיים למקרי פטירה ונכות עד גיל 60 בלבד (בגבר ובאשה);
- <u>מסלול משווה</u> - מסלול מאוזן, המיועד למי שמעוניין כי פנסיית הנכות או פנסיית השאירים שתשולם לו או למשפחתו תהיה קרובה לפנסיית הזקנה הצפויה בגיל הפרישה;
- <u>מסלול ביטוח שאירים מוגבר</u> - המיועד למי שמעוניין לקבל פנסיית זקנה נמוכה (באופן משמעותי) מזו שלפי המסלול הכללי, פנסיה נמוכה מאד במקרה של אובדן כושר עבודה, אך פנסיה גבוהה יותר במקרה של פטירה;
- <u>מסלול ביטוח שאירים מופחת</u> - כיסוי 75% לנכות, כיסוי שאירים זהה למסלול עתיר החיסכון;
- <u>מסלול משולב מוטה חיסכון</u> - שילוב בין המסלול הכללי לבין המסלול עתיר החיסכון;
- <u>מסלול משולב מוטה ביטוח</u> - שילוב בין המסלול הכללי לבין המסלול המשווה;
- <u>מסלול ביטוח נכות מופחת</u> - כיסוי לנכות זהה למסלול עתיר החיסכון, כיסוי שאירים זהה למסלול ביטוח שאירים מוגבר.

- מסלולי השקעה

במבטחים החדשה היו במהלך שנת 2015 ארבעה עשר מסלולי השקעה שונים, והחל מיום 31 במרס, 2016 יהיו בו שלושה עשר מסלולי השקעה שונים, כדלקמן:

- מסלול כללי - בו מנוהלים הנכסים בכפוף למגבלות החלות לפי הוראות ההסדר התחיקתי בנושא זה, ללא מגבלה מנהלית נוספת; מסלול זה היה מסלול ברירת המחדל ב"מבטחים החדשה" עד ליום 31 בדצמבר, 2015, והחל מאותו המועד הוא סגור להצטרפות של עמיתים חדשים;
- מסלולי יעד לפרישה – תשעה מסלולי השקעה תלויי גיל, המנוהלים בהתבסס על ההנחה שהכספים המנוהלים בכל אחד מהם מיועדים להמרה לפנסיית זקנה במהלך השנה הנקובה בשם המסלול; השנה הנקובה בשם כל מסלול תהיה בכפולה של חמש, החל בשנת 2020, המשך בשנים 2025, 2030 וכן הלאה. בתום שנת 2015 בוטל מסלול יעד לפרישה 2015, והעמיתים שנמצאו בו באותה העת שויכו למסלול יעד לפרישה 2020, ובמקביל נפתח מסלול יעד לפרישה 2060. החל מיום 1 בינואר, 2016 מהווים מסלולי יעד לפרישה את מסלול ברירת המחדל ב"מבטחים החדשה", בהתאם לשנת הלידה של עמית שהצטרף לקרן ולא בחר במסלול אחר.
- מסלול כללי ב' - בו מנוהלים הנכסים בכפוף למגבלות החלות לפי הוראות ההסדר התחיקתי בנושא זה, אך לפחות 10% מן הנכסים המנוהלים במסלול זה מושקעים במניות (לרבות המכשירים המתוארים לעניין מסלול המניות). בתום שנת 2015 נסגר מסלול זה למצטרפים חדשים, וביום 31 למרס, 2016 ישוייכו העמיתים שיימצאו בו באותה העת למסלול יעד לפרישה שמתאים לגילם, אלא אם הם יבחרו להשתייך למסלול השקעה אחר;
- מסלול מניות - בו מנוהלים הנכסים בכפוף למגבלות החלות לפי הוראות ההסדר התחיקתי בנושא זה, אך לפחות 60% מן הנכסים המנוהלים במסלול זה מושקעים במניות (לרבות נגזרים לסוגיהן, אג"ח להמרה במסלול מנייתי ומכשירים פיננסיים נוספים המבצעים השקעות במניות או עוקבים אחר פעילות השקעות במניות);
- מסלול אג"ח - בו מנוהלים הנכסים בכפוף למגבלות החלות לפי הוראות ההסדר התחיקתי בנושא זה, אך לפחות 50% מן הנכסים המנוהלים במסלול זה מושקעים באגרות חוב (לרבות אגרות חוב מיועדות, תעודות סל העוקבות אחר אגרות חוב והלוואות);
- מסלול הלכה - בו מנוהלים הנכסים בכפוף למגבלות החלות לפי הוראות ההסדר התחיקתי בנושא זה, בהתאם להחלטות הנהלת החברה, ובהתאם לכללי ההלכה היהודית;

בנוסף מנהלת הקרן תיק נכסים נפרד לכיסוי התחייבויותיה לפנסיונרים ותיק נכסים נפרד לכיסוי התחייבויותיה לזכאים קיימים.

5.2. מבטחים החדשה פלוס

- כללי

מבטחים החדשה פלוס הינה קרן פנסיה חדשה כללית (המכונה "קרן כללית" או "קרן משלימה") המיועדת להפקדות דמי גמולים משכר, העולה על כפל השכר הממוצע במשק, ולהפקדות חד-פעמיות לצורך רכישת קצבה. הקרן הוקמה בשנת 1997.
צבירת זכויות הפנסיה לפי תקנון מבטחים החדשה פלוס מבוססת גם היא על סכום צבור בדומה למבטחים החדשה (ראה פירוט בסעיף 5.1 לעיל). מבטחים החדשה פלוס מעניקה כיסוי ביטוחי למבוטחים, בדומה למבטחים החדשה, אך בנוסף מאפשרת למבוטח שבחר בכך, להשתייך למסלול יסוד, ללא כיסויים ביטוחיים.

- שיעורי ההפקדות המותרים

ההוראות לגבי שיעורי ההפקדות ב"מבטחים החדשה פלוס" זהות לאלו החלות על ההפקדות ב"מבטחים החדשה" (ראה סעיף 5.1 לעיל). יחד עם זאת, אין מגבלה על גובה ההפקדה החודשית והקרן מקבלת גם הפקדות חד-פעמיות שאינן מוגבלות בסכום. בעת משיכת כספים מקרן הפנסיה, שלא בדרך של קצבה, יוחזר הסכום הצבור של המבוטח, בניכוי מס כדין.

- כיסויים ביטוחיים

בהתאם לתקנון של מבטחים החדשה פלוס, שעמד בתוקפו עד חודש דצמבר, 2007, ניתנו זכויות לפנסיה בגיל זקנה בלבד, ובכל מקרה לא ניתן כיסוי ביטוחי למקרי נכות ומוות לפני גיל הזקנה.
בהתאם לתקנון מבטחים החדשה פלוס שבתוקף מחודש דצמבר, 2007 והמבוסס על תקנון מבטחים החדשה, ניתנת למבוטחי הקרן אפשרות לבחור במסלולי ביטוח הכוללים כיסויים ביטוחיים למקרי נכות ומוות ("פנסיה מקיפה"). במבטחים החדשה פלוס קיימים אותם מסלולי ביטוח שקיימים במבטחים החדשה (לפירוט ראה סעיף 5.1 לעיל). יחד עם זאת, המבוטח במבטחים החדשה פלוס רשאי לבקש כי יחול עליו מסלול שאין בו כיסויים ביטוחיים כאמור, והוא מיועד לביטוח זקנה בלבד (ביטוח זקנה משמעו תשלום פנסיית זקנה ממועד הפרישה לכל חיי הפנסיונר, ואם בחר בכך - גם לאלמנתו אחריו, לכל ימי חייה; המסלול לביטוח זקנה בלבד מכונה "פנסיית יסוד").
מנגנון האיזון האקטוארי במבטחים החדשה פלוס, בכל הנוגע לעודף אקטוארי הנובע משיעורי יציאה לנכות ומתמותת מבוטחים פעילים ונכים ובכל הנוגע לגירעון אקטוארי הנובע מאותם גורמים, חל רק על המבוטחים, שחל עליהם מסלול ביטוח שאינו מסלול פנסיית יסוד.

- מסלולי השקעה

במבטחים החדשה פלוס נוהל בשנת 2015 מסלול השקעות אחד. החל מיום 1 בינואר, 2016 מנוהלים במבטחים החדשה פלוס עשרה מסלולי השקעה (והחל מיום 31 במרס, 2016 ינוהלו בה תשעה מסלולי השקעה), כדלקמן:

- מסלול כללי - בו מנוהלים הנכסים בכפוף למגבלות החלות לפי הוראות ההסדר התחיקתי בנושא זה, ללא מגבלה מנהלית נוספת; מסלול זה היה מסלול ברירת המחדל ב"מבטחים החדשה" עד ליום 31 בדצמבר, 2015, והחל מאותו המועד הוא סגור להצטרפות של עמיתים חדשים. ביום 31 למרס, 2016 ישוייכו העמיתים

שיימצאו במסלול זה באותה העת למסלול יעד לפרישה שמתאים לגילם, אלא אם הם יבחרו להשתייך למסלול השקעה אחר;

- מסלולי יעד לפרישה – תשעה מסלולי השקעה תלויי גיל, המנוהלים בהתבסס על ההנחה שהכספים המנוהלים בכל אחד מהם מיועדים להמרה לפנסיית זקנה במהלך השנה הנקובה בשם המסלול; השנה הנקובה בשם כל מסלול תהיה בכפולה של חמש, החל בשנת 2020, המשך בשנים 2025, 2030 וכן הלאה. החל מיום 1 בינואר, 2016 מהווים מסלולי יעד לפרישה את מסלול ברירת המחדל ב"מבטחים החדשה פלוס", בהתאם לשנת הלידה של עמית שהצטרף לקרן ולא בחר במסלול אחר.

בנוסף מנהלת הקרן תיק נכסים נפרד לכיסוי התחייבויותיה לפנסיונרים.

5.3. מדיניות החיתום של קרנות הפנסיה

- מיום הקמתה של מבטחים החדשה קיים בה מנגנון של תקופת אכשרה לאירועים הנובעים ממחלה הקיימת במועד ההצטרפות. במקרה של תביעה, כאשר המבוטח לא השלים את תקופת האכשרה הנדרשת, מתבצע הליך בדיקה הכולל פניה לכל הגורמים הרלבנטיים לצורך בחינת עברו הרפואי של המבוטח. לגבי מבוטחים עצמאיים בודדים או הנמנים על קבוצת מצטרפים קטנה, מבצעת הקרן חיתום רפואי מיום הקמתה (בנוסף על מנגנון תקופת האכשרה האמור), כתנאי להצטרפות לקרן, חידוש תשלומים או הגדלת הכיסוי הביטוחי. הקרן מבצעת מעת לעת בחינה של הצורך בהתאמת מדיניות החיתום למבנה ההצטרפות לקרן הפנסיה.
- ממועד הפעלת מסלולי הביטוח במבטחים החדשה פלוס, בחודש אוגוסט, 2008, קיימים גם בה מנגנוני תקופת האכשרה והחיתום הרפואי האמורים לעיל.

5.4. אופן ניהול ההתחייבויות הפנסיוניות

הגיל הממוצע של המבוטחים במבטחים החדשה ובמבטחים החדשה פלוס הינו כ-40 שנים ו-46 שנים בהתאמה. בהתחשב בעובדה כי תזרים ההתחייבויות הצפוי הינו ארוך טווח (עשרות שנים) ולנוכח תחזית פרישת המבוטחים לפנסיית זקנה והנחות שיעורי הזכאות לפנסיית נכות ותשלומי הפנסיות לשאירים, אופק ההשקעה במסלול הכללי במבטחים החדשה, ובמבטחים החדשה פלוס, הינו לתקופות של 30 שנה לערך.

מחודש יוני, 2008 ואילך מנוהלים תיקי הנכסים של מבטחים החדשה העומדים כנגד ההתחייבויות לפנסיונרים וכנגד ההתחייבויות לזכאים קיימים לפנסיה (פנסיונרים שפרשו לפנסיה עד סוף שנת 2003, שהממשלה מוסיפה להנפיק בגין 70% מהנכסים העומדים כנגד התחייבויות הקרן כלפיהם אגרות חוב מיועדות מסוג "ערד") לפי מדיניות השקעות נפרדת, שאלה עיקריה: חלק מהנכסים מושקעים באגרות חוב ממשלתיות מיועדות צמודות מדד מסוג "ערד", בשיעורים מתוך תיק הנכסים כפי שנקבע, לפי הענין, בהוראות ההסדר התחיקתי (לענין זכאים קיימים לפנסיה - 70% מהנכסים בתיק הרלבנטי; לענין הפנסיונרים האחרים - שיעור זהה לשיעור אגרות החוב המיועדות בתיקי הנכסים האחרים בקרן, שהינו 30%). יתרת הנכסים בתיקים האמורים מושקעת בהשקעות צמודות מדד ברמת סיכון נמוכה, תוך ניסיון להפחית את התנודתיות הצפויה בתשואת תיקי הנכסים האמורים עד למינימום (להערכת החברה, לא ניתן להימנע לחלוטין מתנודתיות כאמור).

החל משנת 2009 מנהלת החברה במבטחים החדשה פלוס תיק השקעות נפרד לכיסוי התחייבויותיה לפנסיונרים, שפועל בדומה למתואר לעיל ביחס למבטחים החדשה.
מנגנון עדכון פנסיות הזקנה הינו מנגנון של הצמדת הפנסיה לשינויים במדד המחירים לצרכן - מדי חודש בחודשו, עדכון הפנסיה בהתאם לעודף/גרעון אקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים אחת לרבעון ועדכון הפנסיה בהתאם לעודף/גרעון האקטוארי הנובע מתשואות ושיעורי ריבית להיוון - אחת לשנה.
לפרטים אודות דוח הצוות להגברת הוודאות בחיסכון הפנסיוני והשלכותיו העתידיות האפשרויות על שיעורי אגרות החוב המיועדות שיוקצו לפנסיונרים ולעמיתים - ראה סעיף 12.3.2 (ד) להלן.

5.5. <u>שינויים המשפיעים על הביקוש וההיצע בתחום הפנסיה</u>

להלן יתוארו בתמצית עיקרי הרפורמות אשר הונהגו בשוק החיסכון לטווח ארוך בשנים האחרונות והשפיעו על תחום הפנסיה בלבד:

<u>הפסקת שיווק תכניות ביטוח חיים עם מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים</u>

בתחילת שנת 2013, ובהתאם להוראות חוזר שפרסם הממונה בחודש נובמבר, 2012, הפסיקו חברות הביטוח לשווק תכניות ביטוח חיים משולבות חיסכון עם מקדמי קצבה המגלמים הבטחת תוחלת חיים ("**מקדמי קצבה מובטחים**") (למעט, בתנאים מסוימים, ביחס למי שמלאו לו לפחות 60 שנים במועד המכירה), והחלו לשווק תכניות ביטוח חיים משולבות חיסכון ללא מקדמי קצבה מובטחים. כתוצאה מכך, ונוכח העובדה כי בהיעדר מקדמי הקצבה המובטחים בוטל אחד מהיתרונות השיווקיים של מוצר ביטוח החיים נצפתה בשנים 2014 ו-2015, מגמה של גידול בשיעור המצטרפים החדשים לקרנות הפנסיה מקרב המצטרפים לראשונה לעולם הפנסיוני.
בהקשר זה יצוין, כי חלק מהרפורמות הינן רפורמות מהעת האחרונה שעדיין לא נכנסו לתוקף בשנת 2015 ולכן לא השפיעו עד כה על החברה, ובחלק מהמקרים מדובר ברפורמות מתוכננות שמצויות עדיין בשלבי טיוטה אך עשויות להשפיע לעיתים באופן מהותי על תנאי התחרות בשנים הבאות, כדוגמת הוראת השעה במסגרת **תיקון מס' 13 לחוק קופות הגמל** שמאחדת את החסכונות הפנסיונים הלא פעילים של עמיתים בקרנות הפנסיה לחשבונות הפעילים שלהם בקרנות אחרות, וכן החוזר שעניינו "**הוראות לבחירת קופת גמל**" הקובע תהליך לבחירת קופת ברירת מחדל יחידה עבור כלל העובדים במשק שלא בחרו באופן אקטיבי קופה אחרת ומעסיקיהם לא ביצעו מכרז עצמאי לעניין זה, הכל כמפורט בסעיפים 12.3.1 (א) ו-12.3.2 (ג) להלן.

6. מוצרים ושירותים - תחום הגמל

6.1. תחום זה כולל את קופות הגמל הבאות:

מס'	שם הקופה	סוג הקופה
1.	מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים	קופת גמל לחסכון, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים
2.	מור מנורה מבטחים	קופת גמל לחסכון, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים, קופה סקטוריאלית
3.	מנורה מבטחים יותר - מסלול ד'	קופת גמל לחסכון, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים
4.	מנורה מבטחים אמיר כללי	קופת גמל לחסכון, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים
5.	מנורה מרכזית לפיצויים	קופה מרכזית לפיצויים
6.	מבטחים מרכזית לפיצויים	קופה מרכזית לפיצויים
7.	מנורה מבטחים משתתפת בפנסיה תקציבית	קופת גמל מרכזית להשתתפות בפנסיה תקציבית
8.	מבטחים קופת גמל למטרות חופשה, חגים והבראה	קופת גמל למטרה אחרת - חופשה והבראה
9.	מנורה מבטחים גמל בניהול אישי	קופת גמל לחסכון וקופת גמל לתגמולים - בניהול אישי
10.	הילה קופת גמל לתגמולים ופיצויים*)	קופת גמל לחסכון, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים, קופה סקטוריאלית
11	רשף קופת קופת גמל לתגמולים*)	קופת גמל לחסכון, קופת גמל לתגמולים, קופה סקטוריאלית

*) ראה לעיל סעיף 1.2 לעיל בדבר רכישת רשף.

6.2. <u>קופות גמל לחסכון (קופות גמל לתגמולים) ואישיות לפיצויים</u>

6.2.1. קופות גמל לחסכון הן קופות גמל לטווח ארוך. כספים שהופקדו לקופות הללו עד לתום שנת 2007 – הופקדו לקופות גמל לתגמולים, והם ניתנים למשיכה בסכום חד פעמי בהתקיים תנאים מסוימים. כספים שהופקדו לקופות הללו החל מתחילת שנת 2008 – הינם כספים קצבתיים שבעת משיכתם שלא בדרך של קצבה, יוחזר הסכום הצבור של העמית, בניכוי מס כדין. עד לתיקון מס' 13 לחוק קופות הגמל נקראו הקופות – קופות גמל לא משלמות לקצבה, ומשיכת הכספים הקצבתיים מהן נעשתה על דרך של העברת הכספים לקופת גמל משלמת לקצבה (ביטוח מנהלים או קרן פנסיה) וקבלת קצבה (או היוון קצבה) ממנה. במסגרת תיקון מס' 13 לחוק קופות הגמל בוטלה החובה לבצע משיכה של כספים קצבתיים מקופת גמל לחסכון רק על דרך של העברתם לקופת גמל משלמת לקצבה וניתנה אפשרות לתשלום קצבה מקופת גמל לחסכון באמצעות שילוב של משיכה לתקופה קצובה מהקופה ורכישת ביטוח אריכות חיים ממבטח חיצוני.

6.2.2. קופות גמל לחסכון מיועדות לשכירים ולעצמאיים, אלא אם נקבע אחרת בתקנונן, וההפקדות אליהן מבוצעות מידי חודש בחודשו בגין שכירים, ואחת לתקופה בגין עצמאיים. קופות שאושרו כקופות אישיות לפיצויים מאפשרות הפקדות לרכיב הפיצויים בגין שכירים. ההוראות לגבי שיעורי ההפקדות בקופות גמל לחסכון לקצבה זהות לאלו החלות על ההפקדות ב"מבטחים החדשה" (ראה סעיף 5.1 לעיל). יחד עם זאת, אין מגבלה על גובה ההפקדה החודשית והקופות יכולות לקבל גם הפקדות חד-פעמיות שאינן מוגבלות בסכום.

6.2.3. כאמור לעיל, החברה מנהלת 5 קופות גמל לחסכון:

- <u>מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים</u> – שהינה קופה מסלולית, שכללה במהלך שנת 2015 חמישה מסלולי השקעה שונים, ולאחר התאמת תקנון הקופה להוראות חוזר מסלולי השקעה (לפרטים ראה סעיף 12.3.2(ב) להלן), כוללת הקופה שמונה מסלולי השקעה שונים, כדלקמן:

- שלושה מסלולי השקעה תלויי גיל (מסלול לבני 50 ומטה, מסלול לבני 50-60 ומסלול לבני 60 ומעלה), אשר נכסיהם יושקעו בכפוף להוראות הדין לפי שיקול דעתה של ועדת ההשקעות, בהתחשב, בין היתר, בגילאי העמיתים בכל מסלול. מסלולים אלו הינם מסלולי ברירת המחדל של הקופה החל מיום 1 בינואר, 2016 ואילך;
- מסלול אג"ח עד 10% מניות - נכסי המסלול יהיו חשופים לנכסים הבאים: אג"ח סחירות ושאינן סחירות של חברות, ני"ע מסחריים, הלוואות שאינן סחירות לחברות, אג"ח להמרה, פקדונות, אג"ח של ממשלת ישראל או אג"ח של ממשלות אחרות. חשיפה לנכסי אג"ח תהיה בשיעור שלא יפחת מ-75% ולא יעלה על 120% מנכסי המסלול. חשיפה למניות תהיה בשיעור שלא יעלה על 10% מנכסי המסלול. יתרת הנכסים תושקע בכפוף להוראות הדין, ובכפוף לשיקול דעתה של ועדת ההשקעות;
- מסלול מניות - נכסי המסלול יהיו חשופים למניות בארץ ובחו"ל, בשיעור חשיפה שלא יפחת מ- 75% ולא יעלה על 120% מנכסי המסלול. יתרת הנכסים תושקע בכפוף להוראות הדין, ובכפוף לשיקול דעתה של ועדת ההשקעות;
- מסלול שקלי טווח קצר - נכסי המסלול יהיו חשופים לנכסים הבאים שאינם צמודים: פיקדונות שקליים, מלוות ממשלתיות, הלוואות שקליות ואג"ח שקליות סחירות ושאינן סחירות, בשיעור חשיפה שלא יפחת מ- 75% ולא

יעלה על 120% מנכסי המסלול. נכסי המסלול יהיו חשופים לנכסים המפורטים לעיל שמשך החיים הממוצע שלהם אינו עולה על שנה. יתרת הנכסים תושקע בכפוף להוראות הדין, ובכפוף לשיקול דעתה של ועדת ההשקעות;

- מסלול אג"ח ממשלת ישראל - נכסי המסלול יהיו חשופים לאג"ח של ממשלת ישראל בשיעור חשיפה שלא יפחת מ-75% ולא יעלה על 120% מנכסי המסלול. יתרת הנכסים תושקע בכפוף להוראות הדין, ובכפוף לשיקול דעתה של ועדת ההשקעות;
- מסלול אג"ח קונצרני - נכסי המסלול יהיו חשופים לנכסים הבאים בארץ ובחו"ל: אג"ח סחירות ושאינן סחירות של חברות, ני"ע מסחריים, הלוואות שאינן סחירות לחברות, אג"ח להמרה ופקדונות, בשיעור חשיפה שלא יפחת מ-75% ולא יעלה על 120% מנכסי המסלול. יתרת הנכסים תושקע בכפוף להוראות הדין, ובכפוף לשיקול דעתה של ועדת ההשקעות.

המסלול הכללי של הקופה (שכל הנכסים שלו הושקעו בהתאם לשיקול הדעת של החברה המנהלת כפי שיהא מעת לעת, ובכפוף להוראות ההסדר התחיקתי ולמגבלות שנקבעו על פיו) בוטל ביום 31 בדצמבר, 2015, והעמיתים שהיו מצויים בו באותו המועד שויכו למסלול לבני 50-60.

- <u>מור מנורה מבטחים</u> - שהינה קופה סקטוריאלית, שההצטרפות אליה מוגבלת למשרתי הקבע ובני משפחתם בלבד, ואינה פתוחה בפני עמיתים אחרים. הקופה הינה קופה מסלולית שכללה במהלך שנת 2015 שלושה מסלולי השקעה שונים, ולאחר התאמת תקנון הקופה להוראות חוזר מסלולי השקעה, כוללת הקופה ארבעה מסלולי השקעה שונים כדלקמן:

- שלושה מסלולי השקעה תלויי גיל (מסלול לבני 50 ומטה, מסלול לבני 50-60 ומסלול לבני 60 ומעלה), אשר נכסיהם יושקעו בכפוף להוראות הדין לפי שיקול דעתה של ועדת ההשקעות, בהתחשב, בין היתר, בגילאי העמיתים בכל מסלול. מסלולים אלו הינם מסלולי ברירת המחדל של הקופה החל מיום 1 בינואר, 2016 ואילך;
- מסלול מניות - נכסי המסלול יהיו חשופים למניות בארץ ובחו"ל, בשיעור חשיפה שלא יפחת מ- 75% ולא יעלה על 120% מנכסי המסלול. יתרת הנכסים תושקע בכפוף להוראות הדין, ובכפוף לשיקול דעתה של ועדת ההשקעות.

המסלול הכללי (שכל הנכסים שלו הושקעו בהתאם לשיקול הדעת של החברה המנהלת כפי שיהא מעת לעת, ובכפוף להוראות ההסדר התחיקתי ולמגבלות שנקבעו על פיו) בוטל ביום 31 בדצמבר, 2015, והעמיתים שהיו מצויים בו באותו המועד שויכו למסלול לבני 50 ומטה.

מסלול כללי ב' (שעד 10% מנכסיו הושקעו במניות, ויתרת נכסי המסלול הושקעה, בכפוף למגבלה אמורה לענין השקעה במניות, בהתאם לשיקול הדעת של החברה, כפי שיהא מעת לעת, ובכפוף להוראות ההסדר התחיקתי ולמגבלות שנקבעו בו) בוטל ביום 31 בדצמבר, 2015, והעמיתים שהיו מצויים בו באותו המועד שויכו למסלול לבני 60 ומעלה.

- מנורה מבטחים יותר – תוצאות המסלול שאינו מבטיח תשואה של קופה זו (מסלול יותר ד') נכללות בתחום הגמל. תוצאות יתרת מסלולי הקופה נכללות בתחום מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה. חלק מהעברות היו העברות על פי הוראות הדין של כספי נפטרים במסלולים מבטיחי תשואה של הקופה;

- מנורה מבטחים אמיר - תוצאות המסלול שאינו מבטיח תשואה של קופה זו (כללי) נכללות בתחום הגמל. תוצאות יתרת מסלולי הקופה נכללות בתחום מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה. חלק מהעברות היו העברות על פי הוראות הדין של כספי נפטרים במסלולים מבטיחי תשואה של הקופה;

- מנורה מבטחים גמל בניהול אישי – שהינה קופה בניהול אישי (IRA).

6.3. קופות גמל מרכזיות

6.3.1. קופה מרכזית לפיצויים מיועדת למעביד. החל משנת 2011 מוצר זה סגור להפקדות חדשות ומנוהל כמוצר ב-Runoff.

6.3.2. קופת גמל מרכזית להשתתפות בפנסיה תקציבית מיועדת לחיסכון ייעודי של מעביד לצורך תשלומי פנסיה תקציבית לעובדיו שיש להם הסדר פנסיה תקציבית, מתוך כספים שנוכו משכרם של העובדים האמורים כהשתתפות בעלות הסדר הפנסיה התקציבית. הפקדות העמית-המעביד בקופה נעשות תוך ייחוס החלק היחסי של ההפקדה לכל עובד, תוך זיהוי שמי של העובד, על מנת שכספים אלה ישמשו בעתיד לצורך תשלומי פנסיה תקציבית לאותו עובד בלבד. עוד יצוין, כי במסגרת תיקון מס' 13 לחוק קופות הגמל ניתנה גם לקיבוצים ומושבים שיתופיים האפשרות להפקיד לקופה זו, אך בשלב זה וכל עוד לא תיתן הממונה הוראות משלימות לתיקון החוק, אפשרות זו אינה ישימה בפועל.

6.3.3. החברה מנהלת 3 קופות מרכזיות:

- מבטחים מרכזית לפיצויים - כל נכסי הקופה יושקעו בהתאם לשיקול הדעת של החברה, כפי שיהא מעת לעת, ובכפוף להוראות ההסדר התחיקתי ולמגבלות שנקבעו על פיו.
- מנורה מרכזית לפיצויים - בעלת שלושה מסלולי השקעה, כדלקמן:
  - מנורה מרכזית לפיצויים כללי - כל נכסי המסלול יושקעו בהתאם לשיקול הדעת של החברה, כפי שיהא מעת לעת, ובכפוף להוראות ההסדר התחיקתי ולמגבלות שנקבעו בו.
  - מנורה מרכזית לפיצויים עד 10% מניות - עד 10% מנכסי המסלול יושקעו במניות, וניירות ערך המירים למניות, ויתרת נכסי המסלול תושקע בהתאם לשיקול הדעת של החברה, כפי שיהא מעת לעת, ובכפוף להוראות ההסדר התחיקתי ולמגבלות שנקבעו על פיו.
  - מנורה מרכזית לפיצויים ללא מניות - כל נכסי המסלול יושקעו בהתאם לשיקול הדעת של החברה, כפי שיהא מעת לעת, ובכפוף להוראות ההסדר התחיקתי למגבלות שנקבעו על פיו, ללא השקעה במניות או בניירות ערך המירים למניות.

- <u>מנורה מבטחים משתתפת בפנסיה תקציבית</u> שבה שני מסלולי השקעה כדלקמן:
  - מנורה מבטחים משתתפת בפנסיה תקציבית - כל נכסי המסלול יושקעו בהתאם לשיקול הדעת של החברה, כפי שיהא מעת לעת, ובכפוף להוראות ההסדר התחיקתי ולמגבלות שנקבעו בו;
  - מנורה מבטחים משתתפת בפנסיה תקציבית מסלול ללא מניות - כל נכסי המסלול יושקעו בהתאם לשיקול הדעת של החברה, כפי שישתנה מעת לעת, ובכפוף להוראות ההסדר התחיקתי למגבלות שנקבעו על פיו, ללא השקעה במניות או בניירות ערך המירים למניות.

6.4. <u>קופת גמל למטרה אחרת</u>

6.4.1. חוק קופות הגמל קבע, כי לא יינתן אישור לקופות גמל חדשות למטרה אחרת לגבי קרן המיועדת לתשלום דמי חגים, דמי תאונה ותשלומים אחרים כיוצא באלה, וכי לא יינתן אישור לקופות גמל חדשות למטרה אחרת לגבי קרן המיועדת לתשלום דמי חופשה, אלא אם הוקמה לפי הוראות חוק חופשה שנתית, התשי"א-1951.

6.4.2. החברה מנהלת קופת גמל אחת למטרה אחרת (מבטחים - קופת גמל למטרות חופשה, חגים והבראה), שמיועדת, בין היתר, לתשלום דמי חופשה וחגים, ומשכך היא משתייכת לקבוצה סגורה של קופות גמל מסוג זה, אליה לא יצורפו עוד קופות גמל חדשות.

6.5. <u>שינויים המשפיעים על הביקוש וההיצע שבתחום הגמל</u>

הביקוש וההיצע שבתחום הגמל מושפעים בעיקר מנסיונות הרגולציה להחיות את קופות הגמל – חלק מהרפורמות הינן רפורמות מהעת האחרונה שעדיין לא נכנסו לתוקף בשנת 2015 ולכן לא השפיעו עד כה על החברה, ובחלק מהמקרים מדובר ברפורמות מתוכננות שמצויות עדיין בשלבי טיוטה אך עשויות להשפיע לעיתים באופן מהותי על תנאי התחרות בשנים הבאות, כדוגמת האפשרות שהתווספה במסגרת תיקון 13 לחוק קופות הגמל, שלפיה קופת גמל תשלם לעמיתים קצבה למשך תקופה מוגדרת, שבסופה יחלו לקבל תשלומים ממבטח מכוח פוליסה למשך כל ימי חייו, או האפשרות להקים ולשווק קופת גמל להשקעה (ראה 12.3.1 (א) להלן).

7. מוצרים ושירותים – תחום השתלמות

7.1. תחום זה כולל את קופות הגמל הבאות:

מס'	שם הקופה	סוג הקופה
1.	מנורה מבטחים השתלמות	קרן השתלמות
2.	מנורה מבטחים השתלמות בניהול אישי	קרן השתלמות בניהול אישי

7.2. קרנות השתלמות מיועדות למימון השתלמות מקצועיות אולם ניתן למשוך מהן כספים לכל מטרה אחרת בתום שש שנים ממועד ההפקדה הראשונה, ללא תשלום מס. ההפקדות בקרנות ההשתלמות לשכירים נעשות על ידי המעסיק והעובד ונרשמות על שם העובד - שיעורי ההפקדות מתוך השכר נקבעו בהתאם לפקודת מס הכנסה והם עד 7.5% למעסיק ועד 2.5% לעובד, אך ניתן לקבוע בהסכם קיבוצי שיעורי הפקדות שונים מאלה. ההפקדות מוכרות למעסיק כהוצאות. ההפקדות לקרנות השתלמות לעצמאים מותרות רק למי שיש לו הכנסה מעסק או ממשלח יד בכפוף לתקרת הכנסה.

7.3. כאמור לעיל, החברה מנהלת 2 קרנות השתלמות:

- מנורה מבטחים השתלמות – שהינה קרן השתלמות מסלולית הכוללת תשעה מסלולי השקעה השונים, כדלקמן:
  - להבה מסלול כללי - במסלול זה נכסי המסלול יהיו חשופים לנכסים מסוגים שונים בכפוף להוראות הדין, ובכפוף לשיקול דעתה של ועדת השקעות;
  - מסלול אג"ח עד 10% מניות - נכסי המסלול יהיו חשופים לנכסים הבאים בארץ ובחו"ל: אג"ח סחירות ושאינן סחירות, ניירות ערך מסחריים, הלוואות שאינן סחירות, אג"ח להמרה ופקדונות. חשיפה לנכסי אג"ח תהיה בשיעור חשיפה שלא יפחת מ- 75% ולא יעלה על 120% מנכסי המסלול. חשיפה למניות תהיה בשיעור שלא יעלה על 10% מנכסי המסלול. חשיפה לנכסים שאינם אג"ח ואינם מניות תהיה על פי שיקול דעתה של ועדת ההשקעות ובכפוף לכל דין;
  - מסלול אג"ח עד 20% מניות - נכסי המסלול יהיו חשופים לנכסים הבאים: אג"ח סחירות ושאינן סחירות של חברות, ני"ע מסחריים, הלוואות שאינן סחירות לחברות, אג"ח להמרה, פיקדונות, אג"ח של ממשלת ישראל או אג"ח של ממשלות אחרות. חשיפה לאג"ח תהיה בשיעור שלא יפחת מ-75% ולא יעלה על 120% מנכסי המסלול. חשיפה למניות תהיה בשיעור שלא יעלה על 20% מנכסי המסלול. חשיפה לנכסים שאינם אג"ח ואינם מניות תהיה על פי שיקול דעתה של ועדת ההשקעות ובכפוף לכל דין;
  - מסלול מניות - במסלול זה נכסי המסלול יהיו חשופים למניות בארץ ובחו"ל בשיעור חשיפה שלא יפחת מ- 75% ולא יעלה על 120% מנכסי המסלול. יתרת הנכסים תושקע בכפוף להוראות הדין, ובכפוף לשיקול דעתה של ועדת ההשקעות;
  - מסלול מניות בחו"ל - נכסי המסלול יהיו חשופים למניות שנסחרות בחו"ל, בשיעור חשיפה שלא יפחת מ- 75% ולא יעלה על 120% מנכסי המסלול. יתרת הנכסים תושקע בכפוף להוראות הדין, ובכפוף לשיקול דעתה של ועדת ההשקעות;

- מסלול אג"ח קונצרני - במסלול זה נכסי המסלול יהיו חשופים לנכסים הבאים בארץ ובחו"ל: אג"ח סחירות ושאינן סחירות, ני"ע מסחריים, הלוואות שאינן סחירות לחברות, אג"ח להמרה ופיקדונות. בשיעור חשיפה שלא יפחת מ- 75% ולא יעלה על 120% מנכסי המסלול. יתרת הנכסים תושקע בכפוף להוראות הדין, ובכפוף לשיקול דעתה של ועדת ההשקעות;
- מסלול שקלי לטווח קצר - נכסי המסלול יהיו חשופים לנכסים הבאים שאינם צמודים: פקדונות שקליים, מלוות ממשלתיות, הלוואות שקליות ואג"ח שקליות סחירות ושאינן סחירות, בשיעור חשיפה שלא יפחת מ- 75% ולא יעלה על 120% מנכסי המסלול. נכסי המסלול יהיו חשופים לנכסים המפורטים לעיל שמשך החיים הממוצע שלהם אינו עולה על שנה. יתרת הנכסים תושקע בכפוף להוראות הדין, ובכפוף לשיקול דעתה של ועדת ההשקעות;
- מסלול אג"ח ממשלת ישראל - נכסי המסלול יהיו חשופים לאג"ח של ממשלת ישראל בשיעור חשיפה שלא יפחת מ- 75% ולא יעלה על 120% מנכסי המסלול. יתרת נכסי מסלול ההשקעה תושקע בכפוף להוראות הדין, ובכפוף לשיקול דעתה של ועדת ההשקעות;
- מסלול לטווח ארוך - נכסי העמיתים יהיו חשופים לנכסים שונים בכפוף להוראות הדין. שיעור החשיפה למניות ולאג"ח קונצרני לא יפחת מ- 40% מנכסי המסלול. יתרת הנכסים תושקע בכפוף להוראות הדין ובכפוף לשיקול דעתה של ועדת ההשקעות. נכסי המסלול יושקעו בהתחשב, בין היתר, בכך שהמסלול מיועד לאוכלוסייה המעוניינת בהשקעה לטווח ארוך, שעולה על שש שנים.

- <u>מנורה מבטחים השתלמות בניהול אישי</u> – שהינה קופה בניהול אישי (IRA).

7.4. <u>שינויים המשפיעים על הביקוש וההיצע שבתחום ההשתלמות</u>

בשנת הדוח לא חלו שינויים שהשפיעו על הביקוש וההיצע שבתחום ההשתלמות.

8. מוצרים ושירותים - תחום מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה

8.1. תחום זה כולל את המסלולים מבטיחי התשואה של קופות הגמל הבאות:

מס'	שם הקופה	סוג הקופה
1.	מנורה מבטחים יותר	קופת גמל לחסכון, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים
2.	מנורה מבטחים אמיר	קופת גמל לחסכון, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים

8.2. המסלולים מבטיחי התשואה של הקופות הנ"ל סגורים בפני הצטרפות של עמיתים חדשים, אך העמיתים הקיימים רשאים להמשיך ולהפקיד לחשבונם במסלולי התחום, עד להגיעם לגיל הפרישה הקבוע בתקנוני הקופות (65 שנים בגבר ו-60 באישה), והכל בכפוף למגבלות המפורטות בתקנוני הקופות. במקרה של פטירת עמית במסלול מבטיח תשואה, יופחת סך נכסי תחום מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה בהתאם, ואילו סך נכסי תחום הגמל יגדל בהתאם (ראה סעיף 6 להלן).

8.3. מנורה מבטחים יותר – הקופה כוללת מסלול שאינו מבטיח תשואה (שתוצאותיו נכללות בתחום הגמל), וכן 3 מסלולים מבטיחי תשואה, כדלקמן:

1. מנורה מבטחים יותר מסלול א': שיעור התשואה המובטחת הוא ריבית צמודה בשיעור 5.5% לשנה והפרשי הצמדה בשיעור עלית המדד הידוע בחודש בו הופקד כל סכום;
2. מנורה מבטחים יותר מסלול ב' - שיעור התשואה המובטחת הוא ריבית צמודה בשיעור 5.5% לשנה והפרשי הצמדה בשיעור עלית המדד בגין החודש בו הופקד כל סכום;
3. מנורה מבטחים יותר מסלול ג' - שיעור התשואה המובטחת הוא ריבית צמודה בשיעור 4.5% לשנה והפרשי הצמדה בשיעור עלית המדד בגין החודש בו הופקד כל סכום.

8.4. מנורה מבטחים אמיר – הקופה כוללת מסלול שאינו מבטיח תשואה (שתוצאותיו נכללות בתחום הגמל), וכן שני מסלולים מבטיחי תשואה, כדלקמן:

1. מנורה מבטחים אמיר מדד ידוע: שיעור התשואה המובטחת הוא ריבית צמודה בשיעור 5.5% לשנה והפרשי הצמדה בשיעור עלית המדד לפי היחס בין המדד שפורסם לאחרונה לפני זקיפת הרווחים לבין המדד הידוע במועד בו הופקדו הכספים לזכות העמית;
2. מנורה מבטחים אמיר מדד בגין: שיעור התשואה המובטחת הוא ריבית צמודה בשיעור 5.5% לשנה והפרשי הצמדה בשיעור עלית המדד לפי היחס בין המדד שפורסם לאחרונה לפני זקיפת הרווחים לבין המדד בגין החודש בו הופקדו הכספים לזכות העמית;

8.5. מנורה ביטוח העמידה ערבויות לטובת עמיתי המסלולים מבטיחי התשואה בקופות הגמל שבניהול החברה, להבטחת התחייבות החברה כלפיהם לשיעור תשואה מובטח - תשואה שנתית ריאלית נטו (לאחר דמי ניהול) של לפחות 5.5% - 4.5%, מדי שנה ולכל שנה בנפרד (דהיינו, אין התחשבנות משנה לשנה). ההיקף של הערבויות מתייחס, לתאריך הדיווח, לצבירה בסך כולל של כ-4.7 מיליארד ש"ח. כנגד הבטחת התשואה קיימת התחייבות האוצר של מדינת ישראל לקבלת 89%-75% מהכספים בקופה והפקדתם אצלו בפיקדון צמוד למדד בתנאי הצמדה בתוספת ריבית של 5.95% - 4.95% לשנה, בהתאם למסלולים. בנוסף לאמור, נתנה מנורה ביטוח ערבויות דומות להבטחת קרן ההשקעות של העמיתים במסלול שאינו מבטיח תשואה וזאת לטובת עמיתים שהצטרפו לקופה עד לשנת 1994 ולגבי הפקדותיהם הנומינליות עד לחודש ינואר, 2009.

9. ריכוז תוצאות הפעילות

9.1. ריכוז תוצאות הפעילות לשנת 2015

	קרנות פנסיה חדשות					
	מקיפה	כללית	קופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים, קופות מרכזיות לפיצויים ומטרה אחרת	קרנות השתלמות	מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה	סך הכל
מספר עמיתים:						
פעילים **)	527,045	13,607				540,652
לא פעילים	582,519	37,920				620,439
מקבלי קצבה:						
זכאים קיימים לפנסיה:						
זקנה	320					320
שארים	704					704
נכות	227					227
פנסיונרים:						
זקנה	7,412	808				8,220
שארים	3,272	190				3,462
נכות	3,247	10				3,257
סה"כ	1,124,746	52,535				1,177,281
מספר חשבונות עמיתים:						
פעילים **)			173,738	92,069	1,322	267,129
לא פעילים			597,761	73,278	33,565	704,604
נכסים מנוהלים, נטו (באלפי ש"ח)						
פעילים **)	58,794,573	582,578	3,301,362	2,457,089	453,686	65,589,288
לא פעילים	11,375,581	354,859	5,661,811	1,615,314	4,235,686	23,243,251
בגין מקבלי קצבה - זכאים קיימים לפנסיה: ***)						
זקנה	135,687					135,687
שארים	208,159					208,159
נכות	58,146					58,146
בגין מקבלי קצבה - פנסיונרים: ***)						
זקנה	1,818,792	54,333				1,873,125
שארים	1,318,888	11,046				1,329,934
נכות	1,219,585	637				1,220,222

	קרנות פנסיה חדשות					
	מקיפה	כללית	קופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים, קופות מרכזיות לפיצויים ומטרה אחרת	קרנות השתלמות	מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה	סך הכל
נתונים תוצאתיים: (באלפי ש"ח):						
דמי גמולים משונתים עבור מצטרפים חדשים	841,143	49,520	56,449	234,368	-	1,181,480
תקבולים מדמי גמולים	8,061,377	200,499	442,806	722,400	13,053	9,440,135
העברות צבירה לקרן/לקופה ****)	1,709,457	12,426	654,953	539,326	-	2,916,162
העברות צבירה מהקרן/מהקופה ****)	724,525	7,180	442,100	149,936	-	1,323,741
פדיונות	1,162,322	9,719	434,446	285,669	66,943	1,959,099
תשלומים לזכאים קיימים לפנסיה:						
פנסיית זקנה	5,442					5,442
פנסיית נכות	8,111					8,111
פנסיית שארים	13,467					13,467
תשלומים לפנסיונרים:						
פנסיית זקנה	92,317	2,616				94,933
פנסיית נכות	211,882	186				212,068
פנסיית שארים	65,974	375				66,349
עודף הכנסות על הוצאות לשנה	1,825,121	5,465	9,956	7,854	173,428	2,021,824
דמי ניהול שנגבו מנכסים (באלפי ש"ח):						
פעילים ולא פעילים	170,207	5,518	52,321	28,489	24,071	280,606
מקבלי קצבה	23,086	320				23,406
דמי ניהול שנגבו מהפקדות (באלפי ש"ח):	244,803	3,174	2,966			250,943
שיעור דמי ניהול ממוצע מנכסים (באחוזים):						
פעילים	0.21	0.56	0.51	0.75	0.51	

	קרנות פנסיה חדשות		קופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים, קופות מרכזיות לפיצויים ומטרה אחרת	קרנות השתלמות	מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה	סך הכל
	מקיפה	כללית				
לא פעילים	0.47	0.69	0.63	0.75	0.51	
מקבלי קצבה	0.50	0.50				
שיעור דמי ניהול ממוצע מהפקדות (באחוזים):	3.06	1.79	0.83			
שיעור הוצאות ישירות ממוצע (באחוזים):						
עמלות קנייה ומכירה של ניירות ערך	0.02	0.04	0.04	0.04	0.00 *)	
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך	0.00 *)	0.00 *)	-	-	-	
בגין השקעות לא סחירות	0.00 *)	0.01	-	-	-	
עמלות ניהול חיצוני	0.13	0.06	0.06	0.05	0.00 *)	
עמלות אחרות	0.00 *)	-	0.00 *)	0.00 *)	0.00 *)	
שיעור עודף/גרעון אקטוארי (באחוזים):						
עמיתים/מבוטחים	(0.51)					
זכאים קיימים לפנסיה	(0.26)					
פנסיונרים	(0.51)					
מבוטחים במסלול יסוד		(0.43)				
מבוטחיים במסלול מקיף		(0.02)				
פנסיונרים שמועד זכאותם לפנסיה הינו החל מיום 1 בינואר, 2008		(1.00)				
פנסיונרים שמועד זכאותם לפנסיה הינו עד ליום 31 בדצמבר, 2007		0.48				

*) משקף אחוז הנמוך מ- 0.01.
**) מבוטח פעיל הינו מבוטח ששולמו בגינו דמי גמולים באחד משלושת החודשים שקדמו ליום הדיווח ושיתרתו הצבורה ביום הדיווח גבוהה מ-אפס.
***) ללא עתודה.
****) בנטרול העברות צבירה בין מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה לקופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים בסך של 160,165 אלפי ש"ח.

עמיתים לא פעילים שנת 2015

	קרנות פנסיה חדשות		קופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים, קופות מרכזיות לפיצויים ומטרה אחרת	קרנות השתלמות	מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה	סך הכל
	מקיפה	כללית				
חשבונות מנותקי קשר:						
מספר חשבונות	48,556	547	105,091	4,457	3,196	161,847
נכסים מנוהלים נטו (באלפי ש"ח)	800,731	5,273	180,196	52,343	94,539	1,133,082
דמי ניהול שנגבו מנכסים (באלפי ש"ח)	2,433	24	1,157	159	310	4,083
שיעור דמי ניהול ממוצע מנכסים (באחוזים)	0.30	0.45	0.64	0.30	0.33	

9.2. ריכוז תוצאות הפעילות לשנת 2014

	קרנות פנסיה חדשות		קופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים, קופות מרכזיות לפיצויים ומטרה אחרת	קרנות השתלמות	מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה	סך הכל
	מקיפה	כללית				
מספר עמיתים:						
פעילים **)	502,414	10,029				512,443
לא פעילים	544,234	37,990				582,224
מקבלי קצבה:						
זכאים קיימים לפנסיה:						
זקנה	309					309
שארים	725					725
נכות	259					259
פנסיונרים:						
זקנה	5,936	636				6,572
שארים	2,737	116				2,853
נכות	2,797	8				2,805
סה"כ	1,059,411	48,779				1,108,190
מספר חשבונות עמיתים:						
פעילים **)			115,877	69,378	1,452	186,707
לא פעילים			456,098	52,306	36,352	544,756
נכסים מנוהלים, נטו (באלפי ש"ח):						
פעילים **)	51,602,264	439,633	2,247,316	1,914,093	472,009	56,675,315
לא פעילים	10,198,295	314,725	4,230,526	1,324,335	4,257,990	20,325,871
בגין מקבלי קצבה - זכאים קיימים לפנסיה: ***)						
זקנה	140,584					140,584
שארים	215,637					215,637
נכות	64,669					64,669
בגין מקבלי קצבה - פנסיונרים: ***)						
זקנה	1,391,501	49,994				1,441,495
שארים	1,023,818	12,732				1,036,550
נכות	1,109,646	540				1,110,186

	קרנות פנסיה חדשות		קופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים, קופות מרכזיות לפיצויים ומטרה אחרת	קרנות השתלמות	מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה	סך הכל
	מקיפה	כללית				
נתונים תוצאתיים: (באלפי ש"ח):						
דמי גמולים משונתים עבור מצטרפים חדשים	733,905	27,787	51,976	171,910	-	985,578
תקבולים מדמי גמולים	7,269,709	152,756	301,257	543,241	13,876	8,280,839
העברות צבירה לקרן/לקופה ****)	1,052,159	2,086	652,004	358,469	-	2,064,718
העברות צבירה מהקרן/מהקופה ****)	674,553	6,382	288,184	153,116	-	1,122,235
פדיונות	1,166,503	7,277	378,867	259,926	59,141	1,871,714
תשלומים לזכאים קיימים לפנסיה:						
פנסיית זקנה	6,440					6,440
פנסיית נכות	8,812					8,812
פנסיית שארים	13,945					13,945
תשלומים לפנסיונרים:						
פנסיית זקנה	69,065	2,258				71,323
פנסיית נכות	169,477	176				169,653
פנסיית שארים	50,314	521				50,835
עודף הכנסות על הוצאות לשנה	3,766,930	35,126	271,929	131,141	211,954	4,417,080
דמי ניהול שנגבו מנכסים (באלפי ש"ח):						
פעילים ולא פעילים	158,796	4,726	47,696	24,674	18,834	254,726
מקבלי קצבה	17,349	231				17,580
דמי ניהול שנגבו מהפקדות (באלפי ש"ח):	234,727	2,141	3,275			240,143
שיעור דמי ניהול ממוצע מנכסים (באחוזים):						
פעילים	0.23	0.64	0.82	0.82	0.40	
לא פעילים	0.47	0.72	0.78	0.83	0.40	
מקבלי קצבה	0.50	0.50				
שיעור דמי ניהול ממוצע מהפקדות (באחוזים):	3.33	1.93	1.46			

	קרנות פנסיה חדשות		קופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים, קופות מרכזיות לפיצויים ומטרה אחרת	קרנות השתלמות	מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה	סך הכל
	מקיפה	כללית				
שיעור הוצאות ישירות ממוצע (באחוזים):						
עמלות קנייה ומכירה של ניירות ערך	0.03	0.04	0.03	0.02	0.00 *)	
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך	0.00 *)	-	-	-	-	
בגין השקעות לא סחירות	0.00 *)	0.00 *)	-	-	-	
עמלות ניהול חיצוני	0.13	0.06	0.07	0.06	0.00 *)	
עמלות אחרות	0.00 *)	-	0.00 *)	0.00 *)	0.00 *)	
שיעור עודף/גרעון אקטוארי (באחוזים):						
עמיתים/מבוטחים	(0.51)					
זכאים קיימים לפנסיה	(0.51)					
פנסיונרים	(0.51)					
מבוטחים במסלול יסוד		(0.20)				
מבוטחיים במסלול מקיף		(1.69)				
פנסיונרים שמועד זכאותם לפנסיה הינו החל מיום 1 בינואר, 2008		(4.34)				
פנסיונרים שמועד זכאותם לפנסיה הינו עד ליום 31 בדצמבר, 2007		2.17				

*) משקף אחוז הנמוך מ- 0.01.
**) מבוטח פעיל הינו מבוטח ששולמו בגינו דמי גמולים באחד משלושת החודשים שקדמו ליום הדיווח ושיתרתו הצבורה ביום הדיווח גבוהה מ-אפס.
***) ללא עתודה.
****) בנטרול העברות צבירה בין מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה לקופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים בסך של 142,734 אלפי ש"ח.

עמיתים לא פעילים שנת 2014

	קרנות פנסיה חדשות		קופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים, קופות מרכזיות לפיצויים ומטרה אחרת	קרנות השתלמות	מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה	סך הכל
	מקיפה	כללית				
חשבונות מנותקי קשר:						
מספר חשבונות	49,740	663	135,338	4,830	5,386	195,957
נכסים מנוהלים נטו (באלפי ש"ח)	1,205,024	8,176	219,399	48,123	114,260	1,594,982
דמי ניהול שנגבו מנכסים (באלפי ש"ח)	3,339	36	1,913	320	306	5,914
שיעור דמי ניהול ממוצע מנכסים (באחוזים)	0.28	0.44	0.87	0.66	0.27	

9.3. ריכוז תוצאות הפעילות לשנת 2013

	קרנות פנסיה חדשות					
	מקיפה	כללית	קופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים, קופות מרכזיות לפיצויים ומטרה אחרת	קרנות השתלמות	מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה	סך הכל
מספר עמיתים:						
פעילים **)	471,172	5,106				476,278
לא פעילים	507,232	29,781				537,013
מקבלי קצבה:						
זכאים קיימים לפנסיה:						
זקנה	305					305
שארים	752					752
נכות	283					283
פנסיונרים:						
זקנה	4,529	413				4,942
שארים	2,396	39				2,435
נכות	2,247	3				2,250
סה"כ	988,916	35,342				1,024,258
מספר חשבונות עמיתים:						
פעילים **)			104,128	44,641	1,544	150,313
לא פעילים			444,579	44,694	39,339	528,612
נכסים מנוהלים, נטו (באלפי ש"ח)						
פעילים **)	43,891,662	338,916	2,024,971	1,442,264	496,818	48,194,631
לא פעילים	9,094,418	264,951	3,751,998	1,176,355	4,209,226	18,496,948
בגין מקבלי קצבה - זכאים קיימים לפנסיה: ***)						
זקנה	115,828					115,828
שארים	212,482					212,482
נכות	83,532					83,532
בגין מקבלי קצבה - פנסיונרים: ***)						
זקנה	966,690	32,721				999,411
שארים	817,380	3,575				820,955
נכות	859,014	195				859,209

	קרנות פנסיה חדשות					
	מקיפה	כללית	קופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים, קופות מרכזיות לפיצויים ומטרה אחרת	קרנות השתלמות	מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה	סך הכל
נתונים תוצאתיים: (באלפי ש"ח):						
דמי גמולים משונתים עבור מצטרפים חדשים	631,450	63,605	29,077	110,649	-	834,781
תקבולים מדמי גמולים	6,457,887	152,165	250,854	430,764	14,822	7,306,492
העברות צבירה לקרן/לקופה ****)	818,068	1,778	365,346	236,745	-	1,421,937
העברות צבירה מהקרן/מהקופה ****)	545,945	8,126	214,085	135,571	156,033	1,059,760
פדיונות	992,686	6,471	291,340	216,784	56,302	1,563,583
תשלומים לזכאים קיימים לפנסיה:						
פנסיית זקנה	4,751					4,751
פנסיית נכות	8,941					8,941
פנסיית שארים	13,514					13,514
תשלומים לפנסיונרים:						
פנסיית זקנה	48,672	1,664				50,336
פנסיית נכות	131,220	120				131,340
פנסיית שארים	43,169	181				43,350
עודף הכנסות על הוצאות לשנה	4,673,076	40,711	400,632	153,140	303,423	5,570,982
דמי ניהול שנגבו מנכסים (באלפי ש"ח):						
פעילים ולא פעילים	138,355	3,874	40,120	21,647	21,432	225,428
מקבלי קצבה	11,820	151				11,971
דמי ניהול שנגבו מהפקדות (באלפי ש"ח):	229,903	2,120	2,942			234,965
שיעור דמי ניהול ממוצע מנכסים (באחוזים):						
פעילים	0.24	0.67	0.74	0.89	0.46	
לא פעילים	0.48	0.74	0.85	0.90	0.46	

	קרנות פנסיה חדשות		קופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים, קופות מרכזיות לפיצויים ומטרה אחרת	קרנות השתלמות	מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה	סך הכל
	מקיפה	כללית				
מקבלי קצבה	0.50	0.50				
שיעור דמי ניהול ממוצע מהפקדות (באחוזים):	3.62	0.96	1.62			
שיעור הוצאות ישירות ממוצע (באחוזים):						
עמלות קנייה ומכירה של ניירות ערך	0.04	0.04	0.04	0.03	0.00 *)	
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך	0.00 *)	0.00 *)	-	-	-	
בגין השקעות לא סחירות	0.00 *)	0.01	-	-	-	
עמלות ניהול חיצוני	0.13	0.06	0.09	0.05	0.00 *)	
עמלות אחרות	0.00 *)	-	0.00 *)	0.00 *)	0.00 *)	
שיעור עודף/גרעון אקטוארי (באחוזים):						
עמיתים/מבוטחים	(0.21)					
זכאים קיימים לפנסיה	3.11					
פנסיונרים	(0.21)					
מבוטחים במסלול יסוד		(0.54)				
מבוטחיים במסלול מקיף		(0.36)				
פנסיונרים שמועד זכאותם לפנסיה הינו החל מיום 1 בינואר, 2008		(0.54)				
פנסיונרים שמועד זכאותם לפנסיה הינו עד ליום 31 בדצמבר, 2007		2.06				

*) משקף אחוז הנמוך מ- 0.01.
**) מבוטח פעיל הינו מבוטח ששולמו בגינו דמי גמולים באחד משלושת החודשים שקדמו ליום הדיווח ושיתרתו הצבורה ביום הדיווח גבוהה מ-אפס.
***) ללא עתודה.
****) בנטרול העברות צבירה בין מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה לקופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים בסך של 156,033 אלפי ש"ח.

עמיתים לא פעילים שנת 2013

	קרנות פנסיה חדשות		קופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים, קופות מרכזיות לפיצויים ומטרה אחרת	קרנות השתלמות	מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה	סך הכל
	מקיפה	כללית				
חשבונות מנותקי קשר:						
מספר חשבונות	27,016	201	186,232	5,062	12,820	231,331
נכסים מנוהלים נטו (באלפי ש"ח)	234,997	2,753	732,426	59,904	442,830	1,472,910
דמי ניהול שנגבו מנכסים (באלפי ש"ח)	871	8	4,438	174	1,864	7,355
שיעור דמי ניהול ממוצע מנכסים (באחוזים)	0.37	0.29	0.61	0.29	0.42	

9.4. ניתוחים והסברים של התפתחויות ושינויים בתחום הפנסיה

9.4.1. מבטחים החדשה

- השינוי במספר העמיתים

בשנת 2015 חל גידול במספר המבוטחים ומקבלי הקצבה (כולל שאירי מבוטח) בשיעור של כ-6.2% לעומת 2014, ולעומת גידול של כ-7.1% בשנת 2014 לעומת 2013. מספר המבוטחים הפעילים גדל בשנת 2015 בשיעור של כ-4.9% לעומת גידול של 6.6% בשנת 2014, בעיקר לאור הצטרפות מעסיקים נוספים המבטחים את עובדיהם במבטחים החדשה וגידול טבעי של מספר המועסקים אצל המעסיקים הקיימים וההשלכות הנובעות מכך על מספר המבוטחים בקרן. מספר המבוטחים הלא הפעילים גדל בשנת 2015 בשיעור של כ-7.0% לעומת 7.3% בשנת 2014. מספר מקבלי הקצבה (כולל שאירי מבוטח) גדל בשנת 2015 בשיעור של כ-19.0% לעומת גידול של כ-21.4% בשנת 2014. נציין כי, ככלל, קיים מעבר של מבוטחים ממסגרת הגדרת "מבוטח פעיל" למסגרת הגדרת "מבוטח לא פעיל" ולהיפך, וזאת לנוכח הפסקת ביצוע הפקדות בגין מבוטחים שהוגדרו בעבר כ"פעילים" וחידוש הפקדות בגין מבוטחים שהוגדרו בעבר כ"לא פעילים", בהתאמה.

- השינוי בהיקף הנכסים המנוהלים

סכום הנכסים המנוהלים, נטו עבור עמיתים פעילים גדל בשנת 2015 בשיעור של כ-13.9% מסך של כ-51.6 מיליארד ש"ח בתחילתה לסך של כ-58.8 מיליארד ש"ח בסופה, הנכסים המנוהלים, נטו עבור עמיתים לא פעילים גדלו בשנת 2015 בשיעור של כ-11.5% מסך שך כ-10.2 מיליארד ש"ח בתחילתה לסך של כ-11.4 מיליארד ש"ח בסופה. זאת לעומת גידול בשיעור של כ-17.6% לעמיתים פעילים וכ-12.1% לעמיתים לא פעילים בשנת 2014, מסך של כ-43.9 מיליארד ש"ח בתחילתה לסך של כ-51.6 מיליארד ש"ח בסופה לעמיתים הפעילים ומסך של כ-9.1 בתחילתה לסך של כ-10.2 בסופה. הגידול נובע מצבירה כספית חיובית נטו - דמי גמולים שהתקבלו והעברת כספים לקרן במסגרת ניוד נכנס בניכוי פדיונות מבוטחים, החזרים למעסיקים, תשלומי פנסיה והעברת כספים מהקרן במסגרת ניוד יוצא בסך של כ-7.5 מיליארד

ש"ח וכן מרווחים מהשקעות לאחר תשלום דמי ניהול בסך של כ-1.8 מיליארד ש"ח, זאת לעומת סך של כ-6.2 מיליארד ש"ח ו-3.8 מיליארד ש"ח בשנת 2014 בהתאמה.
נכסי המבוטחים הפעילים גדלו בשנת 2015 בשיעור של כ-13.9% ונכסי המבוטחים הלא פעילים גדלו בשנת 2015 בשיעור של כ-11.5%, לעומת גידול של כ-17.6% ו-12.1% בשנת 2014 בהתאמה.

- <u>השינוי בסך דמי הגמולים</u>

בשנת 2015 גבתה הקרן ממעסיקים וממבוטחים סך של כ-8.1 מיליארד ש"ח לעומת כ-7.3 מיליארד ש"ח בשנת 2014 וכ-6.5 מיליארד ש"ח בשנת 2013. הגידול, בשיעור של כ-10.9% בשנת 2015 לעומת שנת 2014 ו-12.6% בשנת 2014 לעומת שנת 2013, נובע מגידול במספר המבוטחים המבצעים הפקדות שוטפות לקרן, מגידול בשכר הממוצע המבוטח בקרן ומגידול בשיעור ההפקדה הממוצע מהשכר המבוטח בקרן.

- <u>השינוי בסך העברות צבירה</u>

ניוד נכנס - בשנת 2015 הסתכמו העברות צבירה לקרן מגופים מוסדיים אחרים בסך של כ-1,709 מיליון ש"ח, לעומת כ-1,052 מיליון ש"ח שהועברו לקרן בשנת 2014 וכ-818 מיליון ש"ח בשנת 2013.
הגידול בשיעור של כ-62.5% בשנת 2015 לעומת שנת 2014 ושל כ-28.6% בשנת 2014 לעומת 2013 נובע מהמשך הגברת מאמצי השיווק של החברה, מגידול בצבירה הממוצעת לעמית.

ניוד יוצא - בשנת 2015, העבירה הקרן לגופים מוסדיים אחרים סך של כ-725 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ-675 מיליון ש"ח בשנת 2014 וכ-546 מיליון ש"ח בשנת 2013.
הגידול בשיעור של כ- 7.4% בשנת 2015 לעומת שנת 2014 ושל כ- 23.6% בשנת 2014 לעומת 2013 נובע מגידול בצבירה הממוצעת לעמית ומהגברת התחרות בענף הפנסיה מצד אחד ומשיפור יכולת השימור של החברה בשנת 2015.

- <u>השינוי בסך פדיונות העמיתים</u>

בשנת 2015 הסתכמו פדיונות המבוטחים בסך של כ-1,162 מיליון ש"ח לעומת כ-1,167 מיליון ש"ח בשנת 2014 וכ-993 מיליון ש"ח בשנת 2013.
הקיטון בשנת 2015 בשיעור של כ-0.4% לעומת שנת 2014 למול גידול בשנת 2014 בשיעור של כ-17.5% לעומת שנת 2013 מושפע ממשיכת כספי פיצויים - במקרה של עזיבת עבודה וממשיכת כספי פיצויים ותגמולים במידה והמבוטח מבקש למשוך את כספי החיסכון שלו טרם זמנם. בנוסף, ניסיון העבר מלמד שהיקף המשיכות המוקדמות של כספי חיסכון מושפע ממצב התעסוקה ומהמצב הכלכלי של חלק ממבוטחי הקרן.

- <u>השינוי בסך תשלומי הפנסיה</u>

בשנת 2015 הסתכמו תשלומי הפנסיה (לפנסיונרים ולזכאים קיימים לפנסיה) בסך של כ-397 מיליון ש"ח לעומת כ-318 מיליון ש"ח בשנת 2014 וכ-250 מיליון ש"ח בשנת 2013.
הגידול בשנת 2015 בשיעור של כ-24.9% לעומת שנת 2014 למול גידול בשנת 2014 בשיעור של כ-27.1% לעומת שנת 2013 נובע מעליה במספר המבוטחים הזכאים לתשלומי פנסיה מהקרן.

- <u>השינוי עודף הכנסות על הוצאות לשנה</u>

בשנת 2015 הסתכם עודף ההכנסות על ההוצאות לסך של כ-1,825 מיליון ש"ח לעומת כ-3,767 מיליון ש"ח בשנת 2014 וכ-4,673 מיליון ש"ח בשנת 2013.
הקיטון בשנת 2015 בשיעור של כ-51.5% לעומת שנת 2014 והקיטון בשנת 2014 בשיעור של כ-19.4% לעומת שנת 2013 מושפע באופן ישיר מפעילות שוק ההון בשנים האמורות. לתיאור פעילות ההשקעות ראה פרק ניתוח תשואות ובפרק ההתפתחויות הכלכליות במשק בדוח הדירקטוריון וכן בניתוח מדיניות ההשקעה של מסלולי הקרן, בסעיף 4 בדוח סקירת ההנהלה של הקרן.

- <u>השינוי בדמי הניהול</u>

בשנת 2015 נגבו מהעמיתים (הפעילים והלא פעילים) דמי ניהול מנכסים ומהפקדות בסך של כ-415 מיליון ש"ח (דמי הניהול ממקבלי הקצבה - כ-23 מיליון ש"ח), לעומת דמי ניהול מעמיתים בסך של כ-394 (ממקבלי קצבה כ-17 מיליון ש"ח) בשנת 2014 וכ-368 מיליון ש"ח מעמיתים בשנת 2013 (ממקבלי קצבה כ-12 מיליון ש"ח).
הגידול בשנת 2015 בשיעור של כ-5.5% לעומת שנת 2014 כמו הגידול בשנת 2014 בשיעור של כ-6.9% לעומת שנת 2013 מושפע מהגידול בנכסי הקרן בנוסף לגידול בהיקף ההפקדות של העמיתים לקרן, מצד אחד והמשך הירידה בשיעור דמי הניהול לאור התחרות בענף מהצב השני.

- <u>השינוי בעודף/גרעון אקטוארי</u>

מאז יולי, 2013 פועלת הקרן בגרעון אקטוארי - בשנת 2015 הסתכם הגרעון האקטוארי ב-0.51%, כמו בשנת 2014 ולעומת 0.21% בשנת 2013, לפרטים נוספים ראה ביאור 10 בדוחות הכספיים של הקרן.

9.4.2. מבטחים החדשה פלוס

- השינוי במספר העמיתים

בשנת 2015 חל גידול במספר המבוטחים ומקבלי הקצבה בשיעור של כ-7.7% לעומת שנת 2014, ולעומת גידול של כ-24.9% בשנת 2014 לעומת שנת 2013. מספר המבוטחים הפעילים גדל בשנת 2015 בשיעור של כ-35.7% לעומת גידול של 13.6% בשנת 2014. מספר המבוטחים הלא הפעילים קטן בשנת 2015 בשיעור של כ-0.2% לעומת 27.6% בשנת 2014. מספר מקבלי הקצבה גדל בשנת 2015 בשיעור של כ-32.6% לעומת גידול של כ-67.0% בשנת 2014. נציין כי, ככלל, קיים מעבר של מבוטחים ממסגרת הגדרת "מבוטח פעיל" למסגרת הגדרת "מבוטח לא פעיל" ולהיפך, וזאת לנוכח הפסקת ביצוע הפקדות בגין מבוטחים שהוגדרו בעבר כ"פעילים" וחידוש הפקדות בגין מבוטחים שהוגדרו בעבר כ"לא פעילים", בהתאמה.

- השינוי בהיקף הנכסים המנוהלים

סכום הנכסים המנוהלים, נטו בגין העמיתים הפעילים ולא פעילים גדל בשנת 2015 בשיעור של כ-23.3% מסך של כ-754.4 מיליון ש"ח בתחילתה לסך של כ-937.4 מיליון ש"ח בסופה, וזאת לעומת גידול בשיעור של 24.9% בשנת 2014, מסך של כ-603.9 מיליון ש"ח בתחילתה לסך של כ-754.4 מיליון ש"ח בסופה. השינויים העיקריים אשר השפיעו על הגידול בנכסי הקרן בשנת 2015 הינם - צבירה כספית חיובית, נטו, בסך של כ-184.2 מיליון ש"ח וכן רווחים נטו מהשקעות הקרן (לאחר תשלום דמי ניהול) בסך של 5.5 מיליון ש"ח.

- השינוי בסך דמי הגמולים

בשנת 2015 גבתה הקרן ממעסיקים וממבוטחים סך של כ-200.5 מיליון ש"ח לעומת כ-152.8 מיליון ש"ח בשנת 2014 וכ-152.1 מיליון ש"ח בשנת 2013. הגידול, בשיעור של כ-31.3% בשנת 2015 לעומת שנת 2014 ו-0.4% בשנת 2014 לעומת שנת 2013, השינוי נובע בעיקר מגידול בשכר הממוצע המבוטח בקרן ומגידול בשיעור ההפקדה הממוצע מהשכר המבוטח בקרן.

- השינוי בסך העברות צבירה

ניוד נכנס - בשנת 2015 הסתכמו העברות צבירה לקרן מגופים מוסדיים אחרים בסך של כ-12.4 מיליון ש"ח לעומת כ-2.1 מיליון ש"ח שהועברו לקרן בשנת 2014 וכ-1.8 מיליון ש"ח בשנת 2013.

גידול בשיעור של כ-495.7% בשנת 2015 לעומת שנת 2014 ושל כ-17.3% בשנת 2014 לעומת 2013.

ניוד יוצא - בשנת 2015, העבירה הקרן לגופים מוסדיים אחרים סך של כ-7.2 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-6.4 מיליון ש"ח בשנת 2014 וכ-8.1 מיליון ש"ח בשנת 2013.

גידול בשיעור של כ- 12.5% בשנת 2015 לעומת שנת 2014 וקיטון של כ- 21.5% בשנת 2014 לעומת 2013.

- <u>השינוי בסך פדיונות העמיתים</u>

בשנת 2015 הסתכמו פדיונות המבוטחים לסך של כ-9.7 מיליון ש"ח לעומת כ-7.3 מיליון ש"ח בשנת 2014 וכ-6.5 מיליון ש"ח בשנת 2013.
הגידול בשנת 2015 בשיעור של כ-33.6% לעומת שנת 2014 וכן גידול בשנת 2014 בשיעור של כ-12.5% לעומת שנת 2013 מושפע ממשיכת כספי פיצויים - במקרה של עזיבת עבודה וממשיכת כספי פיצויים ותגמולים במידה והמבוטח מבקש למשוך את כספי החיסכון שלו טרם זמנם. בנוסף, ניסיון העבר מלמד שהיקף המשיכות המוקדמות של כספי חיסכון מושפע ממצב התעסוקה ומהמצב הכלכלי של חלק ממבוטחי הקרן.

- <u>השינוי בסך תשלומי הפנסיה</u>

בשנת 2015 הסתכמו תשלומי הפנסיה לסך של כ-3.2 מיליון ש"ח לעומת כ-3.0 מיליון ש"ח בשנת 2014 וכ-2.0 מיליון ש"ח בשנת 2013.
הגידול בשנת 2015 בשיעור של כ-7.5% לעומת שנת 2014 למול גידול בשנת 2014 בשיעור של כ-50.4% לעומת שנת 2013 נובע מעליה במספר המבוטחים הזכאים לתשלומי פנסיה מהקרן.

- <u>השינוי עודף הכנסות על הוצאות לשנה</u>

בשנת 2015 הסתכם העודף הכנסות על הוצאות לסך של כ-5.5 מיליון ש"ח לעומת כ-35.1 מיליון ש"ח בשנת 2014 וכ-40.7 מיליון ש"ח בשנת 2013.
הקיטון בשנת 2015 בשיעור של כ-84.4% לעומת שנת 2014 והקיטון בשנת 2014 בשיעור של כ-13.7% לעומת שנת 2013 מושפע באופן ישיר מפעילות שוק ההון בשנים האמורות. לתיאור פעילות ההשקעות ראה פרק ניתוח תשואות ובפרק ההתפתחויות הכלכליות במשק בדוח הדירקטוריון וכן בדוח סקירת ההנהלה של הקרן.

- <u>השינוי בדמי הניהול</u>

בשנת 2015 נגבו מהעמיתים דמי ניהול מנכסים ומהפקדות בסך של כ-9.0 מיליון ש"ח סך של כ-7.1 בשנת 2014 וכ-6.1 מיליון ש"ח בשנת 2013.
הגידול בשנת 2015 בשיעור של כ-27.0% לעומת שנת 2014 כמו הגידול בשנת 2014 בשיעור של כ-15.5% לעומת שנת 2013 מושפע מהגידול בנכסי הקרן, בנוסף לגידול בהיקף ההפקדות של העמיתים בקרן.

- <u>השינוי בעודף/גרעון אקטוארי</u>

בשנת 2015 הסתכם הגרעון האקטוארי ב-0.43, לעומת גרעון של-0.21% בשנת 2014 וגרעון של-0.54% בשנת 2013, לפרטים נוספים ראה ביאור 10 בדוחות הכספיים של הקרן.

9.5. ניתוחים והסברים של התפתחויות ושינויים בתחום קופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים, קופות מרכזיות לפיצויים ומטרה אחרת

- השינוי במספר חשבונות העמיתים

בשנת 2015 חל גידול במספר חשבונות העמיתים בשיעור של כ-34.9% לעומת שנת 2014 לעומת גידול של כ-4.2% בשנת 2014 לעומת שנת 2013. מספר חשבונות העמיתים הפעילים גדל בשנת 2015 בשיעור של כ-49.9% לעומת גידול של 11.3% בשנת 2014. מספר חשבונות העמיתים הלא הפעילים גדל בשנת 2015 בשיעור של כ-31.1% לעומת 2.6% בשנת 2014.

עיקר הגידול נובע מרכישת קופות הגמל רשף והילה (תוספת של כ-200 אלף חשבונות עמיתים).

- השינוי בהיקף הנכסים המנוהלים

הנכסים ליום 31 בדצמבר, 2015 הסתכמו לסך של 8,963 מיליוני ש"ח לעומת 6,478 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2014; גידול של 2,485 מיליוני ש"ח (כ-38.4%), כ-2,094 מיליון ש"ח נובע מרכישת קופת רשף והילה, יתר השינויים העיקריים אשר השפיעו על הגידול בנכסים בשנת 2015 הינם - צבירה כספית חיובית, נטו, בסך של כ-381 מיליוני ש"ח בתוספת רווחים, נטו, מהשקעות (לאחר תשלום דמי ניהול) בסך כ-10 מיליוני ש"ח.

- השינוי בסך דמי הגמולים

בשנת 2015 גבו הקופות ממעסיקים וממבוטחים סך של כ-442.8 מיליון ש"ח לעומת כ-301.3 מיליון ש"ח בשנת 2014 וכ-250.9 מיליון ש"ח בשנת 2013. גידול, בשיעור של כ-47.0% בשנת 2015 לעומת שנת 2014 וגידול בשיעור של כ-20.1% בשנת 2014 לעומת שנת 2013.

הגידול נובע מגידול כתוצאה מרכישת קופות הגמל רשף והילה, בסך של 60.1 מיליון ש"ח ומגידול בהפקדות חד פעמיות כתוצאה מתיקון 190.

- השינוי בסך העברות צבירה

ניוד נכנס - בשנת 2015 הסתכמו העברות צבירה לקופות מגופים מוסדיים אחרים בסך של כ-815.1 מיליון ש"ח לעומת כ-794.7 מיליון ש"ח שהועברו לקופות בשנת 2014 וכ-521.4 מיליון ש"ח בשנת 2013.

גידול בשיעור של כ-2.6% בשנת 2015 לעומת שנת 2014 ושל כ-52.4% בשנת 2014 לעומת 2013.

ניוד יוצא - בשנת 2015, העבירה הקרן לגופים מוסדיים אחרים סך של כ-442.1 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-288.2 מיליון ש"ח בשנת 2014 וכ-214.1 מיליון ש"ח בשנת 2013.

גידול בשיעור של כ- 53.4% בשנת 2015 לעומת שנת 2014 וגידול של כ- 34.6% בשנת 2014 לעומת 2013.

- השינוי בסך פדיונות העמיתים

בשנת 2015 הסתכמו פדיונות העמיתים לסך של כ-434.4 מיליון ש"ח לעומת כ-378.9 מיליון ש"ח בשנת 2014 וכ-291.3 מיליון ש"ח בשנת 2013.

הגידול בשנת 2015 בשיעור של כ-14.7% לעומת שנת 2014 וכן גידול בשנת 2014 בשיעור של כ-30.0% לעומת שנת 2013 מושפע ממשיכת כספי פיצויים - במקרה של עזיבת עבודה וממשיכת כספי פיצויים ותגמולים במידה והמבוטח מבקש למשוך את כספי החיסכון שלו טרם זמנם. בנוסף, ניסיון העבר מלמד שהיקף המשיכות המוקדמות של כספי חיסכון מושפע ממצב התעסוקה ומהמצב הכלכלי של חלק ממבוטחי הקרן.

- <u>השינוי עודף הכנסות על הוצאות לשנה</u>

בשנת 2015 הסתכם העודף הכנסות על הוצאות לסך של כ-10.0 מיליון ש"ח לעומת כ-271.9 מיליון ש"ח בשנת 2014 וכ-400.6 מיליון ש"ח בשנת 2013.
השינוי מושפע באופן ישיר מפעילות שוק ההון בשנים האמורות. לתיאור פעילות ההשקעות ראה פרק ניתוח תשואות ובפרק ההתפתחויות הכלכליות במשק בדוח הדירקטוריון וכן בדוח סקירת ההנהלה של הקופות.

- <u>השינוי בדמי הניהול</u>

בשנת 2015 נגבו מהעמיתים דמי ניהול מנכסים (בחלק מהקופות גם מהפקדות) בסך של כ-55.3 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-51.0 בשנת 2014 וכ-43.1 מיליון ש"ח בשנת 2013.
הגידול בשנת 2015 בשיעור של כ-8.5% לעומת שנת 2014 כמו הגידול בשנת 2014 בשיעור של כ-18.4% לעומת שנת 2013 מושפע בעיקר מהגידול בנכסי הקופות מצד אחד ומצד שני ירידה בשיעור דמי הניהול כתוצאה מהתחרות בענף ומירידה בשיעור כתוצאה משיעור דמי ניהול הנמוך בקופות הגמל רשף והילה שנרכשו במהלך שנת 2015.

9.6. <u>ניתוחים והסברים של התפתחויות ושינויים בתחום ההשתלמות</u>

- <u>השינוי במספר חשבונות העמיתים</u>

בשנת 2015 חל גידול במספר חשבונות העמיתים בשיעור של כ-35.9% לעומת שנת 2014, לעומת גידול של כ-36.2% בשנת 2014 לעומת שנת 2013. מספר חשבונות העמיתים הפעילים גדל בשנת 2015 בשיעור של כ-32.7% לעומת גידול של כ-55.4% בשנת 2014. מספר חשבונות העמיתים הלא הפעילים גדל בשנת 2015 בשיעור של כ-40.1% לעומת שיעור של כ-17.0% בשנת 2014.
עיקר השינוי נובע מהמאמצים של החברה לאיתור לקוחות חדשים.

- <u>השינוי בהיקף הנכסים המנוהלים</u>

נכסי קרנות ההשתלמות ליום 31 בדצמבר, 2015 הסתכמו לסך של 4,072.4 מיליוני ש"ח לעומת 3,238.4 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2014; גידול בשיעור של כ-25.8%.
השינויים העיקריים אשר השפיעו על הגידול בנכסים בשנת 2015 הינם - צבירה כספית חיובית, נטו, בסך של כ-826.1 מיליוני ש"ח בתוספת רווחים, נטו, מהשקעות הקרן (לאחר תשלום דמי ניהול) בסך של כ-7.9 מיליוני ש"ח.

- <u>השינוי בסך דמי הגמולים</u>

בשנת 2015 גבו קרנות ההשתלמות מעמיתים סך של כ-722.4 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-543.2 מיליון ש"ח בשנת 2014 וסך של כ-430.8 מיליון ש"ח בשנת 2013. גידול, בשיעור של כ-33.0% בשנת 2015 לעומת שנת 2014 ושיעור של כ-26.1% בשנת 2014 לעומת שנת 2013, שנובע בשל גידול בפעילות השיווק החברה בתחום.

- <u>השינוי בסך העברות צבירה</u>

ניוד נכנס - בשנת 2015 הסתכמו העברות צבירה לקרנות ההשתלמות מגופים מוסדיים אחרים בסך של כ-539.3 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-358.5 מיליון ש"ח שהועברו לקופות בשנת 2014 וסך של כ-236.7 מיליון ש"ח בשנת 2013.
גידול בשיעור של כ-50.5% בשנת 2015 לעומת שנת 2014 ושיעור של כ-51.4% בשנת 2014 לעומת שנת 2013.
ניוד יוצא - בשנת 2015, העבירו קרנות ההשתלמות לגופים מוסדיים אחרים סך של כ-149.9 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-153.1 מיליון ש"ח בשנת 2014 וסך של כ-135.6 מיליון ש"ח בשנת 2013.
קיטון בשיעור של כ- 2.1% בשנת 2015 לעומת שנת 2014 לעומת גידול בשיעור של כ-12.9% בשנת 2014 לעומת שנת 2013.

- <u>השינוי בסך פדיונות העמיתים</u>

בשנת 2015 הסתכמו פדיונות העמיתים לסך של כ-285.7 מיליון ש"ח לעומת כ-259.9 מיליון ש"ח בשנת 2014 וסך של כ-216.8 מיליון ש"ח בשנת 2013.
גידול בשיעור של כ-9.9% בשנת 2015 לעומת שנת 2014 לעומת גידול בשנת 2014 בשיעור של כ-19.9% לעומת שנת 2013.

- <u>השינוי עודף הכנסות על הוצאות לשנה</u>

בשנת 2015 הסתכם עודף ההכנסות על ההוצאות לסך של כ-7.9 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-131.1 מיליון ש"ח בשנת 2014 וסך של כ-153.1 מיליון ש"ח בשנת 2013.
השינוי מושפע באופן ישיר מפעילות שוק ההון בשנים האמורות. לתיאור פעילות ההשקעות ראה פרק ניתוח תשואות ובפרק ההתפתחויות הכלכליות במשק בדוח הדירקטוריון וכן בדוח סקירת ההנהלה של הקרנות.

- <u>השינוי בדמי הניהול</u>

בשנת 2015 נגבו מהעמיתים דמי ניהול מנכסים בסך של כ-28.5 מיליון ש"ח לעומת בסך של כ-24.7 מיליון ש"ח בשנת 2014 וסך של כ-21.6 מיליון ש"ח בשנת 2013.
הגידול בשנת 2015 בשיעור של כ-15.5% לעומת שנת 2014 כמו הגידול בשנת 2014 בשיעור של כ-14.0% לעומת שנת 2013 מושפע מהגידול בנכסי הקופות.
הגידול נובע מצד אחד מגידול בנכסים המנוהלים ומצד שני בירידה בשיעורי דמי הניהול.

9.7. ניתוחים והסברים של התפתחויות ושינויים בתחום מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה

- השינוי במספר חשבונות העמיתים

בשנת 2015 חל קיטון במספר חשבונות העמיתים בשיעור של כ-7.7% לעומת שנת 2014, לעומת קיטון בשיעור של כ-7.5% בשנת 2014 לעומת שנת 2013. מספר חשבונות העמיתים הפעילים קטן בשנת 2015 בשיעור של כ-9.0% לעומת קיטון בשיעור של כ-6.0% בשנת 2014. מספר חשבונות העמיתים הלא הפעילים קטן בשנת 2015 בשיעור של כ-7.7% לעומת קיטון בשיעור של כ-7.6% בשנת 2014.
הקופות סגורות להצטרפות עמיתים חדשים, ולא ניתן להעביר אליהן צבירה מגופים מוסדיים אחרים.

- השינוי בהיקף הנכסים המנוהלים

נכסי מסלולי קופות גמל מבטיחי התשואה נטו ליום 31 בדצמבר, 2015 הסתכמו לסך של כ-4,689.4 מיליוני ש"ח לעומת כ-4,730.0 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2014; קיטון בשיעור של כ-0.9%. השינויים העיקריים אשר השפיעו על הקיטון בנכסי הקופות בשנת 2015 הינם - צבירה כספית שלילית, נטו, בסך של כ-214.1 מיליוני ש"ח לעומת רווחים נטו מהשקעות הקופות (לאחר תשלום דמי ניהול) בסך של כ-173.4 מיליוני ש"ח.

- השינוי בסך דמי הגמולים

בשנת 2015 גבו מסלולי קופות הגמל מבטיחי התשואה מעמיתים סך של כ-13.1 מיליון ש"ח לעומת כ-13.9 מיליון ש"ח בשנת 2014 וכ-14.8 מיליון ש"ח בשנת 2013. קיטון בשיעור של כ-5.9% בשנת 2015 לעומת שנת 2014 וקיטון בשיעור של כ-6.4% בשנת 2014 לעומת שנת 2013. הקיטון בדמי הגמולים נובע מכך שהקופות סגורות להצטרפות עמיתים חדשים.

- השינוי בסך העברות צבירה

העברות צבירה ממסלולים מבטיחי תשואה - בשנת 2015, הועברו למסלולים שאינם מבטיחי תשואה סך של כ-160.2 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-142.7 מיליון ש"ח בשנת 2014 וסך של כ-156.0 מיליון ש"ח בשנת 2013.
גידול בשיעור של כ- 12.2% בשנת 2015 לעומת שנת 2014 לעומת קיטון בשיעור של כ-8.5% בשנת 2014 לעומת 2013.
לא ניתן להעביר לקופות צבירה והעברות היוצאות מתבצעות בגין כספים של עמיתים שנפטרו. הכספים מועברים למסלולים שאינם מבטיחי תשואה.

- השינוי בסך פדיונות העמיתים

בשנת 2015 הסתכמו פדיונות העמיתים לסך של כ-66.9 מיליון ש"ח לעומת כ-59.1 מיליון ש"ח בשנת 2014 וכ-56.3 מיליון ש"ח בשנת 2013.
גידול בשנת 2015 בשיעור של כ-13.2% לעומת שנת 2014 וכן גידול בשנת 2014 בשיעור של כ-5.0% לעומת שנת 2013.

- <u>השינוי עודף הכנסות על הוצאות לשנה</u>

בשנת 2015 הסתכם עודף ההכנסות על ההוצאות לסך של כ-173.4 מיליון ש"ח לעומת כ-212.0 מיליון ש"ח בשנת 2014 וכ-303.4 מיליון ש"ח בשנת 2013.
השינוי מושפע באופן ישיר מפעילות שוק ההון בשנים האמורות. לתיאור פעילות ההשקעות ראה פרק ניתוח תשואות ובפרק ההתפתחויות הכלכליות במשק בדוח הדירקטוריון וכן בדוח סקירת ההנהלה של הקרנות.

- <u>השינוי בדמי הניהול</u>

בשנת 2015 נגבו מהעמיתים דמי ניהול מנכסים בסך של כ-24.1 מיליון ש"ח לעומת דמי ניהול בסך של כ-18.8 בשנת 2014 וכ-21.4 מיליון ש"ח בשנת 2013.
גידול בשנת 2015 בשיעור של כ-27.8% לעומת שנת 2014 לעומת קיטון בשנת 2014 בשיעור של כ-12.1% לעומת שנת 2013. למידע נוסף ראה סעיף 9.7.8 להלן.

דמי הניהול שהחברה רשאית לגבות

בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול), התשע"ב-2012 (להלן - "**תקנות דמי הניהול**") השיעור המירבי של דמי ניהול שהחברה רשאית לגבות בגין מוצריה השונים הינם כדלקמן:

9.7.1. מבטחים החדשה

- שיעור דמי הניהול מדמי הגמולים המשולמים לקרן הינו 6% ואילו שיעור דמי הניהול מסך נכסי הקרן (לא כולל נכסים המוחזקים כנגד התחייבויות הקרן לזכאים קיימים לפנסיה) הינו 0.5% במונחים שנתיים (0.0416% במונחים חודשיים).
- שיעור דמי הניהול שנגבה מפנסיונרים הוא 0.5% מסך הנכסים המשמשים לכיסוי ההתחייבויות כלפיהם. מזכאים קיימים לפנסיה לא נגבים דמי ניהול.
- לעניין פנסיונרים הזכאים לפנסיה בסכום הנמוך מ-5% מהשכר הממוצע במשק - פנסיית המינימום (השכר הממוצע במשק 9,260 ש"ח החל מחודש ינואר 2015; 9,089 ש"ח בשנת 2014), דמי ניהול בשיעור של 6% מההפרש בין פנסיית המינימום לפנסיה המשולמת לפנסיונר.
- לא נגבים דמי ניהול מקצבה המשולמת לשאירי מבוטח שהחל לקבל קצבת זקנה.

9.7.2. מבטחים החדשה פלוס

- בשנת 2013 - שיעור דמי הניהול לא יעלה על 1.1% מהיתרה הצבורה ועל 4% מההפקדות השוטפות;
- החל משנת 2014 - שיעור דמי הניהול לא יעלה על 1.05% מהצבירה ועל 4% מההפקדות השוטפות.
- שיעור דמי הניהול המירבי ממקבלי קצבאות זקנה ושארים:
  - מתוך סך כל הנכסים העומדים כנגד התחייבויות הקרן לכלל מקבלי הקצבה אשר החלו לקבל קצבה מיום 1 בינואר, 2013 ואילך - לא יעלה על 0.6% מהצבירה.
  - מתוך סך כל הנכסים העומדים כנגד התחייבויות הקרן לכלל מקבלי הקצבה אשר החלו לקבל קצבה לפני יום 1 בינואר, 2013 ואילך- לא יעלה על 2% מהצבירה.
- בגין היתרה הצבורה הנובעת מהפקדות מבוטח שהקרן ניכתה עד ליום 30 באפריל, 2004 דמי ניהול מהתשלומים שהועברו בשלו (כאמור ברישא של סעיף ב. לעיל) יחולו ההוראות הבאות:
  - אם לא החל לקבל קצבה מהקרן לפני 1 בינואר, 2006 - דמי הניהול שרשאית הקרן לנכות מתוך נכסים העומדים כנגד התחייבויותיה למבוטח שמקורן בתשלומים שנוכו מתוכם דמי ניהול מהתשלומים, יהיו, כל עוד לא החל לקבל קצבה, בשיעור שנתי שלא יעלה על 0.5%, ומהמועד שהחל בו לקבל קצבה - אם החל לקבל קצבה לפני 1 בינואר, 2013 - שיעור שנתי שלא יעלה על 2% (בהתאם לתקנון הקרן - שיעור זה הוגבל ל-0.5% לשנה), ואם החל לקבל קצבה לאחר 1 בינואר, 2013 - שיעור שנתי שלא יעלה על 0.6%.

- אם החל לקבל קצבה מהקרן לפני 1 בינואר, 2006 - דמי הניהול שרשאית הקרן לנכות מתוך תשלומיה למקבל הקצבה, לא יעלו על 2% מהם או סכום של 60 ש"ח לחודש, לפי הנמוך מבניהם. הסכום האמור יהיה צמוד למדד החל במדד שפורסם לחודש ינואר 2013 עד המדד הידוע במועד התשלום למבוטח.

9.7.3. בגין קופות גמל לחסכון -

התקופה	דמי הניהול המרביים
עד ליום 31 בדצמבר 2012	מהצבירה: 2% מההפקדות: אין
מיום 1 בינואר 2013 ועד יום 31 בדצמבר 2013	מהצבירה: 1.1% מההפקדות: 4%
החל משנת 2014	מהצבירה: 1.05% מההפקדות: 4%
החל משנת 2016	מהצבירה: הגבוה מבין 1.05% או 6 ש"ח לחודש מההפקדות: 4%

9.7.4. בגין קרנות השתלמות: 2% מהצבירה;

9.7.5. בגין קופת גמל מרכזית: 2% מהצבירה;

9.7.6. בגין קופת גמל בניהול אישי: 2% מהצבירה;

9.7.7. בגין קופת גמל למטרה אחרת: 2% מהצבירה.

9.7.8. בגין מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה

תקנות דמי הניהול אינן קובעות את השיעור המרבי של דמי ניהול שגופים מוסדיים רשאים לגבות בגין מוצרי תחום מבטיחות התשואה. בהתאם לתקנון מנורה מבטחים יותר, דמי הניהול המרביים שהחברה רשאית לגבות מהמסלולים מבטיחי התשואה הינם 2% מהצבירה (בכפוף לכך שהתשואה לעמיתים לאחר ניכוי דמי הניהול לא תפחת מהתשואה המובטחת).

9.7.9. דמי ניהול מעמיתים מנותקי קשר/מוטבים

דמי הניהול בחשבונות של מבוטחים שהקשר עימם נותק או של מבוטחים שנפטרו, יופחתו כעבור פרק הזמן שנקבע בתקנות לאיתור המבוטח המנותק או המוטבים לפי העניין, ל-0.3% מהיתרה הצבורה במונחים שנתיים. במועד שבו חודש הקשר עם מבוטח שכזה ניתן יהיה לחזור ולגבות את שיעור דמי הניהול שנגבו מהמבוטח במועד ניתוק הקשר וכן את ההפרש בין דמי הניהול המופחתים הנ"ל (0.3%) לבין הנמוך מבין 0.5% או שיעור דמי הניהול שנגבו מהמבוטח במועד ניתוק הקשר.

10. תחרות

10.1. כללי

המתחרים העיקריים של החברה הם ארבע קבוצת הביטוח הגדולות האחרות, וכן בתי ההשקעות המנהלים כספי חיסכון פנסיוני. הרפורמות שחלו בתחום בשנים האחרונות, אשר ביטלו את החסמים למעבר בין המוצרים השונים, הגבירו את התחרות בתחום נכסי החיסכון לטווח ארוך, זאת בעיקר בשל היטשטשות הקווים המפרידים בין המוצרים השונים בתחום בכל הנוגע להטבות המס. שינויי הרגולציה בשנים האחרונות חידדו את התחליפיות בין מוצרי שוק החיסכון ארוך הטווח.

מאז תחילת שנת 2013, לאור הפסקת שיווק מוצרי ביטוח חיים עם הבטחת מקדם קצבה, הפכו קרנות הפנסיה ליעד ההפקדות העיקרי של שכירים בישראל, המצטרפים לראשונה למוצר פנסיוני כלשהו. במקביל, לא נרשם גידול משמעותי בהיקף ההפקדות לקופות גמל מחד (בשים לב להפיכת הפקדות שמבוצעות אליהן לכספים קצבתיים). ההיתר שניתן לקופות הגמל לרכוש ולשווק כיסויים ביטוחיים שונים לעמיתיהן עדיין לא השפיע באופן משמעותי על יכולת קופות הגמל לשנות את המגמות הנ"ל. האפשרות שהתווספה במסגרת תיקון 13 לחוק קופות הגמל (ראה סעיף 12.3.1(א) להלן), שלפיה קופת גמל תשלם לעמיתים קצבה למשך תקופה מוגדרת, שבסופה יחלו לקבל תשלומים ממבטח מכח פוליסה למשך כל ימי חייו, מהווה עוד נסיון "להחיות" את קופות הגמל. אפשרות זו התווספה רק בחודש נובמבר, 2015 ועדיין לא השפיעה על המגמות שתוארו לעיל. בעקבות השינויים הרגולטוריים הנזכרים לעיל, לא ניתן להעריך מהו שיווי המשקל שאליו יגיע בסופו של יום שוק החיסכון הפנסיוני.

להלן יפורטו מאפיינים ספציפיים של התחרות בענפים השונים בהם פועלת החברה.

10.2. תחום הפנסיה

התחרות בשוק הפנסיה מתמקדת במאמצים להעברת מבוטחים בין קרנות הפנסיה השונות, להעברת מבוטחים מביטוחי מנהלים וקופות גמל לקרנות הפנסיה ובגיוס לקוחות חדשים. התחרות נסובה בעיקר על גובה דמי הניהול שיגבו מהמבוטחים, כאשר בכל הנוגע להתקשרות עם קולקטיבים (מעסיקים/ארגוני עובדים) התחרות נסובה גם ביחס לרמת השירות שתינתן.

התחרות בענף הינה בעיקר בין קבוצות הביטוח אשר בבעלותן חברות לניהול קרנות פנסיה, אך קיימות בשוק גם קרנות פנסיה קטנות יותר, שמרביתן בבעלות בתי השקעות, המבצעות מאמצים ניכרים לקבלת לגיטימציה כשחקנים מרכזיים בשוק זה. יחד עם זאת, קרנות הפנסיה שבשליטת קבוצות הביטוח מהוות למעלה מ-90% מנתח השוק של קרנות הפנסיה החדשות בשוק הפנסיוני ארוך הטווח.

נכון לסוף שנת 2015, פועלות בשוק הפנסיה 11 קרנות פנסיה חדשות מקיפות, שהיקף נכסיהן המנוהלים בסוף שנת 2015 הסתכם בכ-216 מיליארד ש"ח והיקף דמי הגמולים השנתיים שהופקדו בהן בשנת 2015 הסתכם לסך של כ-28 מיליארד ש"ח. התחרות הינה בעיקר בין קבוצות הביטוח אשר בבעלותן חברות לניהול קרנות פנסיה. קרנות הפנסיה שבשליטת קבוצות הביטוח מהוות למעלה מ-90% מנתח השוק של קרנות הפנסיה החדשות בשוק הפנסיוני ארוך הטווח. המתחרים העיקריים של החברה בשוק הפנסיה הם: מקפת אישית שבשליטת קבוצת מגדל; כלל פנסיה שבשליטת קבוצת כלל; הראל גילעד שבשליטת קבוצת הראל והפניקס פנסיה שבשליטת קבוצת הפניקס.

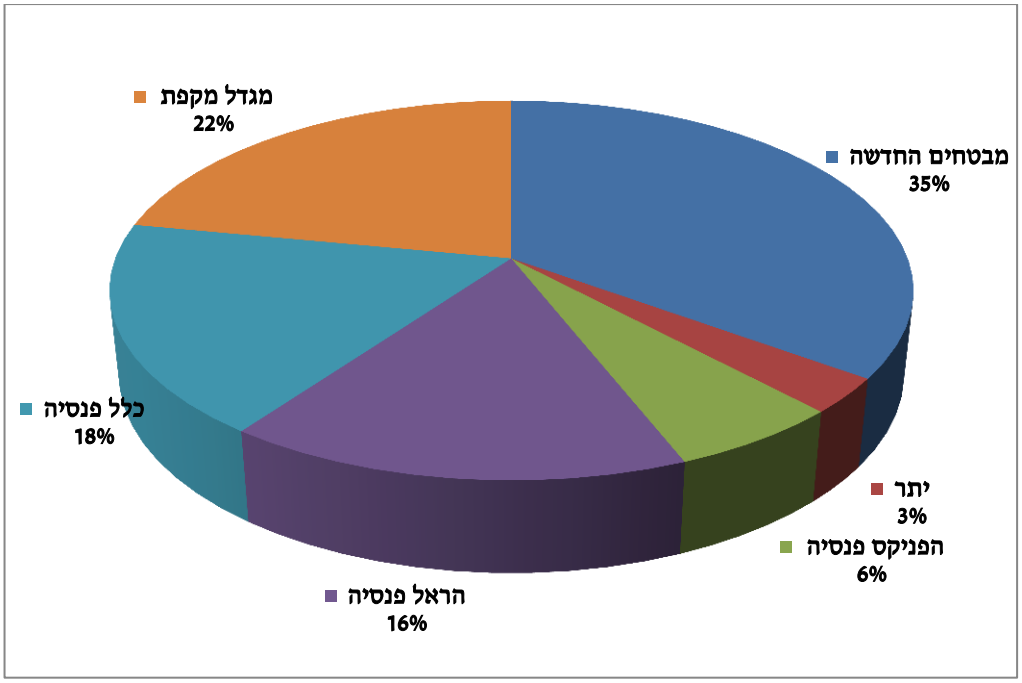

מתן רישיונות לקופות גמל לרכוש ולשווק כיסויים ביטוחים לעמיתיהן, כמו גם מתן האפשרות לקופות גמל לשלם קצבה לעמיתים לתקופה קצובה שבסופה יקבלו קצבה ממבטח בהתאם לפוליסת ביטוח לכל ימי חייהם, עשויה לפתח תחרות נוספת מול תחום הפנסיה (אפשרויות אלו עדיין לא באו לידי ביטוי מהותי בשנת 2015). להערכת החברה ההתגברות של התחרות בתחום נעוצה בשיווק קופות הגמל לחסכון (לשעבר לא משלמות לקצבה) כמוצר תחליפי לקרנות הפנסיה, ובהמשך צמיחתו המהירה של נתח השוק של קרנות הפנסיה הקטנות (שהוקמו על ידי חברות ביטוח קטנות או על ידי בתי השקעות שפעילותם הדומיננטית בתחום החיסכון הפנסיוני הינה בענף קופות הגמל). החוזר בענין הוראות לבחירת קופת גמל שפורסם ערב פרסומו של דוח זה (ראה סעיף 12.3.2(ג) להלן) עשוי לגרום לשינוי משמעותי בתנאי התחרות בענף הפנסיה - גידול מהיר של נתח השוק של מתחרים כאלה או אחרים, שייקבעו כקרנות ברירת המחדל לעובדי כלל המעסיקים במשק שלא ביצעו מכרז עצמאי (למעט לגבי עובדים שבחרו בקרן פנסיה אחרת באופן אקטיבי), על חשבון יתר המתחרים בענף ולהחרפה משמעותית של התחרות על דמי הניהול. **הערכת החברה הינה מידע צופה פני עתיד המבוססת על הרפורמות האחרונות בתחום, לרבות אלו שהינן, נכון למועד דוח זה, בגדר טיוטה בלבד. הערכה זו עלולה שלא להתממש במקרה של התנהגות השוק באופן שונה מזה המוערך על ידי החברה במועד דוח זה או בשל שינויי רגולציה ו/או הוצאת הוראות רגולציה שונות מהטיוטות הידועות למועד דוח זה.**

על מנת לשמור על תיק הלקוחות הקיים ולהרחיבו, החברה פועלת למניעת מעבר של מבוטחיה לקרנות הפנסיה המתחרות, לקופות גמל וחברות ביטוח אחרות, לגיוס לקוחות חדשים, להדגשת יתרון הגודל שלה על פני הקרנות המתחרות, להשגת תשואה ראויה למבוטח על הצבירה בקרן הפנסיה, להסתייעות במוניטין הקבוצה, להסתייעות בסוכנים העובדים עם הקבוצה כמקור להפניית לקוחות, לשמירה על תשואה דמוגרפית משביעת רצון, חיתום רפואי ועסקי וכן פעילות שיווקית נמרצת לשמירה על מבוטחים קיימים וגיוס מבוטחים חדשים, תוך חדירה לפלחי שוק חדשים.

10.3. תחום הגמל

בתחום הגמל קיימת תחרות מתמדת ועזה מצד מספר רב של מתחרים. הגורמים שעליהם מתקיימת התחרות הינם התשואה המושגת (ביחס לרמת הסיכון), גובה דמי הניהול ואיכות השירות.

המוצר העיקרי של תחום הגמל - קופות גמל לחסכון – מצוי, מאז שנת 2008, בקיפאון כאשר עיקר גידול נכסיו נובע מתשואות ופחות ממצטרפים חדשים והפקדות. עם זאת, בעקבות תיקון מס' 190 לפקודת מס הכנסה – שמאפשר לעמית שמפקיד כספים לקופת גמל לחסכון שאין בגינם הטבת מס בעת ההפקדה ליהנות משיעור מס רווחי הון מופחת – החלו להצטרף לקופות הגמל לחסכון עמיתים חדשים שעושים שימוש באפשרות חדשה זו.

החברה הצליחה לגייס (בניכוי משיכות והעברות) בתחום הגמל סך 381 מליון ש"ח במהלך שנת 2015.

כאמור לעיל, האפשרות שהתווספה במסגרת תיקון 13 לחוק קופות הגמל לשלם לעמיתים קצבה לתקופה מוגבלת כמפורט בסעיף זה לעיל, המהווה עוד נסיון "להחיות" את קופות הגמל לחסכון צפויה להגביר את יכולת קופות הגמל להתחרות במוצרי חיסכון ארוך טווח האחרים.

בהתאם לנתונים שהתפרסמו באתר האינטרנט של אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון, בישראל פועלים, נכון לסוף שנת 2015, מאות מסלולי השקעה בקופות גמל לחסכון וקופות מרכזיות לפיצויים. מתחריה העיקריים של החברה הינם:

- קבוצות הביטוח הגדולות שבבעלותן חברות מנהלות של קופות גמל (הראל גמל והשתלמות בע"מ, כלל פנסיה גמל בע"מ, מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ, אקסלנס נשואה גמל ופנסיה בע"מ);
- בתי ההשקעות הגדולים והבינוניים שבבעלותם חברות מנהלות של קופות גמל (פסגות גדיש קופות גמל בע"מ, מיטב-דש גמל ופנסיה בע"מ, אלטשולר-שחם גמל ופנסיה בע"מ, ילין לפידות ניהול קופות גמל בע"מ) ובתי השקעות נוספים אשר בבעלותם חברות לניהול קופות גמל.

לפי נתוני הגמל-נט נתח השוק של החברה בתחום הגמל (לא כולל מסלולים מבטיחי תשואה) מסתכם נכון ליום 31 בדצמבר, 2015 בכ-4%.

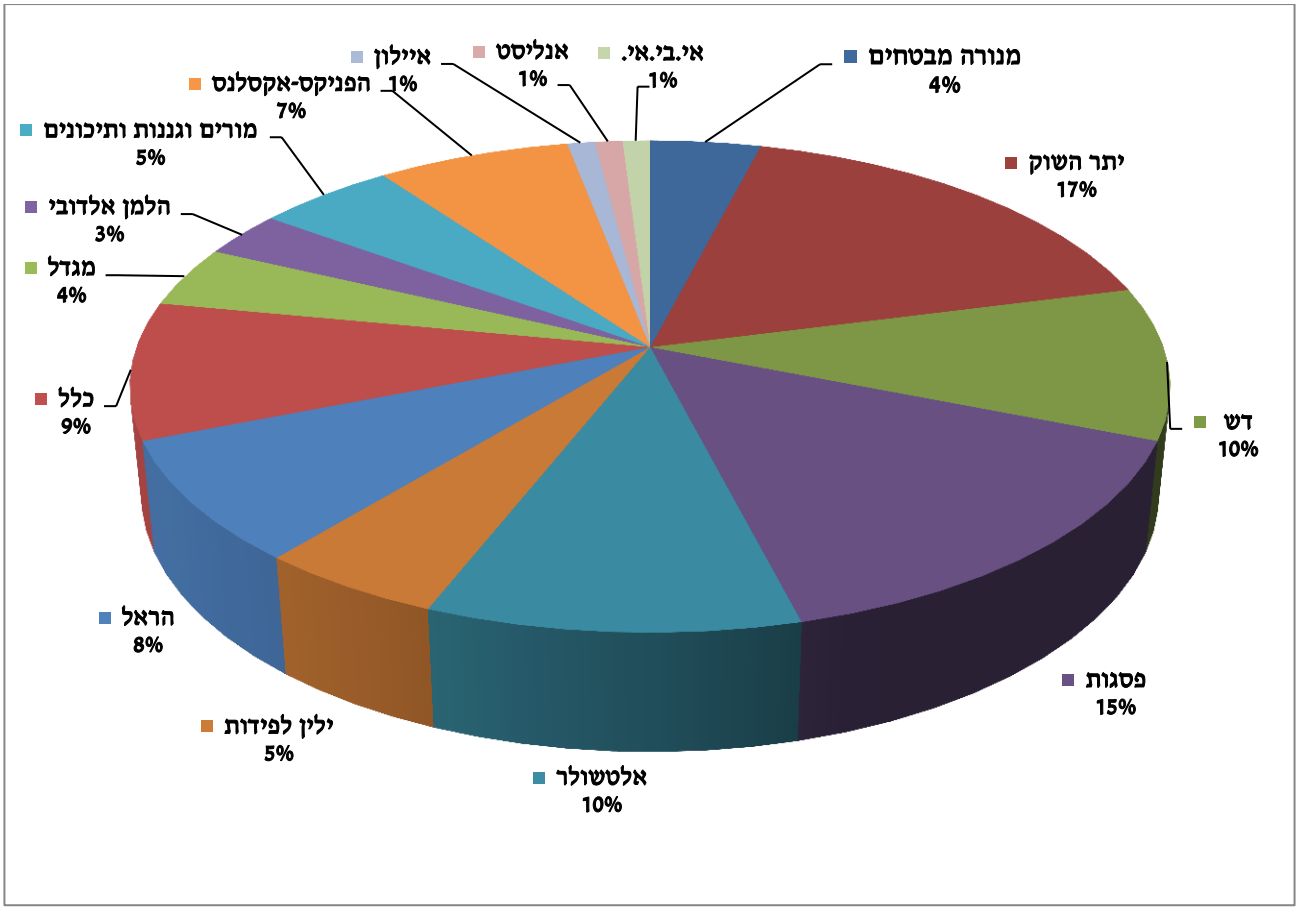

על מנת לשמור על תיק הלקוחות הקיים ולהרחיבו, החברה פועלת למניעת מעבר של עמיתיה לקופות גמל המתחרות, לקרנות הפנסיה, וחברות ביטוח אחרות, לגיוס לקוחות חדשים, להשגת תשואות משביעות רצון (ביחס לרמת הסיכון) בניהול הנכסים, העלאת המודעות לאיכות ולביצועי המוצרים של החברה, בעיקר אצל יועצי ההשקעות והיועצים הפנסיוניים שבבנקים, אשר הינם ערוץ הפצה משמעותי של קופות הגמל של החברה, הסתייעות במוניטין הקבוצה, הסתייעות בסוכנים העובדים עם הקבוצה כמקור להפניית לקוחות, וכן פעילות שיווקית נמרצת לשמירה על מבוטחים קיימים וגיוס מבוטחים חדשים, תוך חדירה לפלחי שוק חדשים.

כאמור לעיל, אחד מערוצי ההפצה העיקריים המשמשים את החברה הם סוכני הביטוח. הגברת התחרות על הנגישות לערוץ הפצה זה, עשויה לגרום לגידול בהיקף התשלומים לסוכני הביטוח, ולפגיעה ברווחיות החברה, ועשויה להקטין את מספר הלקוחות הפוטנציאליים המופנים אליה, וכפועל יוצא את קצב הגידול בנכסים המנוהלים על ידיה, ועשויה לגרום לאובדן לקוחות.

10.4. תחום ההשתלמות

בתחום ההשתלמות קיימת תחרות מתמדת ועזה מצד מספר רב של מתחרים. הגורמים שעליהם מתקיימת התחרות הינם התשואה המושגת (ביחס לרמת הסיכון), גובה דמי הניהול ואיכות השירות. להבדיל ממוצרי תחום הגמל, מוצר קרנות ההשתלמות הינו מוצר צומח. החברה הצליחה לגייס (בניכוי משיכות והעברות) בתחום ההשתלמות סך 826 מליון ש"ח במהלך שנת 2015.

בהתאם לנתונים שהתפרסמו באתר האינטרנט של אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון, בישראל פועלים, נכון לסוף שנת 2015, מאות מסלולי השקעה בקרנות השתלמות. מתחריה העיקריים של החברה הינם:

- קבוצות הביטוח הגדולות שבבעלותן חברות מנהלות של קרנות השתלמות (הראל גמל והשתלמות בע"מ, כלל פנסיה גמל בע"מ, מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ, אקסלנס נשואה גמל ופנסיה בע"מ);
- בתי ההשקעות הגדולים והבינוניים שבבעלותם חברות מנהלות של קרנות השתלמות (פסגות גדיש קופות גמל בע"מ, מיטב-דש גמל ופנסיה בע"מ, אלטשולר-שחם גמל ופנסיה בע"מ, ילין לפידות ניהול קופות גמל בע"מ) ובתי השקעות נוספים אשר בבעלותם חברות לניהול קרנות השתלמות.

נתח השוק של החברה בתחום הגמל מסתכם נכון ליום 31 בדצמבר, 2015 בכ-2.4%.

על מנת לשמור על תיק הלקוחות הקיים ולהרחיבו, החברה פועלת למניעת מעבר של עמיתיה לקרנות השתלמות מתחרות, לגיוס לקוחות חדשים, להשגת תשואות משביעות רצון (ביחס לרמת הסיכון) בניהול הנכסים, העלאת המודעות לאיכות ולביצועי המוצרים של החברה, בעיקר אצל יועצי ההשקעות והיועצים הפנסיוניים שבבנקים, אשר הינם ערוץ הפצה משמעותי של קרנות ההשתלמות של החברה, הסתייעות במוניטין הקבוצה, הסתייעות בסוכנים העובדים עם הקבוצה כמקור להפניית לקוחות, וכן פעילות שיווקית נמרצת לשמירה על עמיתים קיימים וגיוס עמיתים חדשים, תוך חדירה לפלחי שוק חדשים.

10.5. תחום מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה

כאמור לעיל, המסלולים מבטיחי התשואה סגורים להצטרפות עמיתים חדשים, ועל כן התחרות למסלולים אלו הינה רק מצד מוצרים פנסיוניים אחרים, שבהם לא ניתנת התחייבות לתשואה כלשהי. עמית שעוזב מסלול מבטיח תשואה מאבד את הבטחת התשואה המינימאלית וחושף את נכסיו לסיכוני שוק ההון.

11. לקוחות

11.1. תחום הפנסיה

להלן מידע אודות הוותק, ההתמדה ושימור לקוחות תחום הפנסיה:

	2015	2014
שיעור הפדיונות מהצבירה הממוצעת	2.65	2.99
גיל ממוצע של העמיתים	41.38	42.18
וותק ממוצע של העמיתים	6.60	5.38

11.2. תחום הגמל

להלן מידע אודות הוותק, ההתמדה ושימור לקוחות תחום הגמל:

	2015	2014
שיעור הפדיונות מהצבירה הממוצעת	11.35	10.89
גיל ממוצע של העמיתים *)	49.42	50.89
וותק ממוצע של העמיתים *)	6.86	6.03

*) מתייחס לקופות תגמולים ואישיות לפיצויים בלבד.

11.3. תחום ההשתלמות

להלן מידע אודות הוותק, ההתמדה ושימור לקוחות תחום ההשתלמות:

	2015	2014
שיעור הפדיונות מהצבירה הממוצעת	11.92	14.10
גיל ממוצע של העמיתים	45.96	44.96
וותק ממוצע של העמיתים	2.82	2.70

11.4. תחום מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה

- בהתאם להוראות תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964 ולהוראות תקנוני הקופות, במקרה של פטירת עמית של מסלול מבטיח תשואה, יועברו כספיו לחשבון חדש באותה הקופה, במסלול שאינו מבטיח תשואה.

- להלן מידע אודות הוותק, ההתמדה ושימור לקוחות תחום מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה:

	2015	2014
שיעור הפדיונות מהצבירה הממוצעת	2.82	4.28
גיל ממוצע של העמיתים	58.11	57.82
וותק ממוצע של העמיתים	16.46	16.27

11.5. לקוחות מהותיים

לכל אחד מתחומי פעילות החברה יש פיזור לקוחות רחב, כאשר אין לאף אחד מתחומי פעילות החברה לקוח או קבוצת לקוחות שהצטרפה לאיזה ממוצרי התחום במשותף או באמצעות הסדר עם מעסיק, אשר אובדנם ישפיע באופן מהותי על התחום.

אין לחברה לקוח או קבוצת לקוחות שהצטרפו לאיזה ממוצרי החברה במשותף או באמצעות הסדר עם מעסיק, שהכנסותיה מהם מהוות 10% ומעלה מסך ההכנסות של החברה.

להלן פרטים תנאי ההתקשרות ביחס לקבוצות לקוחות שהצטרפו למוצרי החברה במשותף או באמצעות הסדר עם מעסיק, אשר הנכסים המנוהלים עבורם מהווים יותר מ-1% מסך הנכסים המנוהלים על ידי החברה[2]:

[2] ביחס לחלק מהמעסיקים חלו שינויים בתנאי ההתקשרות במהלך שנת 2015 - התנאים המתוארים הינם התנאים נכון לתום שנת 2015.

לקוח מהותי	תיאור ההתקשרות	דמי ניהול שנגבו בשנת 2015	שיעור דמי ניהול במבטחים החדשה		שיעור דמי ניהול במבטחים החדשה פלוס		שיעור דמי ניהול בקופות גמל		שיעור דמי ניהול בקרנות השתלמות
		אלפי ש"ח	מההפקדות	מהצבירה	מההפקדות	מהצבירה	מההפקדות	מהצבירה	מהצבירה
לקוח א'	לא קיים הסכם מול המעסיק, אך קיימת הסכמה חד צדדית מצד החברה ביחס לשיעור ההטבות שינתנו לאוכלוסיות שונות בקרב עובדי המעסיק.	23,686	4.5%	0.02%	ל.ר.	ל.ר.	ל.ר.	ל.ר.	ל.ר.
לקוח ב'	לא קיים הסכם מול המעסיק, אך קיימת הסכמה חד צדדית מצד החברה ביחס לשיעור ההטבות שינתנו לאוכלוסיות שונות בקרב עובדי המעסיק.	11,627	2.1%	0.25%	ל.ר.	ל.ר.	ל.ר	ל.ר.	ל.ר.
לקוח ג'	הסכם בין המעסיק וארגון העובדים לבין החברה, המתעדכן מעת לעת. ההסכם כולל אמנת שירות מקיפה, המבוצעת בין היתר בידי סוכנות ההסדר של המעסיק (שהינה צד קשור של החברה)*.	11,082	* 4.005%	0.08%	2.535%	0.08%	ל.ר.	ל.ר.	ל.ר.
לקוח ד'	לא קיים הסכם מול המעסיק, אך קיימת הסכמה חד צדדית מצד החברה ביחס לשיעור ההטבות שינתנו לעובדי המעסיק, על פי אוכלוסיות שונות בקרב עובדיו.	3,223	2.0%	0.25%	2.0%	0.3%	ל.ר.	ל.ר.	ל.ר.
לקוח ה'	הסכם בין ארגון העובדים לבין החברה בכל הנוגע לביטוחם של העובדים בקרנות הפנסיה שבניהול החברה. ההסכם מתעדכן מעת לעת. בנוסף נחתם הסכם בשנת 2014 בין ארגון העובדים לבין החברה אשר נקבעו בו שיעורי דמי הניהול ביחס לקופות הגמל, אשר יהיה בתוקף עד למאי 2023, כאשר ביחס לתקופה שבין מאי 2020 למאי 2023 נקבע מנגנון של התאמת דמי הניהול בהתאם למנגנון התאמה שנקבע בהסכם.	16,461	3.0%	0.0%	0.0%	0.4%	0.0%	0.18%	ל.ר

לקוח מהותי	תיאור ההתקשרות	דמי ניהול שנגבו בשנת 2015	שיעור דמי ניהול במבטחים החדשה		שיעור דמי ניהול במבטחים החדשה פלוס		שיעור דמי ניהול בקופות גמל		שיעור דמי ניהול בקרנות השתלמות
		אלפי ש"ח	מההפקדות	מהצבירה	מההפקדות	מהצבירה	מההפקדות	מהצבירה	מהצבירה
לקוח ו'	הסכם בין ארגון העובדים לבין החברה בכל הנוגע לביטוחם של העובדים בקרנות הפנסיה שבניהול החברה. ההסכם מתעדכן מעת לעת.	4,300	0.90%	0.19%	0.0%	0.63%	ל.ר.	ל.ר.	ל.ר.
לקוח ז'	הסכם בין ארגון העובדים לבין החברה בכל הנוגע לביטוחם של העובדים בקרנות הפנסיה שבניהול החברה. ההסכם מתעדכן מעת לעת.	4,961	0.90%	0.19%	0.0%	0.63%	ל.ר.	ל.ר.	ל.ר.

* בנוסף, משמשים חלק מדמי הניהול מההפקדות למבטחים החדשה למימון רכישת מטריה ביטוחית לעובדי המעסיק שנרכשת מצד קשור של החברה בהתאם לפוליסה שעתידה להסתיים במחצית 2016. לאחר סיום תוקפה של פוליסת המטריה הביטוחית, יפחת שיעור דמי הניהול מההפקדות ל-2.535%.

לפרטים אודות המעסיקים הגדולים שאיתם התקשרה החברה ראה ביאור 3ב בסקירות ההנהלה של קרנות הפנסיה וקופות הגמל.

מנורה מבטחים

חלק ג':
מידע נוסף ברמת כלל החברה

חלק ג' – מידע נוסף ברמת כלל החברה

12. מגבלות ופיקוח החלים על פעילות החברה

12.1. רישיון

החברה מחזיקה ברישיון מבטח בענף ביטוח פנסיה שניתן לה לפי הוראות חוק הפיקוח על הביטוח, שנחשב גם כרשיון חברה מנהלת בהתאם לחוק קופות הגמל.
החברה מחזיקה באישור קופת גמל עבור כל אחת מקרנות הפנסיה וקופות הגמל שבניהולה. אישורי קופות הגמל מונפקים בידי הממונה מדי שנת מס, מכח סמכותו לפי חוק קופות הגמל.

12.2. פיקוח ממשלתי

בנוסף להוראות הדין הכללי, כפופה פעילות החברה בתחומי הפעילות השונים לדינים הייחודיים לתחום החיסכון הפנסיוני בישראל, כגון: חוק קופות הגמל, חוק הפיקוח על הביטוח, פקודת מס הכנסה, וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005 (להלן – "**חוק הייעוץ הפנסיוני**"), ולתקנות שהותקנו מכוחם, וכן לפסיקות עקרוניות של בתי המשפט, המשפיעות על פעילות החברה ולחובת קבלת היתרים ורישיונות מרשויות המדינה השונות, ובכלל זה, הממונה.
פעילות החברה כפופה לפיקוח אגף שוק ההון ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, אשר מוסמך לקבוע הוראות הנוגעות לדרכי פעולתם וניהולם של הגופים הנמצאים תחת פיקוחו.
להלן תמצית הוראות הדין המרכזיות החלות על פעילות החברה וכן תמצית טיוטות שפורסמו על ידי הממונה בשנת הדוח ולאחריה עד למועד פרסום הדוח, המהותיות לפעילותה, בנוסף לדינים ולהסדרים המפורטים לעיל ולהלן במסגרת תיאור תחומי הפעילות ובמסגרת סעיפים נוספים.

12.3. הוראות הדין החלות על החברה

12.3.1. חוקים ותקנות

(א) חוק קופות הגמל והתקנות שהותקנו מכוחו

הוראות החוק והתקנות מכוחו כוללות הסדרה של ניהול חברות מנהלות (וחברות ביטוח ביחס לקופות ביטוח) בנושאים שונים, לרבות לעניין הפרדת נכסים, השליטה והרישוי שלהן, כללי בירור תלונות ציבור, והוראות לעניין אכיפה מנהלית ופלילית בעניינים אלה.

במסגרת החוק נקבעה זכותו של עובד לבחור את קופת הגמל בה יפקיד מעבידו את הכספים עבורו; בהקשר זה נקבע כי במידה והעובד הזכאי לא בחר בקופת גמל מסוימת בהתאם לזכותו זו, תהא ההפקדה בקופת הגמל שזהותה נקבעה בדין או בהסכם המעניק לעובד את הזכות להפקדת כספים על שמו בקופת גמל. לפרטים אודות החוזר בנוגע לאופן בחירת קופת הגמל שתשמש כברירת מחדל עבור עובד שלא בחר בקופת גמל מסוימת ראה 12.3.2(ג) להלן.

בחודש אוגוסט, 2015 חוקק תיקון מס' 12 לחוק קופות הגמל, ובמסגרתו ניתנה לשר האוצר הסמכה לקבוע את התנאים שבהם ניתן יהיה לבצע משיכה חד פעמית של כספים קטנים (עד 8,000 ש"ח) מקופת גמל לתגמולים ו/או מקופת גמל לא משלמת לקצבה ו/או מקרן פנסיה ותיקה, ניתנה לממונה סמכות לקבוע הוראות בתקנוני קופות גמל (תקנון אחיד). כמו כן, במסגרת התיקון תוקן סעיף 20 ונקבע כי שיעורי ההפקדה של מעסיק בגין עובדיו יהיו אחידים לכל סוגי המוצרים והיצרנים.

בחודש נובמבר, 2015 פורסם תיקון מס' 13 (הוראת שעה) לחוק קופות הגמל, אשר במסגרתו הוסדרה, בין היתר, האפשרות להעביר כספים מקרן הפנסיה בה המבוטח הינו במעמד לא פעיל, אל קרן הפנסיה שאליה הוא מצטרף, כל עוד לא יביע המבוטח התנגדות (opt-out) ונקבעה הוראת שעה, לתקופה של שנתיים (מ-1 באפריל, 2016 ועד ל- 31 במרס, 2018), שבה יופעל מנגנון, שבמסגרתו יאותרו, בתיווכה של הממונה, כספים של מבוטחים במעמד לא פעיל בקרנות פנסיה, אשר הינם במקביל מבוטחים פעילים בקרן פנסיה אחרת, תוך העברת הכספים לקרן הפנסיה הפעילה, אשר תתרחש כל עוד לא יביע המבוטח התנגדות להעברה (opt-out). לפרטים אודות טיוטת החוזר המשלים את הוראת השעה – ראה בסעיף 12.3.2(ה) להלן. הוראת השעה עשויה להאט (באופן זמני) את הגידול בהיקף הנכסים של קרנות הפנסיה שבניהול החברה. כפועל יוצא, החוק הנ"ל עלול לפגוע בהכנסות החברה וברווחיותה. יחד עם זאת, היקף הפגיעה אינו ניתן לאומדן, שכן אין בידי החברה מידע לגבי שיעור לקוחותיה שלצד היותם עמיתים לא פעילים בקרנות הפנסיה שבניהולה הינם עמיתים פעילים בקרנות פנסיה שבניהול חברות מנהלות מתחרות, או לגבי שיעור לקוחותיה שלצד היותם עמיתים פעילים בקרנות הפנסיה שבניהולה הינם עמיתים לא פעילים בקרנות פנסיה שבניהול חברות מנהלות מתחרות. **הערכת החברה הינה בגדר מידע צופה פני עתיד המבוססת על מידע המצוי בידי החברה במועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, התלויות כאמור, בין היתר, בשיעור העמיתים הפעילים בעלי חשבונות לא פעילים בקרנות הפנסיה השונות כמפורט לעיל.**

בחודש דצמבר, 2015 תוקן, במסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2015 ו– 2016), התשע"ו 2015 (להלן: "**חוק**

ההסדרים") חוק קופות הגמל ובו נקבע, כי עובד יהא רשאי, בכל עת, לבחור את בעל הרישיון שייתן לו שירותי ייעוץ/שיווק פנסיוני.
בחודש ינואר, 2016 פורסם תזכיר חוק לתיקון חוק קופות הגמל, שבמסגרתו הוצע לאפשר הקמה ושיווק של קופות גמל מסוג חדש - קופות גמל להשקעה אשר מיועדות לתשלום סכום הוני לעמית עצמאי. הפקדת כספים לקופה זו לא תהנה מהטבות המס, אך תיחשב כתשלום פטור לצורך קבלת הכספים לאחר הגיע העמית לגיל 60 כקצבה פטורה ממס (קצבה מוכרת). משיכת הכספים לפני הגיע העמית לגיל 60 או משיכתם לאחר גיל 60 מבלי שהעמית עומד בתנאי ההיוון לקצבה מוכרת - תהיה חייבת במס רווחי הון. תזכיר החוק, מהווה ניסיון נוסף להחייאת קופות הגמל, באופן שעשוי לייצר תחרות של קופות חדשות אלו מול פוליסות החסכון וקרנות הנאמנות.

מכוח חוק קופות הגמל הותקנו, מעת לעת, תקנות שונות המסדירות נושאים שונים בקשר עם קופות גמל (לרבות קרנות פנסיה) וחברות מנהלות ובכלל זה, כללי השקעה לגופים מוסדיים, הוצאות המותרות בניכוי לגוף מוסדי, שיטות שערוך לגבי נכסים שונים בקופות הגמל, חובת השתתפות על חברה מנהלת באסיפות כלליות ועוד, וכן הותקנו התקנות העיקריות הבאות:

(1) <u>תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(דמי ניהול), התשע"ב-2012</u>
תקנות אלו קובעות תקרות לדמי ניהול שרשאים גופים מוסדיים לגבות בגין קופות גמל, קרנות פנסיה וקופות ביטוח שבניהולם ודמי ניהול מינימליים שניתן לגבות מקופות גמל לחסכון. כמו כן נקבע בתקנות אלו שיעורי דמי ניהול מופחתים בגין עמיתים ומוטבים שיש לאתרם ושלא אותרו בפרק הזמן שנקבע. לפרטים נוספים ראה באור 18 לדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

(2) <u>תקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964 (לעיל ולהלן - "תקנות קופות הגמל")</u>
תקנות אלה מסדירות נושאים שונים הנוגעים לניהולן של קופות גמל, קרנות פנסיה, ביטוחי מנהלים וביטוח חיים לעצמאיים. בין עיקרי הנושאים המוסדרים בתקנות אלה ניתן למצוא את קביעת שיעורי ההפרשות המותרים להפרשה לטובת חיסכון פנסיוני לעניין עמיתים שכירים ולעניין עמיתים עצמאים, וכן קביעת אפשרויות המשיכה של הסכומים הצבורים בהם.

(3) <u>תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (רכישה ומכירה של ניירות ערך), התשס"ט-2009 (להלן - "**תקנות הברוקראז'**")</u>
בתקנות אלה נקבעו מגבלות לעניין רכישת ניירות ערך בידי גוף מוסדי המנהל, אם אותם ניירות ערך משווקים או מופצים באמצעות צד קשור לגוף המוסדי, או שצד קשור כאמור הוא החתם בהנפקת אותם ניירות ערך. בחודש יולי, 2015 התפרסמו טיוטות תיקון לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (רכישה, מכירה והחזקה של ניירות ערך) ולתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (קופות גמל בניהול אישי), שבמסגרתן הוצע בין היתר, לקבוע כי גוף מוסדי לא יוכל לקבל שירותי ברוקראז' או תפעול מתאגיד בנקאי שמספק שירותי ניהול או תפעול לקבוצת המשקיעים שעליה נמנה הגוף המוסדי. טיוטת

תיקון התקנות עשויה לגרום לתאגידים הבנקאיים לבחור בין מתן שירותי תפעול/ניהול לגופים מוסדיים לבין מתן שירותי ברוקראז' ומשמרת, באופן שמספר הספקים האפשריים לכל אחד מסוגי השירותים יקטן מחד, ומאידך המחיר שישולם בגין השירותים יעלה. **הערכת החברה הינה בגדר מידע צופה פני עתיד המבוססת על מידע המצוי בידי החברה במועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, התלויות כאמור, בין היתר, בנוסח הסופי של התקנות ובהתנהגות הספקים השונים, לרבות אפשרות כניסת ספקים חדשים לשוק מתן שירותי התפעול.**

(4) <u>תקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (קופות גמל) (איתור עמיתים ומוטבים), התשע"ב-2012</u>
התקנות (וחוזר הממונה המשלים שפורסם בעקבותיהן) מחייבות גופים מוסדיים לנקוט בשורה של פעולות לאיתור עמיתים מנותקי קשר, עמיתים שחשבונם מוגדר כחשבון רדום ומוטבים של עמיתים שנפטרו בהתאם ללוחות זמנים שהוגדרו בתקנות.

(5) <u>תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 וחוזרים שונים שעניינם ניהול השקעות ומתן אשראי</u>
התקנות והחוזרים קובעים את כללי ומגבלות ההשקעה החלים על מוצרי החיסכון הפנסיוני (קרנות פנסיה, קופות גמל, פוליסות משתפות ברווחים) ועל הנוסטרו של מבטחים וחברות מנהלות, לרבות הסדרת פעילות ועדות ההשקעה והאשראי ומידת המעורבות הנדרשת מהדירקטוריון בכל הנוגע לניהול ההשקעות ומתן האשראי.

(6) <u>תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה), תשע"ב-2012</u>
תקנות אלו קובעות כי ההון העצמי המזערי הנדרש יחושב כנגזרת מהיקף הנכסים שהחברה מנהלת עבור המבוטחים ומסכום הוצאותיה, ובכל מקרה לא יפחת מההון ההתחלתי הנדרש (10 מליון ש"ח).

(7) <u>תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(תשלומים לקופת גמל), התשע"ד-2014</u>
תקנות אלו מסדירות את אופן התשלום והדיווח לגופים המוסדיים והיזון חוזר למעסיקים, לרבות באמצעות המסלקה. כן פורסם תיקון לחוזר מבנה אחיד, שעניינו "**ממשק מעסיקים**", המגדיר את המבנה האחיד להעברת נתונים כנדרש בתקנות. הכניסה לתוקף של התקנות וממשק המעסיקים תבוצע בשנים 2016-2017 בצורה מדורגת. כמו כן, בחודש דצמבר, 2015 פרסמה המפקחת חוזר שעניינו "**תשלומים לקופת גמל**" המהווה נדבך משלים להוראות שנקבעו בתקנות, הכולל בין היתר מנגנוני אכיפה לעניין זה.
להערכת החברה, יישומן של תקנות התשלומים וממשק המעסיקים על ידי המעסיקים עשוי בתחילה להיתקל בקשיים לא מבוטלים הן מצד המעסיקים והן מצד הגופים המוסדיים ואולי אף לגרום לעיכוב בקליטת הפקדות, אך בהמשך

עשוי להביא להתייעלות נוספת. **הערכת החברה הינה בגדר מידע צופה פני עתיד המבוססת על מידע המצוי בידי החברה במועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות וזאת בין היתר, כתוצאה משינויים רגולטוריים נוספים בעתיד, וייעול תהליכי עבודה.**

(8) תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(העברת כספים בין קופות), התשס"ח-2008 וחוזר בענין העברת כספים בין קופות גמל

תקנות וחוזר אלו מסדירים את אופן ניוד כספי החסכון הפנסיוני בין המוצרים השונים, לרבות מידע שעל גופים מוסדיים להעביר בעת ביצוע ניוד כספים כאמור. יצוין, כי הממונה פרסמה טיוטת ממשק לחוזר מבנה אחיד שאמור להסדיר את העברת המידע בין הגופים המוסדיים השונים אגב ניוד, ושיחייב היערכות מיכונית משמעותית.

(9) תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (משיכת כספים מקופת גמל) (חשבונות בעלי יתרה צבורה נמוכה) (הוראת שעה), תשע"ד-2014 ותקנות הפקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (משיכת כספים מקופת גמל) (סכומים קטנים), התשע"ו-2016

הוראת השעה האמורה פקעה בסוף חודש יוני, 2015. בהמשך לתיקון מס' 12 לחוק קופות הגמל, פורסמו בחודש ינואר, 2016, התקנות האמורות, בהן פורטו תנאי משיכה, בפטור ממס, של סכומים קטנים (עד 8,000 ש"ח) מקופות גמל לחסכון.

(ב) חוק הפיקוח על הביטוח והתקנות שהוצאו מכוחו

חברות מנהלות של קרנות פנסיה וקופות גמל כפופות חלקית להוראות חוק הפיקוח על הביטוח ולחלק מתקנות הפיקוח. הוראות החוק והתקנות מכוחו כוללות הסדרה של ניהול חברות ביטוח וחברות מנהלות בנושאים שונים, לרבות לעניין הפרדת נכסים, השליטה והרישוי שלהן, כללי בירור תלונות ציבור, והוראות לעניין אכיפה מנהלית ופלילית בעניינים אלה.

מכוחו של החוק הותקנו **תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (דירקטוריון וועדותיו), התשס"ז-2007**, שקובעות כללים להבטחת פעילותו התקינה של הדירקטוריון וועדותיו, הבטחת עצמאותו, כשירות חבריו, הרכבו, כללים למניעת ניגודי עניינים, נושאים בהם הדירקטוריון חייב לדון ולהחליט ועוד.

(ג) חוק הייעוץ הפנסיוני

בחוק זה הוסדר העיסוק במקצועות הייעוץ או השיווק הפנסיוני. נקבעו בו, בין היתר, הוראות בדבר חובת הרישוי והוראות לגבי אופן ההתנהלות של סוגי בעלי הרישיון השונים (לרבות תאגיד בנקאי כיועץ פנסיוני), תוך קביעת חובות אמון וחובת זהירות ואיסור על ניגוד עניינים אפשרי בין היועץ או המשווק ללקוח, כללים לענין תגמול יועצים פנסיונים והוראות בדבר פיקוח ואכיפה מנהלית ופלילית. כמו כן, מסדיר החוק את פעילות המסלקה הפנסיונית, שהחלטה לפעול במחצית השנייה של שנת 2013 ונועדה לסלוק מידע וכספים בתחום החיסכון ארוך הטווח תוך הסדרת ממשקי העבודה בין כלל הגופים המוסדיים, החוסכים,

המעסיקים, היועצים והסוכנים הפנסיונים. המסלקה הפנסיונית צפויה לייעל את תהליכי העבודה, לאפשר ניהול ובקרה טובים יותר ולהגביר את השקיפות בניהול חסכונות הציבור

החל מנובמבר, 2013 מחויבים כל בעלי הרישיון לפעול אך ורק באמצעות המסלקה, בכל הנוגע לפניות לגוף מוסדי לשם קבלת מידע חד-פעמי, שאיננו כולל פרטי זיהוי של מוצר פנסיוני מסוים, והחל מדצמבר 2015, חייבים כל בעלי הרשיון (ובכלל זה עובדי החברה) לבקש את המידע החד-פעמי האמור לפני ביצוע פגישת ייעוץ או שיווק ראשונה עם לקוח פוטנציאלי, וכן בנסיבות נוספות המפורטות בחוזר **מסמך ההנמקה** כמפורט בסעיף 12.3.2 (א) להלן. הוראות בנוגע לסוגי פעולות נוספות שיש חובה לבצען באמצעות המסלקה נקבעו בחוזר שפרסם הממונה לעניין זה, אשר חלקן נכנסו לתוקף, וחלקן יכנסו לתוקף, באופן מדורג, במהלך השנים הקרובות.

מאז שנת 2013 פרסם הממונה חוזרים נוספים בקשר עם המסלקה הפנסיונית, וביניהם חוזר שענינו הסדרת דמי השימוש המקסימאליים שעל גופים מוסדיים ועל בעלי הרישיון לשלם בגין השימוש במסלקה, כאשר החל מחודש דצמבר, 2015, חל שינוי במודל התשלום למסלקה (בעיקר בגין פעולות המבוצעות באמצעות בעלי רישיון). כמו כן, פרסם הממונה חוזר שענייננו מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני (לעיל ולהלן: "חוזר מבנה אחיד"), אשר כולל נספחים שונים המגדירים את המבנה האחיד להעברת נתונים למסלקה ביחס לסוגי אירועים שונים. חוזר זה מתוקן מעת לעת, ועתיד להיות מתוקן עוד מספר פעמים במהלך השנים 2016 ו-2017 עד אשר תוסדרנה רוב הפעילויות שבהן נדרשים חילופי מידע בין גופים מוסדיים, בעלי הרישיון, המעסיקים והמסלקה וכן לצורך ביצוע פעולות.

מארג ההוראות המורכב שנוצר (ושעתיד עוד להיווצר בהמשך) מחייב את הגופים המוסדיים להשקיע השקעות ניכרות כדי לעמוד בדרישות הטכנולוגיות המורכבות הנדרשות כדי ליתן מענה אמין בלוחות הזמנים הקצובים שנקבעו, כאשר במקביל קיים סיכון של עיצום כספי מהותי בגין אי-עמידה בהוראות אלו.

בנוסף, החברה מעריכה כי ישום הוראות החוזרים על ידי בעלי רישיון (לרבות משווקים פנסיונים) עשוי לגרום לסרבול והגדלת עלויות של הליך ההתקשרות עם לקוחות חדשים. הערכת החברה הינה בגדר מידע צופה פני עתיד המבוססת על מידע המצוי בידי החברה במועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות וזאת בין היתר, כתוצאה משינויים רגולטוריים נוספים בעתיד, וייעול תהליכי עבודה.

בהמשך לחוק הייעוץ הפנסיוני הותקנו **תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(עמלות הפצה), התשס"ו-2006**, בהן נקבעו עמלות ההפצה המרביות שניתן לשלם ליועץ פנסיוני.

(ד) <u>פקודת מס הכנסה</u>

בפקודת מס הכנסה קבועות הטבות מס הניתנות עקב הפקדת כספים בקופות גמל, ובכלל זה לגבי פוליסות הכפופות לתקנות קופות הגמל (לעצמאיים וביטוחי מנהלים) וקרנות הפנסיה, והטבות מס הניתנות לכספים המשתלמים מהן וכן "קנסות" על משיכות שאינן בהתאם לתנאי ההסדר התחיקתי. בחודש דצמבר, 2015, תוקנה (במסגרת חוק ההסדרים) פקודת מס הכנסה, ובמסגרת זאת

הופחתה תקרת הטבת הניכוי מהכנסה לעובד בגין הפקדות שביצע המעסיק עבורו לקופת גמל או בגין רכישת ביטוח מועדף מפני אובדן כושר עבודה, מ- 4 פעמים השכר הממוצע במשק ל- 2.5 פעמים השכר הממוצע במשק.
הפחתת תקרת הטבות המס כאמור עלולה לגרום להקטנה בהיקף ההפקדות של עובדים (שהפקידו עד כה בגין שכר העולה על תקרת ההטבה החדשה) למוצרים פנסיוניים, אך לא ניתן להעריך את השפעתה על ההפקדות למוצרים הפנסיוניים בחברה שכן היא תלויה בהתנהגות הלקוחות, לעניין עצם ההפחתה ושיעורה.
הערכת החברה הינה בגדר מידע צופה פני עתיד המבוססת על מידע המצוי בידי החברה במועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, התלויות כאמור, בין היתר, בהתנהגות הלקוחות בפועל.

(ה) חוק פיצויי פיטורים, התשכ"ג-1963
חוק זה קובע, בין היתר, כללים לעניין ההפקדות בקופות הגמל של מרכיב הפיצויים, ובכלל זה לגבי פוליסות הכפופות לתקנות קופות הגמל (ביטוחי מנהלים) וקרנות הפנסיה, וכן הוראות הגנה על כספים שהופקדו כאמור מפני עיקול, שעבוד, החזרה או העברה.

(ו) חוק הגנת השכר, התשי"ח-1958
בהתאם להוראות סעיף 19א לחוק הגנת השכר, על קופות גמל לפעול לגביית חובות ממעביד. קופות הגמל יהיו רשאיות להשתחרר מחובתן אם יוכיחו כי לא התרשלו או כי חלו נסיבות אחרות המצדיקות שחרור מחבות זו.

(ז) חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981
החוק קובע הוראות בדבר מאגרי מידע, כאשר מאגר מידע מוגדר כאוסף של נתוני מידע המוחזק באמצעי מגנטי או אופטי והמיועד לעיבוד ממוחשב, למעט חריגים הקבועים בחוק הגנת הפרטיות.

12.3.2. חוזרי הממונה, הנחיות, ניירות עמדה והכרעות עקרוניות

להלן סקירת חוזרי הממונה החלים על החברה ועל המוצרים שבניהולה, לרבות טיוטות חוזרי הממונה, שפורסמו מאז תחילת שנת 2015 ועד למועד חתימת דוח זה ושעשויה להיות להם השפעה מהותית על החברה ואשר לא פורטו במקום אחר בדוח זה:

(א) חוזר מסמך ההנמקה
בחודש יוני, 2015 פורסם החוזר שמחליף חוזר ישן בעניין זה. במסגרת החוזר החדש נקבע מבנה חדש ואחיד למסמך הנמקה, שהינו מצומצם וממוקד יותר מבעבר. נקבעו סוגי עסקאות/פעולות שבגינן ניתן לעשות שימוש במסמך הנמקה ממוקד במקום מסמך הנמקה מלא, וסוגי עסקאות/פעולות שבגינן ניתן להסתפק במסירת סיכום שיחה. כן נקבע בחוזר, כי בעל רישיון יברר את זהות המוצרים שבידי לקוח במקרה של מילוי מסמך הנמקה מלא, על דרך של הגשת בקשת מידע חד-פעמית באמצעות המסלקה הפנסיונית ("פישינג"). חובת הפישינג נכנסה לתוקף ביום 1 בדצמבר, 2015, ואילו יתר הוראות החוזר תיכנסנה לתוקף בחודש יולי, 2016. להערכת החברה השינוי בדפוס הפעילות של בעלי רישיון, לרבות

בעלי הרישיון שעובדים בחברה, בשל החוזר יהיה כרוך בהוצאות בגין ביצוע הפישינג מול המסלקה ויגרום לסירבול תהליך ההתקשרות עם לקוחות חדשים.

(ב) חוזר מסלולי השקעה בקופות גמל

בחודש פברואר, 2015 פורסם החוזר, אשר תוקן בחודש ספטמבר, 2015, על פיו נקבע, כי גוף מוסדי ינהל מסלולי השקעה המותאמים לגיל המבוטחים בקופות גמל, לפי חלופות שנקבעו בחוזר. מסלולים אלה יהוו ברירת מחדל עבור מבוטחים שלא בחרו במסלול אחר. כמו כן, נקבע כי גוף מוסדי ינהל מסלול השקעה נפרד עבור כל מקבלי הקצבאות. בנוסף, בחוזר פורטו כללים בנוגע לניהול מסלולי השקעה מתמחים, כללים לניהול מסלולי השקעה בקרנות השתלמות ופוליסות פרט, כללים בנוגע להתאמת שמו של המסלול למדיניות ההשקעות של המסלול, אופן ביצוע שינוי מדיניות השקעות תקנונית במסלול השקעה וכן כללים בנוגע להצגת מסלולי ההשקעה בפוליסות, בתקנונים, באתר האינטרנט ועוד. תחילתו של החוזר על פוליסות ששווקו לאחר שנת 2014 תהא מיום 1 בינואר, 2016 ועל פוליסות ששווקו לאחר שנת 2014 מיום 1 בינואר, 2017. החוזר לא יחול על קופות גמל מבטיחות תשואה ועל פוליסות ביטוח חיים ששווקו לפני שנת 1991.

(ג) חוזר בעניין הוראות לענין בחירת קופת גמל

בחודש מרס, פורסם החוזר, אשר במסגרתו נקבע, כי עד ליום 1 בספטמבר, 2016 (וכל 3 שנים לאחר מכן) תקבע הממונה לפחות 2 קרנות פנסיה חדשות מקיפות, שכל אחת תהווה קופת ברירת המחדל של העובדים בישראל ("קרן ברירת המחדל הנבחרת"), אלא אם בחרו באופן אקטיבי בקרן פנסיה אחרת או שמעסיקם/ארגון העובדים שלהם בחר בקרן פנסיה אחרת כקופת ברירת המחדל של עובדיו/חבריו, בהליך תחרותי בהתאם להוראות החוזר. לצורך קביעת קרנות ברירת המחדל הנבחרות תקבע הממונה את התנאים והקריטריונים, אשר יכללו יתרון לקרנות פנסיה קטנות (בעלות נתח שוק הנמוך מ-5%), שטיבו לא התפרסם עדיין. שיעור דמי הניהול שתגבה קרן ברירת מחדל נבחרת מעמית חדש שצורף אליה במהלך התקופה שהקרן נקבעה כקרן ברירת מחדל נבחרת יהיה בתוקף למשך 10 שנים לפחות ממועד הצטרפותו לקרן. כמו כן קובע החוזר את הכללים ביחס לאופן עריכת הליך תחרותי שעל מעסיק/ארגון עובדים לערוך, במידה והוא חפץ בבחירת קופת גמל אחרת, לרבות קרן השתלמות, שתשמש כקופת ברירת המחדל של עובדיו/חבריו ("קופת ברירת מחדל אחרת"). ההוראות בנוגע להליך התחרותי הדרוש לצורך בחירת קופת ברירת מחדל אחרת ייכנסו לתוקף ביום 1 ביולי, 2016. יחד עם זאת, החוזר לא יחול ביחס להסכמי ברירת מחדל קיימים נכון למועד פרסום החוזר, עד לתום תוקפם של הסכמים אלו (לא כולל אפשרות להארכת תוקפם) אך לא יאוחר מיום 31 במרס, 2019. החוזר עשוי להביא לשינוי משמעותי בתחרות בין קרנות הפנסיה, בכל הנוגע למצטרפים חדשים לקרנות אלו, תוך הגברת התחרות החריפה גם כך בשוק זה.

בהמשך לחוזר האמור פורסמה בחודש מרס, 2016 טיוטת ההליך לקביעת קרנות ברירת המחדל הנבחרות, אשר קובע כי שיעור דמי הניהול המרביים מההפקדות יהיה גדול מאפס אך לא גדול מ-2%, ושיעור דמי הניהול המרביים מהצבירה יהיה גדול מאפס. כן קובעת טיוטת החבירה תהיה לפי שיעור דמי ניהול משוקלל

המחושב כשיעור דמי הניהול מהצבירה בתוספת 5% משיעור דמי הניהול מההפקדות, כאשר שיעור העדפה לקרנות הפנסיה הקטנות יהיה 0.5% ביחס לדמי הניהול מהפקדות ו-0.05% ביחס לדמי הניהול מצבירה. פרסום קרנות ברירת המחדל הנבחרות ותנאיהן אמור להתבצע לפני יום 1 ביוני, 2016, למרות שהן יוגדרו כקרנות ברירת המחדל הנבחרות מיום 1 בספטמבר, 2016.
בשלב מקדמי זה, כאשר לא ברור מה יהיו דמי הניהול של קרנות ברירת המחדל הנבחרות, לא ניתן לאמוד את השפעת החוזר על החברה. הערכת החברה הינה בגדר מידע צופה פני עתיד המבוסס על מידע המצוי בידי החברה במועד הדוח ואשר עשויה שלא להתממש באשר הינה תלויה במידה רבה בהתנהגות המתחרים, המפיצים המעסיקים והלקוחות.

(ד) <u>טיוטאות חוזרים בנוגע לסוגיית הריבית התחשיבית ודוח הצוות להגברת הוודאות בחיסכון פנסיוני</u>

בחודש יולי, 2015 פורסמו טיוטות לתיקון חוזרים, שנועדו לתקן את העיוות הקיים בסוגיית הריבית התחשיבית ושלפיהן יחושב הגירעון/עודף בהתחייבות האקטוארית הנובע מהפער שבין הנחת הריבית השנתית להיוון לבין עקום הריבית להיוון במועד הפרישה שיומר למקדם, המשקף את פריסת הפער במחויבות האקטוארית ועדכון הקצבה בהתאם לפער זה בפריסה ל-20 שנה (או תקופת תשלום קצבת הזקנה - הקצר מבין השניים), כאשר לתקנון יצורפו טבלאות מקדמי עדכון ל-5 עקומי ריבית במועד הפרישה, המייצגים מדרגות בין 1.5% ל-3.5%. פנסית הזקנה תעודכן אחת לרבעון ובנוסף תעודכן (דהיינו - תופחת) בהתאם למקדם העדכון האמור לעיל אחת לשנה.
בחודש ינואר, 2016 התפרסם דוח הצוות להגברת הוודאות בחיסכון פנסיוני ("ועדת באב"ד") שמציע פתרון חלופי לבעיית הריבית התחשיבית הנ"ל. הצוות המליץ על שינוי אופן הקצאת אג"ח מיועדות מסוג "ערד" לקרנות הפנסיה (כיום, הקצאה בשיעור קבוע של 30% מנכסי קרן הפנסיה המקיפה), באופן שנותן עדיפות לפנסיונרים ולעמיתים מבוגרים על חשבון שיעור ההקצאה לעמיתים צעירים: שיעור ההקצאה לפנסיונרים יעלה ל-60%, שיעור ההקצאה לעמיתים מגיל 50 ועד ליציאה לפנסית זקנה יהיה עד 30%, ולעמיתים עד גיל 50 יוקצו אג"ח המיועדות שיוותרו (כך שבסה"כ לא יהיה צורך בהגדלת היקף הוצאת אג"ח מיועדות לקרנות הפנסיה המקיפות בשל שינוי אופן ההקצאה).
להערכת החברה, בשלב זה מסתמן שהפתרון שייבחר בסופו של יום לבעיה שתוארה לעיל יהיה הפתרון שהציעה ועדת באב"ד ביחד עם הפחתה כלשהי בהנחת הריבית השנתית להיוון (בין בהפחתה ישירה ומיידית ובין בהפחתה מדורגת בהתאם לטיוטות החוזרים שתוארו לעיל). הפתרון שייבחר כאמור יאפשר לקרנות הפנסיה להתחיל להתחרות זו בזו ומול מוצרים אחרים (קופות גמל ופוליסות ביטוח) על קבלת כספים לצורך תשלום פנסית זקנה מיידית – באופן שיגרום להגברה משמעותית של התחרות על כספי עמיתים/מבוטחים מבוגרים לקראת פרישה. **הערכת החברה הינה בגדר מידע צופה פני עתיד המבוסס על מידע המצוי בידי החברה במועד הדוח ואשר עשויה שלא להתממש באשר הינה תלויה במידה רבה בנוסח ההוראות שיתפרסמו בסופו של יום, אם וככל שיתפרסמו, בהתנהגות המתחרים, המפיצים והלקוחות.**

(ה) <u>טיוטת חוזר בעניין איחוד חשבונות קיימים בקרנות פנסיה חדשות</u>

בחודש פברואר, 2016 התפרסמה טיוטת החוזר, שמטרתו לקבוע את הוראות הביצוע של הוראת השעה שהתווספה במסגרת תיקון 13 לחוק קופות הגמל (ראה סעיף 12.3.1(א) לעיל). טיוטת החוזר קובעת, כי למרות שהוראת השעה תקיפה עד אפריל 2018, הרי שיישומה בפועל, בכל הנוגע להעברת כספים בין קרנות הפנסיה החדשות צפוי להיות בין החודשים אוקטובר, 2016 לפברואר, 2017. יישום טיוטת החוזר בפרק זמן כה קצר עשוי להאט (באופן זמני) את הגידול בהיקף הנכסים של קרנות הפנסיה שבניהול החברה, לפגוע בהכנסות החברה וברווחיותה ולגרום לתנודתיות גבוהה בשוק ההון הישראלי בשל היקפי מכירות ורכישות ני"ע, הגבוהים במידה ניכרת מהיקפי המסחר היומיים כיום, שיידרשו לגופים המוסדיים לצורך יישום החוזר.

יחד עם זאת, היקף הפגיעה אינו ניתן לאומדן, שכן אין בידי החברה מידע לגבי שיעור לקוחותיה שלצד היותם עמיתים לא פעילים בקרנות הפנסיה שבניהולה הינם עמיתים פעילים בקרנות פנסיה שבניהול חברות מנהלות מתחרות, או לגבי שיעור לקוחותיה שלצד היותם עמיתים פעילים בקרנות הפנסיה שבניהולה הינם עמיתים לא פעילים בקרנות פנסיה שבניהול חברות מנהלות מתחרות. **הערכת החברה הינה בגדר מידע צופה פני עתיד המבוססת על מידע המצוי בידי החברה במועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, התלויות כאמור, בין היתר, בשיעור העמיתים הפעילים בעלי חשבונות לא פעילים בקרנות הפנסיה השונות כמפורט לעיל.**

(ו) <u>טיוטת חוזר בעניין הוראות לענין זכויות וחובות עמיתים בתקנון קרן פנסיה חדשה מקיפה</u>

בחודש אוקטובר, 2015 התפרסמה טיוטת החוזר, שאליו צורפה טיוטת נוסח תקנון תקני, שאמור להחליף את תקנוני קרנות הפנסיה המקיפות בישראל החל מיולי, 2016. לקראת החלפת התקנון אמורה החברה ליידע את כלל עמיתי הקרן על החלפת התקנון. החלפת התקנון בנוסח חדש מחייב היערכות מיכונית, שהיקפה עדיין לא ברור, וכמובן כרוכה בהגדלת הוצאות החברה בגין דיוור לעמיתים. **הערכת החברה הינה בגדר מידע צופה פני עתיד המבוססת על מידע המצוי בידי החברה במועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, התלויות כאמור, בין היתר, בנוסח הסופי של הוראות החוזר והתקנון התקני ובמידת הסטייה שתתאפשר ממנו.**

13. חסמי כניסה ויציאה

13.1. חסמי כניסה

חסמי הכניסה העיקריים לפעילות החברה קבועים בדינים הרלבנטיים השונים:

- רשיונות והיתרים – תחום הפעילות של החברה הינו רוויי רגולציה. ניהול קרן פנסיה יכול להיעשות רק בידי מי שמחזיק בשני רישיונות הניתנים לפי חוק, כאמור בסעיף 12.1 לעיל. ניהול של קופות גמל יכול להיעשות רק בידי מי שמחזיק ברשיון חברה מנהלת. החזקה של יותר מ-5% מאמצעי השליטה בחברה מנהלת מותנית בקבלת היתר לאחזקת אמצעי שליטה מהממונה, ושליטה בחברה מנהלת מותנית אף היא בקבלת היתר שליטה מהממונה. על פי הוראות הדין, חברה מנהלת אינה רשאית לעסוק בכל פעילות אחרת, למעט ניהול קופות גמל או החזקה בסוכן ביטוח תאגיד.
תקנוני קרנות הפנסיה וקופות הגמל (שלפיהם בלבד נקבעות החובות והזכויות של המבוטחים/עמיתים), וכן כל שינוי בהם, חייבים לקבל את אישור הממונה. כמו-כן, כל שינוי במסמכי ההתאגדות של החברה המנהלת חייב להיעשות באישור הממונה.
- הון עצמי – חברה מנהלת נדרשת להון עצמי מזערי (ראה סעיף 12.3.1(א)(6) לעיל).
- גודל מינימאלי ידע, מומחיות וניסיון - הקמת קרן פנסיה חדשה מחייבת הגעה למספר מינימאלי של 1,500 מבוטחים בתוך שנתיים. אי עמידה בתנאי זה עשוי להביא לביטול הרישיונות הנדרשים. כל עוד מספר המבוטחים בקרן נמוך מ-1,500, מחויבת החברה המנהלת לרכוש עבור הקרן ביטוח משנה. ניהול מוצרים פנסיוניים הינו פעולה מורכבת מאד, הדורשת ידע מקצועי ספציפי, מומחיות וניסיון בעיקר בתחום ניהול סיכונים, אקטואריה (ביחס לקרנות פנסיה) וניהול בסיסי מידע מורכבים, והיכרות מעמיקה עם צרכי השוק והוראות הרגולציה השונות, ומיכון משמעותי ביותר שנדרש הן לצורך ניהול זכויות העמיתים והן לצורך עמידה בהוראות הדין בכל הנוגע להתממשקות מול המסלקה הפנסיונית. נדרש היקף מינימאלי של פעילות (מסה קריטית) כדי לכסות את ההשקעה הנכבדה בהקמת מערך מחשוב התומך בניהול ותפעול המוצר ואת העלויות הקבועות הגבוהות, הנדרשות לצורך הפעלת חברה מנהלת (מיכון, שירות, שיווק, השקעות, אקטואריה וכו'), לרבות הצורך לעמוד בכל הדרישות הרגולטוריות המשתנות חדשות לבקרים. ניהול חלק ממוצרי תחום הגמל ותחום הקופות מבטיחות התשואה, שביחס אליהם קיימות הוראות רגולציה ייחודיות, מחייב מערכת מחשב מתאימה לניהול הזכויות המיוחדות של עמיתי קופות ייחודיות אלו.
- מוצרים ב-Runoff – כאמור לעיל, לא יינתנו עוד אישורים מאת הממונה להקמת קופות גמל מבטיחות תשואה, קופות מרכזיות לפיצויים וקופות גמל למטרה אחרת.
- קיומה של קרן ברירת מחדל נבחרת לכלל המשק – לאור חוזר לענין הוראות לבחירת קופת גמל (ראה סעיף 12.3.2(ג) לעיל), הרי שיקשה על כל מי שיבקש להקים חברה מנהלת חדשה של קרן פנסיה לגייס אל קרן הפנסיה עמיתים חדשים, שכן בהתאם להוראות החוזר האמור, כל עובד חדש, שלא בחר באופן אקטיבי אחרת, יצורף באופן אוטומטי לקרן הפנסיה שתיבחר על ידי הממונה כקופת ברירת המחדל של כלל העובדים במשק.

13.2. חסמי יציאה

חסמי היציאה העיקריים מפעילות בשוק הפנסיה קבועים אף הם בדינים השונים:

- פירוק או חיסול של חברה מנהלת כפופים לפיקוחו של הממונה ולהוראותיו. הממונה רשאי להורות לחברה המנהלת לפעול בדרך מסוימת במסגרת חיסול עסקיה, או לפנות לבית המשפט בבקשה למתן צו שהפירוק יהיה בידי בית המשפטי ו/או בפיקוחו.
- כל העברת אמצעי שליטה בחברה מנהלת מחייבת את אישור הממונה ומחייבת את הרוכש לקבל את ההיתרים הנדרשים המפורטים בסעיף 12 לעיל ו-13.3 להלן.
- העברת פעילות ניהול קרנות הפנסיה וקופות גמל לחברה מנהלת אחרת, כמו גם מיזוג, פיצול, הפסקת פעילות או פירוק מרצון, חייבים לקבל את אישורו מראש של הממונה.

13.3. היתר להחזקת אמצעי שליטה

בהתאם להוראות הדין, החזקת אמצעי שליטה ושליטה במבטח (לרבות בחברה מנהלת של קרן פנסיה), בסוכן ובחברה מנהלת של קופת גמל, כפופים לקבלת היתר מאת הממונה. בחודש דצמבר, 2013, ועל רקע מיזוג מנורה גמל לחברה ופטירתו של מר מנחם גורביץ ז"ל, עודכן היתר השליטה בקבוצה ובכלל זה בחברה, וניתן ליורשות (שתי בנותיו) של המנוח מר מנחם גורביץ ז"ל.

בהיתר נקבעו, בין היתר, התנאים העיקריים כדלקמן: הוראות בדבר שימור גרעין השליטה[3] במלוא שרשרת השליטה בתאגידים נשוא ההיתר, וזאת בדרך של הגבלות על שיעבוד, מכירה, העברה של גרעין השליטה בתאגידים הנ"ל, לרבות בדרך של הנפקה; הוראות בדבר הפקדה, בידי נאמן (עו"ד ישראלי) על פי כתב נאמנות, של תעודות מניה המייצגות לפחות את גרעין השליטה במבטחים ובחברות המנהלות וכן חתימה על ייפויי כוח לנאמן על אמצעי השליטה שימנה המפקח למכירת מניות גרעין השליטה, בהתקיים תנאים המפורטים בהיתר.

14. גורמי הצלחה קריטיים

גורמי ההצלחה הקריטיים בתחומי פעילות החברה הינם, בין היתר, היערכות מהירה לשינויים רגולטוריים, איתור הצרכים של המבוטחים, כפי שהם מאופיינים על ידי המתווכים הפועלים בענף ועל ידי האורגנים הרלבנטיים בחברה, מתן מענה מתאים לצרכים המשתנים של ערוצי ההפצה השונים, יכולת שימור לקוחות קיימים וגיוס לקוחות חדשים לנוכח האפשרות לניוד כספים בין מוצרי חיסכון ארוך טווח ובכללן קרנות הפנסיה שבניהול החברה, פעילות למען גיוס לקוחות חדשים ויכולת השגת תשואות עודפות לאורך זמן ביחס למדדי ההשוואה ולעומת גופים מתחרים, יעילות תפעולית, בקרה יעילה, שיעור דמי הניהול, תמהיל ומגוון המוצרים, שימור ורכישת הון אנושי איכותי ומתן שירות ומידע איכותי וזמין ללקוח.

[3] לעניין זה, "גרעין שליטה" - 50.01% בכל אחד מאמצעי השליטה, במישרין או בעקיפין, בדילול מלא של כלל אמצעי השליטה בתאגיד הרלבנטי.

15. השקעות

15.1. מטרתן של הפעולות הננקטות במסגרת מדיניות ההשקעות של נכסי החברה (נוסטרו), היא להביא לתשואה אופטימאלית ביחס לסיכון, בכפוף להוראות הדין השונות בנוגע לניהול השקעות ומתן אשראי, ולתזרים המזומנים הצפוי. השקעות החברה המנהלת מתייחסות לפעילות השוטפת של החברה וצרכיה, ובהתאם לכך מרבית ההשקעות הינן סחירות ולטווח קצר-בינוני.

15.2. אגף ההשקעות של מנורה מבטחים ביטוח מנהל את ההשקעות של המוצרים שבניהול החברה, וזאת על מנת לנצל ידע ומומחיות הנדרשים בתחומי ההשקעות השונים. באגף השקעות הוקמו צוותי השקעה מתמחים בהשקעות בחו"ל, במניות בישראל, בנכסי חוב, במחקר ואנליזה, בנדל"ן ובקרנות השקעה. בנוסף הוקם מערך אשראי לא סחיר וצוות "מידל אופיס". אגף השקעות מסתייע באופן שוטף בייעוץ משפטי ובמערך ניהול הסיכונים. בנוסף, באגף הכספים במנורה ביטוח קיימת יחידת המערך העורפי- "בק אופיס", אשר אחראית על קליטת, רישום ובקרת ביצוע של עסקאות בנכסי השקעה.

15.3. החלטות ההשקעה בפועל מתקבלות על ידי מנהלי התחומים באגף ומנהלי ההשקעות השונים, תוך הסתייעות בצוות המחקר והאנליזה ובעבודות מחקר חיצוניות בארץ ובחו"ל, פגישות שוטפות עם מומחים מקצועיים בתחום, והכל בכפוף ובמסגרת המדיניות המאושרת.

ועדת ההשקעות של החברה מתכנסת אחת לשבועיים. הוועדה מקבלת דיווחים כלכליים שונים ומגוונים - סקירת מאקרו בארץ ובחו"ל, נתונים כלכליים עיקריים בארץ ובחו"ל, סקירת פעילות ההשקעות שבוצעה מאז מועד ההתכנסות הקודמת, מבנה תיק ההשקעות העדכני למועד התכנסות הוועדה, דוחות חשיפה לקבוצות לווים, דוחות חשיפה לענפי משק, סקירת הצבעות החברה באספות כלליות של גופים שנכסי קופות הגמל והפנסיה מושקעים במניותיהם, דיווחים ספציפיים על השקעות מסוימות ועוד, וכן חומר רקע וניתוחים שונים המתייחסים להשקעות אשר מובאות לאישור הוועדה. הוועדה מקיימת דיון על מבנה תיק ההשקעות, הצורך בהתאמתו למצב השוק העדכני, שינויים בתמהיל ההשקעות, חשיפות לתחומים מסוימים, חשיפות לקבוצות עסקיות מסוימות וכד'.

אחת לשנה, בסמוך לתום השנה, קובעת וועדת ההשקעות תוכנית הקצאת נכסים (Asset Allocation) לשנה הקלנדרית הבאה ביחס לאפיקי ההשקעה השונים. תוכנית זאת כוללת מדדי ייחוס רלוונטים שיאפשרו לפקח ולבקר אחר ביצועי ההשקעות של הקופה. תוכנית זו מובאת לדיון ולאישור הדירקטוריון, כמתחייב מהוראות הדין. הקצאת הנכסים הנקבעת כאמור אינה קשיחה, ויכולה להגיב להתרחשויות בשווקי ההון בארץ ובעולם.

15.4. ככלל, אסטרטגיית ההשקעה של המוצרים שבניהול החברה מתאפיינת בניסיון להגיע לאופטימיזציה של היחס בין תשואה לסיכון:

- קרנות הפנסיה - קרנות אלו מאופיינות כהשקעה ארוכת טווח, והן בעלות צבירות חיוביות משמעותיות ביותר, ובעלות פוטנציאל צמיחה עתידית. על כן, שיעור ההשקעה בנכסים לא סחירים גבוה יחסית לקופות האחרות.
- קופות גמל לחסכון - קופות אלו מאופיינות כהשקעה ארוכת טווח ועל כן, ככל שהקופה גדולה יותר, פיזור הנכסים רב יותר ושיעור ההשקעה בנכסים לא סחירים מגוון וגבוה יותר.

- קרנות השתלמות - קרן ההשתלמות היא מוצר לטווח בינוני, אולם בשל הטבות המס, חלק ניכר מהכספים נשאר בקרן גם לאחר שחלפו שש שנים והחשבון הפך לנזיל. כמו כן הקרן בעלת צבירות משמעותיות חיוביות ובעלת פוטנציאל צמיחה עתידית. על כן, גם השקעות קרן ההשתלמות מאופיינות כהשקעה ארוכת טווח, בדומה לקופות הגמל לחסכון אך תוך שמירה על נזילות מתאימה.
- קופות מרכזיות לפיצויים - קופות אלו הינן בעל טווח קצר עד בינוני, כאשר הקופות סגורות להפקדות חדשות, ועל כן נדרשת בהן נזילות גבוהה. לפיכך, שיעור ההשקעה בנכסים לא סחירים נמוך יחסית לקופות האחרות וההתמקדות הינה בנכסים הסחירים.
- קופה למטרה אחרת - בקופה זו נדרשת נזילות גבוהה מאוד, שכן הכספים ניתנים למשיכה על ידי העמיתים אחת לשנה. לפיכך, עיקר הנכסים בהם משקיעה הקופה הם נכסים סחירים, בטווחי פדיון בינוניים וקצרים.
- קופה מרכזית להשתתפות בפנסיה תקציבית - קופה זו מאופיינת כהשקעה ארוכת טווח ועל כן, ככל שהקופה גדולה יותר, פיזור הנכסים רב יותר ושיעור ההשקעה בנכסים לא סחירים מגוון וגבוה יותר
- המסלולים מבטיחי התשואה - מסלולים אלו מאופיינים כהשקעה ארוכת טווח ועל כן, ככל שהמסלול גדול יותר, פיזור הנכסים רב יותר ושיעור ההשקעה בנכסים לא סחירים מגוון וגבוה יותר. המסלולים מבטיחים תשואה קבועה לעמיתים ומגובים בפקדונות של החשב הכללי במשרד האוצר לגבי שיעור ניכר מנכסיהם.

לפירוט נוסף על מבנה ניהול ההשקעות, תשואות וניתוח תרומת אפיקי השקעה לתשואות במוצרי החברה השונים, ראה בדו"ח דירקטוריון ובסעיף 4 לסקירות ההנהלה של כל אחד ממוצרי החברה.

15.5. <u>מדיניות גידור סיכוני השוק והפיקוח עליהם</u>

לקיחת סיכונים הינה חלק אינטגראלי מפעילותה העסקית של החברה ולכן חיונית להשגת יעדיה הכספיים ומימוש האסטרטגיה העסקית שלה. מטרת ניהול סיכונים הינה להבטיח קיומה של מערכת ניהול סיכונים אפקטיבית לניטור רמת הסיכונים הפיננסיים הגלומים בתיק הנכסים של המוצרים המנוהלים וניהול שקול של הסיכונים באופן שימקסם את התשואה תוך שמירה על מגבלות סיכון שנקבעו מראש בהתאם לסובלנות החברה לסיכון ועמידה בדרישות רגולטוריות. דירקטוריון החברה מאשר אחת לשנה את מדיניות ההשקעות וניהול הסיכונים הפיננסיים בתיק המנוהל (תיק הנכסים בו סיכוני השוק והאשראי מושתתים על העמית), ובתיק הנוסטרו של החברה המנהלת. מדיניות ההשקעות וניהול סיכונים פיננסיים כוללות:

- הגדרת תחומי אחריות לתהליך ניהול הסיכונים בחברה בין בעלי תפקידים ופונקציות בארגון. החל בדירקטוריון וההנהלה, דרך ועדת השקעות, מנהלי ההשקעות של אגף ההשקעות, מחלקת מידל אופיס של אגף ההשקעות, יחידת הערכת סיכוני אשראי (מחלקת מחקר ודרוג) ותחום ניהול הסיכונים.
- מגבלות סטטוטוריות, מגבלות דירקטוריון ומגבלות ועדת השקעות לגבי חשיפות במסלולים השונים ובתיק ההשקעות של החברה. נקבעת הקצאת הנכסים האסטרטגית, טווחי השקעה לקבוצות נכסים עיקריות ותיק ייחוס לקופה. וכן מגבלות נוספות כמותיות על בסיס מדדי סיכון מקובלים.

- בתיקי הנכסים העומדים כנגד ההתחייבויות לשתי קבוצות הפנסיונרים, מיושם עקרון ניהול נכסים מול התחייבויות - הקצאת הנכסים נגזרת מהתאמת בסיסי ההצמדה כמו גם העיתוי הצפוי של תזרים הנכסים וההתחייבויות. ניהול אפקטיבי של הנכסים מול ההתחייבויות מתבצע על ידי תחום ניהול סיכונים המודד את החשיפה לסיכון ריבית ומעקב אחר התאמת נכסים להתחייבויות בתקופות פירעון שונות.
- במסלולי ההשקעה (כספי מבוטחים/עמיתים) –ניהול סיכון אקטיבי: לכל מסלול נקבעת הקצאת נכסים אסטרטגית שממנה נגזר תיק סמן. תחום ניהול סיכונים אחראי על מדידת סיכונים אבסולוטיים ויחסיים (יחסית לתיק סמן), על ידי חישוב מדדי ביצוע מתואמי סיכון, מדדי נזילות וניתוח השפעת תרחישי קיצון.
- תדירות וכללי דיווח לאורגנים השונים.

15.6. <u>תיאור תהליך ניהול הסיכונים</u>

תהליך ניהול הסיכונים בחברה מונחה על ידי דרישות רגולטוריות הרלוונטיות שפורסמו בשנים האחרונות.

<u>ניהול הסיכונים הינו פעילות חוצת-ארגון המבוססת על שלושה קווי הגנה</u>:

1. הגורמים העסקיים אשר נוטלים את הסיכונים, אחראים לזיהוי, הערכה ניטור ודיווח הסיכונים המובנים בפעילותם ובמערכות המשמשות אותם, לרבות הגדרת בקרות בתהליכים ונהלים פנימיים. הגורמים העסקיים נעזרים ביחידות תומכות הכוללות: אקטואריה, כספים, מערכות מידע ותחום ניהול הסיכונים.
2. תחום ניהול סיכונים אחראי על גיבוש מסגרת ניהול סיכונים, פיתוח כלים ושיטות להערכת הסיכונים לחשיפות הקיימות והפוטנציאליות. תחום ניהול סיכונים הינו יחידה בלתי תלויה בגורמים העסקיים נוטלי הסיכון ומשתף פעולה עם יחידות האקטואריה, החשבות וההשקעות.
3. הביקורת הפנימית אשר מבקרת באופן בלתי תלוי תהליכים פנימיים וכן עוקבת אחר תיקון ליקויים שזוהו.

החברה מנהלת את הסיכונים הפיננסיים בעיקר באמצעות הגבלת חשיפתה לסיכוני המניות, הריבית, המט"ח והאשראי. המגבלות שקבעה ההנהלה נועדו להגביל את הסיכונים ואת הנזק שיכול להיגרם כתוצאה משינויים בלתי צפויים בשווקים. מערכת המגבלות תוחמת את השפעת החשיפה של תיק ההשקעות לשינויים בלתי צפויים בשיעורי ריבית, המדד, שערי החליפין וכו'. באופן כללי, המגבלות נקבעות ברמת החשיפה לגורמי הסיכון (כמשקל מסך הנכסים בתיק), וברמת הסיכון הכולל והסיכון היחסי ביחס לתיק הייחוס. מנהלי השקעות מבצעים בפועל את בחירת הנכסים במסגרת ההקצאה האסטרטגית שאושרה להם, תוך עמידה בנהלים ובמדרג הסמכויות לביצוע פעולות השקעה. כמו כן, מנהלי ההשקעות נדרשים להבין את הסיכונים הגלומים באסטרטגיות ההשקעה בהן הם בוחרים ולגלות רמת ביצועים המצדיקה את רמת הסיכון שנלקח.

פעולות האשראי נעשות בכפוף לתקנות ההשקעה וחוזרי הממונה ובהתאם למדיניות ההשקעות, האשראי וניהול הסיכונים הפיננסים המאושרות כל שנה ע"י הדירקטוריון. מסמכי המדיניות כוללים עקרונות ניהול סיכוני אשראי בתיק הנכסים בניהם, פיזור סיכון על פני ענפי משק, לווים, קבוצות תאגידים ודירוגם. הערכת סיכון בהלוואות ואשראי לא סחיר מתבצעת על פי מדיניות האשראי הלא סחיר שאושרה בדירקטוריון. כל

עסקת אשראי מעבר לסכום שנקבע מועברת לאישור וועדת אשראי. עסקאות אשראי בסכומים גדולים יאושרו עפ"י מדרג הסמכויות שבנהלי אגף השקעות ו/או בנסיבות מיוחדות, בהמלצת ועדת אשראי ו/או אגף השקעות, יובאו לאישור גם בוועדת השקעה. כל עסקה מדורגת בדרוג חיצוני, או בדרוג פנימי, על פי מודל דרוג פנימי (אושר על ידי הדירקטוריון והמפקח), או בהסתמך על דרוג בנק או מבטח אחר ששותף לעסקה. ניתן לבצע גם עסקאות לא מדורגות או בדרוג הנמוך מדרוג השקעה בתנאים מסוימים כהגדרתם בהוראות הרגולטור ובכפוף לנהלי החברה. ועדות ההשקעות מפקחות על רמת פיזור נאותה בתיק נכסי החוב כולל שמירה על מגבלות חשיפה הנגזרות מתקנות השקעה ו/או המדיניות המאושרת. במסגרת פעילות ניהול סיכוני אשראי מתבצעת הערכה שוטפת של הסיכונים תוך מאמץ לאיתור מוקדם של חובות בעייתיים לטיפול. פורום החוב של אגף השקעות מאתר ומבצע מעקב אחר חובות בעייתיים בתיק נכסי החוב בהתבסס על קריטריונים ואירועים הקבועים בנוהל, ומסווג את החוב הבעייתי על פי מאפייניו.
לא קיימת בחברה אסטרטגיה לגידור סיכון האשראי באמצעות מכשירים פיננסים (כגון נגזרי אשראי).
מדידת הסיכונים הפיננסיים מתבצעת באמצעות תוכנות מתקדמות לכימות סיכוני שוק וסיכוני אשראי ובאמצעות מערכת מיכונית לניטור מגבלות חשיפה.

ראה פירוט בנושא גורמי סיכון בסעיף 23 להלן.

16. ביטוח המשנה של קרנות הפנסיה

16.1. הוראות הממונה מחייבות קרנות פנסיה חדשות לרכוש ביטוח משנה לקרן פנסיה שמספר מבוטחיה אינו עולה על 1,500 מבוטחים. בשל גודלה, אין מבטחים החדשה נזקקת לביטוח משנה הן לנוכח הוראות הממונה והן עניינית, לצורך ניהול הסיכונים השוטפים. יחד עם זאת, החברה בוחנת מעת לעת את הצורך ברכישת ביטוח משנה בהתאם לנסיבות המשתנות.

16.2. החל מחודש אוגוסט, 2008 (מועד הפעלת מסלולי הביטוח במבטחים החדשה פלוס שבהם ניתן כיסוי ביטוחי למקרי נכות ושאירים) רוכשת מבטחים החדשה פלוס ביטוח משנה למסלולי הביטוח שלה מחברה קשורה (מנורה מבטחים ביטוח בע"מ (להלן - "**מנורה מבטחים ביטוח**")), באישור הממונה. ביטוח המשנה שנרכש הינו ביטוח יחסי מסוג Quota Share, ולפיו תשא מנורה מבטחים ביטוח ב-90% מעלויות תשלומי פנסיות הנכות והשאירים שתשלם מבטחים החדשה פלוס בגין מקרי נכות ופטירה, שיחולו בתקופת מתן ביטוח המשנה כאמור, בתמורה לפרמיה השווה ל-90% מעלויות הכיסויים הביטוחיים לנכות ולשאירים הנגבים ממבוטחי מבטחים החדשה פלוס, שחלים עליהם הכיסויים הביטוחיים האמורים. ביטוח המשנה הינו לתקופה בלתי מוגבלת, הניתנת להפסקה על ידי כל צד בהודעה מוקדמת של 180 ימים. סכום הפרמיה שנרשמה בדוחות הכספיים של מבטחים החדשה פלוס בגין שנת 2015 הינו כ-8 מיליון ש"ח.
החברה בוחנת מעת לעת, בבחינה עניינית, אם יש מקום להמשך רכישת ביטוח המשנה כאמור, גם אם הדבר אינו מחויב לפי הוראות הממונה. נכון למועד דוח זה ועל אף שמספר המבוטחים במסלולי הביטוח האמורים במבטחים החדשה פלוס עולה זה מכבר על 1,500, סבורה החברה כי עניינית יש מקום להמשיך ולרכוש את ביטוח המשנה האמור.

17. הון אנושי

17.1. בסוף שנת 2015 הועסקו על ידי החברה 725 עובדים, לעומת 605 בסוף 2014. כ-323 מהם מועסקים בהסכם קיבוצי ויתרתם בהסכמים אישיים. להערכת החברה, אין לה תלות בעובד מסוים.

17.2. להלן המבנה הארגוני של החברה:

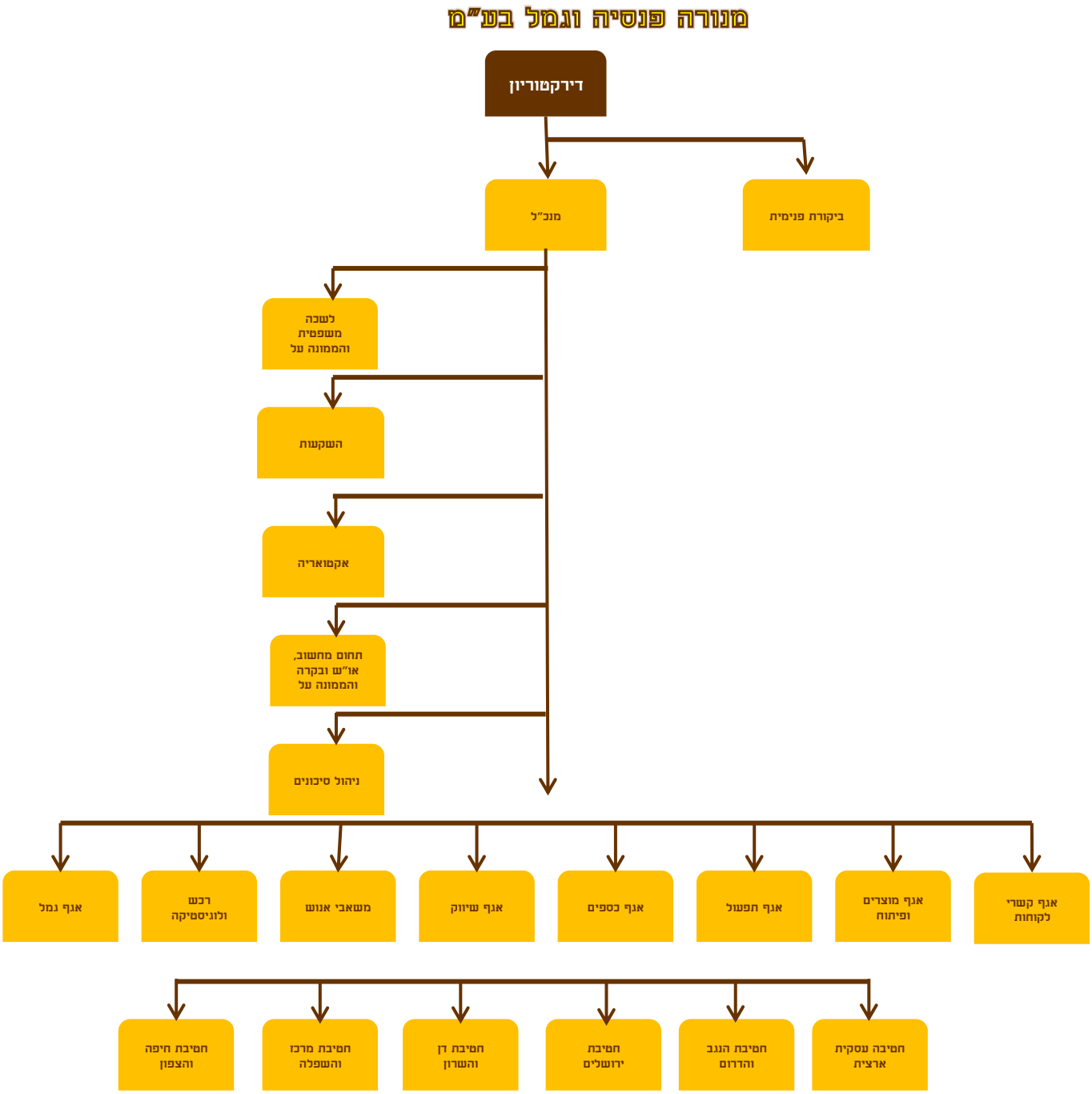

17.3. הסכם קיבוצי

ביום 5 בדצמבר, 2011 נחתם הסכם קיבוצי בין החברה לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה - מועצת פועלי רמת-גן, שהחליף הסכם קיבוצי משנת 2006 שהסתיים, והינו בתוקף עד לדצמבר 2016. ההסכם חל על כ-323 מעובדי החברה - כלל עובדי החברה, למעט עובדים שהוחרגו מתחולת ההסכם.

ההסכם הקיבוצי מסדיר את תנאי העסקתם של העובדים, וקובע כללים בנושאים הבאים: סדרי העבודה, תקופת ניסיון, מועד ותנאים לקבלת קביעות, משמעת בעבודה, שעות נוספות, מסלול קידום בדרגות, שכר ותנאים נלווים לשכר, בונוס שנתי, חופשה שנתית, דמי הבראה, מחלה, תנאים פנסיוניים, זכאות לקרן השתלמות, שי לחג, הפסקת עבודה, פרישה לגמלאות וכד'.

החברה מנהלת מו"מ עם ההסתדרות על עדכון תנאי ההסכם הקיבוצי, אך נכון למועד דוח זה המו"מ טרם הבשיל לכדי הסכם קיבוצי חדש.

17.4. הסכמים אישיים

בחברה כ-402 עובדים המועסקים בהסכמים אישיים. ההסכמים האישיים עם העובדים מסדירים את תנאי העסקתם, לרבות - סדרי העבודה, שעות נוספות, שכר ותנאים נלווים לשכר, חופשה שנתית, דמי הבראה, מחלה, תנאים פנסיוניים, זכאות לקרן השתלמות והפסקת עבודה.

17.5. חברי הנהלה בכירה

חברי ההנהלה הבכירה זכאים לתנאי ההעסקה, כפי שנקבעו בהסכמים האישיים שנחתמו עימם. בחלק מאותם הסכמים נקבעו תנאי הודעה מוקדמת וכן תנאים למתן מענקים שנתיים.

17.6. מדיניות התגמול לעובדים, בעלי תפקידים מרכזיים ונושאי משרה בחברה

למידע בדבר תכנית התגמול ראה באתר האינטרנט של החברה, כלהלן:

https://www.menoramivt.co.il/wps/portal/about-menora/menora-mivtachim-pension-gemel/procedures/procedures-more/remuneration-policy-pension

לפרטים בדבר תנאי כתב התחייבות לשיפוי לנושאי משרה, ראה באור 24 לדוח הכספי.

17.7. הדרכה

החברה פועלת בתחום ההדרכה ומשקיעה משאבים להכשרת העובדים, בין היתר, כדלהלן -

- לעובדי אגף התפעול - הכשרה, הטמעת מערכת מחשוב והעשרת ידע בתחום הפנסיה גמל, השתלמות ומיסוי בפרט, והחיסכון לטווח ארוך בכלל;
- לעובדי אגפי השיווק וקשרי לקוחות - הכשרת משווקים, צוות שירות ונציגי מוקד השירות הטלפוני לשם קבלת רישיונות סוכני שיווק פנסיוני, במקביל לפעילות ההדרכה השוטפת לעובדים אלה.

החברה פעלה ופועלת להשגת רישיון מתאים לפי הוראות חוק הייעוץ הפנסיוני לעובדיה הזכאים לכך.

הכשרת עובדי החברה באגפים האחרים כוללת הכשרה במועד תחילת עבודתם בחברה, ימי עיון וכנסים מקצועיים בנושאים המתייחסים לפעילות החברה וכד'.

18. שיווק והפצה

החברה משווקת את מוצריה ושירותיה במספר ערוצי שיווק והפצה (שמשמשים להפצת כלל מוצרי החברה) שהעיקריים בהם הינם כדלקמן:

18.1. מערך של מנהלי תיקים עסקיים ומתכננים פנסיוניים, למעסיקים וללקוחות, הפזורים ברחבי הארץ ועומדים בקשר רצוף עם מעסיקים ועם המבוטחים/עמיתים. החברה מפעילה במסגרת אגף קשרי הלקוחות שלה מערך של מתכננים פנסיונים לשימור לקוחות וגיוס מבוטחים/עמיתים חדשים. מערך השירות למבוטחים ולמעסיקים כולל פריסה ארצית ב-7 חטיבות עסקיות ולשכות שירות, שירות אישי הניתן על ידי מוקד שירות לקוחות (Contact Center) ואתר אינטרנט (המספק, בנוסף למידע כללי בנושאי פנסיה וגמל, גם מידע אישי למבוטח ולמעסיק). מערך השיווק מספק מטריה שיווקית מכירתית הכוללת: צירוף מעסיקים חדשים, צירוף מבוטחים חדשים, מתן שירותי שיווק פנסיוני והדרכה במכלול המוצרים הפנסיוניים של החברה, טיפול בסיום יחסי עובד-מעביד וכיוצא באלה. ערוץ ההפצה הישיר של החברה מהווה את ערוץ ההפצה העיקרי בפעילות החברה.
בשנת 2015, היווה ערוץ הפצה זה כ-75% מדמי הגמולים שנגבה בתחום קרנות הפנסיה (2014- 75%, 2013- 74%). בקופות הגמל, היווה ערוץ הפצה זה בשנת 2015, כ-72% מדמי הגמולים שנגבו (2014- 71%, 2013- 79%).

18.2. מתווכים שונים, ובעיקר סוכנויות הסדר וסוכני ביטוח, לרבות דרך מנורה ביטוח (ראה באור 24ד' לדוח הכספי של החברה). הטיפול במבוטחים/עמיתים האמורים נעשה על ידי הסוכנים. יצוין, כי שיתוף פעולה זה נוצר בחלק מהמקרים עקב רצון חלק מהמעסיקים בטיפול כולל בתנאים הסוציאליים של עובדיהם, טיפול שכולל גביה ושילוב בין מוצרים שונים כמו קרנות פנסיה, ביטוחי מנהלים, קופות גמל ולעיתים גם ביטוחים כלליים.
סוכנויות ההסדר והסוכנים מתוגמלים עבור צירוף מבוטחים ועמיתים חדשים, על פי הכללים הנהוגים במנורה מבטחים ביטוח וביתר חברות הביטוח. תגמול הסוכנים ומנהלי ההסדר נעשה באמצעות תשלום עמלות נפרעים ו/או עמלות יעד. החברה אינה נושאת בהוצאות המשרד של סוכני הביטוח שפועלים מולה. יצוין כי החברה התקשרה עם מנורה מבטחים ביטוח בהסכם, לפיו תנהל מנורה מבטחים ביטוח עבור החברה את ההתקשרויות שבין החברה לבין סוכני ביטוח כאמור לעיל, ובמקביל התקשרה החברה במישרין עם מספר סוכני ביטוח.
עד כה לא הגבילה הרגולציה את השיעור שמשולם למתווכים אלו, ועל כן נקבעות העמלות המשולמות להם במסגרת מו"מ. לפרטים אודות נייר עמדה של הממונה בנוגע להפקדת העמלות מדמי הניהול – ראה סעיף 18.10 להלן.
ערוץ זה הינו ערוץ הפצה מהותי עבור החברה. החברה קשורה עם מספר רב של מתווכים כאמור, ועל כן אין היא תלויה במתווך בודד, אשר אובדנו ישפיע מהותית לרעה על פעילותה. בשנת 2015, היווה ערוץ הפצה זה כ-25% מדמי הגמולים שנגבה בתחום קרנות הפנסיה (2014- 25%, 2013- 26%). בתחום הגמל, היווה ערוץ הפצה זה בשנת 2015 כ-28% מדמי הגמולים שנגבו (2014- 29%, 2013- 21%).

18.3. חלק מהטיפול המשולב במעסיקים, שרוב עובדיהם מבוטחים בקרנות הפנסיה שבניהול החברה, נעשה על-ידי אורות סוכנות לביטוח חיים (2005) בע"מ, שהינה סוכנות ביטוח בבעלות של מנורה מבטחים ביטוח; סוכנות זו משמשת כסוכנות הסדר לכל דבר וענין.

18.4. החברה מפיצה את המוצרים הפנסיוניים שלה גם באמצעות יועצי ההשקעות ו/או היועצים הפנסיונים של הבנקים (להלן -"**היועצים**") - עיקר הפעילות של החברה מול אפיק זה הינה במטרה להביא את מוצרי ושירותי החברה למודעות של היועצים ולספק להם מידע ומסמכים שיווקיים בהתאם. פעילות ההפצה על ידי היועצים תלויה בעיקר בדירוג הפנימי של המוצרים על ידי הבנקים, דירוג המשתנה מבנק לבנק. הייעוץ שנותנים הבנקים ללקוחותיהם אובייקטיבי ונטול העדפות. יצוין כי נכון למועד דו"ח זה החברה חתמה על הסכמי הפצה עם הבנקים הבאים: בנק דיסקונט לישראל בע"מ, בנק מסד בע"מ, בנק מזרחי-טפחות בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק אוצר החייל בע"מ, ובנק הפועלים בע"מ (שהסכם ההפצה עימו חל רק ביחס למוצרי הגמל ולא ביחס לקרנות הפנסיה שבניהול החברה).
בשנת 2015 המשיך ערוץ הפצה זה להגדיל באופן איטי אך עקבי את היקף פעילותו בתחום הפנסיה ואינו עובר סך של כ-2% משיעור דמי הגמולים. בקופות הגמל, מהווה ערוץ הפצה זה חלק מרכזי יותר, כ-13% מדמי הגמולים (2014- 15%, 2013- 17%).

18.5. פנייה ישירה למעסיקים/ארגוני עובדים, בין היתר על דרך של השתתפות במכרזים המתפרסמים על ידם.

18.6. קיום כנסים מקצועיים/שיווקיים.

18.7. פרסום בעיתונות ובאינטרנט.

18.8. מתן חסות להיכל הספורט "מנורה מבטחים" שביד אליהו, תל-אביב. לפירוט ראה סעיף 24.4 להלן.

18.9. להלן מידע בדבר עלויות רכישה ועמלות שנתיות:

18.9.1. <u>קרנות פנסיה</u>

<u>שנת 2015</u>

	עמלות נפרעים (כולל הוצאות משרד)	**עמלות יעד**	**סה"כ עמלות**
<u>סוכן/סוכנות:</u>			
צד קשור ו/או בשליטת הקבוצה	3,760	1,096	4,856
אחר	43,505	26,929	70,434
<u>יועץ פנסיוני:</u>			
בנקים	2,058	-	2,058
סה"כ	**49,323**	**28,025**	**77,348**

שנת 2014

	עמלות נפרעים (כולל הוצאות משרד)	עמלות יעד	סה"כ עמלות
סוכן/סוכנות:			
צד קשור ו/או בשליטת הקבוצה	3,758	961	4,719
אחר	42,535	26,090	68,625
יועץ פנסיוני:			
בנקים	1,733	-	1,733
סה"כ	**48,026**	**27,051**	**75,077**

שנת 2013

	עמלות נפרעים (כולל הוצאות משרד)	עמלות יעד	סה"כ עמלות
סוכן/סוכנות:			
צד קשור ו/או בשליטת הקבוצה	4,019	1,785	5,804
אחר	37,738	41,382	79,120
יועץ פנסיוני:			
בנקים	1,370	-	1,370
סה"כ	**43,127**	**43,167**	**86,294**

18.9.2. קופות גמל וקרנות השתלמות

שנת 2015

	עמלות נפרעים (כולל הוצאות משרד)	עמלות יעד	סה"כ עמלות
סוכן/סוכנות:			
צד קשור ו/או בשליטת הקבוצה	477	-	477
אחר	11,148	2,038	13,186
יועץ פנסיוני:			
בנקים	2,598	-	2,598
סה"כ	**14,223**	**2,038**	**16,261**

שנת 2014

	עמלות נפרעים (כולל הוצאות משרד)	עמלות יעד	סה"כ עמלות
סוכן/סוכנות:			
צד קשור ו/או בשליטת הקבוצה	483	-	483
אחר	9,700	-	9,700
יועץ פנסיוני:			
בנקים	1,904	-	1,904
סה"כ	**12,087**	**-**	**12,087**

שנת 2013

	עמלות נפרעים (כולל הוצאות משרד)	עמלות יעד	סה"כ עמלות
סוכן/סוכנות:			
צד קשור ו/או בשליטת הקבוצה	388	-	388
אחר	10,205	-	10,205
יועץ פנסיוני:			
בנקים	1,583	-	1,583
סה"כ	**12,176**	**-**	**12,176**

18.10. שינויים מהותיים בדינים המתייחסים לעמלות/תשלומים לערוצי הפצה:

בחודש ינואר, 2015, פרסמה הממונה נייר עמדה לגופים מוסדיים שעניינו "תשלום גוף מוסדי לבעל רישיון". מנייר העמדה עולה כי לדעת הממונה תשלום דמי עמילות שנגזרים מדמי הניהול שמשלם עמית או מבוטח הינו פסול ואינו עולה בקנה אחד, לפי העמדה, עם חובת הנאמנות המוטלת על הגופים המוסדיים ועל בעלי הרישיונות.

בחודש מרס, 2015, פורסמה הבהרה לעמדת הממונה בה חזרה על עיקרי נייר העמדה תוך שהיא מבהירה, בין היתר, שאין באמור כדי לשנות את העמדה לפיה חברה מנהלת רשאית לקבוע דמי ניהול דיפרנציאליים וזאת עד לגובה התקרה המרבית הקבועה בדין. בנוסף, ובהתחשב, בין השאר, בהיקפה של הפרקטיקה הקיימת והצורך בשינוי מערך החוזים הקיים (לפי עמדת הממונה), ציינה הממונה כי אין בכוונתה להפעיל את סמכויות האכיפה הנתונות לה בכל הקשור לפעולת הגופים המוסדיים וסוכני הביטוח הפנסיוני ביחס ללקוחות שצורפו לגופים המוסדיים לפני פרסום העמדה ואף בתקופה הסמוכה שלאחריה לפי מערך החוזים שהיה קיים במועד פרסומה.

בחודש יוני, 2015 הגישה התאחדות החברות לביטוח חיים בע"מ, המרצת פתיחה המבקשת מביהמ"ש לקבוע כי תגמול לבעל רישיון הנגזר מדמי הניהול איננו בניגוד לדין וכי אין ולא היה בעצם התקשרותם של הגופים המוסדיים בהסכמים לתשלום דמי עמילות הנגזרים מדמי הניהול משום הפרת חובה כלשהי בידי הגופים המוסדיים.

בחודש פברואר, 2016 קבע בית המשפט כי היסוד הדומיננטי בתובענה הוא היסוד המנהלי, שהסמכות לגביו נתונה לבית המשפט הגבוה לצדק, ובהתאם הורה על סילוק ההמרצה על הסף. החברה לומדת את נייר העמדה ובשלב זה, מוקדם להעריך את השלכותיו.

19. ספקים ונותני שירות

19.1. החברה רוכשת את מרבית שירותי המחשוב שלה, וכן שירותי ניהול סיכונים, השקעות ו-Back Office וניהול השקעות, ייעוץ בתחום ה-SOX, ממנורה מבטחים ביטוח וזאת בהתאם להסכם הקיים בין החברות. ההוצאה השנתית של שירותי המיחשוב הסתכמה בשנת 2015 לסך של כ-51 מיליון ש"ח והיא כוללת שימוש בתוכנה ובחומרה ושירותי תחזוקה שוטפים. לפירוט אודות ההסכם עם מנורה מבטחים ביטוח ראה סעיף 24.2 להלן.

19.2. החברה רוכשת ממנורה ביטוח, ביטוח משנה למסלולי הביטוח הכוללים כיסוי ביטוחי למקרי נכות ושאירים בקרן הפנסיה מבטחים החדשה פלוס - ראה סעיף 16 לעיל.

19.3. החברה מקבלת שירותי שימוש בתכנת ניהול זכויות עמיתים ותפעול ביחס לקופות הגמל שבניהולה ממספר גורמים שונים:

- בנק הפועלים בע"מ (להלן - "**בנק הפועלים**"): השירותים ניתנים ביחס לקופות הגמל המפורטות להלן: "מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים" (מס' אישור מ"ה 826), "מבטחים מרכזית לפיצויים" (מס אישור מ"ה 827), "מנורה מבטחים משתתפת בפנסיה תקציבית" (מס אישור מ"ה 1280), "מנורה מבטחים אמיר" (מס אישור מ"ה 260), "מנורה מבטחים יותר" (מס אישור מ"ה 119). בתמורה לביצוע השירותים זכאי בנק הפועלים לקבל מהחברה תמורה המחושבת כחלק מהיתרה הצבורה בקופות הגמל שבתפעול הבנק. לפירוט ראה באור 26ב לדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

- לאומי שירותי שוק ההון בע"מ (להלן - "**בנק לאומי**"): השירותים ניתנים ביחס לקופות הגמל המפורטות להלן: "מנורה מבטחים השתלמות" (מס' אישור מ"ה 828), "מור מנורה מבטחים" (מס' אישור מ"ה 1146), "מנורה מרכזית לפיצויים" (מס' אישור מ"ה 1144), "מנורה מבטחים גמל בניהול אישי" (מס' אישור מ"ה 2082) ו-"מנורה מבטחים השתלמות בניהול אישי" (מס' אישור מ"ה 2084). בתמורה לביצוע השירותים זכאי בנק לאומי לקבל מהחברה תמורה המחושבת כחלק מהיתרה הצבורה בקופות הגמל שבתפעול הבנק. לפירוט ראה באור 26ג לדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

- הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן – "**הבנק הבינלאומי**"): השירותים ניתנים ביחס לקופות הגמל המפורטות להלן: "רשף קופת גמל לתגמולים" (מספר אישור מ"ה 636) ו-הילה קופת גמל לתגמולים ולפיצויים (מספר אישור מ"ה 1478) שבניהול החברה, וכן ביחס לקרן ההשתלמות אומגה (המצויה בניהול מנורה מבטחים והסתדרות המהנדסים ניהול קופות גמל בע"מ (להלן – "**מנורה והסתדרות המהנדסים**"), אשר החברה מספקת לה שירותי תפעול ביחס לקרן השתלמות זו) בתמורה לביצוע השירותים זכאי הבנק הבינלאומי זכאי לקבל מהחברה תמורה המחושבת כחלק מהיתרה הצבורה בקופות הגמל שבתפעול הבנק. לפירוט אודות ההסכם שבין החברה למנורה והסתדרות המהנדסים ראה סעיף 24.3 להלן. לפירוט אודות ההסכם עם הבנק הבינלאומי ראה באור 26ד לדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

19.4. לחברה אין תלות בספק חיצוני ואין ספק חיצוני שהיקף ההתקשרות איתו הינו מהותי.
יחד עם זאת, חלק משירותי המיחשוב והפיתוח של "טופז פנסיה" (מערכת המיחשוב לניהול זכויות המבוטחים בקרנות הפנסיה), הניתנים לחברה על ידי מנורה מבטחים ביטוח, מבוצעים באמצעות ספק מיחשוב חיצוני (סאפיינס ישראל), ולהערכת החברה ספק זה מהווה נדבך משמעותי ביותר בשירותי המיחשוב והפיתוח האמורים.
עוד יצוין, כי העברת תפעול קופת גמל מגורם מתפעל אחד לגורם מתפעל אחר כרוכה בהערכות רבה, ובהשקעת מאמצים ומשאבים לא מבוטלת (כדי לוודא שהסבת הנתונים בין מערכות התפעול תתבצע כיאות), ועל כן, למרות שאין תלות בספק שירותי התפעול לקופת הגמל, המעבר בין הגורמים התפעוליים כרוך בקשיים לא מבוטלים. עוד יצוין, כי התיקון המתוכנן בתקנות הברוקראז' (ראה פרטים בסעיף 12.3.1(3) לעיל) עשוי לגרום לכך שמספר הספקים האפשריים למתן שירותי תפעול לקופות גמל יקטן משמעותית, באופן שיקשה על מציאת חלופה לאחד מהבנקים שמספקים כאמור לעיל כיום שירותי תפעול לקופות גמל שבניהול החברה.

20. רכוש קבוע

20.1. הרכוש הקבוע של החברה כולל: מחשבים וציוד מחשבים, שיפורים בנכסים מושכרים, ציוד תקשורת, ריהוט וציוד משרדי. עלותו המופחתת של הרכוש הקבוע ליום 31 בדצמבר, 2015 הינה כ-7 מיליון ש"ח. במהלך שנת 2015 השקיעה החברה סך של כ-3.7 מיליון ש"ח ברכוש קבוע (בעיקר בציוד מחשוב ותקשורת).

20.2. החברה שוכרת את משרדי ההנהלה, משרדי החטיבות העסקיות ולשכות השירות ממשכירי נכסים בתמורה לדמי שכירות ותשלומים נלווים נוספים עבור חניות, דמי אחזקה וארנונה. הסכמי השכירות קצובים בזמן וניתנת לחברה אופציה להארכתם לתקופה נוספת.

להלן הנכסים העיקריים שהחברה שוכרת

מיקום	שטח משרדים ב-מ"ר	דמי שכירות שנתיים בשנת 2015, כולל דמי ניהול, חניות וארנונה (מיליוני ש"ח)
משרדי ההנהלה ברמת-גן *)	4,891	9,032
משרדי החברה בירושלים	506	1,060
משרדי החברה בתל-אביב	415	823
משרדי החברה בחיפה	630	851
משרדי החברה בראשון לציון	370	637
משרדי החברה בבאר-שבע **)	260	363

בנוסף, נכון לתאריך הדוח, החברה שוכרת 1 משרדים המשמשים ללשכות שירות, בעלות שנתית של כ-0.2 מיליוני ש"ח.
*) החל מחודש פברואר, 2016 שוכרת החברה שטח נוסף בגודל של 258 מ"ר.
**) החל מחודש מרס, 2016 שוכרת החברה שטח נוסף בגודל של 750 מ"ר המשמש במוקד טלפוני.

20.3. מערכת המחשוב - מדיניות הקבוצה, הכוללת, בין היתר, את החברה ואת מנורה מבטחים ביטוח, הינה להשאיר בידיה את האחריות לנושא מערכות המידע (למעט בכל הנוגע למערכות ניהול זכויות עמיתים של קופות הגמל וקרנות ההשתלמות שבניהול החברה, שלגביהן משתמשת החברה בשירותי בנקים מתפעלים שונים – ראה סעיף 19 לעיל. אגף מערכות המידע של הקבוצה מספק שירותים לכל החברות שבקבוצה ומפעיל גם ספקים שונים בתחום המחשוב, ופעילותו מתרכזת באלה:

- פיתוח ותחזוקה של מערכות המידע של הקבוצה, לרבות מערכות ניהול פנסיה ומערכות שירות כגון: גבייה, תביעות, הלוואות, מערכות פיננסיות שונות וכן מערכות מומחה וכלים למקבלי החלטות לניתוח והצגת נתונים;
- תחזוקה ותפעול תשתיות המחשוב (שרתים מרכזיים, חדרי מחשב, תקשורת נתונים, טכנאים, מוקד תמיכה לטיפול בתקלות ואנשי מקצוע שונים);
- פרויקטים גדולים או רוחביים;
- אבטחת מידע והמשכיות עסקית.

יישומי מערכות המידע של הקבוצה נותנים מענה לכל תחומי הפעילות בקבוצה באמצעים טכנולוגיים מתקדמים.
לקבוצה יש מתקן גיבוי חלופי (DRP) המסונכרן באמצעים שונים עם המערך המרכזי. הקבוצה מבצעת מעת לעת תרגילי חירום, כולל מעבר למתקן החלופי.
במהלך שנת 2015 נמשך תהליך הפיתוח של מערכת המיחשוב לניהול קרנות פנסיה וקופות גמל ("טופז") ושדרוגה, בהתאם לצרכים השונים העולים תדיר, המבוצע על ידי מנורה מבטחים ביטוח. מערכת זו מבוססת על מערכת "טופז" לביטוח חיים, פנסיה וגמל שפותחה במשותף בידי סאפיינס ישראל מערכות תכנה בע"מ (להלן - "**סאפיינס ישראל**") חברה הקשורה עם הקבוצה בהסכמים לפיתוח מערכות המיחשוב בתחומי ביטוח החיים, הפנסיה והגמל (לחברה אין הסכם התקשרות ישיר עם סאפיינס ישראל), צוותי החברה ואגף מערכות מידע של הקבוצה. תהליך הפיתוח כלל פיתוח מודולים ייחודיים לפנסיה וגמל. החברה חתמה עם מנורה מבטחים ביטוח על הסכם לקבלת שירותי מיחשוב שוטפים (עבור השימוש במערכת "טופז" ובמערכות נלוות), וזאת בנוסף לשירותי תחזוקה ופיתוח שוטפים. היקף התשלום השנתי בגין השירותים המיחשוביים, אותם מקבלת החברה ממנורה מבטחים ביטוח הסתכם בשנת 2015 לסך של כ-51 מיליון ש"ח.
בחודש ספטמבר, 2013, נחתם הסכם משלים להסכם שבין מנורה מבטחים ביטוח לבין סאפיינס מערכות תוכנה בע"מ (להלן - "סאפיינס"), על רקע התקשרותה של סאפיינס עם לקוח נוסף לאספקת מערכת לניהול קרנות פנסיה ומערכות נלוות המשמשות את קבוצת מנורה. במסגרת ההסכם המשלים התחייבה סאפיינס לשלם לקבוצה תמלוגים שונים בהיקפים לא מהותיים אשר ישולמו על פני מספר שנים. בנוסף, הוארכה תקופת ההתקשרות שסאפיינס מחויבת אליה ביחס לתחזוקת המערכות והמשך פיתוחן עבור הקבוצה, לפחות עד ליום 31 בדצמבר, 2018, בשינויים מסחריים מסוימים.

20.4. החברה שוכרת כ-215 כלי רכב בשיטת "ליסינג תפעולי". העלות השנתית של השכירות כאמור הינה בסך של כ-6.7 מיליון ש"ח ותקופת השכירות המקורית הינה ל-3 שנים.

21. עונתיות

21.1. ככלל, לא קיימת עונתיות משמעותית בגביית דמי הגמולים לקרנות הפנסיה ולקופות הגמל שבניהול החברה.

21.2. יחד עם זאת, קיימת עונתיות מסוימת בתחום הגמל ובחום ההשתלמות, שכן חלק גדול מהפקדות העמיתים (עצמאים בעיקר) מתבצע לקראת סוף השנה. עם זאת, בעקבות השינויים בתחום מרכיב העונתיות מצטמצם.

21.3. בנוסף, קיימים חודשים מסוימים, המשתנים משנה לשנה, שבהם היקף דמי הגמולים גבוה יותר, וזאת בעיקר לאור תשלומים חד-פעמיים (למשל תשלום דמי הבראה בחודשי שכר יוני/יולי), אשר משולמים על ידי המעסיקים, ואשר בגינם מופרשים דמי גמולים ולנוכח הקדמת התשלום עבור חודש עבודה דצמבר לחודש דצמבר עצמו (במקום תשלומו בחודש ינואר של השנה העוקבת). ההשפעה של תשלומים חד פעמיים לעובדים כאמור משמעותית יותר במבטחים החדשה פלוס, ביחס למבטחים החדשה. יצוין כי העונתיות הקיימת אצל לקוחות החברה בענפים מסוימים, אשר משפיעה על מספר העובדים באותם הענפים אינה משפיעה בצורה מהותית על התפלגות דמי הגמולים בין חודשי השנה.

21.4. בכל הנוגע לתשלומי קצבה, לא קיימת עונתיות כלל.

21.5. להלן התפלגות דמי גמולים רבעוניים בקרנות הפנסיה:

	2015		2014		2013	
	אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	%
רבעון 1	1,871,033	23%	1,693,856	23%	1,483,970	22%
רבעון 2	2,001,086	24%	1,821,556	25%	1,604,473	24%
רבעון 3	2,176,880	26%	1,961,429	26%	1,733,341	26%
רבעון 4	2,212,877	27%	1,945,624	26%	1,788,268	28%
סה"כ	**8,261,876**	**100%**	**7,422,465**	**100%**	**6,610,052**	**100%**

21.6. להלן התפלגות דמי גמולים רבעוניים בקופות הגמל:

	2015		2014		2013	
	אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	%
רבעון 1	219,125	19%	191,543	22%	156,072	19%
רבעון 2	300,943	26%	205,926	24%	157,187	19%
רבעון 3	288,793	24%	205,063	24%	174,743	22%
רבעון 4	370,133	31%	255,842	30%	320,915	40%
סה"כ	**1,178,994**	**100%**	**858,374**	**100%**	**808,917**	**100%**

22. נכסים בלתי מוחשיים

22.1. החברה משתמשת לצורך פעילותה בסמליל (לוגו), אשר נרשם כסימן מסחר. הסמליל משתלב בקו השיווקי של קבוצת מנורה מבטחים. בחודש מרס, 2015 הוחלף הסמליל של קבוצת מנורה מבטחים בסמליל חדש, שמצוי בהליכי רישום כסימן מסחר. בנוסף משתמשת החברה במוניטין של קבוצת מנורה מבטחים שנצבר במהלך השנים.

22.2. נכון לסוף שנת 2015 לחברה נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין בסך של כ- 57 מיליון ש"ח. נכסים אילו נוצרו כתוצאה מרכישת פעילות קופות הגמל על ידי החברה וכתוצאה מהוון של עליות פיתוח תוכנה בהתאם לדרישות הרגולציה. ראה באור 6 לדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

22.3. נכון לסוף שנת 2015 לחברה הוצאות רכישה נדחות בסך של כ- 207 מיליון ש"ח. הוצאות רכישה אלו, מיוחסות במישרין להשגת מבוטחים בפנסיה ועמיתים בגמל. להרחבה ראה באור 2י' ו- 7 לדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

22.4. החברה הינה בעלת רישיון שימוש בתוכנות מחשב ורישיונות שונים, המשמשים לפעילותה. עלותו המופחתת של הרכוש האחר האמור ליום 31 בדצמבר, 2015 הינה כ- 2 מיליון ש"ח. במהלך שנת 2014, ביצעה החברה השקעה נוספת בסך כ-0.8 מיליון ש"ח (בעיקר בגין רישיונות למערכות מחשוב).

22.5. בבעלות החברה מספר מאגרי מידע נפרדים, מאובטחים, שנרשמו בפנקס מאגרי המידע, הנוגעים בעיקר ללקוחות קרנות הפנסיה וקופות הגמל שמנוהלות על ידה, ולעובדי החברה, והכל בהתאם להוראות חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981.

23. גורמי סיכון

להלן גורמי בסיכון המשפיעים על רווחיות החברה ויציבותה וכן גורמי סיכון במוצרים שבניהולה של החברה בעלי השלכה מהותית על תוצאות החברה:

הסיכון	גורם הסיכון	השפעה			דרכי התמודדות
		גדולה	בינונית	קטנה	
סיכוני מאקרו					
מצב התעסוקה במשק	ירידה ברמת התעסוקה במשק וברמת השכר		X		שיווק הקרן ללקוחות חדשים
סיכוני שוק	שינויים בשערי מניות			X	קביעת רף מקסימלי של חשיפה למניות
	שינויים בריבית			X	קביעת מגבלה על מח"מ תיק הנוסטרו ומעקב שוטף אחר מח"מ המוצרים המנוהלים, לרבות אל מול מדדי ייחוס
	שינויים בשע"ח			X	קביעת מגבלת חשיפה מקסימלית
	שינויים במרווח אשראי			X	במסגרת מגבלת חשיפה לנכסים בסיכון גבוה בתיק הנוסטרו (דרוג נמוך מדרוג השקעה), ובתיקים המנוהלים במסגרת ניתוח התפלגות דרוגים ושימוש בתרחישים.
סיכוני אשראי	יציבות לווים ומנפיקים		X		במסגרת מגבלת חשיפה לנכסים בסיכון גבוה בתיק הנוסטרו (דרוג נמוך מדרוג השקעה), ובתיקים המנוהלים במסגרת ניתוח התפלגות דרוגים ושימוש בתרחישים.
נזילות	חוסר בנכסים נזילים לכיסוי התחייבויות שוטפות			X	מעקב אחר נזילות נכסי המוצרים המנוהלים אל מול מאפיני העמיתים ונתוני משיכות והפקדות
סיכונים ענפיים					
רגולטורי	שינויים בהוראות ההסדר התחיקתי	X			מעקב אחר טיוטות של שינויים בהוראות ההסדר התחיקתי ומתן הערות לטיוטות שכאלו, בין במישרין ובין במסגרת התאחדות חברות הביטוח, והערכות מקדימה לשינויים עתידיים, ככל שניתן
תנאי תחרות	שינויים מבניים בתחום החיסכון לטווח ארוך	X			מעקב אחר טיוטות של שינויים בהוראות ההסדר התחיקתי ומתן הערות לטיוטות שכאלו, בין במישרין ובין במסגרת התאחדות חברות הביטוח, והערכות מקדימה לשינויים עתידיים, ככל שניתן

סיכונים מיוחדים לחברה					
פגיעה בדמי ניהול	שימור תיק- ניוד כספים לגורמים מתחרים בשוק, עזיבה של עמיתים לקרנות אחרות וכד'	X			שיווק הקרן ללקוחות חדשים ופעולות לשימור לקוחות קיימים
עסקיים	חובות מעסיקים			X	מעקב שוטף אחר פיגורי תשלומים של מעסיקים
תפעוליים	כשל או ליקוי תפעולי במערכות, תהליכים, אירוע חיצוני לרבות מעילות והונאות, אירועי סייבר וכו'		X		יישום בקרות בתהליכים
משפטיים	הפסדים מתביעות משפטיות ו/או עיצומים		X		הפקת לקחים מפס"ד שניתנו כנגד החברה וגופים מתחרים, ומעיצומים כספיים שהוטלו על החברה וגופים מתחרים, ושינוי דרכי ההתנהלות של החברה בהתאם

24. הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה

24.1. החברה חתמה על הסכמי הפצה עם מספר תאגידים בנקאיים בהם נקבע כי החברה תשלם לאותם תאגידים בנקים עמלות הפצה בהתאם להוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(עמלות הפצה), התשס"ו-2006, תמורת ביצוע עסקאות של לקוחות עם החברה לצורך ביצוע הפקדות בקרנות הפנסיה ובקופות הגמל שבניהול החברה או לצורך המשך החברות של אותם לקוחות בקרנות הפנסיה ובקופות הגמל האמורות, בהתאם לייעוץ שניתן ללקוחות בידי התאגידים – ראה פרטים בסעיף 18.4 לעיל.

24.2. בחודש אוקטובר, 2013 חתמה החברה על הסכם שירותי ניהול שונים והחזר הוצאות עם מנורה מבטחים ביטוח, אשר מעדכן ומחליף הסכם קודם באותו עניין. במסגרת ההסכם, נקבע כי מנורה מבטחים ביטוח תעמיד לרשות החברה שירותי מיחשוב ותמיכה במערך המיחשוב, כאמור בסעיף 20.3 לעיל וכן תספק לחברה שירותי תיווך ושיווק באמצעות סוכני מנורה מבטחים ביטוח, ובכלל זה הפעלת מערך תפעולי להעברת פרמיה (והרשימות בגינה) המיועדת למוצרים שבניהול החברה הנגבית באמצעות/בתיווך סוכני מנורה מבטחים ביטוח. עוד נקבע בהסכם כי החברה תחזיר למנורה מבטחים ביטוח הוצאות שהוציאה האחרונה עבור החברה, כגון הוצאות פרסום ודוברות ועמלות ששולמו ע"י לסוכני מנורה מבטחים ביטוח בגין מבוטחי ועמיתי המוצרים שבניהול החברה, ובכלל זה הוצאות שהוציאה מנורה מבטחים ביטוח בגין עובדיה המושאלים לחברה והשתתפותה של החברה בהוצאות יחידות במנורה ביטוח המספקות שירותים לחברה כגון- אגף ההשקעות, ניהול סיכונים וכו' ובגין תפעול מערך העברת הפרמיות מסוכני מנורה מבטחים ביטוח. כן נקבע בהסכם כי מנורה מבטחים ביטוח תחזיר לחברה הוצאות שהחברה הוציאה עבור מנורה מבטחים ביטוח. לפירוט ראה באור 24ד לדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

24.3. החברה התקשרה עם מנורה הסתדרות המהנדסים במספר הסכמים, שבמסגרתם היא מספקת למנורה והסתדרות המהנדסים את מלוא שירותי הניהול והתפעול, לרבות שירות לקוחות טלפוני ע"י המוקד הטלפוני של החברה ושירותי קבלת קהל בסניפי חטיבות החברה ברחבי הארץ, הנדרשים לניהול קרן ההשתלמות שבניהולה, וזאת בין בעצמה ובין באמצעות הבנק הבינלאומי. כמו כן מספקת החברה למנורה והסתדרות המהנדסים שירותי שיווק שונים ביחס לקרן ההשתלמות אומגה שבניהול מנורה והסתדרות המהנדסים. לפירוט ראה באור 24ה לדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

24.4. החברה התקשרה עם חברת האם בהסכם החזר הוצאות, שבמסגרתו נושאת החברה, החל מחודש דצמבר, 2014, בחלק יחסי מעלות נושאי משרה משותפים (נכון למועד דוח זה - יו"ר דירקטוריון החברה) ובחלק יחסי מהוצאות חברת האם במסגרת נתינת החסות להיכל הספורט "מנורה מבטחים" שבשכונת יד אליהו בתל אביב.

24.5. החברה התקשרה עם מספר גורמים שונים בהסכמי תפעול ביחס לקופות גמל - לפירוט ראה סעיף 19.3 לעיל.

24.6. החברה מתקשרת מעת לעת, במהלך עסקיה הרגיל, עם סוכני ביטוח שונים, בהסכמים לענין תיווך בביטוח בינה לבין לקוחות הקשורים עם אותם סוכנים.

25. תחזיות אחרות והערכות לגבי עסקי החברה

25.1. יעדים ואסטרטגיה עסקית

היעד האסטרטגי ארוך הטווח של החברה הינו להיות גורם מוביל בשוק החיסכון ארוך הטווח הבולט באיכות השירות והמומחיות שהוא מספק ללקוחותיו, כל זאת תוך חתירה לרווחיות גבוהה. במסגרת יעד אסטרטגי זה, החברה פועלת להרחבת מעגל המבוטחים בקרנות הפנסיה ומעגל עמיתי קופות הגמל וקרנות ההשתלמות, שימור תיקי הפנסיה, הגמל וההשתלמות הקיימים, כניסה לעסקים חדשים תוך שמירה על רווחיות נאותה, יצירת פעילות משותפת ופורה עם ערוצי ההפצה השונים ומינוף הסינרגיה עם החברות שבקבוצה (מנורה מבטחים ביטוח ומנורה מבטחים פיננסים והחברות שבשליטתן).

המפה האסטרטגית של החברה מבוססת על ארבעה רבדים עיקריים - רובד פיננסי, רובד הלקוחות, רובד התהליכים ורובד הלמידה והחדשנות:

- הרובד הפיננסי מתייחס ליעדים של רווחיות, שווי תיק הפנסיה, שווי תיק הגמל וההשתלמות, נתח השוק בנכסים, נתח השוק בגבייה וחלקה של החברה בערוצי ההפצה.
- רובד הלקוחות מתייחס לחמשת סוגי הלקוחות העיקריים של החברה - המבוטחים, המעסיקים, ארגוני העובדים, הסוכנים והבנקים. היעדים המתייחסים לרובד זה כוללים - רמת שירות, תשואות על הנכסים, מתן ערך מוסף על פני המתחרים, אמינות בניהול כספי הלקוחות, תיקשוב מתקדם וכד'.
- רובד התהליכים מתייחס להיבטים הבאים - טכנולוגיה, שירות, שיווק ומכירות, מוצרים ורגולציה. היעדים המתייחסים לרובד זה כוללים - תמהיל מוצרים העונה לצרכי הלקוח, בנייה והטמעה של תפיסה שיווקית כוללת, תהליכי מכירה חדשניים, פיתוח פלטפורמות מכירה ושיווק ישירות מול לקוח הקצה, שירות המותאם לערוצי ההפצה, שירות פנים ארגוני תומך סינרגיה, מערכות תפעוליות תומכות ייעול ואמינות וכד'.
- רובד הלמידה והחדשנות מתייחס למומחיות, תרבות של מצויינות בשירות, שיפור תהליכי בקרה, התייעלות ארגונית וכד'.

להשגת היעדים האמורים, תפעל החברה, בין היתר, להרחבת מתן השירותים הפנסיוניים, בשירותי ניהול הסדר ובביטוחי מנהלים תוך מתן פתרונות כוללים לצורכי הלקוח ומימוש פוטנציאל הסינרגיה הקיים בקבוצה. במסגרת הרחבת מעגל המבוטחים/העמיתים במוצרי החברה, תפעל החברה למקסום פוטנציאל המבוטחים/העמיתים המצטרפים מקרב המעסיקים הקיימים למוצרי החברה ולמוצרים נוספים של הקבוצה. החברה תמשיך בעריכת בית ספר לפנסיה למעסיקים וועדי עובדים, לשם הרחבת מעגל המצטרפים החדשים לקרנות הפנסיה וקרנות השתלמות באמצעות קיום קשר מתמשך עם לקוחות החברה ועם המצטרפים החדשים הפוטנציאליים למצטרפי החברה.

המידע המובא לעיל הינו מידע צופה פני עתיד, וכזה, המידע אינו וודאי לגבי העתיד, ועלול שלא להתממש, כולו או חלקו. המידע הצופה פני עתיד מבוסס על מידע הקיים בחברה בתאריך הדוח, וכולל הערכות של החברה או כוונות שלה נכון לתאריך הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או משתמעות ממידע זה, בין היתר, בשל שינויים שיחולו בגורמי הסיכון המפורטים בסעיף 23 לעיל.

25.2. <u>תחזיות אחרות והערכות לגבי עסקי החברה</u>

החברה מעריכה, בהתבסס על תחזיות מקרו-כלכליות המפורסמות על ידי מוסדות המדינה וגורמים אחרים, כי מצבו הנוכחי של המשק הישראלי מהווה בסיס איתן להמשך הצמיחה בשוק קרנות הפנסיה החדשות ושוק קרנות השתלמות, מוצרים אשר מהווים את ליבת הפעילות העסקית של החברה.

החברה מעריכה כי השכר הממוצע במשק צפוי לעלות בשנת 2016 בשיעור בדומה לזה של שנת 2015, בטווח שבין 2% ל-3%, והדבר ישפיע גם על השכר הממוצע המבוטח במוצרי הפנסיה והגמל אותם מנהלת החברה.

החברה מעריכה ששיעור הבלתי מועסקים במשק לא צפוי להשתנות משמעותית במהלך שנת 2016. במקביל, בהתאם לתחזיות המקרו, יגדל כח התעסוקה במשק ושיעור ההשתתפות ואיתו יגדל מספר המבוטחים בשוק החיסכון ארוך הטווח ובשוק קרנות ההשתלמות.

החברה מעריכה על בסיס נתוני המקרו וכן בהשפעת פעילות השיווק של החברה, כי היקף המצטרפים לקרנות הפנסיה החדשות צפוי לנוע בשנת 2016 סביב ההיקפים שנרשמו בשנת 2015, וכי היקף הגבייה בשנת 2016 בשוק זה יגדל בטווח שבין 11% - 13% לעומת שנת 2015.

יש לציין בהקשר זה של הפעילות במוצר הפנסיה את השפעת פעילות הרגולטור על התחזקותו והתבססותו של מוצר הפנסיה כמוצר מוביל ועיקרי מבין החלופות הקיימות בשוק החיסכון ארוך הטווח מחד גיסא, ומאידך גיסא כוונתו המוצהרת של הרגולטור לייצר תשתית רגולטורית שתעודד צמיחת שחקנים קטנים יחסית בשוק זה. מגמה זו צפויה להתחזק בשנים הקרובות, לאור חוזר הוראות לענין בחירת קופת גמל (ראה סעיף 12.3.2(ג) לעיל). בנוסף, הגברת המודעות בדבר חשיבות החיסכון הפנסיוני והיתרונות הגלומים במסגרת החיסכון בקרן פנסיה צפויה להביא להצטרפות לחברה של אוכלוסיות שבוטחו מסורתית בשנים עברו במוצרים חלופיים.

בהתייחס למוצר קרנות ההשתלמות החברה צופה בשנים הקרובות המשך הגידול שנרשם בשנים האחרונות בפעילות במוצר זה בחברה, הן מבחינת כמות העמיתים והן בנתח השוק. הנחה זו מבוססת על רצונה של החברה להרחבת המשאבים בפעילות השיווק במוצר זה וכן על שינויי חקיקה והסכמים בהם מעורבים איגודים מקצועיים אשר מרחיבים את אוכלוסיית המועסקים במשק אשר משתייכים למוצר זה.

באשר לאפשרות ניוד מבוטחים בין הגופיים המוסדיים השונים, נראה כי ניוד זה יוסיף לבוא לידי ביטוי גם בעתיד, במסגרת התחרות השוררת בשוק החיסכון הפנסיוני ארוך הטווח וקרנות ההשתלמות. החברה משקיעה משאבים לשמור על יחס חיובי של העברת כספים אלו בין הגופים המתחרים. יחד עם זאת, החברה מעריכה כי ציבור המבוטחים (וגורמים אחרים המשפיעים על שיקול הדעת שלו) הפך לבוגר יותר ביחסו למעבר (בין היתר בשל קבלת החלטות מעבר בלתי שקולות שפגעו במבוטחים) והוא אינו ממהר לקבל החלטה חפוזה בנושא בטרם יבצע את מלוא הבדיקות הנדרשות.

המידע המובא לעיל הינו מידע צופה פני עתיד, וכזה, המידע אינו וודאי לגבי העתיד, ועלול שלא להתממש, כולו או חלקו. המידע הצופה פני עתיד מבוסס על מידע הקיים בחברה בתאריך הדוח, וכולל הערכות של החברה או כוונות שלה נכון לתאריך הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או משתמעות ממידע זה, בין היתר, בשל שינויים שיחולו בגורמי הסיכון המפורטים בסעיף 23 לעיל.

מנורה מבטחים

חלק ד':
היבטי ממשל תאגידי

חלק ד' – היבטי ממשל תאגידי

26. הדירקטורים של החברה המנהלת

שם מספר ת.ז תאריך לידה ונתינות	מען להמצאת כתבי בי דין	חברות בועדות דירקטוריון (כן/לא) דירקטור חיצוני או בלתי תלוי (כן/לא)	עובד של החברה, חברה בת, חברה קשורה או של בעל ענין בה – התפקיד או התפקידים שהוא ממלא	התאריך בו החלה כהונת הדירקטור	השכלה ועיסוק עיקרי במהלך חמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש דירקטור	בן משפחה של בעל ענין אחר (כן/לא)	דח"צ בעל מומחיות חשבונאית פיננסית או כשירות מקצועית כאמור בתקנה 2(3)	דח"צ בעל מומחיות מוכחת ומובהקת בתחום הפנסיה או הביטוח כאמור בתקנה 2(2)(א)
מר ערן גריפל ת.ז 058447137 20.11.1963 ישראלית	רח' יהודה הנשיא 43, תל אביב	--	לא.	21.11.2004. מונה כיו"ר הדירקטוריון ביום 7.11.2010.	תואר ראשון במדעי המדינה (בהצטיינות) ובמשפטים מאוניברסיטת תל-אביב. מכהן כיו"ר דירקטוריון החברה וכן כיו"ר דירקטוריון מנורה מבטחים החזקות, דירקטור במנורה ביטוח ובחברות בנות נוספות בקבוצת מנורה-מבטחים. כיהן כמנכ"ל מנורה מבטחים נדל"ן בע"מ עד ליום 30.11.2014.	כן, בן זוגה של הגב' טלי גריפל (ראה סעיף 13.3 לעיל).	--	--
מר ארי קלמן ת.ז 050898501 21.10.1951 ישראלית	רח' בזל 35, תל אביב	--	כן. מנכ"ל מנורה מבטחים החזקות, החברה האם של החברה. כמו כן מכהן כדירקטור במספר חברות בקבוצה.	1.1.2005	על תיכונית. כיהן כמנכ"ל מנורה ביטוח עד ליום 16.10.2010 וכמשנה למנכ"ל מנורה מבטחים החזקות עד ליום 18.9.2010. החל מיום 17.10.2010 מכהן כיו"ר דירקטוריון מנורה ביטוח. כמו כן מכהן כיו"ר דירקטוריון או כדירקטור בחברות בנות נוספות בקבוצת מנורה-מבטחים.	לא	--	--
מר שמואל סלבין ת.ז 5165725 16.101953 ישראלית	רח' ויסמן 6, ירושלים	--	לא.	14.4.2002	תואר ראשון בכלכלה ויחסים בינלאומיים, תואר ראשון בהיסטוריה יהודית וכללית ופילוסופיה ותואר שני במנהל עסקים מהאוניברסיטה העברית ירושלים. מכהן כיו"ר דירקטוריון סלע קפיטל, וכדירקטור חיצוני באוצר התיישבות היהודים. חבר הועדה הוועדה לתכנון ותקצוב (ות"ת). בעבר כיהן כדירקטור בהוט מערכות תקשורת בע"מ, אינספייר, דורי בניה בע"מ.	לא	--	--
מר ראובן שיף ת.ז 5165725 21.4.1950 ישראלית	רח' נחל שורק 13, רמת השרון	דח"צ, יו"ר ועדת הביקורת וחבר הועדה למעקב אחר מקבלי פנסיית נכות	לא.	4.11.2010	תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות מאוניברסיטת תל-אביב. שותף מנהל בשיף- הזנפרץ ושות' רואי חשבון. כמו כן מכהן כיו"ר דירקטוריון מרכנתיל שוקי הון בע"מ. בעבר שימש כדירקטור חיצוני ויו"ר וועדת ביקורת במנורה מבטחים גמל בע"מ (עד שמוזגה לחברה), כנשיא לשכת רואי החשבון בישראל וכיו"ר מועצת להב- ארגוני העצמאיים והעסקים בישראל.	לא	כן, בעל מומחיות חשבונאית פיננסית	כן

שם מספר ת.ז תאריך לידה ונתינות	מען להמצאת כתבי בי דין	חברות בועדות דירקטוריון (כן/לא) דירקטור חיצוני או בלתי תלוי (כן/לא)	עובד של החברה, חברה בת, חברה קשורה או של בעל ענין בה – התפקיד או התפקידים שהוא ממלא	התאריך בו החלה כהונת הדירקטור	השכלה ועיסוק עיקרי במהלך חמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים בהם הוא משמש דירקטור	בן משפחה של בעל ענין אחר (כן/לא)	דח"צ בעל מומחיות חשבונאית פיננסית או כשירות מקצועית כאמור בתקנה 2(3)	דח"צ בעל מומחיות מוכחת ומובהקת בתחום הפנסיה או הביטוח כאמור בתקנה 2(2)(א)
מר מוטי רוזן ת.ז 054664271 28.11.1956 ישראלית	רח' סנונית 17, הוד השרון	--	כן. מנכ"ל מנורה מבטחים ביטוח. כמו כן מכהן כדירקטור במספר חברות בקבוצה.	4.11.2010	תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות מאוניברסיטת תל-אביב. מנכ"ל מנורה מבטחים ביטוח ודירקטור בחברות בנות נוספות בקבוצת מנורה-מבטחים. לשעבר מנכ"ל הראל חברה לביטוח בע"מ, משנה למנכ"ל הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסים בע"מ ויו"ר ודירקטור בחברות שונות בקבוצת הראל.	לא	--	--
מר אילן סגל ת.ז 053335774 18.6.1955 ישראלית	שד' מסריק 6, תל-אביב	יו"ר הועדה למעקב אחר מקבלי פנסיית נכות, חבר ועדת הביקורת	לא.	16.12.2010	רואה חשבון מוסמך, תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות מאוניברסיטת בר-אילן, תואר שני במנהל עסקים מהאוניברסיטה העברית ירושלים. משמש כיועץ בענייני פנסיה ואקטואריה לחברות ולרשות החברות הממשלתיות. בעבר שימש כמנהל חטיבת הפנסיה בקרנות הפנסיה הותיקות שבהסדר (עמיתים), וכיהן כדירקטור באופאל - חברה למחשוב בע"מ.	לא	--	--
מר חזי צאיג ת.ז 56599996 28.9.1960 ישראלית	שד' העם הצרפתי 28, רמת-גן	דירקטור חיצוני, חבר ועדת הביקורת	לא.	31.1.2013	רואה חשבון מוסמך, תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות מאוניברסיטת בן גוריון והנגב. מכהן כדירקטור חיצוני במנורה מבטחים החזקות, החברה האם של החברה, וכדירקטור חיצוני במנורה מבטחים ביטוח. כמו כן מכהן כיו"ר הנהלת רשות נחל הירקון, גסגן יו"ר הדירקטוריון בחברה לפיתוח יפו העתיקה וכיו"ר חברת דואר ישראל החל מחודש נובמבר 2013. בעבר כיהן כדירקטור בלתי תלוי בקבוצת א. דורי (עד ליום 19.2.15) וכמנהל מרכז ההשקעות במשרד התעשייה והמסחר. עד 11/2010 שימש כדח"צ בחברה	לא	כן, בעל מומחיות חשבונאית פיננסית	כן
גב' אביטל שטיין ת.ז 56794944 14.4.1961 ישראלית	התמר 63, כפר בן נון	דירקטורית חיצונית, חברת ועדת הביקורת והועדה למעקב אחר מקבלי פנסיית נכות	לא.	20.5.2014	תואר ראשון במתמטיקה וחקר ביצועים (B.Sc), תואר שני במתמטיקה שימושית (M.Sc), שניהם מאוניברסיטת תל-אביב, תואר שני במנהל עסקים עם התמחות במימון, בנקאות, שוק ההון והנדסה פיננסית (MBA) מהאוניברסיטה העברית בירושלים ותואר שלישי (P.hD) בהוראת מדעים מאוניברסיטת תל-אביב. מכהנת כדירקטורית חיצונית במנורה מבטחים החזקות, החברה האם של החברה. כמו כן מכהנת כדירקטורית חיצונית באיסתא ליינס. בעבר כיהנה כמנכ"לית המועצה להשכלה גבוהה (המל"ג) והוועדה לתכנון ותקצוב (ות"ת) וכמנכ"לית ומשנה לנשיא הטכניון בחיפה	לא	כן, בעלת מומחיות חשבונאית פיננסית	לא

27. נושאי משרה של החברה

שם מספר ת.ז. תאריך לידה	התפקיד שהוא ממלא בחברה; בחברה בת או בחברה קשורה של החברה או בבעל ענין בה	התאריך בו החל כהונתו	בעל עניין בחברה (כן/לא); בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בחברה (כן/לא).	השכלה ונסיונו העסקי
מר יהודה בן אסאייג, ת.ז. 057455081 20.3.1962	מנהל כללי. כמו כן, מכהן כיו"ר דירקטוריון מנורה מבטחים והסתדרות המהנדסים ניהול קופות גמל בע"מ, ואורות סוכנות לביטוח חיים (2005) בע"מ; וכדירקטור במנורה מבטחים פיננסים בע"מ.	1.1.2011	לא	תואר ראשון בכלכלה ומדעי המדינה ותואר שני במנהל עסקים מאוניברסיטת תל-אביב. חבר הנהלת האופרה הישראלית ויו"ר ועדת הכספים של האופרה הישראלית. בעבר שימש מנהל אגף חיים ובריאות במנורה ביטוח בע"מ, וכיהן כיו"ר ומנכ"ל מנורה מבטחים פיננסים בע"מ; יו"ר דירקטוריון מנורה מבטחים גמל בע"מ (עד למיזוגה לחברה) וכדירקטור בדן חברה לתחבורה ציבורית בע"מ.
מר גיא קריגר ת.ז. 28688158 24.9.1971	משנה למנכ"ל, מנהל אגף מוצרים ופיתוח	1.12.2009	לא	תואר ראשון במשפטים ותואר שני במנהל עסקים (התמחות במימון), שינהם מהאוניברסיטה העברית ירושלים. עד 12/2009 שימש כיועץ משפטי ומזכיר החברה של החברה ושל מנורה מבטחים גמל בע"מ. כיהן כדירקטור במנורה מבטחים גמל בע"מ (עד למיזוגה לחברה).
גב' יעל גרינולד ת.ז. 55902548 31.7.1959	משנה למנכ"ל, מנהלת אגף שיווק מכירות. כמו כן מכהנת כדירקטורית במנורה מבטחים והסתדרות המהנדסים ניהול קופות גמל בע"מ	16.9.2011	לא	תואר ראשון בסוציולוגיה ולימודי עבודה מאוניברסיטת תל-אביב ותואר שני במנהל עסקים מאוניברסיטת הריוט-וואט בנוסף לתפקידיה בחברה ובחברות קשורות לה, משמשת כחברת ועדת השקעות של מכללת רמת-גן. בעבר שימשה כסמנכ"ל, מנהלת אגף חיסכון לטווח ארוך באיילון חברה לביטוח בע"מ, כמנכ"ל קרנות הפנסיה איילון פסגה ומגן זהב וכסמנכ"ל שיווק של כלל פנסיה מיטבית-עתודות.
מר איתי יעקב ת.ז. 038259735 27.11.1975	משנה למנכ"ל, מנהל אגף הגמל. כמו כן מכהן כדירקטור במנורה מבטחים והסתדרות המהנדסים ניהול קופות גמל בע"מ	1.1.2014	לא	תואר ראשון בכלכלה ותואר שני בכלכלה מאוניברסיטת תל-אביב. עד 12/2013 שימש כמנכ"ל מנורה מבטחים גמל בע"מ (שמוזגה באותו המועד אל החברה).
מר רן קלמי ת.ז. 033861758 22.3.1977	סמנכ"ל, מנהל אגף הכספים. כמו כן משמש כמנהל הכספים של מנורה מבטחים והסתדרות המהנדסים ניהול קופות גמל בע"מ	1.4.2013	לא	רואה חשבון מוסמך. תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב. שימש כמנהל הכספים של מנורה מבטחים גמל בע"מ (עד למיזוגה לחברה). בעבר שימש כמנהל כספים במנורה מבטחים פיננסיים בע"מ וכחשב בכלל פנסיה.

שם מספר ת.ז. תאריך לידה	התפקיד שהוא ממלא בחברה; בחברה בת או בחברה קשורה של החברה או בבעל עניין בה	התאריך בו החל כהונתו	בעל עניין בחברה (כן/לא); בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בחברה (כן/לא).	השכלה ונסיונו העסקי
מר אלון אלפרט ת.ז. 024914020 3.5.1970	סמנכ"ל, היועץ המשפטי ומזכיר החברה, ממונה על פניות הציבור והממונה על הציות והאכיפה הפנימית בחברה. כמו כן משמש כממונה על פניות הציבור במנורה מבטחים והסתדרות המהנדסים ניהול קופות גמל בע"מ	18.7.2011	לא	תואר ראשון במשפטים ותואר שנים במנהל עסקים מאוניברסיטת תל-אביב. שימש כיועץ משפטי, מזכיר החברה, ממונה על פניות הציבור והממונה על הציות והאכיפה פנימית במנורה מבטחים גמל בע"מ (עד למיזוגה לחברה). בעבר היה עו"ד עצמאי ובעלים ומנכ"ל חברה למתן שירותי ייעוץ לבתי השקעות בנוגע לאיסור הלבנת הון ולבקרת סיכונים, שימש כיועץ משפטי ראשי ואחראי תחום הרגולציה במגדל שוקי הון, והיה שותף ומנהל מחלקת שוק ההון במשרד עו"ד מ. פירון ושות'
גב' סנדרה אורן ת.ז. 025598293 16.11.1973	סמנכ"ל, מנהלת אגף תפעול		לא	תואר ראשון במדעים, מתמטיקה ומדעי המחשב מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב. בעבר כיהנה כדירקטורית במנורה מבטחים והסתדרות המהנדסים ניהול קופות גמל בע"מ ושימשה כמנהלת תחום מחשוב, או"ש ובקרה והממונה על אבטחת מידע של החברה ושל מנורה מבטחים גמל בע"מ (עד למיזוגה לחברה).
מר חיים ישראל ת.ז. 27907823 13.9.1970	סמנכ"ל, מנהל אגף קשרי לקוחות והממונה על שירות הלקוחות. כמו כן מכהן כדירקטור במנורה מבטחים ניהול תיקי השקעות בע"מ.	1.2003	לא	תואר ראשון בלוגיסטיקה וכלכלה ותואר שני במנהל עסקים מאוניברסיטת בר-אילן.
גב' רוני סלע אייזן ת.ז. 24884157 7.8.1970	מנהלת תחום משאבי אנוש, רווחה והדרכה	1.1.2015	לא	תואר ראשון במשאבי אנוש ומנהל עסקים ותואר שני במנהל עסקים מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב. בעבר שימשה כמנהלת תחום גיוס שכר והטבות במנורה מבטחים ביטוח בע"מ.
מר ג'קי כהן ת.ז. 032953234 10.5.1978	מנהל או"ש, מחשוב וטכנולוגיה, הממונה על אבטחת מידע והממונה על ההתאוששות העסקית בחברה. כמו כן משמש כממונה על ההתאוששות העסקית במנורה מבטחים והסתדרות המהנדסים ניהול קופות גמל בע"מ	1.8.2014	לא	רואה חשבון מוסמך, תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות ממכללת רופין, מבקר מערכות מידע מוסמך (CISA). עד 8/2014 מבקר במערך הביקורת הפנימית של החברה.
מר אברהם נחמיאס ת.ז. 023073075 10.11.1967	מנהל הרכש והלוגיסטיקה	1.1.2015	לא	תואר ראשון במשפטים (המרכז האקדמי למשפט ועסקים ברמת-גן). לשעבר מנהל יחידת הרכש והלוגיסטיקה בחברה והממונה על ההתאוששות העסקית במנורה מבטחים והסתדרות המהנדסים ניהול קופות גמל בע"מ.
מר אלי הלל ת.ז. 27904655 20.11.1970	המבקר הפנימי. כמו כן מכהן כמבקר הפנימי של מנורה מבטחים והסתדרות המהנדסים ניהול קופות גמל בע"מ	6.2003	לא	רואה חשבון מוסמך. תואר ראשון במנהל עסקים (התמחות בחשבונאות) מהמכללה למינהל. מבקר מערכות מידע מוסמך (CISA), הסמכה מקצועית ל-CERTIFIED INTERNAL AUDITOR (CIA) על ידי לשכת המבקרים הפנימיים (ארה"ב). לשעבר המבקר הפנימי של מנורה מבטחים גמל בע"מ (עד למיזוגה לחברה).

שם מספר ת.ז. תאריך לידה	התפקיד שהוא ממלא בחברה; בחברה בת או בחברה קשורה של החברה או בבעל עניין בה	התאריך בו החל כהונתו	בעל עניין בחברה (כן/לא); בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בחברה (כן/לא).	השכלה ונסיונו העסקי
מר ישעיהו אורזיצר ת.ז. 4472403 21.3.1949	האקטואר הראשי	7.2002	לא	תואר ראשון בכלכלה ומתמטיקה מאוניברסיטת בר-אילן, אקטואר מוסמך מטעם אוניברסיטת תל-אביב. בעל חברה לייעוץ אקטוארי. אקטואר מבטחים מוסד לביטוח סוציאלי של העובדים בע"מ (בניהול מיוחד).
מר רון גריסרו ת.ז 029006970 25.02.1972	משנה למנכ"ל, מנהל אגף מערכות מידע.	15.08.14	לא	בוגר תואר ראשון בהנדסת תעשייה, (B.sc) מאוניברסיטת ת"א, בוגר תואר שני (M.B.A) במנהל עסקים מהקריה האקדמית אונו. מכהן כמשנה למנכ"ל, מנהל אגף מערכות מידע. בעבר, שימש כסמנכ"ל מערכות מידע בחברת כאל וכמנהל אגף פיתוח מערכות מידע בחברת פרטנר.
גב' רותי יהודיוף כהן ת.ז. 043028034	מנהלת הסיכונים. כמו כן משמשת כמנהלת הסיכונים של מנורה מבטחים ביטוח בע"מ	12.2.2014	לא	בוגרת תואר ראשון בסטטיסטיקה וכלכלה, מהאוניברסיטה העברית, בוגרת תואר שני (M.B.A) במנהל עסקים מהאוניברסיטה העברית . בעלת הסמכה FRM (Financial Risk Manager), מטעם ארגון GARP העולמי.

בנוסף לאמור לעיל, להלן פרטים על בעל תפקיד שאינו מוגדר כנושא משרה בחברה:

שם מספר ת.ז. תאריך לידה	התפקיד שהוא ממלא בחברה; בחברה בת או בחברה קשורה של החברה או בבעל עניין בה	התאריך בו החל בתפקידו	בעל עניין בחברה (כן/לא); בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בחברה (כן/לא).	השכלה ונסיונו העסקי
מר יוני טל, ת.ז. 53343331 18.06.1955	מנהל ההשקעות הראשי. כמו כן מכהן כמשנה למנכ"ל ומנהל אגף השקעות של מנורה מבטחים ביטוח בע"מ, כמשנה למנכ"ל ומנהל השקעות ראשי במנורה מבטחים החזקות – חברת האם, וכדירקטור בחברות אחרות בקבוצה.	25.1.2011	לא	תואר ראשון בכלכלה ומנהל עסקים מאוניברסיטת בר אילן, תואר שני בכלכלה מאוניברסיטת בר אילן. מכהן כמשנה למנכ"ל ומנהל אגף השקעות מנורה מבטחים ביטוח בע"מ. בנוסף, משמש כדירקטור במנורה מבטחים נדל"ן בע"מ, מנורה מבטחים פיננסיים בע"מ, שומרה חברה לביטוח בע"מ ובחברות אחרות בקבוצה.

28. אקטואר קרנות הפנסיה

שם	**ישעיהו אורזיצר**
מען המשרד	ז'בוטינסקי 7, רמת-גן
דרך העסקת האקטואר	האקטואר הראשי הינו עובד החברה
הממונה על האקטואר	מנכ"ל החברה
הכישורים המכשירים אותו לביצוע התפקיד לרבות השכלתו וניסיונו	תואר ראשון בכלכלה ומתמטיקה מאוניברסיטת בר-אילן, אקטואר מוסמך מטעם אוניברסיטת ת"א. בעל חברה לייעוץ אקטוארי. בעבר אקטואר מבטחים מוסד לביטוח סוציאלי של העובדים בע"מ (בניהול מיוחד). עד 8.2011 שימש גם כמנהל הסיכונים של החברה.
שירותי האקטואר	מכלול הנושאים האקטואריים המתייחסים לקרנות הפנסיה שבניהול החברה. האקטואר אינו מועסק בתפקידים נוספים בחברה או בחברה קשורה לה.
שכר	2015 - עלות שכר שנתית (לא כולל מס שכר) בסך 723 אלפי ש"ח. 2014 - עלות שכר שנתית (לא כולל מס שכר) בסך 679 אלפי ש"ח. בנוסף, האקטואר הראשי זכאי להחזר הוצאות אחרות בסכום שאינו מהותי.

29. מדיניות תגמול בחברה המנהלת

29.1. בחודש אפריל, 2014 פרסמה הממונה, חוזר שעניינו מדיניות תגמול בגופים מוסדיים שתחילתו ביום 1 ביולי, 2014 (אשר החליף חוזר קודם בנושא זה). בהתאם, אישר דירקטוריון החברה מדיניות תגמול עדכנית העונה לדרישות החוזר ("מדיניות התגמול"). מדיניות התגמול תחול על תגמול שיאושר החל ממועד אימוץ המדיניות על-ידי החברה, ואין בה כדי לפגוע בהתקשרויות קיימות, בכפוף להוראות המעבר שנקבעו בחוזר לעניין זה. יצוין, כי במהלך גיבוש מדיניות התגמול התייחסו האורגנים המוסמכים בחברה לפניית הממונה מיום 9 ביוני, 2014 ולתזכיר החוק שעניינו תגמול נושאי משרה במוסדות פיננסיים (אישור מיוחד והגבלת הוצאות בשל תגמול חריג), התשע"ד-2014, אך ממילא רמות השכר בחברה אינן עולות על הרף האמור בתזכיר החוק האמור לעיל.

לפרטים נוספים בדבר מדיניות התגמול, ראה בבאור 24 לדוחות הכספיים המאוחדים של החברה ובאתר האינטרנט של החברה:

https://www.menoramivt.co.il/wps/portal/about-menora/menora-mivtachim-pension-gemel/procedures/procedures-more/remuneration-policy-pension

29.2. להלן פירוט התגמולים שניתנו בשנת 2015 לנושאי משרה בכירה בחברה, כפי שהוכרו בדוחות הכספיים לשנת 2015 באלפי ש"ח:

פרטי מקבל התגמולים				תגמולים בעבור שירותים (*)			
שם	תפקיד	היקף משרה	שיעור החזקה בהון החברה	שכר **	מענק	תשלום מבוסס מניות ***	החלק המיוחס לחברה מתוך קבוצת שליטה (באחוזים)
ערן גריפל (1)	יו"ר דירקטוריון	50%	אין	1,367	-	-	50%
יהודה בן אסאייג (2)	מנכ"ל	מלאה	אין	1,746	743	(3)	100%
חיים ישראל (3)	סמנכ"ל	מלאה	אין	757	406	-	100%
יעל גרינולד (4)	משנה למנכ"ל	מלאה	אין	1,045	354	-	100%
גיא קריגר (5)	משנה למנכ"ל	מלאה	אין	884	306	-	100%

* סכומי התגמול במונחי עלות לחברה. סכומי התגמולים לא כוללים מס שכר ו/או מע"מ, לפי העניין.

** רכיב השכר המפורט לעיל כולל את הרכיבים הבאים (לפי המקרה והעניין: שכר חודשי ברוטו, הפרשות סוציאליות (לרבות הפרשות בשל סיום יחסי עובד-מעביד, קרן השתלמות ואי-כושר עבודה כמקובל, רכב, החזר הוצאות שונות ובכלל זה הוצאות אש"ל, טלפון נייד וכן ימי חופשה, מחלה והבראה, וכל הכנסה שנזקפה לשכר בשל מרכיב שהוענק לעובד.

*** שווי הטבה (הפסד) הגלומה ביחידות הפאנטום אשר הוקצו בשנת 2010 לפי תכנית על בסיס התחייבותי. בשל המהות ההתחייבותית של התכנית ולאור העובדה שהתכנית כולה הסתיימה בתום שנת 2015 כשנת מימוש אחרונה כאשר התכנית "מחוץ לכסף" נרשמו ערכים שליליים בתכנית כמפורט לעיל.

(1) מר גריפל מכהן כיו"ר דירקטוריון החברה מיום 7 בנובמבר, 2010. בנוסף, מכהן מר גריפל כיו"ר החברה האם וכדירקטור בחברות הבאות במנורה מבטחים ביטוח בע"מ, מנורה מבטחים פיננסים בע"מ ובמנורה מבטחים נדל"ן בע"מ. החל מחודש דצמבר, 2014, מועד מינויו כיו"ר דירקטוריון החברה האם התגמול למר גריפל הינו בהתאם להסכם העסקה עם החברה האם, שאושר בידי האסיפה הכללית ביום 2 בינואר, 2015. שכרו של מר גריפל משולם על ידי החברה האם, והחברה נושאת ב-50% מעלות העסקתו. לפירוט בדבר תנאי העסקתו כיו"ר דירקטוריון החברה, ראה באור 24 לדוחות הכספיים. ההחזקה במניות החברה בשיעור המצוין לעיל, הינה מתוקף היותו בן זוגה של ה"ה טלי גריפל, מבעלות השליטה בחברה.

(2) מר בן אסאייג מכהן כמנכ"ל החברה החל מחודש ינואר, 2011. שכרו משולם על ידי החברה. על פי הסכם ההעסקה עמו זכאי מר בן אסאייג מעבר לשכר כמפורט בטבלה לעיל, למענק שנתי שבין 6.5 ל- 9.75 משכורות חודשיות. בנוסף היה מר בן אסאייג זכאי ל-111,843 יחידות תגמול ארוך טווח (אופציות פאנטום) אשר פגו ללא מימוש במהלך שנת 2015. בנוסף, זכאי מר בן אסאייג להודעה מוקדמת של חודשיים. במקרה של פיטורים (שלא בנסיבות פוטרות) ולתקופת הסתגלות של 6 חודשים. בנוסף, זכאי מר בן אסאייג למענק שימור בסך של 1.2 מיליון ש"ח לתקופה של 3 שנים, החל משנת 2016. יצוין, כי תנאי התגמול של מר בן אסאייג תואמים את מדיניות התגמול המאושרת של החברה.

(3) מר ישראל מכהן כסמנכ"ל ומנהל אגף קשרי לקוחות בחברה. הסכם ההעסקה עמו הינו בתוקף מחודש דצמבר, 2003 לתקופה בלתי קצובה, שניתנת להפסקה בהודעה מוקדמת של 3 חודשים. בנובמבר 2015 הותאמו הוראותיו למדיניות התגמול של החברה - כנגד ויתורו של מר ישראל על תנאים להם היה זכאי ושאינם עולים בקנה אחד עם מדיניות התגמול של החברה, קיבל מר ישראל מענק מיוחד (אשר רובו הופרש עוד לפני כן בדוחות הכספיים בגין שנים קודמות). שכרו של מר ישראל משולם בידי החברה. על פי הסכם ההעסקה זכאי מר ישראל, מעבר לשכר כמפורט בטבלה לעיל, למענק מטרה שנתי של 4 משכורות חודשיות עבור עמידה מדויקת (100%) ביעדים. מר ישראל זכאי למענק פרישה בגובה 3 משכורות חודשיות.

(4) גב' גרינולד מכהנת כמשנה למנכ"ל ומנהלת אגף שיווק ומכירות בחברה. הסכם ההעסקה עמה הינו בתוקף מחודש אוקטובר, 2011 לתקופה בלתי קצובה, שניתנת להפסקה בהודעה מוקדמת של 3 חודשים. שכרה של גב' גרינולד משולם בידי החברה. על פי הסכם ההעסקה זכאית גב' גרינולד, מעבר לשכר כמפורט בטבלה לעיל, למענק מטרה שנתי של 5 משכורות חודשיות עבור עמידה מדויקת (100%) ביעדים. במקרה של פיטורים (שלא בנסיבות פוטרות) זכאית גב' גרינולד ל-3 חודשי הסתגלות.

(5) מר קריגר מכהן כמשנה למנכ"ל ומנהל מוצרים ופיתוח בחברה. הסכם ההעסקה עמו הינו בתוקף מחודש דצמבר, 2004 לתקופה בלתי קצובה שניתנת להפסקה בהודעה מוקדמת של חודשיים. שכרו של מר קריגר משולם בידי החברה. על פי הסכם ההעסקה זכאי מר קריגר, מעבר לשכר כמפורט בטבלה לעיל, למענק מטרה שנתי של 5 משכורות חודשיות עבור עמידה מדויקת (100%) ביעדים.

30. מבקר פנים

30.1. פרטי המבקר הפנימי

ביום 26 ביוני, 2003 אישר דירקטוריון החברה את מינויו של מר אלי הלל, רו"ח, למבקר פנים בחברה וזאת בהתבסס, בין היתר, על הכשרתו, כישוריו וניסיונו, התואמים את דרישות התפקיד, בהתחשב באופי והיקף הפעילות של החברה. המבקר הפנימי הינו עובד החברה.

המבקר הפנימי עומד בכל התנאים הקבועים בסעיף 3(א) לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992 ובהוראות סעיף 8 לחוק האמור וכן בהוראות סעיף 146(ב) לחוק החברות.

למיטב ידיעת החברה, המבקר הפנימי אינו מחזיק ו/או לא החזיק, בתקופה הרלבנטית, בניירות ערך של החברה או של גוף קשור אליה.

30.2. היקף העסקה

היקף שעות העבודה השנתיות נקבע בהתאם לתכנית העבודה השנתית. במסגרת היקף השעות המתכנן נקבע היקף השעות המשוער לכל נושא ביקורת, בהתאם לניסיון העבר ולמהות הנושא הנבדק. כמו כן מוקצות שעות ביקורת גם לביקורות בלתי מתכננות.

הביקורת בוצעה על ידי 5 מבקרים במשרה מלאה. כן נעזרה הביקורת במערך הביקורת של מנורה ביטוח (בנושאי השקעות ומערכות מידע) ובמיקור חוץ.

היקף שעות הביקורת בשנת 2015 נאמד בכ-15,538 שעות.

30.3. תגמול

המבקר הפנימי מועסק על ידי החברה בהסכם עבודה אישי במשרה מלאה ומקבל שכר חודשי, הפרשות סוציאליות ונלוות כמקובל וכן מענק תלוי יעדים, בהתאם למדיניות התגמול של החברה. עלות התגמול של המבקר הפנימי בשנת הדוח עמדה על 616 אלפי ש"ח (לא כולל מס שכר). דירקטוריון החברה סבור כי תגמול המבקר הפנימי הלם את היקף פעילותו ותפקידו ולא היה בו כדי להשפיע על שיקול דעתו המקצועי.

31. רואה חשבון מבקר

31.1. פרטי רואה החשבון המבקר של החברה

רואי החשבון המבקרים של החברה הינם E&Y קוסט פורר גבאי את קסירר, החל מיום 1 בינואר, 2015 משמש רו"ח טל חי-ציון כשותף האחראי על הביקורת בחברה.

31.2. שכר באלפי ש"ח (לא כולל מע"מ):

	2015	2014
שכר בגין שירותי ביקורת:	910	900
שכר בגין שירותים הקשורים לביקורת:		
שכר בגין שירותי מס מיוחדים:	75	129
סה"כ	985	1,029

31.3. הפניית תשומת לב בדוחות הכספיים:

רואה החשבון הפנה את תשומת הלב בדוח הכספי של החברה המנהלת, ובדוחות הכספיים של קרנות הפנסיה שבניהול החברה לביאור התחייבויות תלויות. באור 26 בדוח הכספי של החברה המנהלת. באור 17 בדוחות הכספיים של קרן הפנסיה המקיפה וקרן הפנסיה הכללית.

32. אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

בהתאם להוראות הממונה, החברה מיישמת את הוראות סעיפים 302 ו-404 ל"חוק Sarbanes-Oxley" שנחקק בארצות-הברית. בחודש נובמבר, 2010 פרסם הממונה את חוזר 2010-9-7 שעניינו "בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים", אשר הסדיר את נוסח ההצהרות ומתכונת הגילוי וכן קבע את נוסח חוות דעת רואה החשבון המבקר ודוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

הוראות סעיף 302 קובעות כי המנכ"ל ומנהל אגף כספים, יחתמו כל אחד בנפרד על הצהרה בנושא בקרות ונהלים לגבי הגילוי. לצורך קיום ההליך הנדרש עפ"י ההנחיות האמורות, ביצעה החברה, בין היתר, בחינה של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי וקיום דיונים בהשתתפות הגורמים השותפים להכנת הדוחות הכספיים.

הוראות סעיף 404 מיושמות בהתאם לחוזר הממונה 2009-9-10 שעניינו "אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי". על פי החוזר, על גופים מוסדיים כהגדרתם בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, לרבות קופות גמל וקרנות פנסיה, לכלול בדוח השנתי הצהרה בדבר אחריות ההנהלה להקמה ולתחזוקה של מערך ונהלי בקרה פנימית נאותים על הדיווח הכספי וכן הערכה לתום שנת הכספים לגבי יעילות המערך ונהלי הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על הדיווח הכספי. בנוסף, על רואה החשבון המבקר של הגוף המוסדי להמציא חוות דעת לגבי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

במסגרת יישום הוראות סעיף 404, אימצה החברה את מודול הבקרה הפנימית של ה-COSO, המהווה מסגרת מוגדרת ומוכרת להערכת הבקרה הפנימית. הערכת אפקטיביות הבקרה הפנימית כאמור, כללה את רכיבי הבקרה הבאים: בקרות ברמת הארגון (Entity Level Controls); בקרות על תהליך עריכת הדוחות וסגירתם; בקרות כלליות על מערכות המידע (ITGC) ובקרות על תהליכים הרלוונטיים לדיווח הכספי. במסגרת זאת, ביצעה החברה בין היתר, את תהליכי העבודה הבאים: זיהוי החשבונות, התהליכים העסקיים ומערכות המידע המהותיים לדיווח הכספי (Scoping), תיעוד התהליכים והערכת הסיכונים הקשורים לדיווח הכספי ולגילוי נאות, קביעת הבקרות שמטרתן למנוע או לצמצם את אותם סיכונים וניתוח פערי בקרה וקביעת תכניות עבודה לסגירתם.

הוראות סעיף 302 ל"חוק Sarbanes-Oxley" שנחקק בארצות-הברית והמיושמות בהתאם להוראות הממונה, קובעות כי המנכ"ל ומנהל אגף הכספים, יחתמו כל אחד בנפרד על הצהרה בנושא בקרות ונהלים לגבי הגילוי. לצורך קיום ההליך הנדרש עפ"י ההנחיות האמורות, ביצעה החברה, בין היתר, בחינה של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי וקיום דיונים בהשתתפות הגורמים השותפים להכנת הדוחות הכספיים.

בקרות ונהלים לגבי הגילוי:

הנהלת הגוף המוסדי, בשיתוף עם המנכ"ל ומנהל אגף הכספים של הגוף המוסדי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הגוף המוסדי ומנהל אגף הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הינן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

בקרה פנימית על דיווח כספי:

במהלך התקופה המכוסה המסתיימת ביום 31 בדצמבר, 2015 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי, אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

33. ביטוח או התחייבות לשיפוי לנושאי משרה

להלן פרטים אודות פטור, ביטוח או התחייבות לשיפוי, לנושאי משרה שבתוקף בתאריך הדוח:

33.1. ביום 2 בדצמבר, 2012 אישרה האסיפה הכללית של החברה, לאחר קבלת אישור ועדת הביקורת מיום 29 באוקטובר, 2012 ואישור הדירקטוריון מיום 29 באוקטובר, 2012) מתן כתב התחייבות לשיפוי הדירקטורים ונושאי המשרה בחברה, ובכללם בעל השליטה וקרוביו (בכפוף לאישור האורגנים המוסמכים של החברה האם ביחס לבעל השליטה וקרוביו). ההתחייבות לשיפוי מוגבלת לסך של 20 מיליון דולר לכלל נושאי המשרה.

33.2. ביום 24 בנובמבר, 2011 אישרה האסיפה הכללית של החברה, לאחר קבלת אישור ועדת הביקורת מיום 23 בנובמבר, 2011 ואישור הדירקטוריון מיום 23 בנובמבר, 2011 ולאחר קבלת החלטת האסיפה הכללית של החברה האם מיום 5 בינואר, 2011 מתן כתב התחייבות לשיפוי מר ערן גריפל, קרובו של בעל השליטה. ההתחייבות לשיפוי למר גריפל (ולכלל נושאי המשרה בחברה) מוגבלת לסך של 20 מיליון דולר, ובכל מקרה לא יעלה השיפוי למר גריפל, על 25% מההון העצמי של החברה לפי הדו"ח הכספי שלה ערב מתן השיפוי. ביום 20 בינואר, 2015 אישרה האסיפה הכללית של החברה, לאחר קבלת אישור ועדת הביקורת מיום 25 בנובמבר, 2014 ואישור הדירקטוריון מיום 25 בנובמבר, 2014, ולאחר קבלת החלטת האסיפה הכללית של החברה האם מיום 4 בינואר, 2015, הוארך תוקף כתב השיפוי האמור ל-3 שנים נוספות.

33.3. פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי המשרה של החברה בתוקף עד ליום 31 ביולי, 2016, בגבול אחריות כולל של 100 מיליוני דולר למקרה ולתקופה. גבול האחריות של הפוליסות מורכב מרובד כיסוי בסיסי, בגבול אחריות של 15 מיליוני דולר, ומרובדי כיסוי נוספים במסגרת פוליסות מטריה לכל חברות קבוצת מנורה מבטחים בגבול אחריות כולל של 85 מיליוני דולר.

רמת-גן, 27 במרס, 2016

ערן גריפל	**יהודה בן**
יו"ר הדירקטוריון	מנכ"ל

מנורה מבטחים

פרק ב':

דוח הדירקטוריון

דוח הדירקטוריון לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015

הננו מתכבדים להגיש את הדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר, 2015, של מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ - החברה המנהלת (להלן - "**מנורה מבטחים פנסיה וגמל**" או "**החברה**"), של קרנות הפנסיה וקופות הגמל שבניהולה.

יש לקרוא דוח זה יחד עם דוח תיאור עסקי התאגיד, הדוחות הכספיים, הדוחות האקטואריים וסקירות ההנהלה.

תיאור תמציתי של החברה ושל המגזרים שבניהולה

מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ

החברה, הינה חברה בת בבעלות ובשליטה מלאה של מנורה מבטחים החזקות בע"מ, שהינה חברה ציבורית אשר מניותיה מוחזקות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ. החברה פועלת כחברה מנהלת של קרנות פנסיה וקופות גמל בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981 ולחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005 (להלן - "**חוק קופות הגמל**"), ולצורך כך, החברה הינה בעלת רישיון מבטח, שבהתאם לסעיף 7 לחוק הפיקוח על הגמל, נחשב גם כרישיון חברה מנהלת לגבי כל קרנות הפנסיה וקופות הגמל שבניהולה.

השלמת רכישת רשף

ביום 7 במאי, 2015 השלימה החברה את רכישת מלוא מניות "רשף חברה לניהול קופות גמל למורים על יסודיים בע"מ" (להלן - "רשף"), שהינה החברה המנהלת של רשף קופת גמל לתגמולים (מספרי אישור מ"ה 636, 1447) ו-הילה קופת גמל לתגמולים ולפיצויים (מספרי אישור מ"ה 1478, 2132) (להלן - "הקופות הנרכשות") מארגון המורים בבתי הספר העל יסודיים בישראל (להלן - "ארגון המורים"), בהתאם להסכם שנחתם ביום 30 בספטמבר, 2014.

בגין רכישת מניות רשף לא שולמה תמורה, ובמקביל התחייבה החברה כי שיעור דמי הניהול שישלמו עמיתי הקופות הנרכשות שהינם חברי ארגון המורים במהלך התקופות הנקובות בהסכם לא יעלה על השיעורים הקבועים בהסכם. בסמוך לאחר מועד השלמת העסקה הזרימה החברה סך של 10.25 מיליון ש"ח לרשף (שנרשמו בספרי רשף כפרמיה על המניות), כדי לאפשר לרשף לעמוד בדרישת ההון העצמי המזערי הקיימת מחברה מנהלת, שכן ההקלה שממנה נהנתה רשף, בתוקף היותה חברה מנהלת של קופות גמל ענפיות, התבטלה במועד השלמת העסקה.

ביום 5 באוגוסט, 2015 הושלם הליך של שינוי מבני, אשר במסגרתו מוזגה רשף לתוך החברה, באופן שהחברה הפכה להיות החברה המנהלת של הקופות הנרכשות, ורשף התחסלה ללא פירוק. יצוין, כי מבחינת היבטי המיסוי מועד המיזוג הינו ביום 30 ביוני, 2015. סך נכסי הקופות הנרכשות ליום 7 במאי, 2015, הסתכם בכ-2,094 מיליון ש"ח. כתוצאה מהמיזוג האמור לעיל נוספו לדוח על המצב הכספי של החברה ביום המיזוג, נכסים בסך של כ-6.6 מיליון ש"ח, והתחייבויות בסך של כ-3.2 מיליון ש"ח.

תחומי פעילות - כללי

החברה פועלת בארבעה תחומי פעילות - ניהול קרנות פנסיה (להלן - "**תחום הפנסיה**"), ניהול קופות גמל (להלן - "**תחום הגמל**"), ניהול קופות השתלמות (להלן - "**תחום ההשתלמות**"), וניהול מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה (להלן - "**תחום מסלולי קופות מבטיחי תשואה**").

להלן פירוט המוצרים השונים שמנוהלים על ידי החברה בתחומי הפעילות השונים שלה נכון למועד דוח זה:

מס'	שם הקופה	סוג הקופה
1.	מבטחים החדשה	קרן פנסיה חדשה מקיפה
2.	מבטחים החדשה פלוס	קרן פנסיה חדשה כללית
3.	מנורה מבטחים השתלמות	קרן השתלמות
4.	מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים	קופת גמל לחסכון*, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים
5.	מור מנורה מבטחים	קופת גמל לחסכון*, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים, קופה סקטוריאלית
6.	מנורה מבטחים יותר	קופת גמל לחסכון*, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים, כוללת 3 מסלולים מבטיחי תשואה ומסלול כללי
7.	מנורה מבטחים אמיר	קופת גמל לחסכון*, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים, כוללת 2 מסלולים מבטיחי תשואה ומסלול כללי
8.	מנורה מרכזית לפיצויים	קופה מרכזית לפיצויים
9.	מבטחים מרכזית לפיצויים	קופה מרכזית לפיצויים
10.	מנורה מבטחים משתתפת בפנסיה תקציבית	קופת גמל מרכזית להשתתפות בפנסיה תקציבית
11.	מבטחים קופת גמל למטרות חופשה, חגים והבראה	קופת גמל למטרה אחרת - חופשה והבראה
12.	מנורה מבטחים גמל בניהול אישי	קופת גמל לחסכון* וקופת גמל לתגמולים - בניהול אישי
13.	מנורה מבטחים השתלמות בניהול אישי	קרן השתלמות - בניהול אישי
14.	רשף קופת גמל לתגמולים	קופת גמל לחסכון*, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים, קופה סקטוריאלית
15.	הילה קופת גמל לתגמולים ולפיצויים	קופת גמל לחסכון*, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים, קופה סקטוריאלית

*) קופות אלו נקראו, עד לתיקון מס' 13 לחוק קופות הגמל, קופות גמל לא משלמות לקצבה.

תחום הפנסיה

תחום הפנסיה כולל 2 קרנות פנסיה: מבטחים החדשה - קרן פנסיה חדשה מקיפה (להלן - "**מבטחים החדשה**" או "**הקרן**") ומבטחים החדשה פלוס - קרן פנסיה חדשה כללית, (להלן - "**מבטחים החדשה פלוס**").

מבטחים החדשה

מבטחים החדשה הינה קרן פנסיה חדשה מקיפה, שהוקמה בשנת 1995, בה מבוטחים עובדים שכירים ועצמאים (עובדים-עצמאים, עובדים-שכירים המפקידים כספים בקרן במעמד עצמאי ועצמאים), שהחלו להיות מבוטחים בקרן פנסיה משנת 1995 ואילך. הקרן מעניקה כיסויים למקרי מוות, אובדן כושר עבודה ופרישה לפנסיה בגיל זקנה. היקף דמי הגמולים שגבתה הקרן בשנת 2015 הסתכם לסך של כ-8.1 מיליארד ש"ח והיקף נכסיה נטו, לסוף שנת 2015, הסתכם לכ-75.5 מיליארד ש"ח.

החל מחודש מרס, 2005 מתנהלת הקרן כ"קרן תשואה". לפי הוראות תקנון "קרן תשואה", נצבר לזכות כל מבוטח בקרן סכום צבור, שחלוקתו במקדם אקטוארי מתאים תניב את פנסיית הזקנה שיהיה זכאי לה בגיל הפרישה, לפי נתוני הפנסיה שהמבוטח קבע. כמו כן, יוענק למבוטח כיסוי ביטוחי למקרי נכות ומוות לפני גיל הפרישה. כיסויים אלו ימומנו על ידי ניכוי עלות הסיכונים מחשבון המבוטח מדי חודש בחודשו. היקף הכיסויים ייקבע לפי מסלול הפנסיה בו בחר המבוטח (מבין מגוון מסלולי ביטוח אפשריים), לפי גילו במועד הצטרפותו לקרן והתפתחות שכרו (בהתאם לעקרון שקבע הממונה, לפיו עלות הכיסויים הביטוחיים שיינתנו למבוטח לאורך כל תקופת ביטוחו לא תעלה על 35% מדמי הגמולים שיופקדו עבורו במרכיבי התגמולים בקרן באותה תקופה).

תקנון "מבטחים החדשה" במתכונתו כתקנון "קרן תשואה" מעודכן מעת לעת ותוקן לאחרונה בחודש דצמבר, 2015.
ב"מבטחים החדשה" אחד עשר מסלולי ביטוח וכן מגוון מסלולי השקעה למבוטחים לרבות תשעה מסלולים תלויי גיל (מסלולי יעד לפרשה).

תקרת ההפקדה החודשית בקרן הינה 20.5% מכפל השכר הממוצע במשק (בשנת 2015 עמד השכר הממוצע במשק על 9,260 ש"ח ואילו החל מחודש ינואר 2016, השכר הממוצע במשק עומד על 9,464 ש"ח), ולעניין מבוטח שכיר - הפקדות המעביד יכולות להיות בשיעור כולל של עד 15.83% משכר העובד (מזה עד 7.5% למרכיב התגמולים ועד 8.33% למרכיב הפיצויים) והפקדות העובד יכולות להיות בשיעור של עד 7% משכרו, ובלבד שהפקדת המעביד למרכיב התגמולים בשיעור של עד 5% תלווה בהפקדה זהה של העובד למרכיב התגמולים (כך שאם הפקיד המעביד למרכיב התגמולים דמי גמולים בשיעור של 6% משכרו של העובד, לדוגמה, ההפקדה חייבת להיות מלווה בהפקדה של העובד בשיעור של 5% או יותר) ושהפקדות המעסיק במרכיב הפיצויים יהיו מותנות בהפקדות בשיעור של 5% לפחות במרכיב תגמולי המעסיק. בהתאם לכך, הפקדות חד-פעמיות בקרן אינן יכולות לחרוג מן התקרה האמורה (המחושבת בכל שנת מס על בסיס מצטבר מתחילת שנת המס ועד לחודש ההפקדה). שיעורי ההפקדות בגין מבוטחים במסגרת הסדר פנסיית חובה הינם מאז שנת 2014 ואילך 17.5%. בעת משיכת כספים מקרן הפנסיה, שלא בדרך של קצבה, יוחזר הסכום הצבור של המבוטח, בניכוי מס כדין.

מנגנון עדכון פנסיות הזקנה הינו מנגנון של הצמדת הפנסיה לשינויים במדד המחירים לצרכן - מדי חודש בחודשו, עדכון הפנסיה בהתאם לעודף/גירעון אקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים אחת לרבעון ועדכון הפנסיה בהתאם לעודף/גירעון האקטוארי הנובע מתשואות ושיעורי ריבית להיוון - אחת לשנה.
לפרטים נוספים ראה בפרק מוצרים ושירותים בדוח עסקי התאגיד.

נכסי הקרן נטו (נכסים בניכוי התחייבויות שוטפות) והשינויים בהם בשנים 2014 עד 2015

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
יתרה לתחילת שנה	66,204,374	56,274,685
תקבולי הקרן והעברות לקרן	9,770,834	8,321,868
תשלומי הקרן והעברות מהקרן	(2,284,040)	(2,159,109)
עודף הכנסות, נטו	1,825,121	3,766,930
יתרה לסוף שנה	**75,516,289**	**66,204,374**

השינוי בהיקף הנכסים

נכסי הקרן נטו ליום 31 בדצמבר, 2015 הסתכמו לסך של כ-75.5 מיליארד ש"ח לעומת כ-66.2 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2014, גידול של כ-14.1%. השינויים העיקריים אשר השפיעו על הגידול בנכסי בשנת 2015 הינם - צבירה כספית חיובית, נטו, בסך של כ-7.5 מיליארד ש"ח וכן רווחים נטו מהשקעות הקרן (לאחר תשלום דמי ניהול) בסך של כ-1.8 מיליארד ש"ח.

גביה

בשנת 2015, הקרן גבתה ממעסיקים וממבוטחים סך של כ-8.1 מיליארד ש"ח לעומת כ-7.3 מיליארד ש"ח בשנת 2014 וכ-6.5 מיליארד ש"ח בשנת 2013. הגידול, בשיעור של כ-10.9% ושל כ-12.6% בשנים 2015 ו-2014, בהתאמה נובע מגידול במספר המבוטחים המבצעים הפקדות שוטפות לקרן, מגידול בשכר הממוצע המבוטח בקרן ומגידול בשיעור ההפקדה הממוצע מהשכר המבוטח בקרן.

פדיונות

היקף פדיונות מבוטחים ומעסיקים בשנת 2015 הסתכם בכ-1,162 מיליון ש"ח לעומת כ-1,167 מיליון ש"ח בשנת 2014 וכ-993 מיליון ש"ח בשנת 2013. (קיטון של כ- 0.4% בשנת 2015 לעומת גידול של כ-17.5% בשנת 2014).

ניוד בין הקרן לבין גופים מוסדיים אחרים

בשנת 2015, בוצעו העברות צבירה לקרן מגופים מוסדיים אחרים בסך של כ-1,709 מיליון ש"ח לעומת כ-1,052 מיליון ש"ח שהועברו בשנת 2014 וכ-818 מיליון ש"ח בשנת 2013 (גידול של כ-62.5% בשנת 2015 ושל כ-28.6 בשנת 2014) וזאת לנוכח המשך הגברת מאמצי השיווק של החברה.

בשנת 2015, העבירה הקרן לגופים מוסדיים אחרים סך של כ-725 מיליון ש"ח, לעומת כ-675 מיליון ש"ח בשנת 2014 וכ-546 מיליון ש"ח בשנת 2013 (גידול בשיעור של כ-7.4% בשנת 2015 ושל כ-23.6% בשנת 2014). עיקר השינוי נובע מגידול בצבירה הממוצעת לעמית ומהגברת התחרות בענף הפנסיה.

תשלומי פנסיה

היקף תשלומי הפנסיה לפנסיונרים ולזכאים קיימים לפנסיה, עבור פנסיות זקנה, נכות ושארים בשנת 2015 הסתכם בכ-397 מיליון ש"ח לעומת כ-318 מיליון ש"ח בשנת 2014 וכ-250 מיליון ש"ח בשנת 2013 (גידול של כ- 24.9% בשנת 2015 וכ-27.1% בשנת 2014).

דמי ניהול

באשר לסכום דמי הניהול שנגבו ממבוטחי הקרן - ראה בפרק המתייחס להכנסות מדמי ניהול של החברה.

התחייבויות פנסיוניות [1]

להלן פירוט סכום ההתחייבויות הפנסיוניות למבוטחים ולפנסיונרים:

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
למבוטחים פעילים [2]	58,794,573	51,602,264
למבוטחים לא פעילים [2]	11,375,581	10,198,295
לפנסיונרים (כולל עתודה)	5,033,285	4,017,465
לפנסיונרים זכאים קיימים (כולל עתודה)	406,017	424,132
יתרה לסוף שנה	**75,609,456**	**66,242,156**

(1) ההתחייבויות הפנסיוניות מוצגות ללא הגירעון האקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים ומגורמי תשואה וריבית.
(2) מבוטח פעיל הינו מבוטח ששולמו בגינו דמי גמולים באחד משלושת החודשים שקדמו ליום הדיווח ושיתרתו הצבורה ביום הדיווח גבוהה מ-אפס.

פרט להפקדות השוטפות, לסכום הפדיונות ולהעברות הצבירה, כמפורט לעיל, השינוי בהתחייבויות למבוטחים משקף גם את התשואה על תיק ההשקעות. בתקופת הדוח לא חלו שינויים מהותיים בהתחייבויות למבוטחים פעילים ומבוטחים מוקפאים שאינם נובעים מהאמור לעיל.

בהתחייבויות לפנסיונרים חל גידול הנובע בעיקר מגידול במספר המבוטחים שהחלו להיות זכאים לקצבה בתקופת הדוח וכן מהגדלת ה- IBNR.

חבות המס

מבטחים החדשה אושרה לצרכי מס כקופת גמל. תוקף האישור עד ליום 31 בדצמבר, 2016 והוא מתחדש מידי שנה. בהתאם לכך, הכנסתה של מבטחים החדשה פטורה ממס בישראל בכפוף להתניות מסוימות בהן עמדה הקרן.

מסלולי השקעה למבוטחים ותיקי השקעות למקבלי קצבה - יתרות נכסים לסוף השנים 2015 ו-2014 ותשואות נומינליות בשנים 2015 ו-2014.

נכון לתקופת הדוח, מנוהלים ב"מבטחים החדשה" חמישה עשר מסלולי השקעה למבוטחים. כמו כן, הקרן מנהלת תיק השקעות נפרד לכיסוי התחייבויותיה לפנסיונרים ותיק השקעות נפרד לכיסוי התחייבויותיה לפנסיונרים זכאים קיימים. בתום שנת 2015 בוטל מסלול יעד לפרישה 2015, ועל עמיתיו באותה עת חל מיום 1 בינואר, 2016 ואילך מסלול יעד לפרישה 2020, אלא אם בחר במסלול השקעות אחר או החל לקבל פנסית זקנה. החל מיום 1 בינואר, 2016 נסגרו המסלול הכללי ומסלול כללי ב' למצטרפים חדשים. ביום 1 באפריל, 2016 ייסגר מסלול כללי ב', ועל עמיתיו יוחל מודל השקעות תלוי גיל (מסלולי יעד לפרישה) על עמיתי מסלול זה, באופן שהם ישוייכו למסלול יעד לפרישה המתאים לגילם, אלא אם יבחרו אחרת. לאחר סגירת המסלולים כאמור יהיו בקרן שלושה עשר מסלולים.

להלן פרטים על היקף הנכסים בכל מסלול השקעה/תיק בסוף 2015 ו-2014 ושיעורי התשואה הנומינלית ברוטו בשנים 2015 ו-2014:

מסלול השקעה/תיק	יתרת נכסים נטו ליום 31 בדצמבר		תשואה על כלל תיק ההשקעות לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		תשואה על ההשקעות החופשיות לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
	אלפי ש"ח		אחוזים			
מסלול כללי (1)	63,542,765	57,007,645	3.66	7.02	3.28	8.27
מסלול כללי ב' (1)	1,362,316	1,342,158	3.22	6.31	2.68	7.39
מסלול מניות (1)	265,251	203,169	3.37	7.05	2.70	8.30
מסלול אג"ח (1)	508,280	479,902	2.02	3.77	1.07	3.79
מסלול הלכה (כללי ג') (1)	177,405	123,451	1.42	6.85	0.12	8.11
מסלול יעד לפרישה 2015 (1)	231,916	200,908	1.35	3.34	0.14	3.19
מסלול יעד לפרישה 2020 (1)	461,626	331,026	1.81	6.09	0.75	7.06
מסלול יעד לפרישה 2025 (1)	469,772	316,996	2.74	6.32	2.02	7.36
מסלול יעד לפרישה 2030 (1)	536,986	336,178	2.74	6.54	2.00	7.71
מסלול יעד לפרישה 2035 (1)	754,333	481,112	2.78	6.46	2.01	7.54
מסלול יעד לפרישה 2040 (1)	775,838	443,859	2.57	6.93	1.72	8.18
מסלול יעד לפרישה 2045 (1)	556,638	297,601	2.71	7.27	1.88	8.67
מסלול יעד לפרישה 2050 (1)	312,943	147,376	2.70	7.38	1.90	8.78
מסלול יעד לפרישה 2055 (1)	126,623	52,649	2.69	7.62	1.87	9.06
סה"כ מסלולי השקעה למבוטחים	**70,082,692**	**61,764,030**				
תיק השקעות לפנסיונרים (1)	5,027,044	4,015,897	2.50	9.56	1.41	12.07
תיק השקעות לזכאים קיימים (2)	406,553	424,447	3.57	6.72	1.18	14.43
סה"כ	**75,516,289**	**66,204,374**				

(1) בנוסף לתשואה מהשקעות נזקף גירעון אקטוארי בשיעור של (0.51%) בשנים 2015 ו-2014.

(2) בנוסף לתשואה מהשקעות נזקף גירעון אקטוארי בשיעור של (0.26%) ו - (0.51%) בשנים 2015 ו-2014, בהתאמה.

מספר מבוטחים ומקבלי קצבה בקרן :

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	מספר מבוטחים	
מבוטחים:		
פעילים (*)	527,045	502,414
מוקפאים	582,519	544,234
סה"כ מבוטחים	**1,109,564**	**1,046,648**
	מספר מקבלי קצבה	
מקבלי קצבה:		
פנסיית נכות	3,474	3,056
פנסיית שאירים	3,976	3,462
פנסיית זקנה	7,732	6,245
סה"כ מקבלי קצבה	**15,182**	**12,763**

(*) מבוטח פעיל הינו מבוטח ששולמו בגינו דמי גמולים באחד משלושת החודשים שקדמו ליום הדיווח ושיתרתו הצבורה ביום הדיווח גבוהה מ-אפס.

מבטחים החדשה פלוס

מבטחים החדשה פלוס הינה קרן פנסיה חדשה כללית (המכונה "קרן כללית" או "קרן משלימה") המיועדת להפקדות דמי גמולים משכר העולה על כפל השכר הממוצע במשק ולהפקדות חד-פעמיות לצורך רכישת קצבה. הקרן הוקמה בשנת 1997, היקף דמי הגמולים שגבתה הקרן בשנת 2015 הינו כ-200.5 מיליון ש"ח והיקף נכסיה נטו, לסוף שנת 2015, הסתכם בכ-1,003.7 מיליון ש"ח.

תקנון מבטחים החדשה פלוס מתוקן מעת לעת ותוקן לאחרונה בחודש דצמבר, 2015.
בהתאם לתקנון מבטחים החדשה פלוס, ניתנת למבוטחים אפשרות לבחור ב-שניים עשר מסלולי ביטוח הכוללים כיסויים ביטוחיים למקרי נכות ומוות ("פנסיה מקיפה"), הזהים למסלולי הביטוח של מבטחים החדשה, כאשר המסלול הכללי נקבע כמסלול ברירת המחדל גם במבטחים החדשה פלוס (בדומה למבטחים החדשה). יחד עם זאת, שמורה למבוטח במבטחים החדשה פלוס האפשרות לבחור במסלול פנסיית יסוד שאין בו כיסויים ביטוחיים כאמור, והוא מיועד לביטוח זקנה בלבד (ביטוח זקנה משמעו תשלום פנסיית זקנה ממועד הפרישה לכל חיי הפנסיונר, ואם בחר בכך - גם לאלמנתו אחריו, לכל ימי חייה ; "פנסיית יסוד").

מנגנון האיזון האקטוארי, בכל הנוגע לעודף אקטוארי הנובע משיעורי יציאה לנכות ומתמותת מבוטחים פעילים ונכים ובכל הנוגע לעודף/גירעון אקטוארי הנובע מאותם גורמים, יחול רק על המבוטחים שחל עליהם מסלול ביטוח שאינו מסלול פנסיית יסוד.

מנגנון עדכון פנסיות הזקנה (למי שפרשו לפנסיה לפי התקנון שאושר בחודש דצמבר 2007) הינו מנגנון של הצמדת הפנסיה לשינויים במדד המחירים לצרכן - מדי חודש בחודשו, עדכון הפנסיה בהתאם לעודף/גירעון אקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים אחת לרבעון ועדכון הפנסיה בהתאם לעודף/גירעון האקטוארי הנובע מתשואות ושיעורי ריבית להיוון - אחת לשנה.

ההוראות לגבי שיעורי ההפקדות במבטחים החדשה פלוס זהות לאלו החלות על ההפקדות במבטחים החדשה, כפי שפורטו לעיל. יחד עם זאת, אין מגבלה על גובה ההפקדה החודשית ומבטחים החדשה פלוס מקבלת גם הפקדות חד-פעמיות שאינן מוגבלות בסכום.

במבטחים החדשה פלוס היה בשנת 2015 מסלול השקעות אחד בלבד - המסלול הכללי. החל מיום 1 בינואר, 2016 נסגר המסלול הכללי האמור לעיל למצטרפים חדשים והוקמו תשעה מסלולי השקעה תלויי גיל (מסלולי יעד לפרישה) זהים למסלולי מבטחים החדשה. ביום 1 באפריל, 2016 ייסגר המסלול הכללי, ועל עמיתיו יוחל מודל השקעות תלוי גיל (מסלולי יעד לפרישה), באופן שהם ישוייכו למסלול יעד לפרישה המתאים לגילם, אלא אם יבחרו אחרת.

נכסי מבטחים החדשה פלוס נטו (נכסים בניכוי התחייבויות שוטפות) והשינויים בהם בשנים 2013 עד 2015:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
יתרה לתחילת שנה	814,085	641,100	465,726
תקבולי הקרן והעברות לקרן (*)	204,765	148,832	150,969
תשלומי הקרן והעברות מהקרן (**)	(20,580)	(10,973)	(16,306)
עודף הכנסות, נטו	5,465	35,126	40,711
יתרה לסוף שנה	**1,003,735**	**814,085**	**641,100**

(*) לרבות חלקם של מבטחי משנה בתקבולים מדמי גמולים.
(**) לרבות חלקם של מבטחי משנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות.

השינוי בהיקף הנכסים

נכסי מבטחים החדשה פלוס נטו ליום 31 בדצמבר, 2015 הסתכמו לסך של כ-1,003.7 מיליון ש"ח לעומת כ-814.1 מיליון ש"ח בסוף שנת 2014; גידול של כ-23.3%. השינויים העיקריים אשר השפיעו על הגידול בנכסי הקרן בשנת 2015 הינם - צבירה כספית חיובית, נטו, בסך של כ-184.2 מיליון ש"ח וכן רווחים נטו מהשקעות הקרן (לאחר תשלום דמי ניהול) בסך של 5.5 מיליון ש"ח.

גבייה והעברות צבירה למבטחים החדשה פלוס

בשנת 2015, מבטחים החדשה פלוס גבתה ממעסיקים וממבוטחים (כולל הפקדות חד פעמיות) סך של כ-200.5 מיליון ש"ח לעומת כ-152.8 מיליון ש"ח בשנת 2014 וכ-152.2 מיליון ש"ח בשנת 2013; גידול של כ-31.3% וכ-0.4% בהתאמה. בשנת 2015, בוצעו העברות צבירה למבטחים החדשה פלוס מגופים מוסדיים אחרים בסך של כ- 12.4 מיליון ש"ח, לעומת כ-2.1 מיליון ש"ח בשנת 2014 וכ-1.8 מיליון ש"ח בשנת 2013, גידול של כ-495.7% וכ-17.3 בהתאמה.

פדיונות והעברות צבירה ממבטחים החדשה פלוס

היקף פדיונות מבוטחים ומעסיקים בשנת 2015 הסתכם ל-9.7 מיליון ש"ח לעומת כ-7.3 מיליון ש"ח בשנת 2014 וכ-6.5 מיליון ש"ח בשנת 2013, גידול של כ-33.6% וכ-12.5%, בהתאמה.

במסגרת העברות צבירה בין גופים מוסדיים, העבירה מבטחים החדשה פלוס בשנת 2015 לגופים אחרים סך של כ-7.2 מיליון ש"ח, לעומת כ-6.4 מיליון ש"ח בשנת 2014 וכ-8.1 מיליון ש"ח בשנת 2013, גידול של כ-12.5% בשנת 2015 לעומת קיטון של כ-21.5% בשנת 2014.

תשלומי פנסיה

היקף תשלומי הפנסיה לפנסיונרים עבור פנסיות זקנה, נכות ושארים בשנת 2015 הסתכם בכ-3.2 מיליון ש"ח לעומת כ-3.0 מיליון ש"ח בשנת 2014 וכ-2.0 מיליון ש"ח בשנת 2013, גידול של כ- 7.5% וכ-50.4% בהתאמה.

מבטחים החדשה פלוס - מסלול השקעה למבוטחים ותיק השקעה למקבלי קצבה - יתרות נכסים ותשואות

עד לסוף שנת 2008 מבטחים החדשה פלוס השקיעה את נכסיה (למבוטחים ולמקבלי קצבה) בתיק השקעות יחיד. החל משנת 2009 מבטחים החדשה פלוס מנהלת תיק נכסים נפרד למבוטחים ותיק נכסים נפרד לכיסוי התחייבויותיה לפנסיונרים.

להלן פרטים על היקף הנכסים בכל מסלול השקעה/תיק בסוף 2015 ו-2014 ושיעורי התשואה הנומינלית ברוטו בשנת 2015 ו-2014:

מסלול השקעה/תיק	יתרת נכסים נטו		תשואה נומינלית ברוטו	
	ליום 31 בדצמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2015	2014	2015	2014
	אלפי ש"ח		אחוזים	
מסלול השקעה למבוטחים	936,478	752,185	2.01	5.48
תיק השקעות לפנסיונרים	67,257	61,900	0.65	9.93
סה"כ	**1,003,735**	**814,085**		

תחום ניהול קופות גמל

תחום זה כולל את קופות הגמל הבאות:

מס'	שם הקופה	סוג הקופה
1.	מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים	קופת גמל לחסכון, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים
2.	מור מנורה מבטחים	קופת גמל לחסכון, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים, קופה סקטוריאלית
3.	מנורה מבטחים יותר - מסלול ד'	קופת גמל לחסכון, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים
4.	מנורה מבטחים אמיר כללי	קופת גמל לחסכון, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים
5.	מנורה מרכזית לפיצויים	קופה מרכזית לפיצויים
6.	מבטחים מרכזית לפיצויים	קופה מרכזית לפיצויים
7.	מנורה מבטחים משתתפת בפנסיה תקציבית	קופת גמל מרכזית להשתתפות בפנסיה תקציבית
8.	מבטחים קופת גמל למטרות חופשה, חגים והבראה	קופת גמל למטרה אחרת - חופשה והבראה
9.	מנורה מבטחים גמל בניהול אישי	קופת גמל לחסכון וקופת גמל לתגמולים - בניהול אישי
10.	רשף קופת גמל לתגמולים	קופת גמל לחסכון וקופת גמל לתגמולים לשכירים
11.	הילה קופת גמל לתגמולים ולפיצויים	קופת גמל לחסכון, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים

שם קופה	יתרת נכסים נטו ליום 31 בדצמבר 2015	2014
	אלפי ש"ח	
מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים	4,630,980	4,248,942
מור מנורה מבטחים	303,850	221,877
מנורה מבטחים יותר - מסלול ד'	697,876	683,128
מנורה מבטחים אמיר כללי	246,331	262,338
מנורה מרכזית לפיצויים	231,950	243,601
מבטחים מרכזית לפיצויים	187,570	203,341
מנורה מבטחים משתתפת בפנסיה תקציבית	581,763	572,870
מבטחים קופת גמל למטרות חופשה, חגים והבראה	51,648	40,538
מנורה מבטחים גמל בניהול אישי	7,049	1,207
רשף קופת גמל לתגמולים	618,750	--
הילה קופת גמל לתגמולים ולפיצויים	1,405,406	--
סך הכל נכסים מנוהלים	**8,963,173**	**6,477,842**

נכסי קופות הגמל והשינויים בהם בשנים 2013 עד 2015 :

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
יתרה לתחילת שנה	6,477,842	5,776,969	5,018,989
רכישת קופות	2,094,000	-	90,540
הפקדות	442,806	301,257	250,854
ניוד נכנס	815,118	794,738	521,379
משיכות	(434,446)	(378,867)	(291,340)
ניוד יוצא	(442,100)	(288,184)	(214,085)
עודף הכנסות, נטו	9,953	271,929	400,632
יתרה לסוף שנה	**8,963,173**	**6,477,842**	**5,776,969**

השינוי בהיקף הנכסים

הנכסים ליום 31 בדצמבר, 2015 הסתכמו לסך של 8,963 מיליון ש"ח לעומת 6,478 מיליון ש"ח בסוף שנת 2014 ; גידול של 2,485 מיליון ש"ח, כ-2,094 מיליון ש"ח נובע מרכישת קופת רשף והילה, יתר השינויים העיקריים אשר השפיעו על הגידול בנכסים בשנת 2015 הינם - צבירה כספית חיובית, נטו, בסך של כ-381 מיליון ש"ח בתוספת רווחים, נטו, מהשקעות (לאחר תשלום דמי ניהול) בסך כ-10 מיליון ש"ח.

הפקדות

בשנת 2015, הופקדו סך של כ-443 מיליון ש"ח לעומת כ-301 מיליון ש"ח בשנת 2014 וכ-251 מיליון ש"ח בשנת 2013 ; גידול של כ-47.0% וכ-20.1%, בהתאמה.

ניוד נכנס

בשנת 2015, הניוד הנכנס עמד על סך של כ-815 מיליון ש"ח, לעומת כ-795 מיליון ש"ח בשנת 2014 וכ-521 מיליון ש"ח בשנת 2013 ; גידול של כ-2.6% וכ-52.4%, בהתאמה.

משיכות

היקף המשיכות בשנת 2015 הסתכם לכ-434 מיליון ש"ח לעומת כ-379 מיליון ש"ח בשנת 2014 וכ-291 מיליון ש"ח בשנת 2013 ; גידול של כ-14.7% וכ-30.0%, בהתאמה.

ניוד יוצא

הניוד היוצא עמד על סך של כ- 442 מיליון ש"ח לעומת כ- 288 מיליון ש"ח בשנת 2014 וכ-214 מיליון ש"ח בשנת 2013. גידול של כ- 53.4% וכ-34.6%, בהתאמה.

להלן פרטים על היקף הנכסים בכל מסלול בסוף 2015 ו-2014 ושיעורי התשואה הנומינלית ברוטו בשנת 2015 ו-2014 :

מסלול השקעה	יתרת נכסים נטו		תשואה נומינלית ברוטו	
	ליום 31 בדצמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2015	2014	2015	2014
	אלפי ש"ח		אחוזים	
מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים מסלול כללי	3,393,869	3,127,890	2.29	5.74
מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים עד 10% מניות	1,016,615	899,052	1.49	5.26
מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים טווח קצר	74,847	84,747	0.22	0.36
מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים אג"ח ממשלתי	117,907	120,270	1.02	4.13
מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים מסלול מניות	27,742	16,983	1.36	10.59
מור מנורה מבטחים מסלול כללי	252,775	186,943	1.21	6.31
מור מנורה מבטחים מסלול כללי ב'	18,288	17,060	0.95	5.14
מור מנורה מבטחים מסלול מנייתי	32,787	17,874	0.50	8.95
מנורה מבטחים יותר מסלול ד'	697,876	683,128	2.50	5.61
מנורה מבטחים אמיר כללי	246,331	262,338	2.18	5.25
מנורה מבטחים גמל בניהול אישי	7,049	1,207	--	--
מבטחים מרכזית לפיצויים	187,570	203,341	1.53	5.78
מנורה מרכזית לפיצויים כללי	39,529	38,577	1.74	5.46
מנורה מרכזית לפיצויים עד 10% מניות	135,297	139,263	1.26	4.95
מנורה מרכזית לפיצויים ללא מניות	57,124	65,761	1.00	4.47
מנורה מבטחים משתתפת בפנסיה תקציבית	210,260	238,418	1.49	6.41
מנורה מבטחים משתתפת בפנסיה תקציבית מסלול ללא מניות	371,503	334,452	1.29	4.46
מבטחים קופת גמל למטרות חופשה, חגים והבראה	51,648	40,538	1.49	5.07
רשף קופת גמל לתגמולים מסלול כללי	618,560	--	0.77	--
רשף קופת גמל לתגמולים מסלול אג"ח	190	--	(0.13)	--
הילה קופת גמל לתגמולים ולפיצויים מסלול כללי	1,404,492	--	0.74	--
הילה קופת גמל לתגמולים ולפיצויים מסלול אג"ח	914	--	(0.17)	--
יתרה לסוף שנה	**8,963,173**	**6,477,842**		

תחום ניהול קרנות השתלמות

נכסי קרנות ההשתלמות נטו והשינויים בהם בשנים 2013 עד 2015:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
יתרה לתחילת שנה	3,238,428	2,618,619	2,150,325
הפקדות	722,400	543,241	430,764
ניוד נכנס	539,326	358,469	236,745
משיכות	(285,669)	(259,926)	(216,784)
ניוד יוצא	(149,936)	(153,116)	(135,571)
עודף הכנסות, נטו	7,854	131,141	153,140
יתרה לסוף שנה	**4,072,403**	**3,238,428**	**2,618,619**

השינוי בהיקף הנכסים

נכסי קרנות ההשתלמות ליום 31 בדצמבר, 2015 הסתכמו לסך של 4,072 מיליון ש"ח לעומת 3,238 מיליון ש"ח בסוף שנת 2014; גידול של כ-25.8%. השינויים העיקריים אשר השפיעו על הגידול בנכסים בשנת 2015 הינם - צבירה כספית חיובית, נטו, בסך של כ-826 מיליון ש"ח בתוספת רווחים, נטו, מהשקעות הקרן (לאחר תשלום דמי ניהול) בסך של כ-8 מיליון ש"ח.

הפקדות

בשנת 2015, הופקדו סך של כ-722 מיליון ש"ח לעומת כ-543 מיליון ש"ח בשנת 2014 וכ-431 מיליון ש"ח בשנת 2013; גידול של כ-33.0% וכ-26.1%, בהתאמה, שנובע הן בשל גידול בפעילות החברה בתחום והן מהפקדות של עמיתים מבוגרים שעושים שימוש בתיקון 190 לפקודת מס הכנסה.

ניוד נכנס

בשנת 2015, הניוד הנכנס עמד על סך של כ-539 מיליון ש"ח, לעומת כ-358 מיליון ש"ח בשנת 2014 וכ-237 מיליון ש"ח בשנת 2013; גידול של כ-50.5% וכ-51.4%, בהתאמה.

משיכות

היקף המשיכות בשנת 2015 הסתכם לכ-286 מיליון ש"ח לעומת כ-260 מיליון ש"ח בשנת 2014 וכ-217 מיליון ש"ח בשנת 2013; גידול של כ-9.9% וכ-19.9%, בהתאמה.

ניוד יוצא

הניוד היוצא עמד על סך של כ-150 מיליון ש"ח, לעומת כ-153 מיליון ש"ח בשנת 2014 וכ-136 מיליון ש"ח בשנת 2013; קיטון של כ-2.1% בשנת 2015 לעומת גידול של כ-12.9% בשנת 2014.

להלן פרטים על היקף הנכסים בכל מסלול בסוף 2015 ו-2014 ושיעורי התשואה הנומינלית ברוטו בשנת 2015 ו-2014 :

מסלול השקעה	יתרת נכסים נטו		תשואה נומינלית ברוטו	
	ליום 31 בדצמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2015	2014	2015	2014
	אלפי ש"ח		אחוזים	
מנורה מבטחים השתלמות מסלול להבה כללי	2,200,910	1,626,596	1.64	6.39
מנורה מבטחים השתלמות מדדי	62,776	70,925	0.34	3.20
מנורה מבטחים השתלמות שקלי	61,665	60,306	0.19	1.01
מנורה מבטחים השתלמות עד 10% מניות	1,460,325	1,237,165	1.23	5.27
מנורה מבטחים השתלמות מסלול מניות	43,614	34,025	1.66	7.98
מנורה מבטחים השתלמות מסלול אג"ח קונצרניות	23,041	28,175	0.29	1.82
מנורה מבטחים השתלמות מסלול אג"ח ממשלתי צמוד	67,889	67,158	(0.16)	3.85
מנורה מבטחים השתלמות מסלול אג"ח ממשלתי שקלי	112,240	96,853	1.61	7.52
מנורה מבטחים השתלמות מסלול מניות חו"ל	31,785	11,919	(1.16)	15.64
מנורה מבטחים השתלמות בניהול אישי	8,158	5,306	--	--
סה"כ	**4,072,403**	**3,238,428**		

תחום ניהול מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה

תחום ניהול מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה כולל חמישה מסלולים בשתי קופות (מנורה מבטחים יותר ומנורה מבטחים אמיר). בתחום לא נכללו המסלולים הכלליים של הקופות הנ"ל. מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה חסומות להצטרפות עמיתים חדשים.

נכסי מסלולי קופות גמל מבטיחי התשואה והשינויים בשנים 2013 עד 2015 :

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
יתרה לתחילת שנה	4,729,999	4,706,044	4,600,134
הפקדות	13,053	13,876	14,822
משיכות	(66,943)	(59,141)	(56,302)
העברות למסלול שאינו מבטיח תשואה	(160,165)	(142,734)	(156,033)
עודף הכנסות, נטו	173,428	211,954	303,423
יתרה לסוף שנה	**4,689,372**	**4,729,999**	**4,706,044**

השינוי בהיקף הנכסים

נכסי מסלולי קופות גמל מבטיחי התשואה נטו ליום 31 בדצמבר, 2015 הסתכמו לסך של כ-4,689 מיליון ש"ח לעומת כ-4,730 מיליון ש"ח בסוף שנת 2014; קיטון של כ-0.9%. השינויים העיקריים אשר השפיעו על הקיטון בנכסי הקופות בשנת 2015 הינם - צבירה כספית שלילית, נטו, בסך של כ-214 מיליון ש"ח לעומת רווחים נטו מהשקעות הקופות (לאחר תשלום דמי ניהול) בסך של כ-173 מיליון ש"ח.

הפקדות

בשנת 2015, הופקדו סך של כ-13 מיליון ש"ח לעומת כ- 14 מיליון ש"ח בשנת 2014 וכ-15 מיליון ש"ח בשנת 2013, קיטון של כ- 5.9% וכ-6.4%, בהתאמה.
הקופות סגורות להצטרפות עמיתים חדשים, ולא ניתן להעביר אליהן צבירה מגופים מוסדיים אחרים.

משיכות

היקף פדיונות העמיתים בשנת 2015 הסתכם לכ-67 מיליון ש"ח, לעומת כ-59 מיליון ש"ח בשנת 2014 וכ-56 מיליון ש"ח בשנת 2013, גידול של כ-13.2% וכ-5.0%, בהתאמה.

העברות

במסגרת העברות ממסלולים מבטיחי תשואה, העבירו הקופות בשנת 2015 סך של כ-160 מיליון ש"ח, לעומת כ-143 מיליון ש"ח בשנת 2014 וכ-156 מיליון ש"ח בשנת 2013, גידול של כ-12.2% בשנת 2015 לעומת קיטון של כ-8.5% בשנת 2014.
העברות מתבצעות בגין כספים של עמיתים שנפטרו, הכספים מועברים למסלולים שאינם מבטיחי תשואה.

חבות המס

מסלולי קופות גמל מבטיחי התשואה אושרו לצרכי מס כקופות גמל. תוקף האישור עד ליום 31 בדצמבר, 2016 והוא מתחדש מידי שנה. בהתאם לכך, הכנסותיהן פטורות ממס בישראל בכפוף להתניות מסוימות בהן עמדו הקופות.

להלן פרטים על היקף הנכסים בכל מסלול בסוף השנים 2015 ו-2014 :

מסלול השקעה/תיק	יתרת נכסים נטו ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
מנורה מבטחים יותר מסלול א'	550,216	561,077
מנורה מבטחים יותר מסלול ב'	64,456	65,147
מנורה מבטחים יותר מסלול ג'	3,635,606	3,651,715
מנורה מבטחים אמיר מדד ידוע	94,770	102,516
מנורה מבטחים אמיר מדד בגין	344,324	349,544
סה"כ	***4,689,372***	***4,729,999***

היקף נכסים מנוהלים - כ-94,244 מיליון ש"ח

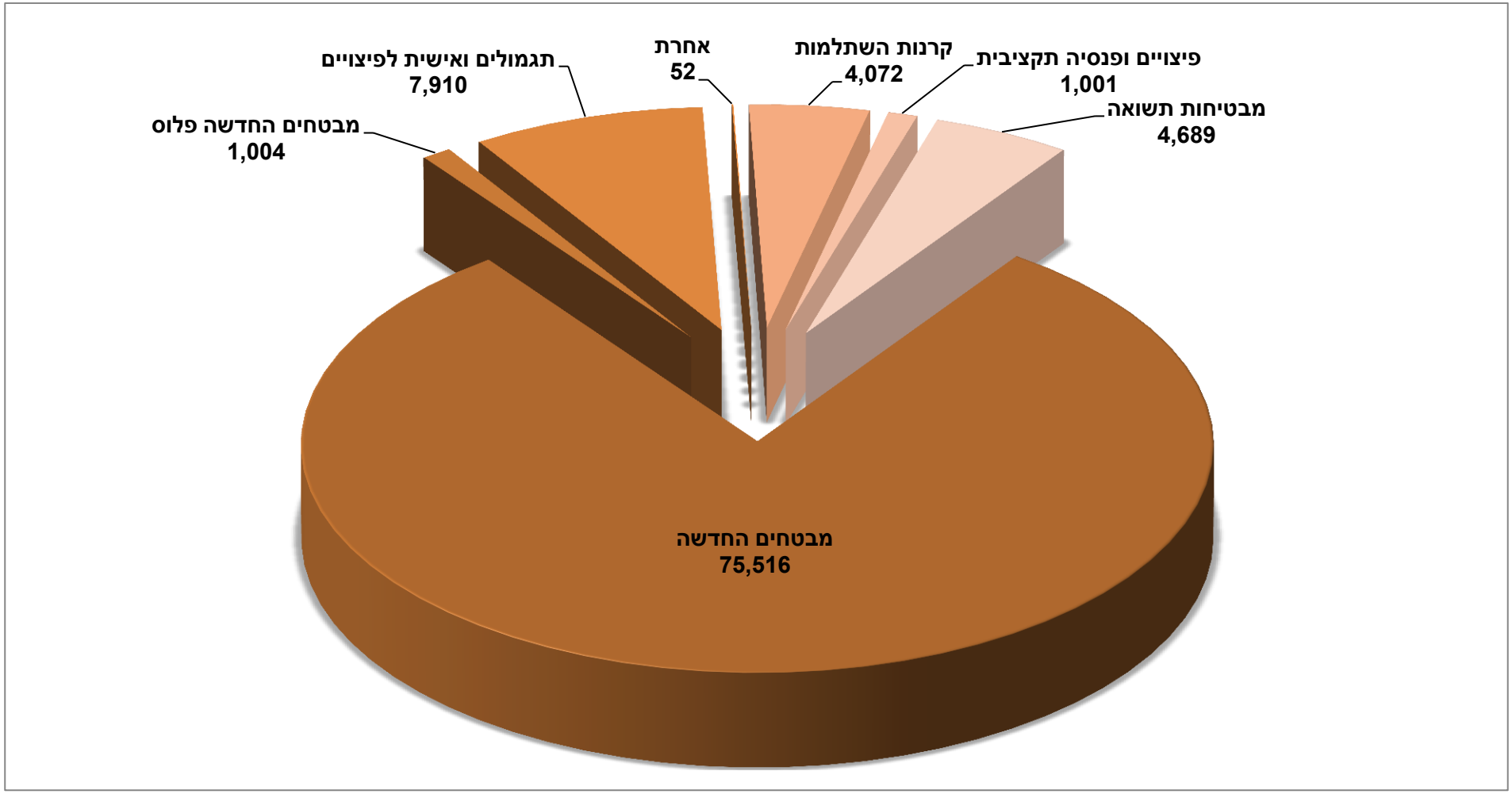

החברה המנהלת

החברה פועלת במגזרי הפעילות הבאים:

1. ניהול קרנות פנסיה.
2. ניהול קופות גמל.
3. ניהול מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה.

ביצועי המגזרים, רווח והפסד מגזרי, מוערכים בהתבסס על רווח והפסד תפעולי כמוצג בדוחות הכספיים. תוצאות המגזר כוללות פרטים המיוחסים ישירות למגזר ופרטים אשר ניתן ליחסם באופן סביר.

המצב הכספי ותוצאות הפעולות

הכנסות מדמי ניהול והחזר דמי ניהול

להלן פירוט דמי הניהול שנגבו על ידי החברה:

מגזר קרנות פנסיה:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
מבטחים החדשה:			
הכנסות מדמי ניהול מדמי הגמולים שנגבו על ידי הקרן	483,717	436,405	387,566
החזרי דמי ניהול מדמי הגמולים המיועדים להגדלת צבירת המבוטחים בקרן	(238,914)	(201,678)	(157,663)
הכנסות מדמי ניהול מסך נכסי הקרן בתיקי המבוטחים ובתיק השקעות לפנסיונרים	356,513	306,712	254,214
החזרי דמי ניהול מנכסי הקרן המיועדים להגדלת צבירת המבוטחים בקרן	(163,220)	(130,567)	(104,039)
סה"כ הכנסות מדמי ניהול ממבטחים החדשה	**438,096**	**410,872**	**380,078**
מבטחים החדשה פלוס:			
הכנסות מדמי ניהול מדמי הגמולים שנגבו על ידי הקרן	7,692	5,817	5,588
החזרי דמי ניהול מדמי הגמולים המיועדים להגדלת צבירת המבוטחים בקרן	(4,518)	(3,676)	(3,468)
הכנסות מדמי ניהול מסך נכסי הקרן בתיק המבוטחים ובתיק השקעות לפנסיונרים	8,654	6,866	5,141
החזרי דמי ניהול מנכסי הקרן המיועדים להגדלת צבירת המבוטחים בקרן	(2,816)	(1,909)	(1,116)
סה"כ הכנסות דמי ניהול מדמי הגמולים	**9,012**	**7,098**	**6,145**
סה"כ הכנסות דמי ניהול מקרנות הפנסיה	**447,108**	**417,970**	**386,223**
רכישת כיסויים ביטוחיים, תשלום עמלות לסוכנים וליועצים (לרבות שינויים בהוצאות רכישה נדחות) - מוצג בדוחות הכספיים במסגרת סעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה	(82,298)	(77,785)	(77,780)
סה"כ ההכנסות מדמי ניהול מקרנות הפנסיה, נטו לאחר החזרים והוצאות	**364,810**	**340,185**	**308,443**

החברה גבתה בשנים 2013 עד 2015 דמי ניהול בשיעורים שלהלן:

	שיעור דמי ניהול סטטוטוריים			שיעור דמי ניהול בפועל		
	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
	2015	2014	2013	2015	2014	2013
	אחוזים					
מבטחים החדשה: (1)						
מדמי הגמולים (2)	6.00	6.00	6.00	3.04	3.23	3.56
מנכסי הקרן בגין מבוטחים פעילים ומוקפאים	0.50	0.50	0.50	0.26	0.27	0.29
מנכסי הקרן בגין פנסיונרים זכאים קיימים	-	-	-	-	-	-
מנכסי הקרן בגין פנסיונרים	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50
מבטחים החדשה פלוס:						
מדמי הגמולים (2)	4.00	4.00	4.00	1.53	1.59	1.52
מנכסי הקרן הנובעים מהפקדות שבוצעו עד ליום 31 בדצמבר 2005	0.50	0.50	0.50	0.47	0.48	0.49
מנכסי הקרן הנובעים מהפקדות שבוצעו החל מיום 1 בינואר 2006	1.05	1.05	1.10	0.67	0.72	0.83

(1) בנוסף, במקרה של פנסיה שסכומה החודשי נמוך מ-5% מהשכר הממוצע במשק, החברה גובה מסכום הפנסיה דמי ניהול בשיעור של 6% מההפרש בין פנסיית המינימום האמורה לבין הפנסיה המשתלמת כאמור.

(2) בנוסף, החברה מקצה חלק מדמי הניהול לרכישת כיסויים ביטוחיים ותשלום עמלות לסוכנים וליועצים. בשנים 2015 ו-2014 החזרי דמי הניהול שנועדו לרכישת כיסויים ביטוחיים ותשלומי עמלות לסוכנים וליועצים היוו 0.99% ו-1.04% מדמי הגמולים, בהתאמה.

ההכנסות ברוטו מדמי ניהול בגין דמי הגמולים ששולמו בפועל מ"מבטחים החדשה" גדלו בשנת 2015 לעומת שנת 2014 בשיעור של כ-10.8% לנוכח הגידול בהיקף גביית דמי הגמולים בקרן. ההכנסות ברוטו מדמי ניהול מסך הנכסים של "מבטחים החדשה" גדלו בשנת 2015 לעומת שנת 2014 בשיעור של כ-16.2% לנוכח הגידול בהיקף הנכסים המנוהלים בקרן כפועל יוצא של הצבירה החיובית, נטו בשילוב תשואה חיובית על תיק ההשקעות.

לנוכח התחרות בשוק החסכון לטווח ארוך, בכלל, ובשוק קרנות הפנסיה החדשות, בפרט, החברה החזירה חלק מדמי הניהול אותם היא גובה ממבוטחי קרנות הפנסיה. סכום ההחזרים הכולל בשנת 2015, כולל החזרים המיועדים להגדלת צבירת המבוטחים בקרנות הפנסיה, החזרים ששימשו לרכישת כיסויים ביטוחיים משלימים למבוטחי הקרנות, תשלום עמלות לסוכנים וליועצים והשינויים בהוצאות רכישה נדחות הסתכמו ב-491,766 אלפי ש"ח, לעומת 415,615 אלפי ש"ח אשתקד.

מגזר קופות הגמל:

החברה גבתה בשנים 2013 עד 2015 דמי ניהול בשיעורים שלהלן:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
הכנסות מדמי ניהול:			
דמי ניהול מצבירה:			
מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים	34,118	32,775	30,826
מבטחים מרכזית לפיצויים	1,400	1,477	1,530
מבטחים - קופת גמל למטרות חופשה, חגים והבראה	881	757	657
מנורה מרכזית לפיצויים	1,527	1,608	1,705
מור מנורה מבטחים	1,002	728	552
מנורה גמל אמיר - מסלול כללי	2,130	2,211	2,310
מנורה מבטחים משתתפת פנסיה תקציבית	2,022	1,696	1,334
מנורה מבטחים יותר - מסלול ד'	6,383	6,443	6,432
מנורה מבטחים גמל בניהול אישי	9	1	1
רשף קופת גמל לתגמולים *)	694	--	--
הילה קופת גמל לתגמולים ולפיצויים *)	1,653	--	--
מנורה מבטחים השתלמות	28,465	24,666	21,641
מנורה מבטחים השתלמות בניהול אישי	24	8	5
סה"כ הכנסות דמי ניהול מצבירה	**80,308**	**72,370**	**66,993**
דמי ניהול מדמי הגמולים:			
מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים	1,970	2,392	2,103
מור מנורה מבטחים	800	671	552
מנורה גמל אמיר - מסלול כללי	47	31	44
מנורה מבטחים יותר - מסלול ד'	149	181	243
סה"כ הכנסות דמי ניהול מדמי הגמולים	**2,966**	**3,275**	**2,942**
סה"כ הכנסות דמי ניהול מקופות גמל	**83,274**	**75,645**	**69,935**

*) החל מתאריך 7 במאי, 2015 - (מועד רכישת הקופות - ראה לעיל השלמת רכישת רשף).

ההכנסות מדמי ניהול מצבירה מקופות הגמל גדלו בשנת 2015 לעומת שנת 2014 בשיעור של כ- 10.1%; ההכנסות מדמי ניהול בגין דמי הגמולים ששולמו מקופות הגמל קטנו בשנת 2015 לעומת שנת 2014 בשיעור של כ-9.4%.

הגידול בהכנסות מדמי ניהול מצבירה נובע מהגידול בהיקף הנכסים המנוהל על ידי החברה שחל כתוצאה מצבירה חיובית נטו בקופות הגמל ומהשלמת רכישת קופות רשף והילה.

	שיעור דמי ניהול סטטוטוריים			שיעור דמי ניהול בפועל		
	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
	2015	2014	2013	2015	2014	2013
	אחוזים					
דמי ניהול מצבירה:						
מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים	1.05	1.05	1.10	0.75	0.80	0.93
מבטחים מרכזית לפיצויים	2.00	2.00	2.00	0.69	0.74	0.82
מבטחים- קופת גמל למטרות חופשה, חגים והבראה	2.00	2.00	2.00	2.00	2.00	2.00
מנורה מרכזית לפיצויים	2.00	2.00	2.00	0.63	0.65	0.70
מור מנורה מבטחים	1.05	1.05	1.10	0.38	0.37	0.47
מנורה גמל אמיר- מסלול כללי	1.05	1.05	1.10	0.85	0.86	0.90
מנורה מבטחים משתתפת בפנסיה תקציבית	2.00	2.00	2.00	0.34	0.35	0.33
מנורה מבטחים יותר- מסלול ד'	1.05	1.05	1.10	0.90	0.92	0.98
מנורה מבטחים גמל בניהול אישי	2.00	2.00	2.00	0.32	0.50	0.47
רשף קופת גמל לתגמולים	1.05	1.05	1.10	0.23	--	--
הילה קופת גמל לתגמולים ולפיצויים	1.05	1.05	1.10	0.23	--	--
מנורה מבטחים השתלמות	2.00	2.00	2.00	0.78	0.85	0.96
מנורה מבטחים השתלמות בניהול אישי	2.00	2.00	2.00	0.33	0.50	0.47
דמי ניהול מדמי הגמולים:						
מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים	4.00	4.00	4.00	0.84	1.36	1.90
מור מנורה מבטחים	4.00	4.00	4.00	2.00	2.00	2.00
מנורה גמל אמיר- מסלול כללי	4.00	4.00	4.00	0.65	0.35	0.65
מנורה מבטחים יותר- מסלול ד'	4.00	4.00	4.00	1.20	1.59	1.95

א. תוצאות החברה המנהלת

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

עיקר הסעיף כולל את הרווח בגין איחוד מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה. הרווח הסתכם לסך של כ-194.5 מיליון ש"ח בשנת 2015 לעומת סך של כ-228.3 מיליון ש"ח בשנת 2014 וסך של כ-331.5 מיליון ש"ח בשנת 2013. קיטון של כ-33.8 מיליון בשנת 2015 לעומת שנת 2014 ושל כ-103.2 מיליון ש"ח בשנת 2014 לעומת שנת 2013.

מרבית הנכסים הפיננסיים הינם נכסים צמודי מדד, לאור הירידה החדה במדד המחירים לצרכן השנה ביחס לירידה במדד המחירים לצרכן בשנת 2014 ירדו הרווחים מההשקעות הפיננסיות.

הכנסות אחרות

עיקר הסעיף (כ-4.25 מיליון ש"ח) הינו הכנסות מצרוף עסקים.

לפרטים נוספים ראה באור 4 בדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים.

הוצאות

סך הוצאות החברה הסתכמו בשנת 2015 לסך של כ-585.6 מיליון ש"ח, לעומת כ-592.6 מיליון ש"ח בשנת 2014 וסך של כ-660.7 מיליון ש"ח בשנת 2013; קיטון של כ-7.0 מיליון ש"ח בשנת 2015 לעומת שנת 2014 ושל כ-68.1 מיליון ש"ח בשנת 2014 לעומת שנת 2013. השינויים העיקריים בהיקף ההוצאות בין השנים 2015 ל-2014 הינם כדלהלן:

מצד אחד, מגידול בעמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה (כתוצאה מגידול במערך השיווק של החברה) בסך של כ-16.6 מיליון ש"ח וכן גידול בהוצאות הנהלה וכלליות (בעיקר בסעיף השכר בעקבות גידול במספר העובדים בחברה, הוצאות לצורך עמידה בדרישות רגולציה חדשות ובשל גידול בהיקף הפעילות של החברה) בסך של כ-17.2 מיליון ש"ח.

מצד שני ירידה ברווחים שנזקפו לעמיתים במסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה בסך של כ-38.5 מיליון ש"ח (מרבית הירידה ברווחים שנזקפו לעמיתים נובעת מהירידה במדד המחירים לצרכן).

רווח לפני מס

הרווח לפני מס של החברה הסתכם בשנת 2015 לסך של כ-149.7 מיליון ש"ח, לעומת רווח לפני מס בסך של כ-136.0 מיליון ש"ח בשנת 2014 ושל כ-132.1 מיליון ש"ח בשנת 2013. השינויים העיקריים המשפיעים על השינוי ברווח בין השנים 2015 ל-2014 הינם כדלהלן:

עליה בהכנסות בסך של כ-6.8 מיליון ש"ח העלייה נובעת מעליה בהכנסות מדמי ניהול קרנות פנסיה, נטו בסך של כ-29.1 מיליון ש"ח; עליה בהכנסות מדמי ניהול מקופות גמל ומקרנות ההשתלמות בסך של כ-7.6 מיליון ש"ח; גידול בהכנסות אחרות בסך של כ-3.8 מיליון ש"ח ומנגד ירידה ברווחים מהשקעות בסך של כ- 33.8 מיליון ש"ח (בעיקר מירידה ברווחי השקעות של מסלולים מבטיחי תשואה); ובנוסף, ירידה בהוצאות של כ-7.0 מיליון ש"ח (בעיקר ירידה ברווחים שנזקפו לעמיתי מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה).

הוצאות מס

החברה מוגדרת כ"מוסד כספי" לפי חוק מס ערך מוסף, ולכן על הכנסותיה חל מס חברות ומס רווח. שיעור מס החברות שחל בתקופת הדוח הינו 26.5%. עד לסוף חודש ספטמבר, 2015 שיעור מס הרווח שחל על מוסדות כספיים היה 18%, בחודש אוקטובר, 2015 פורסם צו (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (תיקון), התשע"ו-2015 אשר קבע כי שיעור מס השכר החל על מוסדות כספיים

יעמוד על 17% מהשכר ששולם בעד עבודה בחודש אוקטובר ואילך ומס הרווח יעמוד על 17% מהרווח שהופק. ההוראה לגבי מס הרווח בשנת המס 2015 חלה לגבי החלק היחסי מהרווח בשנה זו. שיעור המס הכולל המשוקלל שחל על מוסדות כספיים בתקופת הדוח הינו 37.58%.

לאחר תאריך הדיווח, ביום 4 בינואר, 2016 אושר בכנסת בקריאה שנייה ושלישית חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (הפחתת שיעור מס חברות), התשע"ו-2016, אשר קבע בין היתר הפחתת שיעור מס החברות מ- 26.5% ל- 25%, וזאת בתחולה מיום 1 בינואר, 2016. בהתאם לתיקון האמור שיעור המס הכולל שיחול על מוסדות כספיים, ובכללם החברה, מיום 1 בינואר, 2016 ואילך יעמוד על 35.90%.

רווח נקי

הרווח הנקי של החברה הסתכם בשנת 2015 לסך של כ-93.1 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-84.6 מיליון ש"ח בשנת 2014 וכ-83.8 מיליון ש"ח בשנת 2013.

ב. תוצאות מגזר ניהול קרנות הפנסיה

הרווח לפני מסים על ההכנסה ממגזר ניהול קרנות הפנסיה לשנת 2015 עמד על כ-121.2 מיליון ש"ח, לעומת רווח של כ-117.8 מיליון ש"ח בשנת 2014 וכ-109.4 מיליון ש"ח בשנת 2013. (לפירוט נוסף של ההכנסות ראה בפרק המתייחס להכנסות מדמי ניהול של החברה). עיקר השינוי בשנת 2015 לעומת שנת 2014 נובע מצד אחד מגידול של כ-29.1 מיליון ש"ח בהכנסות מדמי ניהול, ומצד שני גידול בהוצאות הנהלה וכלליות של כ-12.0 מיליון ש"ח (בעיקר בסעיף השכר עקב גידול במספר העובדים בחברה ובסעיף הוצאות אחרות לצורך עמידה בדרישות רגולציה חדשות) וגידול בהוצאות שיווק והוצאות רכישה של כ-12.8 מיליון ש"ח (בעיקר בסעיף עמלות הסוכנים כתוצאה מגידול במערך השיווק של החברה). ביתר הסעיפים לא חל שינוי מהותי.

ג. תוצאות מגזר ניהול קופות גמל

הרווח לפני מיסים על ההכנסה ממגזר ניהול קופות גמל (ללא מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה) לשנת 2015 עמד על כ-14.2 מיליון ש"ח, לעומת רווח של כ-12.0 מיליון ש"ח בשנת 2014 וכ-10.4 בשנת 2013. (לפירוט נוסף של ההכנסות ראה בפרק המתייחס להכנסות מדמי ניהול של החברה). עיקר השינוי בשנת 2015 לעומת שנת 2014 נובע מגידול של כ-7.6 מיליון ש"ח בהכנסות מדמי ניהול ומגידול של 3.8 מיליון ש"ח בהכנסות אחרות (ראה באור 4 בדוחות הכספיים המאוחדים), מנגד גידול של כ-6.1 מיליון ש"ח בהוצאות הנהלה וכלליות (לצורך עמידה בדרישות רגולציה חדשות ובשל גידול בהיקף הפעילות של החברה) וגידול בעמלות והוצאות שיווק בסך של כ-4.5 (בעיקר בסעיף עמלות הסוכנים ומגידול במערך השיווק של החברה) מיליון ש"ח.

ד. תוצאות מגזר ניהול מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה

הרווח לפני מיסים על ההכנסה ממגזר ניהול מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה לשנת 2015 עמד על כ-14.4 מיליון ש"ח, לעומת רווח של כ-6.2 מיליון ש"ח בשנת 2014 ושל כ-12.8 מיליון ש"ח בשנת 2013. ההכנסה מהמסלולים מבטיחי התשואה מחושבת כפער שבין תשואה המובטחת לעמיתי המסלולים לבין התשואה בפועל. חלק מנכסי המסלולים מבטיחי התשואה צמודים למדד בסיס מסוים, וכאשר המדד נמוך ממדד הבסיס, שווי הנכס אינו יורד בהתאם. זכויות העמיתים ממודדות למועד הפקדת הכספים. לאור העובדה שמדד הבסיס של נכסי המסלולי מבטיחי התשואה שונה באופן משמעותי ממועדי ההפקדות למסלולים, עשוי להיווצר פער שבשנים מסוימות יניב לחברה המנהלת רווח ובשנים אחרות הפסד. בשנת 2015 הניב פער זה רווח של כ-6.6 מיליון ש"ח לחברה

המנהלת (בשנת 2014 כ-1 מיליון ש"ח, בשנת 2013 כ-4.6 מיליון ש"ח) מתאריך הדיווח ועד ליום החתימה על הדוחות הכספיים, הפער עומד על כ-6 מיליון ש"ח.

ה. <u>הון עצמי</u>

החברה משקיעה את עודפי המזומנים השוטפים שלה בעיקר בנכסי חוב סחירים לטווח בינוני, בכפוף למצב שוק ההון ולצרכי תזרים המזומנים שלה. נכון ליום 31 בדצמבר, 2015 הסתכם ההון העצמי הרשום בדוחות הכספיים של החברה לסך של 346,482 אלפי ש"ח.

על פי תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה), התשע"ב-2012, ההון העצמי ההתחלתי הנדרש מחברה מנהלת יעמוד על סך מינימלי של 10 מיליון ש"ח (למעט חריגים) (להלן - סכום ההון העצמי ההתחלתי). ההון העצמי המזערי הנדרש מחברה מנהלת בתאריך הדוח לא יפחת מהגבוה מבין סכום ההון העצמי ההתחלתי, או סכום מצרפי של: (א) 0.1% מהנכסים המנוהלים עד לתקרת נכסים מנוהלים של 15 מיליארד ש"ח; (ב) 0.05% מהנכסים המנוהלים מעל לתקרה האמורה בפסקה (א); (ג) 25% מההוצאות השנתיות של החברה כפי שהוגדרו בתקנות ההון החדשות.

נכון לימים 31 בדצמבר, 2015 ו-31 בדצמבר, 2014 החברה עמדה בתנאי הנדרש, כאשר דרישת ההון המזערי הסתכמה בסך של 149,299 אלפי ש"ח ו-135,653 אלפי ש"ח, בהתאמה, בשעה שהונה העצמי של החברה באותה העת הסתכם ב-346,482 אלפי ש"ח ו-303,450 אלפי ש"ח, בהתאמה.

ביום 30 ביוני, 2015 חילקה החברה דיבידנד לבעלי המניות בסך של 30 מיליון ש"ח.

ביום 1 בדצמבר, 2015 חילקה החברה דיבידנד לבעלי המניות בסך של 20 מיליון ש"ח.

להרחבה, ראה באור 12 בדוחות הכספיים המאוחדים.

ו. <u>התחייבויות תלויות</u>

לפירוט אודות בקשות לאישור תובענות כייצוגיות שהוגשו כנגד החברה - ראה באור 26 בדוחות הכספיים המאוחדים.

פירוט ההתפתחויות הכלכליות במשק בתקופת הדוח

תיאור הסביבה העסקית

שוק ההון - התפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית

פעילות החברה, שעיקרה בתחום הפיננסי, מושפעת באופן מובהק מרמת הפעילות הכלכלית במשק בכלל ובשוק ההון בפרט, וכן מהשפעות מאקרו כלכליות עולמיות כמפורט להלן.

סביבה כללית והשפעת גורמים חיצוניים על פעילות התאגיד

הנתונים המקרו כלכליים שפורסמו במהלך החודשים האחרונים מצביעים על קצב צמיחה שנתי מתון של כ- 2.6% בלבד של המשק הישראלי במהלך שנת 2015. יחד עם זאת, קיימת שונות בין הצמיחה במחצית הראשונה של שנת 2015 שעמדה על קצב שנתי של כ- 2.9% לבין הצמיחה במחצית השניה של שנת 2015 שהצביעה על קצב שנתי של כ- 2.2% בלבד.

צמיחת המשק במהלך שנת 2015 הובלה על ידי גידול משמעותי בצריכה הפרטית שצמח בשיעור של כ- 4.7% כתוצאה מהריבית הנמוכה ומהשפעת הקיטון בהוצאה בשל הירידה במחירי האנרגיה ועל ידי גידול בשיעור של כ- 3% בצריכה הציבורית, אשר קוזזו על ידי ירידה בשיעור של כ- 1.4% בהשקעות במשק ובירידה בשיעור של כ- 2.5% ברכיב היצוא.

הירידה בשיעור היצוא נובעת הן מגורמים זמניים, בראשם שיבושי העבודה בענף הכימיקלים והן כתוצאה מחוזקת השקל ומירידה בביקוש העולמי, התפתחות שבאה לידי ביטוי בחולשת הסחר העולמי. המגמות ביצוא מדאיגות במיוחד לאור העובדה שתעשיות היצוא מהוות מקור לתעסוקה איכותית בשכר נאות ולאור הפחתת תחזיות הצמיחה העולמית של המוסדות הבינלאומיים. קרן המטבע העריכה בחודשים האחרונים שמדינות רבות עוברות סוג של שינוי מבני, שבעקבותיו הצמיחה העולמית תהיה פחות מבוססת סחר ולפיכך הסחר העולמי צפוי לצמוח בשיעורי צמיחה מתונים יותר מבעבר. עבור משקים קטנים ופתוחים, דוגמת המשק הישראלי, מדובר בתחזיות לא טובות.

על רקע ההאטה בקצב הצמיחה של המשק במהלך המחצית השניה של שנת 2015 ועל רקע הפחתת התחזיות לצמיחת הסחר העולמי וליבוא למדינות ה- OECD על ידי קרן המטבע העולמי הורידה חטיבת המחקר של בנק ישראל במהלך חודש דצמבר, 2015 את תחזית צמיחת התוצר לשנת 2016 ל- 2.8%, לעומת תחזית קודמת של 3.3% שניתנה על ידי הבנק בחודש ספטמבר, 2015.

למרות ההאטה המסוימת בקצב צמיחת המשק, הנתונים בשוק העבודה המשיכו להיות חיוביים, כשהם מצביעים על התבססות של האבטלה ברמות נמוכות ושל שיעורי ההשתתפות והתעסוקה ברמות גבוהות. האבטלה במשק הישראלי עמדה על שיעור (מנוכה עונתיות), של כ- 5.1% בסוף חודש נובמבר, 2015 כאשר תקבולי מס הבריאות (שמהווים אומדן לגידול השכר במשק), היו גבוהים נומינלית באוקטובר-דצמבר 2015 בכ- 5.4% לעומת החודשים המקבילים אשתקד. יצוין, שהכנסת אישרה את העלאת שכר המינימום בשלוש פעימות ל- 5,000 ש"ח, והוא עלה בחודש אפריל, 2015 מ- 4,300 ל- 4,650 ש"ח לחודש.

בשנת 2015 נרשמה אינפלציה שלילית במשק הישראלי בשיעור של 1%. התרומה העיקרית לעליית המדד ב-2015 באה מסעיף הדיור כאשר סעיפי האנרגיה והפחתות המחירים שיזמה הממשלה תרמו לירידה החדה במדד. בניכוי מחירי האנרגיה והפחתות המחירים האדמיניסטרטיביות נרשמה במהלך שנת 2015 אינפלציה של 0.7%. האינפלציה הושפעה גם מהאינפלציה הנמוכה בחו"ל, מהירידה במחירי הסחורות העולמיים (לרבות הירידה החדה במחירי האנרגיה), ומהייסוף האפקטיבי בשקל.

ציפיות האינפלציה לשנה הקרובה נותרו נמוכות מהגבול התחתון של יעד האינפלציה של בנק ישראל על רקע המשך הירידה במחירי הנפט והסחורות והוזלות המחירים היזומות. במהלך הרבעון הראשון של שנת 2015 החליט בנק ישראל להוריד את שיעור הריבית לרמת שפל היסטורי של 0.1%. במקביל הודיעה הועדה המוניטרית של בנק ישראל שלהערכתה המדיניות המוניטרית של בנק ישראל צפויה להיוותר מרחיבה למשך זמן רב לאור התפתחויות בסביבת האינפלציה, בצמיחה בישראל ובכלכלה העולמית, בשער החליפין וכן במדיניות המוניטרית של הבנקים המרכזיים העיקריים. הערכה זו של בנק ישראל נחשבת לכלי מוניטארי לא קונבנציונלי המשדר הרחבה והוא תומך בהערכה שבנק ישראל לא יעלה את הריבית במהלך השנה הקרובה. בשילוב עם פעילות בנק ישראל בשוק המט"ח, הרי שהמדיניות המוניטרית ממשיכה להיות מרחיבה מאוד.

סעיף הדיור במדד המחירים לצרכן עלה ב- 2015 ב- 2.2%. מחירי הדירות ב- 12 החודשים האחרונים שהסתיימו בחודש נובמבר, 2015 עלו בכ- 7.6% במקביל לפעילות ערה בשוק הדיור, הן מצד ההיצע והן מצד הביקוש, אשר באה לידי ביטוי בהיקפים גבוהים של עסקאות, התחלות וסיומי בנייה ורמה גבוהה מאוד של נטילת משכנתאות.

במהלך שנת 2015 הסתכם הגירעון הכולל של פעילות הממשלה (ללא אשראי נטו) ב- 24.5 מיליארד ש"ח (כ- 2.15% מהתוצר). הירידה בגירעון הממשלה נובעת בעיקר כתוצאה מגידול משמעותי בהכנסות המדינה ממסים וכתוצאה מתת ביצוע בצד ההוצאות. בעקבות כך הוחלט על הורדת שיעור המע"מ מ- 18% ל- 17% מתחילת חודש אוקטובר 2015 ועל הורדת שיעור מס החברות מ- 26.5% ל- 25% מתחילת שנת 2016.

שלוש התפתחויות בכלכלה העולמית ניצבו במהלך שנת 2015 במרכז תשומת הלב - המשבר ביוון, צניחת מחירי המניות בסין וציפיות להעלאת שיעור הריבית בארה"ב, לראשונה זה עשור. החרפת המשבר ביוון לא פגעה באופן משמעותי בפעילות הכלכלית בגוש האירו, כאשר למרות שבמשאל עם שבוצע ביוון היה רוב מוחץ למתנגדי ההסכם עם אירופה, אישר הפרלמנט היווני את המתווה המשופר שהוצע לנושים אשר סלל במהלך חודש יולי, 2015 את הדרך לחתימת ההסכם עם הנושים האירופאים, דבר שמנע מיוון להגיע לכדי חדלות פירעון ויציאתה של יוון מגוש האירו.

על רקע האטה בקצב הפעילות של הכלכלה העולמית ועל רקע ההרעה בתנאים הפיננסיים הפחית ה-OECD, במהלך שנת 2015, את תחזיותיו לצמיחת התוצר והסחר העולמיים ב- 2016 באופן חד יחסית (3.1% לעומת 3.7% בתחזית הקודמת לגבי התוצר, ו- 4.1% לעומת 5.5% לגבי הסחר). שינויים דומים נערכו בתחזיות הבנק העולמי.

מחירי הסחורות רשמו במהלך שנת 2015 ירידות שערים חדות כאשר מחיר הנפט הוסיף לרדת בחדות. האינפלציה נותרה נמוכה והדבר תומך בהערכות שהמשקים השונים יוסיפו לנקוט במדיניות מוניטרית מרחיבה.

בארה"ב, העלה הפד את הריבית במהלך חודש דצמבר, 2015. יחד עם זאת מסתמנת בארה"ב האטה בקצב הצמיחה, בעיקר של התעשייה, על רקע הדולר החזק ועל רקע ההאטה בשיעור הצמיחה העולמי. יתרה מכך, קיימים סימנים בארה"ב גם להאטה בצריכה הפרטית אשר הובילה את הצמיחה בשנים האחרונות, אם כי שוק העבודה הוסיף להפגין איתנות: מספר המשרות גדל במידה רבה מהצפוי, האבטלה נותרה נמוכה ויציבה, והשכר עלה בקצב נאה בשנה האחרונה. לפי ההערכה בשווקים, הריבית תעלה בקצב מתון מזה שעולה מתחזית בכירי ה-Fed, אף על פי שאלו ממשיכים לשדר ביטחון לגבי המשך העלאת הריבית.

בכלכלת גוש האירו נצפתה מגמה של שיפור במהלך שנת 2015 על רקע הפעלת תכנית להרחבה כמותית במהלך הרבעון הראשון של השנה, בהיקף חודשי של כ- 60 מיליארד אירו למשך כשנה וחצי, אשר כוללת בעיקר רכישת איגרות חוב שהונפקו על ידי המדינות החברות בגוש, ועל רקע הפיחות הגבוה בשער החליפין של האירו אל מול הדולר. המגמה החיובית באה לידי ביטוי בעלייה בקצב הגידול במדד המסחר הקמעונאי ומהתאוששות מסוימת גם בסקרי הציפיות, ובכלל זה, במדד מנהלי הרכש. לעומת זאת, במדד הייצור התעשייתי חלה האטה בחודשים האחרונים בהשפעת ההאטה בפעילות הכלכלית העולמית. שיעור האבטלה בגוש האירו המשיך לרדת במהלך השנה, אם כי בקצב איטי, ונכון למועד הדוח הוא עדיין ברמה דו-ספרתית. הנתונים על כלכלת גרמניה הושפעו לרעה מהחולשה ביעדי היצוא שלה, לסין בראשם, וקיים חשש לפגיעה משמעותית בענף הרכב בעקבות האירועים בחברת פולקסוואגן. על רקע נתוני האינפלציה הנמוכים ההערכה שה- ECB ינקוט צעדי הרחבה נוספים קיבלה חיזוק, במיוחד לאחר נאומו האחרון של נשיא ה- ECB.

גם ביפן אכזבו מדדי הפעילות כאשר נראה שיפן נקלעת למיתון נוסף לאחר שנתוני הצמיחה הציגו צמיחה שלילית בשיעור שנתי של כ- 0.8% במהלך הרבעון השלישי, לאחר צמיחה שלילית בשיעור של כ- 0.7% במהלך הרבעון השני של שנת 2015. בעקבות נתוני הצמיחה המאכזבים נוצר ביפן צפי לצעדי הרחבה מוניטריים נוספים.

בסין נרשמה ברבעון השלישי של שנת 2015 צמיחה בשיעור של כ- 6.9%, קרוב מאוד ליעד הממשלתי, ואולם אינדיקטורים שונים מצביעים על האטה משמעותית אף יותר בצמיחה של המשק הסיני ולכך עלולה להיות השפעה מהותית על הצמיחה העולמית ועל רווחיותן של חברות יצואניות. ההאטה בצמיחה של המשק הסיני ניכרת במחירי הסחורות והאנרגיה אשר נותרו נמוכים והם עשויים להצביע על כך שהאינפלציה תוסיף לרדת בטווח הקצר. בסין מתעצמת יציאת ההון עקב אי-הוודאות לגבי מצב הכלכלה, והממשל נאלץ לממש יתרות מט"ח בהיקף נרחב במקביל לצעדים שנועדו לבלום את ירידות השערים בשוק המניות. הבנק המרכזי הסיני הפחית שוב את הריבית ואת יחס הרזרבה הנדרש מהבנקים.

הפעילות הריאלית במשקים מתעוררים נוספים המשיכה להתמתן, במיוחד בקרב יצואניות של סחורות ובקרב מדינות שמקיימות קשרי מסחר ענפים עם סין. התמתנות זו מהווה סיכון לכלכלה העולמית כולה. הצמיחה במשקים המתעוררים ב- 2015 צפויה להסתכם ב- 4%, השיעור הנמוך ביותר מאז המשבר העולמי.

<u>שוקי האג"ח והמניות</u>

שוקי ההון בישראל ובעולם התאפיינו בתנודתיות גבוהה כאשר במהלך הרבעון הראשון של שנת 2015 הם המשיכו לכבוש רמות שיא חדשות, אולם לאחר מכן חלו ירידות שערים חדות בשערי המניות. בסיכום שנת 2015 עלה מדד ת"א 25 בשיעור של כ- 4.4%, לעומת ירידה בשיעור של כ- 5.4% במדד ת"א 75 ולעומת עליה בשיעור של כ- 21.2% במדד מניות היתר 50.

גם בבורסות העולם היתה שונות גבוהה ביחס לתשואות שוקי המניות. כך, למשל, מדד הדאו ג'ונס ירד בכ- 3%, מדד ה- S&P 500 ירד בשיעור של כ- 1.1% ומדד הפוטסי האנגלי ירד בכ- 4.9% בעוד שמדד הדאקס הגרמני עלה בכ- 9.6%, מדד הנאסד"ק עלה בכ- 5.6% ומדד הקאק הצרפתי עלה בכ- 8.5%.

מדד הסחורות המשולב של בלומברג (מדד ה- BCOM) ירד במהלך שנת 2015 בשיעור של כ- 26% בעוד שמחירי הנפט ירדו במהלך שנת 2015 בכ- 30% לכ- 37 דולר לחבית, כאשר בתחילת שנת 2016 נמשכה הקריסה במחירי האנרגיה.

הירידה החדה במחירי הסחורות הביאה לירידות שערים בבורסות השווקים המתעוררים. מדד המניות הסיני ירד בתקופה הנסקרת בשיעור של כ- 3.6%, לאחר שבאמצע יוני החלה הבורסה בסין לקרוס אולם שורה של צעדים שנקט הממשל הסיני בעקבות הנפילות במדד, דוגמת התחייבות של הבנק המרכזי הסיני לתמיכה בשוק המניות והקמת קרן לייצוב השווקים שהוקמה על ידי חברות הברוקראז' הגדולות בסין אשר התחייבו להזרים יותר מ- 19 מיליארדי דולרים, הביאו לבלימת המפולת בשוק המניות הסיני. בלטו לשלילה גם הבורסה הרוסית שירדה בשיעור של כ- 7.2% והבורסה הברזילאית שירדה בשיעור של כ- 13.3% במקביל לפיחות חד בשערו של הריאל הברזילאי לעומת הדולר (כ- 46.7%!).

על רקע הירידה במחירי הסחורות והאינפלציה הנמוכה במשק הישראלי מדד האג"ח הממשלתי השקלי עלה בשיעור של כ- 2.8% בעוד שמדד האג"ח הממשלתי הצמוד ירד בשיעור של כ- 0.2%. מדד התל בונד 20 ירד בשיעור של כ- 1.1% בעוד שמדד התל בונד 40 עלה בשיעור של כ- 0.2%.

במהלך שנת 2015, פוחת שערו היציג של השקל מול הדולר בכ- 0.3%, כאשר מול האירו יוסף השקל בכ- 10.1%, על אף רכישות אגרסיביות של מט"ח מצד בנק ישראל.

רמת-גן, 27 במרס, 2016

ערן גריפל
יו"ר הדירקטוריון

יהודה בן אסאייג
מנכ"ל

מנורה מבטחים

פרק ג':

דוח בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

הצהרה (certification)

אני, **יהודה בן אסאייג**, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של **מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ** (להלן - "**החברה המנהלת**") לשנת 2015 (להלן - "**הדוח**").

2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.

3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של החברה המנהלת למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.

4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי[1] ולבקרה הפנימית על דיווח כספי[1] של החברה המנהלת; וכן -

4.1 קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברה המנהלת, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;

4.2 קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;

4.3 הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של החברה המנהלת והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן -

4.4 גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי; וכן -

5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של החברה המנהלת, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

5.1 את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן -

5.2 כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

יהודה בן אסאייג
מנכ"ל

27 במרס, 2016

[1] כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

הצהרה (certification)

אני, **רן קלמי**, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של **מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ** (להלן - "**החברה המנהלת**") לשנת 2015 (להלן - "**הדוח**").

2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.

3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של החברה המנהלת למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.

4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי[1] ולבקרה הפנימית על דיווח כספי[1] של החברה המנהלת; וכן -

4.1 קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברה המנהלת, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;

4.2 קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;

4.3 הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של החברה המנהלת והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן -

4.4 גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי; וכן -

5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של החברה המנהלת, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

5.1 את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן -

5.2 כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

רן קלמי
סמנכ"ל ומנהל אגף כספים

27 במרס, 2016

[1] כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, של **מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ** (להלן - "**החברה המנהלת**") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של החברה המנהלת תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של החברה המנהלת לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) והוראות הממונה על שוק ההון. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת החברה המנהלת בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2015, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2015, הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

תאריך אישור הדוח: 27 במרס, 2016

ערן גריפל יו"ר הדירקטוריון	**יהודה בן אסאייג** מנכ"ל	**רן קלמי** סמנכ"ל ומנהל אגף כספים

קוסט פורר גבאי את קסירר
רח' עמינדב 3,
תל-אביב 6706703

טל. +972-3-6232525
פקס +972-3-5622555
ey.com

דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ - חברה מנהלת בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ - חברה מנהלת (להלן - החברה) ליום 31 בדצמבר, 2015, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן - "COSO"). הדירקטוריון וההנהלה של החברה אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של החברה ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של החברה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של החברה. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה שהיא גוף מוסדי הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר. בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה שהיא גוף מוסדי כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי החברה (לרבות הוצאתם מרשותה); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, ושקבלת כספים והוצאת כספים של החברה נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון וההנהלה של החברה; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי החברה, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקרות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר, 2015, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים של החברה לימים 31 בדצמבר, 2015 ו-2014 ולכל אחת מהשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר, 2015, 2014 ו-2013, והדוח שלנו מיום 27 במרס, 2016, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים וכן הפניית תשומת לב לאמור בבאור 26 לדוחות הכספיים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

תל אביב,
27 במרס, 2016

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

מנורה מבטחים

פרק ד':

מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ - החברה המנהלת

מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ - חברה מנהלת

דוחות כספיים מאוחדים

ליום 31 בדצמבר, 2015

מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ - חברה מנהלת

דוחות כספיים מאוחדים

ליום 31 בדצמבר, 2015

תוכן העניינים

	עמוד
דוח רואה החשבון המבקר	2
דוחות מאוחדים על המצב הכספי	3
דוחות מאוחדים על רווח או הפסד ורווח כולל אחר	4
דוחות מאוחדים על השינויים בהון	5-6
דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים	7-9
באורים לדוחות הכספיים מאוחדים	10-100
דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר על מידע כספי נפרד	101
נספח - תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הנפרדים של החברה ("סולו")	102-108

קוסט פורר גבאי את קסירר
רח' עמינדב 3,
תל-אביב 6706703

טל. +972-3-6232525
פקס +972-3-5622555
ey.com

Building a better working world

דוח רואה החשבון המבקר

לבעלי המניות של מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ - חברה מנהלת

ביקרנו את הדוחות המאוחדים על המצב הכספי המצורפים של מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ - חברה מנהלת (להלן - החברה) לימים 31 בדצמבר, 2015 ו- 2014 ואת הדוחות המאוחדים על הרווח או הפסד ורווח כולל אחר, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לכל אחת מהשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר, 2015, 2014 ו- 2013. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של החברה לימים 31 בדצמבר, 2015 ו- 2014 ואת תוצאות פעולותיה, השינויים בהון ותזרימי המזומנים שלה לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר, 2015, 2014 ו- 2013 בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר, בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, הננו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 26 לדוחות הכספיים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה ליום 31 בדצמבר, 2015, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO והדוח שלנו מיום 27 במרס, 2016 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה.

תל אביב,
27 במרס, 2016

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

		ליום 31 בדצמבר	
		2015	2014
	באור	אלפי ש"ח	
נכסים:			
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	6	58,918	59,506
הוצאות רכישה נדחות	7	206,896	179,489
רכוש קבוע	8	7,337	5,997
נכסי מסים שוטפים	13	-	1,532
חייבים ויתרות חובה	9	14,736	14,743
השקעות פיננסיות:	10		
נכסי חוב סחירים		195,909	147,543
נכסי חוב שאינם סחירים		4,513,568	4,559,641
מניות		624	1,838
אחרות		71,059	67,156
סך הכל השקעות פיננסיות		4,781,160	4,776,178
מזומנים ושווי מזומנים	11	98,582	102,273
סך כל הנכסים		5,167,629	5,139,718
הון:	12		
הון מניות		338	338
פרמיה על מניות		17,590	17,590
קרן הון אחרת		26,550	26,550
עודפים		302,004	258,972
סך כל ההון		346,482	303,450
התחייבויות:			
התחייבויות בגין מסים שוטפים	13	4,153	-
התחייבויות בגין מסים נדחים	13	7,487	5,255
התחייבויות בשל הטבות לעובדים	14	3,057	2,838
זכאים ויתרות זכות	15	91,795	75,643
מנורה מבטחים ביטוח		15,659	13,101
התחייבות בגין רכישת פעילות	17	9,625	9,432
התחייבויות לעמיתי מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה	16	4,689,371	4,729,999
סך כל ההתחייבויות		4,821,147	4,836,268
סך כל ההון וההתחייבויות		5,167,629	5,139,718
סה"כ הנכסים עבור מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה		4,699,160	4,730,856

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

27 במרס, 2016			
תאריך אישור הדוחות הכספיים	ערן גריפל יו"ר הדירקטוריון	יהודה בן אסאייג מנכ"ל	רן קלמי סמנכ"ל ומנהל אגף כספים

		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	באור	2015	2014	2013
		אלפי ש"ח		
הכנסות מדמי ניהול מקרנות פנסיה, נטו	18	447,108	417,970	386,223
הכנסות מדמי ניהול מקופות גמל	18	83,275	75,645	69,935
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	20	194,530	228,279	331,465
הכנסות אחרות		10,414	6,656	5,193
סך כל ההכנסות		735,327	728,550	792,816
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	21	144,197	127,628	121,796
הוצאות הנהלה וכלליות	22	260,949	243,783	226,178
הוצאות מימון	23	734	2,760	2,504
הפחתת נכסים בלתי מוחשיים		6,331	6,440	6,730
רווחים שנזקפו לעמיתי מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה	16	173,431	211,954	303,487
סך כל ההוצאות		585,642	592,565	660,695
רווח לפני מסים על ההכנסה		149,685	135,985	132,121
מסים על ההכנסה	13	56,612	51,362	48,304
רווח נקי		93,073	84,623	83,817
רווח כולל אחר:				
רווח (הפסד) אקטוארי בגין תוכנית להטבה מוגדרת		(65)	30	170
מסים על ההכנסה (הטבת מס) המתייחסים לרכיבים של רווח כולל אחר		(24)	11	62
סך הכל רווח (הפסד) כולל אחר		(41)	19	108
סך הכל רווח כולל		93,032	84,642	83,925

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

	הון מניות	פרמיה על מניות	קרן הון אחרת	עודפים	סה"כ
			אלפי ש"ח		
יתרה ליום 1 בינואר, 2015	338	17,590	26,550	258,972	303,450
רווח נקי	-	-	-	93,073	93,073
הפסד כולל אחר:					
הפסד אקטוארי בגין תוכנית להטבה מוגדרת	-	-	-	(65)	(65)
הטבת מס המתייחסת לרכיבים של הפסד כולל אחר	-	-	-	(24)	(24)
סך הכל הפסד כולל אחר	-	-	-	(41)	(41)
סה"כ רווח כולל	-	-	-	93,032	93,032
דיבידנד ששולם לבעלי מניות החברה	-	-	-	(50,000)	(50,000)
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2015	338	17,590	26,550	302,004	346,482

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

	הון מניות	פרמיה על מניות	קרן הון אחרת *)	עודפים	סה"כ
			אלפי ש"ח		
יתרה ליום 1 בינואר, 2014	338	17,590	26,550	204,330	248,808
רווח נקי	-	-	-	84,623	84,623
רווח כולל אחר:					
רווח אקטוארי בגין תוכנית להטבה מוגדרת	-	-	-	30	30
מסים על ההכנסה המתייחסים לרכיבים של רווח כולל אחר	-	-	-	11	11
סך הכל רווח כולל אחר	-	-	-	19	19
סה"כ רווח כולל	-	-	-	84,642	84,642
דיבידנד ששולם לבעלי מניות החברה	-	-	-	(30,000)	(30,000)
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2014	338	17,590	26,550	258,972	303,450
יתרה ליום 1 בינואר, 2013	338	17,590	26,550	165,405	209,883
רווח נקי	-	-	-	83,817	83,817
רווח כולל אחר:					
רווח אקטוארי בגין תוכנית להטבה מוגדרת	-	-	-	170	170
מסים על ההכנסה המתייחסים לרכיבים של רווח כולל אחר	-	-	-	62	62
סך הכל רווח כולל אחר	-	-	-	108	108
סה"כ רווח כולל	-	-	-	83,925	83,925
דיבידנד ששולם לבעלי מניות החברה	-	-	-	(45,000)	(45,000)
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2013	338	17,590	26,550	204,330	248,808

*) נוצר בעקבות המיזוג של מנורה גמל אל החברה, ראה באור 1ה.

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת			
(נספח א)	308,366	275,500	278,942
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה			
רכישת רכוש קבוע	(3,725)	(1,692)	(2,736)
רכישת נכסים בלתי מוחשיים	(821)	(317)	(250)
תמורה ממימוש רכוש קבוע	625	-	105
תמורה ממימוש (רכישת) ניירות ערך הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד, נטו	(43,852)	(14,845)	13,226
צרוף עסקים (ראה נספח ב')	671	-	(1,136)
מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) השקעה	(47,102)	(16,854)	9,209
תזרימי מזומנים מפעילות מימון			
דיבידנד ששולם לבעלי מניות החברה	(50,000)	(30,000)	(45,000)
פירעון הלוואות מצד קשור	-	(15,868)	(32,500)
משיכות של עמיתי מסלולי קופות הגמל מבטיחי התשואה, נטו	(214,059)	(187,999)	(197,577)
פרעון הלוואה מתאגיד בנקאי	(896)	-	-
מזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון	(264,955)	(233,867)	(275,077)
עלייה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים	(3,691)	24,779	13,074
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה	102,273	77,494	64,420
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה	98,582	102,273	77,494

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
נספח א' - תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת			
רווח נקי	93,073	84,623	83,817
התאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת:			
פחת רכוש קבוע	1,952	1,775	1,794
הפחתת נכסים בלתי מוחשיים	7,330	7,852	8,799
הפסד (רווח) ממימוש רכוש קבוע	(192)	14	48
רווחים (הפסדים) נטו מהשקעות פיננסיות:			
נכסי חוב סחירים	(1,254)	(1,033)	(11,304)
נכסי חוב שאינם סחירים	(188,818)	(223,591)	(311,486)
מניות	656	2,243	(833)
אחרות	(4,960)	(5,280)	(6,927)
שינוי בהתחייבויות בשל הטבות לעובדים	(36)	199	714
שינויים בהוצאות רכישה נדחות	(27,407)	(22,387)	(29,815)
מסים על ההכנסה	56,612	51,362	48,304
הוצאות (הכנסות) מימון, נטו	76	(420)	(567)
רווחים שנזקפו לעמיתי מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה	173,431	211,954	303,487
שערוך התחייבות בגין רכישת פעילות	193	1,741	392
שערוך התחייבויות לצד קשור	-	86	983
שערוך התחייבויות לתאגיד בנקאי	7	-	-
צרוף עסקים	(5,154)	-	-
	12,436	24,515	3,589
שינויים בסעיפי מאזניים אחרים:			
ירידה (עלייה) בחייבים ויתרות חובה	9	(2,190)	(5,107)
עלייה (ירידה) ביתרת מנורה מבטחים ביטוח	2,558	(33,310)	(3,564)
עלייה בזכאים ויתרות זכות	15,791	15,092	6,860
	18,358	(20,408)	(1,811)

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך השנה:			
ריבית שהתקבלה	231,626	232,835	232,388
ריבית ששולמה	(168)	(1,674)	(293)
דיבידנד שהתקבל	1,929	5,264	2,864
מסים שהתקבלו	2,721	3,839	6,067
מסים ששולמו	(51,609)	(53,494)	(47,679)
	184,499	186,770	193,347
מזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת	308,366	275,500	278,942
נספח ב' - צירוף עסקים			
חייבים ויתרות חובה	2	-	-
נכסים בלתי מוחשיים	767	-	-
זכאים ויתרות זכות	(361)	-	-
הלוואה מתאגיד בנקאי	(889)	-	-
התחייבויות בשל הטבות לעובדים	(190)	-	-
	(671)	-	-

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

באור 1: - כללי

א. כללי

מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ (להלן - החברה), הינה חברה בת בבעלות ובשליטה מלאה של מנורה מבטחים החזקות בע"מ, שהינה חברה ציבורית אשר מניותיה מוחזקות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ. החברה פועלת כחברה מנהלת של קרנות פנסיה וקופות גמל בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981 ולחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005, ולצורך כך הינה בעלת רישיון מבטח, שבהתאם לסעיף 7 לחוק הפיקוח על הגמל, נחשב גם כרישיון חברה מנהלת לגבי כל קרנות הפנסיה וקופות הגמל שבניהולה.

ב. פעילות החברה

1) החברה מנהלת את קרנות הפנסיה - מבטחים החדשה ומבטחים החדשה פלוס.

מבטחים החדשה הינה קרן פנסיה חדשה מקיפה, שהוקמה בשנת 1995, בה מבוטחים עובדים שכירים ועצמאים (עובדים-עצמאים, עובדים-שכירים המפקידים כספים בקרן במעמד עצמאי ועצמאים שאינם עובדים, כולל הסדרי ריסק), שהחלו להיות מבוטחים בקרן פנסיה משנת 1995 ואילך. הקרן מעניקה כיסויים למקרי מוות, אובדן כושר עבודה ופרישה לפנסיה בגיל זקנה.

מבטחים החדשה פלוס הינה קרן פנסיה חדשה כללית (המכונה "קרן כללית" או "קרן משלימה") המיועדת להפקדות דמי גמולים משכר העולה על תקרת השכר שניתן לבטח בקרן פנסיה חדשה מקיפה ולהפקדות חד-פעמיות לצורך רכישת קצבה.

באור 1: - כללי (המשך)

ב. פעילות החברה (המשך)

2) החברה מנהלת את קופות הגמל הבאות:

מס'	שם הקופה	סוג הקופה
1.	מנורה מבטחים השתלמות	קרן השתלמות שהינה קרן מסלולית.
2.	מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים	קופת גמל לחסכון, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים.
3.	מור מנורה מבטחים	קופת גמל לחסכון, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים, קופה סקטוריאלית.
4.	מנורה מבטחים יותר	קופת גמל לא משלמת לקצבה, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים, כוללת 3 מסלולים מבטיחי תשואה.
5.	מנורה מבטחים אמיר	קופת גמל לחסכון, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים, כוללת 2 מסלולים מבטיחי תשואה.
6.	מנורה מרכזית לפיצויים	קופה מרכזית לפיצויים.
7.	מבטחים מרכזית לפיצויים	קופה מרכזית לפיצויים.
8.	מנורה מבטחים משתתפת בפנסיה תקציבית	קופת גמל מרכזית להשתתפות בפנסיה תקציבית.
9.	מבטחים קופת גמל למטרות חופשה, חגים והבראה	קופת גמל למטרה אחרת - חופשה והבראה.
10.	מנורה מבטחים גמל בניהול אישי	קופת גמל לחסכון וקופת גמל לתגמולים - בניהול אישי.
11.	מנורה מבטחים השתלמות בניהול אישי	קרן השתלמות - בניהול אישי.
12.	רשף קופת גמל לתגמולים *)	קופת גמל לחסכון וקופת גמל לתגמולים לשכירים.
13.	הילה קופת גמל לתגמולים ולפיצויים *)	קופת גמל לחסכון, קופת גמל לתגמולים וקופת גמל אישית לפיצויים.

*) ראה באור 4 להלן.

באור 1: - כללי (המשך)

ג. קיימת הפרדה מלאה בין החברה המנהלת ונכסיה לבין קרנות הפנסיה וקופות הגמל שבניהולה ונכסיהן, שכן קרנות הפנסיה וקופות הגמל מנוהלות בנאמנות ע"י החברה (ראה באור 2ג להלן).

ד. נתוני קרנות הפנסיה וקופות הגמל המנוהלות על ידי החברה מוצגים בדוחות בנפרד מדוחות כספיים אלה בהתאם להוראות הממונה.

בהתאם להוראות הממונה, החברה המנהלת רשאית לעסוק רק בניהול קרנות פנסיה וקופות גמל וביצוע הפעולות הדרושות למטרה זו. בנוסף, רשאית החברה להיות בעלים (בבעלות מלאה) של סוכנות ביטוח שהיא סוכן-תאגיד.

ה. הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

החברה המנהלת, החברה	-	מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ.
מנורה החזקות, החברה האם	-	מנורה מבטחים החזקות בע"מ.
מנורה ביטוח	-	מנורה מבטחים ביטוח בע"מ.
מנורה הסתדרות המהנדסים	-	מנורה מבטחים והסתדרות המהנדסים ניהול קופות גמל בע"מ.
מבטחים החדשה	-	מבטחים החדשה - קרן פנסיה חדשה מקיפה, המנוהלת על ידי החברה.
מבטחים החדשה פלוס	-	מבטחים החדשה פלוס - קרן פנסיה חדשה כללית, המנוהלת על ידי החברה.
קרנות הפנסיה	-	מבטחים החדשה ומבטחים החדשה פלוס.
מנורה גמל	-	מנורה מבטחים גמל בע"מ - שמוזגה לתוך החברה ביום 31 בדצמבר, 2013.
קופות גמל	-	קופות הגמל המנוהלות ע"י החברה - ראה סעיף ב' לעיל.
מנורה פיננסים	-	מנורה מבטחים פיננסים בע"מ.
מדד	-	מדד המחירים לצרכן כפי שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
צדדים קשורים	-	כהגדרתם ב-IAS 24.
בעלי עניין ובעל שליטה	-	כהגדרתם בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010.
אגף שוק ההון	-	אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר.
הממונה	-	הממונה על אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר.
תקנות מס הכנסה	-	תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964.
חוק הפיקוח על הגמל	-	חוק הפיקוח על שירותים פיננסים (קופות גמל), התשס"ה-2005.
אורות	-	אורות סוכנות לביטוח חיים (2005) בע"מ.
רשף	-	רשף חברה לניהול קופות גמל למורים על יסודיים בע"מ

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. בסיס הצגת הדוחות הכספיים

1. בסיס המדידה

הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה ערוכים על בסיס העלות, למעט מכשירים פיננסיים, התחייבות בגין רכישת פעילות והתחייבות בגין הטבה לעובדים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד.

2. מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים

דוחות כספיים אלו נערכו בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - IFRS).
כמו כן, הדוחות הכספיים נערכו בהתאם לדרישות הגילוי כפי שנקבעו על ידי הממונה, בהתאם לחוק הפיקוח על הגמל.

3. מדיניות חשבונאית עקבית

המדיניות החשבונאית שיושמה בדוחות הכספיים הינה עיקבית בכל התקופות המוצגות, למעט אם נאמר אחרת.

4. מבנה הדיווח הנוכחי

הדוחות על המצב הכספי, הכוללים בעיקר את הנכסים וההתחייבויות של החברה, הוצגו לפי סדר נזילות ללא הבחנה בין שוטף ללא שוטף. הצגה זו, המספקת מידע מהימן ורלבנטי יותר, כפי שנדרש ב- IAS 1.

ב. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים

השיקולים

בתהליך יישום עיקרי המדיניות החשבונאית של החברה שקלה ההנהלה את הנושאים הבאים, שלהם ההשפעה המהותית ביותר על הסכומים שהוכרו בדוחות הכספיים המאוחדים:

סיווג וייעוד ההשקעות הפיננסיות

הנהלת החברה הפעילה שיקול דעת בבואה לסווג ולייעד את ההשקעות הפיננסיות לקבוצות הבאות:

- נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד.
- השקעות המוחזקות לפדיון.
- הלוואות וחייבים.
- נכסים פיננסיים זמינים למכירה.

ראה גם סעיף ה' להלן.

אומדנים והנחות

בעת הכנת הדוחות הכספיים, נדרשת ההנהלה להסתייע באומדנים, הערכות והנחות המשפיעים על יישום המדיניות החשבונאית ועל הסכומים המדווחים של נכסים, התחייבויות, הכנסות והוצאות. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. השינויים באומדנים החשבונאיים נזקפים בתקופה בה נעשה השינוי באומדן.

להלן ההנחות העיקריות שנעשו בדוחות הכספיים בקשר לאי הודאות לתאריך הדיווח ואומדנים קריטיים שחושבו על ידי החברה ואשר שינוי מהותי באומדנים ובהנחות עשוי לשנות את ערכם של נכסים והתחייבויות בדוחות הכספיים בשנה העוקבת:

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

אומדנים והנחות (המשך)

תביעות משפטיות

נגד החברה תלויות ועומדות תביעות משפטיות וכן בקשות לאישור תובענות כייצוגיות. בהערכות סיכויי התביעות המשפטיות שהוגשו נגד החברה, הסתמכה החברה על חוות דעת יועציה המשפטיים. הערכות אלה של היועצים המשפטיים מתבססות על מיטב שיפוטם המקצועי, בהתחשב בשלב בו מצויים ההליכים, וכן על הניסיון המשפטי שנצבר בנושאים השונים. מאחר שתוצאות התביעות תקבענה בבתי המשפט, עלולות תוצאות אלה להיות שונות מהערכות אלה. ראה מידע נוסף בבאור 26 להלן.

בנוסף לתביעות האמורות, החברה חשופה לטענות/תביעות משפטיות שטרם נטענו/הוגשו, וזאת, בין היתר, בהתקיים ספק בפרשנות הסכם ו/או הוראת דין ו/או אופן יישומם. חשיפה זו מובאת לידיעת החברה במספר דרכים, ובין היתר: באמצעות פניות לקוחות לגורמים בחברה ובמיוחד לממונה על פניות הציבור בחברה, באמצעות תלונות לקוחות ליחידה לפניות הציבור במשרד הממונה, ובאמצעות תביעות (שאינן ייצוגיות) המוגשות לבית המשפט. נושאים אלו מובאים לידיעת הנהלת החברה אם וככל שהגורמים המטפלים מזהים כי הטענות עשויות להיות בעלות השלכות רחבות. בהערכת הסיכון הנובע מטענות/תביעות שטרם הוגשו מסתמכת החברה על הערכות פנימיות של הגורמים המטפלים וההנהלה, המשקללות את הערכת הסיכוי להגשת תביעה ואת הסיכוי להצלחת התביעה, אם וככל שתוגש. ההערכה מבוססת על הניסיון שנצבר ביחס להגשת תביעות ועל ניתוח הטענות לגופן. מטבע הדברים, לאור השלב הראשוני בו מצוי ברור הטענה המשפטית, עשויה התוצאה בפועל להיות שונה מההערכה שנעשתה בשלב שטרם הוגשה התביעה.

נכסי מסים נדחים

נכסי מסים נדחים מוכרים בגין הפרשים זמניים שטרם נוצלו, במידה שצפוי שתהיה הכנסה חייבת עתידית שכנגדה ניתן יהיה לנצלם. נדרש אומדן של ההנהלה על מנת לקבוע את סכום נכס המסים הנדחים שניתן להכיר בו בהתבסס על העיתוי, סכום ההכנסה החייבת במס הצפויה. ראה מידע נוסף בבאור 13 להלן.

הטבות בגין פנסיה והטבות לאחר סיום העסקה

התחייבות בגין תכניות להטבה מוגדרת לאחר סיום העסקה נקבעת תוך שימוש בטכניקות הערכה אקטואריות. חישוב ההתחייבות כרוך בקביעת הנחות בין היתר לגבי שיעורי היוון, שיעורי תשואה צפויים על נכסים, שיעור עליית השכר ושיעורי תחלופת עובדים. יתרת ההתחייבות עשויה להיות מושפעת בגין שינויים באומדנים אלו. ראה מידע נוסף בבאור 14 להלן.

קביעת ברות ההשבה של הוצאות רכישה נדחות

הוצאות רכישה נדחות בגין מכירת תכניות פנסיה וגמל מופחתות על פני התקופה המשוערת לקבלת ההכנסות מדמי ניהול.
החברה בוחנת את ברות ההשבה של הוצאות הרכישה הנדחות מדי תקופת דיווח על בסיס תיק חוזי הפנסיה בכללותו והגמל בכללותו, כל אחד בנפרד. במידה ולא תתקיים ברות השבה, ייתכן שיהיה צורך בהאצת הפחתת הוצאות הרכישה הנדחות או אף במחיקת הוצאות הרכישה הנדחות.

ירידת ערך השקעות פיננסיות

כאשר קיימת ראיה אובייקטיבית שקיים הפסד מירידת ערך בגין הלוואות וחייבים המוצגים בעלותם המופחתת, או שערכם של נכסים פיננסיים זמינים למכירה נפגם וקיימת ירידת ערך לגביהם, סכום ההפסד נזקף לדוח רווח והפסד, ראה סעיף ה להלן.
בכל תאריך דיווח בוחנת החברה האם קיימת ראיה אובייקטיבית כאמור.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

אומדנים והנחות (המשך)

ירידת ערך מוניטין

החברה בוחנת ירידת ערך של תזרים מזומנים עתידי ומוניטין מרכישת פעילות קופות גמל לפחות אחת לשנה. הבחינה מחייבת את ההנהלה לבצע אומדן של תזרימי מזומנים עתידיים הצפויים לנבוע משימוש מתמשך ביחידה מניבת המזומנים שאליה הוקצה המוניטין. כמו כן נדרשת ההנהלה לאמוד שיעור ניכיון מתאים לתזרימי מזומנים אלה. ראה מידע נוסף בסעיף ה' להלן.

קביעת שווי הוגן של נכס פיננסי לא סחיר

השווי ההוגן של נכס פיננסי לא סחיר נקבע בהתאם לשיטות הערכה, בדרך כלל על פי הערכת תזרימי המזומנים העתידיים המהוונים לפי שיעורי היוון שוטפים בגין פריטים בעלי תנאים ומאפייני סיכון דומים. קיימת אי ודאות בגין אומדן תזרימי מזומנים עתידיים ואומדן שיעורי ההיוון בהתחשב בהערכת סיכונים, כגון סיכון נזילות, סיכון אשראי ותנודתיות השוק. ראה מידע נוסף בסעיף ה להלן.

ג. דוחות כספיים מאוחדים

הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה כוללים את הדוחות הכספיים של מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה המנוהלים על ידי החברה.
איחוד הדוחות הכספיים של מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה נעשה בהתאם להוראות התקינה הבינלאומית, ובכלל זאת הגדרת שליטה לפי תקן דיווח כספי בינלאומי 10 ולפיהן, מאחר והחברה נושאת בסיכונים להבטחת תשואה, כאשר למשקיעים במסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה אין סיכון כלל למעט סיכון של חדלות פרעון של החברה והמשקיעים הם הנהנים מההטבות העודפות מעבר לתשואה המובטחת ולדמי הניהול שהחברה זכאית לקבל, הרי שיש לאחד את דוחות הכספיים של מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה עם הדוחות הכספיים של החברה.
איחוד הדוחות הכספיים התבצע החל ממועד השגת השליטה במסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה.

הדוחות הכספיים של המסלולים שאינם מבטיחי תשואה של קופות גמל ויתר קופות הגמל וקרנות הפנסיה שבניהול החברה, המהווים זרוע (לא מאוגדת) של החברה, לא אוחדו מכיוון שהחברה אינה נושאת בסיכונים להבטחת תשואה ובהטבות העודפות מעבר לתשואה המובטחת. על כן, לחברה אין חלק בנכסיהן ובהתחייבויותיהן.

ד. צירופי עסקים הכוללים ישויות תחת אותה שליטה

החברה מטפלת בצירופי עסקים הכוללים ישויות הנמצאות תחת אותה שליטה לפי שיטת איחוד העניין (As pooling). מאחר שבעסקאות מסוג זה לא מתרחש שינוי בשליטה, ובסופו של דבר כל הישויות נשלטות על ידי אותם הצדדים, הן לפני צירוף העסקים והן לאחריו, שיטת איחוד העניין (As pooling) משקפת באופן הנאות ביותר את העסקה.

בהתאם לכך, הנכסים וההתחייבויות של החברה הינם הנכסים וההתחייבויות, כפי שנכללו בדוחות הכספיים של החברות המתמזגות תחת אותה שליטה. החברה הציגה מחדש את מספרי ההשוואה המתייחסים לנכסים ולהתחייבויות ולתוצאות הפעולות מתחילת התקופה המדווחת המוקדמת ביותר, כאילו צירוף העסקים תחת אותה שליטה התרחש מאז הפכו להיות החברות המתמזגות תחת אותה השליטה. יתרות ועסקאות הדדיות ורווחים או הפסדים מהותיים בין חברות הקבוצה בוטלו במלואם בדוחות הכספיים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. נכסים פיננסיים

נכסים פיננסיים בתחולת IAS 39 מוכרים במועד ההכרה הראשונית בהם לפי שווי הוגן ובתוספת עלויות עסקה המיוחסות ישירות, למעט לגבי נכסים פיננסים הנמדדים בשווי הוגן עם שינויים שנזקפים לדוח רווח והפסד, אשר לגביהן עלויות עסקה נזקפות לרווח והפסד.

לאחר ההכרה הראשונית, הטיפול החשבונאי בהשקעות בנכסים פיננסיים מבוסס על סיווגם לאחת מארבע הקבוצות שלהלן:

- נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד.
- השקעות המוחזקות לפדיון.
- הלוואות וחייבים.
- נכסים פיננסיים זמינים למכירה.

1. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד

לחברה נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד הכוללים נכסים פיננסיים המוחזקים למסחר ונכסים פיננסיים המיועדים עם ההכרה הראשונית בהם להיות מוצגים בשווי הוגן עם שינויים הנזקפים לדוח רווח והפסד.

נכסים פיננסיים מסווגים כמוחזקים למסחר אם הם נרכשו בעיקר למטרת מכירה או רכישה חוזרת בתקופה הקרובה, מהווים חלק מתיק של מכשירים פיננסיים מזוהים המנוהלים יחד להשגת רווחים בזמן הקצר, או שהם נגזר שאינו מיועד כמכשיר הגנה. רווחים או הפסדים מהשקעות המוחזקות למסחר נזקפים במועד התהוותם לדוח רווח והפסד.

2. השקעות המוחזקות לפדיון

לחברה השקעות המוחזקות לפדיון אשר הינן נכסים פיננסיים (שאינם נגזרים) בעלי תשלומים קבועים או ניתנים לקביעה והם בעלי מועדי פדיון קבועים שאותם מתעתדת החברה וביכולתה להחזיק עד לפדיון. לאחר ההכרה הראשונית, השקעות המוחזקות לפדיון נמדדות לפי העלות המופחתת באמצעות שיטת הריבית האפקטיבית תוך התחשבות בעלויות עסקה. רווחים והפסדים נזקפים לדוח רווח והפסד במועד גריעת ההשקעות או במקרה של הפרשה לירידת ערך כמו גם כתוצאה מההפחתה השיטתית.

3. הלוואות וחייבים

לחברה הלוואות וחייבים אשר הינם נכסים פיננסיים (שאינם נגזרים) בעלי תשלומים קבועים או הניתנים לקביעה שאינם נסחרים בשוק פעיל. לאחר ההכרה הראשונית, הלוואות מוצגות על פי תנאיהן לפי העלות בתוספת עלויות עסקה ישירות, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית ובניכוי הפרשה לירידת ערך. חייבים לזמן קצר מוצגים לפי תנאיהם, בדרך כלל בערכם הנומינלי.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. נכסים פיננסיים (המשך)

4. שווי הוגן

השווי ההוגן של השקעות הנסחרות באופן פעיל בשווקים פיננסיים מוסדרים נקבע על ידי מחירי השוק בתאריך הדיווח. בגין השקעות שלהן אין שוק פעיל, השווי ההוגן נקבע באמצעות שימוש בשיטות הערכה. שיטות אלו כוללות התבססות על עסקאות שבוצעו לאחרונה בתנאי שוק, התייחסות לשווי השוק הנוכחי של מכשיר אחר דומה במהותו, היוון תזרימי מזומנים או שיטות הערכה אחרות.

נכסים סחירים, קרנות השקעה ומניות שאינן סחירות הנכללים בתיק ההשקעות של מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה יועדו לקבוצת שווי הוגן דרך רווח והפסד.

נכסי חוב שאינם סחירים הנכללים בתיק ההשקעות של מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה העונים לקריטריונים של קבוצת הלוואות וחייבים, סווגו לקבוצה זו ונמדדו על-פי עלות מופחתת, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית. נכסים שאינם עונים לקריטריונים של קבוצת הלוואות וחייבים סווגו לקבוצת שווי הוגן דרך דוח רווח והפסד.

5. גריעת מכשירים פיננסיים

נכס פיננסי נגרע כאשר פקעו הזכויות החוזיות לקבלת תזרימי המזומנים מהנכס הפיננסי, או החברה העבירה את הזכויות החוזיות לקבלת תזרימי המזומנים מהנכס הפיננסי או נטלה על עצמה מחוייבות לשלם את תזרימי המזומנים שהתקבלו במלואם לצד השלישי, ללא עיכוב משמעותי, ובנוסף העבירה באופן ממשי את כל הסיכונים וההטבות הקשורים לנכס או לא העבירה ואף לא הותירה באופן ממשי את כל הסיכונים וההטבות הקשורים לנכס אך העבירה את השליטה על הנכס.
כאשר החברה העבירה את זכויותיה לקבל תזרימי מזומנים מהנכס ולא העבירה ולא הותירה באופן ממשי את הסיכונים וההטבות הקשורים בנכס ואף לא העבירה את השליטה על הנכס, מוכר נכס חדש בהתאם למידת המעורבות הנמשכת של החברה בנכס.

6. ירידת ערך מכשירים פיננסיים

החברה בוחנת בכל תאריך דיווח אם קיימת ירידת ערך בגין נכס פיננסי או קבוצה של הנכסים הפיננסיים הבאים:

נכסים פיננסיים המוצגים בעלות מופחתת

הראיה האובייקטיבית לגבי מכשירי חוב, הלוואות וחייבים והשקעות המוחזקות לפדיון המוצגים בעלותם המופחתת קיימת כאשר אירוע אחד או יותר השפיעו באופן שלילי על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים מהנכס לאחר מועד ההכרה. ראיות לירידת ערך כוללות סימנים לכך שלחייב קשיים פיננסיים, לרבות קשיי נזילות ואי יכולת לעמוד בתשלומי קרן או ריבית. סכום ההפסד הנזקף לדוח רווח והפסד נמדד כהפרש בין היתרה בדוחות הכספיים של הנכס לבין הערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים (שאינם כוללים הפסדי אשראי עתידיים שטרם התהוו), המהוונים בהתאם לשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של הנכס הפיננסי (שיעור הריבית האפקטיבית שחושב בעת ההכרה הראשונית). אם הנכס הפיננסי נושא ריבית משתנה, ההיוון נעשה בהתאם לשיעור הריבית האפקטיבית הנוכחית. היתרה בדוחות הכספיים של הנכס מוקטנת באמצעות רישום הפרשה. בתקופות עוקבות הפסד מירידת ערך מבוטל כאשר ניתן לייחס באופן אובייקטיבי את השבת ערכו של הנכס לאירוע שהתרחש לאחר ההכרה בהפסד. ביטול כאמור נזקף לרווח והפסד עד לגובה ירידת הערך שהוכרה.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ו. מטבע הפעילות ומטבע חוץ

1. מטבע הפעילות ומטבע ההצגה

מטבע ההצגה של הדוחות הכספיים הינו ש"ח, שהינו מטבע הפעילות של החברה.
מטבע הפעילות הוא המטבע המשקף באופן הטוב ביותר את הסביבה הכלכלית שבה פועלת החברה ואת עסקאותיה, ולפי מטבע זה נמדדים מצבה הכספי ותוצאות פעולותיה.

2. עסקאות, נכסים והתחייבויות במטבע חוץ

עסקאות הנקובות במטבע חוץ (מטבע השונה ממטבע הפעילות) נרשמות עם ההכרה הראשונית בהן לפי שער החליפין במועד העסקה. לאחר ההכרה הראשונית, נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ מתורגמים בכל תאריך דיווח למטבע הפעילות לפי שער החליפין במועד זה. הפרשי שער נזקפים לדוח על רווח או הפסד ורווח כולל אחר.

3. פריטים כספיים צמודי מדד

נכסים והתחייבויות כספיים הצמודים על פי תנאיהם לשינויים במדד מותאמים לפי המדד הרלוונטי, בכל תאריך דיווח, בהתאם לתנאי ההסכם.

ז. מזומנים ושווי מזומנים

מזומנים כוללים יתרות מזומנים לשימוש מיידי ופקדונות לפי דרישה. שווי מזומנים כוללים השקעות לזמן קצר ברמת נזילות גבוהה אשר ניתנות להמרה בנקל לסכומים ידועים של מזומנים ואשר חשופות לסיכון בלתי משמעותי של שינויים בשווי ואשר אינם מוגבלים בשעבוד.

ח. פקדונות לזמן קצר

פקדונות לזמן קצר בתאגידים בנקאיים ובמוסדות כספיים שתקופתם המקורית עולה על שלושה חודשים ממועד ההשקעה. הפקדונות מוצגים בהתאם לתנאי הפקדתם.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ט. מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים

נכסים פיננסיים

נכסים פיננסיים בתחולת IAS 39 מוכרים במועד ההכרה הראשונית בהם לפי שווי הוגן ובתוספת עלויות עסקה המיוחסות ישירות, למעט לגבי נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן עם שינויים המתייחסים לדוח על רווח או הפסד ורווח כולל אחר.

1. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד

לחברה נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד הכוללים נכסים פיננסיים המוחזקים למסחר המיועדים עם ההכרה הראשונית בהם להיות מוצגים בשווי הוגן עם שינויים בו הנזקפים לדוח רווח והפסד.

נכסים פיננסיים מסווגים כמוחזקים למסחר אם הם נרכשו בעיקר למטרת מכירה או רכישה חוזרת בתקופה הקרובה, מהווים חלק מתיק של מכשירים פיננסיים מזוהים המנוהלים יחד להשגת רווחים בזמן הקצר, או שהם נגזר שאינו מיועד כמכשיר הגנה. רווחים או הפסדים מהשקעות המוחזקות למסחר נזקפים במועד התהוותם לדוח על רווח או הפסד ורווח כולל אחר.

2. שווי הוגן

השווי ההוגן של השקעות הנסחרות באופן פעיל בשווקים פיננסיים מוסדרים נקבע על ידי מחירי השוק בתאריך הדיווח.

3. גריעת מכשירים פיננסיים

נכס פיננסי נגרע כאשר פקעו הזכויות החוזיות לקבלת תזרימי המזומנים מהנכס הפיננסי, או החברה העבירה את הזכויות החוזיות לקבלת תזרימי המזומנים מהנכס הפיננסי או נטלה על עצמה מחוייבות לשלם את תזרימי המזומנים שהתקבלו במלואם לצד השלישי, ללא עיכוב משמעותי, ובנוסף העבירה באופן ממשי את כל הסיכונים וההטבות הקשורים לנכס או לא העבירה ואף לא הותירה באופן ממשי את כל הסיכונים וההטבות הקשורים לנכס אך העבירה את השליטה על הנכס.

כאשר החברה העבירה את זכויותיה לקבל תזרימי מזומנים מהנכס ולא העבירה ולא הותירה באופן ממשי את הסיכונים וההטבות הקשורים בנכס ואף לא העבירה את השליטה על הנכס, מוכר נכס חדש בהתאם למידת המעורבות הנמשכת של החברה בנכס. מעורבות נמשכת בדרך של ערבות לנכס המועבר נמדדת לפי הנמוך מבין השווי הפנקסני המקורי של הנכס והסכום המירבי של התמורה שהחברה עשויה להידרש לשלם בחזרה.

התחייבויות פיננסיות

ההתחייבויות מוכרות לראשונה בשווי הוגן. לאחר ההכרה הראשונית, הטיפול החשבונאי בהתחייבויות פיננסיות המיועדות עם ההכרה הראשונית בהן להיות מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י. הוצאות רכישה נדחות בגין מכירת תכניות פנסיה וגמל

הוצאות רכישה ישירות (עמלות למשווקים עובדי החברה, עמלות לסוכנים ומפקחי רכישה וכד') המיוחסות במישרין להשגת מבוטחים בפנסיה ועמיתי הגמל, נרשמות כהוצאות רכישה נדחות (להלן - DAC) אם ניתן לזהותן בנפרד ולמדוד אותן באופן מהימן ואם השבתן צפויה. ה-DAC מייצג את זכותה החוזית של החברה לקבלת דמי ניהול מקרנות הפנסיה וקופות הגמל שבניהול החברה והוא מופחת על פני התקופה המשוערת לקבלת זרם תקבולים מדמי ניהול, לרבות התחשבות בביטולים (בפנסיה).

יא. רכוש קבוע

פריטי הרכוש הקבוע נמדדים לפי העלות, בניכוי פחת שנצבר ובניכוי הפסדים מירידת ערך.

הפחת מחושב בשיעורים שנתיים שווים על בסיס שיטת הקו הישר לאורך תקופת החיים השימושיים בנכס, כדלקמן:

	%
כלי רכב	15
ריהוט וציוד משרדי	7-15
תקשורת ומחשבים	15-33
שיפורים במושכר	9-15

יב. רכישת פעילות ומוניטין

רכישת פעילות מטופלת באמצעות יישום שיטת הרכישה. בשיטה זו מזוהים הנכסים וההתחייבויות של הפעילות הנרכשת ונמדדים בהתאם לשווים ההוגן במועד הרכישה. עלות הרכישה הינה השווי ההוגן המצרפי במועד הרכישה של הנכסים שניתנו, נטו.

מוניטין נמדד לראשונה לפי עלות, שהינה עודף תמורת הרכישה על הסכום נטו של הנכסים הניתנים לזיהוי שנרכשו ושל התחייבויות שניטלו כפי שנמדדו במועד הרכישה.

לאחר ההכרה הראשונית, נמדד המוניטין לפי עלות הניכוי הפסד מירידת ערך שנצבר, במידה שקיים. המוניטין אינו מופחת באופן שיטתי.

לגבי רכישת פעילות אשר התרחשה החל מיום 1 בינואר, 2010, תמורה מותנית מוכרת בשווייה ההוגן במועד הרכישה. אם התמורה המותנית מסווגת כהתחייבות פיננסית בהתאם ל- IAS 39, שינויים עוקבים בשווי ההוגן של התמורה המותנית מוכרים ברווח או הפסד.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יג. נכסים בלתי מוחשיים

נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים שימושיים מוגדר מופחתים על פני אורך החיים השימושיים שלהם על בסיס שיטת הקו הישר ונבחנת לגביהם ירידת ערך כאשר קיימים סימנים המצביעים על כך שקיימת לגביהם ירידת ערך (ראה סעיף יד להלן). תקופת ההפחתה ושיטת ההפחתה של נכס בלתי מוחשי עם אורך חיים שימושיים מוגדר נבחנות לפחות מדי שנה. שינויים באורך החיים השימושיים או בדפוס הצריכה הצפוי של ההטבות הכלכליות הצפויות לנבוע מהנכס מטופלים כשינוי אומדן חשבונאי באופן של מכאן ולהבא. ההפחתה בגין נכסים בלתי מוחשיים עם אורך חיים שימושיים מוגדר נזקפים לדוח על הרווח הכולל.

מוניטין שנוצר במסגרת רכישת זכויות ניהול בקופות גמל, נמדד לראשונה כהפרש בין עלות הרכישה לבין חלק החברה בשווי הוגן נטו של הנכסים המזוהים. לאחר ההכרה הראשונית נמדד המוניטין לפי עלות בניכוי הפסדים נצברים מירידת ערך. המוניטין אינו מופחת באופן שיטתי.

נכסים בלתי מוחשיים נמדדים עם ההכרה הראשונית לפי העלות בתוספת עלויות רכישה ישירות ומוצגים על-פי עלותם בניכוי הפחתה מצטברת, ובניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו.

הפחתה:

הפחתה נזקפת לדוח על הרווח הכולל לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של הנכסים הבלתי מוחשיים, למעט מוניטין, מהמועד שבו הנכסים זמינים לשימוש.

אורך החיים השימושיים של הנכסים הבלתי מוחשיים הוא כדלקמן:

	שנים
שווי תיקי לקוחות	2-15
מותג	4-10
עלויות נוספות שהוונו	15
תוכנות	4

שווי תיקי לקוחות - נכס בלתי מוחשי המתייחס לדמי ניהול עתידיים צפויים בגין תיקי הלקוחות מרכישת פעילויות קופות הגמל.

האומדנים בדבר שיטת הפחת ואורך החיים השימושיים נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת דיווח.

תוכנות - נכסי החברה כוללים מערכות מחשב המורכבות מחומרה ותוכנות. תוכנות המהוות חלק אינטגרלי מחומרה, אשר אינה יכולה לפעול ללא התוכנות המותקנות עליה, מסווגות כרכוש קבוע. לעומת זאת, רישיונות לתוכנות העומדות בפני עצמן ומוסיפות פונקציונליות נוספת לחומרה, מסווגים כנכסים בלתי מוחשיים. הפחת בגין התוכנות נזקף לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן תקופת אורך חיים השימושיים בנכס שהינו 4 שנים.

תזרים מזומנים עתידי ומוניטין מרכישת פעילות קופות גמל

עלות רכישת פעילויות ניהול קופות גמל יוחסה בהתאם להערכת מעריך שווי בלתי תלוי, לערך נוכחי של תזרים דמי ניהול עתידי, נטו מתיקי לקוחות ומותג אשר קיימים בעת הרכישה ומופחתים בהתאם לתקופה שנקבעה על ידי המעריך לפי שיטת היתרה הפוחתת והיתרה מיוחסת למוניטין אשר לא מופחת באופן שיטתי.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יד. ירידת ערך נכסים לא פיננסיים

החברה בוחנת את הצורך בבחינת ירידת ערך נכסים לא פיננסיים (מוניטין, רכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים) כאשר ישנם סימנים כתוצאה מאירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שהיתרה בדוחות הכספיים אינה ברת סכום השבה. במקרים בהם היתרה הפנקסנית בדוחות הכספיים של הנכסים הלא פיננסיים עולה על הסכום בר-ההשבה שלהם, מופחתים הנכסים לשווי בר-ההשבה שלהם. סכום בר-ההשבה הינו הגבוה מבין שווי הוגן בניכוי עלויות מכירה, נטו ושווי שימוש. בהערכת שווי השימוש מהוונים את תזרימי המזומנים הצפויים לפי שיעור ניכיון לפני מס המשקף את הסיכונים הספציפיים לכל נכס. בגין נכס שאינו מייצר תזרימי מזומנים עצמאיים נקבע סכום בר-השבה עבור היחידה מניבת המזומנים שאליה שייך הנכס. הפסדים מירידת ערך נזקפים לדוח רווח והפסד לסעיף הפחתת נכסים בלתי מוחשיים.

הקריטריונים היחודיים להלן מיושמים בבחינת ירידת ערך של הנכסים הספציפיים הבאים:

1. מוניטין

החברה בוחנת ירידת ערך של המוניטין אחת לשנה עבור 31 בדצמבר, או לעיתים קרובות יותר אם אירועים או שינויים בנסיבות מצביעים על כך שקיימת ירידת ערך.

ירידת ערך של המוניטין נקבעת על ידי בחינת סכום בר ההשבה של יחידה מניבת מזומנים שאליה מתייחס המוניטין. כאשר סכום בר-השבה של יחידה מניבת מזומנים נמוך מהיתרה בדוחות הכספיים של יחידה מניבת מזומנים שאליה הוקצה המוניטין, מוכר הפסד מירידת ערך המיוחס למוניטין. הפסדים מירידת ערך מוניטין אינם מבוטלים.

2. נכסים בלתי מוחשיים

הבחינה לירידת ערך נעשית אחת לשנה עבור 31 בדצמבר, או לעתים קרובות יותר אם אירועים או שינויים בנסיבות מצביעים על סימנים המעידים כי קיימת ירידת ערך.

הפסדים מירידת ערך שהוכרו בתקופות קודמות נבדקים מחדש בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים לכך שההפסדים קטנו או לא קיימים עוד. הפסד מירידת ערך מבוטל אם חל שינוי באומדנים ששימשו לקביעת הסכום בר-ההשבה, אך ורק במידה שהיתרה בדוחות הכספיים של הנכס, אחרי ביטול ההפסד מירידת הערך, אינו עולה על היתרה בדוחות הכספיים בניכוי הפחתות, שהיה נקבע אלמלא הוכר הפסד מירידת ערך.

טו. מסים על ההכנסה

הוצאות מסים על ההכנסה כוללות מסים שוטפים ומסים נדחים. תוצאות המס בגין מסים שוטפים או נדחים נזקפות לדוח על רווח או הפסד ורווח כולל אחר.

1. מסים שוטפים

חבות בגין מסים שוטפים נקבעת תוך שימוש בשיעורי המס וחוקי המס שחוקקו או אשר חקיקתם הושלמה למעשה, עד לתאריך הדיווח, וכן התאמות נדרשות בקשר לחבות המס לתשלום בגין שנים קודמות.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

טו. מסים על ההכנסה (המשך)

2. מסים נדחים

מסים נדחים מחושבים בגין הפרשים זמניים בין הסכומים הנכללים בדוחות הכספיים לבין הסכומים המובאים בחשבון לצורכי מס.
יתרות המסים הנדחים מחושבות לפי שיעור המס הצפוי לחול כאשר הנכס ימומש או ההתחייבות תסולק, בהתבסס על חוקי המס שחוקקו או אשר חקיקתם הושלמה למעשה עד לתאריך הדיווח.

בכל תאריך דיווח נכסי מסים נדחים נבחנים ובמידה שלא צפוי ניצולם הם מופחתים.

מסים נדחים מקוזזים אם קיימת זכות חוקית לקיזוז נכס מס שוטף כנגד התחייבות מס שוטפת והמסים הנדחים מתייחסים לאותה ישות החייבת במס ולאותה רשות מס.

טז. התחייבויות בשל הטבות לעובדים

בחברה קיימים מספר סוגי הטבות לעובדים:

1. הטבות לזמן קצר

הטבות לעובדים לזמן קצר הינן הטבות אשר חזויות להיות מסולקות במלואן לפני 12 חודשים לאחר תום תקופת הדיווח השנתית שבה העובדים מספקים את השירותים המתייחסים. הטבות אלו כוללות משכורות, ימי חופשה, הבראה והפקדות מעסיק לביטוח לאומי ומוכרות כהוצאה עם מתן השירותים. התחייבות בגין בונוס, מוכרת כאשר לחברה קיימת מחוייבות משפטית או משתמעת לשלם את הסכום האמור בגין שירות שניתן על ידי העובד בעבר וניתן לאמוד באופן מהימן את הסכום.

2. הטבות לאחר סיום העסקה

תכנית להפקדה מוגדרת

התכניות ממומנות בדרך כלל על ידי הפקדה לחברות ביטוח והן מסווגות כתוכנית להפקדה מוגדרת וכן כתוכנית להטבה מוגדרת.
לחברה תוכניות להפקדה מוגדרת, בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין שלפיהן החברה משלמת באופן קבוע תשלומים מבלי שתהיה לה מחוייבות משפטית או משתמעת לשלם תשלומים נוספים גם אם בקרן לא הצטברו סכומים מספיקים כדי לשלם את כל ההטבות לעובד המתייחסות לשירות העובד בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות.

הפקדות לתוכנית להפקדה מוגדרת בגין פיצויים או בגין תגמולים, מוכרות כהוצאה בעת ההפקדה לתוכנית במקביל לקבלת שירותי העבודה מהעובד.

בנוסף לחברה תוכנית להטבה מוגדרת בגין תשלום פיצויים בהתאם לחוק פיצויי פיטורין. לפי החוק, זכאים עובדים לקבל פיצויים עם פיטוריהם או עם פרישתם. ההתחייבות בשל סיום העסקה נמדדת לפי שיטת שווי אקטוארי של יחידת הזכאות החזויה. החישוב האקטוארי מביא בחשבון עליות שכר עתידיות ושיעור עזיבת עובדים, וזאת על בסיס הערכה של עיתוי התשלום. הסכומים מוצגים על בסיס היוון תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, לפי שיעורי הריבית בהתאם לתשואה במועד הדיווח של אגרות חוב קונצרניות צמודות מדד באיכות גבוהה, אשר מועד פרעונן דומה לתקופת ההתחייבות המתייחסת לפיצויי הפרישה.

החברה מפקידה כספים בגין התחייבויותיה לתשלום פיצויים לחלק מעובדיה באופן שוטף בקרנות פנסיה וחברות ביטוח (להלן - נכסי התוכנית). נכסי התוכנית הם נכסים

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

טז. התחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

2. הטבות לאחר סיום העסקה (המשך)

המוחזקים על ידי קרן הטבות עובד לזמן ארוך או בפוליסות ביטוח כשירות. נכסי התוכנית אינם זמינים לשימוש נושי החברה, ולא ניתן לשלמם ישירות לחברה.

מרכיב הפיצויים, בפוליסות שהופקו על ידי החברה, אינו מהווה נכסי תוכנית ומקוזז מההתחייבויות בגין חוזי ביטוח.

ההתחייבות בשל הטבות לעובדים המוצגת בדוח על המצב הכספי מייצגת את הערך הנוכחי של התחייבות ההטבות המוגדרת בניכוי השווי ההוגן של נכסי התוכנית.

מדידות מחדש של ההתחייבות נטו נזקפות לרווח כולל אחר.

יז. הכרה בהכנסה

הכנסות מוכרות בדוח על רווח או הפסד ורווח כולל אחר כאשר הן ניתנות למדידה באופן מהימן, צפוי שההטבות הכלכליות הקשורות לעסקה יזרמו לחברה וכן העלויות שהתהוו או שיתהוו בגין העסקה ניתנות למדידה באופן מהימן.

להלן הקריטריונים הספציפיים בדבר הכרה בהכנסה, הנדרשים להתקיים על מנת להכיר בהכנסה:

הכנסות מדמי ניהול מקרנות הפנסיה ומקופות הגמל

הכנסות מניהול קרנות פנסיה וקופות הגמל נזקפות על בסיס יתרות הנכסים המנוהלים ועל בסיס התקבולים מהמבוטחים בקרנות הפנסיה/עמיתים בקופות הגמל, בהתאם להנחיות הממונה.

רווחים מהשקעות נטו, הכנסות מימון והוצאות מימון

הכנסות אלו כוללות, בין היתר, הכנסות ריבית בגין נכסים פיננסיים, הכנסות מדיבידנדים, ושינויים נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

הכנסות והוצאות ריבית מוכרות עם צבירתן. הכנסות מדיבידנדים מוכרות במועד בו מוקנית לחברה הזכות לקבלת תשלום.

יח. הפרשות

הפרשה בהתאם ל-IAS 37 מוכרת כאשר לחברה קיימת מחויבות בהווה, משפטית או משתמעת, כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, צפוי שיידרש שימוש במשאבים כלכליים על מנת לסלק את המחויבות וניתן לאמוד אותה באופן מהימן (ראה באור 26 להלן).

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יט. מגזרי פעילות

מגזר פעילות הינו רכיב של החברה העונה על שלושת התנאים הבאים:

1. עוסק בפעילויות עסקיות שמהן הוא עשוי להניב הכנסות ובגינן עשויות להתהוות לו הוצאות.
2. תוצאותיו התפעוליות נסקרות באופן סדיר על ידי מקבל ההחלטות התפעוליות הראשי של החברה, על מנת לקבל החלטות לגבי משאבים שיוקצו לו ועל מנת להעריך את ביצועיו; וכן
3. קיים לגביו מידע כספי נפרד זמין.

פירוט הדיווח הכספי לפי מגזרים - ראה באור 5 להלן.

כ. הצגת דוח על הרווח הכולל

החברה בחרה להציג דוח יחיד על הרווח הכולל הכולל את פרטי דוח רווח או הפסד ואת פרטי הרווח הכולל האחר.

כא. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה שלפני יישומם

תיקונים ל- IAS 16 ול-IAS 38 בדבר שיטות פחת והפחתה מקובלות

בחודש מאי, 2014 פרסם ה- IASB תיקונים ל- IAS 16 ול- IAS 38 (להלן - התיקונים) אשר דנים בשימוש בשיטת פחת והפחתה המבוססת על הכנסות.
התיקונים קובעים כי הפחתה המבוססת על הכנסות הנובעות משימוש בנכס אינה נאותה, מכיוון שהכנסות אלה משקפות לרוב גם גורמים נוספים מעבר לצריכת ההטבות הכלכליות מהנכס.
לעניין נכסים בלתי מוחשיים, ניתן ליישם שיטת הפחתה המבוססת על הכנסות רק בנסיבות מסוימות, לדוגמא כאשר ניתן להוכיח שקיים מתאם גבוה בין ההכנסות לבין צריכת ההטבות הכלכליות מהנכס הבלתי מוחשי.

התיקונים ייושמו בדרך של מכאן ולהבא החל מהדוחות הכספיים לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2016. אימוץ מוקדם אפשרי.

החברה בוחנת את ההשפעה האפשרית של התקן, אך אין ביכולתה, בשלב זה, לאמוד את השפעתו, אם בכלל, על הדוחות הכספיים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כא. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

IFRS 9 מכשירים פיננסיים

בחודש יולי, 2014 ה-IASB פירסם את הנוסח המלא והסופי של IFRS 9 - מכשירים פיננסיים, המחליף את IAS 39 - מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה. IFRS 9 (להלן - התקן) מתמקד בעיקר בסיווג ובמדידה של נכסים פיננסיים והוא חל על כל הנכסים הפיננסיים שבתחולת IAS 39.

התקן קובע כי בעת ההכרה לראשונה כל הנכסים הפיננסיים ימדדו בשווי הוגן. בתקופות עוקבות יש למדוד מכשירי חוב בעלות מופחתת רק אם מתקיימים שני התנאים המצטברים הבאים:

- הנכס מוחזק במסגרת מודל עסקי שמטרתו היא להחזיק בנכסים על מנת לגבות את תזרימי המזומנים החוזיים הנובעים מהם.

- על פי התנאים החוזיים של הנכס הפיננסי, החברה זכאית, במועדים מסויימים, לקבל תזרימי מזומנים המהווים אך ורק תשלומי קרן ותשלומי ריבית על יתרת קרן.

המדידה העוקבת של כל יתר מכשירי החוב והנכסים הפיננסיים האחרים תהיה על פי שווי הוגן. התקן קובע הבחנה בין מכשירי חוב אשר ימדדו בשווי הוגן דרך רווח או הפסד ומכשירי חוב שימדדו בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר.

נכסים פיננסיים שהינם מכשירים הוניים ימדדו בתקופות עוקבות בשווי הוגן, וההפרשים ייזקפו לרווח והפסד או לרווח (הפסד) כולל אחר, על פי בחירת החברה לגבי כל מכשיר ומכשיר. אם מדובר במכשירים הוניים המוחזקים למטרות מסחר, חובה למדוד אותם בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

לעניין גריעה ובנושא התחייבויות פיננסיות קובע התקן את אותן הוראות שנדרשות לפי הוראות IAS 39 לגבי גריעה ולגבי התחייבויות פיננסיות שלא נבחרה לגביהן חלופת השווי ההוגן.

התקן כולל דרישות חדשות בנוגע לחשבונאות גידור .

התקן ייושם החל מהתקופות השנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2018. אימוץ מוקדם אפשרי.

החברה בוחנת את ההשפעה האפשרית של התקן, אך אין ביכולתה, בשלב זה, לאמוד את השפעתו, אם בכלל, על הדוחות הכספיים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כא. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

IFRS 15 - הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות

IFRS 15 (להלן - התקן) פורסם על ידי ה-IASB בחודש מאי, 2014.

התקן מחליף את IAS 18 הכנסות, IAS 11 חוזי הקמה ואת IFRIC 13 תכניות נאמנות לקוחות, IFRIC 15 הסכמים להקמת מבנים, IFRIC 18 העברות של נכסים מלקוחות ו-SIC 31 הכנסות - עסקאות חליפין הכוללות שירותי פרסום.

התקן מציג מודל בן חמישה שלבים שיחול על הכנסות הנובעות מחוזים עם לקוחות:
שלב 1 - זיהוי החוזה עם הלקוח, לרבות התייחסות לקיבוץ חוזים וטיפול בשינויים (modifications) בחוזים.
שלב 2 - זיהוי מספר מחויביות ביצוע נפרדות (distinct) בחוזה.
שלב 3 - קביעת מחיר העסקה, לרבות התייחסות לתמורה משתנה, רכיב מימון משמעותי, תמורות שאינן במזומן ותמורה שתשולם ללקוח.
שלב 4 - הקצאת מחיר העסקה לכל מחויבות ביצוע נפרדת על בסיס מחיר המכירה היחסי הנפרד תוך שימוש במחירים נצפים אם הם זמינים, או באומדנים והערכות.
שלב 5 - הכרה בהכנסה בעת עמידה במחויבות ביצוע, תוך הבחנה בין קיום מחויבות במועד מסוים לבין קיום מחויבות לאורך זמן.
כמו כן, התקן קובע את הטיפול החשבונאי בעלויות תוספתיות (incremental) הכרוכות בהשגת חוזה ובעלויות הקשורות במישרין למילוי החוזה.

התקן ייושם למפרע החל מהדוחות הכספיים לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2017. אימוץ מוקדם אפשרי. התקן מאפשר לבחור ביישום למפרע חלקי עם הקלות מסוימות, שלפיו התקן ייושם על חוזים קיימים החל מתקופת היישום לראשונה ואילך, ולא תידרש הצגה מחדש של מספרי ההשוואה.

החברה בוחנת את ההשפעה האפשרית של התקן, אך אין ביכולתה, בשלב זה, לאמוד את השפעתו, אם בכלל, על הדוחות הכספיים.

תיקונים ל- IAS 7 דוח על תזרימי מזומנים, בדבר גילויים נוספים לגבי התחייבויות פיננסיות

בחודש ינואר, 2016 פרסם ה-IASB תיקונים ל-IAS 7 דוח על תזרימי מזומנים (להלן - התיקונים) אשר דורשים מתן גילויים נוספים לגבי התחייבויות פיננסיות. התיקונים דורשים להציג את התנועה בין יתרת הפתיחה ליתרת הסגירה של התחייבויות פיננסיות, לרבות השינויים הנובעים מתזרימי מזומנים מפעילות מימון, מרכישת או איבוד שליטה במוחזקות, משינויים בשערי חליפין ומשינויים בשווי הוגן.

התיקונים ייושמו החל מהתקופות השנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2017. לא נדרש לכלול גילויים כאמור בהתייחס למספרי השוואה לתקופות הקודמות למועד התחילה של התיקונים. אימוץ מוקדם אפשרי.

החברה תכלול את הגילויים הנדרשים בדוחותיה הכספיים הרלוונטיים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כא. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

תיקונים ל-IAS 7 דוח על תזרימי מזומנים, בדבר גילויים נוספים לגבי התחייבויות פיננסיות

בחודש ינואר, 2016 פרסם ה-IASB תיקונים ל-IAS 7 דוח על תזרימי מזומנים (להלן - התיקונים) אשר דורשים מתן גילויים נוספים לגבי התחייבויות פיננסיות. התיקונים דורשים להציג את התנועה בין יתרת הפתיחה ליתרת הסגירה של התחייבויות פיננסיות, לרבות השינויים הנובעים מתזרימי מזומנים מפעילות מימון, מרכישת או איבוד שליטה במוחזקות, משינויים בשערי חליפין ומשינויים בשווי הוגן.

התיקונים ייושמו החל מהתקופות השנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2017 או לאחריו. לא נדרש לכלול גילויים כאמור בהתייחס למספרי השוואה לתקופות הקודמות למועד התחילה של התיקונים. אימוץ מוקדם אפשרי.

החברה תכלול את הגילויים הנדרשים בדוחותיה הכספיים הרלוונטיים.

IFRS 16 חכירות

בחודש ינואר, 2016 פרסם ה- IASB את תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 16 בדבר חכירות (להלן - התקן החדש).
בהתאם לתקן החדש, חכירה מוגדרת כחוזה, או חלק מחוזה, אשר מעביר בתמורה לתשלום את זכות השימוש בנכס לתקופת זמן מוגדרת.
להלן עיקרי התקן החדש:

- התקן החדש דורש מחוכרים להכיר בכל החכירות בנכס מול התחייבות בדוח על המצב הכספי (פרט למקרים מסוימים) באופן דומה לטיפול החשבונאי בחכירה מימונית בהתאם לתקן הקיים - IAS 17 חכירות.
- חוכרים יכירו בהתחייבות בגין תשלומי החכירה ומנגד יכירו בנכס זכות-שימוש. כמו כן, החוכרים יכירו בהוצאות ריבית ובהוצאות פחת בנפרד.
- תשלומי חכירה משתנים שאינם תלויים במדד או בריבית אשר מבוססים על ביצוע או שימוש (לדוגמה, אחוז מהפדיון) יוכרו כהוצאה מצד החוכרים או כהכנסה מצד המחכירים במועד היווצרותם.
- במקרה של שינוי בתשלומי חכירה משתנים הצמודים למדד, על החוכר להעריך מחדש את ההתחייבות בגין החכירה כאשר השפעת השינוי תיזקף לנכס זכות-השימוש.
- התקן החדש כולל שני חריגים שבהם החוכרים רשאים לטפל בחכירות בהתאם לטיפול החשבונאי הקיים בהתייחס לחכירות תפעוליות וזאת במקרה של חכירות נכסים בעלי ערך כספי נמוך או במקרה של חכירות לתקופה של עד שנה.
- הטיפול החשבונאי מצד המחכיר נותר ללא שינוי מהותי לעומת התקן הקיים, קרי, סיווג כחכירה מימונית או כחכירה תפעולית.

התקן החדש ייושם החל מהתקופות השנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2019. אימוץ מוקדם אפשרי, כל עוד IFRS 15 הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות, מיושם במקביל.

התקן החדש מאפשר לחוכרים לבחור בגישת יישום למפרע מלאה או בגישת יישום למפרע חלקי עם הקלות מסוימות בגין החכירות שיהיו קיימות במועד המעבר, אשר לפיה לא תידרש הצגה מחדש של מספרי ההשוואה.

החברה בוחנת את ההשפעה האפשרית של התקן, יחד עם זאת, בשלב זה, אין ביכולתה להעריך את ההשפעה הכמותית על הדוחות הכספיים.

באור 3: - פרטים על שיעורי השינוי שחלו במדד ובשער החליפין היציג של הדולר של ארה"ב

	מדד בגין	מדד ידוע	שער החליפין היציג של דולר ארה"ב
	%		
לשנה שהסתיימה ביום:			
31 בדצמבר, 2015	(1.00)	(0.90)	0.33
31 בדצמבר, 2014	(0.20)	(0.10)	12.04
31 בדצמבר, 2013	1.82	1.91	(7.02)

באור 4: - צירופי עסקים

א. ביום 7 במאי, 2015 השלימה החברה את רכישת מלוא מניות רשף מארגון המורים. רשף היתה החברה המנהלת של קופות רשף קופת גמל לתגמולים והילה קופת גמל לתגמולים ("הקופות הנרכשות"). הרכישה בוצעה בהתאם להסכם שנחתם ביום 30 בספטמבר, 2014.
בגין רכישת מניות רשף לא שולמה תמורה, ובמקביל התחייבה החברה כי שיעור דמי הניהול שישלמו עמיתי הקופות הנרכשות שנמנים על ארגון המורים במהלך התקופות הנקובות בהסכם לא יעלה על השיעורים הקבועים בהסכם. בסמוך לאחר מועד השלמת העסקה הזרימה החברה סך של 10.25 מיליון ש"ח לרשף (שנרשמו בספרי רשף כפרמיה על המניות), כדי לאפשר לרשף לעמוד בדרישת ההון העצמי המזערי הקיימת מחברה מנהלת, שכן ההקלה שממנה נהנתה רשף, בתוקף היותה חברה מנהלת של קופות גמל ענפיות, התבטלה במועד השלמת העסקה.
ביום 5 באוגוסט, 2015 הושלם הליך של שינוי מבני, אשר במסגרתו מוזגה רשף לתוך החברה, באופן שהחברה הפכה להיות החברה המנהלת של הקופות הנרכשות, ורשף התחסלה ללא פירוק. יצוין, כי מבחינת היבטי המיסוי מועד המיזוג הינו ביום 30 ביוני, 2015.

ב. להלן פירוט הנכסים וההתחייבויות אשר זוהו בצירוף העסקים לחברה, בהתאם לאמור לעיל:

נכסים:	
נכסים בלתי מוחשיים	5,921
חייבים ויתרות חובה	2
מזומנים ושווי מזומנים	671
	6,594
התחייבויות:	
התחייבויות בשל הטבות לעובדים	190
זכאים ויתרות זכות	360
הלוואה מתאגיד בנקאי	889
עתודה למס	1,717
	3,156

ג. לצורך בחינת הנכסים הבלתי מוחשיים, החברה התקשרה עם מעריך שווי חיצוני, בלתי תלוי.
ההנחה העיקרית ששימשה לצורך בחינת שווי הנכסים הבלתי מוחשיים:
שיעור ריבית ההיוון לאחר מס - 11.3%.
תוצאות צירוף העסקים מוצגות בסעיף הכנסות אחרות בדוח על הרווח הכולל בניכוי עלויות שנבעו מצירוף העסקים.

באור 5: - מגזרי פעילות

א. החברה פועלת במגזרי הפעילות הבאים:

1. ניהול קרנות פנסיה.
2. ניהול קופות גמל.
3. ניהול מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה.

ביצועי המגזרים, רווח והפסד מגזרי, מוערכים בהתבסס על רווח והפסד תפעולי כמוצג בדוחות הכספיים. תוצאות המגזר כוללות פרטים המיוחסים ישירות למגזר ופרטים אשר ניתן ליחסם באופן סביר.

ב. דיווח בדבר מגזרי פעילות

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015				
	ניהול קרנות פנסיה	ניהול קופות גמל	ניהול מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה	קיזוז פעילות בין המגזרים	סך הכל
	אלפי ש"ח				
הכנסות מדמי ניהול מקרנות פנסיה, נטו	447,108	-	-	-	447,108
הכנסות מדמי ניהול מקופות גמל	-	83,275	-	-	83,275
רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון	(4)	(1)	194,535	-	194,530
הכנסות אחרות	5,046	9,748	-	(4,380)	10,414
סך כל ההכנסות	452,150	93,022	194,535	(4,380)	735,327
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	125,612	22,965	-	(4,380)	144,197
הוצאות הנהלה וכלליות	204,853	49,356	6,740	-	260,949
הוצאות מימון	529	205	-	-	734
הפחתת נכסים בלתי מוחשיים	-	6,331	-	-	6,331
רווחים שנזקפו לעמיתי מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה	-	-	173,431	-	173,431
סך כל ההוצאות	330,994	78,857	180,171	(4,380)	585,642
רווח לפני מסים על ההכנסה	121,156	14,165	14,364	-	149,685
הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה	(25)	(40)	-	-	(65)
סך הכל רווח כולל לפני מסים על ההכנסה	121,131	14,125	14,364	-	149,620

באור 5: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. דיווח בדבר מגזרי פעילות (המשך)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2014				
	ניהול קרנות פנסיה	ניהול קופות גמל	ניהול מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה	קיזוז פעילות בין המגזרים	סך הכל
	אלפי ש"ח				
הכנסות מדמי ניהול מקרנות פנסיה, נטו	417,970	-	-	-	417,970
הכנסות מדמי ניהול מקופות גמל	-	75,645	-	-	75,645
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	1,962	522	225,795	-	228,279
הכנסות אחרות	4,292	5,982	-	(3,618)	6,656
סך כל ההכנסות	424,224	82,149	225,795	(3,618)	728,550
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	112,777	18,469	-	(3,618)	127,628
הוצאות הנהלה וכלליות	192,901	43,210	7,672	-	243,783
הוצאות מימון	754	2,006	-	-	2,760
הפחתת נכסים בלתי מוחשיים	-	6,440	-	-	6,440
רווחים שנזקפו לעמיתי מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה	-	-	211,954	-	211,954
סך כל ההוצאות	306,432	70,125	219,626	(3,618)	592,565
רווח לפני מסים על ההכנסה	117,792	12,024	6,169	-	135,985
רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה	12	18	-	-	30
סך הכל רווח כולל לפני מסים על ההכנסה	117,804	12,042	6,169	-	136,015

באור 5: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. דיווח בדבר מגזרי פעילות (המשך)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2013				
	ניהול קרנות פנסיה	ניהול קופות גמל	ניהול מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה	קיזוז פעילות בין המגזרים	סך הכל
	אלפי ש"ח				
הכנסות מדמי ניהול מקרנות פנסיה, נטו	386,223	-	-	-	386,223
הכנסות מדמי ניהול מקופות גמל	-	69,935	-	-	69,935
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	7,260	758	323,447	-	331,465
הכנסות אחרות	3,799	4,594	-	(3,200)	5,193
סך כל ההכנסות	397,282	75,287	323,447	(3,200)	792,816
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	109,101	15,895	-	(3,200)	121,796
הוצאות הנהלה וכלליות	178,060	40,437	7,681	-	226,178
הוצאות מימון	707	1,797	-	-	2,504
הפחתת נכסים בלתי מוחשיים	-	6,730	-	-	6,730
רווחים שנזקפו לעמיתי מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה	-	-	303,487	-	303,487
סך כל ההוצאות	287,868	64,859	311,168	(3,200)	660,695
רווח לפני מסים על ההכנסה	109,414	10,428	12,279	-	132,121
רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה	181	(11)	-	-	170
סך הכל רווח כולל לפני מסים על ההכנסה	109,595	10,417	12,279	-	132,291

באור 6: - נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין

א. הרכב ותנועה:

שנת 2015

	עלויות נוספות שהוונו	שווי תיקי לקוחות	סה"כ	תוכנות	סה"כ	מוניטין	סה"כ
				אלפי ש"ח			
עלות							
יתרה ליום 1 בינואר, 2015	677	97,927	98,604	10,548	109,152	15,506	124,658
תוספות	-	5,921	5,921	821	6,742	-	6,742
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2015	677	103,848	104,525	11,369	115,894	15,506	131,400
הפחתה שנצברה							
יתרה ליום 1 בינואר, 2015	358	56,090	56,448	8,913	65,361	(209)	65,152
תוספות	36	6,295	6,331	999	7,330	-	7,330
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2015	394	62,385	62,779	9,912	72,691	(209)	72,482
יתרה, נטו							
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2015	283	41,463	41,746	1,457	43,203	15,715	58,918

באור 6: - נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין (המשך)

א. הרכב ותנועה: (המשך)

שנת 2014

	עלויות נוספות שהוונו	שווי תיקי לקוחות	סה"כ	תוכנות	סה"כ	מוניטין	סה"כ
				אלפי ש"ח			
עלות							
יתרה ליום 1 בינואר, 2014	677	97,927	98,604	10,231	108,835	15,506	124,341
תוספות	-	-	-	317	317	-	317
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2014	677	97,927	98,604	10,548	109,152	15,506	124,658
הפחתה שנצברה							
יתרה ליום 1 בינואר, 2014	316	49,692	50,008	7,501	57,509	(209)	57,300
תוספות	42	6,398	6,440	1,412	7,852	-	7,852
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2014	358	56,090	56,448	8,913	65,361	(209)	65,152
יתרה, נטו							
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2014	319	41,837	42,156	1,635	43,791	15,715	59,506

ב. סכום בר ההשבה של פעילות קופות הגמל נקבע על בסיס שווי שימוש, המחושב לפי אומדן תזרימי המזומנים העתידיים. ליום 31 בדצמבר, 2014 בוצעה הערכת שווי על ידי מעריך שווי חיצוני, ועל פיה עלה סכום בר ההשבה על הערך בספרים בפער מהותי.
ליום 31 בדצמבר, 2015, הנכסים וההתחייבויות של הפעילות לא השתנו באופן משמעותי, ולפיכך בוצעה בחינה על ידי החברה.
על בסיס בחינת החברה, מאחר ואומדן תזרימי המזומנים הצפוי גבוה מהותית מערך הנכס בדוחות הכספיים, אין צורך בביצוע הפחתה של המוניטין.

ההנחות העיקריות ששימשו בבחינת שווי השימוש הינן:
שיעור ריבית ההיוון לאחר מס - 11.3% (2014- 10.4%).
שיעור הצמיחה הצפוי לזמן ארוך - 1% (2014- 2%).

באור 7: - הוצאות רכישה נדחות

א. ההרכב:

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
פנסיה	193,332	172,406
גמל	13,564	7,083
	206,896	179,489

ב. התנועה בהוצאות רכישה נדחות

	פנסיה	גמל	סה"כ
	אלפי ש"ח		
יתרה ליום 1 בינואר, 2014	153,803	3,299	157,102
עמלות סוכנים ותמריצים למשווקים המיוחסים לרכישה	38,014	4,328	42,342
הפחתה שוטפת	(12,168)	(544)	(12,712)
הפחתה בגין ביטולים	(7,243)	-	(7,243)
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2014	172,406	7,083	179,489
עמלות סוכנים ותמריצים למשווקים המיוחסים לרכישה	43,706	7,863	51,569
הפחתה שוטפת	(14,738)	(1,382)	(16,120)
הפחתה בגין ביטולים	(8,042)	-	(8,042)
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2015	193,332	13,564	206,896

באור 8: - רכוש קבוע

הרכב ותנועה:

שנת 2015

	כלי רכב	שיפורים במושכר	תקשורת ומחשבים	ריהוט וציוד משרדי	סה"כ
			אלפי ש"ח		
עלות					
יתרה ליום 1 בינואר, 2015	314	3,200	15,327	4,898	23,739
תוספות במשך השנה	-	1,531	1,803	391	3,725
גריעות במשך השנה	-	(528)	(10)	(22)	(560)
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2015	314	4,203	17,120	5,267	26,904
פחת שנצבר					
יתרה ליום 1 בינואר, 2015	52	1,602	13,279	2,809	17,742
תוספות במשך השנה	47	306	1,188	411	1,952
גריעות במשך השנה	-	(114)	(8)	(5)	(127)
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2015	99	1,794	14,459	3,215	19,567
עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר, 2015	215	2,409	2,661	2,052	7,337

שנת 2014

	כלי רכב	שיפורים במושכר	תקשורת ומחשבים	ריהוט וציוד משרדי	סה"כ
			אלפי ש"ח		
עלות					
יתרה ליום 1 בינואר, 2014	314	2,805	14,551	4,394	22,064
תוספות במשך השנה	-	395	776	521	1,692
גריעות במשך השנה	-	-	-	(17)	(17)
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2014	314	3,200	15,327	4,898	23,739
פחת שנצבר					
יתרה ליום 1 בינואר, 2014	5	1,337	12,137	2,491	15,970
תוספות במשך השנה	47	265	1,142	321	1,775
גריעות במשך השנה	-	-	-	(3)	(3)
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2014	52	1,602	13,279	2,809	17,742
עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר, 2014	262	1,598	2,048	2,089	5,997

באור 9: - חייבים ויתרות חובה

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
קופות גמל	5,678	6,267
מנורה הסתדרות המהנדסים	481	558
מנורה מבטחים ניהול תיקי השקעות בע"מ	6	16
הוצאות מראש	4,897	4,347
ריבית ודיבידנד לקבל	68	73
חייבים בגין מרכיב הקרן ו/או ריבית באג"ח לא סחיר ו/או מוצרים מובנים שעבר מועד הפרעון וטרם שולם	1,273	487
סכומים בחשבון מעבר עבור קופות הגמל	1,800	1,800
אחרים	533	1,195
	14,736	14,743

באור 10: - פירוט השקעות פיננסיות

החברה מחזיקה במכשירים הפיננסיים לפי הסיווגים כדלקמן:

	ליום 31 בדצמבר, 2015		
	מוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	הלוואות וחייבים	סה"כ
		אלפי ש"ח	
נכסי חוב סחירים (א)	195,909	-	195,909
נכסי חוב שאינם סחירים (ב)	-	4,513,568	4,513,568
מניות (ד)	624	-	624
אחרות (ה)	71,059	-	71,059
	267,592	4,513,568	4,781,160

	ליום 31 בדצמבר, 2014		
	מוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	הלוואות וחייבים	סה"כ
		אלפי ש"ח	
נכסי חוב סחירים (א)	147,543	-	147,543
נכסי חוב שאינם סחירים (ב)	-	4,559,641	4,559,641
מניות (ד)	1,838	-	1,838
אחרות (ה)	67,156	-	67,156
	216,537	4,559,641	4,776,178

באור 10: - פירוט השקעות פיננסיות (המשך)

א. נכסי חוב סחירים

הרכב:

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
אגרות חוב ממשלתיות		
מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד:		
שיועדו בעת ההכרה לראשונה	102,764	81,225
נכסי חוב אחרים		
שאינם ניתנים להמרה		
מוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד:		
שיועדו בעת ההכרה לראשונה	93,007	66,198
ניתנים להמרה		
מוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד:		
שיועדו בעת ההכרה לראשונה	138	120
סך הכל נכסי חוב סחירים	195,909	147,543

ב. נכסי חוב שאינם סחירים

1. הרכב:

	ליום 31 בדצמבר			
	2015	2014	2015	2014
	ערך בספרים	ערך בספרים	שווי הוגן	שווי הוגן
	אלפי ש"ח			
שאינם ניתנים להמרה				
מוצגים כהלוואות וחייבים, לרבות פקדונות (חשכ"ל)				
סך הכל נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה	4,513,568	4,559,641	5,746,370	5,792,293
ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)	4,732	1,306		

באור 10: - פירוט השקעות פיננסיות (המשך)

ב. נכסי חוב שאינם סחירים (המשך)

2. חלוקה לפי רמות לצורכי גילוי בלבד:

	ליום 31 בדצמבר, 2015			
	רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
	אלפי ש"ח			
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים	-	4,507,718	5,850	4,513,568

	ליום 31 בדצמבר, 2014			
	רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
	אלפי ש"ח			
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים	-	4,559,369	272	4,559,641

ג. פרטים בדבר ריבית והצמדה בגין נכסי חוב

נכסי חוב סחירים

	ריבית אפקטיבית ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אחוזים	
צמוד למדד	3.06	4.23
שקלי	3.11	1.50

נכסי חוב שאינם סחירים

	ריבית אפקטיבית ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אחוזים	
צמוד למדד	4.89	4.90

באור 10: - פירוט השקעות פיננסיות (המשך)

ד. מניות

הרכב:

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
סחירות		
מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד:		
שיועדו בעת ההכרה לראשונה	624	1,546
שאינן סחירות		
מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד:		
שיועדו בעת ההכרה לראשונה	-	292
סך הכל מניות	624	1,838

ה. השקעות פיננסיות אחרות

הרכב:

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
סחירות		
מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד:		
שיועדו בעת ההכרה לראשונה	42,651	34,863
שאינן סחירות *)		
מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד:		
שיועדו בעת ההכרה לראשונה	28,408	32,293
סך הכל השקעות פיננסיות אחרות	71,059	67,156

*) השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות, כוללות בעיקר קרנות השקעה.

באור 10: - פירוט השקעות פיננסיות (המשך)

ו. השיטות וההנחות ששימשו לקביעת השווי ההוגן

1. טכניקות הערכה

השווי ההוגן של השקעות הנסחרות באופן פעיל בשווקים פיננסים מוסדרים נקבע על ידי מחירי השוק בתאריך הדיווח. בגין השקעות שלהן אין שוק פעיל, השווי ההוגן נקבע באמצעות שימוש בשיטות הערכה. שיטות אלו כוללות התבססות על עסקאות שבוצעו לאחרונה בתנאי שוק, התייחסות לשווי השוק הנוכחי של מכשיר אחר דומה במהותו, היוון תזרימי מזומנים או שיטות הערכה אחרות.

2. שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים שניתן לצורכי באור בלבד, נקבע באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם.
שיעורי ההיוון מתבססים בעיקרם על התשואות של אגרות חוב ממשלתיות והמרווחים של אגרות חוב קונצרניות כפי שנמדדו בבורסה לניירות ערך בתל אביב. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברה שזכתה במכרז, שפורסם על ידי משרד האוצר, להקמה ולתפעול של מאגר ציטוטי מחירים ושיעורי ריבית לגופים מוסדיים.
יצויין כי בהתאם למכתב שפרסם משרד האוצר בחודש אוגוסט, 2014 טרם התקבלה החלטה סופית של ועדת המכרזים בעניין החברה הזוכה במכרז, לפיכך לא ניתן לקבוע בשלב זה מהו מועד המעבר לשערוך המתבסס על ציטוטי החברה שתוכרז כזוכה במכרז. מועד מדויק יפורסם לכל המאוחר 30 יום לפני מועד המעבר.

ז. שווי הוגן של נכסים פיננסים בחלוקה לרמות

הטבלה דלהלן מציגה ניתוח מכשירים פיננסיים המוצגים על פי שווים ההוגן. הרמות השונות לשווי ההוגן הוגדרו באופן הבא:

רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מתואמים) בשוק פעיל למכשירים זהים.

רמה 2: נתונים נצפים, ישירים או בלתי ישירים, שאינם כלולים ברמה 1 לעיל.

רמה 3: נתונים שאינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

באור 10:- פירוט השקעות פיננסיות (המשך)

ז. שווי הוגן של נכסים פיננסים בחלוקה לרמות (המשך)

היתרה בדוחות הכספיים של מזומנים ושווי מזומנים, חייבים ויתרות חובה, נכסי מסים שוטפים, תואמת או קרובה לשווי ההוגן שלהם.

	ליום 31 בדצמבר, 2015			
	רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
	אלפי ש"ח			
השקעות פיננסיות:				
נכסי חוב סחירים	194,180	1,729	-	195,909
מניות	624	-	-	624
אחרות	38,377	4,337	28,345	71,059
סך הכל השקעות פיננסיות	233,181	6,066	28,345	267,592
נכסי חוב שאינם סחירים אשר ניתן גילוי של שוויים ההוגן (ראה באור 10ב לעיל)	-	5,740,520	5,850	5,746,370

	ליום 31 בדצמבר, 2014			
	רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
	אלפי ש"ח			
השקעות פיננסיות:				
נכסי חוב סחירים	145,788	1,755	-	147,543
מניות	1,546	-	292	1,838
אחרות	30,661	4,445	32,050	67,156
סך הכל השקעות פיננסיות	177,995	6,200	32,342	216,537
נכסי חוב שאינם סחירים אשר ניתן גילוי של שוויים ההוגן (ראה באור 10ב לעיל)	-	5,792,021	272	5,792,293

באור 10:- פירוט השקעות פיננסיות (המשך)

ז. שווי הוגן של נכסים פיננסים בחלוקה לרמות (המשך)

נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

	ליום 31 בדצמבר, 2015		
	מניות	השקעות פיננסיות אחרות	סה"כ
		אלפי ש"ח	
יתרה ליום 1 בינואר, 2015	292	32,050	32,342
סך הרווחים שהוכרו:			
ברווח והפסד *)	116	2,932	3,048
פדיונות	(408)	(6,637)	(7,045)
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2015	-	28,345	28,345
*) מתוכם:			
סך הרווחים לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר, 2015	-	3,293	3,293

	ליום 31 בדצמבר, 2014		
	מניות	השקעות פיננסיות אחרות	סה"כ
		אלפי ש"ח	
יתרה ליום 1 בינואר, 2014	282	43,164	43,446
סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו:			
ברווח והפסד *)	10	(789)	(779)
פדיונות	-	(10,325)	(10,325)
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2014	292	32,050	32,342
*) מתוכם:			
סך הרווחים (הפסדים) לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר, 2015	10	(416)	(406)

באור 11: - מזומנים ושווי מזומנים

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
מזומנים ופקדונות למשיכה מיידית	39,297	32,897
פקדונות לזמן קצר	59,285	69,376
	98,582	102,273

המזומנים בתאגידים הבנקאיים נושאים ליום הדיווח ריבית שוטפת המבוססת על שיעורי ריבית בגין הפקדות בנקאיות יומיות בשיעור שנתי של 0.01% (31 בדצמבר, 2014 - 0.05%).
פקדונות לזמן קצר המופקדים בתאגידים הבנקאיים הינם לתקופה של בין שבוע לשלושה חודשים.
הפקדונות נושאים ריבית בשיעור שנתי של 0.07% (31 בדצמבר, 2014 - 0.13%).

באור 12: - הון ודרישות הון

א. הרכב הון המניות

	ליום 31 בדצמבר, 2015		ליום 31 בדצמבר, 2014	
	רשום	מונפק ונפרע	רשום	מונפק ונפרע
	כמות מניות			
מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.נ. כ"א	2,000,000	328,000	2,000,000	328,000

ב. דיבידנדים

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
הדיבידנדים הבאים הוכרזו ושולמו על ידי החברה:			
1.52 ש"ח למניה רגילה (2014: 0.91 ש"ח, 2013: 1.37 ש"ח)	50,000	30,000	45,000

באור 12: - הון ודרישות הון (המשך)

ג. ניהול דרישות הון

מדיניות ההנהלה היא להחזיק בסיס הון איתן במטרה לשמר את יכולת החברה להמשיך את פעילותה כדי שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה וכן על מנת לתמוך בפעילות עסקית עתידית. החברה כפופה לדרישות הון מזערי ונכסים נזילים הנקבעות על ידי הממונה.

להלן נתונים בדבר ההון הנדרש והקיים של החברה בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה), התשע"ב-2012 (להלן - תקנות ההון) והנחיות הממונה:

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
הסכום הנדרש על פי תקנות ההון	149,299	135,653
הון עצמי קיים:		
הון עצמי כמוצג בדוחות הכספיים	346,482	303,450
עודף	197,183	167,797
הסכום הנדרש כולל דרישות הון בגין:		
היקף נכסים מנוהלים	54,758	48,499
הוצאות שנתיות	95,246	87,864
הקלות בהתאם לחוזר הממונה	(705)	(710)
סך כל הסכום הנדרש	149,299	135,653

ד. בתקופת הדיווח החברה עמדה בדרישות הנכסים הנזילים, כמפורט בתקנות ההון (ראה באור 25ה).

ה. מלבד הדרישות הכלולות בחוק החברות, חלוקת דיבידנד מעודפי ההון בחברה מנהלת כפופה לדרישות ועמידה בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), תשע"ב-2012, בחוזר הממונה שעניינו דרישות הון מחברות מנהלות ובהבהרות שיצאו מכוחן.

באור 13: - מסים על ההכנסה

א. חוקי המס החלים על החברה

כללי
החברה הינה "מוסד כספי" כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975. המס החל על הכנסות של מוסדות כספיים מורכב ממס חברות וממס רווח.

הסדרי מס ייחודים לענף הביטוח - הסכם עם שלטונות המס
בין התאחדות חברות הביטוח לבין שלטונות המס קיים הסכם (להלן - הסכם המס) המתחדש ומתעדכן מדי שנה, המסדיר סוגיות מס ייחודיות לענף. ההפרשה למס בדוחות הכספיים לשנים 2013 ו-2014 נערכה על בסיס ההסכם לשנת 2012. ההפרשה בדוחות הכספיים לשנת 2015 מבוססת על הסכם שנחתם בחודש פברואר, 2016 בגין השנים 2013 עד 2020.
בהתאם להסכם האמור, הוצאות רכישה של חוזי פנסיה וגמל (כהגדרתן בהסכם) בגין שנות חיתום 2015 עד וכולל 2020 תותרנה בניכוי לצורכי מס בחלקים שווים בפריסה על פני 10 שנים או על פי קצב ההפחתה בדוחות הכספיים, לפי בחירת החברה. לא תותר הקדמת הוצאה בגין חוזי פנסיה וגמל שבוטלו.

ב. שיעורי המס החלים על החברה
בחודש נובמבר, 2015 פורסם צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (תיקון), התשע"ו-2015 אשר קבע כי שיעור מס השכר החל על מוסדות כספיים יעמוד על 17% מהשכר ששולם בעד עבודה בחודש אוקטובר ואילך, ומס הרווח יעמוד על 17% מהרווח שהופק. ההוראה לגבי מס הרווח בשנת המס 2015 תחול לגבי החלק היחסי מהרווח בשנה זו.

להלן שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על מוסדות כספיים, ובכללם החברה, בעקבות השינויים האמורים:

שנה	שיעור מס חברות	שיעור מס רווח	שיעור מס כולל במוסדות כספיים
	%		
2013	25.0	17.58 *)	36.22
2014	26.5	18.00	37.71
2015	26.5	17.75 *)	37.58 **)
2016 ואילך	26.5	17.00	37.18

*) שיעור מס משוקלל.
**) לעומת שיעור מס של 37.71% ערב פרסום התיקון.

לשינוי האמור בשיעור מס הרווח אין השפעה מהותית על הרווח הכולל של החברה.

ג. לאחר תאריך הדיווח, ביום 4 בינואר, 2016 אושר בכנסת בקריאה שנייה ושלישית חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (הפחתת שיעור מס חברות), התשע"ו-2016, אשר קבע בין היתר הפחתת שיעור מס החברות מ- 26.5% ל- 25%, וזאת בתחולה מיום 1 בינואר, 2016. בהתאם לתיקון האמור שיעור המס הכולל שיחול על מוסדות כספיים, ובכללם החברה, מיום 1 בינואר, 2016 ואילך יעמוד על 35.90%.
יתרות המסים הנדחים הנכללות בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר, 2015 מחושבות לפי שיעורי המס שבתוקף לתאריך הדיווח ואינן מביאות בחשבון את ההשפעות העשויות לנבוע משינוי החוק.

להערכת החברה, אילו שינוי החוק היה מושלם עד ליום 31 בדצמבר, 2015, הוא היה מביא להקטנת יתרות המסים הנדחים בסך של כ-258 אלפי ש"ח נוספים, כנגד הקטנת הוצאות המסים.
ההשפעות האמורות תיכללנה בדוחות הכספיים שיפורסמו החל מהמועד שבו חקיקת החוק הושלמה למעשה, קרי במסגרת הדוחות הכספיים ליום 31 במרס, 2016.

באור 13: - מסים על ההכנסה (המשך)

ד. שומות מס סופיות

למנורה גמל הוצאו שומות מס סופיות עד וכולל שנת המס 2009. השומות של החברה, מנורה גמל ורשף עד וכולל שנת המס 2011, נחשבות כסופיות.

ה. מסים על ההכנסה הכלולים בדוחות על הרווח או הפסד

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
מסים שוטפים	54,269	50,508	49,546
מסים נדחים המתייחסים ליצירה והיפוך של הפרשים זמניים, ראה גם ו' להלן	2,357	856	(1,618)
מסים בגין שנים קודמות	87	(2)	100
התאמת יתרות המסים הנדחים בעקבות שינויים בשיעור המס	(101)	-	276
סה"כ מסים על ההכנסה	56,612	51,362	48,304

ו. מסים על ההכנסה המתייחסים לסעיפי הרווח הכולל האחר

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
רווח (הפסד) אקטוארי בגין תוכנית להטבה מוגדרת	(24)	11	62

ז. מסים נדחים

	הטבות לעובדים	רכוש אחר	מכשירים פיננסיים	אחרים	סה"כ
	אלפי ש"ח				
יתרת נכס (התחייבות) מסים נדחים ליום 1 בינואר, 2014	2,581	(5,454)	(1,515)	-	(4,388)
שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד	141	(1,159)	162	-	(856)
שינויים אשר נזקפו לרווח כולל אחר	(11)	-	-	-	(11)
	130	(1,159)	162	-	(867)
יתרת נכס (התחייבות) מסים נדחים ליום 31 בדצמבר, 2014	2,711	(6,613)	(1,353)	-	(5,255)
שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד	175	(3,387)	655	200	(2,357)
שינויים אשר נזקפו לרווח כולל אחר	24	-	-	-	24
השפעת השינוי בשיעור המס	(10)	92	19	-	101
	189	(3,295)	674	200	(2,232)
יתרת נכס (התחייבות) מסים נדחים ליום 31 בדצמבר, 2015	2,900	(9,908)	(679)	200	(7,487)

באור 13: - מסים על ההכנסה (המשך)

ז. מסים נדחים (המשך)

המסים הנדחים מוצגים בדוח על המצב הכספי כדלקמן:

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
התחייבויות בגין מסים נדחים	7,487	5,255

ח. מס תיאורטי

להלן מובאת התאמה בין סכום המס, שהיה חל אילו כל ההכנסות וההוצאות, הרווחים וההפסדים בדוח רווח או הפסד היו מתחייבים במס לפי שיעור המס הסטטוטורי, לבין סכום המסים על ההכנסה שנזקף בדוח רווח או הפסד.

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
רווח לפני מסים על ההכנסה	149,685	135,985	132,121
שיעור המס הסטטוטורי	37.58%	37.71%	36.22%
סכום המס לפי שיעור המס הסטטוטורי	56,252	51,280	47,854
מס (הטבת מס) בגין:			
הוצאות שאינן מותרות בניכוי לצרכי מס	388	210	181
מסים בגין שנים קודמות	87	(2)	100
הפרשים במדידת נכסים והתחייבויות לצורכי מס ולצורכי הדוחות הכספיים	(54)	(54)	(57)
עדכון מסים נדחים בגין שינויים בשיעור המס	(101)	-	276
אחרות	40	(72)	(50)
מסים על ההכנסה	56,612	51,362	48,304
שיעור מס אפקטיבי ממוצע	37.82%	37.77%	36.56%

באור 14: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים

הרכב התחייבויות בשל הטבות לעובדים לזמן ארוך:

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
בגין הטבות לאחר סיום העסקה (ראה סעיפים א'-ג' להלן)	3,057	2,838
בגין תכנית תגמול למנכ"ל החברה (ראה באור 24יא להלן)	-	-
סה"כ התחייבות בשל הטבות לעובדים, נטו	3,057	2,838

הטבות לעובדים כוללות הטבות לזמן קצר, הטבות לאחר סיום העסקה, הטבות אחרות לטווח ארוך והטבות בגין פיטורין.

הטבות לאחר סיום העסקה

דיני העבודה וחוק פיצויי פיטורין בישראל מחייבים את החברה לשלם פיצויים לעובד בעת פיטורין או פרישה או לבצע הפקדות שוטפות בתוכניות הפקדה מוגדרת לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין כמתואר להלן. התחייבות החברה בשל כך מטופלת כהטבה לאחר סיום העסקה. חישוב התחייבות החברה בשל הטבות לעובדים מתבצע על פי הסכם העסקה בתוקף ומבוסס על משכורת העובד ותקופת העסקתו אשר יוצרים את הזכות לקבלת הפיצויים.

ההטבות לעובדים לאחר סיום העסקה ממומנות, בדרך כלל, על ידי הפקדות המסווגות כתוכנית להטבה מוגדרת או כתוכנית להפקדה מוגדרת כמפורט להלן.

1. תוכניות להפקדה מוגדרת

לגבי חלק מתשלומי הפיצויים, חלים תנאי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג-1963, על-פיו הפקדותיה השוטפות של החברה בקרנות פנסיה ו/או בפוליסות בחברות ביטוח (וכן הפקדות משלימות לקופות גמל לפיצויים או לקופת ביטוח), פוטרות אותה מכל התחייבות נוספת לעובדים, בגינם הופקדו הסכומים כאמור לעיל. הפקדות אלו וכן הפקדות בגין תגמולים מהוות תוכניות להפקדה מוגדרת.

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
הוצאות בגין תוכנית להפקדה מוגדרת (פיצויים בלבד)	7,391	6,338	5,565

2. תוכניות להטבה מוגדרת

החלק של תשלומי הפיצויים שאינו מכוסה על ידי הפקדות בתוכניות להפקדה מוגדרת, כאמור לעיל, מטופל על ידי החברה כתוכנית להטבה מוגדרת לפיה מוכרת התחייבות בגין הטבות עובדים ובגינה החברה מפקידה סכומים בקופות מרכזיות לפיצויים ובפוליסות ביטוח מתאימות.

באור 14: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

הטבות לאחר סיום העסקה (המשך)

א. שינויים בהתחייבות להטבה מוגדרת ובשווי הוגן של נכסי תוכנית

שנת 2015

		הוצאות שנזקפו לרווח או הפסד					רווח (הפסד) בגין מדידה מחדש ברווח כולל אחר						
	יתרה ליום 1 בינואר, 2015	עלות שירות שוטף	הוצאות ריבית, נטו	עלות שירות עבר והשפעת סילוקים	סה"כ הוצאות שנזקפו לרווח או הפסד בתקופה	תשלומים מהתוכנית	תשואה על נכסי התוכנית (למעט סכומים שהוכרו בהוצאות ריבית נטו)	רווח (הפסד) אקטוארי בגין שינויים בהנחות הדמוגרפיות	רווח (הפסד) אקטוארי בגין שינויים בהנחות הפיננסיות	רווח (הפסד) בגין סטיות בניסיון	סה"כ השפעה על רווח כולל אחר	הפקדות שהופקדו על ידי המעביד	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2015
	אלפי ש"ח												
התחייבות להטבה מוגדרת	4,781	249	166	423	838	(843)	-	-	39	125	164	-	4,612
שווי הוגן של נכסי תוכנית	1,943	-	73	502	575	(843)	(19)	-	(30)	(180)	(229)	109	1,555
התחייבות (נכס), נטו בגין הטבה מוגדרת	2,838	249	93	(79)	263	-	(19)	-	9	(55)	(65)	109	3,057

באור 14: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

הטבות לאחר סיום העסקה (המשך)

א. שינויים בהתחייבות להטבה מוגדרת ובשווי הוגן של נכסי תוכנית (המשך)

שנת 2014

		הוצאות שנזקפו לרווח או הפסד				רווח (הפסד) בגין מדידה מחדש ברווח כולל אחר						
	יתרה ליום 1 בינואר, 2014	עלות שירות שוטף	הוצאות ריבית, נטו	סה"כ הוצאות שנזקפו לרווח או הפסד בתקופה	תשלומים מהתוכנית	תשואה על נכסי התוכנית (למעט סכומים שהוכרו בהוצאות ריבית נטו)	רווח (הפסד) אקטוארי בגין שינויים בהנחות הדמוגרפיות	רווח (הפסד) אקטוארי בגין שינויים בהנחות הפיננסיות	רווח (הפסד) בגין סטיות בניסיון	סה"כ השפעה על רווח כולל אחר	הפקדות שהופקדו על ידי המעביד	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2014
	אלפי ש"ח											
התחייבות להטבה מוגדרת	4,523	385	154	539	(258)	-	(284)	204	103	23	-	4,781
שווי הוגן של נכסי תוכנית	1,872	-	65	65	(128)	4	24	(20)	(61)	(53)	187	1,943
התחייבות (נכס), נטו בגין הטבה מוגדרת	2,651	385	89	474	(130)	4	(260)	184	42	(30)	187	2,838

באור 14: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

הטבות לאחר סיום העסקה (המשך)

ב. ההנחות העיקריות בגין תוכנית להטבה מוגדרת

	2015	2014
	אחוזים	
שיעור היוון	3.7	3.8
שיעור עליית שכר צפויה	3.0	3.0

ג. סכומים, עיתוי ואי וודאות של תזרימי מזומנים עתידיים

להלן שינויים אפשריים הנחשבים לסבירים לסוף תקופת הדיווח, לכל הנחה אקטוארית בהנחה שיתר ההנחות האקטואריות נותרו ללא שינוי:

	השינוי במחויבות להטבה מוגדרת			
	ליום 31 בדצמבר, 2015		ליום 31 בדצמבר, 2014	
	אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	%
מבחן רגישות לשינוי שיעור ההיוון של התחייבות ונכסי התכנית				
השינוי כתוצאה מ:				
עלייה של 1% בשיעורי הריבית להיוון	(186)	(4.2)	(214)	(4.5)
ירידה של 1% בשיעורי הריבית להיוון	219	4.9	251	5.2
מבחן רגישות לשינוי בשיעור עליית שכר צפויה				
השינוי כתוצאה מ:				
עלייה של 1% בשיעור גידול שנתי בשכר	190	4.3	213	4.4
ירידה של 1% בשיעור גידול שנתי בשכר	(154)	(3.4)	(177)	(3.7)
מבחן רגישות לשינוי בשיעור עזיבת עובדים				
השינוי כתוצאה מ:				
עלייה של 2% לשנה בשיעור עזיבת עובדים	9	0.2	(35)	(0.7)
ירידה של 2% לשנה בשיעור עזיבת עובדים	(13)	(0.3)	49	1.0

באור 15: - זכאים ויתרות זכות

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
התחייבות לעובדים והתחייבויות אחרות בשל שכר ומשכורת	28,131	24,742
מבטחים החדשה *)	19,782	17,560
הוצאות לשלם	25,437	15,870
ספקים ונותני שירותים	7,155	7,628
התחייבות בגין רכישת כיסויים ביטוחיים לשלם ותשלום עמלות לסוכנים	9,821	8,208
מבטחים החדשה פלוס *)	11	231
המחאות לפרעון ואחרים	420	1,062
החברה האם	963	196
מנורה פיננסים	75	146
	91,795	75,643

*) בעיקר בגין החזרי דמי ניהול למבוטחים בקרנות הפנסיה אשר טרם התגבשו להחזרים בפועל.

באור 16: - התחייבויות לעמיתי מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה

	יותר			אמיר		
	מסלול א'	מסלול ב'	מסלול ג'	מדד ידוע	מדד בגין	סה"כ
	אלפי ש"ח					
זכויות העמיתים ליום 1 בינואר, 2015	561,077	65,147	3,651,715	102,516	349,544	4,729,999
תקבולים מדמי גמולים	191	23	11,331	447	1,058	13,050
תשלומים לעמיתים	(5,259)	(472)	(52,886)	(4,998)	(3,329)	(66,944)
העברת צבירה מהקופה	(30,217)	(3,156)	(100,734)	(7,507)	(18,551)	(160,165)
צבירה, נטו	(35,285)	(3,605)	(142,289)	(12,058)	(20,822)	(214,059)
הכנסות, נטו	24,423	2,914	126,180	4,312	15,602	173,431
זכויות העמיתים ליום 31 בדצמבר, 2015	550,215	64,456	3,635,606	94,770	344,324	4,689,371

באור 16: - התחייבויות לעמיתי מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה (המשך)

	יותר			אמיר		
	מסלול א'	מסלול ב'	מסלול ג'	מדד ידוע	מדד בגין	סה"כ
	אלפי ש"ח					
זכויות העמיתים ליום 1 בינואר, 2014	563,091	64,264	3,629,498	98,583	350,608	4,706,044
תקבולים מדמי גמולים	30	4	12,045	450	1,347	13,876
תשלומים לעמיתים	(9,367)	(403)	(45,992)	(686)	(2,693)	(59,141)
העברת צבירה מהקופה	(21,923)	(2,075)	(99,736)	(1,128)	(17,872)	(142,734)
צבירה, נטו	(31,260)	(2,474)	(133,683)	(1,364)	(19,218)	(187,999)
הכנסות, נטו	29,246	3,357	155,900	5,297	18,154	211,954
זכויות העמיתים ליום 31 בדצמבר, 2014	561,077	65,147	3,651,715	102,516	349,544	4,729,999

באור 17: - התחייבויות פיננסיות

באור זה מספק מידע בדבר התנאים החוזיים של התחייבויות פיננסיות. מידע נוסף בדבר החשיפה של החברה לסיכוני ריבית, מטבע חוץ ונזילות, ניתן בביאור 25 בדבר ניהול סיכונים.

א. פירוט התחייבויות פיננסיות

	ליום 31 בדצמבר			
	2015	2014	2015	2014
	ערך בספרים		שווי הוגן	
	אלפי ש"ח			
התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד				
בגין רכישת פעילות	9,625	9,432	9,625	9,432

באור 17: - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ב. התחייבות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן - פרטים בדבר ריבית והצמדה

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אחוזים	
בגין רכישת פעילות	3.00	3.00

ג. התחייבות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן בחלוקה לרמות

	ליום 31 בדצמבר, 2015			
	רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
	אלפי ש"ח			
בגין רכישת פעילות	-	9,625	-	9,625

	ליום 31 בדצמבר, 2014			
	רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
	אלפי ש"ח			
בגין רכישת פעילות	-	9,432	-	9,432

ד. מועדי פירעון

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
שנה ראשונה	1,300	-
שנה שנייה	1,262	1,199
שנה שלישית	1,225	1,139
שנה רביעית	1,190	1,085
שנה חמישית ואילך	4,648	6,009
סך הכל התחייבויות פיננסיות	9,625	9,432

באור 18: - הכנסות מדמי ניהול

דמי ניהול ממבטחים החדשה

א. בהתאם לחוק קופות הגמל, לתקנות ולהוראות הממונה, חברה מנהלת רשאית לנכות מקרנות פנסיה וקופות הגמל שבניהולה דמי ניהול שיגבו מדמי הגמולים ומסכום הנכסים בקרן/קופה. התשלומים הנוספים היחידים שבהם מחויבת הקרן/קופה הם התשלומים בגין ביצוע עסקאות בהשקעת כספי הקרן/קופה ופרמיית ביטוח משנה, ככל שקיים, הכל בכפוף למגבלות ולכללים שנקבעו בתקנות ובהוראות הממונה.

ב. דמי ניהול ממבטחים החדשה

1. בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול), התשע"ב-2012 (להלן: "תקנות דמי הניהול") שיעור דמי הניהול מדמי הגמולים המשולמים לקרן הינו 6% ואילו שיעור דמי הניהול מסך נכסי הקרן (לא כולל נכסים המוחזקים כנגד התחייבויות הקרן לזכאים קיימים לפנסיה) הינו 0.5% במונחים שנתיים.

2. בהתאם לתקנות דמי הניהול, החברה המנהלת זכאית לדמי ניהול מפנסיונרים הזכאים לפנסיה בסכום הנמוך מ-5% מהשכר הממוצע במשק - (פנסיית מינימום), בשיעור של 6% מההפרש שבין פנסיית המינימום לפנסיה המשולמת לפנסיונר, למעט מפנסיית שאירים בגין פנסיונר שהחל לקבל קצבת זקנה ונפטר.

3. מזכאים קיימים לפנסיה לא נגבים דמי ניהול.

ג. דמי ניהול ממבטחים החדשה פלוס

להלן השיעורים המירביים הקבועים בתקנות דמי הניהול ביחס לקרן פנסיה כללית:

1. בשנת 2013 - שיעור דמי הניהול לא יעלה על 1.1% מהיתרה הצבורה ועל 4% מההפקדות השוטפות;

2. החל משנת 2014 - שיעור דמי הניהול לא יעלה על 1.05% מהצבירה ועל 4% מההפקדות השוטפות.

3. שיעור דמי הניהול המירבי ממקבלי קצבאות זקנה ושארים:
מתוך סך כל הנכסים העומדים כנגד התחייבויות הקרן לכלל מקבלי הקצבה אשר החלו לקבל קצבה מיום 1 בינואר, 2013 ואילך - לא יעלה על 0.6% מהצבירה.
מתוך סך כל הנכסים העומדים כנגד התחייבויות הקרן לכלל מקבלי הקצבה אשר החלו לקבל קצבה לפני יום 1 בינואר, 2013 ואילך- לא יעלה על 2% מהצבירה.

4. בגין היתרה הצבורה הנובעת מהפקדות מבוטח שהקרן ניכתה עד ליום 30 באפריל, 2004 דמי ניהול מהתשלומים שהועברו בשלו יחולו ההוראות הבאות:

א. אם לא החל לקבל קצבה מהקרן לפני 1 בינואר, 2006 - דמי הניהול שרשאית הקרן לנכות מתוך נכסים העומדים כנגד התחייבויותיה למבוטח שמקורן בתשלומים שנוכו מתוכם דמי ניהול מהתשלומים, יהיו, כל עוד לא החל לקבל קצבה, בשיעור שנתי שלא יעלה על 0.5%, ומהמועד שהחל בו לקבל קצבה - אם החל לקבל קצבה לפני יום 1 בינואר, 2013 - שיעור שנתי שלא יעלה על 2% (בהתאם לתקנון הקרן - שיעור זה הוגבל ל-0.5% לשנה), ואם החל לקבל קצבה לאחר יום 1 בינואר, 2013 - שיעור שנתי שלא יעלה על 0.6%.

באור 18: - הכנסות מדמי ניהול (המשך)

ב. דמי ניהול ממבטחים החדשה פלוס (המשך)

4. (המשך)

ב. אם החל לקבל קצבה מהקרן לפני 1 בינואר, 2006 - דמי הניהול שרשאית הקרן לנכות מתוך תשלומיה למקבל הקצבה, לא יעלו על 2% מהם או סכום של 60 ש"ח לחודש, לפי הנמוך מביניהם. הסכום האמור יהיה צמוד למדד החל במדד שפורסם לחודש ינואר, 2013 עד המדד הידוע במועד התשלום למבוטח.

5. החל מחודש אוגוסט, 2008 קיים במבטחים החדשה פלוס ביטוח משנה כנגד סיכוני נכות ומוות של מבוטחים המבוטחים במסלולי ביטוח הכוללים כיסויים כאמור. פרמיות ביטוח המשנה משולמות מהקרן.

ג. הרכב הכנסות מדמי ניהול מקרנות הפנסיה

	דמי ניהול			שיעור ממוצע של דמי ניהול *)		
	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
	2015	2014	2013	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח			אחוזים		
סך דמי הניהול שנגבו בפועל ממבטחים החדשה:						
מדמי הגמולים **)	244,803	234,727	229,903	3.04	3.23	3.56
מהצבירה**)	193,293	176,145	150,175	0.26	0.27	0.29
סה"כ	438,096	410,872	380,078			
סך דמי הניהול שנגבו בפועל ממבטחים החדשה פלוס:						
מדמי הגמולים **)	3,174	2,141	2,120	1.53	1.59	1.52
מהצבירה **)	5,838	4,957	4,025	0.64	0.67	0.74
סה"כ	9,012	7,098	6,145			
סה"כ דמי ניהול מקרנות פנסיה	447,108	417,970	386,223			
הטבות ביטוחיות למבוטחים (נכלל בסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות)	12,725	11,839	14,963			

*) מתייחס למבוטחים בלבד.
**) כולל החזרי דמי ניהול המיועדים להגדלת הצבירה של המבוטחים.

באור 18: - הכנסות מדמי ניהול (המשך)

ד. דמי ניהול מקופות הגמל

בהתאם לתקנות דמי הניהול, דמי הניהול המרביים בגין קופות גמל לחסכון/לתגמולים הינם:

התקופה	דמי ניהול מרביים
מיום 1 בינואר, 2013 ועד ליום 31 בדצמבר, 2013	מהצבירה: 1.1% מההפקדות: 4%
החל משנת 2014 ועד ליום 31 בדצמבר, 2015	מהצבירה: 1.05% מההפקדות: 4%
החל משנת 2016	מהצבירה: הגבוה מבין 1.05% או 6 ש"ח לחודש מההפקדות: 4%

בהתאם לתקנות דמי הניהול, דמי הניהול המרביים בגין קופות הגמל האחרות שבניהול החברה הינם:

- קרנות השתלמות: 2% מהצבירה;
- קופת גמל מרכזית: 2% מהצבירה;
- קופת גמל בניהול אישי: 2% מהצבירה;
- קופת גמל למטרה אחרת: 2% מהצבירה;
- מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה: ללא הגבלה, בכפוף לזקיפת התשואה המובטחת לעמיתי המסלולי מבטיחי התשואה ובהתאם לתקנון הקופות.

באור 18: - הכנסות מדמי ניהול (המשך)

ה. הרכב הכנסות מדמי ניהול מקופות הגמל

	דמי ניהול			שיעור ממוצע של דמי ניהול		
	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
	2015	2014	2013	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח			אחוזים		
דמי ניהול מצבירה:						
מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים	34,118	32,775	30,826	0.75	0.80	0.93
מבטחים מרכזית לפיצויים	1,400	1,477	1,530	0.69	0.74	0.82
מבטחים - קופת גמל למטרות חופשה, חגים והבראה	881	757	657	2.00	2.00	2.00
מנורה מבטחים השתלמות	28,465	24,666	21,641	0.78	0.85	0.96
מנורה מרכזית לפיצויים	1,527	1,608	1,705	0.63	0.65	0.70
מור מנורה מבטחים	1,002	728	552	0.38	0.37	0.47
מנורה מבטחים אמיר - מסלול כללי	2,130	2,211	2,310	0.85	0.86	0.90
מנורה מבטחים משתתפת בפנסיה תקציבית	2,022	1,696	1,334	0.34	0.35	0.33
מנורה מבטחים יותר - מסלול ד'	6,383	6,443	6,432	0.90	0.92	0.98
מנורה מבטחים גמל בניהול אישי	10	1	1	0.32	0.50	0.47
מנורה מבטחים השתלמות בניהול אישי	24	8	5	0.33	0.50	0.47
רשף קופת גמל לתגמולים *)	694	--	--	0.23	--	--
הילה קופת גמל לתגמולים ולפיצויים *)	1,653	--	--	0.23	--	--
סה"כ דמי ניהול מצבירה	80,309	72,370	66,993			
דמי ניהול מדמי הגמולים:						
מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים	1,970	2,392	2,103	0.84	1.36	1.90
מור מנורה מבטחים	800	671	552	2.00	2.00	2.00
מנורה גמל אמיר - מסלול כללי	47	31	44	0.65	0.35	0.65
מנורה מבטחים יותר - מסלול ד'	149	181	243	1.20	1.59	1.95
סה"כ דמי ניהול מדמי הגמולים	2,966	3,275	2,942			
סה"כ דמי ניהול מקופות גמל	83,275	75,645	69,935			

*) החל מיום הרכישה, ראה באור 4 לעיל.

באור 18: - הכנסות מדמי ניהול (המשך)

ו. ההכנסה מהמסלולים מבטיחי התשואה מחושבת כפער שבין תשואה המובטחת לעמיתי המסלולים לבין התשואה בפועל. חלק מנכסי המסלולים מבטיחי התשואה צמודים למדד בסיס מסוים, וכאשר המדד נמוך ממדד הבסיס, שווי הנכס אינו יורד בהתאם. זכויות העמיתים ממודדות למועד הפקדת הכספים. לאור העובדה שמדד הבסיס של נכסי מסלולי מבטיחי התשואה שונה באופן משמעותי ממועדי ההפקדות למסלולים, עשוי להיווצר פער. בשנת 2015 הניב פער זה רווח של כ-6.6 מיליון ש"ח לחברה המנהלת (ב-2014 כ-1 מיליון ש"ח). מתאריך הדיווח ועד ליום החתימה על הדוחות הכספיים, הפער עומד על כ-6 מיליון ש"ח.

ז. החל משנת 2008, ניתן לגבות מנכסי המבוטחים והעמיתים הוצאות הנוגעות לביצוע השקעות בקרנות השקעה שונות והוצאות לצורך ביצוע השקעות בניירות ערך לא סחירים ובנדל"ן ובתקופה שמיום 1 בינואר, 2008 עד 31 במרס, 2014 גם הוצאות ישירות הנובעות מניהול השקעות של נכסי המבוטחים בחו"ל. ביום 1 באפריל, 2014 נכנסו לתוקף תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות) (תיקון מס' 2), התשע"ד-2014, במסגרת תיקון זה הותרה הוצאה בעד השקעה של קופת גמל בתעודות סל בישראל לפי מדדים שעליהם יורה הממונה על שוק ההון. כמו כן, הוארך תוקף הוראת השעה ביחס להוצאות ישירות הנובעות מניהול השקעות של הנכסים בחו"ל עד ליום 31 בדצמבר, 2017, ובמקביל הוגבל שיעור ההוצאות הישירות שיגבו מנכסי המבוטחים והעמיתים והנובעות מסוגים שונים של ניהול השקעות לשיעור של 0.25%.
בהמשך לתיקון לתקנות, בחודש יוני, 2014 פורסם תיקון הוראות החוזר המאוחד- ניהול נכסי השקעה (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), במסגרתו נקבעו באילו מדדים ותנאים תותר ההוצאה בעד השקעה של קופת גמל בתעודות סל בישראל. קביעה זו נועדה להסיר חסמים בתחומים או בענפים שבהם אין עדיין לגופים המוסדיים מומחיות מספקת, כמו במדדי מניות של חברות בינוניות וקטנות וענפי פעילות ייחודיים.
בפועל, במידה והשיעור המרבי של הוצאות ישירות יעלה על 0.25%, התיקון לתקנות כאמור לעיל עשוי לגרום להגדלה מסוימת בהוצאות שבהן נושאת החברה (ושעד כה נשאו בהן המבוטחים והעמיתים) ולפגוע ברווחיותה.

ח. דמי ניהול מעמיתים שהקשר עימם נותק ומנפטרים

תקנות דמי הניהול קובעות, כי בחשבונות של עמיתים שהקשר עימם נותק או של עמיתים שנפטרו, כעבור פרק הזמן שנקבע בתקנות לאיתור העמית המנותק או המוטבים לפי העניין, יופחתו דמי הניהול בגין חשבונות העמיתים הנ"ל ל-0.3% מהיתרה הצבורה במונחים שנתיים. במועד שבו חודש הקשר עם עמית שכזה ניתן יהיה לחזור ולגבות את שיעור דמי הניהול שנגבו מהעמית במועד ניתוק הקשר וכן את ההפרש בין דמי הניהול המופחתים הנ"ל (0.3%) לבין הנמוך מבין 0.5% או שיעור דמי הניהול שנגבו מהעמית במועד ניתוק הקשר.

באור 19: - נתונים אודות קרנות הפנסיה וקופות הגמל שבניהול החברה

א. היקף נכסים מנוהלים, תקבולים ותשלומים

	ליום 31 בדצמבר, 2015	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015	
	סך נכסים מנוהלים *)	תקבולים *)	תשלומים *)
		אלפי ש"ח	
קרן פנסיה חדשה מקיפה	75,751,423	9,770,834	2,284,040
קרן פנסיה חדשה כללית	1,011,813	204,765	20,580
מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים	4,634,670	753,193	417,423
מבטחים מרכזית לפיצויים	188,192	12,108	29,618
מבטחים קופת גמל למטרות חופשה, חגים והבראה	51,694	17,029	5,664
מנורה מבטחים השתלמות	4,071,452	1,257,999	434,662
מנורה מרכזית לפיצויים	232,177	7,651	20,900
מור מנורה מבטחים	304,239	97,139	14,242
מנורה מבטחים אמיר	691,552	15,230	67,400
מנורה מבטחים משתתפת פנסיה תקציבית	581,956	69,613	66,353
מנורה מבטחים יותר	4,952,960	73,395	249,406
מנורה מבטחים גמל בניהול אישי	7,050	5,964	116
מנורה מבטחים השתלמות בניהול אישי	8,160	3,727	943
רשף קופת גמל לתגמולים **)	620,330	24,770	18,057
הילה קופת גמל לתגמולים ולפיצויים **)	1,408,370	35,404	54,994
	94,516,038	12,348,821	3,684,398

	ליום 31 בדצמבר, 2014	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2014	
	סך נכסים מנוהלים *)	תקבולים *)	תשלומים *)
		אלפי ש"ח	
קרן פנסיה חדשה מקיפה	66,667,274	8,321,868	2,159,109
קרן פנסיה חדשה כללית	819,302	148,832	10,973
מנורה מבטחים תגמולים ופיצויים	4,276,821	175,939	235,643
מבטחים מרכזית לפיצויים	204,664	-	11,770
מבטחים קופת גמל למטרות חופשה, חגים והבראה	38,278	9,280	5,475
מנורה מבטחים השתלמות	3,255,946	547,512	259,962
מנורה מרכזית לפיצויים	244,575	-	15,095
מור מנורה מבטחים	223,261	33,605	3,654
מנורה מבטחים אמיר	717,539	10,468	23,386
מנורה מבטחים משתתפת פנסיה תקציבית	574,260	67,987	19,326
מנורה מבטחים יותר	4,969,353	23,228	123,659
מנורה מבטחים גמל בניהול אישי	1,207	1,251	-
מנורה מבטחים השתלמות בניהול אישי	5,307	4,610	-
	81,997,787	9,344,580	2,868,052

*) כולל מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה.
**) נתוני התקבולים והתשלומים מתייחסים לתקופה שמיום הרכישה ראה באור 4 לעיל.

באור 19: - נתונים אודות קרנות הפנסיה וקופות הגמל שבניהול החברה (המשך)

ב. העברות כספים *)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015		
	קרנות פנסיה	קופות גמל	סך הכל
		אלפי ש"ח	
העברה לקרנות/קופות מגופים אחרים			
העברות מחברות ביטוח	210,765	45,179	255,944
העברות מקרנות פנסיה	1,398,958	4,421	1,403,379
העברות מקופות גמל	112,160	1,145,239	1,257,399
סך כל העברות לקרנות/קופות	1,721,883	1,194,839	2,916,722
העברה מהקרנות/קופות לגופים אחרים			
העברות לחברות ביטוח	25,177	12,924	38,101
העברות לקרנות פנסיה	691,967	12,171	704,138
העברות לקופות גמל	14,561	537,476	552,037
סך כל העברות מהקרנות/קופות	731,705	562,571	1,294,276
העברות, נטו	990,178	632,268	1,622,446

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2014		
	קרנות פנסיה	קופות גמל	סך הכל
		אלפי ש"ח	
העברה לקרנות/קופות מגופים אחרים			
העברות מחברות ביטוח	133,993	40,323	174,316
העברות מקרנות פנסיה	824,424	2,521	826,945
העברות מקופות גמל	95,828	1,110,363	1,206,191
סך כל העברות לקרנות/קופות	1,054,245	1,153,207	2,207,452
העברה מהקרנות/קופות לגופים אחרים			
העברות לחברות ביטוח	12,733	8,842	21,575
העברות לקרנות פנסיה	657,742	18,515	676,257
העברות לקופות גמל	10,460	556,677	567,137
סך כל העברות מהקרנות/קופות	680,935	584,034	1,264,969
העברות, נטו	373,310	569,173	942,483

*) כולל מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה.

באור 19: - נתונים אודות קרנות הפנסיה וקופות הגמל שבניהול החברה (המשך)

ב. העברות כספים (המשך) *)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2013		
	קרנות פנסיה	קופות גמל	סך הכל
		אלפי ש"ח	
העברה לקרנות/קופות מגופים אחרים			
העברות מחברות ביטוח	103,578	20,994	124,572
העברות מקרנות פנסיה	657,412	365	657,777
העברות מקופות גמל	58,856	736,765	795,621
סך כל העברות לקרנות/קופות	819,846	758,124	1,577,970
העברה מהקרנות/קופות לגופים אחרים			
העברות לחברות ביטוח	57,352	6,463	63,815
העברות לקרנות פנסיה	490,697	9,649	500,346
העברות לקופות גמל	6,022	489,577	495,599
סך כל העברות מהקרנות/קופות	554,071	505,689	1,059,760
העברות, נטו	265,775	252,435	518,210

*) כולל מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה.

ג. להלן סכום הגרעון האקטוארי שחושב בקרנות הפנסיה שבניהול החברה ושיעור העדכון של היתרות למבוטחים והקצבה לפנסיונרים ולזכאים קיימים לפנסיה לפני קיזוז בשל חלוקת תשואה דמוגרפית שבוצעה במהלך השנה:

	מבטחים החדשה		מבטחים החדשה פלוס	
	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2015	2014	2015	2014
	אלפי ש"ח			
סך הגרעון האקטוארי למבוטחי הקרן ולמקבלי הקצבה בקרן	(388,551)	(340,741)	(2,989)	(5,039)
	%			
שיעור עדכון יתרות:				
מבוטחים *)	(0.51)	(0.51)	(0.43)	(0.21)
פנסיונרים	(0.51)	(0.51)	(1.00)	(4.34)
זכאים קיימים לפנסיה	(0.26)	(0.51)	0.48	2.17

*) שיעור עדכון יתרות המבוטחים במבטחים החדשה פלוס מתייחס למסלול יסוד בלבד.

באור 20: - רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
רווחים (הפסדים) מהשקעות פיננסיות, למעט ריבית, הפרשי הצמדה, הפרשי שער ודיבידנד בגין:			
נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד (א)	(1,103)	(6,278)	10,101
נכסים המוצגים כהלוואות וחייבים (ב)	(37,730)	(3,656)	85,902
	(38,833)	(9,934)	96,003
הכנסות ריבית והפרשי הצמדה מנכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	4,769	5,078	6,087
הכנסות ריבית והפרשי הצמדה מנכסים פיננסיים שאינם בשווי הוגן דרך רווח והפסד	226,548	227,247	225,584
	231,317	232,325	231,671
הכנסות ממזומנים ושווי מזומנים	33	236	779
הכנסות מדיבידנד	1,950	5,264	2,864
הכנסות מימון	63	388	148
	2,046	5,888	3,791
סך-הכל רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	194,530	228,279	331,465

(א) רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו בגין נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
שינויים בשווי הוגן נטו, לרבות רווח ממימוש:			
בגין נכסים שיועדו בעת ההכרה הראשונית לרווח והפסד	(1,103)	(6,278)	10,101

(ב) רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו בגין נכסים המוצגים כהלוואות וחייבים

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
רווחים (הפסדים) נטו ממימוש נכסים המוצגים כהלוואות וחייבים	(34,304)	(5,088)	86,054
עליות (ירידות) ערך נטו שנזקפו לרווח והפסד	(3,426)	1,432	(152)
סך הכל רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו בגין נכסים המוצגים כהלוואות וחייבים	(37,730)	(3,656)	85,902

באור 21: - עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

א. ההרכב:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
רכישת כיסויים ביטוחיים (ראה סעיף ב להלן)	12,725	11,839	14,963
הוצאות שסווגו מסעיף הוצאות הנהלה וכלליות	63,093	50,601	35,698
עמלות לסוכנים ודמי טיפול למנורה ביטוח - חברה קשורה (ראה באור 24ד)	94,380	89,188	99,633
עמלות הפצה לבנקים	4,656	3,637	2,953
הוצאות שיווק אחרות	10,707	6,750	6,136
השתתפות מנורה ביטוח - חברה קשורה בהוצאות השיווק של החברה (ראה באור 24ד)	(13,957)	(12,000)	(7,772)
סה"כ עמלות והוצאות שיווק	171,604	150,015	151,611
שינויים בהוצאות רכישה נדחות	(27,407)	(22,387)	(29,815)
סך הכל עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה	144,197	127,628	121,796

ב. רכישת כיסויים ביטוחיים

על-פי הסכמים שחתמה החברה עם מעסיקים וארגוני מעסיקים, החברה מממנת רכישת כיסויים ביטוחיים משלימים למבוטחים במבטחים החדשה. הכיסויים הביטוחיים נרכשים מחברות ביטוח, לרבות מנורה ביטוח - חברה קשורה (כיסויים ממנורה ביטוח נרכשים לפי הוראות הסכמי הטבות שנערכו בעבר ועומדים עדיין בתוקפם). בנוסף, במסגרת חלק מההסכמים, נקבע כי החברה תשיב למבוטחים המועסקים על-ידי אותם מעסיקים ו/או למבוטחים החברים באיגודים מקצועיים, חלק מדמי הניהול אותם היא גובה ממבטחים החדשה וממבטחים החדשה פלוס, בדרך של הגדלת צבירת מבוטחים אלה בקרנות הפנסיה.

סכום החזר דמי הניהול לקרנות הפנסיה בגין המבוטחים הנ"ל, מוצג בקיזוז מההכנסות מדמי הניהול (ראה באור 18ג לעיל).

באור 22: - הוצאות הנהלה וכלליות

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
שכר עבודה ונלוות	161,132	139,302	121,126
אחזקת משרד	2,676	3,830	3,028
אחזקת מבנים	13,307	12,719	12,274
שירותים מקצועיים	7,322	6,262	4,819
פחת	2,951	3,187	4,291
הוצאות מחשוב	50,866	52,161	46,687
אחזקת רכב	12,741	11,299	9,848
דוחות ועיבודים	17,284	19,723	14,177
אחרות	12,840	7,375	6,071
דמי תפעול	10,148	8,749	7,367
השתלמויות וכיבודים	1,996	1,581	1,546
ביטוחים	1,092	810	575
שכר דירקטורים	786	902	575
השתתפות בהוצאות קבוצת מנורה מבטחים (ראה באור 24ד להלן)	28,901	26,484	29,492
	324,042	294,384	261,876
בניכוי סכומים שסווגו לסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	(63,093)	(50,601)	(35,698)
סך הכל הוצאות הנהלה וכלליות	260,949	243,783	226,178

באור 23: - הוצאות מימון

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
הוצאות מימון בגין התחייבויות המוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד	193	1,827	1,376
עמלות בנקים והוצאות מימון אחרות	541	933	1,128
סה"כ הוצאות מימון	734	2,760	2,504

באור 24: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין צדדים קשורים

העסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים מתבצעות במהלך העסקים הרגיל ובמחירי שוק.

א. יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים נכללו בדוחות על המצב הכספי בסעיפים הבאים:

		ליום 31 בדצמבר			
		2015		2014	
	ראה באור	בעל שליטה (החברה האם)	בעלי עניין וצדדים קשורים אחרים	בעל שליטה (החברה האם)	בעלי עניין וצדדים קשורים אחרים
		אלפי ש"ח			
חייבים ויתרות חובה					
קופות גמל - דמי ניהול לקבל	9	-	5,678	-	6,267
מנורה הסתדרות המהנדסים	9	-	481	-	558
מנורה מבטחים ניהול תיקי השקעות בע"מ	9	-	6	-	16
התחייבויות:					
מנורה ביטוח	24ד	-	15,659	-	13,101
מבטחים החדשה	24ט	-	19,782	-	17,560
מבטחים החדשה פלוס	24ט	-	11	-	231
החברה האם	24ח	963	-	196	-
מנורה פיננסיים	24ז	-	75	-	146

ב. הטבות לאנשי מפתח ניהוליים

שכר בגין העסקת אנשי מפתח ניהוליים כולל:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
	2015		2014		2013	
	מס' אנשים	אלפי ש"ח	מס' אנשים	אלפי ש"ח	מס' אנשים	אלפי ש"ח
דירקטורים	5	547	5	619	5	585
מנהל כללי	1	2,486	1	2,173	1	2,366

באור 24: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין צדדים קשורים (המשך)

ג. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015:

	ראה באור	בעל שליטה (החברה האם)	בעלי עניין וצדדים קשורים אחרים
		אלפי ש"ח	
כלולות בסעיף הכנסות והוצאות מימון			
דמי ניהול קרנות פנסיה, נטו	18	-	447,108
דמי ניהול קופות גמל	18	-	83,275
הכנסות אחרות מקופות הגמל	24ה	-	5,500
הכנסות אחרות ממנורה ביטוח	-	-	128
כלולות בסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות			
דמי טיפול למנורה ביטוח	24ד	-	7,000
השתתפות מנורה ביטוח בהוצאות שיווק של החברה	24ד	-	(13,957)
רכישת כיסויים ביטוחיים משלימים למבוטחי מבטחים החדשה ממנורה ביטוח	24ד	-	12,725
עמלות לסוכן קשור	-	-	5,333
כלולות בסעיף הנהלה וכלליות			
הוצאות בגין שרותי מחשוב של מנורה ביטוח	24ד	-	50,879
השתתפות בהוצאות, נטו - מנורה ביטוח	24ד	-	27,293
פרמיות ביטוח למנורה ביטוח	24ד	-	1,036
השתתפות החברה בהוצאות מנורה החזקות - חברה אם	24ח	1,608	-

באור 24: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין צדדים קשורים (המשך)

ג. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2014:

	ראה באור	בעל שליטה (החברה האם)	בעלי עניין וצדדים קשורים אחרים
		אלפי ש"ח	
כלולות בסעיף הכנסות והוצאות מימון			
דמי ניהול קרנות פנסיה, נטו	18	-	417,970
דמי ניהול קופות גמל	18	-	75,645
הכנסות אחרות מקופות הגמל	24ה	-	5,985
הכנסות אחרות ממנורה ביטוח	-	-	224
הוצאות מימון לחברות קשורות	-	-	86
כלולות בסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות			
דמי טיפול למנורה ביטוח	24ד	-	7,596
השתתפות מנורה ביטוח בהוצאות שיווק של החברה	24ד	-	(12,000)
רכישת כיסויים ביטוחיים משלימים למבוטחי מבטחים החדשה ממנורה ביטוח	24ד	-	11,839
עמלות לסוכן קשור	-	-	5,203
כלולות בסעיף הנהלה וכלליות			
הוצאות בגין שרותי מחשוב של מנורה ביטוח	24ד	-	52,753
השתתפות בהוצאות, נטו - מנורה ביטוח	24ד	-	26,368
פרמיות ביטוח למנורה ביטוח	24ד	-	1,026
השתתפות החברה בהוצאות מנורה החזקות - חברה אם	24ח	236	-

באור 24: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין צדדים קשורים (המשך)

ג. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2013:

	ראה באור	בעל שליטה (החברה האם)	בעלי עניין וצדדים קשורים אחרים
		אלפי ש"ח	
כלולות בסעיף הכנסות והוצאות מימון			
דמי ניהול קרנות פנסיה, נטו	18	-	386,223
דמי ניהול קופות גמל	18	-	69,935
הכנסות אחרות מקופות הגמל	24ה	-	5,745
הכנסות אחרות ממנורה ביטוח	-	-	191
הוצאות מימון לחברות קשורות	-		1,031
כלולות בסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות			
דמי טיפול למנורה ביטוח	24ד	-	6,710
השתתפות מנורה ביטוח בהוצאות שיווק של החברה	24ד	-	(7,772)
רכישת כיסויים ביטוחיים משלימים למבוטחי מבטחים החדשה ממנורה ביטוח	24ד	-	14,963
עמלות לסוכן קשור	-	-	6,191
כלולות בסעיף הנהלה וכלליות			
הוצאות בגין שרותי מחשוב של מנורה ביטוח	24ד	-	44,666
השתתפות בהוצאות, נטו - מנורה ביטוח	24ד	-	29,176
פרמיות ביטוח למנורה ביטוח	24ד	-	1,949
השתתפות בהוצאות, נטו - מנורה פיננסיים	24ז	-	316
השתתפות החברה בהוצאות מנורה החזקות - חברה אם	24ח	40	-

באור 24: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין צדדים קשורים (המשך)

ד. מנורה ביטוח

להלן יובאו פרטים בדבר התקשרויות והסדרים בין החברה לבין מנורה ביטוח:

1. השתתפות בהוצאות בגין שירותים
החברה משלמת למנורה ביטוח בעבור שירותים המתקבלים במהלך העסקים השוטף של החברה. במסגרת השירותים המתקבלים נכללים בעיקר שרותי מיחשוב, ניהול השקעות ו-Back Office, ניהול סיכונים, ייעוץ בתחום ה-SOX ודוברות. עוד נקבע בין הצדדים כי כל אחד מהצדדים ישלם עבור תשלומים שהוציא הצד השני לטובת הפעילות העסקית שלו (כגון הוצאות פרסום, רווחה, שכר עובדים המושאלים לצד השני וכו'). התשלום בגין השתתפות בהוצאות מבוצע לפי מפתחות חלוקת עלויות שהוסכמו ביחס לכל סוג שירותים בנפרד.

2. שירותי תיווך ושיווק באמצעות סוכני מנורה ביטוח

מנורה ביטוח מעניקה לחברה שירותי תיווך ושיווק באמצעות סוכניה (להלן - סוכני מנורה ביטוח). החברה משלמת למנורה ביטוח בעבור שירותים אלה ביחס לקרנות הפנסיה את סכומי העמלות אותם משלמת מנורה ביטוח לסוכניה (עמלת הנפרעים ועמלות הרכישה), וכן השתתפות בהוצאותיה השוטפות של מנורה ביטוח המתייחסות לתפעול תפוקת הפנסיה של סוכני מנורה ביטוח בשיעור של 1.5% מסכומי הגבייה השוטפת (הנפרעים) שמועברים, והחל משנת 2013 (לאור תחילת מתן השירותים לסוכני מנורה ביטוח (למעט שיווק, גביה ותשלום עמלות), ביחס למבוטחים והמצטרפים לקרנות הפנסיה באמצעותם, במישרין על ידי החברה, ולא באמצעות מנורה ביטוח) ואילך - בניכוי סך שנתי של 5 מיליון ש"ח. החל משנת 2015 משלמת החברה למנורה ביטוח סך שנתי של 7 מיליון ש"ח בגין שירותים אלה בתוספת של 0.3% מסכומי הגבייה השוטפת (הנפרעים) שמועברים באמצעות מנורה ביטוח. החל ממחצית 2015 משתתפת החברה בהוצאותיה השוטפות של מנורה ביטוח בגין תפוקת קופות הגמל של סוכני מנורה ביטוח באופן יחסי לתפוקת יתר המוצרים הפיננסיים שמשווקים על ידי סוכני מנורה ביטוח.

3. השתתפות מנורה ביטוח בהוצאות החברה בגין עובדי השיווק

החברה מעסיקה ביחד עם מנורה ביטוח עובדים משותפים. מאחר ועיקר עיסוקם הוא עבור החברה, ומטעמי נוחות תפעולית, מלוא שכרם, בגין עבודתם עבור החברה ועבור מנורה ביטוח, משולם על ידי החברה. החברה מקבלת ממנורה ביטוח החזר הוצאות לפי שיעור העסקתם היחסי במנורה ביטוח מתוך שכרם לרבות תקורות.

4. רכישת פוליסות ביטוח

החברה רוכשת ממנורה ביטוח פוליסות ביטוח לכיסוי אחריות דירקטורים ונושאי משרה, אחריות מקצועית, נאמנות, אש, רכוש, חבות מעבידים וצד ג'.

החברה רוכשת ממנורה ביטוח פוליסות ביטוח לאובדן כושר עבודה והרחבות ביטוחיות למבוטחי הקרן, לפי הוראות הסכמי הטבות שנערכו בעבר ועומדים עדיין בתוקפם.

החברה רוכשת ממנורה ביטוח, עבור מבטחים החדשה פלוס (שנושאת בעלות זו), ביטוח משנה לכיסויי נכות ומוות הניתנים למבוטחי מבטחים החדשה פלוס שחלים עליהם מסלולי ביטוח הכוללים כיסויים כאמור.

באור 24: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין צדדים קשורים (המשך)

ד. מנורה ביטוח (המשך)

5. ערבויות לטובת עמיתי המסלולים מבטיחי התשואה

מנורה ביטוח העמידה ערבויות לטובת עמיתי המסלולים מבטיחי התשואה בקופות הגמל שבניהול החברה, להבטחת התחייבות החברה כלפיהם לשיעור תשואה מובטח - תשואה שנתית ריאלית נטו (לאחר דמי ניהול) של לפחות 5.5% - 4.5%, מדי שנה ולכל שנה בנפרד (דהיינו, אין התחשבנות משנה לשנה). ההיקף של הערבויות מתייחס, לתאריך הדיווח, לצבירה בסך כולל של כ-4.7 מיליארד ש"ח. כנגד הבטחת התשואה קיימת התחייבות האוצר של מדינת ישראל לקבלת 89%-75% מהכספים בקופה והפקדתם אצלו בפיקדון צמוד למדד בתנאי הצמדה בתוספת ריבית של 5.95% - 4.95% לשנה, בהתאם למסלולים. בנוסף לאמור, נתנה מנורה ביטוח ערבויות דומות להבטחת קרן ההשקעות של העמיתים במסלול שאינו מבטיח תשואה וזאת לטובת עמיתים שהצטרפו לקופה עד לשנת 1994 ולגבי הפקדותיהם הנומינליות עד לחודש ינואר, 2009.

ה. מנורה הסתדרות המהנדסים

להלן יובאו פרטים בדבר התקשרויות והסדרים בין החברה לבין מנורה הסתדרות המהנדסים:

1. השתתפות בהוצאות בגין שירותי שיווק

החברה מעניקה למנורה הסתדרות המהנדסים שירותי ניהול לפעילות השוטפת של מנורה הסתדרות המהנדסים מול מערך ההפצה הבנקאי ביחס לקרן ההשתלמות המנוהלת על ידי מנורה הסתדרות המהנדסים (להלן - "אומגה"), וכן מסייעת למנורה הסתדרות המהנדסים בשיווק אומגה באמצעות אנשי אגף השיווק המועסקים על ידי החברה.

2. שירותי תפעול ושירות לקוחות

החברה מעניקה למנורה הסתדרות המהנדסים את מלוא שירותי הניהול והתפעול, לרבות שירות לקוחות טלפוני ע"י המוקד הטלפוני של החברה ושירותי קבלת קהל בסניפי חטיבות החברה ברחבי הארץ, הנדרשים לניהול קרן ההשתלמות שבניהולה, למעט שירותי התפעול אשר ניתנים למנורה הסתדרות המהנדסים על ידי הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן - "הבנק הבינלאומי"). החברה נושאת במלוא ההוצאות בגין שירותים אלו, והיא זכאית לתקבול בשיעור שנתי של 0.3% מנכסי אומגה בניכוי תשלום בגין שרותי התפעול שניתנים כאמור על ידי הבנק הבינלאומי ועלות ניהול ההשקעות לאומגה.
החל מחודש ינואר, 2014 מקבלת מנורה הסתדרות המהנדסים את מלוא שירותי התפעול מהחברה, בין בעצמה ובין באמצעות הבנק הבינלאומי, והחל מאותו המועד זכאית החברה לתקבול בשיעור שנתי של 0.3% מנכסי אומגה, והיא נושאת בתשלום לבנק הבינלאומי מאמצעיה שלה.
החל מיום 1 ביוני, 2014 חל שינוי בתנאי ההתקשרות שבין החברה לבין מנורה הסתדרות המהנדסים, כך שגובה התשלום שהחברה זכאית לקבל הופחת לכדי סכום קבוע מראש לסך של 5.5 מיליון ש"ח לשנה. בחודש נובמבר, 2015 הוארכה ההתקשרות הנ"ל לתקופה שעד ליום 31 בדצמבר, 2021, ולאחר מכן תוארך ל-7 שנים נוספות, אלא אם מי מהצדדים הודיע כי הוא לא מעונין בהארכת תוקף ההתקשרות כאמור.

באור 24: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין צדדים קשורים (המשך)

ו. אורות

אורות מונתה על ידי החברה לשמש כסוכן ההסדר עבור עובדי החברה, כנגד קבלת דמי תפעול חודשיים מהחברה בהתאם למספר העובדים המטופלים על ידי אורות.
כמו כן משמשת אורות כסוכנות הסדר המטפלת, בין היתר, במפעלים מסוימים שעובדיהם מבוטחים בקרנות הפנסיה ו/או קרנות ההשתלמות שבניהול החברה.

ז. מנורה פיננסים

להלן יובאו פרטים בדבר התקשרויות והסדרים בין החברה לבין מנורה פיננסים:

רכישת פוליסות ביטוח

מנורה פיננסים הינה חברת האם של מנורה הסתדרות המהנדסים, ועד לתום שנת 2013 היתה חברת האם של מנורה גמל. מנורה פיננסים רוכשת עבור חברות בנות שלה פוליסות ביטוח מטריה לכיסוי אחריות דירקטורים ונושאי משרה ולאחריות מקצועית, וחברות בנות שלה נושאות בחלק יחסי מעלות רכישת הפוליסות. מאחר שהחברה נושאת בכל הוצאות מנורה הסתדרות המהנדסים, נושאת החברה בחלק היחסי הרלבנטי למנורה הסתדרות המהנדסים מהוצאות אלו.

ח. החברה האם

החברה נושאת ב-45% מהוצאות החברה האם בגין מיתוג היכל הספורט ביד אליהו (הנקרא היכל מנורה מבטחים) וב-50% מעלות העסקת יו"ר החברה האם, שמשמש במקביל כיו"ר החברה.

ט. הכנסות מקרנות פנסיה וקופות גמל

החברה המנהלת, קרנות הפנסיה וקופות הגמל, מהוות ישות משפטית אחת.
החברה המנהלת גובה מקרנות הפנסיה ומקופות הגמל דמי ניהול (ראה באור 18).

י. שיפוי וביטוח דירקטורים ונושאי משרה

תקנון ההתאגדות של החברה מאפשר שיפוי וביטוח של דירקטורים ונושאי משרה על-פי דין. בהתאם לכך, קבעה החברה מדיניות שיפוי והחליטה לבטח את אחריותם של דירקטורים ונושאי משרה והכל כפוף להוראות הדין ולהגבלות נוספות.

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
סכום ההוצאות עבור ביטוח דירקטורים ונושאי משרה	1,036	1,026	1,865

באור 24:- יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

יא. הטבות לאנשי מפתח ניהוליים

1. מדיניות תגמול לנושאי משרה בכירה בחברה

דירקטוריון החברה אישר בחודש דצמבר, 2014 עדכון של תוכנית תגמול לנושאי משרה לבעלי תפקיד מרכזי בחברה (ובכלל זה לנושאי המשרה), שאושרה ביוני, 2014, וזאת לאחר קבלת המלצות מועדת התגמול. תכנית התגמול כוללת ארבעה רבדים של תגמול: (1) שכר בסיס; (2) תנאים נלווים; (3) בונוס; ו-(4) תגמול טווח ארוך (יחידות תגמול) (להלן - מדיניות התגמול הכוללת). מדיניות התגמול תחול לגבי נושאי משרה אשר הוגדרו על ידי דירקטוריון החברה והיא אינה כוללת דירקטורים.

מודל הבונוס כולל שלושה שלבים, אשר הראשון שבהם הינו קביעת סכום הבונוס הכולל אשר יחולק בשנה מסוימת (להלן - "תקציב הבונוס"), השלב השני הינו חלוקת הבונוס לנושאי המשרה והשלב השלישי הינו התאמת התגמול לביצוע יעדי הרווח של הקבוצה.

(א) שלב א' - קביעת תקציב הבונוס

בכל שנה, ייקבע יעד רווח ממוצע של החברה לפני מס בנטרול אירועים חריגים שאינם בשליטת החברה, מענקים, רווחי השקעות והוצאות מימון נטו, הן בגין ניהול הנוסטרו של החברה והן בגין מרווח קופות הגמל מבטיחות התשואה. מדידת השגת יעד הרווח תתבצע על ידי חישוב ממוצע משוקלל של רווחי החברה, על פני שלוש שנים, כאשר לכל שנה יינתן שיעור אחר במשקל חישוב יעד הרווח, על פי הטבלה שלהלן (כפוף להוראות הטמעה בשנתיים הראשונות):

שנה	משקל
X - השנה בגינה משולם הבונוס	50%
X-1	30%
X-2	20%

תנאי הסף לחלוקת בונוס בשנה מסוימת הינם:

1. עמידה בתנאי הסף לחלוקת מענקים בחברה האם;
2. עמידה ביעד רווח של החברה (לפי החישוב שלעיל) בשיעור של 85% לפחות, כאשר עד 85% מיעד הרווח, לא ישולם בונוס (למעט בונוס, אשר יוחלט על ידי המנכ"ל, למצטיינים בשיעור של עד 40% מתקציב הבונוס) ומעל 85% מיעד הרווח יוקצב לצורך חלוקת בונוס סכום השווה למכפלה של הסכום המצטבר של מענקי המטרה לבעלי תפקיד מרכזי הנכללים בתכנית (להלן: "תקציב הבסיס") באחוז העמידה ביעד הרווח המשוקלל (על פי ביצוע בפועל ביחס ליעד הרווח המשוקלל) ועד לתקרה של 150% מסך תקציב הבסיס במקרה של ביצועים עודפים;
3. תשואה ריאלית חיובית (לפחות בגובה האינפלציה) עבור החוסכים, לפי ממוצע משוקלל של 3 השנים האחרונות (50% שנה נמדדת, 30% שנה שלפניה ו-20% שנה שלישית), בהתאם לתיק משוקלל (ביחס לנכסים צבורים בתחילת השנה) של קרן י' שבניהול מנורה ביטוח והמסלול הכללי של "מבטחים החדשה" שבניהול החברה (בנטרול תשואה הנובעת מאג"ח מיועדות ו/או מאיזון אקטוארי).

באור 24: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין צדדים קשורים (המשך)

יא. הטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

1. מדיניות תגמול לנושאי משרה בכירה בחברה (המשך)

(ב) שלב ב' - חלוקת הבונוס לנושאי המשרה

על מנת לחלק את סל הבונוס בין נושאי המשרה, ייקבע לכל נושא משרה פוטנציאל בונוס (להלן - בונוס מטרה) עבור עמידה מדויקת (100%) ביעדים ביחס לאותו נושא משרה כמפורט להלן, ובונוס מקסימלי, והכל כנגזרת של מספר משכורות.

נושאי המשרה יימדדו על ביצועים ברמות מידה שונות - החברה, האגף וביצועים אישיים על פי הערכת מנהל.

לכל נושא משרה ייקבעו רמות המדידה, הרכיבים הרלוונטיים והמשקל לכל רכיב. יצוין כי לא ייקבעו יותר מחמישה רכיבים לנושא משרה ולא יינתן משקל נמוך מ-10% לרכיב. בין היתר חלוקת המשקולות בין רמת החברה, רמת היחידה (עסקית/מקצועית) והערכת מנהל, ייקבעו בהתאם למידת החשיבות וההשפעה של נושא המשרה על פעילות החברה.

הבונוס יחושב עבור כל רכיב בנפרד, כאשר לכל רכיב ייקבע סולם ציונים לפיו יחושב הבונוס. סך הבונוסים שיחושבו בגין כל אחד מהרכיבים יהווה את הבונוס הכולל.

סכומי הבונוס לא ייחשבו כחלק מהשכר ולא תבוצענה בגינו הפרשות סוציאליות.

דירקטוריון החברה יהיה אמון על תהליכי הפיקוח והבקרה של מדיניות התגמול, כאשר הבונוס יחושב בהתאם לעקרונות אשר אושרו כאמור ויובא לאישור המנכ"ל, ועדת התגמול והדירקטוריון. בעת אישור הבונוס על ידי ועדת התגמול והדירקטוריון כאמור, יוצג מידע מפורט בנוגע לאופן חישוב סל הבונוס וחלוקתו לנושאי המשרה השונים.

(ג) שלב ג' - התאמת התגמול לביצוע יעדי הרווח של הקבוצה

סל הבונוס של נושאי המשרה בשנה קלנדרית מסוימת, ייקבע על ידי מכפלה של הסכום המצטבר של בונוס המטרה לבעלי תפקיד מרכזי הנכללים בתכנית באחוז העמידה ביעד הרווח המשוקלל (על פי ביצוע בפועל ביחס ליעד הרווח המשוקלל) ועד לתקרה של 150% מסך תקציב הבסיס במקרה של ביצועים עודפים.

(ד) ביחס להסכמים קיימים תחול מדיניות התגמול כדלקמן:

- הסכמי תגמול שאושרו בחברה לפני 25 בדצמבר, 2013 יותאמו להוראות מדיניות התגמול עד לסוף שנת 2016;
- הסכמי תגמול שאושרו בין 25 בדצמבר, 2013, ל-30 ביוני, 2014, יותאמו בהתאם להוראות מדיניות התגמול עד לסוף שנת 2014;
- הוראות מדיניות התגמול לא יחולו על זכויות שנצברו למועסק על ידי החברה לפני ה-1 ביולי, 2014.

באור 24: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין צדדים קשורים (המשך)

יא. הטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

2. הקצאת יחידות תגמול למנכ"ל החברה

(א) פרטי התוכנית

במסגרת תוכנית תגמול כוללת, הוקצו למנכ"ל החברה יחידות תגמול בתנאים המפורטים להלן. דירקטוריון החברה יהיה מופקד על ניהול תוכנית הענקת יחידות התגמול במסגרת תוכנית התגמול הכוללת, ועל כל הפעולות שתהיינה נדרשות לשם כך, לרבות קביעת זהות הניצעים, הענקת יחידות תגמול נוספות לניצעים נוספים, בהתאם להוראות תוכנית יחידות התגמול או בשונה מהוראותיה לגבי ניצעים ספציפיים, וכן על כל עניין אחר הדרוש לשם הסדרת ההענקות לניצעים, וכן ניהול, הבהרה ויישום תוכנית הענקת יחידות התגמול.

יחידות התגמול הינן יחידות לצורך חישוב התגמול הכספי (ברוטו) המגיע לניצע במועד מימוש יחידות התגמול בלבד, ואינן מהוות אופציות ו/או זכות כלשהיא לרכוש ניירות ערך כלשהם של מי מחברות הקבוצה ו/או אילו מהזכויות הצמודות למי ממניות חברות הקבוצה.

הסכום אשר ישולם לניצע בגין מימוש איזו מבין יחידות התגמול, יחושב על פי ההפרש בין מחיר המימוש של כל יחידת תגמול לבין מחיר הבסיס של כל יחידת תגמול, כשהוא מוכפל במספר יחידות התגמול הממומשות (להלן - סכום התגמול). מחיר הבסיס של כל יחידת תגמול יהיה ממוצע מחיר מניית מנורה מבטחים החזקות, שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל-אביב, 90 יום לפני מועד אישור הדירקטוריון את התוכנית. מחיר המימוש יהא מחיר הנעילה של מניית מנורה מבטחים החזקות בבורסה, ביום המימוש (ואם יום המימוש אינו יום מסחר, אזי ביום המסחר הראשון שלאחר יום המימוש). הסכום אשר ישולם לניצע בגין מימוש יחידות התגמול הינו סכום "ברוטו", וכל מס מכל מין וסוג שהוא אשר יחול על התשלום בגין יחידות התגמול, ו/או שהחברה תהיה חייבת לנכות על פי כל דין, יחול על הניצע.
יחידות התגמול יבשילו במספר מנות, על פני ארבע שנים ממועד אישור דירקטוריון החברה את הענקת יחידות התגמול (דהיינו: מיום 29 בדצמבר, 2010), כאשר המנה הראשונה בשיעור של 50% תובשל בחלוף שנתיים, 25% בחלוף שלוש שנים ו-25% הנותרים בחלוף ארבע שנים. כל מנה תהא ניתנת למימוש בתוך שנה ממועד הבשלתה, כאשר לאחר חלוף המועד האחרון למימוש יחידות התגמול ביחס לכל מנה, לא יהיה הניצע זכאי לממש את יחידות התגמול מכוח אותה מנה, או לזכות כלשהי מכוחן.
בתכנית נקבעו הוראות בדבר מימוש יחידות התגמול במקרה של התפטרות, פיטורין, פרישה, סיום יחסי עובד-מעביד מחמת נכות/מוות, וכן התאמות של יחידות התגמול עקב חלוקת מניות הטבה, חלוקת דיבידנד והצעת זכויות במנורה מבטחים החזקות וכן בשל אירועים נוספים אשר הדירקטוריון יקבע, אם יקבע לפי ישקול דעתו, מנגנוני התאמה, לפי העניין.

(ב) השווי ההוגן של האופציות הוערך ביום ההענקה תוך שימוש במודל הבינומי. סך שווי ההטבה למנכ"ל החברה, בגין הענקת יחידות התגמול כאמור היה כ-2,178 אלפי ש"ח, על פני ארבע שנים, המוכר על פני תקופת ההבשלה הצפויה.

עד למועד סילוק ההתחייבות, מדדה החברה מחדש את השווי ההוגן של ההתחייבות בכל מועד דיווח, כאשר השינויים בשווי ההוגן הוכרו בדוח על הרווח או הפסד ורווח כולל אחר.

באור 24: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין צדדים קשורים (המשך)

יא. הטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

2. הקצאת יחידות תגמול למנכ"ל החברה (המשך)

להלן טבלה המציגה את הנתונים אשר שימשו במדידת השווי ההוגן של האופציות:

	תוכנית 2010
תשואת דיבידנד (%)	-
תנודתיות צפויה במחיר המניה (%)	30.5% - 24.66%
שיעור ריבית חסרת סיכון (%)	1.5% - 0.9%
משך החיים החזוי של יחידות התגמול (שנים)	0 - 2
מחיר מימוש (ש"ח)	47.10
מחיר מניה (ש"ח)	43.13

3. תוכנית להקצאת יחידות תגמול למנכ"ל החברה

(א) תנועה במהלך השנה:

	2015	2014
	יחידות תגמול	
לתחילת השנה	25,206	50,411
שפקעו השנה	(25,206)	(25,205)
לסוף השנה	-	25,206

(ב) בחודש דצמבר, 2015 פקעה האופציה ללא תמורה.

באור 25: - ניהול סיכונים

א. כללי

החברה פועלת במגזרי הפעילות של קרנות פנסיה, ניהול קופות גמל וניהול מסלולי קופות גמל מבטיחות תשואה. פעילויות החברה חושפות אותה לסיכונים הבאים: סיכוני שוק, סיכוני נזילות, סיכוני אשראי וסיכונים תפעוליים.

ב. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים

מדיניות ניהול הסיכונים של החברה מכוונת להבטיח חשיפה מבוקרת לסיכונים אלה, תוך עמידה בדרישות הרגולטוריות ומגבלות סיכון שנקבעו מראש ושמירה על יעדיה העסקיים של החברה ועל איתנותה הפיננסית. מנורה ביטוח מספקת שירותי ניהול השקעות וניהול סיכונים לחברה במסגרת הסכם מתן שירותים בין החברות. בחברה מכהנת מנהלת סיכונים שתפקידה לנהל את מערך ניהול הסיכונים וליישם שיטות מקובלות לניהול סיכונים המתאימות לצרכיה העסקיים של החברה וקרנות הפנסיה וקופות הגמל שבניהולה ובהתאמה גם לדרישות הממונה. מנהלת הסיכונים של החברה הינה מנהלת הסיכונים הראשית של הקבוצה (קבוצת מנורה מבטחים כוללת, בין היתר, את החברה, מנורה החזקות, מנורה ביטוח ושומרה חברה לביטוח - להלן "הקבוצה").

ניהול הסיכונים הינו פעילות חוצת-ארגון המבוססת על שלושה קווי הגנה:

- הגורמים העסקיים אשר נוטלים את הסיכונים, אחראים לזיהוי, הערכה ניטור ודיווח הסיכונים המובנים בפעילותם ובמערכות המשמשות אותם, לרבות הגדרת בקרות בתהליכים ונהלים פנימיים. הגורמים העסקיים נעזרים ביחידות תומכות הכוללות: אקטואריה, כספים, מערכות מידע ותחום ניהול הסיכונים.
- תחום ניהול סיכונים אחראי על גיבוש מסגרת ניהול סיכונים, פיתוח כלים ושיטות להערכת הסיכונים לחשיפות הקיימות והפוטנציאליות. תחום ניהול סיכונים הינו יחידה בלתי תלויה בגורמים העסקיים נוטלי הסיכון ומשתף פעולה עם יחידות האקטואריה החשבות וההשקעות.
- הביקורת הפנימית אשר מבקרת באופן בלתי תלוי תהליכים פנימיים וכן עוקבת אחר תיקון ליקויים שזוהו.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

1. מדיניות ניהול סיכונים פיננסיים (שוק, אשראי ונזילות)

אחריות ניהול הסיכונים הפיננסיים מתחלקת בין בעלי תפקידים ופונקציות בארגון. החל בדירקטוריון, אגף השקעות, תחום ניהול סיכונים, מחלקת מחקר ודרוג ומחלקת דיווח ובקרה (Middle Office), כולם במנורה ביטוח.
הנהלת החברה מיישמת את מדיניות ההשקעות וניהול הסיכונים שאושרה בדירקטוריון, במסגרתה לא מבוצעות השקעות בנכסים שאינם סחירים (למעט בפיקדונות בנקאיים).
מחלקת דיווח ובקרה באגף השקעות של מנורה ביטוח (Middle Office) מנטרת באופן שוטף את המגבלות, מתריעה על חריגות, ומדווחת, על פי העניין, לאגף השקעות ולאגף כספים. פירוט לגבי סוגי הסיכונים הפיננסיים בתיק הנכסים של החברה, החשיפות אליהם ומבחני רגישות לשינויים בגורמי סיכון מוצג בסעיף 2 להלן.

2. ניהול סיכונים תפעוליים

לפי הגדרה מקובלת הסיכון התפעולי מתייחס להפסד שנובע מכשל או אי התאמה של תהליכים, אנשים או מערכות פנימיות או כתוצאה מאירוע חיצוני לארגון.

החברה נקטה בפעולות שונות בתחום ניהול הסיכונים התפעוליים:

- ערכה תכנית DRP/BCP (Disaster Recovery Plan) להקמה מחדש של המערכות המיכוניות במקרה של אירוע חיצוני קטסטרופאלי שיפגע במשרדיה;
- החברה ביצעה במהלך 2015 הערכת סיכונים לביקורת הפנימית במטרה לגבש תכנית ביקורת רב שנתית. הבחינה בוצעה בשיתוף עם תחום ניהול סיכונים. המתודולוגיה לבחינת תהליכי העבודה הינה ממוקדת סיכונים, מתוך הכרה כי קיומם והאפקטיביות של תהליכי ביקורת ובקרה פנימית עשויים להפחית את הסיכונים התפעוליים.
- בחברה קיימת (במסגרת השירותים שמספקת מנורה ביטוח), וכמתחייב, בין היתר מהוראות הרגולטור, יחידת אבטחת מידע לטיפול בסיכוני אבטחת מידע. הוגדרה תכנית לניהול סיכוני IT (מערכות מידע) עפ"י דרישות חוזר ניהול טכנולוגיות. נבנתה מתודולוגיה לניהול סיכוני IT והוצפו סיכונים וליקויים מהותיים, כמו כן הוכנה תכנית לטיפול בסיכונים וליקויים שנמצאו.
- במסגרת יישום חוזר ניהול טכנולוגיות המידע הוגדרו יעדי בקרה ע"פ ה-COBIT. יעדי הבקרה משתנים מעת לעת על ידי הנהלת אגף מערכות מידע.
- במסגרת יישום הוראות סעיף 404 לחוק "Sarbanes-Oxley" בהתאם להנחיות המפקח, בוצע תהליך של הערכת הסיכונים הקשורים לדיווח הכספי ולגילוי נאות, נקבעו הבקרות שמטרתן למנוע או לצמצם את אותם סיכונים, ונותחו פערי בקרה. במסגרת זאת, אימצה החברה את מודול הבקרה הפנימית של ה-COSO, המהווה מסגרת מוגדרת ומוכרת להערכת הבקרה הפנימית.

  בשנת 2013 המסגרת המושגית של ה- COSO עודכנה. העדכון הבהיר את דרישות אפקטיביות הבקרה הפנימית, עידכן את רלוונטיות המודל לשינויים בסביבה העסקית והרחיב את השימוש במודל באמצעות הרחבת יעדי הבקרה התפעולית ובקרות על הדיווח הכספי.
- קיים מנגנון לבדיקה, אכיפה וציות לחוקים תקנות ורגולציות לחברה. במסגרת המנגנון אושרה תכנית אכיפה פנימית בדירקטוריון החברה.

בכוונת החברה להמשיך לנתח ולאחד את ממצאי סקרי הסיכונים התפעוליים השונים במטרה לזהות את הסיכונים המהותיים ולקבוע תכנית אפקטיבית להגברת הבקרות התפעוליות והפחתת הסיכונים התפעוליים.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. דרישות חוקיות

תהליך ניהול הסיכונים בחברה מונחה על ידי דרישות רגולטוריות הרלוונטיות לתחומי הפעילות השונים שפורסמו בשנים האחרונות, ואוחדו במסגרת החוזר המאוחד פרק 10, הכוללות חובת מינוי מנהל סיכונים שתפקידיו העיקריים:

- לוודא קיומם של תהליכים לזיהוי הסיכונים הביטוחיים והפיננסיים המהותיים הגלומים בנכסים המוחזקים כנגד חסכונות העמיתים ובנכסים אחרים של קרן הפנסיה והגלומים בהתחייבויות ביטוח של קרן הפנסיה אשר עשויים להשפיע באופן מהותי זכויות העמיתים ועל חוסנו הפיננסי של הגוף המוסדי.
- כימות החשיפה והערכת ההשפעה הפוטנציאלית של הסיכונים המהותיים שזוהו, בין היתר, באמצעות תרחישים ובכלל זה תרחישי קיצון.
- בחינת מידת התאמת החשיפות בפועל של קרנות הפנסיה וקופות גמל למדיניות ניהול הסיכונים.

דרישות רגולטוריות לעניין ניהול סיכונים כוללות בין היתר:

- דרישה לקביעת מדיניות חשיפה לסיכונים, תקרות חשיפה, נהלים וכלים למדידה ולבקרת סיכונים.
- הוראות בנושא ניהול סיכוני אשראי.
- הוראות בנושאים ספציפיים בתחום סיכונים תפעוליים: מעילות והונאות סיכוני ציות, ניהול, טכנולוגיות מידע, אבטחת מידע, בקרה על דיווח כספי (SOX), תוכנית להמשכיות עסקית והתאוששות מאסון (BCP/DRP).
- הוראות הנוגעות לדרישות הון מינימליות מהחברה וכן דרישות הנזילות.

ד. סיכוני שוק

1. הגדרת סיכוני שוק

סיכון שוק הוא הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של נכסים פיננסיים ושל התחייבויות פיננסיות ישתנו כתוצאה משינויים במחירי שוק. סיכוני שוק כוללים, בין היתר, סיכונים הנובעים משינויים בעקומי הריבית, בשערי מניות, במדד ובמטבע חוץ.

2. מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק

להלן ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינוי במשתנים אלה על הרווח (הפסד) הכולל לתקופה. ניתוח הרגישות הינו ביחס לנכסים הפיננסיים בגין משתנה הסיכון הרלבנטי נכון לכל מועד דיווח, ובהנחה שכל שאר המשתנים האחרים קבועים. כך, למשל, השינוי בריבית הינו בהנחה, שכל הפרמטרים האחרים לא השתנו. תוצאות מבחני הרגישות מבוססות על ההנחות הבאות:

- השינויים במשתנים הינם ביחס לערך הפנקסני של הנכסים וההתחייבויות.
- כמו כן, הונח שהשינויים האמורים אינם משקפים ירידת ערך פרמננטית של נכסים המוצגים בעלות מופחתת או של השקעות פיננסיות ולפיכך, במבחני הרגישות שלהלן, לא נכללו בגין נכסים אלו הפסדים מירידת ערך.
- מבחני הרגישות, מביאים לידי ביטוי השפעות ישירות בלבד ללא השפעות עקיפות.
- יצוין גם כי הרגישויות אינן ליניאריות, כך ששינויים גדולים או קטנים יותר ביחס לשינויים שמתוארים להלן אינם בהכרח אקסטרפולציה פשוטה של השפעת אותם שינויים.
- תוצאות מבחני הרגישות מוצגות נטו לאחר ניכוי השפעת המס.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני שוק (המשך)

2. מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2015:

	שיעור השינוי בשיעור הריבית (א)		השקעה במכשירים הוניים (ב)		שיעור השינוי במדד		שיעור השינוי בשע"ח של מטבע חוץ	
	+1%	-1%	+10%	-10%	+1%	-1%	+10%	-10%
	אלפי ש"ח							
רווח (הפסד) כולל	(3,988)	4,287	4,409	(4,409)	(241)	241	448	(448)

ליום 31 בדצמבר, 2014:

	שיעור השינוי בשיעור הריבית (א)		השקעה במכשירים הוניים (ב)		שיעור השינוי במדד		שיעור השינוי בשע"ח של מטבע חוץ	
	+1%	-1%	+10%	-10%	+1%	-1%	+10%	-10%
	אלפי ש"ח							
רווח (הפסד) כולל	(3,425)	3,727	4,255	(4,240)	(381)	381	729	(729)

(א) ניתוח הרגישות ביחס לשינוי בריבית הינו גם ביחס למכשירים בריבית קבועה וגם ביחס למכשירים בריבית משתנה. ביחס למכשירים בריבית קבועה ניתוח הרגישות נעשה ביחס לשוויו ההוגן של המכשיר שערכו הפנקסני מוצג על פי שוויו ההוגן. בגין מכשירים בריבית משתנה החשיפה הינה ביחס לתזרים המזומנים מהמכשיר הפיננסי. לצורך חישוב ניתוח הרגישות נלקח בחשבון שינוי בריבית מתחילת השנה גם לגבי נכסים שנרכשו במהלך השנה. סכום הנכסים המושפעים מסיכון ריבית ישיר הינו כ-197 מיליוני ש"ח (שנה קודמת כ-149 מיליוני ש"ח).

(ב) השקעות במכשירים שאין להם תזרים קבוע, או שלחילופין, לחברה אין מידע ביחס לתזרים זה.

(ג) במסגרת מבחני הרגישות למדד ולשע"ח נלקחו גם מכשירים פיננסיים שאינם פריטים כספיים.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני שוק (המשך)

2. מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק (המשך)

פירוט הנכסים וההתחייבויות של החברה בחלוקה לבסיסי הצמדה

	ליום 31 בדצמבר, 2015				
	ללא הצמדה	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	פריטים לא פיננסיים ואחרים	סך הכל
			אלפי ש"ח		
נכסים:					
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	-	-	-	58,918	58,918
הוצאות רכישה נדחות	-	-	-	206,896	206,896
רכוש קבוע	-	-	-	7,337	7,337
חייבים ויתרות חובה	9,839	-	-	4,897	14,736
השקעות פיננסיות:					
נכסי חוב סחירים	54,044	140,282	1,583	-	195,909
נכסי חוב שאינם סחירים	-	4,513,568	-	-	4,513,568
מניות	50	-	574	-	624
אחרות	65,142	989	4,928	-	71,059
סך הכל השקעות פיננסיות	119,236	4,654,839	7,085	-	4,781,160
מזומנים ושווי מזומנים	98,489	-	93	-	98,582
סך כל הנכסים	227,564	4,654,839	7,178	278,048	5,167,629
סך כל ההון	-	-	-	346,482	346,482
התחייבויות:					
התחייבויות בגין מסים שוטפים	-	4,153	-	-	4,153
התחייבויות בגין מסים נדחים	-	-	-	7,487	7,487
התחייבויות בשל הטבות לעובדים	-	-	-	3,057	3,057
זכאים ויתרות זכות	91,795	-	-	-	91,795
מנורה מבטחים ביטוח	15,659	-	-	-	15,659
התחייבות בגין רכישת פעילות	-	-	-	9,625	9,625
התחייבויות לעמיתי מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה	-	4,689,371	-	-	4,689,371
סך כל ההתחייבויות	107,454	4,693,524	-	20,169	4,821,147
סך כל ההון וההתחייבויות	107,454	4,693,524	-	366,651	5,167,629
סך הכל חשיפה מאזנית	120,110	(38,685)	7,178	(88,603)	-

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני שוק (המשך)

2. מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק (המשך)

פירוט הנכסים וההתחייבויות של החברה בחלוקה לבסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2014

	ללא הצמדה	בהצמדה למדד	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	פריטים לא פיננסיים ואחרים	סך הכל
			אלפי ש"ח		
נכסים:					
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	-	-	-	59,506	59,506
הוצאות רכישה נדחות	-	-	-	179,489	179,489
רכוש קבוע	-	-	-	5,997	5,997
נכסי מסים שוטפים	-	1,532	-	-	1,532
חייבים ויתרות חובה	10,396	-	-	4,347	14,743
השקעות פיננסיות:					
נכסי חוב סחירים	36,910	109,041	1,592	-	147,543
נכסי חוב שאינם סחירים	-	4,559,641	-	-	4,559,641
מניות	641	-	1,197	-	1,838
אחרות	57,347	916	8,893	-	67,156
סך הכל השקעות פיננסיות	94,898	4,669,598	11,682	-	4,776,178
מזומנים ושווי מזומנים	102,254	-	19	-	102,273
סך כל הנכסים	207,548	4,671,130	11,701	249,339	5,139,718
סך כל ההון	-	-	-	303,450	303,450
התחייבויות:					
התחייבויות בגין מסים נדחים	-	-	-	5,255	5,255
התחייבויות בשל הטבות לעובדים	-	-	-	2,838	2,838
זכאים ויתרות זכות	73,299	2,344	-	-	75,643
מנורה מבטחים ביטוח	13,101	-	-	-	13,101
התחייבות בגין רכישת פעילות	-	-	-	9,432	9,432
התחייבויות לעמיתי מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה	-	4,729,999	-	-	4,729,999
סך כל ההתחייבויות	86,400	4,732,343	-	17,525	4,836,268
סך כל ההון וההתחייבויות	86,400	4,732,343	-	320,975	5,139,718
סך הכל חשיפה מאזנית	121,148	(61,213)	11,701	(71,636)	-

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני שוק (המשך)

2. מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק (המשך)

פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים:

	ליום 31 בדצמבר, 2015					
	נסחרות במדד ת"א 100	נסחרות במדד מניות היתר	לא סחיר	בחו"ל	סך הכל	% מסה"כ
			אלפי ש"ח			
ענף משק						
בינוי ונדל"ן	-	49	-	575	624	100.00
סך הכל	-	49	-	575	624	100.00

	ליום 31 בדצמבר, 2014					
	נסחרות במדד ת"א 100	נסחרות במדד מניות היתר	לא סחיר	בחו"ל	סך הכל	% מסה"כ
			אלפי ש"ח			
ענף משק						
מסחר ושירותים	-	-	292	-	292	15.89
בינוי ונדל"ן	-	44	-	1,197	1,241	67.52
השקעה ואחזקות	15	290	-	-	305	16.59
סך הכל	15	334	292	1,197	1,838	100.00

ה. סיכוני נזילות

סיכון נזילות הינו הסיכון שהחברה תידרש לממש את נכסיה במחיר נחות על מנת לעמוד בהתחייבויותיה. צורך אפשרי לגיוס מקורות באופן בלתי צפוי ובזמן קצר עשוי לחייב מימוש נכסים משמעותי באופן מהיר ומכירתם במחירים שלא בהכרח ישקפו את שווי השוק שלהם.

מתוך יתרת הנכסים של החברה, סך של כ-239 מיליון ש"ח הינם נכסים סחירים, הניתנים למימוש מיידי. על פי כללי ההשקעה, על החברה להחזיק בנכסים נזילים, כהגדרתם בתקנות ההון, בסכום שלא יפחת מ-50% מההון הנדרש.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכוני נזילות (המשך)

מועדי פרעון עתידיים

הטבלאות להלן מרכזות את מועדי הפירעון המשוערים של סכומי ההתחייבויות הפיננסיות של החברה. היות שמדובר בסכומים שכוללים את תשלומי הריבית העתידיים, הרי שאין התאמה בינם לבין יתרות ההתחייבויות הפיננסיות בדוח על המצב הכספי.

מועדי הפירעון של התחייבויות פיננסיות נכללו על בסיס מועדי הפרעון החוזיים. בחוזים בהם הצד שכנגד רשאי לבחור את עיתוי התשלום של סכום, ההתחייבות נכללת על בסיס המועד המוקדם ביותר שבו החברה יכולה להידרש לשלם את ההתחייבות.

ליום 31 בדצמבר, 2015:

	עד שנה	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 5 שנים ועד 10 שנים	מעל 10 שנים ועד 15 שנים	מעל 15 שנים	ללא מועד פרעון	סה"כ
				אלפי ש"ח			
התחייבויות פיננסיות	2,562	7,063	-	-	-	-	9,625

ליום 31 בדצמבר, 2014:

	עד שנה	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 5 שנים ועד 10 שנים	מעל 10 שנים ועד 15 שנים	מעל 15 שנים	ללא מועד פרעון	סה"כ
				אלפי ש"ח			
התחייבויות פיננסיות	-	4,470	4,962	-	-	-	9,432

ו. סיכוני אשראי

סיכון אשראי מתבטא באי הוודאות ביכולתו של לווה או מנפיק לעמוד בהתחייבויותיו לחברה. סיכון זה בא לידי ביטוי בשתי צורות:

1. במחיר השוק של נכס החוב - המחיר מבטא את הערכת השוק לגבי יכולתה של החברה המנפיקה לעמוד בהתחייבויותיה ולכן סיכון האשראי בא לידי ביטוי במרווח הריבית בהשוואה לנכס חוב זהה שהונפק ע"י הממשלה ומוגדר, לעניין זה, כחסר סיכון. ככל שהשוק מעריך כי סיכון האשראי עולה, המרווח שבו נסחר נכס החוב בשוק מתרחב וערכו יורד, ולהפך.
2. בהפסד ההשקעה שייגרם במקרה של חדלות פירעון - כתוצאה מחוסר יכולתו של המנפיק לעמוד בהתחייבויותיו לתשלום קרן ו/או ריבית.

כמו כן ריכוז חשיפות אשראי בין אם לתאגיד או קבוצת תאגידים, או בין אם למספר תאגידים שחוסנם הפיננסי עלול להיות מושפע באופן דומה מתנאים כלכליים או אחרים כגון ענף פעילות, אזור גאוגרפי וכדומה עלול ליצור סיכון לריכוז אשראי.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ו. סיכוני אשראי (המשך)

1. חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם:

ליום 31 בדצמבר, 2015:

	סחירים *)	שאינם סחירים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
בארץ	194,326	4,513,568	4,707,894
בחו"ל	1,583	-	1,583
סך הכל נכסי חוב	195,909	4,513,568	4,709,477

ליום 31 בדצמבר, 2014:

	סחירים *)	שאינם סחירים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
בארץ	145,952	4,559,641	4,705,593
בחו"ל	1,591	-	1,591
סך הכל נכסי חוב	147,543	4,559,641	4,707,184

*) נכסי חוב סחירים מסווגים לקטגוריית מוחזקים למסחר ומוצגים בשווי הוגן.
ראה גם פירוט הנכסים בחלוקה לדירוגים להלן.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ו. סיכוני אשראי (המשך)

2. פירוט נכסי חוב בחלוקה לדירוגים:

א. נכסי חוב

	דירוג מקומי (*)				
	ליום 31 בדצמבר, 2015				
	AA ומעלה	BBB עד A	נמוך מ-BBB	לא מדורג	סך הכל
	אלפי ש"ח				
נכסי חוב בארץ					
נכסי חוב סחירים					
אגרות חוב ממשלתיות	102,764	-	-	-	102,764
אגרות חוב קונצרניות	69,053	14,235	539	7,735	91,562
סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ	171,817	14,235	539	7,735	194,326
נכסי חוב שאינם סחירים					
פיקדון (חשכ"ל)	4,084,669	-	-	-	4,084,669
אגרות חוב קונצרניות	190,442	80,192	-	751	271,385
פיקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים	93,852	648	-	-	94,500
נכסי חוב אחרים	14,798	13,514	-	34,702	63,014
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בארץ	4,383,761	94,354	-	35,453	4,513,568
סך הכל נכסי חוב בארץ	4,555,578	108,589	539	43,188	4,707,894
מתוכם - נכסי חוב בדירוג פנימי (**)	3,356	20	-	-	3,376

(*) כל דירוג כולל בתוכו את הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.
(**) נכסי החוב בדירוג פנימי אינם מדורגים ע"י חברה חיצונית.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ו. סיכוני אשראי (המשך)

2. פירוט נכסי חוב בחלוקה לדירוגים: (המשך)

א. נכסי חוב (המשך)

	דירוג מקומי (*)				
	ליום 31 בדצמבר, 2014				
	AA ומעלה	BBB עד A	נמוך מ-BBB	לא מדורג	סך הכל
	אלפי ש"ח				
נכסי חוב בארץ					
נכסי חוב סחירים					
אגרות חוב ממשלתיות	81,225	-	-	-	81,225
אגרות חוב קונצרניות	29,347	25,800	1,481	8,099	64,727
סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ	110,572	25,800	1,481	8,099	145,952
נכסי חוב שאינם סחירים					
פיקדון (חשכ"ל)	4,115,224	-	-	-	4,115,224
אגרות חוב קונצרניות	194,268	91,052	77	39	285,436
פיקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים	94,702	1,150	-	57	95,909
נכסי חוב אחרים	12,545	42,012	-	8,515	63,072
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בארץ	4,416,739	134,214	77	8,611	4,559,641
סך הכל נכסי חוב בארץ	4,527,311	160,014	1,558	16,710	4,705,593
מתוכם - נכסי חוב בדירוג פנימי (**)	-	19,169	-	-	19,169

	דירוג בינלאומי (*)				
	ליום 31 בדצמבר, 2015				
	A ומעלה	BBB	נמוך מ-BBB	לא מדורג	סך הכל
	אלפי ש"ח				
נכסי חוב סחירים בחו"ל					
אגרות חוב קונצרניות	-	1,583	-	-	1,583

	דירוג בינלאומי (*)				
	ליום 31 בדצמבר, 2014				
	A ומעלה	BBB	נמוך מ-BBB	לא מדורג	סך הכל
	אלפי ש"ח				
נכסי חוב סחירים בחו"ל					
אגרות חוב קונצרניות	-	1,591	-	-	1,591

(*) כל דירוג כולל בתוכו את הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

(**) נכסי החוב בדירוג פנימי אינם מדורגים ע"י חברה חיצונית.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ו. סיכוני אשראי (המשך)

2. פירוט נכסי חוב בחלוקה לדירוגים: (המשך)

ב. סיכוני אשראי בגין נכסים אחרים

	דירוג מקומי (*)				
	ליום 31 בדצמבר, 2015				
	AA ומעלה	BBB עד A	נמוך מ-BBB	לא מדורג	סך הכל
	אלפי ש"ח				
חייבים	-	-	-	14,736	14,736
מזומנים ושווי מזומנים	98,582	-	-	-	98,582

	דירוג מקומי (*)				
	ליום 31 בדצמבר, 2014				
	AA ומעלה	BBB עד A	נמוך מ-BBB	לא מדורג	סך הכל
	אלפי ש"ח				
חייבים	-	-	-	14,743	14,743
מזומנים ושווי מזומנים	102,273	-	-	-	102,273

(*) כל דירוג כולל בתוכו את הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

3. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב פיננסיים סחירים ושאינם סחירים:

	ליום 31 בדצמבר, 2015			ליום 31 בדצמבר, 2014		
	סיכון אשראי מאזני		סיכון חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני		סיכון חוץ מאזני
	אלפי ש"ח	% מסה"כ	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	% מסה"כ	אלפי ש"ח
ענף משק						
תעשיה	11,280	0.24	-	15,440	0.33	-
בינוי ונדל"ן	60,092	1.28	2,274	69,522	1.48	2,274
מסחר ושירותים	170,734	3.63	2,459	160,974	3.42	8,589
בנקים	219,952	4.67	-	196,672	4.18	-
שירותים פיננסיים	25,848	0.55	-	26,288	0.56	-
חיפושי גז ונפט	1,560	0.03	-	1,689	0.04	-
השקעה ואחזקות	32,578	0.68	-	40,150	0.84	-
	522,044	11.08	4,733	510,735	10.85	10,863
אג"ח מדינה ופיקדון חשכ"ל	4,187,433	88.92	-	4,196,449	89.15	-
סך הכל	4,709,477	100.00	4,733	4,707,184	100.00	10,863

באור 26: - התחייבויות תלויות

א. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות

בשנים האחרונות ניכר גידול משמעותי בהיקף הבקשות לאישור תובענות ייצוגיות המוגשות נגד החברה ובכמות התובענות שהוכרו כיצוגיות. זאת, כחלק מגידול כללי של בקשות לאישור תובענות כייצוגיות בכלל, לרבות כנגד חברות העוסקות בתחומי העיסוק של החברה, אשר נובע בעיקרו מחקיקת חוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006 (להלן - "חוק תובענות ייצוגיות"). מגמה זו מגדילה באופן מהותי את פוטנציאל החשיפה של החברה להפסדים במקרה של אישור תביעה ייצוגית כנגדה.

בקשה לאישור תובענה כייצוגית ניתן להגיש בתביעה מהסוג כמפורט בחוק האמור או בעניין שנקבע בהוראת חוק מפורשת אחרת כי ניתן להגיש בגינה תובענה ייצוגית. יצוין, כי החל משנת 2006, ההגדרה של תביעה שבגינה ניתן להגיש בקשה לאישורה כייצוגית כלפי החברה, הינה הגדרה רחבה הכוללת כל עניין שבין חברה ללקוח, בין אם הצדדים התקשרו בעסקה ובין אם לאו. על מנת שבקשה לאישור תובענה ייצוגית תאושר על התובע הייצוגי להוכיח, בין היתר: (1) קיומה של עילת תביעה אישית (2) כי העילה מבוססת דיה כדי כך שמתקיים סיכוי לכאורה לזכיית התובע בתביעתו (3) כי עילת התביעה מעוררת שאלה מהותית של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה המיוצגת וקיימת אפשרות סבירה שהשאלות המשותפות יוכרעו לטובת הקבוצה (4) התובענה הייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת לבירור המחלוקת (5) התאמת התובע ובא כוחו לייצג את הקבוצה המיוצגת.

בקשות לאישור תובענות כייצוגיות מוגשות באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות. ההליך הדיוני בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות נחלק לשני שלבים עיקריים: ראשית, שלב הדיון בבקשה לאישור התובענה כייצוגית (להלן - "בקשת האישור" ו- "שלב האישור", בהתאמה). במידה ובקשת האישור נדחית באופן חלוט - תם שלב הדיון ברמה הייצוגית. על החלטה בשלב האישור ניתן להגיש בקשת רשות ערעור לערכאות הערעור. בשלב השני, במידה ובקשת האישור מתקבלת, תתברר התובענה הייצוגית לגופה (להלן - "שלב התובענה כייצוגית"). על פסק דין בשלב התובענה כייצוגית ניתן להגיש ערעור לערכאות הערעור.

במסגרת המנגנון לפי חוק תובענות ייצוגיות קיימים, בין היתר, גם הסדרים ספציפיים לעניין הסכמי פשרה, הן בשלב האישור והן בשלב התובענה כייצוגית, וכן הסדרים לעניין הסתלקות התובע מבקשת האישור או מהתובענה הייצוגית.

בבקשות לאישור תובענות כייצוגית אשר בהם, להערכת הנהלת החברה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("MORE LIKELY THAN NOT") כי טענות ההגנה של החברה תתקבלנה וההליך ידחה (לגופו או, במקרה של תובענה ייצוגית, ידחה בית המשפט את אישורה כייצוגית), לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים. בהליכים אשר בהם, יותר סביר מאשר לא ("MORE LIKELY THAN NOT") כי טענות ההגנה של החברה, כולן או חלקן ידחו, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה. בהליכים אשר מצויים בשלב ראשוני ולא ניתן להעריך את סיכויי ההליך, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים (ראה סעיף 26ב להלן). במקרה בו, במי מההליכים יש לחברה נכונות לפשרה, נכללה הפרשה בגובה הנכונות לפשרה, וזאת אף אם יותר סביר מאשר לא (" MORE LIKELY THAN NOT") כי טענות ההגנה של החברה תתקבלנה או שההליך מצוי בשלב ראשוני שבו לא ניתן להעריך את סיכויי ההליך.
יצוין, כי לעניין באור זה, תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית תיחשב כמהותית אם הסכום הנתבע בה, עולה על סך של 15 מיליוני ש"ח.

באור 26: - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות:

מס"ד	תאריך ועדכון [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים	סכום התביעה [3]
1.	07/2014 מחוזי - מרכז	עמותות וארגונים הפועלים עבור אוכלוסיית הפנסיונרים נ' מבטחים פנסיה וגמל וחברות מנהלות נוספות.	העלאת דמי הניהול שמשלמים פנסיונרים לדמי הניהול המרביים המותרים על פי הדין (0.5% מהיתרה הצבורה), תוך ניצול היותם של הפנסיונרים "קהל שבוי" שמנוע מלנייד את צבירתו לקרנות פנסיה אחרות, וזאת בשעה שעמיתים פעילים משלמים בממוצע דמי ניהול נמוכים משמעותית (כ-0.3% מהיתרה הצבורה וכ-2% מההפקדות השוטפות שלהם). עוד נטען, כי המשיבות אינן מגלות לעמיתיהן, כי מיד לכשיהפכו לפנסיונרים יועלו דמי הניהול שהם ישלמו לנתבעות לדמי הניהול המרביים. עילות תביעה: שימוש לרעה ובחוסר תום הלב בזכות חוזית, התנהלות קרטליסטית של המשיבות, הפרת חובות נאמנות וזהירות כלפי עמיתי המשיבות, הפרת חובת הגילוי כלפי העמיתים, תנאי מקפח בחוזה אחיד, עשיית עושר ולא במשפט והפרת חובה חקוקה. סעדים מבוקשים: (א) השבת דמי הניהול העודפים שנגבו מחברי הקבוצה שלא כדין בצירוף ריבית והצמדה (ב) לחייב את המשיבות להפחית את דמי הניהול הנגבים מן הפנסיונרים, כך שלא יעלו על דמי הניהול שנגבו טרם יציאתו של כל אחד מהם לפנסיה (ג) לאסור על המשיבות להעלות את דמי הניהול ביחס לכל עמית בסמוך לפני יציאתו לפנסיה.	כל מי שהינם עמיתים בקרן פנסיה חדשה מקיפה, וזכאים לקבל פנסיית זקנה ו/או יהיה זכאים לקבל בעתיד פנסיית זקנה.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה הגישה תגובתה לבקשה. יצוין, כי במסגרת תשובה לתגובה, הוסיפו התובעים לראשונה טענה כי הנתבעות לא שלחו לעמיתים, ערב יציאתם לפנסיה, הודעה על העלאת דמי ניהול וזאת, לפי הטענה, בניגוד לדין.	כ- 48 מיליון ש"ח לכלל הנתבעות.
2.	10/2014 מחוזי - מרכז	עמיתה בקרן פנסיה נ' מבטחים פנסיה וגמל.	העלאת דמי הניהול לדמי הניהול מרביים עקב סיום עבודה אצל מעסיק, ללא מתן הודעה מוקדמת בכתב למבקשת. עילות תביעה: הפרת חובה חקוקה (תקנה 53ב(א) לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964); הפרת חובת הנאמנות והשליחות; הפרת חובת הגילוי הרחבה המוטלת על המשיבה מכוח חובת תום הלב; עשיית עושר שלא במשפט; רשלנות; הפרת חוזה; הפרת חובת תום הלב והטעיה. סעדים מבוקשים: (א) השבת דמי הניהול העודפים שנגבו מחברי הקבוצה שלא כדין; (ב) פיצוי חברי הקבוצה בסכום הפסד התשואה בגין דמי הניהול שנגבו ביתר; (ג) פיצוי של כל אחד מחברי הקבוצה בגין פגיעה באוטונומיה בסך של 100 ש"ח; (ד) פיצוי מיוחד לתובעת ושכר טרחה לעורכי הדין המייצגים.	כל מי שהמשיבה העלתה לו את דמי הניהול ללא משלוח הודעה מוקדמת בדבר אותה העלאה, וזאת החל ממועד הצטרפותו כעמית ועד למועד מתן פסק דין סופי בתובענה.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה הגישה תגובתה לבקשה. בהמלצת בית המשפט פנו הצדדים לגישור.	לא כומת.

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 26: - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך ועדכון [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים	סכום התביעה [3]
3.	12/2014 בי"ד אזורי לעבודה- ב"ש	עמיתה בקרן פנסיה נ' מבטחים פנסיה וגמל.	השבת כספי פיצויים למעסיק לאחר מתן הודעה למבקשת, אשר לא הגישה תביעה לבית הדין לעבודה, שכן סברה שהיא זכאית לכספי הפיצויים לאור היותה כפופה, לטענתה, לצו הרחבה פנסיית חובה, אשר בהתאם לסעיף 8 בו, כספי רכיב הפיצויים לא ניתנים להחזר למעביד למעט במקרים חריגים, שלא התקיימו לטענתה בעניינה. עילות תביעה: הפרת צו הרחבה פנסיה חובה והפרת חוזר גמל 2003/5 (ויוזכר שעסקינן בעמיתה בקרן פנסיה). סעדים מבוקשים: (א) תשלום מלוא רכיב סכום הפיצויים שהושב על ידי המשיבה למעסיקים, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית; (ב) להורות על פסיקת שכר טרחה למבקשת ולעורכי הדין המייצגים.	כל מי שהיו מבוטחים בקרן הפנסיה שבניהול המשיבה בהתאם לצו הרחבה פנסיה חובה, בתקופה שמיום 1 בינואר, 2008 ואילך, שלא חל עליהם הסכם קיבוצי, שסיימו את עבודתם במועד כלשהו בשבע השנים האחרונות ושעונים על התנאים המצטברים הבאים: מעסיקם דרש להחזיר לו את רכיב הפיצויים; מעסיקם לא הציג בפני המשיבה פסק דין השולל את זכאותם לפיצויים; המשיבה דרשה מהם להמציא פסק דין על זכאותם או הוכחה על הגשת התביעה על ידם בתוך 60 ימים מיום פנייתה אליהם; הם לא המציאו כתב תביעה שכזה או פסק דין; המשיבה השיבה למעסיק את רכיב הפיצויים.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. תובענה דומה הוגשה כמפורט בסעיף 4 להלן והדיון בהן אוחד. החברה הגישה תגובתה לבקשה.	לא כומת.

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 26: - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך ועדכון [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים	סכום התביעה [3]
4.	01/2015 בי"ד אזורי לעבודה- ת"א	עמית בקרן פנסיה נ' מבטחים פנסיה וגמל.	עילת התובענה דומה לעילה שבתובענה המפורטת בסעיף 3 לעיל. יצוין כי המבקש אינו אומד את הנזק הצפוי לקבוצה המיוצגת ו/או את גודלה של הקבוצה.	כל מי שהיו מבוטחים בקרן הפנסיה שבניהול המשיבה בשבע השנים שלפני מועד הגשת התובענה, אשר המשיבה החזירה כספי פיצויים מקופת הפנסיה שלהם, למעסיקם, בניגוד לדין.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. תובענה דומה הוגשה כמפורט בסעיף 3 להלן והדיון בהן אוחד. החברה הגישה תגובתה לבקשה.	כ-3 מיליון ש"ח בגין חברי הקבוצה שהועסקו על ידי המעסיק של המבקש; ביחס ליתרת חברי הקבוצה, לא הוערך.

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 26: - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים		סכום התביעה [3]
5.	03/2015 מחוזי - ת"א	עמית בקרן פנסיה "מבטחים החדשה" נ' מבטחים פנסיה וגמל.	העלאת דמי הניהול לדמי ניהול מרביים מבלי שנוהל עמו מו"מ ו/או הוצע לו לנהל מו"מ ביחס לגובה דמי הניהול שייגבו ממנו. זאת, בשעה שבתקנון קרן הפנסיה נקבע רק שיעור דמי הניהול המרביים ולא נקבעו בו קריטריונים לעניין דמי הניהול שיגבו בפועל, מתי יגבו דמי ניהול נמוכים יותר מהממוצע או דמי ניהול מרביים. עילות תביעה: הפרת חובת הנאמנות והזהירות שחבה המשיבה כלפי חברי הקבוצה מכוח חוק הפיקוח על מוצרים פיננסים (קופות גמל), התשס"ה-2005, קביעת דמי ניהול שרירותיים ללא הסמכה בתקנון הקרן, הפרת תקנון הקרן, הפרת חוזר הממונה, עשיית עושר שלא במשפט, רשלנות וגזל לפי פקודת הנזיקין, הפרת סעיף 46 לחוק החוזים, הפרת חובת תום הלב המוגברת. סעדים המבוקשים: להורות על שינוי דמי הניהול בכל הקופות המנוהלות על ידי המשיבה לדמי הניהול הממוצעים הנגבים על ידי המשיבה, השבת דמי הניהול העודפים שנגבו מחברי הקבוצה לפי השיעור הממוצע שגבתה הקופה, חיוב המשיבה לקבוע בתקנון את גובה דמי הניהול בהם יחויבו העמיתים בהתקיים אחד מהמקרים המתוארים בחוזר הממונה או בהיעדר מו"מ, חיוב המשיבה להודיע מראש לעמיתים מה יהיו דמי הניהול במצב של היעדר מו"מ.	עמיתי קופות הגמל המנוהלות על ידי המשיבה, שנגבו מהם דמי ניהול הגבוהים מן הממוצע, בהתקיים אחד מהתנאים המופיעים בחוזר גופים מוסדיים 2012-9-22 "דמי ניהול במכשירי החיסכון הפנסיוני" או במצב שבו שונו דמי הניהול בלא לקיים עמם מו"מ טרם ההעלאה.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה הגישה תגובתה לבקשה.		כ-20 מיליון ש"ח.

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 26: - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך ועדכון [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים	סכום התביעה [3]
6.	09/2015 מחוזי - ת"א	עמית בקרן הפנסיה נ' מבטחים פנסיה וגמל וכנגד 4 חברות מנהלות נוספות.	גביית דמי ניהול גבוהים בהרבה מן הראוי, בשל כך שהנתבעות חולקות את דמי הניהול עם הסוכנים וכשהן משלמות לסוכנים שיעור מדמי הניהול הנגבים על ידן, ובכך לפי הטענה, הן גורמות לסוכנים להימצא בניגוד עניינים, תוך הפרת חובת הנאמנות שלהן כלפי חברי הקבוצה. עילות התביעה: הפרת חובת הנאמנות שהן חבות מכוח חוק הגמל; פעולה בניגוד אינטרסים מול הסוכנים; הפרת תקנון הקרן; רשלנות וגזל לפי פקודת הנזיקין; עשיית עושר ולא במשפט וחוסר תום לב בקיום חוזה. סעדים מבוקשים: סעד הצהרתי לפיו הנתבעות חייבות לשנות את הסדר התגמול עם הסוכנים ולהתאימו לחוק; קביעת דמי הניהול הנכונים ואת העמלה הראויה שיש לשלם לסוכנים וחיוב הנתבעות בהחזרת דמי הניהול שנגבו על ידן ביתר.	עמיתי קופות הגמל המנוהלות על ידי הנתבעות שנגבו מהם דמי ניהול תוך מתן עמלה לסוכנים הנגזרת מגובה דמי הניהול.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה הגישה בקשה לסילוק על הסף של התביעה והבקשה לאישורה כייצוגית כנגדה, בטענה של חוסר יריבות בינה לבין מי שמתיימר להיות תובע ייצוגי בתביעה כנגדה, אך אינו נמנה על עמיתי קרנות הפנסיה שבניהולה. התובע הגיש תשובתו לבקשה, ובה אישר כי אכן אינו עמית בקרנות הפנסיה שבניהול החברה, וכי התביעה הוגשה בשל טעות קולמוס כנגד החברה, בשעה שהתובע התכוון לתבוע את מנורה ביטוח, וביקש מבימ"ש לתקן את כותרת התביעה ולשנות את שם הנתבעת בהתאם. טרם ניתנה החלטת בית המשפט על מחיקת התביעה כנגד החברה	לפי הערכה כ - 2 מיליארד ש"ח לכלל הנתבעות.

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 26: - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

מס"ד	תאריך ועראכה [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים	סכום התביעה [3]
.7	12/2015 מחוזי - מרכז	עמיתי קרנות פנסיה וקופות גמל נ' מנורה פנסיה וגמל וכנגד 3 חברות מנהלות נוספות.	דמי ניהול, בניגוד ובחריגה מתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964, (להלן: "מגבלות ההשקעה"). עילות התביעה: הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט בשל גביית דמי הניהול שלא כדין, רשלנות, הפרת חובת הנאמנות, הפרת חובת תום הלב והפרת חוזה. סעדים מבוקשים: השבה של דמי הניהול שנגבו על ידי הנתבעות במקרים של חריגה ממגבלות ההשקעה, פיצוי חברי הקבוצה בגין הנזק הנוסף שנגרם להם כאמור עקב החריגה ממגבלות ההשקעה, מינוי בעל תפקיד אשר יפקח על ביצוע פסק הדין ופסיקת גמול למבקשים ושכ"ט לעורכי-דינם.	עמיתי קרנות פנסיה וקופות הגמל המנוהלות על ידי הנתבעות בתקופה שמיום 1 בינואר, 2009 ועד ליום 4 ביולי, 2012.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה טרם הגישה תגובתה לבקשה.	לא כומת.
.8	2/2016	עמותה הפועלת עבור אוכלוסיות חלשות ואנשים בעלי מוגבלות נ' מבטחים פנסיה וגמל וחברות מנהלות נוספות.	העלאת דמי ניהול לשיעור המקסימלי המותר על פי דין ממקבלי קצבאות נכות ושאירים, וזאת מעת שהם מתחילים לקבל קצבה כאמור ואין עוד ביכולתם לנייד את כספיהם לקרן פנסיה אחרת, ומבלי שניתנה להם הודעה מראש על כך. עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, הפרת חובת הגילוי היזום על הנתבעות, הפרת חובות הנאמנות, השליחות והזהירות, תוך ניצול לרעה ושימוש בחוסר תום לב בזכות חוזית, שכשלעצמה מהווה תנאי מקפח בחוזה אחיד, עשיית עושר ולא במשפט והתנהלות קרטליסטית. סעדים מבוקשים: (א) השבה של דמי הניהול שנגבו על ידי הנתבעות שלא כדין, (ב) איסור על הנתבעות לגבות כל שיעור שהוא של דמי ניהול בגין קצבאות הנכות והשאירים או לחילופין לחייב את הנתבעות להפחית את דמי הניהול הנגבים ממקבלי קצבאות הנכות והשאירים לשיעור הראוי, (ג) ביטול הוראת התקנון המאפשרת לנתבעות לקבוע את דמי הניהול, מעת לעת, באופן חד צדדי על פי שיקול דעתן הבלעדי, ללא כל פירוט שהוא של התנאים או הנסיבות המצדיקים כביכול את העלאת דמי הניהול.	כל מי שמקבל ו/או בעל זכות לקבל קצבת נכות (נכות מכל מין וסוג), וכן כל מי שמקבל ו/או בעל זכות לקבל קצבת שאירים (שאירים מכל מין וסוג), וכן כל מי שהוא עמית פעיל/מבוטח/ חבר בקרן פנסיה חדשה מקיפה הנמנית על מי מהמשיבות והוא ניזוק כתוצאה מגביית דמי הניהול בקשר עם קצבאות הנכות והשאירים.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה טרם הגישה תגובתה לבקשה.	לא כומת. לפי הערכה כ-1 מיליארד ש"ח לכלל הנתבעות.

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 26: - התחייבויות תלויות (המשך)

ב. להלן פירוט הבקשות בגין תובענות מהותיות ובקשות לאישורן כייצוגיות: (המשך)

טבלה מסכמת

להלן טבלה מסכמת של הסכומים הנתבעים במסגרת בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות, תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית ותביעות מהותיות אחרות כנגד הקבוצה, כפי שצויינו על ידי התובעים בכתבי הטענות אשר הוגשו מטעמם. מובהר כי הסכום הנתבע אינו מהווה בהכרח כימות של סכום החשיפה המוערכת על ידי הקבוצה, שכן המדובר בהערכות מטעם התובעים אשר דינן להתברר במסגרת ההליך המשפטי. עוד מובהר כי הטבלה להלן אינה כוללת הליכים שהסתיימו, לרבות בהליכים שהסתיימו לאחר שאושר בהן הסכם פשרה.

סוג	כמות תביעות	הסכום הנתבע אלפי ש"ח
תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית:		
צוין סכום המתייחס לקבוצה	--	
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לקבוצה	--	
לא צוין סכום התביעה	--	
בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות		
צוין סכום התביעה (המיוחס ספציפית לחברה במידה והתביעה מתייחסת למספר חברות)	1	20,000
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה	3	3,048,000
לא צוין סכום התביעה	4	-

ג. בחודש דצמבר, 2011 פורסם חוזר גופים מוסדיים 2011-9-10 ובחודש נובמבר, 2012 פורסם חוזר גופים מוסדיים 2012-9-16 בעניין טיוב נתוני זכויות מבוטחים/עמיתים בגופים מוסדיים, שמחייב גופים מוסדיים לבצע טיוב של נתוני זכויות המבוטחים/עמיתים (להלן - פרויקט הטיוב), כדי להבטיח, ככל שניתן, שרישום זכויות המבוטחים/עמיתים במערכות המידע יהיה מהימן, שלם, זמין וניתן לאחזור, ובמסגרת זאת נקבעו העקרונות של אופן ביצוע פרויקט הטיוב וכן לוחות זמנים מפורטים לשלביו השונים עד לסיומו ביום 30 ביוני, 2016.
החברה אמדה את השפעת החוזר, הידועה נכון למועד דוחות אלו, ונתנה לכך ביטוי בדוחותיה הכספיים.

באור 26: - התחייבויות תלויות (המשך)

ד. קיימת חשיפה כללית אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על-ידי החברה למבוטחיה ועמיתיה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשנות ואחרות עקב פערי מידע בין החברה לבין המבוטחים הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטורים. חשיפה זו מוגברת בתחומי החיסכון הפנסיוני בהם פועלת החברה. בתחומים אלו המדובר בקרנות הפנסיה אשר נבחנות על פני שנים, בהן מתרחשים שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט. על כן, בתחומים אלו קבלת פרשנות חדשה לאמור במוצרים פנסיונים ארוכי טווח יש לעיתים בכדי להשפיע על הרווחיות העתידית של החברה בגין התיק הקיים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה בדרישות לפיצוי מבוטחים/עמיתים בגין פעילות העבר. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם פעילות בתחום באור החיסכון הפנסיוני המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.
בנוסף קיימת חשיפה כללית הנובעת מכך שכנגד החברה מוגשות מעת לעת תלונות, לרבות תלונות לממונה ביחס לזכויות מבוטחים/עמיתים על פי תקנוני קרנות הפנסיה/קופות הגמל ו/או הדין. תלונות אלה מטופלות באופן שוטף על-ידי הממונה על פניות הציבור בחברה.
הכרעות הממונה בתלונות אלו, אם וככל שניתנה בהן הכרעה, ניתנות לעיתים, ובשנים האחרונות אף יותר, כהכרעות רוחביות ביחס לקבוצת מבוטחים/עמיתים, מבלי לגרוע מהסיכון שהמבוטח יבחר להעלות טענותיו גם במסגרת תובענה ייצוגית.

באור 27:- התקשרויות

א. הסכמי הפצה עם בנקים
החברה התקשרה בהסכמי הפצה עם מספר תאגידים בנקאיים בהם נקבע כי החברה תשלם לתאגידים הבנקאיים עמלות הפצה בהתאם להוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (עמלות הפצה), התשס"ו-2006, תמורת ביצוע עסקאות של לקוחות עם החברה לצורך ביצוע הפקדות בקרנות הפנסיה ובקופות הגמל שבניהול החברה או לצורך המשך החברות של אותם לקוחות בקרנות הפנסיה/קופות הגמל האמורות, בהתאם לייעוץ שניתן ללקוחות בידי הבנקים התאגידים הבנקאיים.

ב. הסכם תפעול עם בנק הפועלים בע"מ (להלן - "בנק פועלים")
בהתאם להסכם עם בנק הפועלים מיום 19 ביוני, 2007 (כפי שתוקן ביום 23 באוגוסט, 2011), קופות גמל של החברה מתופעלות על ידי בנק הפועלים, אשר מעניק לקופות שירותי תפעול כהגדרתם בהסכם התפעול. בתמורה לביצוע השירותים זכאי בנק הפועלים לקבל מהחברה תמורה המחושבת כחלק מהיתרה הצבורה בקופות המתופעלות על ידו. לפירוט אודות טיוטת תיקון לתקנות הברוקראז' - ראה ביאור 28ב להלן.

ג. הסכם תפעול עם לאומי שירותי שוק ההון בע"מ (להלן - בנק לאומי)
בהתאם להסכם עם בנק לאומי מיום 5 במאי, 2008, קופות גמל של החברה מתופעלות על ידי בנק לאומי, אשר מעניק להן שירותי תפעול כהגדרתם בהסכם. בתמורה לביצוע השירותים זכאי בנק לאומי לקבל מהחברה תמורה המחושבת כחלק מהיתרה הצבורה בקופות. הסכם זה החליף את ההסכם הקודם שהיה בין החברה לבנק לאומי, ותוקפו לתקופה שאינה קצובה, אלא אם כן הודיע מי מהצדדים בהודעה מוקדמת בכתב בת 6 חודשים, על ביטולו. לפירוט אודות טיוטת תיקון לתקנות הברוקראז' - ראה ביאור 28ב להלן.

באור 27:- התקשרויות (המשך)

ד. הסכם תפעול עם הבנק הבינלאומי
בהתאם להסכם בין החברה לבין הבנק הבינלאומי (אשר הוסב לחברת מנורה הסתדרות המהנדסים - ראה ביאור 24(ה)), מעניק הבנק הבינלאומי לקרן ההשתלמות אומגה (שבניהול מנורה הסתדרות המהנדסים) שירותי תפעול כהגדרתם בהסכם התפעול וזכאי לקבל מהחברה תמורה המחושבת כחלק מהיתרה הצבורה בקרן. תוקפו של ההסכם יסתיים ביום 30 בספטמבר, 2017. ההסכם יוארך אוטומטית לתקופות נוספות של שנה או תקופה אחרת שתוסכם בין הצדדים, אלא אם כן הודיע בכתב, אחד הצדדים, לפחות ששה חודשים מראש על רצונו לסיים את ההתקשרות. בהמשך לרכישת רשף - ראה באור 4 לעיל - הגיעה החברה להסכמות עם הבנק הבינלאומי על המשך מתן שירותי תפעול לקופות שנרכשו מרשף. הסכמות אלו עדיין לא עוגנו לכדי הסכם בכתב, בין היתר לאור חוסר הבהירות לגבי המשך מתן שירותי תפעול על ידי הבנק הבינלאומי בשל טיוטת תיקון לתקנות הברוקראז' - ראה באור 28ב להלן.

ה. החברה מתקשרת מעת לעת, במהלך עסקיה הרגיל, עם סוכני ביטוח שונים, בהסכמים לעניין תיווך בביטוח בינה לבין לקוחות הקשורים עם אותם סוכנים.

ו. באשר להתקשרות החברה בהסכם עם מנורה ביטוח, ראה באור 24(ד).

ז. באשר להתקשרות החברה בהסכם עם מנורה הסתדרות המהנדסים, ראה באור 24(ה).

ח. באשר להתקשרות החברה בהסכם עם החברה האם, ראה באור 24(ח).

באור 28:- אירועים במהלך תאריך הדיווח

א. בחודש ינואר, 2015 פרסמה הממונה נייר עמדה לגופים מוסדיים שעניינו "תשלום גוף מוסדי לבעל רישיון". מנייר העמדה עולה כי לדעת הממונה תשלום דמי עמילות שנגזרים מדמי הניהול שמשלם עמית או מבוטח הינו פסול ואינו עולה בקנה אחד, לפי העמדה, עם חובת הנאמנות המוטלת על הגופים המוסדיים ועל בעלי הרישיונות. בחודש מרס, 2015 פורסמה הבהרה לעמדת הממונה בה חזרה על עיקרי נייר העמדה תוך שהיא מבהירה, בין היתר, שאין באמור כדי לשנות את העמדה לפיה חברה מנהלת רשאית לקבוע דמי ניהול דיפרנציאליים וזאת עד לגובה התקרה המרבית הקבועה בדין. בנוסף, ובהתחשב, בין השאר, בהיקפה של הפרקטיקה הקיימת והצורך בשינוי מערך החוזים הקיים (לפי עמדת הממונה), ציינה הממונה כי אין בכוונתה להפעיל את סמכויות האכיפה הנתונות לה בכל הקשור לפעולת הגופים המוסדיים וסוכני הביטוח הפנסיוני ביחס ללקוחות שצורפו לגופים המוסדיים לפני פרסום העמדה ואף בתקופה הסמוכה שלאחריה לפי מערך החוזים שהיה קיים במועד פרסומה. בחודש יוני, 2015 הגישה התאחדות החברות לביטוח חיים בע"מ, המרצת פתיחה המבקשת מביהמ"ש לקבוע כי תגמול לבעל רישיון הנגזר מדמי הניהול איננו בניגוד לדין וכי אין ולא היה בעצם התקשרותם של הגופים המוסדיים בהסכמים לתשלום דמי עמילות הנגזרים מדמי הניהול משום הפרת חובה כלשהי בידי הגופים המוסדיים. בחודש פברואר, 2016 נדחתה המרצת הפתיחה האמורה.

ב. בחודש יולי, 2015 התפרסמו טיוטות תיקון לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (רכישה, מכירה והחזקה של ניירות ערך) ולתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (קופות גמל בניהול אישי) ("תקנות הברוקראז'"), שבמסגרתן הוצע בין היתר, לקבוע כי גוף מוסדי לא יוכל לקבל שירותי ברוקראז' או תפעול מתאגיד בנקאי שמספק שירותי ניהול או תפעול לקבוצת המשקיעים שעליה נמנה הגוף המוסדי. טיוטת תיקון התקנות עשויה לגרום לתאגידים הבנקאיים לבחור בין מתן שירותי תפעול/ניהול לגופים מוסדיים לבין מתן שירותי ברוקראז' ומשמרת, באופן שמספר הספקים האפשריים לכל אחד מסוגי השירותים יקטן מחד, ומאידך המחיר שישולם בגין השירותים יעלה. טיוטה זו יצרה אי-ודאות לגבי המשך פעילותם של הבנקים כגופים שמספקים שירותי תפעול לגופים מוסדיים, ובכלל זה לקופות גמל שבניהול החברה.

באור 28:- <u>אירועים במהלך תאריך הדיווח</u> (המשך)

ג. בחודש נובמבר, 2015 פורסם תיקון מס' 13 (הוראת שעה) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסים (קופות גמל), התשס"ה-2005, אשר במסגרתו הוסדרה, בין היתר, האפשרות להעביר כספים מקרן הפנסיה בה המבוטח הינו במעמד לא פעיל, אל קרן הפנסיה שאליה הוא מצטרף, כל עוד לא יביע המבוטח התנגדות (OPT-OUT) ונקבעה הוראת שעה, לתקופה של שנתיים (מ- 1 באפריל, 2016 ועד ל- 31 במרס, 2018), שבה יופעל מנגנון, שבמסגרתו יאותרו, בתיווכה של הממונה, כספים של מבוטחים במעמד לא פעיל בקרנות פנסיה, אשר הינם במקביל מבוטחים פעילים בקרן פנסיה אחרת, תוך העברת הכספים לקרן הפנסיה הפעילה, אשר תתרחש כל עוד לא יביע המבוטח התנגדות להעברה (OPT-OUT).
בהמשך לתיקון האמור התפרסמה בחודש פברואר, 2016 טיוטת חוזר שעניינו איחוד חשבונות קיימים בקרנות פנסיה חדשות, שמטרתו לקבוע את הוראות הביצוע של הוראת השעה הנ"ל. טיוטת החוזר קובעת, כי למרות שהוראת השעה תקיפה עד אפריל, 2018, הרי שיישומה בפועל, בכל הנוגע להעברת כספים בין קרנות הפנסיה החדשות צפוי להיות בין החודשים אוקטובר, 2016 לפברואר, 2017. יישום טיוטת החוזר בפרק זמן כה קצר עשוי להאט (באופן זמני) את הגידול בהיקף הנכסים של קרנות הפנסיה שבניהול החברה, לפגוע בהכנסות החברה וברווחיותה ולגרום לתנודתיות גבוהה בשוק ההון הישראלי בשל היקפי מכירות ורכישות ני"ע, הגבוהים במידה ניכרת מהיקפי המסחר היומיים כיום, שיידרשו לגופים המוסדיים לצורך יישום החוזר. כפועל יוצא, החוק והחוזר הנ"ל עלולים לפגוע בהכנסות החברה וברווחיותה. יחד עם זאת, היקף הפגיעה אינו ניתן לאומדן, שכן אין בידי החברה מידע לגבי שיעור לקוחותיה שלצד היותם עמיתים לא פעילים בקרנות הפנסיה שבניהולה הינם עמיתים פעילים בקרנות פנסיה שבניהול חברות מנהלות מתחרות, או לגבי שיעור לקוחותיה שלצד היותם עמיתים פעילים בקרנות הפנסיה שבניהולה הינם עמיתים לא פעילים בקרנות פנסיה שבניהול חברות מנהלות מתחרות.

באור 29:- <u>אירועים לאחר תאריך הדיווח</u>

א. בחודש פברואר, 2016 נערך הסכם קיבוצי כללי (מסגרת) להגדלת ההפקדות לביטוח פנסיוני במשק. ההסכם הקיבוצי קובע הגדלה מקבילה של דמי הגמולים המשולמים על ידי העובד והמעסיק בשתי פעימות, כשמיום 1 בינואר, 2017 שיעור ההפקדה של תגמולי המעסיק יעמוד על 6.5% ושיעור ההפקדה לתגמולי עובד יעמוד על 6%. כן נקבע כי בקופת ביטוח או בקופת גמל שאינה קרן פנסיה תשלום המעסיק לדמי הגמולים יכלול גם את התשלום לרכיב אובדן כושר עבודה. תוקפו של ההסכם הקיבוצי מותנה בהוצאת צו הרחבה על ידי שר הכלכלה.

ב. בחודש מרס, 2016 פורסם חוזר שעניינו הוראות לענין בחירת קופת גמל, אשר במסגרתו קובעת הממונה כי היא תבחר לפחות שתי קרנות פנסיה מקיפות שתשמשנה כקופות ברירת מחדל של כלל העובדים במשק שלא בחרו באופן אקטיבי בקופת גמל אחרת, ושמעסיקם לא ערך מכרז עצמאי מטעמו בענין זה, וזאת בהליך תחרותי שיתקיים אחת ל-3 שנים (ושהחברות המנהלות שיזכו בהליך יהיו מחוייבות לו למשך 10 שנים ממועד הצטרפות עמית). במכרז תנתן העדפה מתקנה לחברות מנהלות שנתח השוק שלהן מסך ההפקדות לקרנות הפנסיה החדשות אינו עולה על 5%. בנוסף קובעת הממונה את התנאים והקריטריונים שבהם יכולים מעסיק וארגון עובדים לקיים הליך תחרותי משל עצמם לצורך בחירת קרן פנסיה, קופת גמל לחסכון או קרן השתלמות שתהווה קופת ברירת המחדל של עובדיהם. החוזר עשוי לשנות באופן מהותי את תנאי התחרות בשוק הפנסיה, תוך הגברת התחרות החריפה גם כך בשוק זה.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רח' עמינדב 3,
תל-אביב 6706703

טל. +972-3-6232525
פקס +972-3-5622555
ey.com

לכבוד
בעלי המניות של מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ

א.ג.נ.,

הנדון: דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר על מידע כספי נפרד לפי דרישת הממונה על אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005

ביקרנו את המידע הכספי הנפרד המובא לפי דרישת הממונה על אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 של מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ - חברה מנהלת (להלן - החברה) לימים 31 בדצמבר, 2015 ו- 2014 ולכל אחת מהשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר, 2015, 2014 ו-2013 ואשר נכלל כנספח לדוחות הכספיים המאוחדים. המידע הכספי הנפרד הינו באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דיעה על המידע הכספי הנפרד בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין במידע הכספי הנפרד הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובפרטים הכלולים במידע הכספי הנפרד. ביקורת כוללת גם בחינה של הכללים החשבונאיים שיושמו בעריכת המידע הכספי הנפרד ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה של המידע הכספי הנפרד. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, הננו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 26 לדוחות הכספיים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

לדעתנו, המידע הכספי הנפרד ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לדרישת הממונה על אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005.

תל-אביב,
27 במרס, 2016

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

נספח - תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו")
לצורך חישוב ההון בהתאם להנחיות הממונה

להלן נתונים כספיים תמציתיים על בסיס הדוחות הכספיים הנפרדים של החברה (להלן - **דוחות סולו**), הערוכים לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS).

דוחות על המצב הכספי:

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
נכסים:		
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	58,918	59,506
הוצאות רכישה נדחות	206,896	179,489
רכוש קבוע	7,337	5,997
נכסי מסים שוטפים	-	1,532
חייבים ויתרות חובה	17,234	10,010
השקעות פיננסיות:		
נכסי חוב סחירים	106,849	85,886
אחרות	41,663	33,547
סך הכל השקעות פיננסיות	148,512	119,433
מזומנים ושווי מזומנים	39,297	32,897
סך כל הנכסים	478,194	408,864
הון:		
הון מניות	338	338
פרמיה על מניות	17,590	17,590
קרן הון אחרת	26,550	26,550
עודפים	302,004	258,972
סך הכל הון	346,482	303,450
התחייבויות:		
התחייבויות בגין מסים שוטפים	4,153	-
התחייבויות בגין מסים נדחים	7,487	5,255
התחייבויות בשל הטבות לעובדים	3,057	2,838
זכאים ויתרות זכות	91,731	74,788
מנורה מבטחים ביטוח	15,659	13,101
התחייבות בגין רכישת פעילות	9,625	9,432
סך כל ההתחייבויות	131,712	105,414
סך כל ההון וההתחייבויות	478,194	408,864

27 במרס, 2016			
תאריך אישור הדוחות הכספיים	ערן גריפל יו"ר הדירקטוריון	יהודה בן אסאייג מנכ"ל	רן קלמי סמנכ"ל ומנהל אגף כספים

נספח - תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו")
לצורך חישוב ההון בהתאם להנחיית הממונה (המשך)

דוחות על רווח או הפסד ורווח כולל אחר:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
הכנסות מדמי ניהול מקרנות פנסיה, נטו	447,108	417,970	386,223
הכנסות מדמי ניהול מקופות גמל	82,607	75,645	69,935
הכנסות בגין הבטחת תשואה לעמיתי מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה	21,104	13,841	19,960
רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון	(5)	2,484	8,018
הכנסות אחרות	10,414	6,656	5,193
סך כל ההכנסות	561,228	516,596	489,329
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	144,197	127,628	121,796
הוצאות הנהלה וכלליות	260,320	243,783	226,178
הוצאות מימון	713	2,760	2,504
הפחתת נכסים בלתי מוחשיים	6,313	6,440	6,730
סך כל ההוצאות	411,543	380,611	357,208
רווח לפני מסים על ההכנסה	149,685	135,985	132,121
מסים על ההכנסה	56,612	51,362	48,304
רווח נקי	93,073	84,623	83,817
רווח כולל אחר:			
רווח (הפסד) אקטוארי בגין תוכנית להטבה מוגדרת	(65)	30	170
מסים על ההכנסה (הטבת מס) המתייחסים לרכיבים של רווח כולל אחר	(24)	11	62
סך הכל רווח (הפסד) כולל אחר	(41)	19	108
סך הכל רווח כולל	93,032	84,642	83,925

נספח - תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו")
לצורך חישוב ההון בהתאם להנחיית הממונה (המשך)

דוחות על השינויים בהון:

	הון מניות	פרמיה על מניות	קרן הון אחרת	עודפים	סה"כ
			אלפי ש"ח		
יתרה ליום 1 בינואר, 2015	338	17,590	26,550	258,972	303,450
רווח כולל	-	-	-	93,073	93,073
רווח כולל אחר:					
הפסד אקטוארי בגין תוכנית להטבה מוגדרת	-	-	-	(65)	(65)
הטבת מס המתייחסת לרכיבים של רווח כולל אחר	-	-	-	(24)	(24)
סך הכל הפסד כולל אחר	-	-	-	(41)	(41)
סה"כ רווח כולל	-	-	-	93,032	93,032
דיבידנד ששולם לבעלי מניות החברה	-	-	-	(50,000)	(50,000)
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2015	338	17,590	26,550	302,004	346,482

	הון מניות	פרמיה על מניות	קרן הון אחרת	עודפים	סה"כ
			אלפי ש"ח		
יתרה ליום 1 בינואר, 2014	338	17,590	26,550	204,330	248,808
רווח נקי	-	-	-	84,623	84,623
רווח כולל אחר:					
רווח אקטוארי בגין תוכנית להטבה מוגדרת	-	-	-	30	30
מסים על ההכנסה המתייחסים לרכיבים של רווח כולל אחר	-	-	-	11	11
סך הכל רווח כולל אחר	-	-	-	19	19
סה"כ רווח כולל	-	-	-	84,642	84,642
דיבידנד ששולם לבעלי מניות החברה	-	-	-	(30,000)	(30,000)
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2014	338	17,590	26,550	258,972	303,450

נספח - תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו")
לצורך חישוב ההון בהתאם להנחיית הממונה (המשך)

דוחות על השינויים בהון: (המשך)

	הון מניות	פרמיה על מניות	קרן הון אחרת	עודפים	סה"כ
			אלפי ש"ח		
יתרה ליום 1 בינואר, 2013	338	17,590	26,550	165,405	209,883
רווח נקי	-	-	-	83,817	83,817
רווח כולל אחר:					
רווח אקטוארי בגין תוכנית להטבה מוגדרת	-	-	-	170	170
מסים על ההכנסה המתייחסים לרכיבים של רווח כולל אחר	-	-	-	62	62
סך הכל רווח כולל אחר	-	-	-	108	108
סה"כ רווח כולל	-	-	-	83,925	83,925
דיבידנד ששולם לבעלי מניות החברה	-	-	-	(45,000)	(45,000)
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2013	338	17,590	26,550	204,330	248,808

נספח - תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו")
לצורך חישוב ההון בהתאם להנחיית הממונה (המשך)

מגזרי פעילות:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015				
	ניהול קרנות פנסיה	ניהול קופות גמל	ניהול מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה	קיזוז פעילות בין המגזרים	סך הכל
	אלפי ש"ח				
הכנסות מדמי ניהול מקרנות פנסיה, נטו	447,108	-	-	-	447,108
הכנסות מדמי ניהול מקופות גמל	-	82,607	-	-	82,607
הכנסות בגין הבטחת תשואה לעמיתי מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה	-	-	21,104	-	21,104
הפסדים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	(4)	(1)	-	-	(5)
הכנסות אחרות	5,046	9,748	-	(4,380)	10,414
סך כל ההכנסות	452,150	92,354	21,104	(4,380)	561,228
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	125,612	22,965	-	(4,380)	144,197
הוצאות הנהלה וכלליות	204,853	48,727	6,740	-	260,320
הוצאות מימון	529	184	-	-	713
הפחתת נכסים בלתי מוחשיים	-	6,313	-	-	6,313
סך כל ההוצאות	330,994	78,189	6,740	(4,380)	411,543
רווח לפני מסים על ההכנסה	121,156	14,165	14,364	-	149,685
הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה	(25)	(40)	-	-	(65)
סך הכל רווח כולל לפני מסים על ההכנסה	121,131	14,125	14,364	-	149,620

נספח - תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו")
לצורך חישוב ההון בהתאם להנחיית הממונה (המשך)

מגזרי פעילות: (המשך)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2014				
	ניהול קרנות פנסיה	ניהול קופות גמל	ניהול מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה	קיזוז פעילות בין המגזרים	סך הכל
			אלפי ש"ח		
הכנסות מדמי ניהול מקרנות פנסיה, נטו	417,970	-	-	-	417,970
הכנסות מדמי ניהול מקופות גמל	-	75,645	-	-	75,645
הכנסות בגין הבטחת תשואה לעמיתי מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה	-	-	13,841	-	13,841
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	1,962	522	-	-	2,484
הכנסות אחרות	4,292	5,982	-	(3,618)	6,656
סך כל ההכנסות	424,224	82,149	13,841	(3,618)	516,596
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	112,777	18,469	-	(3,618)	127,628
הוצאות הנהלה וכלליות	192,901	43,210	7,672	-	243,783
הוצאות מימון	754	2,006	-	-	2,760
הפחתת נכסים בלתי מוחשיים	-	6,440	-	-	6,440
סך כל ההוצאות	306,432	70,125	7,672	(3,618)	380,611
רווח לפני מסים על ההכנסה	117,792	12,024	6,169	-	135,985
רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה	12	18	-	-	30
סך הכל רווח כולל לפני מסים על ההכנסה	117,804	12,042	6,169	-	136,015

מגזרי פעילות: (המשך)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2013				
	ניהול קרנות פנסיה	ניהול קופות גמל	ניהול מסלולי קופות גמל מבטיחי תשואה	קיזוז פעילות בין המגזרים	סך הכל
	אלפי ש"ח				
הכנסות מדמי ניהול מקרנות פנסיה, נטו	386,223	-	-	-	386,223
הכנסות מדמי ניהול מקופות גמל	-	69,935	-	-	69,935
הכנסות בגין הבטחת תשואה לעמיתי מסלולי קופות הגמל מבטיחי תשואה	-	-	19,960	-	19,960
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	7,260	758	-	-	8,018
הכנסות אחרות	3,799	4,594	-	(3,200)	5,193
סך כל ההכנסות	397,282	75,287	19,960	(3,200)	489,329
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות	109,101	15,895	-	(3,200)	121,796
הוצאות הנהלה וכלליות	178,060	40,437	7,681	-	226,178
הוצאות מימון	707	1,797	-	-	2,504
הפחתת נכסים בלתי מוחשיים	-	6,730	-	-	6,730
סך כל ההוצאות	287,868	64,859	7,681	(3,200)	357,208
רווח לפני מסים על ההכנסה	109,414	10,428	12,279	-	132,121
רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה	181	(11)	-	-	170
סך הכל רווח כולל לפני מסים על ההכנסה	109,595	10,417	12,279	-	132,291

- - - - - - - - - - -

מנורה מבטחים

פרק ה':

מבטחים החדשה

מנורה מבטחים

סקירת הנהלה

מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ

מבטחים החדשה
קרן פנסיה חדשה מקיפה

סקירת הנהלה
על מצבה של קרן הפנסיה
לשנה שהסתיימה ביום
31 בדצמבר 2015

תוכן סקירת הנהלה

	דף
1. מאפיינים כלליים של קרן הפנסיה	3-5
2. ניתוח זכויות מבוטחי הקרן	
א. שינוי במספר המבוטחים	6
ב. ניתוח זכויות המבוטחים בקרן הפנסיה	6
3. מידע אודות דמי ניהול	
א. שיעור דמי הניהול	7
ב. מידע אודות חמשת המעסיקים הגדולים בקרן	7
4. ניתוח מדיניות השקעה של מסלולי הקרן	
א. פירוט מדיניות ההשקעה של מסלולי הקרן	8-10
ב. ניתוח שינויים מהותיים בסעיפי השקעות לעומת שנה קודמת	10-12
5. ניהול סיכונים	
א. כללי	13
ב. סיכוני נזילות	13
ג. סיכוני שוק	14-25
ד. סיכוני אשראי	26-39
ה. סיכונים גיאוגרפיים	40-48
ו. סיכונים תפעוליים, סיכונים משפטיים וגורמי סיכון נוספים	49-54
6. הפניית תשומת לב הכלולה בחוות הדעת של רואה החשבון המבקר של הקרן	54

1. מאפיינים כלליים של קרן הפנסיה

א. תיאור כללי של קרן הפנסיה ושל החברה המנהלת אותה

מבטחים החדשה (להלן - "**הקרן**") הינה קרן פנסיה חדשה מקיפה, שהוקמה בשנת 1995, בה מבוטחים עובדים שכירים ועצמאים (עובדים-עצמאים, עובדים-שכירים המפקידים כספים בקרן במעמד עצמאי ועצמאים). הקרן מעניקה כיסויים למקרי נכות (אובדן כושר עבודה), מוות ופרישה לפנסיה בגיל זקנה.
מבטחים החדשה הוקמה ומנוהלת על ידי מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ (להלן - "**החברה**"), שהינה חברת בת בבעלות ובשליטה מלאה של מנורה מבטחים החזקות בע"מ. בעלי השליטה במנורה מבטחים החזקות בע"מ הינם ניידן אסטבלישמנט ופלמס אסטבלישמנט, תאגידים זרים המוחזקים בנאמנות עבור ה"ה טלי גריפל וניבה גורביץ, והמחזיקים (ביחד) בשיעור של 61.86% ממניותיה.
בשנת הדיווח לא חלו שינויים מהותיים במבנה האחזקות של החברה המנהלת.

ב. מועד הקמת הקרן

מבטחים החדשה הוקמה בשנת 1995.

ג. רשימת מסלולי השקעה ומסלולי ביטוח

מסלולי השקעה

שם מסלול	סוג מסלול	קוד	תחילת פעילות
כללי א' *	השקעה	512245812-00000000000168-2009-000	דצמבר 1995
כללי ב' **	השקעה	512245812-00000000000168-2181-000	דצמבר 2007
הלכה– (לשעבר - כללי ג')	השקעה	512245812-00000000000168-2182-000	אוגוסט 2010
מניות	השקעה	512245812-00000000000168-2063-000	דצמבר 2007
אג"ח	השקעה	512245812-00000000000168-2064-000	אפריל 2008
יעד לפרישה 2015 ***	השקעה	512245812-00000000000168-2010-000	אפריל 2011
יעד לפרישה 2020	השקעה	512245812-00000000000168-2011-000	אפריל 2011
יעד לפרישה 2025	השקעה	512245812-00000000000168-2012-000	מרס 2011
יעד לפרישה 2030	השקעה	512245812-00000000000168-2013-000	מרס 2011
יעד לפרישה 2035	השקעה	512245812-00000000000168-2014-000	מרס 2011
יעד לפרישה 2040	השקעה	512245812-00000000000168-2015-000	מרס 2011
יעד לפרישה 2045	השקעה	512245812-00000000000168-2016-000	מרס 2011
יעד לפרישה 2050	השקעה	512245812-00000000000168-2183-000	מרס 2011
יעד לפרישה 2055	השקעה	512245812-00000000000168-2184-000	יוני 2011
יעד לפרישה 2060	השקעה	512245812-00000000000168-8812-000	ינואר 2016

* החל מיום 1 בינואר, 2016 סגור מסלול זה למצטרפים חדשים.

** ביום 1 באפריל, 2016 ייסגר מסלול כללי ב', ועל עמיתיו יוחל מודל השקעות תלוי גיל (מסלולי יעד לפרישה), באופן שהם ישוייכו למסלול יעד לפרישה המתאים לגילם, אלא אם יבחרו אחרת.

** בתום שנת 2015 בוטל מסלול יעד לפרישה 2015, ועל עמיתיו באותה עת חל מיום 1 בינואר, 2016 ואילך מסלול יעד לפרישה 2020, אלא אם בחר במסלול השקעות אחר או החל לקבל פנסית זקנה.

1. <u>מאפיינים כלליים של קרן הפנסיה</u> (המשך)

ג. <u>רשימת מסלולי השקעה ומסלולי ביטוח</u> (המשך)

<u>מסלולי ביטוח</u>

שם מסלול	סוג מסלול	קוד
כללי	ביטוח	512245812-00000000000168-0000-101
עתיר חסכון	ביטוח	512245812-00000000000168-0000-102
חסכון מרבי לפרישה מוקדמת	ביטוח	512245812-00000000000168-0000-103
ביטוח מרבי	ביטוח	512245812-00000000000168-0000-105
משווה	ביטוח	512245812-00000000000168-0000-106
שארים מוגבר	ביטוח	512245812-00000000000168-0000-107
משולב מוטה חסכון	ביטוח	512245812-00000000000168-0000-108
משולב מוטה ביטוח	ביטוח	512245812-00000000000168-0000-109
ביטוח שאירים מופחת	ביטוח	512245812-00000000000168-0000-110
ביטוח נכות מופחת	ביטוח	512245812-00000000000168-0000-111
כללי לנשים לגיל 64	ביטוח	512245812-00000000000168-0000-112

כמו כן, בקרן קיימים תיקי השקעות לפנסיונרים ופנסיונרים זכאים, לפירוט נוסף עבור מסלולי ההשקעה ומסלולי הביטוח ראה ביאור 1ה' בדוח הכספי של הקרן.

ד. <u>שינויים מהותיים בשנת הדוח</u>

לא היו שינויים מהותיים בפעילות הקרן בשנת הדוח.

ה. <u>שיעורי ההפרשות המרביים שהקרן רשאית לקבל ומטרתן</u>

תקרת ההפקדה החודשית בקרן הינה 20.5% מכפל השכר הממוצע במשק (בשנת 2015 עמד השכר הממוצע במשק על 9,464 ש"ח), ולעניין מבוטח שכיר - הפקדות המעביד יכולות להיות בשיעור כולל של עד 15.83% משכר העובד (מזה עד 7.5% למרכיב התגמולים ועד 8.33% למרכיב הפיצויים) והפקדות העובד יכולות להיות בשיעור של עד 7% משכרו, ובלבד שהפקדת המעביד למרכיב התגמולים בשיעור של עד 5% תלווה בהפקדה זהה של העובד למרכיב התגמולים (כך שאם הפקיד המעביד למרכיב התגמולים דמי גמולים בשיעור של 6% משכרו של העובד, לדוגמה, ההפקדה חייבת להיות מלווה בהפקדה של העובד בשיעור של 5% או יותר) ושהפקדות המעסיק במרכיב הפיצויים יהיו מותנות בהפקדות בשיעור של 5% לפחות במרכיב תגמולי המעסיק.

בהתאם לכך, הפקדות חד-פעמיות בקרן אינן יכולות לחרוג מן התקרה האמורה (המחושבת בכל שנת מס על בסיס מצטבר מתחילת שנת המס ועד לחודש ההפקדה).

בשנת 2015, שיעורי ההפקדות בגין מבוטחים במסגרת הסדר פנסיית חובה היו 17.5%, בדומה לשיעורי ההפקדות בשנת 2014. בחודש פברואר 2016 נערך הסכם קיבוצי כללי (מסגרת) להגדלת ההפקדות לביטוח פנסיוני במשק. ההסכם הקיבוצי קובע הגדלה מקבילה של דמי הגמולים המשולמים על ידי העובד והמעסיק בשתי פעימות, כשב - 1 בינואר, 2017 שיעור ההפקדה של תגמולי המעסיק יעמוד על 6.5% ושיעור ההפקדה לתגמולי עובד יעמוד על 6%. כמו כן, נקבע כי בקופת ביטוח או בקופת גמל שאינה קרן פנסיה תשלום המעסיק לדמי הגמולים יכלול גם את התשלום לרכיב אובדן כושר עבודה. תוקפו של ההסכם הקיבוצי מותנה בהוצאת צו הרחבה על ידי שר הכלכלה.

1. <u>מאפיינים כלליים של קרן הפנסיה</u> (המשך)

ו. <u>שינויים במסמכי היסוד של הקרן בשנת הדיווח</u>

בחודשים ינואר ופברואר 2015 אישרה הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר תיקונים לתקנון הקרן, שעיקרם הם: (א) הוספת מסלול ביטוח כללי לנשים לגיל 64, בו יינתנו לעמיתות כיסויים ביטוחיים לנכות ולשאירים עד גיל 64, ותוקן מסלול הביטוח הכללי כך שהכיסויים הביטוחיים לנכות ושאירים ניתנים בו עד לגיל 67 לגברים ולנשים כאחד (לעומת המסלול הכללי שחל עד כה כברירת המחדל, בו ניתנו הכיסויים האמורים לנשים עד גיל 64, ולגברים עד גיל 67). המסלול הכללי המתוקן הוחל כברירת המחדל על מצטרפות חדשות לקרן הפנסיה מינואר 2015 ואילך, כל עוד לא בחרו במסלול ביטוח אחר, ומחודש יולי 2015 ואילך הוחל על כלל עמיתות הקרן שלא בחרו במסלול ביטוח אחר (עמיתות אלה בוטחו במסלול הביטוח הכללי לנשים לגיל 64 עד חודש יוני 2015). בהתאמה, שונה גיל הזכאות של נשים לפנסיית זקנה במסלול הכללי לגיל 67; (ב) קביעת לוח אחיד של שיעורי הכיסוי לנכות ולשאירים על בסיסם מחושב הסכום הבסיסי לפנסיית נכות ולפנסיית שאירים. במסגרת זו נקבע לוח אחד לשיעורי הכיסוי, ואלה נקבעים בהתאם למין העמית, מסלול הביטוח החל על העמית, וגיל העמית במועד ההצטרפות לקרן הפנסיה; (ג) שיעור מרכיבי התגמולים הקובע לצורך חישוב סכום הכיסוי הביטוחי לנכות ולשאירים שניתן לעמית יהיה בהתאם לסכומם של שיעור מרכיב תגמולי העובד ושיעור מרכיב תגמולי המעסיק מתוך דמי הגמולים המופקדים בגינו בקרן, וזאת במקום השיעורים המדורגים שנקבעו עד כה; (ד) הוספת מסלול השקעה נוסף, מסלול יעד לפרישה 2060, שהנכסים המנוהלים בו יושקעו בהתבסס על ההנחה כי הם מיועדים להמרה לפנסית זקנה בשנת 2060; (ה) ביטול, בתום שנת 2015, של מסלול יעד לפרישה 2015 - נכסי העמיתים שמסלול יעד לפרישה 2015 חל עליהם ביום 31 בדצמבר, 2015 שויכו ביום 1 בינואר, 2016 למסלול יעד לפרישה 2020; (ו) הוספת אפשרות לשאירי פנסיונר, אשר בחר בתקופת הבטחת תשלומים, להוון את ההפרש בין סכום פנסיית הזקנה לה היה זכאי הפנסיונר בטרם פטירתו לסכום פנסיית השאירים, עד לתום תקופת הבטחת התשלומים בתשלום חד פעמי (ז) הבהרת הוראות המעבר לתיקון התקנון שבוצע בחודש יולי 2013 ו-(ח) תיקונים טכניים ותיקוני נוסח שונים.

בחודש דצמבר 2015 אישרה הממונה על על שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר תיקונים לתקנון הקרן, שעיקרם הם: (א) הפיכת מסלולי יעד לפרישה של הקרן למסלולי ברירת המחדל של הקרן. כלומר, עמית שהצטרף לקרן ולא בחר במסלול השקעה אחר, יושקעו נכסיו (לרבות כספי רכיב הפיצויים) במסלול יעד לפרישה המתאים לשנת לידתו, כמפורט בנספח י"א לתקנון; (ב) שינויים קלים במדיניות ההשקעה ובשמות מסלולי ההשקעה המתמחים (מסלול אג"ח, מסלול מניות ומסלול הלכה), כדי להתאימם להוראות החוזר שעניינו מסלולי השקעה בקופות גמל; (ג) סגירת המסלול הכללי למצטרפים חדשים החל מיום 1 בינואר, 2016; (ד) סגירת מסלול כללי ב' למצטרפים חדשים החל מיום 1 בינואר, 2016 והחלת מודל השקעות תלוי גיל (מסלולי יעד לפרישה) על עמיתיו, באופן שהם ישוייכו ביום 1 באפריל, 2016 למסלול יעד לפרישה המתאים לגילם, אלא אם יבחרו אחרת, וסגירתו הסופית של מסלול כללי ב' באותו המועד; (ה) התאמת סעיף 66 לתקנון להוראות חוזר פנסיה שעניינו קצבת נכות בקרן פנסיה במקרה של זכאות לקצבה ממקור אחר ו-(ו) תיקונים טכניים ותיקוני נוסח שונים.

2. ניתוח זכויות מבוטחי הקרן

א. שינוי במספר המבוטחים

סוג המבוטחים / מספר המבוטחים	לתחילת השנה	נפתחו השנה	נסגרו השנה	לסוף השנה
שכירים (1)	1,038,287	100,450	37,702	1,101,035
עצמאיים (1)	8,361	363	195	8,529
סה"כ	1,046,648	100,813	37,897	1,109,564
מתוכם חשבונות ביתרה של עד 500 ש"ח ללא תנועה בשנה האחרונה	80,795			86,522

(1) ליום 31 בדצמבר, 2015 מבוטחים בקרן 26,810 מבוטחים להם קיימת יתרה הן במעמד עצמאי והן במעמד שכיר (מוצגים כשכירים).

ב. ניתוח זכויות המבוטחים בקרן הפנסיה

		ליום 31 בדצמבר	
		2015	2014
מבוטחים פעילים:			
מספר מבוטחים		527,045	502,414
סך נכסים נטו (באלפי ש"ח)		58,794,573	51,602,264
מבוטחים לא פעילים:			
מספר מבוטחים		582,519	544,234
סך נכסים נטו (באלפי ש"ח)		11,375,581	10,198,295
מקבלי קצבה:			
מספר מקבלי קצבה- פנסיונרים	זקנה	7,412	5,936
	שארים	3,272	2,737
	נכות	3,247	2,797
סך נכסים נטו בגין מקבלי קצבה פנסיונרים (באלפי ש"ח)		5,033,285	4,017,465
מספר מקבלי קצבה- זכאים קיימים לפנסיה	זקנה	320	309
	שארים	704	725
	נכות	227	259
סך נכסים נטו בגין מקבלי קצבה זכאים קיימים לפנסיה (באלפי ש"ח)		406,017	424,132
גיל ממוצע למבוטחים פעילים (בשנים)		40.5	40.2
שכר מבוטח ממוצע למבוטחים פעילים (בש"ח)		7,455	7,188

3. מידע אודות דמי ניהול

א. שיעור דמי הניהול

מבוטחים

מספר מבוטחים

דמי ניהול מהפקדות (1) / דמי ניהול מנכסים (1)	ליום 31 בדצמבר, 2015				
	0% - 1.5%	1.5% - 3%	3% - 4.5%	4.5% - 6%	לא פעילים
0% - 0.15%	12,024	39,735	17,354	25,465	2,920
0.15% - 0.25%	72,371	176,017	45,651	19,825	11,960
0.25% - 0.4%	10	3,693	6,360	4,857	12,715
0.4% - 0.5%	76	2,214	2,874	98,519	554,924

סך נכסים באלפי ש"ח

דמי ניהול מהפקדות (1) / דמי ניהול מנכסים (1)	ליום 31 בדצמבר, 2015				
	0% - 1.5%	1.5% - 3%	3% - 4.5%	4.5% - 6%	לא פעילים
0% - 0.15%	279,935	6,471,787	3,682,871	3,534,646	218,618
0.15% - 0.25%	11,628,308	20,423,809	4,052,022	1,231,596	672,424
0.25% - 0.4%	755	281,816	481,206	181,216	154,315
0.4% - 0.5%	6,469	267,649	165,877	6,104,611	10,330,224

(1) הטווח כולל את השיעור הנמוך המצוין בו ולא כולל את השיעור הגבוה המצוין בו (למעט הטווח האחרון שכולל את השיעור המירבי).

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהמבוטחים בקרן, נוסף לדמי הניהול, הינו 106,339 אלפי ש"ח. לפירוט הרכב ההוצאות, ראה באור 12 "הוצאות ישירות" בדוח הכספי של הקרן.

מקבלי קצבה

דמי ניהול מנכסים	ליום 31 בדצמבר, 2015	
	מספר מקבלי קצבה	סך נכסים באלפי ש"ח
0.4% - 0.5%	13,931	5,033,285

ב. מידע אודות חמשת המעסיקים הגדולים בקרן [1]

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015
שיעור דמי ניהול מהפקדות ממוצע בפועל עבור חמשת המעסיקים הגדולים (באחוזים)	3.30%
שיעור דמי ניהול מנכסים ממוצע בפועל עבור חמשת המעסיקים הגדולים (באחוזים)	0.12%
סך היקף נכסים מנוהל עבור חמשת המעסיקים הגדולים (באלפי ש"ח)	9,712,851
שיעור הנכסים המנוהל עבור חמשת המעסיקים הגדולים מתוך סך נכסים נטו (באחוזים)	13.84%
מספר חשבונות מבוטחים כולל של חמשת המעסיקים הגדולים	61,223
שיעור חשבונות מבוטחים כולל של חמשת המעסיקים הגדולים מתוך סך המבוטחים (באחוזים)	5.52%

[1] למבוטחים פעילים בלבד.

4. ניתוח מדיניות ההשקעה של מסלולי הקרן

א. פירוט מדיניות ההשקעה של מסלולי הקרן

להלן מדיניות ההשקעה המוצהרת של מסלולי ההשקעה של הקרן לשנת 2015, בהתאם להוראות חוזר גופים מוסדיים 13-9-2009 בעניין הצהרה מראש של גוף מוסדי על מדיניות ההשקעה שלו:

- מסלול כללי - המסלול ישקיע בין 26% ל- 38% מנכסיו ברכיב מניות, בין 25% ל- 35% מנכסיו באג"ח מיועדות, בין 22% ל- 34% מנכסיו באג"ח קונצרני, עד 8% ברכיב אג"ח ממשלתי בישראל ובחו"ל, עד 7% בפקדונות, עד 9% בקרנות השקעה ללא קרנות נדל"ן ועד 11% בנכסים אחרים ומזומן. שיעור החשיפה למט"ח יהיה בין 14% ל- 26%.
- מסלול כללי ב' - המסלול ישקיע בין 18% ל- 30% מנכסיו ברכיב מניות, בין 25% ל- 35% מנכסיו באג"ח מיועדות, בין 26% ל- 38% מנכסיו באג"ח קונצרני, בין 2% ל- 12% ברכיב אג"ח ממשלתי בישראל ובחו"ל, עד 8% בפקדונות ועד 9% בנכסים אחרים ומזומן. שיעור החשיפה למט"ח יהיה בין 12% ל- 24%.
- מסלול מניות - המסלול ישקיע לפחות 60% מנכסיו ברכיב מניות. יתרת הנכסים תושקע לפי שיקול דעת החברה המנהלת ובכפוף למגבלות שבדין.
- מסלול אג"ח - המסלול ישקיע לפחות 50% מנכסיו באג"ח ו/או תעודות סל העוקבות אחר אג"ח. יתרת הנכסים תושקע לפי שיקול דעת החברה המנהלת ובכפוף למגבלות שבדין.
- מסלול כללי ג' - המסלול ישקיע בין 25% ל- 35% מנכסיו באג"ח מיועדות, בין 26% ל- 38% מנכסיו ברכיב מניות, בין 5% ל- 15% ברכיב אג"ח ממשלתי בישראל, בין 19% ל- 31% מנכסיו באג"ח קונצרני ועד 7% בנכסים אחרים ובמזומן. שיעור החשיפה למט"ח יהיה בין 12% ל- 24%.
- מסלול יעד לפרישה 2015 - המסלול ישקיע בין 50% ל- 60% ברכיב אג"ח ממשלתי בישראל ובחו"ל, בין 25% ל- 35% מנכסיו באג"ח מיועדות, בין 4% ל- 16% מנכסיו באג"ח קונצרני, עד 5% בפקדונות ועד 7% בנכסים אחרים ובמזומן. שיעור החשיפה למט"ח יהיה עד 6%.
- מסלול יעד לפרישה 2020 - המסלול ישקיע בין 25% ל- 35% מנכסיו באג"ח מיועדות, בין 17% ל-27% ברכיב אג"ח ממשלתי בישראל ובחו"ל, בין 24% ל- 36% מנכסיו באג"ח קונצרני, בין 6% ל- 18% מנכסיו ברכיב מניות, עד 6% בפקדונות ועד 7% בנכסים אחרים ובמזומן. שיעור החשיפה למט"ח יהיה בין 7% ל- 19%.
- מסלול יעד לפרישה 2025 - המסלול ישקיע בין 24% ל- 36% מנכסיו באג"ח קונצרני, בין 25% ל-35% מנכסיו באג"ח מיועדות, בין 19% ל- 31% מנכסיו ברכיב מניות, בין 6% ל- 16% ברכיב אג"ח ממשלתי בישראל ובחו"ל, עד 6% בפקדונות ועד 8% בנכסים אחרים ובמזומן. שיעור החשיפה למט"ח יהיה בין 12% ל- 24%.
- מסלול יעד לפרישה 2030 - המסלול ישקיע בין 24% ל- 36% מנכסיו באג"ח קונצרני, בין 25% ל- 35% מנכסיו באג"ח מיועדות, בין 24% ל- 36% מנכסיו ברכיב מניות, עד 10% ברכיב אג"ח ממשלתי בישראל ובחו"ל, עד 6% בפקדונות ועד 8% בנכסים אחרים ובמזומן. שיעור החשיפה למט"ח יהיה בין 12% ל- 24%.

4. ניתוח מדיניות ההשקעה של מסלולי הקרן (המשך)

א. פירוט מדיניות ההשקעה של מסלולי הקרן (המשך)

- מסלול יעד לפרישה 2035 - המסלול ישקיע בין 20% ל- 32% מנכסיו באג"ח קונצרני, בין 25% ל- 35% מנכסיו באג"ח מיועדות, בין 29% ל- 41% מנכסיו ברכיב מניות, עד 10% ברכיב אג"ח ממשלתי בישראל ובחו"ל, עד 6% בפקדונות ועד 9% בנכסים אחרים ובמזומן. שיעור החשיפה למט"ח יהיה בין 12% ל- 24%.
- מסלול יעד לפרישה 2040 - המסלול ישקיע בין 34% ל- 46% מנכסיו ברכיב מניות, בין 25% ל- 35% מנכסיו באג"ח מיועדות, בין 14% ל- 26% מנכסיו באג"ח קונצרני, עד 10% ברכיב אג"ח ממשלתי בישראל ובחו"ל, עד 6% בפקדונות ועד 9% בנכסים אחרים ובמזומן. שיעור החשיפה למט"ח יהיה בין 14% ל- 26%.
- מסלול יעד לפרישה 2045 - המסלול ישקיע בין 39% ל- 51% מנכסיו ברכיב מניות, בין 25% ל- 35% מנכסיו באג"ח מיועדות, בין 11% ל- 23% מנכסיו באג"ח קונצרני, עד 9% ברכיב אג"ח ממשלתי בישראל ובחו"ל, עד 6% בפקדונות ועד 9% בנכסים אחרים ובמזומן. שיעור החשיפה למט"ח יהיה בין 14% ל- 26%.
- מסלול יעד לפרישה 2050 - המסלול ישקיע בין 41% ל- 53% מנכסיו ברכיב מניות, בין 25% ל- 35% מנכסיו באג"ח מיועדות, בין 9% ל- 21% מנכסיו באג"ח קונצרני , עד 9% ברכיב אג"ח ממשלתי בישראל ובחו"ל, עד 5% בפקדונות ועד 9% בנכסים אחרים ובמזומן. שיעור החשיפה למט"ח יהיה בין 14% ל- 26%.
- מסלול יעד לפרישה 2055 - המסלול ישקיע בין 44% ל- 56% מנכסיו ברכיב מניות, בין 25% ל- 35% מנכסיו באג"ח מיועדות, בין 7% ל- 19% מנכסיו באג"ח קונצרני, עד 9% ברכיב אג"ח ממשלתי בישראל ובחו"ל, עד 5% בפקדונות ועד 9% בנכסים אחרים ובמזומן. שיעור החשיפה למט"ח יהיה בין 16% ל- 28%.
- תיק זכאים קיימים לפנסיה - התיק ישקיע בין 65% ל- 75% מנכסיו באג"ח מיועדות, בין 9% ל- 19% מנכסיו באג"ח ממשלתי בישראל, בין 11% ל- 21% מנכסיו בפקדונות, עד 6% אג"ח קונצרני ועד 7% בנכסים אחרים ובמזומן.
- תיק פנסיונרים - התיק ישקיע בין 48% ל- 58% מנכסיו באג"ח ממשלתי בישראל, בין 25% ל- 35% מנכסיו באג"ח מיועדות, בין 9% ל- 19% מנכסיו בפקדונות, עד 6% אג"ח קונצרני ועד 7% בנכסים אחרים ובמזומן.

4. <u>ניתוח מדיניות ההשקעה של מסלולי הקרן</u> (המשך)

א. <u>פירוט מדיניות ההשקעה</u> <u>של מסלולי הקרן</u> (המשך)

בחודש פברואר 2015 פורסם חוזר 7-9-2015 בעניין מסלולי השקעה בקופות גמל, שמחייב גופים מוסדיים לנהל בקופות הגמל שבניהולם (למעט קרנות השתלמות) שלושה מסלולי השקעה תלויי גיל (מסלול אחד שמדיניות ההשקעות בו מתאימה לעמיתים שגילם אינו עולה על 50, מסלול לגילאי 50 עד 60 ומסלול לעמיתים שגילם לפחות 60), אשר יהיו מסלולי ברירת המחדל ביחס לכל מצטרף חדש, אלא אם ביקש להצטרף למסלול אחר. לחילופין, ניתן להקים כמסלולי ברירת מחדל מסלולי השקעה שיהיו מיועדים לקבוצה של עמיתים, שתאריך לידתם מצוי בטווח של 5-10 שנים. בהגיע עמית שנכסיו מושקעים במסלול ברירת מחדל שכזה לגיל המתאים למסלול ברירת מחדל אחר, ישוייך העמית באופן אוטומטי למסלול האחר (שמתאים לגילאים המבוגרים יותר). במקביל נקבעו כללים לגבי מדיניות ההשקעות והשמות של מסלולי השקעות מתמחים. העמיתים הקיימים במסלול ברירת המחדל של הקופה (המסלול הכללי) לא יחוייבו לעבור למסלול ברירת המחדל תלוי הגיל שמתאים להם, אך הגוף המוסדי יהיה חייב ליידע אותם על קיומם של מסלולי ברירת המחדל תלויי הגיל. ככל שמסלול ברירת המחדל הנוכחי של הקופה (המסלול הכללי) לא יהפוך לאחד ממסלולי ברירת המחדל תלויי הגיל, ייסגר מסלול זה למצטרפים חדשים במועד תחילת החוזר 1 בינואר, 2016. גוף מוסדי יתאים, עד לסוף מרץ 2016, את מדיניות ההשקעות ושמות מסלולי ההשקעה המנוהלים בקופה להוראות החוזר. החוזר האמור עשוי לחייב שינוי במדיניות ההשקעות של איזה ממסלולי הקרן, ויחייב שינוי בזהות מסלול ברירת המחדל של הקרן (המסלול הכללי לא יוכל להמשיך ולהיות מסלול ברירת המחדל של הקרן והוא ייסגר כאמור לעיל למצטרפים חדשים).

ב. <u>ניתוח שינויים מהותיים בסעיפי ההשקעות לעומת שנה קודמת</u>

להלן ניתוח השינויים המהותיים שחלו בהרכב תיקי ההשקעות בפועל של מסלולי ההשקעה השונים במהלך שנת 2015 לעומת שנת 2014:

- <u>מסלול כללי</u> - במהלך השנה גדל שיעור ההשקעה בהשקעות אחרות ומזומן בכ- 1%, גדל שיעור ההשקעה בהלוואות ופקדונות בבנקים בכ- 1%, גדל שיעור ההשקעה ברכיב המנייתי בכ- 1%, קטן שיעור ההשקעה באג"ח קונצרני בכ- 3% ושיעור ההשקעה בתעודות סל קטן בכ- 1%. בשאר אפיקי ההשקעה לא חלו שינויים מהותיים לעומת שנת 2014.
- <u>מסלול כללי ב'</u> - במהלך השנה קטן שיעור ההשקעה בהשקעות אחרות ומזומן בכ- 1%, גדל שיעור ההשקעה בהלוואות ופקדונות בבנקים בכ- 3%, קטן שיעור ההשקעה ברכיב המנייתי בכ- 2%, קטן שיעור ההשקעה באג"ח קונצרני בכ- 2% ושיעור ההשקעה בתעודות סל קטן בכ- 1%. בשאר אפיקי ההשקעה לא חלו שינויים מהותיים לעומת שנת 2014.
- <u>מסלול כללי ג'</u> - במהלך השנה קטן שיעור ההשקעה בהשקעות אחרות ומזומן בכ- 2%, גדל שיעור ההשקעה בתעודות סל בכ- 10% ושיעור ההשקעה באגרות חוב ממשלתיות קטן בכ- 8%. בשאר אפיקי ההשקעה לא חלו שינויים מהותיים לעומת שנת 2014.
- <u>מסלול מניות</u> - במהלך השנה גדל שיעור ההשקעה בהשקעות אחרות ומזומן בכ- 1%. בשאר אפיקי ההשקעה לא חלו שינויים מהותיים לעומת שנת 2014.

4. <u>ניתוח מדיניות ההשקעה של מסלולי הקרן</u> (המשך)

ב. <u>ניתוח שינויים מהותיים בסעיפי ההשקעות לעומת שנה קודמת</u> (המשך)

- <u>מסלול אג"ח</u> - במהלך השנה גדל שיעור ההשקעה בהשקעות אחרות ומזומן בכ- 4%, קטן שיעור ההשקעה בהלוואות ופקדונות בבנקים בכ- 1%, קטן שיעור ההשקעה באג"ח קונצרני בכ- 1% ושיעור ההשקעה באגרות חוב ממשלתיות קטן בכ- 3%. בשאר אפיקי ההשקעה לא חלו שינויים מהותיים לעומת שנת 2014.
- <u>מסלול יעד לפרישה 2015</u> - במהלך השנה גדל שיעור ההשקעה בהשקעות אחרות ומזומן בכ-5%, קטן שיעור ההשקעה באג"ח קונצרני בכ- 3%, קטן שיעור ההשקעה בתעודות סל בכ- 1%, קטן שיעור ההשקעה בקרנות נאמנות בכ- 1% ושיעור ההשקעה באגרות חוב ממשלתיות גדל בכ- 1%. בשאר אפיקי ההשקעה לא חלו שינויים מהותיים לעומת שנת 2014.
- <u>מסלול יעד לפרישה 2020</u> - במהלך השנה קטן שיעור ההשקעה בהשקעות אחרות ומזומן בכ- 2%, קטן שיעור בהלוואות ופקדונות בבנקים בכ- 1%, קטן שיעור ההשקעה ברכיב המנייתי בכ- 1%, גדל שיעור ההשקעה באג"ח קונצרני בכ- 1%, קטן שיעור ההשקעה בתעודות סל בכ- 2% ושיעור ההשקעה באגרות חוב ממשלתיות גדל בכ- 5%. בשאר אפיקי ההשקעה לא חלו שינויים מהותיים לעומת שנת 2014.
- <u>מסלול יעד לפרישה 2025</u> - במהלך השנה גדל שיעור ההשקעה בהשקעות אחרות ומזומן בכ- 1%, גדל שיעור בהלוואות ופקדונות בבנקים בכ- 1%, גדל שיעור ההשקעה ברכיב המנייתי בכ- 1%, קטן שיעור ההשקעה באג"ח קונצרני בכ- 4%, גדל שיעור ההשקעה בתעודות סל בכ- 3% ושיעור ההשקעה באגרות חוב ממשלתיות קטן בכ- 3%. בשאר אפיקי ההשקעה לא חלו שינויים מהותיים לעומת שנת 2014.
- <u>מסלול יעד לפרישה 2030</u> - במהלך השנה קטן שיעור ההשקעה בהשקעות אחרות ומזומן בכ- 3%, גדל שיעור בהלוואות ופקדונות בבנקים בכ- 2%, קטן שיעור ההשקעה באג"ח קונצרני בכ- 4% ושיעור ההשקעה בתעודות סל גדל בכ- 4%. בשאר אפיקי ההשקעה לא חלו שינויים מהותיים לעומת שנת 2014.
- <u>מסלול יעד לפרישה 2035</u> - במהלך השנה קטן שיעור ההשקעה בהשקעות אחרות ומזומן בכ- 2%, גדל שיעור בהלוואות ופקדונות בבנקים בכ- 3%, גדל שיעור ההשקעה ברכיב המנייתי בכ- 1%, קטן שיעור ההשקעה באג"ח קונצרני בכ- 6%, גדל שיעור ההשקעה בתעודות סל בכ- 7%, קטן שיעור ההשקעה בקרנות נאמנות בכ- 1% ושיעור ההשקעה באגרות חוב ממשלתיות קטן בכ- 3%. בשאר אפיקי ההשקעה לא חלו שינויים מהותיים לעומת שנת 2014.
- <u>מסלול יעד לפרישה 2040</u> - במהלך השנה קטן שיעור ההשקעה בהשקעות אחרות ומזומן בכ- 1%, גדל שיעור בהלוואות ופקדונות בבנקים בכ- 2%, גדל שיעור ההשקעה ברכיב המנייתי בכ- 2%, קטן שיעור ההשקעה באג"ח קונצרני בכ- 7%, גדל שיעור ההשקעה בתעודות סל בכ- 5%, קטן שיעור ההשקעה בקרנות נאמנות בכ- 1% ושיעור ההשקעה באגרות חוב ממשלתיות קטן בכ- 1%. בשאר אפיקי ההשקעה לא חלו שינויים מהותיים לעומת שנת 2014.

4. <u>ניתוח מדיניות ההשקעה של מסלולי הקרן</u> (המשך)

ב. <u>ניתוח שינויים מהותיים בסעיפי ההשקעות לעומת שנה קודמת</u> (המשך)

- <u>מסלול יעד לפרישה 2045</u> - במהלך השנה קטן שיעור ההשקעה בהשקעות אחרות ומזומן בכ- 2%, גדל שיעור בהלוואות ופקדונות בבנקים בכ- 2%, גדל שיעור ההשקעה ברכיב המנייתי בכ- 2%, קטן שיעור ההשקעה באג"ח קונצרני בכ- 6%, גדל שיעור ההשקעה בתעודות סל בכ- 5%, קטן שיעור ההשקעה בקרנות נאמנות בכ- 1% ושיעור ההשקעה באגרות חוב ממשלתיות קטן בכ- 3%. בשאר אפיקי ההשקעה לא חלו שינויים מהותיים לעומת שנת 2014.
- <u>מסלול יעד לפרישה 2050</u> - במהלך השנה גדל שיעור ההשקעה בהשקעות אחרות ומזומן בכ- 1%, גדל שיעור בהלוואות ופקדונות בבנקים בכ- 1%, גדל שיעור ההשקעה ברכיב המנייתי בכ- 2%, קטן שיעור ההשקעה באג"ח קונצרני בכ- 6%, גדל שיעור ההשקעה בתעודות סל בכ- 4%, קטן שיעור ההשקעה בקרנות נאמנות בכ- 1% ושיעור ההשקעה באגרות חוב ממשלתיות קטן בכ- 1%. בשאר אפיקי ההשקעה לא חלו שינויים מהותיים לעומת שנת 2014.
- <u>מסלול יעד לפרישה 2055</u> - במהלך השנה גדל שיעור בהלוואות ופקדונות בבנקים בכ- 1%, גדל שיעור ההשקעה ברכיב המנייתי בכ- 1%, קטן שיעור ההשקעה באג"ח קונצרני בכ- 3% ושיעור ההשקעה בתעודות סל גדל בכ- 1%. בשאר אפיקי ההשקעה לא חלו שינויים מהותיים לעומת שנת 2014.
- <u>תיק זכאים קיימים</u> - במהלך השנה לא חלו שינויים מהותיים לעומת שנת 2014.
- <u>תיק פנסיונרים</u> - במהלך השנה קטן שיעור ההשקעה בהשקעות אחרות ומזומן בכ- 2%, קטן שיעור בהלוואות ופקדונות בבנקים בכ- 2% ושיעור ההשקעה באגרות חוב ממשלתיות גדל בכ- 4%. בשאר אפיקי ההשקעה לא חלו שינויים מהותיים לעומת שנת 2014.

5. ניהול סיכונים

א. כללי:

לתיאור מדיניות ניהול הסיכונים של החברה ופירוט בדבר הסיכונים להם היא חשופה ראה דוח עסקי תאגיד,

ב. סיכוני נזילות:

ליום 31 בדצמבר, 2015

נזילות (בשנים)	מסלול כללי	מסלול כללי ב'	מסלול מניות	מסלול אג"ח	מסלול הלכתי (כללי ג')	מסלול יעד לפרישה 2015	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	פנסיונרים	זכאים קיימים לפנסיה
	נכסים (באלפי ש"ח)															
נכסים נזילים וסחירים	29,174,758	654,768	182,687	281,631	121,837	160,546	290,454	269,404	304,475	425,286	444,895	325,037	195,914	81,080	2,959,138	39,588
מח"מ של עד שנה	2,949,789	55,666	6,757	18,588	4,333	6,207	14,482	15,216	16,664	23,831	23,796	14,968	7,943	3,116	144,788	32,191
מח"מ מעל שנה	27,681,411	625,401	70,699	205,994	46,210	66,322	150,332	177,901	205,572	293,546	290,382	202,727	98,969	38,218	1,873,744	339,029
אחרים	3,736,807	26,481	5,108	2,067	5,025	(1,159)	6,358	7,251	10,275	11,670	16,765	13,906	10,117	4,209	49,374	(4,255)
סה"כ	63,542,765	1,362,316	265,251	508,280	177,405	231,916	461,626	469,772	536,986	754,333	775,838	556,638	312,943	126,623	5,027,044	406,553

*) נכסים בעלי פירעון נקוב של עד שנה נכללו במח"מ של עד שנה ונכסים ללא מועד פירעון נקוב נכללו בנכסים אחרים.

5. ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק:

1. סיכון מדד וסיכון מטבע

סיכון זה בא לידי ביטוי בשינויים אפשריים בבסיס ההצמדה של הנכסים בקרן כגון: שערי החליפין של השקל מול מטבעות זרים ומדד המחירים לצרכן.
ההקצאה האסטרטגית של נכסי הקרן לבסיסי ההצמדה השונים נקבעת ע"י ועדת ההשקעות תוך התחשבות בשיקולי פיזור החשיפות והשאת תשואה למבוטחי הקרן. היקף ההשקעה נקבע על פי הערכות של מגמות ושינויים החלים בשוק ההון לרבות שיעור האינפלציה, מגמת ריבית בנק ישראל ופיחות השקל מול המט"ח.

נכסי הקרן מושקעים באפיק הצמוד למדד המחירים לצרכן במטרה לשמור על הערך הריאלי של ההשקעה ובאפיקים שאינם צמודים וזאת בתקופות בהן הצפי והערכות המאקרו כלכליות תומכים באפשרות לתשואה עודפת באפיקים חלופיים לאפיק הצמוד למדד. בנוסף, מבוצעת השקעה בנכסים בחו"ל ובנכסים צמודי מט"ח החשופים לשינויים בשער החליפין של השקל בעיקר מול הדולר והיורו.
היקף ההשקעה בהתאם לבסיסי ההצמדה של הנכסים נקבע על ידי ועדת ההשקעות של הקרן בהתאם להערכות ושיקולים כאמור בכפוף לשקלול פרמיית הסיכון ובכפוף למגמות והשינויים החלים בשוק ההון לרבות שיעור האינפלציה, מגמת ריבית בנק ישראל ופיחות השקל מול המט"ח.

מסלול כללי	ליום 31 בדצמבר, 2015					
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	דולר ארה"ב או בהצמדה אליו	יורו או בהצמדה אליו	סך הכל
	אלפי ש"ח					
סך נכסי המסלול,נטו	10,034,268	29,121,417	3,434,612	17,525,804	3,426,664	63,542,765
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא	8,562,767	378,028	(763,152)	(5,508,954)	(2,668,689)	-

מסלול כללי ב'	ליום 31 בדצמבר, 2015					
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	דולר ארה"ב או בהצמדה אליו	יורו או בהצמדה אליו	סך הכל
	אלפי ש"ח					
סך נכסי המסלול,נטו	218,411	728,812	70,342	326,733	18,018	1,362,316
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא	132,873	1,263	(8,741)	(105,185)	(20,210)	-

(*) לא כולל דולר ארה"ב, יורו והצמדה אליהם.

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ג. <u>סיכוני שוק</u>: (המשך)

1. <u>סיכון מדד וסיכון מטבע</u> (המשך)

מסלול מניות	ליום 31 בדצמבר, 2015					
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	דולר ארה"ב או בהצמדה אליו	יורו או בהצמדה אליו	סך הכל
	אלפי ש"ח					
סך נכסי המסלול,נטו	73,524	77,302	20,782	78,483	15,160	265,251

מסלול אג"ח	ליום 31 בדצמבר, 2015					
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	דולר ארה"ב או בהצמדה אליו	יורו או בהצמדה אליו	סך הכל
	אלפי ש"ח					
סך נכסי המסלול,נטו	131,043	361,211	-	15,007	1,019	508,280

מסלול הלכתי (כללי ג')	ליום 31 בדצמבר, 2015					
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	דולר ארה"ב או בהצמדה אליו	יורו או בהצמדה אליו	סך הכל
	אלפי ש"ח					
סך נכסי המסלול,נטו	53,505	86,025	10,700	23,313	3,862	177,405
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא	4,160	-	-	(1,541)	(2,619)	-

מסלול יעד לפרישה 2015	ליום 31 בדצמבר, 2015				
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	דולר ארה"ב או בהצמדה אליו	סך הכל
	אלפי ש"ח				
סך נכסי המסלול,נטו	112,717	118,435	-	764	231,916

(*) לא כולל דולר ארה"ב, יורו והצמדה אליהם.

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ג. <u>סיכוני שוק</u>: (המשך)

1. <u>סיכון מדד וסיכון מטבע</u> (המשך)

מסלול יעד לפרישה 2020	ליום 31 בדצמבר, 2015					
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	דולר ארה"ב או בהצמדה אליו	יורו או בהצמדה אליו	סך הכל
	אלפי ש"ח					
סך נכסי המסלול,נטו	111,955	258,720	12,319	71,790	6,842	461,626
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא	15,535	-	-	(11,944)	(3,591)	-

מסלול יעד לפרישה 2025	ליום 31 בדצמבר, 2015					
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	דולר ארה"ב או בהצמדה אליו	יורו או בהצמדה אליו	סך הכל
	אלפי ש"ח					
סך נכסי המסלול,נטו	100,649	233,165	28,413	100,777	6,768	469,772
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא	37,406	-	(1,926)	(21,962)	(13,518)	-

מסלול יעד לפרישה 2030	ליום 31 בדצמבר, 2015					
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	דולר ארה"ב או בהצמדה אליו	יורו או בהצמדה אליו	סך הכל
	אלפי ש"ח					
סך נכסי המסלול,נטו	105,284	255,251	40,576	128,842	7,033	536,986
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא	69,580	-	(3,533)	(45,137)	(20,910)	-

(*) לא כולל דולר ארה"ב, יורו והצמדה אליהם.

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ג. <u>סיכוני שוק</u>: (המשך)

1. <u>סיכון מדד וסיכון מטבע</u> (המשך)

מסלול יעד לפרישה 2035	ליום 31 בדצמבר, 2015				
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	דולר ארה"ב או בהצמדה אליו	יורו או בהצמדה אליו	סך הכל
	אלפי ש"ח					
סך נכסי המסלול,נטו	148,851	338,851	68,633	187,422	10,576	754,333
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא	101,765	-	(6,423)	(60,491)	(34,851)	-

מסלול יעד לפרישה 2040	ליום 31 בדצמבר, 2015				
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	דולר ארה"ב או בהצמדה אליו	יורו או בהצמדה אליו	סך הכל
	אלפי ש"ח					
סך נכסי המסלול,נטו	170,809	313,464	78,111	200,596	12,858	775,838
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא	122,208	-	(6,423)	(76,076)	(39,709)	-

מסלול יעד לפרישה 2045	ליום 31 בדצמבר, 2015				
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	דולר ארה"ב או בהצמדה אליו	יורו או בהצמדה אליו	סך הכל
	אלפי ש"ח					
סך נכסי המסלול,נטו	129,246	213,838	61,734	143,485	8,335	556,638
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא	94,157	-	(4,497)	(57,133)	(32,527)	-

(*) לא כולל דולר ארה"ב, יורו והצמדה אליהם.

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ד. <u>סיכוני שוק</u>: (המשך)

1. <u>סיכון מדד וסיכון מטבע</u> (המשך)

מסלול יעד לפרישה 2050	ליום 31 בדצמבר, 2015					
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	דולר ארה"ב או בהצמדה אליו	יורו או בהצמדה אליו	סך הכל
	אלפי ש"ח					
סך נכסי המסלול,נטו	81,358	109,486	36,222	80,268	5,609	312,943
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא	54,222	-	(2,409)	(33,015)	(18,798)	-

מסלול יעד לפרישה 2055	ליום 31 בדצמבר, 2015					
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	דולר ארה"ב או בהצמדה אליו	יורו או בהצמדה אליו	סך הכל
	אלפי ש"ח					
סך נכסי המסלול,נטו	34,305	43,324	13,990	32,161	2,843	126,623
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא	21,193	-	(867)	(13,356)	(6,970)	-

פנסיונרים	ליום 31 בדצמבר, 2015		
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	סך הכל
	אלפי ש"ח		
סך נכסי המסלול,נטו	201,021	4,826,023	5,027,044

זכאים קיימים לפנסיה	ליום 31 בדצמבר, 2015		
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	סך הכל
	אלפי ש"ח		
סך נכסי המסלול,נטו	(2,329)	408,882	406,553

(*) לא כולל דולר ארה"ב, יורו והצמדה אליהם.

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ג. <u>סיכוני שוק</u>: (המשך)

2. <u>סיכון ריבית</u>

סיכון ריבית נובע מתנודתיות של עקום הריבית חסר הסיכון אשר מושפע בעיקר מהתשואות של אג"ח ממשלתי. גובה החשיפה לשינויי ריבית מושפע ממשך החיים הממוצע (מח"מ) של נכסי החוב.
הסיכון מציג את ההשפעה של שינוי בשיעור הריבית על התשואה.

א. <u>ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינוי בשיעור הריבית על תשואת המסלול</u>:

ליום 31 בדצמבר, 2015	ניתוח רגישות לשינוי בשיעור הריבית	
	+1%	-1%
	אחוזים	
מסלול כללי	(1.05)	1.15
מסלול כללי ב'	(1.58)	1.73
מסלול אג"ח	(1.82)	1.94
מסלול הלכתי (כללי ג')	(1.07)	1.15
מסלול יעד לפרישה 2015	(1.46)	1.46
מסלול יעד לפרישה 2020	(1.57)	1.57
מסלול יעד לפרישה 2025	(1.59)	1.74
מסלול יעד לפרישה 2030	(1.43)	1.57
מסלול יעד לפרישה 2035	(1.19)	1.32
מסלול יעד לפרישה 2040	(0.97)	1.07
מסלול יעד לפרישה 2045	(0.85)	0.94
מסלול יעד לפרישה 2050	(0.64)	0.70
מסלול יעד לפרישה 2055	(0.64)	0.71
פנסיונרים	1.83	(2.61)
זכאים קיימים לפנסיה	2.03	(3.00)

ב. <u>השפעה של שינויים בעקום הריבית על סכום הקצבה</u>:

ליום 31 בדצמבר, 2015	ניתוח רגישות לשינוי בשיעור הריבית	
	+0.5%	-0.5%
	אחוזים	
תיק פנסיונרים	0.99	(1.19)
תיק זכאים קיימים לפנסיה	1.12	(1.35)

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ג. <u>סיכוני שוק</u>: (המשך)

3. <u>פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים</u>:

	ליום 31 בדצמבר, 2015					
מסלול כללי	נסחרות במדד ת"א 100	נסחרות במדד מניות היתר	לא סחיר	בחו"ל	סך הכל	% מסה"כ
			אלפי ש"ח			
<u>ענף משק</u>						
בנקים	1,796,649	34,516	-	1,009,924	2,841,089	21.8%
ביטוח	215,758	-	-	179,781	395,539	3.0%
ביומד	183,864	36,658	-	1,594,635	1,815,157	13.9%
טכנולוגיה	685,914	21,103	-	768,835	1,475,852	11.3%
מסחר ושרותים	507,650	218,349	2,654	637,062	1,365,715	10.5%
נדל"ן ובינוי	789,148	127,685	-	36,028	952,861	7.3%
תעשיה	1,509,610	126,529	-	1,512,665	3,148,804	24.4%
השקעה ואחזקות	589,296	15,189	-	-	604,485	4.6%
נפט וגז	412,367	6,364	-	-	418,731	3.2%
סך הכל השקעה במכשירים הוניים	6,690,256	586,393	2,654	5,738,930	13,018,233	100.0%

	ליום 31 בדצמבר, 2015					
מסלול כללי ב'	נסחרות במדד ת"א 100	נסחרות במדד מניות היתר	לא סחיר	בחו"ל	סך הכל	% מסה"כ
			אלפי ש"ח			
<u>ענף משק</u>						
בנקים	31,397	603	-	16,818	48,818	21.4%
ביטוח	3,770	-	-	1,740	5,510	2.4%
ביומד	3,213	641	-	28,356	32,210	14.1%
טכנולוגיה	11,987	369	-	12,697	25,053	11.0%
מסחר ושרותים	8,872	3,740	140	9,816	22,568	9.9%
נדל"ן ובינוי	13,791	2,223	-	630	16,644	7.3%
תעשיה	26,382	2,210	-	30,878	59,470	26.1%
השקעה ואחזקות	10,298	265	-	-	10,563	4.6%
נפט וגז	7,206	111	-	-	7,317	3.2%
סך הכל השקעה במכשירים הוניים	116,916	10,162	140	100,935	228,153	100.0%

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ג. <u>סיכוני שוק</u>: (המשך)

3. <u>פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים</u>: (המשך)

	ליום 31 בדצמבר, 2015				
מסלול מניות	נסחרות במדד ת"א 100	נסחרות במדד מניות היתר	בחו"ל	סך הכל	% מסה"כ
	אלפי ש"ח				
<u>ענף משק</u>					
בנקים	17,326	333	5,643	23,302	19.0%
ביטוח	2,080	-	1,031	3,111	2.5%
ביומד	1,773	353	15,884	18,010	14.7%
טכנולוגיה	6,614	203	6,780	13,597	11.1%
מסחר ושרותים	4,895	2,064	8,635	15,594	12.7%
נדל"ן ובינוי	7,610	1,226	347	9,183	7.5%
תעשיה	14,556	1,220	13,885	29,661	24.4%
השקעה ואחזקות	5,683	146	-	5,829	4.8%
נפט וגז	3,976	61	-	4,037	3.3%
סך הכל השקעה במכשירים הוניים	64,513	5,606	52,205	122,324	100.0%

	ליום 31 בדצמבר, 2015				
מסלול יעד לפרישה 2020	נסחרות במדד ת"א 100	נסחרות במדד מניות היתר	בחו"ל	סך הכל	% מסה"כ
	אלפי ש"ח				
<u>ענף משק</u>					
בנקים	4,234	81	-	4,315	22.5%
ביטוח	509	-	-	509	2.6%
ביומד	434	86	1,133	1,653	8.6%
טכנולוגיה	1,617	50	621	2,288	11.9%
מסחר ושרותים	1,197	504	115	1,816	9.4%
נדל"ן ובינוי	1,860	300	85	2,245	11.6%
תעשיה	3,557	298	182	4,037	20.9%
השקעה ואחזקות	1,389	36	-	1,425	7.4%
נפט וגז	972	15	-	987	5.1%
סך הכל השקעה במכשירים הוניים	15,769	1,370	2,136	19,275	100.0%

5. ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק: (המשך)

3. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים: (המשך)

	ליום 31 בדצמבר, 2015				
מסלול יעד לפרישה 2025	נסחרות במדד ת"א 100	נסחרות במדד מניות היתר	בחו"ל	סך הכל	% מסה"כ
	אלפי ש"ח				
ענף משק					
בנקים	9,641	185	-	9,826	22.4%
ביטוח	1,158	-	-	1,158	2.6%
ביומד	986	197	2,578	3,761	8.6%
טכנולוגיה	3,681	113	1,414	5,208	11.9%
מסחר ושרותים	2,724	1,148	261	4,133	9.4%
נדל"ן ובינוי	4,235	682	193	5,110	11.6%
תעשיה	8,100	679	415	9,194	21.0%
השקעה ואחזקות	3,162	81	-	3,243	7.4%
נפט וגז	2,212	34	-	2,246	5.1%
סך הכל השקעה במכשירים הוניים	35,899	3,119	4,861	43,879	100.0%

	ליום 31 בדצמבר, 2015				
מסלול יעד לפרישה 2030	נסחרות במדד ת"א 100	נסחרות במדד מניות היתר	בחו"ל	סך הכל	% מסה"כ
	אלפי ש"ח				
ענף משק					
בנקים	13,136	252	-	13,388	22.4%
ביטוח	1,577	-	-	1,577	2.6%
ביומד	1,345	268	3,513	5,126	8.6%
טכנולוגיה	5,014	154	1,927	7,095	11.9%
מסחר ושרותים	3,711	1,565	356	5,632	9.4%
נדל"ן ובינוי	5,769	930	263	6,962	11.6%
תעשיה	11,037	925	565	12,527	21.0%
השקעה ואחזקות	4,308	111	-	4,419	7.4%
נפט וגז	3,014	47	-	3,061	5.1%
סך הכל השקעה במכשירים הוניים	48,911	4,252	6,624	59,787	100.0%

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ג. <u>סיכוני שוק</u>: (המשך)

3. <u>פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים</u>: (המשך)

	ליום 31 בדצמבר, 2015				
מסלול יעד לפרישה 2035	נסחרות במדד ת"א 100	נסחרות במדד מניות היתר	בחו"ל	סך הכל	% מסה"כ
	אלפי ש"ח				
<u>ענף משק</u>					
בנקים	23,584	453	-	24,037	22.4%
ביטוח	2,832	-	-	2,832	2.6%
ביומד	2,414	481	6,309	9,204	8.6%
טכנולוגיה	9,004	277	3,460	12,741	11.9%
מסחר ושרותים	6,664	2,809	639	10,112	9.4%
נדל"ן ובינוי	10,359	1,670	473	12,502	11.6%
תעשיה	19,817	1,660	1,014	22,491	21.0%
השקעה ואחזקות	7,735	199	-	7,934	7.4%
נפט וגז	5,413	84	-	5,497	5.1%
סך הכל השקעה במכשירים הוניים	87,822	7,633	11,895	107,350	100.0%

	ליום 31 בדצמבר, 2015				
מסלול יעד לפרישה 2040	נסחרות במדד ת"א 100	נסחרות במדד מניות היתר	בחו"ל	סך הכל	% מסה"כ
	אלפי ש"ח				
<u>ענף משק</u>					
בנקים	27,798	534	-	28,332	22.4%
ביטוח	3,338	-	-	3,338	2.6%
ביומד	2,845	567	7,436	10,848	8.6%
טכנולוגיה	10,612	327	4,078	15,017	11.9%
מסחר ושרותים	7,854	3,311	753	11,918	9.4%
נדל"ן ובינוי	12,209	1,968	557	14,734	11.6%
תעשיה	23,356	1,957	1,194	26,507	21.0%
השקעה ואחזקות	9,118	235	-	9,353	7.4%
נפט וגז	6,380	98	-	6,478	5.1%
סך הכל השקעה במכשירים הוניים	103,510	8,997	14,018	126,525	100.0%

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ג. <u>סיכוני שוק</u>: (המשך)

3. <u>פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים</u>: (המשך)

	ליום 31 בדצמבר, 2015				
מסלול יעד לפרישה 2045	נסחרות במדד ת"א 100	נסחרות במדד מניות היתר	בחו"ל	סך הכל	% מסה"כ
	אלפי ש"ח				
<u>ענף משק</u>					
בנקים	21,593	415	-	22,008	22.4%
ביטוח	2,593	-	-	2,593	2.6%
ביומד	2,209	441	5,776	8,426	8.6%
טכנולוגיה	8,243	254	3,167	11,664	11.9%
מסחר ושרותים	6,100	2,572	585	9,257	9.4%
נדל"ן ובינוי	9,483	1,528	433	11,444	11.6%
תעשיה	18,143	1,520	927	20,590	21.0%
השקעה ואחזקות	7,082	183	-	7,265	7.4%
נפט וגז	4,956	76	-	5,032	5.1%
סך הכל השקעה במכשירים הוניים	80,402	6,989	10,888	98,279	100.0%

	ליום 31 בדצמבר, 2015				
מסלול יעד לפרישה 2050	נסחרות במדד ת"א 100	נסחרות במדד מניות היתר	בחו"ל	סך הכל	% מסה"כ
	אלפי ש"ח				
<u>ענף משק</u>					
בנקים	13,048	251	-	13,299	22.4%
ביטוח	1,567	-	-	1,567	2.6%
ביומד	1,335	266	3,490	5,091	8.6%
טכנולוגיה	4,981	153	1,914	7,048	11.9%
מסחר ושרותים	3,686	1,554	353	5,593	9.4%
נדל"ן ובינוי	5,731	924	262	6,917	11.6%
תעשיה	10,963	918	560	12,441	20.9%
השקעה ואחזקות	4,279	110	-	4,389	7.4%
נפט וגז	2,995	46	-	3,041	5.2%
סך הכל השקעה במכשירים הוניים	48,585	4,222	6,579	59,386	100.0%

5. ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק: (המשך)

3. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים: (המשך)

	ליום 31 בדצמבר, 2015				
	נסחרות במדד	נסחרות במדד			
מסלול יעד לפרישה 2055	ת"א 100	מניות היתר	בחו"ל	סך הכל	%
	אלפי ש"ח				מסה"כ
ענף משק					
בנקים	5,536	106	-	5,642	22.4%
ביטוח	665	-	-	665	2.6%
ביומד	567	113	1,481	2,161	8.6%
טכנולוגיה	2,114	65	812	2,991	11.9%
מסחר ושרותים	1,565	660	150	2,375	9.4%
נדל"ן ובינוי	2,433	392	111	2,936	11.6%
תעשיה	4,653	390	238	5,281	21.0%
השקעה ואחזקות	1,817	47	-	1,864	7.4%
נפט וגז	1,271	20	-	1,291	5.1%
סך הכל השקעה במכשירים הוניים	20,621	1,793	2,792	25,206	100.0%

במסלולים: אג"ח, כללי ג', יעד לפרישה 2015, תיק פנסיונרים ותיק זכאים קיימים לפנסיה ליום 31 בדצמבר, 2015 אין השקעה במכשירים הוניים.

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ד. <u>סיכוני אשראי</u>:

סיכון אשראי מתייחס להפסדים העלולים להיגרם לקרן כתוצאה משינוי (זמני או קבוע) ביכולתם של מנפיקים/לווים לעמוד בהתחייבויותיהם הפיננסיות לקרן, בפרט יכולתם לפרוע קרן או לבצע תשלומי ריבית במועד. שינויים בהערכת הסיכון של מנפיקים/לווים משפיעים גם על מרווח האשראי הגלום במחיר נכסי החוב, ולפיכך על שווין ההוגן.

פעילות האשראי נעשית בכפוף לתקנות ההשקעה וחוזרי הממונה, בפרט, פעילויות ההלוואות ואשראי לא סחיר מתבצעות על פי מדיניות האשראי הלא סחיר שאושרה בדירקטוריון. כל עסקת אשראי מעבר לסכום מינימלי מועברת לאישור ועדת אשראי. עסקאות אשראי בסכומים גדולים יאושרו עפ"י מדרג סמכויות שבנוהלי אגף השקעות ו/או בנסיבות מיוחדות בהמלצת ועדת אשראי ו/או אגף השקעות, יובאו לאישור גם בועדת השקעות. כל עסקה מדורגת בדרוג חיצוני, או בדרוג פנימי על פי מודל דרוג פנימי מאושר או בהסתמך על דרוג בנק או מבטח אחר ששותף לעסקה. ניתן לבצע גם עסקאות לא מדורגות או בדרוג נמוך מדרוג השקעה בתנאים מסוימים כמפורט בהוראות הרגולטור, דרישות חוקיות ובכפוף לנהלי החברה. ועדת ההשקעות מפקחת על רמת פיזור נאותה בתיק נכסי החוב כולל שמירה על מגבלות חשיפה הנגזרות מתקנות השקעה ו/או מדיניות הקרן. במסגרת פעילות ניהול סיכוני האשראי מתבצעת הערכה שוטפת של הסיכונים תוך מאמץ לאיתור מוקדם של חובות בעייתיים לטיפול.

1. <u>חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם</u>:

	ליום 31 בדצמבר, 2015		
מסלול כללי	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
בארץ	3,232,083	28,309,305	31,541,388
בחו"ל	2,934,941	537,901	3,472,842
סך הכל נכסי חוב	6,167,024	28,847,206	35,014,230

	ליום 31 בדצמבר, 2015		
מסלול כללי ב'	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
בארץ	195,512	636,474	831,986
בחו"ל	63,466	-	63,466
סך הכל נכסי חוב	258,978	636,474	895,452

	ליום 31 בדצמבר, 2015		
מסלול מניות	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
בארץ	-	77,302	77,302

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ד. <u>סיכוני אשראי</u>: (המשך)

1. <u>חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם</u>: (המשך)

	ליום 31 בדצמבר, 2015		
מסלול אג"ח	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
בארץ	214,699	213,351	428,050

	ליום 31 בדצמבר, 2015		
מסלול הלכתי (כללי ג')	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
בארץ	16,964	50,526	67,490

	ליום 31 בדצמבר, 2015		
מסלול יעד לפרישה 2015	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
בארץ	126,530	72,519	199,049

	ליום 31 בדצמבר, 2015		
מסלול יעד לפרישה 2020	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
בארץ	174,305	152,912	327,217
בחו"ל	22,157	-	22,157
סך הכל נכסי חוב	196,462	152,912	349,374

	ליום 31 בדצמבר, 2015		
מסלול יעד לפרישה 2025	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
בארץ	94,570	180,489	275,059
בחו"ל	22,596	-	22,596
סך הכל נכסי חוב	117,166	180,489	297,655

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ה. <u>סיכוני אשראי</u>: (המשך)

1. <u>חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם</u>: (המשך)

	ליום 31 בדצמבר, 2015		
מסלול יעד לפרישה 2030	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
בארץ	87,093	208,561	295,654
בחו"ל	26,215	-	26,215
סך הכל נכסי חוב	113,308	208,561	321,869

	ליום 31 בדצמבר, 2015		
מסלול יעד לפרישה 2035	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
בארץ	90,217	298,028	388,245
בחו"ל	26,958	-	26,958
סך הכל נכסי חוב	117,175	298,028	415,203

	ליום 31 בדצמבר, 2015		
מסלול יעד לפרישה 2040	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
בארץ	60,628	296,000	356,628
בחו"ל	25,064	-	25,064
סך הכל נכסי חוב	85,692	296,000	381,692

	ליום 31 בדצמבר, 2015		
מסלול יעד לפרישה 2045	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
בארץ	35,820	205,522	241,342
בחו"ל	12,029	-	12,029
סך הכל נכסי חוב	47,849	205,522	253,371

5. ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני אשראי: (המשך)

1. חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם: (המשך)

	ליום 31 בדצמבר, 2015		
מסלול יעד לפרישה 2050	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
בארץ	20,820	100,901	121,721
בחו"ל	6,781	-	6,781
סך הכל נכסי חוב	27,601	100,901	128,502

	ליום 31 בדצמבר, 2015		
מסלול יעד לפרישה 2055	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
בארץ	8,323	39,289	47,612
בחו"ל	3,144	-	3,144
סך הכל נכסי חוב	11,467	39,289	50,756

	ליום 31 בדצמבר, 2015		
תיק פנסיונרים	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
בארץ	2,807,491	2,018,532	4,826,023

	ליום 31 בדצמבר, 2015		
תיק זכאים קיימים לפנסיה	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
בארץ	37,662	371,220	408,882

5. ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני אשראי: (המשך)

2. פירוט נכסי חוב בחלוקה לדירוגים:

א. נכסי חוב בארץ

ליום 31 בדצמבר, 2015

	מסלול כללי	מסלול כללי ב'	מסלול מניות	מסלול אג"ח	מסלול הלכתי (כללי ג')	מסלול יעד לפרישה 2015	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	פנסיונרים	זכאים קיימים לפנסיה
	דירוג מקומי (*)															
	אלפי ש"ח															
נכסי חוב סחירים בארץ																
אגרות חוב ממשלתיות	888,267	57,655	-	138,352	16,964	116,826	111,718	51,038	36,907	38,803	30,277	19,138	12,367	5,859	2,807,491	37,662
אגרות חוב קונצרניות בדירוג:																
AA ומעלה	1,542,672	90,514	-	52,169	-	7,076	42,099	29,139	33,676	34,250	19,972	10,891	5,553	1,607	-	-
BBB עד A	740,300	43,987	-	23,442	-	2,628	19,256	13,495	15,499	16,055	9,653	5,367	2,695	794	-	-
נמוך מ- BBB	4,251	241	-	-	-	-	130	87	102	100	54	28	15	4	-	-
לא מדורג	56,593	3,115	-	736	-	-	1,102	811	909	1,009	672	396	190	59	-	-
סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ	3,232,083	195,512	-	214,699	16,964	126,530	174,305	94,570	87,093	90,217	60,628	35,820	20,820	8,323	2,807,491	37,662
נכסי חוב שאינם סחירים בארץ																
אגרות חוב מיועדות	19,175,861	415,262	77,302	151,745	50,526	70,356	134,098	136,901	154,219	218,266	221,314	155,759	85,601	33,939	1,473,441	296,688
אגרות חוב קונצרניות ופיקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים בדירוג:																
AA ומעלה	3,285,224	92,915	-	34,015	-	847	8,394	16,982	18,400	27,690	27,379	19,299	4,130	1,451	545,091	74,532
BBB עד A	627,521	6,422	-	906	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
לא מדורג	13,617	626	-	-	-	-	4	3	3	3	2	1	-	-	-	-
הלוואות לעמיתים	49,616	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
הלוואות לאחרים	5,157,466	121,249	-	26,685	-	1,316	10,416	26,603	35,939	52,069	47,305	30,463	11,170	3,899	-	-
סך הכל אגרות חוב קונצרניות ופקדונות בבנקים	3,926,362	99,963	-	34,921	-	847	8,398	16,985	18,403	27,693	27,381	19,300	4,130	1,451	545,091	74,532
סה"כ נכסי חוב שאינם סחירים בארץ	28,309,305	636,474	77,302	213,351	50,526	72,519	152,912	180,489	208,561	298,028	296,000	205,522	100,901	39,289	2,018,532	371,220
סך הכל נכסי חוב בארץ	31,541,388	831,986	77,302	428,050	67,490	199,049	327,217	275,059	295,654	388,245	356,628	241,342	121,721	47,612	4,826,023	408,882
מזה - נכסי חוב בדירוג פנימי (**)	1,773,169	46,791	-	10,583	-	99	4,876	8,633	9,080	13,105	11,327	6,902	2,368	713	-	-

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

(**) נכסי החוב בדירוג פנימי אינם מדורגים ע"י חברה חיצונית.

5. ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני אשראי: (המשך)

2. פירוט נכסי חוב בחלוקה לדירוגים: (המשך)

ב. נכסי חוב בחו"ל

ליום 31 בדצמבר, 2015

	מסלול כללי	מסלול כללי ב'	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055
	דירוג בינלאומי (*)									
	אלפי ש"ח									
נכסי חוב סחירים בחו"ל										
אגרות חוב ממשלתיות	42,759	925	323	329	382	393	365	175	99	46
אגרות חוב קונצרניות בדירוג:										
BBB	1,667,918	36,067	12,591	12,841	14,898	15,320	14,244	6,836	3,853	1,786
נמוך מ- BBB	1,125,732	24,343	8,499	8,667	10,055	10,340	9,614	4,614	2,601	1,206
לא מדורג	98,532	2,131	744	759	880	905	841	404	228	106
סך הכל נכסי חוב סחירים בחו"ל	2,934,941	63,466	22,157	22,596	26,215	26,958	25,064	12,029	6,781	3,144
נכסי חוב שאינם סחירים בחו"ל										
אגרות חוב קונצרניות ופיקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים בדירוג:										
A ומעלה	36,996	-	-	-	-	-	-	-	-	-
הלוואות לאחרים	500,905	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בחו"ל	537,901	-	-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל נכסי חוב בחו"ל	3,472,842	63,466	22,157	22,596	26,215	26,958	25,064	12,029	6,781	3,144

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ד. <u>סיכוני אשראי</u>: (המשך)

3. <u>שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן</u>:

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים, הלוואות ופקדונות מחושב ע"פ מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים, כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים ע"י חברה המספקת ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים.

ליום 31 בדצמבר, 2015

נכסי חוב שאינם סחירים לפי דירוג (*) :	מסלול כללי	מסלול כללי ב'	מסלול אג"ח	מסלול יעד לפרישה 2015	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	פנסיונרים	זכאים קיימים לפנסיה
	באחוזים													
AA ומעלה	2.27	2.26	2.26	2.42	1.87	2.06	2.08	2.07	2.07	2.09	2.33	2.31	1.10	1.04
A	2.73	2.83	3.13	2.99	2.52	3.04	3.05	3.05	3.07	3.09	3.03	3.10	-	-
BBB	5.18	5.35	5.42	3.85	5.65	5.44	5.40	5.41	5.43	5.43	5.52	5.51	-	-
נמוך מ- BBB	7.34	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
לא מדורג	4.58	2.98	1.32	-	4.12	3.53	2.52	2.52	2.49	2.44	2.24	2.21	-	-

(*) לא כולל אגרות חוב מיועדות, כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא : דירוג A כולל A- ועד A+.

(**) במסלולים מניות והלכתי (כללי ג') אין נכסי חוב שאינם סחירים.

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ד. <u>סיכוני אשראי</u>: (המשך)

4. <u>פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב סחירים ושאינם סחירים</u>:

מסלול כללי	ליום 31 בדצמבר, 2015	
	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
<u>ענף משק</u>		
בנקים	4,245,968	12.1%
ביטוח	374,724	1.1%
ביומד	48,922	0.1%
טכנולוגיה	711,492	2.0%
מסחר ושרותים	3,203,670	9.1%
נדל"ן ובינוי	3,467,146	9.9%
תעשיה	1,097,530	3.1%
השקעה ואחזקות	1,451,634	4.1%
נפט וגז	304,730	0.9%
אחר (*)	1,527	0.0%
אג"ח ממשלתי	20,106,887	57.6%
סך הכל השקעה בנכסי חוב	35,014,230	100.0%

מסלול כללי ב'	ליום 31 בדצמבר, 2015	
	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
<u>ענף משק</u>		
בנקים	142,520	15.9%
ביטוח	13,784	1.5%
ביומד	2,485	0.3%
טכנולוגיה	19,298	2.2%
מסחר ושרותים	82,425	9.2%
נדל"ן ובינוי	79,588	8.9%
תעשיה	26,178	2.9%
השקעה ואחזקות	47,433	5.3%
נפט וגז	7,836	0.9%
אחר (*)	63	0.0%
אג"ח ממשלתי	473,842	52.9%
סך הכל השקעה בנכסי חוב	895,452	100.0%

(*) אחוז נמוך מ - 0.1%.

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ד. <u>סיכוני אשראי</u>: (המשך)

4. <u>פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב סחירים ושאינם סחירים</u>:(המשך)

מסלול מניות	ליום 31 בדצמבר, 2015	
	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
<u>ענף משק</u>		
אג"ח ממשלתי	77,302	100.0%

מסלול אג"ח	ליום 31 בדצמבר, 2015	
	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
<u>ענף משק</u>		
בנקים	50,582	11.9%
ביטוח	4,384	1.0%
ביומד	894	0.2%
טכנולוגיה	2,152	0.5%
מסחר ושרותים	28,718	6.7%
נדל"ן ובינוי	35,742	8.3%
תעשיה	2,151	0.5%
השקעה ואחזקות	11,759	2.7%
נפט וגז	1,571	0.4%
אג"ח ממשלתי	290,097	67.8%
סך הכל השקעה בנכסי חוב	428,050	100.0%

מסלול הלכתי (כללי ג')	ליום 31 בדצמבר, 2015	
	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
<u>ענף משק</u>		
אג"ח ממשלתי	67,490	100.0%

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ד. <u>סיכוני אשראי</u>: (המשך)

4. <u>פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב סחירים ושאינם סחירים</u>: (המשך)

מסלול יעד לפרישה 2015	ליום 31 בדצמבר, 2015	
	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
<u>ענף משק</u>		
בנקים	5,705	2.9%
ביטוח	200	0.1%
טכנולוגיה	16	0.0%
מסחר ושרותים	2,342	1.2%
נדל"ן ובינוי	2,958	1.5%
תעשיה	6	0.0%
השקעה ואחזקות	640	0.3%
אג"ח ממשלתי	187,182	94.0%
סך הכל השקעה בנכסי חוב	199,049	100.0%

(*) אחוז נמוך מ - 0.1%.

מסלול יעד לפרישה 2020	ליום 31 בדצמבר, 2015	
	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
<u>ענף משק</u>		
בנקים	34,584	9.9%
ביטוח	5,559	1.6%
טכנולוגיה	4,845	1.4%
מסחר ושרותים	16,838	4.8%
נדל"ן ובינוי	23,286	6.7%
תעשיה	8,980	2.6%
השקעה ואחזקות	7,599	2.2%
נפט וגז	1,544	0.4%
אג"ח ממשלתי	246,139	70.4%
סך הכל השקעה בנכסי חוב	349,374	100.0%

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ד. <u>סיכוני אשראי</u>: (המשך)

4. <u>פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב סחירים ושאינם סחירים</u>: (המשך)

מסלול יעד לפרישה 2025	ליום 31 בדצמבר, 2015	
	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
<u>ענף משק</u>		
בנקים	30,763	10.3%
ביטוח	4,442	1.5%
ביומד	1,216	0.4%
טכנולוגיה	4,995	1.7%
מסחר ושרותים	25,045	8.4%
נדל"ן ובינוי	19,611	6.6%
תעשיה	8,832	3.0%
השקעה ואחזקות	13,060	4.4%
נפט וגז	1,423	0.5%
אג"ח ממשלתי	188,268	63.2%
סך הכל השקעה בנכסי חוב	297,655	100.0%

מסלול יעד לפרישה 2030	ליום 31 בדצמבר, 2015	
	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
<u>ענף משק</u>		
בנקים	42,982	13.4%
ביטוח	5,094	1.6%
ביומד	1,310	0.4%
טכנולוגיה	5,548	1.7%
מסחר ושרותים	27,231	8.5%
נדל"ן ובינוי	22,250	6.9%
תעשיה	10,193	3.2%
השקעה ואחזקות	14,272	4.4%
נפט וגז	1,481	0.5%
אג"ח ממשלתי	191,508	59.4%
סך הכל השקעה בנכסי חוב	321,869	100.0%

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ד. <u>סיכוני אשראי</u>: (המשך)

4. <u>פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב סחירים ושאינם סחירים</u>: (המשך)

מסלול יעד לפרישה 2035	ליום 31 בדצמבר, 2015	
	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
<u>ענף משק</u>		
בנקים	51,580	12.4%
ביטוח	5,424	1.3%
ביומד	1,892	0.5%
טכנולוגיה	6,639	1.6%
מסחר ושרותים	35,666	8.6%
נדל"ן ובינוי	25,189	6.1%
תעשיה	10,619	2.6%
השקעה ואחזקות	18,656	4.5%
נפט וגז	2,076	0.5%
אג"ח ממשלתי	257,462	61.9%
סך הכל השקעה בנכסי חוב	415,203	100.0%

מסלול יעד לפרישה 2040	ליום 31 בדצמבר, 2015	
	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
<u>ענף משק</u>		
בנקים	43,250	11.3%
ביטוח	3,881	1.0%
ביומד	1,757	0.5%
טכנולוגיה	5,940	1.6%
מסחר ושרותים	31,275	8.2%
נדל"ן ובינוי	16,987	4.5%
תעשיה	9,599	2.5%
השקעה ואחזקות	15,350	4.0%
נפט וגז	1,697	0.4%
אג"ח ממשלתי	251,956	66.0%
סך הכל השקעה בנכסי חוב	381,692	100.0%

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ד. <u>סיכוני אשראי</u>: (המשך)

4. <u>פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב סחירים ושאינם סחירים</u>: (המשך)

מסלול יעד לפרישה 2045	ליום 31 בדצמבר, 2015	
	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
<u>ענף משק</u>		
בנקים	27,298	10.8%
ביטוח	2,022	0.8%
ביומד	1,175	0.5%
טכנולוגיה	3,225	1.3%
מסחר ושרותים	19,633	7.7%
נדל"ן ובינוי	9,583	3.8%
תעשיה	4,716	1.9%
השקעה ואחזקות	9,629	3.8%
נפט וגז	1,018	0.4%
אג"ח ממשלתי	175,072	69.0%
סך הכל השקעה בנכסי חוב	253,371	100.0%

מסלול יעד לפרישה 2050	ליום 31 בדצמבר, 2015	
	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
<u>ענף משק</u>		
בנקים	10,573	8.2%
ביטוח	1,030	0.8%
ביומד	198	0.2%
טכנולוגיה	1,529	1.2%
מסחר ושרותים	6,568	5.1%
נדל"ן ובינוי	4,547	3.5%
תעשיה	2,609	2.0%
השקעה ואחזקות	2,943	2.3%
נפט וגז	438	0.3%
אג"ח ממשלתי	98,067	76.4%
סך הכל השקעה בנכסי חוב	128,502	100.0%

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ד. <u>סיכוני אשראי</u>: (המשך)

4. <u>פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב סחירים ושאינם סחירים</u>: (המשך)

מסלול יעד לפרישה 2055	ליום 31 בדצמבר, 2015	
	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
<u>ענף משק</u>		
בנקים	4,006	7.9%
ביטוח	373	0.7%
ביומד	73	0.1%
טכנולוגיה	589	1.2%
מסחר ושרותים	2,281	4.5%
נדל"ן ובינוי	1,344	2.6%
תעשיה	1,175	2.3%
השקעה ואחזקות	940	1.9%
נפט וגז	131	0.3%
אג"ח ממשלתי	39,844	78.5%
סך הכל השקעה בנכסי חוב	50,756	100.0%

תיק פנסיונרים	ליום 31 בדצמבר, 2015	
	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
<u>ענף משק</u>		
בנקים	545,091	11.3%
אג"ח ממשלתי	4,280,932	88.7%
סך הכל השקעה בנכסי חוב	4,826,023	100.0%

תיק זכאים קיימים לפנסיה	ליום 31 בדצמבר, 2015	
	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
<u>ענף משק</u>		
בנקים	74,532	18.2%
אג"ח ממשלתי	334,350	81.8%
סך הכל השקעה בנכסי חוב	408,882	100.0%

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ה. <u>סיכונים גאוגרפיים</u>

החשיפה הגיאוגרפית בהתאם למקום הסיכון הסופי, מדינה או אזור גאוגרפי, לפי רלוונטיות. במקרים בהם לא ניתן לזהות את מקום החשיפה הסופית החשיפה נרשמה בהתאם למקום בו נסחר הנכס או התאגד.

ליום 31 בדצמבר, 2015

מסלול כללי	אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	תעודות סל	קרנות נאמנות	נדל"ן להשקעה	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
	אלפי ש"ח									
ישראל	20,106,887	5,104,475	6,778,442	253,664	-	337,050	9,200,057	41,780,575	-	41,780,575
ארה"ב	-	1,276,963	4,881,291	1,518,732	2,125,878	-	3,802,237	13,605,101	-	13,605,101
יפן	-	-	-	65,978	892,293	-	-	958,271	-	958,271
שוויץ	-	454,300	284,739	-	-	-	-	739,039	-	739,039
שווקים מתעוררים	-	-	-	96,169	752,275	-	73,674	922,118	-	922,118
אחר	-	974,852	1,073,761	1,264,490	1,103,016	-	1,121,542	5,537,661	-	5,537,661
סך הכל	20,106,887	7,810,590	13,018,233	3,199,033	4,873,462	337,050	14,197,510	63,542,765	-	63,542,765

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ה. <u>סיכונים גאוגרפיים</u> (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2015

מסלול כללי ב'	אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	תעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
	אלפי ש"ח								
ישראל	473,842	180,032	118,465	8,331	-	212,957	993,627	-	993,627
ארה"ב	-	27,564	85,847	42,316	46,154	52,898	254,779	-	254,779
שוויץ	-	9,824	6,119	-	-	-	15,943	-	15,943
שווקים מתעוררים	-	-	-	2,920	10,077	834	13,831	-	13,831
אחר	-	21,419	17,722	18,927	20,600	5,468	84,136	-	84,136
	473,842	238,839	228,153	72,494	76,831	272,157	1,362,316	-	1,362,316

ליום 31 בדצמבר, 2015

מסלול אג"ח	אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	תעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
	אלפי ש"ח							
ישראל	290,097	87,589	39,428	-	81,249	498,363	-	498,363
ארה"ב	-	-	-	-	9,917	9,917	-	9,917
סך הכל	290,097	87,589	39,428	-	91,166	508,280	-	508,280

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ה. <u>סיכונים גאוגרפיים</u> (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2015

מסלול מניות	אגרות חוב ממשלתיות	מניות	תעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
	אלפי ש"ח							
ישראל	77,302	65,289	1,594	-	16,822	161,007	-	161,007
ארה"ב	-	45,804	19,647	-	3,128	68,579	-	68,579
בריטניה	-	3,623	-	-	13	3,636	-	3,636
יפן	-	-	960	3,256	-	4,216	-	4,216
גרמניה	-	922	2,117	-	-	3,039	-	3,039
שוויץ	-	4,743	-	-	-	4,743	-	4,743
שווקים מתעוררים	-	-	2,856	1,138	-	3,994	-	3,994
מזרח אסיה	-	-	2,980	-	-	2,980	-	2,980
אחר	-	1,943	10,973	133	8	13,057	-	13,057
סך הכל	77,302	122,324	41,127	4,527	19,971	265,251	-	265,251

5. ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים גאוגרפיים (המשך)

מסלול הלכתי (כללי ג')	ליום 31 בדצמבר, 2015				
	אגרות חוב ממשלתיות	תעודות סל	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
	אלפי ש"ח					
ישראל	67,490	55,675	10,661	133,826	-	133,826
ארה"ב	-	26,054	78	26,132	-	26,132
יפן	-	4,395	-	4,395	-	4,395
שווקים מתעוררים	-	2,704	-	2,704	-	2,704
אחר	-	10,337	11	10,348	-	10,348
סך הכל	67,490	99,165	10,750	177,405	-	177,405

מסלול יעד לפרישה 2015	ליום 31 בדצמבר, 2015						
	אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	תעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
	אלפי ש"ח							
ישראל	187,182	9,866	12,482	-	22,306	231,836	-	231,836
אחר	-	-	-	-	80	80	-	80
סך הכל	187,182	9,866	12,482	-	22,386	231,916	-	231,916

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ה. <u>סיכונים גאוגרפיים</u> (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2015

מסלול יעד לפרישה 2020	אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	תעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
	אלפי ש"ח								
ישראל	246,139	68,122	15,959	2,308	-	45,594	378,122	-	378,122
ארה"ב	-	9,421	3,136	18,836	12,530	11,950	55,873	-	55,873
אחר	-	11,025	180	14,567	1,825	34	27,631	-	27,631
סך הכל	246,139	88,568	19,275	35,711	14,355	57,578	461,626	-	461,626

ליום 31 בדצמבר, 2015

מסלול יעד לפרישה 2025	אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	תעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
	אלפי ש"ח								
ישראל	188,268	56,107	36,330	3,023	-	62,917	346,645	-	346,645
ארה"ב	-	9,594	7,139	37,584	12,187	13,319	79,823	-	79,823
שווקים מתעוררים	-	-	-	5,532	1,567	-	7,099	-	7,099
אחר	-	11,133	410	24,192	434	36	36,205	-	36,205
סך הכל	188,268	76,834	43,879	70,331	14,188	76,272	469,772	-	469,772

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ה. <u>סיכונים גאוגרפיים</u> (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2015

מסלול יעד לפרישה 2030	אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	תעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
	אלפי ש"ח								
ישראל	191,508	63,851	49,501	3,331	-	67,729	375,920	-	375,920
ארה"ב	-	11,103	9,727	53,324	13,693	15,495	103,342	-	103,342
שווקים מתעוררים	-	-	-	7,783	1,818	-	9,601	-	9,601
אחר	-	12,920	559	33,551	495	598	48,123	-	48,123
סך הכל	191,508	87,874	59,787	97,989	16,006	83,822	536,986	-	536,986

ליום 31 בדצמבר, 2015

מסלול יעד לפרישה 2035	אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	תעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
	אלפי ש"ח								
ישראל	257,462	70,255	88,882	4,291	-	89,895	510,785	-	510,785
ארה"ב	-	11,496	17,465	88,438	14,709	21,984	154,092	-	154,092
יפן	-	-	-	11,204	704	-	11,908	-	11,908
שווקים מתעוררים	-	-	-	12,717	1,869	-	14,586	-	14,586
אחר	-	13,270	1,003	47,825	-	864	62,962	-	62,962
סך הכל	257,462	95,021	107,350	164,475	17,282	112,743	754,333	-	754,333

5. <u>ניהול סיכונים (המשך)</u>

ה. <u>סיכונים גאוגרפיים</u> (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2015

מסלול יעד לפרישה 2040	אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	תעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
	אלפי ש"ח								
ישראל	251,956	48,773	104,758	3,925	-	99,117	508,529	-	508,529
ארה"ב	-	10,680	20,585	102,703	11,977	20,744	166,689	-	166,689
יפן	-	-	-	13,677	617	-	14,294	-	14,294
שווקים מתעוררים	-	-	-	14,967	1,738	-	16,705	-	16,705
אחר	-	12,242	1,182	55,405	-	792	69,621	-	69,621
סך הכל	251,956	71,695	126,525	190,677	14,332	120,653	775,838	-	775,838

ליום 31 בדצמבר, 2015

מסלול יעד לפרישה 2045	אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	תעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
	אלפי ש"ח								
ישראל	175,072	28,823	81,371	2,755	-	71,607	359,628	-	359,628
ארה"ב	-	5,169	15,990	80,640	6,616	13,912	122,327	-	122,327
יפן	-	-	-	10,647	378	-	11,025	-	11,025
שווקים מתעוררים	-	-	-	11,967	834	-	12,801	-	12,801
אחר	-	5,880	918	43,528	-	531	50,857	-	50,857
סך הכל	175,072	39,872	98,279	149,537	7,828	86,050	556,638	-	556,638

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ה. <u>סיכונים גאוגרפיים</u> (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2015

מסלול יעד לפרישה 2050	אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	תעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
	אלפי ש"ח								
ישראל	98,067	12,449	49,169	1,629	-	38,664	199,978	-	199,978
ארה"ב	-	2,894	9,662	46,511	2,671	6,806	68,544	-	68,544
יפן	-	-	-	6,495	161	-	6,656	-	6,656
שווקים מתעוררים	-	-	-	7,269	470	-	7,739	-	7,739
אחר	-	3,312	555	25,924	-	235	30,026	-	30,026
סך הכל	98,067	18,655	59,386	87,828	3,302	45,705	312,943	-	312,943

ליום 31 בדצמבר, 2015

מסלול יעד לפרישה 2055	אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	תעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
	אלפי ש"ח								
ישראל	39,844	3,930	20,869	645	-	16,266	81,554	-	81,554
ארה"ב	-	1,335	4,101	18,577	809	2,209	27,031	-	27,031
יפן	-	-	-	2,580	37	-	2,617	-	2,617
שווקים מתעוררים	-	-	-	2,951	218	-	3,169	-	3,169
אחר	-	1,530	236	10,397	-	89	12,252	-	12,252
סך הכל	39,844	6,795	25,206	35,150	1,064	18,564	126,623	-	126,623

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ה. <u>סיכונים גאוגרפיים (המשך)</u>

	ליום 31 בדצמבר, 2015				
פנסיונרים	אגרות חוב ממשלתיות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
	אלפי ש"ח				
ישראל	4,280,932	746,112	5,027,044	-	5,027,044

	ליום 31 בדצמבר, 2015				
זכאים קיימים לפנסיה	אגרות חוב ממשלתיות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
	אלפי ש"ח				
ישראל	334,350	72,203	406,553	-	406,553

ו. <u>סיכונים תפעוליים, סיכונים משפטיים וגורמי סיכון נוספים</u>:

<u>סיכונים תפעוליים</u>

הסיכון התפעולי מתייחס להפסד שנובע מכשל או אי נאותות של תהליכים, אנשים או מערכות פנימיות או כתוצאה מאירוע חיצוני לחברה המנהלת. לדוגמה, מעילות והונאות בכספי החברה המנהלת עלולות להביא להפסדים בלתי צפויים; פריצה למערכת מחשב עלולה לגרום להשבתת פעילות זמנית, כמו כן טעויות אנוש בביצוע תהליכי השקעות, גביה וטיפול בכספי עמיתים. התרחשות אירועים חיצוניים שאינם כלולים בתוכנית ההתאוששות מאסון (DRP/BCP) עלולה להשפיע על יכולת החברה המנהלת לתפקד באופן אפקטיבי ולגרום לפגיעה בעסקיה.

<u>סיכונים משפטיים</u>

פעילות החברה המנהלת בתחום חסכון לטווח ארוך יוצרת חשיפה מהותית לסיכונים משפטיים, ובכללם תובענות ייצוגיות ועיצומים מצד הממונה. תקדימים משפטיים עלולים להגדיל את סכומי התביעות כתוצאה מהליכים משפטיים בגין ליקויים בניסוח ותפעול ההסכמים אליהם כפופה החברה המנהלת.

<u>גורמי סיכון נוספים</u>

מסלולים: כללי, כללי ב', יעד לפרישה 2025, יעד לפרישה 2030

הסיכון	גורם הסיכון	השפעה		
		גדולה	בינונית	קטנה
סיכוני מאקרו				
שווקים פיננסיים	שינויים בשערי מניות	X		
	שינויים בריבית		X	
	שינויים בשע"ח		X	
	שינויים במרווח אשראי	X		
סיכוני אשראי	יציבות לווים ומנפיקים			X
סיכונים ענפיים				
ניוד כספים	ניוד כספים לגורמים מתחרים בשוק			X
נזילות	חוסר בנכסים נזילים לכיסוי התחייבויות שוטפות			X
דמוגרפי	דמוגרפי			X
רגולטורי	שינויים בהוראות ההסדר התחיקתי			X

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ו. <u>סיכונים תפעוליים, סיכונים משפטיים וגורמי סיכון נוספים:</u> (המשך)

<u>גורמי סיכון נוספים</u> (המשך)

מסלול מניות

הסיכון	גורם הסיכון	השפעה		
		גדולה	בינונית	קטנה
סיכוני מאקרו				
שווקים פיננסיים	שינויים בשערי מניות	X		
	שינויים בשע"ח	X		
סיכונים ענפיים				
ניוד כספים	ניוד כספים לגורמים מתחרים בשוק			X
נזילות	חוסר בנכסים נזילים לכיסוי התחייבויות שוטפות			X
דמוגרפי	דמוגרפי			X
רגולטורי	שינויים בהוראות ההסדר התחיקתי			X

מסלול אג"ח

הסיכון	גורם הסיכון	השפעה		
		גדולה	בינונית	קטנה
סיכוני מאקרו				
שווקים פיננסיים	שינויים בריבית		X	
	שינויים בשע"ח			X
	שינויים במרווח אשראי	X		
סיכוני אשראי	יציבות לווים ומנפיקים		X	
סיכונים ענפיים				
ניוד כספים	ניוד כספים לגורמים מתחרים בשוק			X
נזילות	חוסר בנכסים נזילים לכיסוי התחייבויות שוטפות			X
דמוגרפי	דמוגרפי			X
רגולטורי	שינויים בהוראות ההסדר התחיקתי			X

5. ניהול סיכונים (המשך)

ו. סיכונים תפעוליים, סיכונים משפטיים וגורמי סיכון נוספים: (המשך)

גורמי סיכון נוספים (המשך)

יעד לפרישה 2045 ויעד לפרישה 2050

הסיכון	גורם הסיכון	השפעה		
		גדולה	בינונית	קטנה
סיכוני מאקרו				
שווקים פיננסיים	שינויים בשערי מניות	X		
	שינויים בריבית			X
	שינויים בשע"ח		X	
	שינויים במרווח אשראי		X	
סיכוני אשראי	יציבות לווים ומנפיקים			X
סיכונים ענפיים				
ניוד כספים	ניוד כספים לגורמים מתחרים בשוק			X
נזילות	חוסר בנכסים נזילים לכיסוי התחייבויות שוטפות			X
דמוגרפי	דמוגרפי			X
רגולטורי	שינויים בהוראות ההסדר התחיקתי			X

יעד לפרישה 2015

הסיכון	גורם הסיכון	השפעה		
		גדולה	בינונית	קטנה
סיכוני מאקרו				
שווקים פיננסיים	שינויים בריבית			X
	שינויים במרווח אשראי			X
סיכוני אשראי	יציבות לווים ומנפיקים			X
סיכונים ענפיים				
ניוד כספים	ניוד כספים לגורמים מתחרים בשוק			X
נזילות	חוסר בנכסים נזילים לכיסוי התחייבויות שוטפות			X
דמוגרפי	דמוגרפי			X
רגולטורי	שינויים בהוראות ההסדר התחיקתי			X

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ו. <u>סיכונים תפעוליים, סיכונים משפטיים וגורמי סיכון נוספים:</u> (המשך)

<u>גורמי סיכון נוספים</u> (המשך)

יעד לפרישה 2020

הסיכון	גורם הסיכון	השפעה		
		גדולה	בינונית	קטנה
סיכוני מאקרו				
שווקים פיננסיים	שינויים בשערי מניות		X	
	שינויים בריבית		X	
	שינויים בשע"ח		X	
	שינויים במרווח אשראי	X		
סיכוני אשראי	יציבות לווים ומנפיקים			X
סיכונים ענפיים				
ניוד כספים	ניוד כספים לגורמים מתחרים בשוק			X
נזילות	חוסר בנכסים נזילים לכיסוי התחייבויות שוטפות			X
דמוגרפי	דמוגרפי			X
רגולטורי	שינויים בהוראות ההסדר התחיקתי			X

יעד לפרישה 2055

הסיכון	גורם הסיכון	השפעה		
		גדולה	בינונית	קטנה
סיכוני מאקרו				
שווקים פיננסיים	שינויים בשערי מניות	X		
	שינויים בריבית			X
	שינויים בשע"ח		X	
	שינויים במרווח אשראי			X
סיכוני אשראי	יציבות לווים ומנפיקים			X
סיכונים ענפיים				
ניוד כספים	ניוד כספים לגורמים מתחרים בשוק			X
נזילות	חוסר בנכסים נזילים לכיסוי התחייבויות שוטפות			X
דמוגרפי	דמוגרפי			X
רגולטורי	שינויים בהוראות ההסדר התחיקתי			X

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ו. <u>סיכונים תפעוליים, סיכונים משפטיים וגורמי סיכון נוספים:</u> (המשך)

<u>גורמי סיכון נוספים</u> (המשך)

יעד לפרישה 2035 ויעד לפרישה 2040

הסיכון	גורם הסיכון	השפעה		
		גדולה	בינונית	קטנה
סיכוני מאקרו				
שווקים פיננסיים	שינויים בשערי מניות	X		
	שינויים בריבית		X	
	שינויים בשע"ח		X	
	שינויים במרווח אשראי		X	
סיכוני אשראי	יציבות לווים ומנפיקים			X
סיכונים ענפיים				
ניוד כספים	ניוד כספים לגורמים מתחרים בשוק			X
נזילות	חוסר בנכסים נזילים לכיסוי התחייבויות שוטפות			X
דמוגרפי	דמוגרפי			X
רגולטורי	שינויים בהוראות ההסדר התחיקתי			X

הלכתי (כללי ג')

הסיכון	גורם הסיכון	השפעה		
		גדולה	בינונית	קטנה
סיכוני מאקרו				
שווקים פיננסיים	שינויים בשערי מניות	X		
	שינויים בריבית		X	
	שינויים בשע"ח		X	
	שינויים במרווח אשראי		X	
סיכונים ענפיים				
ניוד כספים	ניוד כספים לגורמים מתחרים בשוק			X
נזילות	חוסר בנכסים נזילים לכיסוי התחייבויות שוטפות			X
דמוגרפי	דמוגרפי			X
רגולטורי	שינויים בהוראות ההסדר התחיקתי			X

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ו. <u>סיכונים תפעוליים, סיכונים משפטיים וגורמי סיכון נוספים:</u> (המשך)

<u>גורמי סיכון נוספים</u> (המשך)

פנסיונרים, פנסיונרים זכאים

הסיכון	גורם הסיכון	השפעה		
		גדולה	בינונית	קטנה
סיכוני מאקרו				
שווקים פיננסיים	שינויים בריבית			X
	שינויים במרווח אשראי			X
סיכונים ענפיים				
דמוגרפי	דמוגרפי			X
רגולטורי	שינויים בהוראות ההסדר התחיקתי			X

6. <u>הפניית תשומת לב הכלולה בחוות הדעת של רואה החשבון המבקר של הקרן</u>

יצוין, כי מבלי לסייג את חוות הדעת של רואה החשבון המבקר של הקרן על הדוחות הכספיים, חוות הדעת כוללת הפניית תשומת לב לחשיפות המתוארות בביאור 17א' לדוחות הכספיים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

תאריך : 27 במרס, 2016

ערן גריפל יו"ר הדירקטוריון	יהודה בן אסאייג מנהל כללי

מנורה מבטחים

דוח בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

הצהרה (certification)

אני, **יהודה בן אסאייג**, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של **מבטחים החדשה - קרן פנסיה חדשה מקיפה** (להלן - "**קרן הפנסיה**") לשנת 2015 (להלן - "**הדוח**").

2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.

3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קרן הפנסיה וכן את השינויים בזכויות העמיתים והתנועה בקרן הפנסיה למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.

4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי[1] ולבקרה הפנימית על דיווח כספי[1] של קרן הפנסיה; וכן -

4.1 קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקרן הפנסיה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;

4.2 קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;

4.3 הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של קרן הפנסיה והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן -

4.4 גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה; וכן -

5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של החברה המנהלת, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה:

5.1 את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקרן הפנסיה; וכן -

5.2 כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

יהודה בן אסאייג
מנכ"ל

27 במרס, 2016

[1] כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

הצהרה (certification)

אני, **רן קלמי**, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של **מבטחים החדשה - קרן פנסיה חדשה מקיפה** (להלן - "**קרן הפנסיה**") לשנת 2015 (להלן - "**הדוח**").

2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.

3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קרן הפנסיה וכן את השינויים בזכויות העמיתים והתנועה בקרן הפנסיה למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.

4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי[1] ולבקרה הפנימית על דיווח כספי[1] של קרן הפנסיה; וכן -

4.1 קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקרן הפנסיה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;

4.2 קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;

4.3 הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של קרן הפנסיה והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן -

4.4 גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה; וכן -

5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של החברה המנהלת, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה:

5.1 את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקרן הפנסיה; וכן -

5.2 כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

רן קלמי
סמנכ"ל ומנהל אגף כספים

27 במרס, 2016

[1] כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, של **מבטחים החדשה - קרן פנסיה חדשה מקיפה** (להלן - "**קרן הפנסיה**") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של קרן הפנסיה תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של החברה המנהלת לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל והוראות הממונה על שוק ההון. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת החברה המנהלת בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של קרן הפנסיה על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2015, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2015, הבקרה הפנימית של קרן הפנסיה על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

תאריך אישור הדוח: 27 במרס, 2016

ערן גריפל	**יהודה בן אסאייג**	**רן קלמי**
יו"ר הדירקטוריון	מנכ"ל	סמנכ"ל ומנהל אגף כספים

קוסט פורר גבאי את קסירר
רח' עמינדב 3,
תל-אביב 6706703

טל. +972-3-6232525
פקס +972-3-5622555
ey.com

דוח רואה החשבון המבקר למבוטחים של מבטחים החדשה - קרן פנסיה חדשה מקיפה המנוהלת על ידי מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של מבטחים החדשה קרן פנסיה חדשה - מקיפה (להלן - הקרן) המנוהלת על ידי מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ (להלן - החברה המנהלת) ליום 31 בדצמבר, 2015, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן - COSO). הדירקטוריון וההנהלה של החברה המנהלת אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הקרן בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של הקרן הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות ובהתאם לכללי החשבונאות ודרישות הגילוי אשר נקבעו על ידי הממונה על אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר ובתקנות מס הכנסה.
בקרה פנימית על דיווח כספי של קרן פנסיה כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הקרן (לרבות הוצאתם מרשותה); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי החשבונאות ודרישות הגילוי אשר נקבעו על ידי הממונה על אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר ובתקנות מס הכנסה, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הקרן נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון וההנהלה של החברה המנהלת; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הקרן, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.
בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקרות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה המנהלת קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקרן ליום 31 בדצמבר, 2015, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים של הקרן לימים 31 בדצמבר 2015 ו- 2014 ולכל אחת מהשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר, 2015, 2014 ו- 2013 והדוח שלנו, מיום 27 במרס, 2016 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים וכן הפניית תשומת לב לאמור בבאור 17 לדוחות הכספיים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

תל אביב,
27 במרס, 2016

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

מנורה מבטחים

דוחות כספיים

מבטחים החדשה - קרן פנסיה חדשה מקיפה

דוחות כספיים

ליום 31 בדצמבר, 2015

מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ

מבטחים החדשה - קרן פנסיה חדשה מקיפה

דוחות כספיים

ליום 31 בדצמבר, 2015

תוכן העניינים

	עמוד
דוח רואה החשבון המבקר	2
דוחות על המצב הכספי	3
דוחות הכנסות והוצאות	4
דוחות תנועה בקרן הפנסיה	5
באורים לדוחות הכספיים	6-52

קוסט פורר גבאי את קסירר
רח' עמינדב 3,
תל-אביב 6706703

טל. +972-3-6232525
פקס +972-3-5622555
ey.com

דוח רואה החשבון המבקר

למבוטחים של מבטחים החדשה - קרן פנסיה חדשה מקיפה

המנוהלת על ידי מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ - חברה מנהלת

ביקרנו את הדוחות על המצב הכספי המצורפים של מבטחים החדשה - קרן פנסיה חדשה מקיפה (להלן - הקרן) המנוהלת על ידי מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ - חברה מנהלת (להלן - החברה המנהלת) לימים 31 בדצמבר, 2015 ו-2014, את דוחות ההכנסות וההוצאות ואת דוחות התנועה בקרן לכל אחת מהשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר, 2015, 2014 ו- 2013. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה המנהלת של הקרן. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על-פי תקנים אלה, נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על-ידי הדירקטוריון וההנהלה של החברה המנהלת של הקרן וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של הקרן לימים 31 בדצמבר, 2015 ו- 2014 ואת תוצאות פעולותיה והתנועה בקרן לכל אחת מהשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר, 2015, 2014 ו- 2013 בהתאם לכללי החשבונאות ודרישות הגילוי אשר נקבעו בהוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 ובתקנות מס הכנסה.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, הננו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 17 לדוחות הכספיים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקרן ליום 31 בדצמבר, 2015, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO והדוח שלנו מיום 27 במרס, 2016 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקרן.

תל-אביב,
27 במרס, 2016

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

דוחות על המצב הכספי

	באור	ליום 31 בדצמבר 2015	2014*)
		אלפי ש"ח	
רכוש שוטף			
מזומנים ושווי מזומנים		2,072,453	1,250,873
חייבים ויתרות חובה	3	108,087	41,787
		2,180,540	1,292,660
השקעות פיננסיות			
נכסי חוב סחירים	4	10,346,068	10,298,723
נכסי חוב שאינם סחירים	5	33,768,832	30,205,444
מניות	6	13,908,397	11,562,813
השקעות אחרות	7	15,210,536	12,983,112
סך כל ההשקעות הפיננסיות		73,233,833	65,050,092
נדל"ן להשקעה	8	337,050	324,522
סך כל הנכסים		75,751,423	66,667,274
זכאים ויתרות זכות	9	235,134	462,900
התחייבויות פנסיוניות:	10		
התחייבויות לעמיתים שאינם מקבלי קצבה		70,170,154	61,800,559
התחייבויות לפנסיונרים			
התחייבויות לזקנה ושאירי זקנה		1,818,792	1,391,501
התחייבויות לנכים		1,219,585	1,109,646
התחייבויות לשאירי מבוטח		1,318,888	1,023,818
עתודה לתביעות שקרו וטרם דווחו		683,097	504,249
עתודה לפנסיונרים		(7,077)	(11,749)
סך כל ההתחייבויות לפנסיונרים		5,033,285	4,017,465
התחייבויות לזכאים קיימים לפנסיה			
התחייבויות לזקנה ושאירי זקנה		135,687	140,584
התחייבויות לנכים		58,146	64,669
התחייבויות לשאירי מבוטח		208,159	215,637
עתודה לזכאים קיימים לפנסיה		4,025	3,242
סך כל ההתחייבויות לזכאים קיימים לפנסיה		406,017	424,132
גירעון אקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים		(94,201)	(37,782)
עודף (גירעון) אקטוארי הנובע מגורמי תשואה וריבית		1,034	-
סה"כ גירעון אקטוארי		(93,167)	(37,782)
סך כל ההתחייבויות הפנסיוניות		75,516,289	66,204,374
סך כל ההתחייבויות		75,751,423	66,667,274

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

*) סווג מחדש ראה באור 2(א)(1).

27 במרס, 2016			
תאריך אישור הדוחות הכספיים	ערן גריפל יו"ר הדירקטוריון	יהודה בן אסאייג מנכ"ל	רן קלמי סמנכ"ל ומנהל אגף כספים

		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
		2015	2014	2013
	באור	אלפי ש"ח		
הכנסות (הפסדים)				
ממזומנים ושווי מזומנים		(21,922)	6,415	22,103
מהשקעות:				
מנכסי חוב סחירים		178,640	915,351	518,726
מנכסי חוב שאינם סחירים		1,346,961	1,356,726	1,517,660
ממניות		437,173	988,021	1,377,323
מהשקעות אחרות		440,496	1,021,326	1,703,665
מנדל"ן להשקעה		18,256	13,268	14,501
סך כל ההכנסות מהשקעות		2,421,526	4,294,692	5,131,875
הכנסות אחרות		10,566	4,585	11,819
סך כל ההכנסות		2,410,170	4,305,692	5,165,797
הוצאות				
דמי ניהול	11	438,096	410,872	380,078
הוצאות ישירות	12	106,339	92,822	79,858
מסים	16	40,614	35,068	32,785
סך כל ההוצאות		585,049	538,762	492,721
עודף הכנסות על הוצאות		1,825,121	3,766,930	4,673,076

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014*)	2013*)
	אלפי ש"ח		
סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות ליום 1 בינואר	66,204,374	56,274,685	46,114,552
תקבולים מדמי גמולים	8,061,377	7,269,709	6,457,887
תשלומים:			
תשלומים לפנסיונרים			
תשלומי פנסיית זקנה	92,317	69,065	48,672
תשלומי פנסיית נכות	211,882	169,477	131,220
תשלומי פנסיית שאירים	65,974	50,314	43,169
	370,173	288,856	223,061
תשלומים לזכאים קיימים לפנסיה			
תשלומי פנסיית זקנה	5,442	6,440	4,751
תשלומי פנסיית נכות	8,111	8,812	8,941
תשלומי פנסיית שאירים	13,467	13,945	13,514
	27,020	29,197	27,206
תשלומים אחרים			
פדיונות	1,162,322	1,166,503	992,686
סך כל התשלומים	1,559,515	1,484,556	1,242,953
העברות צבירה לקרן			
העברות מחברות ביטוח	210,212	133,575	103,334
העברות מקרנות פנסיה חדשות	1,388,043	823,291	656,154
העברות מקופות גמל	111,202	95,293	58,580
סך כל העברות צבירה לקרן	1,709,457	1,052,159	818,068
העברות צבירה מהקרן			
העברות לחברות ביטוח	24,416	12,339	54,629
העברות לקרנות פנסיה חדשות	687,339	653,500	486,822
העברות לקופות גמל	12,770	8,714	4,494
סך כל העברות צבירה מהקרן	724,525	674,553	545,945
העברות צבירה, נטו	984,932	377,606	272,123
עודף הכנסות על הוצאות מועבר מדוח הכנסות והוצאות	1,825,121	3,766,930	4,673,076
סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות ליום 31 בדצמבר	75,516,289	66,204,374	56,274,685

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

*) סווג מחדש ראה באור 2(א)(1).

באור 1 :- כללי

א. הגדרות

בדוחות כספיים אלה -

מבטחים החדשה, הקרן	- מבטחים החדשה - קרן פנסיה חדשה מקיפה, המנוהלת על-ידי החברה המנהלת (ראה סעיף ה' להלן).
החברה המנהלת	- מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ - חברה מנהלת (ראה סעיף ד' להלן).
מנורה החזקות	- מנורה מבטחים החזקות בע"מ.
מנורה ביטוח	- מנורה מבטחים ביטוח בע"מ.
מבטחים החדשה פלוס	- מבטחים החדשה פלוס - קרן פנסיה חדשה כללית, המנוהלת על-ידי החברה המנהלת.
מבטחים תגמולים ופיצויים	- קופת גמל מבטחים תגמולים ופיצויים המנוהלת על ידי החברה המנהלת.
מבטחים חופשה וחגים	- קופת גמל מבטחים - קופת גמל למטרות חופשה, חגים והבראה, המנוהלת ע"י החברה המנהלת.
מבוטח	- מי שהצטרף לקרן הפנסיה ולזכותו רשומה יתרת זכאות צבורה וטרם החל לקבל פנסיית זקנה מהקרן.
זכאי קיים לפנסיה	- מקבל קצבה שזכאותו לקצבה החלה עד ליום 31 בדצמבר, 2003 (להלן - המועד הקובע).
פנסיונר	- מקבל קצבה שזכאותו לקצבה החלה לאחר המועד הקובע.
אגף שוק ההון	- אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר.
הממונה	- הממונה על אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר.
תקנות מס הכנסה	- תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964.
חוק הפיקוח (ביטוח)	- חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.
חוק קופות הגמל	- חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005.
צדדים קשורים	- כהגדרתם בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 וכמשמעותם בגילוי דעת 29 של לשכת רואי חשבון בישראל.
בעלי עניין	- כהגדרתם בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010.
מדד	- מדד המחירים לצרכן כפי שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
אגרות חוב ממשלתיות	- אגרות חוב שהונפקו על ידי ממשלת ישראל.
אגרות חוב מיועדות	- אגרות חוב בלתי סחירות מסוג "ערד" שהונפקו על ידי ממשלת ישראל.

באור 1 :- כללי (המשך)

ב. הדוחות הכספיים הינם של מבטחים החדשה. נתוני החברה המנהלת מוצגים בדוחות כספיים נפרדים בהתאם להוראות אגף שוק ההון.

ג. 1. החברה המנהלת, מנהלת שתי קרנות פנסיה - הקרן האמורה - "מבטחים החדשה ו- "מבטחים החדשה פלוס", וכן קופות גמל מסוגים שונים.

2. קיימת הפרדה מלאה בין החברה המנהלת ונכסיה לבין קרנות הפנסיה וקופות הגמל שבניהולה, ונכסיהן.

ד. החברה המנהלת

החברה המנהלת הינה חברה בת בבעלות ובשליטה מלאה של מנורה מבטחים החזקות בע"מ, שהינה חברה ציבורית אשר מניותיה מוחזקות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ. החברה פועלת כחברה מנהלת של קרנות פנסיה וקופות גמל בהתאם לחוק הפיקוח (ביטוח) ולחוק קופות הגמל, ולצורך כך הינה בעלת רישיון מבטח, שבהתאם לסעיף 7 לחוק קופות הגמל, נחשב גם כרישיון חברה מנהלת לגבי כל קרנות הפנסיה וקופות הגמל שבניהולה.

ה. קרן הפנסיה - מבטחים החדשה

מבטחים החדשה הינה קרן פנסיה חדשה מקיפה, שהוקמה בשנת 1995, בה מבוטחים עובדים שכירים ועצמאים (עובדים-עצמאים, עובדים-שכירים המפקידים כספים בקרן במעמד עצמאי ועצמאים), שהחלו להיות מבוטחים בקרן פנסיה משנת 1995 ואילך. הקרן מעניקה כיסויים למקרי מוות, נכות (אובדן כושר עבודה) ופרישה לפנסיה בגיל זקנה.

החל מחודש מרס 2005 מתנהלת הקרן בהתאם להוראות חוזר פנסיה 9/2004, שעניינו הוראות לניהול קרן פנסיה חדשה מקיפה כ"קרן תשואה". לפי הוראות חוזר "קרן תשואה", נצבר לזכות כל מבוטח בקרן סכום צבור, שחלוקתו במקדם אקטוארי מתאים תניב את פנסיית הזקנה שיהיה זכאי לה בגיל הפרישה, לפי נתוני הפנסיה שהמבוטח קבע. כמו כן, יוענק למבוטח כיסוי ביטוחי למקרי נכות ומוות לפני גיל הפרישה. כיסויים אלו ימומנו על ידי ניכוי עלות הסיכונים מחשבון המבוטח מדי חודש בחודשו. היקף הכיסויים הביטוחיים ייקבע לפי מסלול הפנסיה בו בחר המבוטח (מבין מגוון מסלולי ביטוח אפשריים), לפי גילו במועד הצטרפותו לקרן והתפתחות שכרו (בהתאם לעקרון שקבע הממונה), לפיו עלות הכיסויים הביטוחיים שיינתנו למבוטח לאורך כל תקופת ביטוחו לא תעלה על 35% מדמי הגמולים שיופקדו עבורו במרכיבי התגמולים בקרן באותה תקופה.

תקרת השכר המבוטח במבטחים החדשה הינה פעמיים השכר הממוצע במשק. דמי הגמולים מחושבים בשיעור של עד 20.5% מתוך השכר כאמור, על בסיס שנתי מצטבר בתוך כל שנת מס. הפקדות מעבר לתקרה והפקדות חד פעמיות נזקפות במבטחים החדשה פלוס.

מסלולי ביטוח

במבטחים החדשה אחד עשר מסלולי ביטוח, כדלקמן:

1. מסלול כללי - מסלול זה הוא מסלול ברירת המחדל במבטחים החדשה, ובו הכיסוי הביטוחי המקסימלי המותר למקרה נכות (75%) ולשאירים במקרה של פטירה (100%) (לנשים לכל גיל הצטרפות, ולגברים עד לגיל הצטרפות של 47 שנים), כך שפנסיית השאירים מיועדת להיות דומה לפנסיית הזקנה הצפויה בגיל הפרישה. הכיסויים למקרי נכות או פטירה ניתנים החל מיום 1 בינואר, 2015 עד לגיל 67 - לאשה ולגבר.

באור 1 :- כללי (המשך)

ה. קרן הפנסיה - מבטחים החדשה (המשך)

מסלולי ביטוח (המשך)

2. מסלול עתיר חסכון - המיועד למי שמעונין לקבל פנסיה נמוכה יותר (באופן משמעותי) במקרה של אובדן כושר עבודה או פטירה (הכיסויים האמורים ניתנים עד גיל 64 - לאשה ו- 67 - לגבר), אך פנסיית זקנה גבוהה יותר.

3. מסלול חסכון מרבי לפרישה מוקדמת - הדומה במהותו למסלול עתיר החיסכון, אך מקנה את הכיסויים הביטוחים למקרי פטירה ונכות עד גיל 60 בלבד (לגבר ולאשה), ובכך מביא לצבירת פנסיית זקנה גבוהה אף יותר.

4. מסלול כללי לנשים לגיל 64 - מסלול זה היה מסלול ברירת המחדל לנשים עד לתום שנת 2014. המסלול כולל את אותם הכיסויים המוענקים במסלול הכללי, אלא שהכיסויים למקרי נכות או פטירה ניתנים בו לנשים עד לגיל 64. מסלול זה יחול עד ליום 30 ביוני, 2015 על כל הנשים שהיו מבוטחות במסלול הכללי ביום 31 בדצמבר, 2014, והחל מיום 1 ביולי, 2015 יחול המסלול הכללי המעודכן (האמור לעיל) על נשים אלו, ככל שלא ביקשו להיות מבוטחות במסלול אחר, לרבות המסלול הכללי לנשים לגיל 64.

5. מסלול ביטוח מרבי - הדומה במהותו למסלול הכללי, ובשונה ממנו מאפשר קבלת פנסיה בשיעור המרבי המותר לפי הוראות הממונה בכל גיל הצטרפות לקרן, אך מקנה את הכיסויים הביטוחים למקרי פטירה ונכות עד גיל 60 בלבד (לגבר ולאשה).

6. מסלול משווה - מסלול מאוזן, המיועד למי שמעוניין כי הפנסיה שתשתלם לו ולמשפחתו במקרה של אובדן כושר עבודה או פטירה תהיה קרובה לפנסיית הזקנה הצפויה בגיל הפרישה.

7. מסלול ביטוח שאירים מוגבר - המיועד למי שמעונין לקבל פנסיית זקנה נמוכה (באופן משמעותי) מזו שלפי המסלול הכללי, פנסיה נמוכה מאד במקרה של אובדן כושר עבודה, אך פנסיה גבוהה יותר במקרה של פטירה.

8. מסלול ביטוח שאירים מופחת - כיסוי 75% לנכות, כיסוי שאירים זהה למסלול עתיר החסכון.

9. מסלול משולב מוטה חסכון - שילוב בין המסלול הכללי לבין המסלול עתיר החסכון.

10. מסלול משולב מוטה ביטוח - שילוב בין המסלול הכללי לבין המסלול המשווה.

11. מסלול ביטוח נכות מופחת - כיסוי לנכות זהה למסלול עתיר החסכון, כיסוי שאירים זהה למסלול ביטוח שאירים מוגבר.

מסלולי השקעה למבוטחים

להלן פירוט מסלולי ההשקעה למבוטחים הקיימים בקרן (לפרטים אודות החוזר בעניין מסלולי השקעה בקופות גמל והשפעתו על מסלולי ההשקעה בקרן - ראה באור 19):

1. מסלול כללי - בו מנוהלים הנכסים בכפוף למגבלות החלות לפי הוראות ההסדר התחיקתי בנושא זה, ללא מגבלה מנהלית נוספת. מסלול זה היה מסלול ברירת המחדל במבטחים החדשה עד ליום 31 בדצמבר, 2015. החל מיום 1 בינואר, 2016 סגור מסלול זה למצטרפים חדשים.

באור 1 :- כללי (המשך)

ה. קרן הפנסיה - מבטחים החדשה (המשך)

מסלולי השקעה למבוטחים (המשך)

2. מסלולים תלויי גיל (מסלולי יעד לפרישה) - 9 מסלולי השקעה המנוהלים בהתבסס על ההנחה כי הכספים המנוהלים בהם מיועדים להמרה לפנסיית זקנה במהלך השנה הנקובה בשם המסלול; השנה הנקובה בשם כל מסלול תהיה בכפולה של חמש (יעד לפרישה 2015, יעד לפרישה 2020 וכן הלאה, עד יעד לפרישה 2060). בחודש פברואר 2015 תוקן תקנון הקרן, באופן שהוקם מסלול יעד לפרישה 2060, ונקבע ביחס למסלול 2015 כי בתום שנת 2015 יבוטל המסלול, ועל עמיתיו באותה עת יחול מיום 1 בינואר, 2016 ואילך מסלול יעד לפרישה 2020, אלא אם בחר במסלול השקעות אחר או החל לקבל פנסית זקנה. החל מיום 1 בינואר, 2016 מסלולים אלו הינם מסלולי ברירת המחדל במבטחים החדשה.

3. מסלול מניות - נכסי המסלול יהיו חשופים למניות בארץ ובחו"ל, בשיעור חשיפה שלא יפחת מ- 75% ולא יעלה על 120% מנכסי המסלול; יתרת הנכסים תושקע בכפוף להוראות הדין, ובכפוף לשיקול דעתה של ועדת ההשקעות; נכסי המסלול החשופים לנכסים כמפורט לעיל יהיו כל נכסי המסלול למעט 30% מהנכסים המושקעים באיגרות חוב מיועדות.

4. מסלול אג"ח - נכסי המסלול יהיו חשופים לנכסים הבאים בארץ ובחו"ל: אגרות חוב סחירות ושאינן סחירות, ניירות ערך מסחריים, הלוואות שאינן סחירות, אגרות חוב להמרה ופיקדונות, בשיעור חשיפה שלא יפחת מ- 75% ולא יעלה על 120% מנכסי המסלול; יתרת הנכסים תושקע בכפוף להוראות הדין, ובכפוף לשיקול דעתה של ועדת ההשקעות; נכסי המסלול החשופים לנכסים כמפורט לעיל יהיו כל נכסי המסלול למעט 30% מהנכסים המושקעים באיגרות חוב מיועדות.

5. מסלול כללי ב' - בו מנוהלים הנכסים בכפוף למגבלות החלות לפי הוראות ההסדר התחיקתי בנושא זה, אך לפחות 10% מן הנכסים המנוהלים במסלול זה מושקעים במניות (לרבות המכשירים המתוארים לעניין מסלול המניות). החל מיום 1 בינואר, 2016 סגור מסלול זה למצטרפים חדשים. ביום 1 באפריל, 2016 ייסגר מסלול כללי ב', ועל עמיתיו יוחל מודל השקעות תלוי גיל (מסלולי יעד לפרישה) על עמיתי מסלול זה, באופן שהם ישוייכו למסלול יעד לפרישה המתאים לגילם, אלא אם יבחרו אחרת.

6. מסלול הלכה (לשעבר - כללי ג') - נכסי המסלול יהיו חשופים לנכסים מסוגים שונים בכפוף להוראות ההסדר התחיקתי ובכפוף לכללי ההלכה היהודית בלבד; ההשקעות במסלול תהיינה בסמכותה ובאחריותה הבלעדית של ועדת ההשקעות והחברה המנהלת תהיה חייבת לפעול בנאמנות כלפי העמיתים במסלול זה; השאת התשואה במסלול זה מוגבלת בכך שההשקעות בו כפופות לכללי ההלכה היהודית; נכסי המסלול החשופים לנכסים כמפורט לעיל יהיו כל נכסי המסלול למעט 30% מהנכסים המושקעים באיגרות חוב מיועדות.

תיקי השקעה למקבלי קצבה

הקרן מנהלת תיק נכסים נפרד לכיסוי התחייבויותיה לפנסיונרים ותיק נכסים נפרד לכיסוי התחייבויותיה לזכאים הקיימים לפנסיה.

באור 2 :- מדיניות חשבונאית

א. בסיס הצגת הדוחות הכספיים

1. מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים

בהתאם לכללי החשבונאות ודרישות הגילוי אשר נקבעו בהוראות הממונה בהתאם לחוק קופות הגמל, בהתאם להוראות הדין ובהתאם לתקנות מס הכנסה.

הדוחות הכספיים הוצגו בהתאם לדרישות חוזר 2016-9-3, בהתאם לכך, סווגו מחדש מספרי ההשוואה בהתאם להנחיות אגף שוק ההון על מנת לשקף למפרע את תוצאות ויתרות הקרן באופן עקבי בתקופות המוצגות.

2. בסיס הדיווח

הדוחות הכספיים נערכו על בסיס מצטבר, למעט דמי גמולים ותשלומים המדווחים בדוח התנועה בקרן הפנסיה על בסיס מזומן, במועד התקבול או התשלום, למעט המקרים הבאים שנקבעו בהוראות הממונה, בהם דווח על בסיס מצטבר:

א. תשלומים המתבצעים באמצעות שיקים או העברות בנקאיות - ביום הנפקת השיק או ביום מתן הוראת התשלום לבנק.

ב. הפקדות שהועברו מחברת ביטוח קשורה - ביום ביצוע ההפקדה לחשבון הביניים.

ג. הפקדות לקרן פנסיה חדשה כללית המועברות מקרן פנסיה חדשה מקיפה, כיוון שההפקדות חורגות מתקרת ההפקדה המותרת על פי דין, ביום ההפקדה לקרן הפנסיה החדשה המקיפה.

ד. תשלומים למקבלי קצבאות - בתום החודש בגינו משולמות הקצבאות, אף אם התשלום בפועל מבוצע בסמוך לאחר תום אותו חודש.

לפיכך, אין הקרן רושמת בדוחותיה הכספיים תקבולים לקבל בגין חובות מעסיקים וכן אינה רושמת תשלומים למבוטחים ומעסיקים שטרם שולמו (למעט ההחרגה המפורטת בסעיף קטן א' לעיל) עד לתאריך הדוחות הכספיים.

דמי ניהול מתוך הפקדות דמי הגמולים נרשמים כהוצאה במועד הדיווח על דמי הגמולים.

דמי הניהול מנכסי הקרן נרשמים בתום החודש בגינו הם שולמו.
החזרי דמי ניהול להגדלת צבירת המבוטחים בקרן נרשמים במועד בו נוצרה הזכאות להחזר.

הכנסות והוצאות המתייחסות לתקופת הדוח נרשמות על בסיס צבירה. הכנסות מריבית פיגורים ממעסיקים נרשמות על בסיס הגבייה בפועל.

3. מדיניות חשבונאית עקבית

המדיניות החשבונאית שיושמה בדוחות הכספיים יושמה באופן עקבי בכל התקופות המוצגות.

באור 2 :- מדיניות חשבונאית (המשך)

ב. אומדנים והנחות

בעת הכנת הדוחות הכספיים, נדרשת הנהלת הקרן להסתייע באומדנים, הערכות והנחות המשפיעים על יישום המדיניות החשבונאית ועל הסכומים המדווחים של נכסים, התחייבויות, הכנסות והוצאות. האומדנים וההנחות בבסיסם נסקרים באופן שוטף. השינויים באומדנים החשבונאיים נזקפים בתקופה בה נעשה השינוי באומדן.

להלן ההנחות העיקריות שנעשו בדוחות הכספיים בקשר לאי הודאות לתאריך הדיווח ואומדנים קריטיים שחושבו על ידי הקרן ואשר שינוי מהותי באומדנים ובהנחות עשויים לשנות את ערכם של נכסים והתחייבויות בדוחות הכספיים בשנת הדיווח הבאה:

1. קביעת שווי הוגן של נכסי חוב בלתי סחירים ואגרות חוב דלות סחירות

השווי ההוגן של אגרות חוב בלתי סחירות, הלוואות, פקדונות ואגרות חוב דלות סחירות הנמדדים בשווים ההוגן או אשר מידע על השווי ההוגן שלהם ניתן לצורכי גילוי בלבד, מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים על ידי חברה המספקת ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים.

2. ירידת ערך השקעות פיננסיות

כאשר קיימת ראיה אובייקטיבית שקיים הפסד מירידת ערך בגין נכסי חוב שאינם סחירים המוצגים בעלותם המופחתת, סכום ההפסד נזקף לדוח הכנסות והוצאות.

3. נדל"ן להשקעה

נדל"ן להשקעה הניתן למדידה מהימנה מוצג לפי שווי הוגן לתאריך הדיווח כאשר שינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח הכנסות והוצאות. השווי ההוגן נקבע על ידי מעריכי שווי חיצוניים בלתי תלויים, בהתאם להערכות שווי כלכליות הכוללות שימוש בטכניקות הערכה והנחות לגבי אומדנים של תזרימי מזומנים עתידיים הצפויים מהנכס ואומדן שיעור היוון מתאים לתזרימי מזומנים אלה. אם ניתן, השווי ההוגן נקבע בהתייחס לעסקאות שנעשו לאחרונה בנדל"ן בעל אופי ומיקום דומים לזה המוערך.

במדידת השווי ההוגן של נדל"ן להשקעה נדרשים מעריכי השווי והנהלת הקרן להשתמש בהנחות מסוימות לגבי שיעורי התשואה הנדרשים לגבי נכסי הקרן, מחירי ההשכרה העתידיים, שיעורי התפוסה, חידושי חוזים, הסתברות להשכרת שטחים פנויים, הוצאות תפעול הנכסים, איתנותם הפיננסית של השוכרים והשלכות הנובעות מהשקעות שיידרשו לפיתוח עתידי, על מנת להעריך את תזרימי המזומנים העתידיים מהנכסים. שינוי בהנחות המשמשות במדידת הנדל"ן להשקעה עשוי לגרום לשינוי בשווי ההוגן.

4. התחייבויות פנסיוניות

ההתחייבויות הפנסיוניות מבוססות בעיקרן על היתרות הצבורות וכן על שיטות הערכה אקטוארית.
רוב ההנחות המשמשות בסיס להערכה האקטוארית נקבעות על ידי הממונה.

באור 2 :- מדיניות חשבונאית (המשך)

ב. אומדנים והנחות (המשך)

5. תביעות משפטיות

נגד החברה המנהלת/הקרן תלויות ועומדות תביעות משפטיות. בהערכות סיכויי התביעות המשפטיות שהוגשו נגד הקרן, הסתמכה הקרן על חוות דעת יועציה המשפטיים. הערכות אלה של היועצים המשפטיים מתבססות על מיטב שיפוטם המקצועי, בהתחשב בשלב בו מצויים ההליכים, וכן על הניסיון המשפטי שנצבר בנושאים השונים. מאחר שתוצאות התביעות תקבענה בבתי המשפט, עלולות תוצאות אלה להיות שונות מהערכות אלה.

ג. שווי מזומנים

שווי מזומנים נחשבות השקעות שנזילותן גבוהה הכוללות, בין היתר, פקדונות לזמן קצר שהופקדו בבנקים והתקופה עד למועד מימושם בעת ההשקעה בהם לא עלתה על שלושה חודשים ואשר אינם מוגבלים בשעבוד.

ד. השקעות פיננסיות

- השקעות סחירות - נמדדות לפי שווי הוגן דרך דוח הכנסות והוצאות. השווי ההוגן של השקעות הנסחרות באופן פעיל בשווקים פיננסיים מוסדרים נקבע על ידי מחירי השוק בתאריך הדיווח (לרבות בגין מרכיב הקרן ו/או הריבית באג"ח סחיר שעבר מועד הפירעון ושטרם שולם (ח.ש.)).

- מניות לא סחירות, אופציות לא סחירות, כתבי אופציות לא סחירות, מוצרים מובנים לא סחירים, קרנות הון סיכון, קרנות השקעה בלתי סחירות וחוזים עתידיים לא סחירים - נמדדים לפי שווי הוגן דרך דוח הכנסות והוצאות. השווי ההוגן נקבע, אחת לשנה לפחות, באמצעות שימוש בשיטות הערכה שנקבעו על ידי הממונה.

- אגרות חוב מיועדות - לפי העלות המופחתת לפי שיטת הריבית האפקטיבית ובניכוי הפרשות לירידת ערך.

- נכסי חוב שאינם סחירים (למעט אגרות חוב מיועדות) - לפי שווי הוגן דרך דוח הכנסות והוצאות. השווי ההוגן מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברה שזכתה במכרז, שפורסם על ידי משרד האוצר, להקמה ולתפעול של מאגר ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים.
מכשירי החוב שאינם סחירים אשר נרכשו בשנת 2009, בהתאם להוראת השעה נמדדו על פי עלות מתואמת, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית כמתאפשר על פי הוראות השעה שפרסם הממונה.

באור 2 :- מדיניות חשבונאית (המשך)

ה. נדל"ן להשקעה

נדל"ן להשקעה הינו נדל"ן (קרקע או מבנה, או שניהם) המוחזק על ידי הבעלים (מחכיר בחכירה תפעולית) או חוכר בחכירה מימונית לצורך הפקת דמי שכירות או לשם עליית ערך, או שתיהן, ושלא לצורך שימוש בייצור או הספקת סחורות או שירותים או למטרות מנהלתיות, או מכירה במהלך העסקים הרגיל.

נדל"ן להשקעה נמדד לראשונה לפי העלות כולל עלויות רכישה ישירות. לאחר ההכרה הראשונית, נדל"ן להשקעה נמדד בשווי ההוגן אשר משקף את תנאי השוק במועד הדיווח. רווחים או הפסדים הנובעים משינויים בשווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה, נזקפים לדוח הכנסות והוצאות במועד התהוותם. נדל"ן להשקעה אינו מופחת באופן שיטתי.

לצורך קביעת השווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה מתבססת הקרן על הערכת שווי שמבוצעת על ידי מעריכים חיצוניים בלתי תלויים שהינם מומחים בהערכות שווי של נדל"ן והינם בעלי הידע והנסיון הנדרשים.

נדל"ן להשקעה נגרע כאשר הוא ממומש או כאשר נפסק השימוש בו ולא חזויות הטבות כלכליות עתידיות ממימושו. ההפרש בין התמורה נטו ממימוש הנכס לבין היתרה בדוחות הכספיים מוכר בדוח הכנסות והוצאות בתקופה שבה נגרע הנכס.

ו. שערי החליפין וההצמדה

1. נכסים והתחייבויות במטבע חוץ, או הצמודים לו, נכללו לפי שערי החליפין היציגים שפורסמו על ידי בנק ישראל והיו תקפים ליום הדיווח.

2. נכסים והתחייבויות הצמודים למדד נכללו לפי המדד המתאים לגבי כל נכס או התחייבות צמודים.

3. להלן פרטים על המדד, על שערי החליפין היציגים של הדולר של ארה"ב ועל שיעורי השינויים שחלו בהם:

	ליום 31 בדצמבר		שיעור השינוי בשנת	
	2015	2014	2015	2014
	נקודות		%	
המדד הידוע בחודש דצמבר *)	131.59	132.78	(0.90)	(0.10)
שער החליפין של הדולר של ארה"ב	3.90	3.89	0.33	12.04

*) המדד לפי בסיס ממוצע 2000 = 100.

באור 2 :- מדיניות חשבונאית (המשך)

ז. התחייבויות פנסיוניות

1. התחייבויות הקרן מחולקות לשלוש קבוצות:

התחייבות למבוטחים לזקנה בלבד, התחייבות לפנסיונרים והתחייבות לזכאים קיימים לפנסיה.

2. מאחר וקרן הפנסיה הינה מסוג "תשואה", התחייבויות הקרן כלפי מבוטחים שוות לסך היתרות הצבורות שלהם.

התחייבויות הקרן כלפי זכאים קיימים לפנסיה וכלפי הפנסיונרים, מחושבות כערך הנוכחי של סך תשלומי הפנסיה העתידיים, המבוססים על חישוב אקטוארי, הצפויים להיות משולמים לכל אחת מהקבוצות האמורות, אשר מהוונים לפי וקטור ריביות המפורסם על ידי חברה מצטטת, ראה באור 2ב'(1) לעיל. ההיוון לזכאים הקיימים לפנסיה מחושב לפי תשואה ברוטו ללא דמי ניהול, ולפנסיונרים, ההיוון מחושב לפי תשואה בניכוי דמי ניהול.

3. התחייבויות הקרן כלפי שלוש הקבוצות האמורות לעיל יוצגו לפני חלוקת העודף או הגירעון האקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים בגין הרבעון הרביעי, ולפני חלוקת העודף או הגירעון האקטוארי הנובע מגורמי תשואה וריבית בגין שנת המאזן - אשר טרם נזקפו לעמיתי הקרן ועל כן מוצגות בנפרד.

4. עודף אקטוארי או גירעון אקטוארי שנוצר בשנת הדיווח הנובע מגורמים דמוגרפיים, כגון: תמותה, נכות וכד', ייזקף לכל אחת מהקבוצות המפורטות בתת סעיף 1 לעיל בהתאם לאמור בתת סעיף 3 לעיל, ביחס להתחייבויות הקרן כלפי כל אחת מהקבוצות האמורות.

התשואה בפועל על נכסי הקרן המשמשים לכיסוי ההתחייבויות כלפי מבוטחים לא תיצור עודף אקטוארי או גירעון אקטוארי מאחר והיתרות הצבורות של המבוטחים יותאמו במהלך שנת הדיווח בהתאם לתשואה האמורה. לפיכך, לא יוצג בדוחות הכספיים ובמאזן האקטוארי עודף אקטוארי או גירעון אקטוארי למעט עתודה לזכאים קיימים לפנסיה ועתודה לפנסיונרים, כמפורט בתת סעיף 5 להלן.

5. בנוסף לעודף או הגירעון האקטוארי המפורט בתת סעיף 4 לעיל, מחושב עודף אקטוארי או גירעון אקטוארי לזכאים קיימים לפנסיה ולפנסיונרים. עודף או גירעון כאמור שנובע מתשואות ושיעורי ריבית להיוון, בסכום של עד לגובה של 1% מהתחייבות הקרן כלפי כל קבוצה, מוצג בנפרד כעתודה לזכאים קיימים לפנסיה ועתודה לפנסיונרים. יתרת העודף או הגירעון נזקפת, בהתאם לאמור בתת סעיף 3 לעיל, להתחייבויות לזכאים קיימים לפנסיה ולהתחייבויות לפנסיונרים, בהתאמה. במקביל, מבוצע עדכון של סכומי הפנסיה השוטפים המשולמים לכל פנסיונר.

6. הקרן מחשבת וכוללת בשורה נפרדת בדוח על המצב הכספי שלה עתודה לתביעות שקרו ושטרם דווחו (Incurred but not reported - IBNR) בגין התחייבויות הקרן לתשלומי פנסיה למקרי נכות ומוות אשר אירעו עד למועד הדיווח ולא דווחו לקרן עד לאותו מועד, או שדווחו לקרן עד למועד הדיווח אך עדיין לא התקבלה החלטה בהן ואולם מועד הזכאות, בהתאם לתקנון הקרן, הינו לפני תאריך הדיווח.

באור 2 :- מדיניות חשבונאית (המשך)

ז. התחייבויות פנסיוניות (המשך)

6. (המשך)

הדוח האקטוארי נערך על ידי האקטואר, מר ישעיהו אורזיצר.

ההתחייבות הפנסיונית מהווה את הערך הנוכחי של ההתחייבויות לזכאים קיימים לפנסיה ולפנסיונרים והיתרות הצבורות למבוטחים.

נתוני ההתחייבות הפנסיונית תואמים את הדוח האקטוארי. על כן, יש לראות בדוח האקטוארי השלמה הכרחית לנתוני הדוחות הכספיים.

ח. עתודות לפנסיונרים ולזכאים קיימים לפנסיה

עתודות אלו מחושבות בהתאם להוראות הממונה בשיעור של עד 1% מסך ההתחייבויות לפנסיונרים ולזכאים קיימים לפנסיה.

באור 3 :- חייבים ויתרות חובה

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
ריבית ודיבידנד לקבל	20,606	14,598
צד קשור - החברה המנהלת *)	19,782	17,560
צד קשור - דמי גמולים לקבל - מנורה ביטוח **)	7,330	6,915
צד קשור - מבטחים חופשה וחגים ***)	187	-
חייבים בגין השקעות	56,353	-
צד קשור - מבטחים תגמולים ופיצויים	-	11
חייבים בגין נדל"ן להשקעה	350	396
דמי גמולים לקבל מחברות כרטיסי אשראי	3,479	2,307
סך הכל חייבים ויתרות חובה	108,087	41,787

*) בעיקר בגין החזרי דמי ניהול למבוטחי הקרן אשר טרם התגבשו להחזרים בפועל.

**) בגין דמי גמולים אשר מיועדים לקרן שהועברו על ידי מעסיקים ומבוטחים למנורה ביטוח ושהועברו לקרן על ידה לאחר תאריך הדיווח.

***) בעיקר בגין דמי גמולים אשר הופקדו על ידי מעסיקים ומבוטחים במבטחים החדשה עד לתאריך הדיווח ושהועברו ביתר מהקרן לקופות הגמל שבניהול החברה המנהלת לאחר תאריך הדיווח.

באור 4 :- נכסי חוב סחירים

ליום 31 בדצמבר, 2015

	מסלול כללי	מסלול כללי ב'	מסלול אג"ח	מסלול הלכתי (כללי ג')	מסלול יעד לפרישה 2015	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	פנסיונרים	זכאים קיימים לפנסיה	סך הכל
	אלפי ש"ח															
אגרות חוב ממשלתיות	931,026	58,580	138,352	16,964	116,826	112,041	51,367	37,289	39,196	30,642	19,313	12,466	5,905	2,807,491	37,662	4,415,120
אגרות חוב קונצרניות:																
שאינן ניתנות להמרה	5,232,757	200,372	76,347	-	9,704	84,407	65,789	76,008	77,968	55,044	28,533	15,133	5,562	-	-	5,927,624
שניתנות להמרה	3,241	26	-	-	-	14	10	11	11	6	3	2	-	-	-	3,324
סך הכל נכסי חוב סחירים	6,167,024	258,978	214,699	16,964	126,530	196,462	117,166	113,308	117,175	85,692	47,849	27,601	11,467	2,807,491	37,662	10,346,068

ליום 31 בדצמבר, 2014

	מסלול כללי	מסלול כללי ב'	מסלול אג"ח	מסלול הלכתי (כללי ג')	מסלול יעד לפרישה 2015	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	פנסיונרים	זכאים קיימים לפנסיה	סך הכל
	אלפי ש"ח															
אגרות חוב ממשלתיות	924,942	61,212	144,690	21,711	101,656	63,579	43,196	29,962	39,229	25,535	18,028	6,431	2,236	2,098,699	45,951	3,627,057
אגרות חוב קונצרניות:																
שאינן ניתנות להמרה	5,970,826	229,184	77,278	-	14,811	57,257	57,884	62,123	81,608	63,124	33,860	15,488	3,822	-	-	6,667,265
שניתנות להמרה	4,128	87	14	-	-	26	27	30	37	28	15	7	2	-	-	4,401
סך הכל נכסי חוב סחירים	6,899,896	290,483	221,982	21,711	116,467	120,862	101,107	92,115	120,874	88,687	51,903	21,926	6,060	2,098,699	45,951	10,298,723

באור 5 :- נכסי חוב שאינם סחירים

א. ליום 31 בדצמבר, 2015 שיעור ההחזקה באגרות חוב מיועדות מסך נכסי הקרן, נטו למבוטחים ולפנסיונרים הינו כ- 30% (ליום 31 בדצמבר, 2014 זהה). למעט בגין זכאים קיימים לפנסיה עד 31 בדצמבר 2003, שבגינם זכאית הקרן להשקיע באגרות חוב מיועדות על פי הסדרי העבר.
עד חודש דצמבר 2003 השקיעה הקרן באגרות חוב מיועדות מסוג "ערד" הנושאות ריבית ריאלית בשיעור שנתי של 5.05%. לאחר מועד זה, הקרן משקיעה באגרות חוב מיועדות חדשות מסוג "ערד" הנושאות ריבית ריאלית בשיעור שנתי של 4.86%.

ב. הרכב:

	ליום 31 בדצמבר, 2015															
	מסלול כללי	מסלול כללי ב'	מסלול מניות	מסלול אג"ח	מסלול הלכתי (כללי ג')	מסלול יעד לפרישה 2015	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	פנסיונרים	זכאים קיימים לפנסיה	סך הכל
	אלפי ש"ח																
אגרות חוב ממשלתיות (1)																	
אגרות חוב מיועדות מסוג ערד שנרכשו לפני 1 בינואר, 2004	3,567,260	77,251	14,380	28,229	9,399	13,088	24,946	25,468	28,689	40,604	41,171	28,976	15,924	6,314	274,102	70,100	4,265,901
אגרות חוב מיועדות מסוג ערד שנרכשו החל מיום 1 בינואר, 2004	15,608,601	338,011	62,922	123,516	41,127	57,268	109,152	111,433	125,530	177,662	180,143	126,783	69,677	27,625	1,199,339	226,588	18,585,377
	19,175,861	415,262	77,302	151,745	50,526	70,356	134,098	136,901	154,219	218,266	221,314	155,759	85,601	33,939	1,473,441	296,688	22,851,278
נכסי חוב אחרים (2)																	
אגרות חוב קונצרניות שאינן ניתנות להמרה	2,574,584	38,441	-	11,242	-	162	4,147	11,035	11,855	17,042	16,645	11,336	3,520	1,233	-	-	2,701,242
אגרות חוב קונצרניות ניתנות להמרה	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8
פקדונות בבנקים	1,388,766	61,522	-	23,679	-	685	4,251	5,950	6,548	10,651	10,736	7,964	610	218	545,091	74,532	2,141,203
הלוואות למבוטחים	49,616	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	49,616
הלוואות לאחרים	5,658,371	121,249	-	26,685	-	1,316	10,416	26,603	35,939	52,069	47,305	30,463	11,170	3,899	-	-	6,025,485
	9,671,345	221,212	-	61,606	-	2,163	18,814	43,588	54,342	79,762	74,686	49,763	15,300	5,350	545,091	74,532	10,917,554
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים	28,847,206	636,474	77,302	213,351	50,526	72,519	152,912	180,489	208,561	298,028	296,000	205,522	100,901	39,289	2,018,532	371,220	33,768,832

באור 5 :- נכסי חוב שאינם סחירים (המשך)

ב. הרכב: (המשך)

	ליום 31 בדצמבר, 2014															
	מסלול כללי	מסלול כללי ב'	מסלול מניות	מסלול אג"ח	מסלול הלכתי (כללי ג')	מסלול יעד לפרישה 2015	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	פנסיונרים	זכאים קיימים לפנסיה	סך הכל
	אלפי ש"ח																
אגרות חוב ממשלתיות (1)																	
אגרות חוב מיועדות מסוג ערד שנרכשו לפני 1 בינואר, 2004	4,390,276	103,055	15,314	36,881	8,963	15,068	24,201	23,435	22,535	35,003	31,765	21,143	10,365	3,620	296,974	93,840	5,132,438
אגרות חוב מיועדות מסוג ערד שנרכשו החל מיום 1 בינואר, 2004	12,871,197	302,130	44,895	108,125	26,277	44,174	70,950	68,704	66,067	102,619	93,126	61,986	30,387	10,611	870,654	209,566	14,981,468
	17,261,473	405,185	60,209	145,006	35,240	59,242	95,151	92,139	88,602	137,622	124,891	83,129	40,752	14,231	1,167,628	303,406	20,113,906
נכסי חוב אחרים (2)																	
אגרות חוב קונצרניות שאינן ניתנות להמרה	2,839,500	37,645	-	9,557	-	220	4,267	6,360	6,192	9,480	8,458	5,018	2,310	756	-	-	2,929,763
אגרות חוב קונצרניות ניתנות להמרה	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25
פקדונות בבנקים	1,415,216	51,693	-	25,698	-	1,126	4,433	4,233	4,185	6,319	5,715	3,778	612	218	523,065	75,859	2,122,150
הלוואות למבוטחים	53,937	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	53,937
הלוואות לאחרים	4,776,272	90,895	-	23,669	-	1,377	10,841	13,769	14,511	21,023	17,640	10,176	4,238	1,252	-	-	4,985,663
	9,084,950	180,233	-	58,924	-	2,723	19,541	24,362	24,888	36,822	31,813	18,972	7,160	2,226	523,065	75,859	10,091,538
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים	26,346,423	585,418	60,209	203,930	35,240	61,965	114,692	116,501	113,490	174,444	156,704	102,101	47,912	16,457	1,690,693	379,265	30,205,444

באור 5 :- נכסי חוב שאינם סחירים (המשך)

ב. הרכב: (המשך)

(1) השווי ההוגן של אגרות חוב מיועדות:

ליום 31 בדצמבר, 2015

	מסלול כללי	מסלול כללי ב'	מסלול מניות	מסלול אג"ח	מסלול הלכתי (כללי ג')	מסלול יעד לפרישה 2015	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	פנסיונרים	זכאים קיימים לפנסיה	סך הכל
	אלפי ש"ח																
אגרות חוב מיועדות מסוג ערך שנרכשו לפני 1 בינואר, 2004	3,813,800	82,590	15,374	30,180	10,049	13,993	26,670	27,228	30,672	43,410	44,016	30,978	17,025	6,750	293,046	74,945	4,560,726
אגרות חוב מיועדות מסוג ערך שנרכשו החל מיום 1 בינואר, 2004	22,319,261	483,333	89,974	176,619	58,808	81,889	156,080	159,342	179,500	254,045	257,593	181,291	99,633	39,502	1,714,974	318,816	26,570,660
סך הכל שווי הוגן של אגרות חוב מיועדות	26,133,061	565,923	105,348	206,799	68,857	95,882	182,750	186,570	210,172	297,455	301,609	212,269	116,658	46,252	2,008,020	393,761	31,131,386

ליום 31 בדצמבר, 2014

	מסלול כללי	מסלול כללי ב'	מסלול מניות	מסלול אג"ח	מסלול הלכתי (כללי ג')	מסלול יעד לפרישה 2015	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	פנסיונרים	זכאים קיימים לפנסיה	סך הכל
	אלפי ש"ח																
אגרות חוב מיועדות מסוג ערך שנרכשו לפני 1 בינואר, 2004	4,844,043	113,706	16,896	40,693	9,890	16,625	26,702	25,857	24,864	38,621	35,048	23,328	11,436	3,994	327,668	103,539	5,662,910
אגרות חוב מיועדות מסוג ערך שנרכשו החל מיום 1 בינואר, 2004	18,144,873	425,921	63,290	152,426	37,044	62,273	100,021	96,853	93,136	144,665	131,282	87,383	42,837	14,959	1,227,384	290,218	21,114,565
סך הכל שווי הוגן של אגרות חוב מיועדות	22,988,916	539,627	80,186	193,119	46,934	78,898	126,723	122,710	118,000	183,286	166,330	110,711	54,273	18,953	1,555,052	393,757	26,777,475

באור 5 :- נכסי חוב שאינם סחירים (המשך)

ב. הרכב: (המשך)

(2) השווי ההוגן של נכסי חוב לא סחירים המוצגים לפי עלות מתואמת:

	ליום 31 בדצמבר, 2015							
	שווי הוגן				ערך בספרים			
	אלפי ש"ח							
	מסלול כללי	מסלול כללי ב'	מסלול אג"ח	סה"כ	מסלול כללי	מסלול כללי ב'	מסלול אג"ח	סה"כ
אגרות חוב קונצרניות	374,771	7,382	4,347	386,500	326,400	6,713	3,917	337,030
פקדונות בבנקים	436,344	24,357	8,708	469,409	337,505	19,100	6,817	363,422
הלוואות	412,365	2,448	399	415,212	376,164	2,057	358	378,579
סה"כ	1,223,480	34,187	13,454	1,271,121	1,040,069	27,870	11,092	1,079,031

	ליום 31 בדצמבר, 2014							
	שווי הוגן				ערך בספרים			
	אלפי ש"ח							
	מסלול כללי	מסלול כללי ב'	מסלול אג"ח	סה"כ	מסלול כללי	מסלול כללי ב'	מסלול אג"ח	סה"כ
אגרות חוב קונצרניות	396,864	7,950	4,542	409,356	335,458	7,051	3,982	346,491
פקדונות בבנקים	428,554	23,923	8,553	461,030	328,356	18,530	6,616	353,502
הלוואות	458,036	2,990	676	461,702	414,856	2,515	617	417,988
סה"כ	1,283,454	34,863	13,771	1,332,088	1,078,670	28,096	11,215	1,117,981

באור 6 :- מניות

ליום 31 בדצמבר, 2015

	מסלול כללי	מסלול כללי ב'	מסלול מניות	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	סך הכל
	אלפי ש"ח											
מניות סחירות	13,015,579	228,013	122,324	19,275	43,879	59,787	107,350	126,525	98,279	59,386	25,206	13,905,603
מניות לא סחירות	2,654	140	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,794
סך הכל מניות	13,018,233	228,153	122,324	19,275	43,879	59,787	107,350	126,525	98,279	59,386	25,206	13,908,397

ליום 31 בדצמבר, 2014

	מסלול כללי	מסלול כללי ב'	מסלול מניות	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	סך הכל
	אלפי ש"ח											
מניות סחירות	10,914,043	245,521	95,695	17,808	26,917	37,994	61,719	64,095	45,517	25,522	10,101	11,544,932
מניות לא סחירות	17,473	405	3	-	-	-	-	-	-	-	-	17,881
סך הכל מניות	10,931,516	245,926	95,698	17,808	26,917	37,994	61,719	64,095	45,517	25,522	10,101	11,562,813

באור 7 :- השקעות אחרות

א. הרכב:

ליום 31 בדצמבר, 2015

	מסלול כללי	מסלול כללי ב'	מסלול מניות	מסלול אג"ח	מסלול הלכתי (כללי ג')	מסלול יעד לפרישה 2015	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	סך הכל
	אלפי ש"ח														
השקעות אחרות סחירות															
תעודות סל	3,199,033	72,494	41,127	39,428	99,165	12,482	35,711	70,331	97,989	164,475	190,677	149,537	87,828	35,150	4,295,427
קרנות נאמנות	4,873,462	76,831	4,527	-	-	-	14,355	14,188	16,006	17,282	14,332	7,828	3,302	1,064	5,043,177
מכשירים נגזרים	7,192	143	66	-	-	-	16	37	50	90	106	83	50	21	7,854
מוצרים מובנים	4,710	265	-	117	-	-	148	99	116	112	59	30	16	4	5,676
אופציות	214,728	3,751	2,071	-	-	-	506	1,152	1,569	2,819	3,322	2,580	1,559	662	234,719
כתבי אופציות	478	8	5	-	-	-	1	3	3	6	7	6	3	1	521
	8,299,603	153,492	47,796	39,545	99,165	12,482	50,737	85,810	115,733	184,784	208,503	160,064	92,758	36,902	9,587,374
השקעות אחרות שאינן סחירות															
קרנות השקעה וקרנות הון סיכון	3,562,383	23,871	-	500	-	-	-	511	2,251	3,297	3,109	2,081	890	197	3,599,090
מכשירים נגזרים	103,071	231	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	103,302
מוצרים מובנים	1,765,626	44,087	-	11,129	-	-	11,774	12,477	13,480	19,064	17,884	11,952	5,886	1,995	1,915,354
אופציות	2,270	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,270
כתבי אופציות	2,923	141	37	-	-	-	2	4	5	9	10	8	5	2	3,146
	5,436,273	68,330	37	11,629	-	-	11,776	12,992	15,736	22,370	21,003	14,041	6,781	2,194	5,623,162
סך הכל השקעות אחרות	13,735,876	221,822	47,833	51,174	99,165	12,482	62,513	98,802	131,469	207,154	229,506	174,105	99,539	39,096	15,210,536

באור 7 :- השקעות אחרות (המשך)

א. הרכב (המשך):

	ליום 31 בדצמבר, 2014													
	מסלול כללי	מסלול כללי ב'	מסלול מניות	מסלול אג"ח	מסלול הלכתי (כללי ג')	מסלול יעד לפרישה 2015	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	סך הכל
	אלפי ש"ח														
השקעות אחרות סחירות															
תעודות סל	3,376,008	82,587	32,218	39,507	56,577	12,501	31,920	39,224	49,566	72,904	84,938	66,013	35,772	13,871	3,993,606
קרנות נאמנות	4,376,502	75,202	4,322	-	-	2,157	9,956	9,806	10,440	14,842	11,658	6,018	2,620	603	4,524,126
מוצרים מובנים	8,959	463	-	826	-	-	141	146	159	199	149	78	37	8	11,165
אופציות	41,500	840	352	-	-	-	106	160	225	366	380	270	151	60	44,410
כתבי אופציות	437	9	4	-	-	-	1	2	2	4	4	3	2	1	469
	7,803,406	159,101	36,896	40,333	56,577	14,658	42,124	49,338	60,392	88,315	97,129	72,382	38,582	14,543	8,573,776
השקעות אחרות שאינן סחירות															
קרנות השקעה וקרנות הון סיכון	2,982,767	18,166	-	592	-	-	-	-	371	594	539	356	112	42	3,003,539
מכשירים נגזרים	263,333	1,287	4	-	100	-	287	330	316	455	411	390	215	82	267,210
מוצרים מובנים	1,061,689	24,371	-	3,131	-	-	6,065	6,271	6,259	9,434	8,356	5,394	2,489	792	1,134,251
אופציות	3,553	50	-	-	-	-	3	3	3	5	3	-	-	-	3,620
כתבי אופציות	670	32	8	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1	-	716
	4,312,012	43,906	12	3,723	100	-	6,355	6,605	6,950	10,489	9,310	6,141	2,817	916	4,409,336
סך הכל השקעות אחרות	12,115,418	203,007	36,908	44,056	56,677	14,658	48,479	55,943	67,342	98,804	106,439	78,523	41,399	15,459	12,983,112

באור 7 :- השקעות אחרות (המשך)

ב. מכשירים נגזרים

להלן סכום החשיפה, נטו לנכס הבסיס, המוצג במונחי דלתא של העסקאות הפיננסיות שנעשו לתאריך הדוח הכספי *):

ליום 31 בדצמבר, 2015

	מסלול כללי	מסלול כללי ב'	מסלול מניות	מסלול הלכתי (כללי ג')	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	סך הכל
	אלפי ש"ח												
מניות	3,092,402	3,752	2,071	-	506	1,152	1,570	2,819	3,322	2,581	1,559	662	3,112,396
מטבע זר	(8,929,206)	(135,216)	-	(4,193)	(15,702)	(37,768)	(70,224)	(102,757)	(123,244)	(94,967)	(54,679)	(21,339)	(9,589,295)
ריבית	(81,048)	(5,895)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(86,943)

ליום 31 בדצמבר, 2014

	מסלול כללי	מסלול כללי ב'	מסלול מניות	מסלול הלכתי (כללי ג')	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	סך הכל
	אלפי ש"ח												
מניות	2,141,739	863	352	-	107	161	227	368	382	270	151	60	2,144,680
מטבע זר	(9,416,900)	(167,596)	(12,379)	(4,487)	(20,492)	(26,612)	(32,033)	(53,189)	(53,326)	(37,386)	(20,268)	(6,935)	(9,851,603)
ריבית	(86,974)	(5,917)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(92,891)

*) לרבות התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ואופציות שסווגו לזכאים ויתרות זכות (ראה באור 9 להלן).

באור 8 :- נדל"ן להשקעה

א. הרכב ותנועה:

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
יתרה ליום 1 בינואר	324,522	319,170
התאמת שווי הוגן	12,528	5,352
יתרה ליום 31 בדצמבר	337,050	324,522

ב. מדידת שווי הוגן של נדל"ן להשקעה

נדל"ן להשקעה נמדד על בסיס השווי ההוגן כפי שנקבע בהערכת שווי שבוצעה על ידי מעריך שווי חיצוני בלתי תלוי שהוא בעל כישורים מקצועיים מוכרים וניסיון רב בנוגע למיקום וסוג הנדל"ן שהוערך. השווי ההוגן נקבע בהתבסס על עסקאות שנערכו לאחרונה בשוק ביחס לנדל"ן דומה ובמיקום דומה לזה של הנדל"ן שבבעלות הקרן, וכן בהתבסס על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים מהנכס. באמידת תזרימי המזומנים הובא בחשבון הסיכון המובנה שלהם והם מהוונים בשיעור תשואה המשקף את הסיכונים הגלומים בתזרימי המזומנים אשר נקבע בהתחשב בתשואה המקובלת בשוק המקרקעין, תוך התאמה למאפיינים הספציפיים של הנכס ורמת הסיכון של ההכנסות הצפויות ממנו.

בהערכת השווי של נדל"ן להשקעה בהקמה נעשה שימוש בשיטת היוון תזרימי המזומנים, כפי שמצא לנכון מעריך השווי. קביעת השווי ההוגן מבוססת על אומדן ההכנסות העתידיות הצפויות מהפרוייקט המוגמר, תוך שימוש בתשואות מותאמות לסיכונים המשמעותיים הרלוונטיים לתהליך ההקמה, לרבות סיכוני הבנייה וההשכרה אשר הינן גבוהות מהתשואות הנוכחיות לגבי נכסי נדל"ן להשקעה דומים כשהם גמורים.

ההנחות העיקריות ששימשו בחישוב השווי ההוגן:
שיעורי ריביות ההיוון 9%-7%

לאור ההנחות השמרניות שנלקחו כאמור, להערכת החברה כל שינוי סביר בהנחות המפתח ששימשו בחישוב השווי ההוגן לא יגרמו לערך בספרים להיות נמוך מסכום בר ההשבה.

הנדל"ן להשקעה מורכב מבנייני משרדים ומרכזים מסחריים.

באור 9 :- <u>זכאים ויתרות זכות</u>

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
צד קשור - מבטחים החדשה פלוס *)	14,824	9,963
צד קשור - מבטחים חופשה וחגים *)	-	153
מוסדות	13,518	15,521
פנסיה לשלם	39,680	27,494
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ואופציות	144,100	386,732
זכאים בגין נדל"ן להשקעה	23,012	23,007
אחרים	-	30
סך הכל זכאים ויתרות זכות	235,134	462,900

*) בעיקר בגין דמי גמולים אשר הופקדו על ידי מעסיקים ומבוטחים במבטחים החדשה עד לתאריך הדיווח ושהועברו מהקרן למבטחים החדשה פלוס ולקופת הגמל שבניהול החברה המנהלת לאחר תאריך הדיווח.

באור 10 :- <u>התחייבויות פנסיוניות</u>

א. <u>מנגנון האיזון האקטוארי</u>

1. <u>עדכון הסכום הצבור לפי התשואה למבוטחים</u> - הסכום הצבור של המבוטחים הפעילים והמוקפאים מתעדכן באופן שוטף על פי התשואה שתשיג הקרן בפועל. סכום צבור זה מהווה את ההתחייבות האקטוארית למבוטחים, בהתאם להוראות הממונה.

2. <u>עודף (גירעון) דמוגרפי לכלל המבוטחים ומקבלי הקצבה בקרן</u> - אחת לרבעון, ייערך מאזן אקטוארי לקרן שבו יחושב העודף או הגירעון שאינו נובע מתשואה אלא מפרמטרים אקטואריים כגון: תמותה, נכות, פערי ריביות ונתונים דמוגרפיים נוספים. היתרות הצבורות של המבוטחים והפנסיות של הפנסיונרים יעודכנו בהתאם לשיעור העודף (גירעון) הדמוגרפי.

3. <u>מנגנון האיזון לפנסיונרים</u> - הפנסיה של הפנסיונרים תתעדכן מידי חודש על פי שיעור השינוי במדד. אחת לרבעון, הפנסיה תעודכן על פי העודף (גירעון) הדמוגרפי שיתקבל בדוח הרבעוני או השנתי. אחת לשנה תתעדכן הפנסיה לפנסיונרים בהתאם לשיעור התשואה שתשיג הקרן על תיק הנכסים של הפנסיונרים ובהתאם לשינוי בגובה ההתחייבויות שנובע משינויים בריבית להיוון. על מנת למתן את התנודות בעדכון הפנסיה תישמר עתודה לפנסיונרים בגובה של עד 1% מההתחייבויות לפנסיונרים. העתודה יכולה להיות בסכום חיובי או שלילי, לפי העניין.

4. <u>בסיסים טכניים ואקטואריים</u> - מקדמי ההמרה לחישוב פנסיה תמורת יתרה צבורה, מחושבים על בסיס ריבית שנתית ריאלית בשיעור של 3.74% ועל בסיס לוחות התמותה שפורסמו בחוזר של משרד האוצר מיום ה- 30 בינואר, 2013.

ב. <u>שינויים בהנחות האקטואריות ששימשו בסיס לחישובים</u>

דוח זה נערך בהתאם להנחות המפורטות בחוזר 2013-3-1, ועניינו דרך חישוב המאזן האקטוארי ומקדמי תקנון של קרן פנסיה.

באור 10 :- התחייבויות פנסיוניות (המשך)

ג. דוח תנועה בגירעון אקטוארי לכלל עמיתי הקרן:

	הסבר	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015	2014
		אלפי ש"ח	
שינוי בגירעון כתוצאה מהתפתחויות כלכליות ודמוגרפיות במהלך השנה:			
מקרי מוות - מבוטחים	(1)	86,226	210,348
מקרי מוות - פנסיית זקנה ושארים	(2)	(7,337)	(26,075)
מקרי מוות - נכים	(3)	3,838	49,763
יציאה לנכות	(4)	(339,872)	(302,777)
חזרה מנכות	(5)	158,554	26,861
פרישות	(6)	(100,333)	(49,083)
שינויים בעתודת IBNR	(7)	(173,148)	(262,260)
שינויים מגורמים אחרים		(16,479)	12,482
גירעון אקטוארי לסוף שנה לכלל עמיתי הקרן		(388,551)	(340,741)

(1) מקרי מוות מבוטחים - במהלך שנת 2015, נגבו פרמיות בגין ריסק ביטוח שאירים אך בפועל המימושים של פנסיית השאירים היו בשיעור נמוך יותר.

(2) מקרי מוות פנסיית זקנה ושאירים - משקף את ההפרש בין הפטירות בפועל מול הצפי.

(3) מקרי מוות נכים - משקף את ההפרש בין ההתחייבות הצפויה להתחייבות בפועל כתוצאה ממוות של נכים.

(4) יציאה לנכות - במהלך שנת 2015 שיעור הניצול של הנכות היה גבוה מהפרמיות בגין הריסקים שנגבו.

(5) חזרה מנכות - שיעורי החזרה מנכות היו גבוהים יותר מהצפוי.

(6) פרישה לזקנה - עבור מבוטחים שפרשו לפנסיית זקנה, הפנסיה הנגזרת מהיתרה הצבורה, מחושבת על בסיס ההנחה שהתשואה על ההשקעות החופשיות הינה בשיעור ריאלי של 4%. יחד עם זאת, החבות האקטוארית מחושבת על בסיס ווקטור הריביות שבשנה האחרונה הינו בשיעורים הנמוכים מ-4%. הפער בין הריביות, גרם לגירעון אקטוארי בגין הפורשים לפנסיית זקנה.

באור 10 :- התחייבויות פנסיוניות (המשך)

ג. דוח תנועה בגירעון אקטוארי לכלל עמיתי הקרן: (המשך)

(7) שינויים בעתודת IBNR - התחייבויות הקרן לתשלומי פנסיה בגין מקרי נכות ומוות אשר אירעו וטרם דווחו עד למועד הדיווח וכן, התחייבויות הקרן לתשלומי פנסיה בגין מקרי נכות ומוות אשר אירעו ודווחו עד למועד הדיווח ולאותו מועד טרם התקבלה החלטה בהן.

מדיניות ההפרשה לעתודת IBNR ליום 31 בדצמבר, 2015 הינה עקבית לחישוב שבוצע בשנה שעברה.

א. ביחס למקרי נכות ומוות אשר אירעו וטרם דווחו עד למועד הדיווח בוצע אומדן לפי שיטת המשולשים על בסיס הנתונים ההיסטוריים של הקרן (מספר התביעות, ההסתברות לאישורן, סכום התביעה הממוצעת ועוד) על-פי מחקר שבוצע על ידי אקטואר הקרן.

ב. ביחס לתביעות שכבר דווחו לקרן אך עדיין לא התקבלה החלטה לגביהן בוצע אומדן על בסיס מספר התביעות שהוגשו כאמור, ההסתברות לאישורן על פי נתונים סטטיסטיים וסכומי התביעות הממוצעים בקרן בשנים הקודמות.

השינויים בעתודת ה-IBNR נובעים מהגידול הטבעי של הקרן והתאמת ההנחות לממצאים הסטטיסטיים המעודכנים.

באור 10 :- התחייבויות פנסיוניות (המשך)

ג. דוח תנועה בגירעון אקטוארי לכלל עמיתי הקרן: (המשך)

דוח תנועה בגירעון אקטוארי לפנסיונרים

	הסבר	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
		2015	2014
		אלפי ש"ח	
החלק היחסי מתוך הגירעון שחולק לכלל עמיתי הקרן		(24,873)	(19,273)
שינויים בריבית ההיוון	(1)	(25,269)	(294,731)
סטייה מהנחת התשואה	(2)	30,078	258,862
עודף (גירעון) הנשמר בעתודה אקטוארית	(3)	(4,809)	35,869
גירעון אקטוארי לסוף השנה לפנסיונרים		(24,873)	(19,273)

דוח תנועה בגירעון אקטוארי לזכאים קיימים

	הסבר	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
		2015	2014
		אלפי ש"ח	
החלק היחסי מתוך הגירעון שחולק לכלל עמיתי הקרן		(2,184)	(2,095)
שינויים בריבית ההיוון	(1)	(1,067)	(15,499)
סטייה מהנחת התשואה	(2)	2,807	14,475
עודף (גירעון) הנשמר בעתודה אקטוארית	(3)	(706)	1,024
גירעון אקטוארי לסוף השנה לזכאים קיימים		(1,150)	(2,095)

(1) שינויים בריבית ההיוון - השינוי בריבית נובע משינוי בעקום הריבית חסרת הסיכון שמשמש כבסיס לחישוב האקטוארי. השינוי הגדיל את החבות לפנסיונרים זכאים בכ- 1 מיליון ש"ח ואת החבות לפנסיונרים בכ- 25 מיליון ש"ח.

(2) סטייה מהנחת התשואה - הקרן השיגה תשואה עודפת על הנחת התשואה מחודש דצמבר 2014 ולכן בנכסי הפנסיונרים ובנכסי הזכאים הקיימים נצברו עודפים.

(3) עודף (גירעון) הנשמר בעתודה האקטוארית - משקף את השינוי בעתודה לפנסיונרים ולזכאים קיימים.

באור 10 :- התחייבויות פנסיוניות (המשך)

ד. להלן נתונים אודות גירעון אקטוארי לחלוקה:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
	2015	2014	2013	2012	2011
	אחוזים מתוך ההתחייבויות				
כלל עמיתי הקרן					
עודף (גירעון) דמוגרפי בגין מקרי פטירת מבוטחים	0.11	0.32	0.06	0.03	(0.04)
עודף (גירעון) דמוגרפי בגין תוחלת חיים של מקבלי קצבאות	(0.01)	(0.04)	0.03	0.02	0.01
עודף (גירעון) דמוגרפי בגין מקרי נכות	(0.45)	(0.45)	(0.24)	0.28	0.30
עודף דמוגרפי בגין חזרה מנכות *)	0.21	0.04	0.02	-	-
עודף (גירעון) דמוגרפי בגין פטירת נכים *)	0.01	0.07	(0.01)	-	-
גירעון דמוגרפי בגין פרישות חדשות	(0.13)	(0.07)	(0.07)	(0.03)	(0.03)
גירעון דמוגרפי בגין שינויים ב- IBNR *)	(0.23)	(0.39)	(0.06)	-	-
גירעון דמוגרפי בגין שינויים בהנחות	-	-	-	(0.14)	-
עודף (גירעון) דמוגרפי בגין גורמים אחרים	(0.02)	0.01	0.06	(0.03)	(0.04)
סך הכל עודף (גירעון) דמוגרפי לחלוקה לעמיתי הקרן	(0.51)	(0.51)	(0.21)	0.13	0.20
מיועד למבוטחים					
סך הכל עודף (גירעון) דמוגרפי לחלוקה למבוטחים כדלעיל	(0.51)	(0.51)	(0.21)	0.13	0.20
מיועד לפנסיונרים					
סך הכל עודף (גירעון) דמוגרפי כדלעיל	(0.51)	(0.51)	(0.21)	0.13	0.20
עודף בגין סטיה מהנחת התשואה	0.61	6.36	2.00	6.32	1.27
גירעון בגין שינויים בשיעורי ריבית ההיוון	(0.51)	(7.24)	(0.86)	(5.98)	(2.62)
עודף (גירעון) הנשמר בעתודה אקטוארית	(0.10)	0.88	(1.14)	(0.34)	0.56
סך הכל עודף (גירעון) לחלוקה לפנסיונרים	(0.51)	(0.51)	(0.21)	0.13	(0.59)
מיועד לזכאים קיימים					
סך הכל עודף (גירעון) דמוגרפי כדלעיל	(0.51)	(0.51)	(0.21)	0.13	0.20
עודף בגין סטיה מהנחת התשואה	0.69	3.39	4.18	3.73	0.38
גירעון בגין שינויים בשיעורי ריבית ההיוון	(0.27)	(3.62)	(0.51)	(2.77)	(1.25)
עודף (גירעון) הנשמר בעתודה אקטוארית	(0.17)	0.23	(0.35)	(0.96)	0.87
סך הכל עודף (גירעון) לחלוקה לזכאים קיימים	(0.26)	(0.51)	3.11	0.13	0.20

*) שנים 2011-2012 מוצג בתוך מקרי נכות.

באור 11 :- דמי ניהול

א. הרכב:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
דמי ניהול מעמיתים שאינם מקבלי קצבה:			
דמי ניהול שנגבו מתוך דמי הגמולים *)	244,803	234,727	229,903
דמי ניהול שנגבו מתוך סך הנכסים *)	170,207	158,796	138,355
דמי ניהול ממקבלי קצבה:			
דמי ניהול שנגבו מתוך סך הנכסים **)	23,086	17,349	11,820
סך הכל הוצאות דמי ניהול	438,096	410,872	380,078

*) כולל החזרי דמי ניהול המיועדים להגדלת הצבירה של המבוטחים במבטחים החדשה.
**) מזכאים קיימים לפנסיה ומשאירי מבוטח שהחלו לקבל קצבת זקנה לא נגבים דמי ניהול.

ב. שיעורי דמי ניהול:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	באחוזים		
דמי ניהול מעמיתים שאינם מקבלי קצבה:			
דמי ניהול מדמי גמולים			
שיעורי דמי ניהול שהחברה המנהלת רשאית לגבות על פי הוראות הדין	6.00	6.00	6.00
שיעור דמי ניהול ממוצע שנתי שגבתה החברה המנהלת בפועל	3.04	3.23	3.56
דמי ניהול מסך הנכסים			
שיעורי דמי ניהול שהחברה המנהלת רשאית לגבות על פי הוראות הדין	0.50	0.50	0.50
שיעור דמי ניהול ממוצע שנתי שגבתה החברה המנהלת בפועל	0.26	0.27	0.29
דמי ניהול ממקבלי קצבה: *)			
שיעור דמי ניהול מנכסים שהחברה המנהלת רשאית לגבות על פי הוראות הדין	0.50	0.50	0.50
שיעור דמי ניהול מנכסים ממוצע שגבתה החברה המנהלת בפועל	0.50	0.50	0.50

*) מזכאים קיימים לפנסיה ומשאירי מבוטח שהחלו לקבל קצבת זקנה לא נגבים דמי ניהול.

באור 11 :- דמי ניהול (המשך)

א. שיעור דמי ניהול ממקבלי קצבה:
שיעור דמי הניהול שנגבה מפנסיונרים הוא 0.5% מסך הנכסים המשמשים לכיסוי ההתחייבויות כלפיהם. מזכאים קיימים לפנסיה ומשאירי מבוטח שהחלו לקבל קצבת זקנה לא נגבים דמי ניהול.

ב. בהתאם להוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול), תשע"ב-2012 (להלן - תקנות דמי הניהול), לעניין פנסיונרים הזכאים לפנסיה (שאינה פנסיית נכות) בסכום הנמוך מ-5% מהשכר הממוצע במשק - פנסיית המינימום (השכר הממוצע במשק 9,464 ש"ח החל מחודש ינואר 2016; 9,260 ש"ח בשנת 2015), נקבע כי החברה המנהלת זכאית לדמי ניהול בשיעור של 6% מההפרש בין פנסיית המינימום לפנסיה המשולמת לפנסיונר. תקנות דמי הניהול החדשות לא שינו את דמי הניהול המרביים בקרנות פנסיה חדשות מקיפות כדוגמת מבטחים החדשה, למעט קביעה כי לא ניתן לגבות דמי ניהול מקצבה המשולמת לשאירי מבוטח שהחל לקבל קצבת זקנה.

ג. תקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (קופות גמל) (איתור עמיתים ומוטבים), התשע"ב-2012, וחוזר הממונה המשלים שפורסם בעקבותן, מחייביים גופים מוסדיים לנקוט בשורה של פעולות לאיתור מבוטחים שהקשר עימם נותק או של מבוטחים שנפטרו בהתאם ללוחות זמנים שהוגדרו בתקנות.

תקנות דמי הניהול קובעות, כי בחשבונות של מבוטחים שהקשר עימם נותק או של מבוטחים שנפטרו, כעבור פרק הזמן שנקבע בתקנות לאיתור המבוטח המנותק או המוטבים לפי העניין, יופחתו דמי הניהול בגין חשבונות המבוטחים הנ"ל ל-0.3% מהיתרה הצבורה במונחים שנתיים. במועד שבו חודש הקשר עם מבוטח שכזה ניתן יהיה לחזור ולגבות את שיעור דמי הניהול שנגבו מהמבוטח במועד ניתוק הקשר וכן את ההפרש בין דמי הניהול המופחתים הנ"ל (0.3%) לבין הנמוך מבין 0.5% או שיעור דמי הניהול שנגבו מהעמית במועד ניתוק הקשר.

להפחתת שיעורי דמי הניהול בגין חשבונות מבוטחים מנותקי קשר, אין השפעה מהותית על תוצאותיה הכספיות של הקרן.

ד. בחודש יולי 2014 פרסמה הממונה חוזר בענין מתן הנחה בדמי ניהול בשל מקבלי קצבה בקרן פנסיה, אשר במסגרתו קובעת הממונה את האופן בו ייגבו דמי הניהול על ידי החברה המנהלת במקרה שבו ניתנה הנחה בדמי ניהול לפנסיונרים, וכן מבקשת לקבוע, כי הנחה בדמי ניהול למקבל קצבת זקנה תינתן לקראת פרישתו ולמשך כל תקופת תשלום הקצבה, ותחול גם על שאיריו, ככל שקיימים. עם זאת, בשלב זה, לא ניתן להעריך את השלכות החוזר על החברה המנהלת ועל הקרן, שכן השלכותיו בפועל תלויות במידה רבה בהתנהגות המתחרים, המפיצים והלקוחות.

ה. בחודש נובמבר 2015 אישרה ועדת הכספים את חוק ההסדרים, אשר כולל הוראות לענין הפחתת שיעור דמי הניהול הנגבה מעמיתים שלהם סוכן ביטוח.

באור 12 :- הוצאות ישירות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015

	מסלול כללי	מסלול כללי ב'	מסלול מניות	מסלול אג"ח	מסלול הלכתי (כללי ג')	מסלול יעד לפרישה 2015	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	פנסיונרים	זכאים קיימים לפנסיה	סך הכל
	אלפי ש"ח																
עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך	12,784	286	87	50	47	60	76	92	107	167	175	129	77	31	552	9	14,729
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך	605	11	5	-	-	-	1	3	3	6	6	4	2	1	-	-	647
הוצאות בגין השקעות לא סחירות	2,079	69	12	33	11	15	20	24	29	36	36	29	20	15	189	16	2,633
עמלות ניהול חיצוני:																	
בגין השקעה בקרנות השקעה	50,282	241	-	2	-	-	-	-	19	26	24	16	6	1	-	-	50,617
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל	28,689	392	7	-	12	-	54	50	53	70	55	31	14	3	-	-	29,430
בגין השקעה בנכסים בישראל באמצעות תעודות סל	6,052	137	90	-	79	-	67	139	192	302	339	267	143	55	-	-	7,862
עמלות אחרות	421	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	421
סך הכל עמלות ניהול השקעות	100,912	1,136	201	85	149	75	218	308	403	607	635	476	262	106	741	25	106,339

באור 12 :- הוצאות ישירות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015

	מסלול כללי	מסלול כללי ב'	מסלול מניות	מסלול אג"ח	מסלול הלכתי (כללי ג')	מסלול יעד לפרישה 2015	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	פנסיונרים	זכאים קיימים לפנסיה	סך הכל
	שיעור מתוך סך נכסים לתום שנה קודמת (ב-%)																
עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך	0.02	0.02	0.04	0.01	0.04	0.03	0.02	0.03	0.03	0.03	0.04	0.04	0.05	0.06	0.01	(*-	0.02
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך	(*-	(*-	(*-	-	-	-	(*-	(*-	(*-	(*-	(*-	(*-	(*-	(*-	-	-	(*-
הוצאות בגין השקעות לא סחירות	(*-	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.03	(*-	(*-	(*-
עמלות ניהול חיצוני:																	
בגין השקעה בקרנות השקעה	0.09	0.02	-	(*-	-	-	-	-	0.01	0.01	0.01	0.01	(*-	(*-	-	-	0.08
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל	0.05	0.03	(*-	-	0.01	-	0.02	0.02	0.02	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	-	-	0.04
בגין השקעה בנכסים בישראל באמצעות תעודות סל	0.01	0.01	0.04	-	0.06	-	0.02	0.04	0.06	0.06	0.08	0.09	0.10	0.10	-	-	0.01
עמלות אחרות	(*-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(*-

*) משקף אחוז הנמוך מ- 0.01.

באור 12 :- הוצאות ישירות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2014

	מסלול כללי	מסלול כללי ב'	מסלול מניות	מסלול אג"ח	מסלול הלכתי (כללי ג')	מסלול יעד לפרישה 2015	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	פנסיונרים	זכאים קיימים לפנסיה	סך הכל
	אלפי ש"ח																
עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך	13,704	277	51	63	27	45	59	55	54	82	87	67	37	15	292	28	14,943
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך	486	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	486
הוצאות בגין השקעות לא סחירות	2,152	62	10	29	8	12	16	17	18	22	21	16	10	9	144	17	2,563
עמלות ניהול חיצוני:																	
בגין השקעה בקרנות השקעה	40,184	105	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	40,290
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל	31,455	554	81	-	40	47	122	137	157	237	225	147	73	24	-	-	33,299
בגין השקעה בנכסים בישראל באמצעות תעודות סל	946	15	15	15	30	2	14	13	17	27	26	19	9	3	-	-	1,151
עמלות אחרות	90	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	90
סך הכל עמלות ניהול השקעות	89,017	1,013	157	108	105	106	211	222	246	368	359	249	129	51	436	45	92,822

*) משקף סכום הנמוך מ- 1 אלפי ש"ח.

באור 12 :- הוצאות ישירות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2014

	מסלול כללי	מסלול כללי ב'	מסלול מניות	מסלול אג"ח	מסלול הלכתי (כללי ג')	מסלול יעד לפרישה 2015	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	פנסיונרים	זכאים קיימים לפנסיה	סך הכל
	שיעור מתוך סך נכסים לתום שנה קודמת (ב-%)																
עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך	0.03	0.02	0.03	0.01	0.04	0.03	0.03	0.03	0.03	0.03	0.04	0.05	0.06	0.09	0.01	0.01	0.03
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך	-*)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-*)
הוצאות בגין השקעות לא סחירות	-*)	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.02	0.06	-*)	-*)	-*)
עמלות ניהול חיצוני:																	
בגין השקעה בקרנות השקעה	0.08	0.01	-	-*)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.07
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל	0.06	0.05	0.05	-	0.05	0.03	0.06	0.07	0.08	0.09	0.10	0.10	0.12	0.15	-	-	0.06
בגין השקעה בנכסים בישראל באמצעות תעודות סל	-*)	-*)	0.01	-*)	0.04	-*)	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.02	-	-	-*)
עמלות אחרות	-*)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-*)

*) משקף אחוז הנמוך מ- 0.01.

באור 12 :- הוצאות ישירות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2013

	מסלול כללי	מסלול כללי ב'	מסלול מניות	מסלול אג"ח	מסלול הלכתי (כללי ג')	מסלול יעד לפרישה 2015	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	פנסיונרים	זכאים קיימים לפנסיה	סך הכל
	אלפי ש"ח																
עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך	17,015	300	63	39	13	21	28	30	33	53	52	32	16	5	296	12	18,008
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך	509	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	512
הוצאות בגין השקעות לא סחירות	1,762	55	10	25	9	9	11	12	12	15	13	9	7	7	101	17	2,074
עמלות ניהול חיצוני:																	
בגין השקעה בקרנות השקעה	35,591	77	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	35,670
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל	19,600	358	66	-	18	31	71	78	92	138	108	57	23	5	-	-	20,645
בגין השקעה בנכסים בישראל באמצעות תעודות סל	2,361	32	6	48	35	7	10	8	14	23	7	4	2	-	-	-	2,557
עמלות אחרות	86	-	37	-	-	22	25	28	27	39	40	34	20	11	23	-	392
סך הכל עמלות ניהול השקעות	76,924	825	182	114	75	90	145	156	178	268	220	136	68	28	420	29	79,858

באור 12 :- הוצאות ישירות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2013

	מסלול כללי	מסלול כללי ב'	מסלול מניות	מסלול אג"ח	מסלול הלכתי (כללי ג')	מסלול יעד לפרישה 2015	מסלול יעד לפרישה 2020	מסלול יעד לפרישה 2025	מסלול יעד לפרישה 2030	מסלול יעד לפרישה 2035	מסלול יעד לפרישה 2040	מסלול יעד לפרישה 2045	מסלול יעד לפרישה 2050	מסלול יעד לפרישה 2055	פנסיונרים	זכאים קיימים לפנסיה	סך הכל
	שיעור מתוך סך נכסים לתום שנה קודמת (ב-%)																
עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך	0.04	0.03	0.05	0.01	0.03	0.03	0.03	0.04	0.04	0.04	0.06	0.07	0.09	0.12	0.01	(*-	0.04
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך	(*-	(*-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(*-
הוצאות בגין השקעות לא סחירות	(*-	0.01	0.01	0.01	0.02	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.02	0.04	0.17	(*-	(*-	(*-
עמלות ניהול חיצוני:																	
בגין השקעה בקרנות השקעה	0.09	0.01	-	(*-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.08
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל	0.05	0.03	0.06	-	0.05	0.04	0.09	0.10	0.10	0.11	0.12	0.12	0.13	0.12	-	-	0.04
בגין השקעה בנכסים בישראל באמצעות תעודות סל	0.01	(*-	0.01	0.01	0.09	0.01	0.01	0.01	0.02	0.02	0.01	0.01	0.01	-	-	-	0.01
עמלות אחרות	(*-	-	0.03	-	-	0.03	0.03	0.03	0.03	0.03	0.04	0.07	0.11	0.27	(*-	-	(*-

*) משקף אחוז הנמוך מ- 0.01.

באור 13 :- תשואת הקרן

מסלולי השקעה לעמיתים שאינם מקבלי קצבה	תשואה נומינלית (ברוטו)					תשואה ממוצעת נומינלית ברוטו ל- 5 שנים
	2015	2014	2013	2012	2011	
	באחוזים					
מסלול כללי	3.66	7.02	10.68	11.33	(1.38)	6.16
מסלול כללי ב'	3.22	6.31	11.02	10.36	(2.46)	5.57
מסלול מניות	3.37	7.05	15.10	10.31	(8.61)	5.13
מסלול אג"ח	2.02	3.77	5.72	7.01	4.29	4.55
מסלול הלכתי (כללי ג')	1.42	6.85	8.53	7.95	(0.21)	4.84
מסלול יעד לפרישה 2015 (1)	1.35	3.34	4.57	6.26	3.24	3.86
מסלול יעד לפרישה 2020 (1)	1.81	6.09	7.54	9.09	1.04	6.10
מסלול יעד לפרישה 2025 (2)	2.74	6.32	7.97	9.69	(0.72)	6.65
מסלול יעד לפרישה 2030 (2)	2.74	6.54	9.29	9.95	(1.42)	7.10
מסלול יעד לפרישה 2035 (2)	2.78	6.46	9.51	9.79	(0.69)	7.10
מסלול יעד לפרישה 2040 (2)	2.57	6.93	10.03	9.87	(1.47)	7.31
מסלול יעד לפרישה 2045 (2)	2.71	7.27	10.43	9.97	(2.60)	7.55
מסלול יעד לפרישה 2050 (2)	2.70	7.38	11.14	10.19	(5.18)	7.80
מסלול יעד לפרישה 2055 (3)	2.69	7.62	11.72	9.63	(3.62)	7.86
תיק השקעות לפנסיונרים	2.50	9.56	4.49	11.64	5.23	6.63
תיק השקעות לזכאים קיימים לפנסיה	3.57	6.72	6.01	9.23	6.53	6.39

(1) תשואת מסלול יעד לפרישה 2015 ומסלול יעד לפרישה 2020 בשנת 2011 מתייחסת לחודשים אפריל עד דצמבר. התשואה הממוצעת במסלול זה מתייחסת לשנים 2012-2015.

(2) תשואת מסלול יעד לפרישה 2025, מסלול יעד לפרישה 2030, מסלול יעד לפרישה 2035, מסלול יעד לפרישה 2040, מסלול יעד לפרישה 2045 ומסלול יעד לפרישה 2050 בשנת 2011 מתייחסת לחודשים מרס עד דצמבר. התשואה הממוצעת במסלול זה מתייחסת לשנים 2012-2015.

(3) תשואת מסלול יעד לפרישה 2055 בשנת 2011 מתייחסת לחודשים יוני עד דצמבר. התשואה הממוצעת במסלול זה מתייחסת לשנים 2012-2015.

באור 14 :- <u>העברות כספים, נטו בין מסלולי השקעה ותיקי השקעות למקבלי פנסיה</u>

	העברת כספים למסלול (מהמסלול), נטו לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
מסלול מסלול כללי	(1,673,849)	(1,649,419)	(1,135,782)
מסלול מסלול כללי ב'	(111,364)	(85,314)	(41,835)
מסלול מסלול מניות	12,338	(3,138)	3,233
מסלול אג"ח	(23,999)	(21,734)	15,520
מסלול הלכתי (כללי ג')	9,543	11,373	17,876
מסלול יעד לפרישה 2015	12,359	25,794	48,035
מסלול יעד לפרישה 2020	59,550	80,825	65,362
מסלול יעד לפרישה 2025	60,221	67,921	62,847
מסלול יעד לפרישה 2030	82,442	71,504	58,760
מסלול יעד לפרישה 2035	112,810	101,393	79,811
מסלול יעד לפרישה 2040	121,362	95,186	65,495
מסלול יעד לפרישה 2045	73,653	56,774	37,895
מסלול יעד לפרישה 2050	37,869	23,340	14,745
מסלול יעד לפרישה 2055	14,554	9,705	3,969
תיק השקעות לפנסיונרים	1,217,052	1,221,428	723,389
תיק השקעות לזכאים קיימים לפנסיה	(4,541)	(5,638)	(19,320)
סה"כ קרן	-	-	-

באור 15 :- <u>יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים</u>

העסקאות עם צדדים קשורים ובעלי עניין נעשו במהלך העסקים הרגיל ובמחירי השוק.

כצדדים קשורים ובעלי עניין בקרן נחשבים: החברה המנהלת, מבטחים החדשה פלוס וקופות הגמל שבניהול החברה המנהלת (ראה באור 1ג'), מנורה ביטוח וקופות גמל שנוהלו על ידי מנורה גמל עד למועד מיזוגה לתוך החברה (דהיינו - עד לסוף שנת 2013) (מבטחים תגמולים ופיצויים ומבטחים חופשה וחגים).

א. יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים נכללו בדוחות על המצב הכספי בסעיפים הבאים:

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
<u>חייבים ויתרות חובה</u>		
החברה המנהלת 1)	19,782	17,560
מבטחים חופשה וחגים	187	-
דמי גמולים לקבל - מנורה ביטוח	7,330	6,915
מבטחים תגמולים ופיצויים	-	11
<u>זכאים ויתרות זכות</u>		
מבטחים החדשה פלוס	14,824	9,963
מבטחים חופשה וחגים	-	153

1) היתרה נושאת ריבית בשיעור תשואת מסלולי ההשקעה בקרן.
יתרת החוב הגבוהה ביותר במהלך השנים 2015 ו- 2014 של בעלי עניין ושל צדדים קשורים עמדה על 37,985 ו-38,676 אלפי ש"ח, בהתאמה.

באור 15 :- יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ב. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
דמי ניהול לחברה המנהלת (ראה באור 11)	438,096	410,872	380,078

באור 16 :- מסים

א. הקרן אושרה לצורכי מס כקופת גמל בתוקף עד ליום 31 בדצמבר, 2016.

ב. הכנסות הקרן אינן חייבות במס הכנסה, למעט תקבולי ריבית והפרשי הצמדה על אגרות חוב מסוימות שהתקבלו בשל תקופה שהאגרות חוב היו בבעלותו של אחר.
כמו כן, מחלק מהכנסותיה של הקרן מניירות ערך זרים מנוכה מס במקור בחו"ל.

ג. הוצאות המסים הן בגין מסים על דיבידנדים שנוכו במקור בחו"ל בעיקר ממניות ותעודות סל.

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות

א. התחייבויות תלויות

1. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות

בשנים האחרונות ניכר גידול משמעותי בהיקף הבקשות לאישור תובענות ייצוגיות המוגשות נגד החברה המנהלת ובכמות התובענות שהוכרו כייצוגיות. זאת, כחלק מגידול כללי של בקשות לאישור תובענות כייצוגיות בכלל, לרבות כנגד חברות העוסקות בתחומי העיסוק של החברה המנהלת, אשר נובע בעיקרו מחקיקת חוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006 (להלן - "חוק תובענות ייצוגיות"). מגמה זו מגדילה באופן מהותי את פוטנציאל החשיפה של החברה המנהלת להפסדים במקרה של אישור תביעה ייצוגית כנגדה.

בקשה לאישור תובענה כייצוגית ניתן להגיש בתביעה מהסוג כמפורט בחוק האמור או בעניין שנקבע בהוראת חוק מפורשת אחרת כי ניתן להגיש בגינה תובענה ייצוגית. יצוין, כי החל משנת 2006, ההגדרה של תביעה שבגינה ניתן להגיש בקשה לאישורה כייצוגית כלפי החברה המנהלת, הינה הגדרה רחבה הכוללת כל עניין שבין חברה ללקוח, בין אם הצדדים התקשרו בעסקה ובין אם לאו. על מנת שבקשה לאישור תובענה ייצוגית תאושר על התובע הייצוגי להוכיח, בין היתר: (1) קיומה של עילת תביעה אישית (2) כי העילה מבוססת דיה כדי כך שמתקיים סיכוי לכאורה לזכיית התובע בתביעתו (3) כי עילת התביעה מעוררת שאלה מהותית של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה המיוצגת וקיימת אפשרות סבירה שהשאלות המשותפות יוכרעו לטובת הקבוצה (4) התובענה הייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת לבירור המחלוקת (5) התאמת התובע ובא כוחו לייצג את הקבוצה המיוצגת.

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

1. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

בקשות לאישור תובענות כייצוגיות מוגשות באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות. ההליך הדיוני בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות נחלק לשני שלבים עיקריים: ראשית, שלב הדיון בבקשה לאישור התובענה כייצוגית (להלן - "בקשת האישור" ו- "שלב האישור", בהתאמה). במידה ובקשת האישור נדחית באופן חלוט - תם שלב הדיון ברמה הייצוגית. על החלטה בשלב האישור ניתן להגיש בקשת רשות ערעור לערכאות הערעור. בשלב השני, במידה ובקשת האישור מתקבלת, תתברר התובענה הייצוגית לגופה (להלן - "שלב התובענה כייצוגית"). על פסק דין בשלב התובענה כייצוגית ניתן להגיש ערעור לערכאות הערעור.

במסגרת המנגנון לפי חוק תובענות ייצוגיות קיימים, בין היתר, גם הסדרים ספציפיים לעניין הסכמי פשרה, הן בשלב האישור והן בשלב התובענה כייצוגית, וכן הסדרים לעניין הסתלקות התובע מבקשת האישור או מהתובענה הייצוגית.

בבקשות לאישור תובענות כייצוגית אשר בהם, להערכת החברה המנהלת, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("MORE LIKELY THAN NOT") כי טענות ההגנה של החברה המנהלת תתקבלנה וההליך ידחה (לגופו או, במקרה של תובענה ייצוגית, ידחה בית המשפט את אישורה כייצוגית), לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים. בהליכים אשר בהם, יותר סביר מאשר לא ("MORE LIKELY THAN NOT") כי טענות ההגנה של החברה המנהלת, כולן או חלקן ידחו, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה המנהלת. בהליכים אשר מצויים בשלב ראשוני ולא ניתן להעריך את סיכויי ההליך, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים (ראה סעיף 26ב להלן). במקרה בו, במי מההליכים יש לחברה המנהלת נכונות לפשרה, נכללה הפרשה בגובה הנכונות לפשרה, וזאת אף אם יותר סביר מאשר לא ("MORE LIKELY THAN NOT") כי טענות ההגנה של החברה המנהלת תתקבלנה או שההליך מצוי בשלב ראשוני שבו לא ניתן להעריך את סיכויי ההליך.
יצוין, כי לעניין באור זה, תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית תיחשב כמהותית אם הסכום הנתבע בה, עולה על סך של 15 מיליוני ש"ח.

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

1. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

מס"ד	תאריך הערכאה [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים	סכום התביעה [3]
1.	07/2014 מחוזי - מרכז	עמותות וארגונים הפועלים עבור אוכלוסיית הפנסיונרים נ' מבטחים פנסיה וגמל וחברות מנהלות נוספות.	העלאת דמי הניהול שמשלמים פנסיונרים לדמי הניהול המרביים המותרים על פי הדין (0.5% מהיתרה הצבורה), תוך ניצול היותם של הפנסיונרים "קהל שבוי" שמנוע מלנייד את צבירתו לקרנות פנסיה אחרות, וזאת בשעה שעמיתים פעילים משלמים בממוצע דמי ניהול נמוכים משמעותית (כ-0.3% מהיתרה הצבורה וכ-2% מההפקדות השוטפות שלהם). עוד נטען, כי המשיבות אינן מגלות לעמיתיהן, כי מיד לכשיהפכו לפנסיונרים יועלו דמי הניהול שהם ישלמו לנתבעות לדמי הניהול המרביים. עילות תביעה: שימוש לרעה ובחוסר תום הלב בזכות חוזית, התנהלות קרטליסטית של המשיבות, הפרת חובות נאמנות וזהירות כלפי עמיתי המשיבות, הפרת חובת הגילוי כלפי העמיתים, תנאי מקפח בחוזה אחיד, עשיית עושר ולא במשפט והפרת חובה חקוקה. סעדים מבוקשים: (א) השבת דמי הניהול העודפים שנגבו מחברי הקבוצה שלא כדין בצירוף ריבית והצמדה (ב) לחייב את המשיבות להפחית את דמי הניהול הנגבים מן הפנסיונרים, כך שלא יעלו על דמי הניהול שנגבו טרם יציאתו של כל אחד מהם לפנסיה (ג) לאסור על המשיבות להעלות את דמי הניהול ביחס לכל עמית בסמוך לפני יציאתו לפנסיה.	כל מי שהינם עמיתים בקרן וזכאים לקבל פנסיית זקנה ו/או יהיה זכאים לקבל בעתיד פנסיית זקנה.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה המנהלת הגישה תגובתה לבקשה. יצוין, כי במסגרת תשובה לתגובה, הוסיפו התובעים לראשונה טענה כי הנתבעות לא שלחו לעמיתים, ערב יציאתם לפנסיה, הודעה על העלאת דמי ניהול וזאת, לפי הטענה, בניגוד לדין.	כ - 48 מיליון ש"ח לכלל הנתבעות.

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה המנהלת, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

1. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים	סכום התביעה [3]
2.	10/2014 מחוזי - מרכז	עמיתה בקרן נ' מבטחים פנסיה וגמל.	העלאת דמי הניהול לדמי הניהול מרביים עקב סיום עבודה אצל מעסיק, ללא מתן הודעה מוקדמת בכתב למבקשת. עילות תביעה: הפרת חובה חקוקה (תקנה 53ב(א) לתקנות מס הכנסה; הפרת חובת הנאמנות והשליחות; הפרת חובת הגילוי הרחבה המוטלת על המשיבה מכוח חובת תום הלב; עשיית עושר ולא במשפט; רשלנות; הפרת חוזה; הפרת חובת תום הלב והטעיה. סעדים מבוקשים: (א) השבת דמי הניהול העודפים שנגבו מחברי הקבוצה שלא כדין; (ב) פיצוי חברי הקבוצה בסכום הפסד התשואה בגין דמי הניהול שנגבו ביתר; (ג) פיצוי של כל אחד מחברי הקבוצה בגין פגיעה באוטונומיה בסך של 100 ש"ח; (ד) פיצוי מיוחד לתובעת ושכר טרחה לעורכי הדין המייצגים.	כל מי שהמשיבה העלתה לו את דמי הניהול ללא משלוח הודעה מוקדמת בדבר אותה העלאה, וזאת החל ממועד הצטרפותו כעמית ועד למועד מתן פסק דין סופי בתובענה.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה המנהלת הגישה תגובתה לבקשה. בהמלצת בית המשפט פנו הצדדים לגישור.	לא כומת.

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה המנהלת, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

1. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים	סכום התביעה [3]
3.	12/2014 בי"ד אזורי לעבודה- ב"ש	עמיתה בקרן נ' מבטחים פנסיה וגמל.	השבת כספי פיצויים למעסיק לאחר מתן הודעה למבקשת, אשר לא הגישה תביעה לבית הדין לעבודה, שכן סברה שהיא זכאית לכספי הפיצויים לאור היותה כפופה, לטענתה, לצו הרחבה פנסיית חובה, אשר בהתאם לסעיף 8 בו, כספי רכיב הפיצויים לא ניתנים להחזר למעביד למעט במקרים חריגים, שלא התקיימו לטענתה בעניינה. עילות תביעה: הפרת צו הרחבה פנסיה חובה והפרת חוזר גמל 2003/5 (ויוזכר שעסקינן בעמיתה בקרן). סעדים מבוקשים: (א) תשלום מלוא רכיב סכום הפיצויים שהושב על ידי המשיבה למעסיקים, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית; (ב) להורות על פסיקת שכר טרחה למבקשת ולעורכי הדין המייצגים.	כל מי שהיו מבוטחים בקרן בהתאם לצו הרחבה פנסיה חובה, בתקופה שמיום 1 בינואר, 2008 ואילך, שלא חל עליהם הסכם קיבוצי, שסיימו את עבודתם במועד כלשהו בשבע השנים האחרונות ושעונים על התנאים המצטברים הבאים: מעסיקם דרש להחזיר לו את רכיב הפיצויים; מעסיקם לא הציג בפני המשיבה פסק דין השולל את זכאותם לפיצויים; המשיבה דרשה מהם להמציא פסק דין על זכאותם או הוכחה על הגשת התביעה על ידם בתוך 60 ימים מיום פנייתה אליהם; הם לא המציאו כתב תביעה שכזה או פסק דין; המשיבה השיבה למעסיק את רכיב הפיצויים.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. תובענה דומה הוגשה כמפורט בסעיף 4 להלן והדיון בהן אוחד. החברה המנהלת הגישה תגובתה לבקשה.	לא כומת.

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה המנהלת, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

1. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים	סכום התביעה [3]
4.	01/2015 בי"ד אזורי לעבודה- ת"א	עמיתה בקרן נ' מבטחים פנסיה וגמל.	עילת התובענה דומה לעילה שבתובענה המפורטת בסעיף 3 לעיל. יצוין כי המבקש אינו אומד את הנזק הצפוי לקבוצה המיוצגת ו/או את גודלה של הקבוצה.	כל מי שהיו מבוטחים בקרן בשבע השנים שלפני מועד הגשת התובענה, אשר המשיבה החזירה כספי פיצויים מקופת הפנסיה שלהם, למעסיקם, בניגוד לדין.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. תובענה דומה הוגשה כמפורט בסעיף 3 להלן והדיון בהן אוחד. החברה המנהלת הגישה תגובתה לבקשה.	כ - 3 מיליון ש"ח בגין חברי הקבוצה שהועסקו על ידי המעסיק של המבקש; ביחס ליתרת חברי הקבוצה, לא הוערך.

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה המנהלת, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

1. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים	סכום התביעה [3]
5.	03/2015 מחוזי - ת"א	עמיתה בקרן נ' מבטחים פנסיה וגמל.	העלאת דמי הניהול לדמי ניהול מרביים מבלי שנוהל עמו מו"מ ו/או הוצע לו לנהל מו"מ ביחס לגובה דמי הניהול שייגבו ממנו. זאת, בשעה שבתקנון הקרן נקבע רק שיעור דמי הניהול המרביים ולא נקבעו בו קריטריונים לעניין דמי הניהול שיגבו בפועל, מתי יגבו דמי ניהול נמוכים יותר מהממוצע או דמי ניהול מרביים. עילות תביעה: הפרת חובת הנאמנות והזהירות שחבה המשיבה כלפי חברי הקבוצה מכוח חוק קופות הגמל, קביעת דמי ניהול שרירותיים ללא הסמכה בתקנון הקרן, הפרת תקנון הקרן, הפרת חוזר הממונה, עשיית עושר ולא במשפט, רשלנות וגזל לפי פקודת הנזיקין, הפרת סעיף 46 לחוק החוזים, הפרת חובת תום הלב המוגברת. סעדים המבוקשים: להורות על שינוי דמי הניהול בכל הקופות המנוהלות על ידי המשיבה לדמי הניהול הממוצעים הנגבים על ידי המשיבה, השבת דמי הניהול העודפים שנגבו מחברי הקבוצה לפי השיעור הממוצע שגבתה הקרן, חיוב המשיבה לקבוע בתקנון את גובה דמי הניהול בהם יחויבו העמיתים בהתקיים אחד מהמקרים המתוארים בחוזר הממונה או בהיעדר מו"מ, חיוב המשיבה להודיע מראש לעמיתים מה יהיו דמי הניהול במצב של היעדר מו"מ.	עמיתי קופות הגמל המנוהלות על ידי המשיבה, שנגבו מהם דמי ניהול הגבוהים מן הממוצע, בהתקיים אחד מהתנאים המופיעים בחוזר גופים מוסדיים 2012-9-22 "דמי ניהול במכשירי החיסכון הפנסיוני" או במצב שבו שונו דמי הניהול בלא לקיים עמם מו"מ טרם ההעלאה.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה המנהלת הגישה תגובתה לבקשה.	כ - 20 מיליון ש"ח.

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה המנהלת, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

1. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים	סכום התביעה [3]
6.	09/2015 מחוזי - ת"א	עמית בקרן נ' מבטחים פנסיה וגמל וכנגד 4 חברות מנהלות נוספות.	גביית דמי ניהול גבוהים בהרבה מן הראוי, בשל כך שהנתבעות חולקות את דמי הניהול עם הסוכנים וכשהן משלמות לסוכנים שיעור מדמי הניהול הנגבים על ידן, ובכך לפי הטענה, הן גורמות לסוכנים להימצא בניגוד עניינים, תוך הפרת חובת הנאמנות שלהן כלפי חברי הקבוצה. עילות התביעה: הפרת חובת הנאמנות שהן חבות מכוח חוק הגמל; פעולה בניגוד אינטרסים מול הסוכנים; הפרת תקנון הקרן; רשלנות וגזל לפי פקודת הנזיקין; עשיית עושר ולא במשפט וחוסר תום לב בקיום חוזה. סעדים מבוקשים: סעד הצהרתי לפיו הנתבעות חייבות לשנות את הסדר התגמול עם הסוכנים ולהתאימו לחוק; קביעת דמי הניהול הנכונים ואת העמלה הראויה שיש לשלם לסוכנים וחיוב הנתבעות בהחזרת דמי הניהול שנגבו על ידן ביתר.	עמיתי קופות הגמל המנוהלות על ידי הנתבעות שנגבו מהם דמי ניהול תוך מתן עמלה לסוכנים הנגזרת מגובה דמי הניהול.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה המנהלת הגישה בקשה לסילוק על הסף של התביעה והבקשה לאישורה כייצוגית כנגדה, בטענה של חוסר יריבות בינה לבין מי שמתיימר להיות תובע ייצוגי בתביעה כנגדה, אך אינו נמנה על עמיתי הקרן. התובע הגיש תשובתו לבקשה, ובה אישר כי אכן אינו עמית בקרן וכי התביעה הוגשה בשל טעות קולמוס כנגד החברה המנהלת, בשעה שהתובע התכוון לתבוע את מנורה ביטוח, וביקש מבימ"ש לתקן את כותרת התביעה ולשנות את שם הנתבעת בהתאם. טרם ניתנה החלטת בית המשפט על מחיקת התביעה כנגד החברה המנהלת.	לפי הערכה כ - 2 מיליארד ש"ח לכלל הנתבעות.

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה המנהלת, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

1. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים	סכום התביעה [3]
7.	12/2015 מחוזי - מרכז	עמיתי הקרן וקופות גמל נ' מנורה פנסיה וגמל וכנגד 3 חברות מנהלות נוספות.	דמי ניהול, בניגוד ובחריגה מתקנות מס הכנסה (להלן - "מגבלות ההשקעה"). עילות התביעה: הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט בשל גביית דמי הניהול שלא כדין, רשלנות, הפרת חובת הנאמנות, הפרת חובת תום הלב והפרת חוזה. סעדים מבוקשים: השבה של דמי הניהול שנגבו על ידי הנתבעות במקרים של חריגה ממגבלות ההשקעה, פיצוי חברי הקבוצה בגין הנזק הנוסף שנגרם להם כאמור עקב החריגה ממגבלות ההשקעה, מינוי בעל תפקיד אשר יפקח על ביצוע פסק הדין ופסיקת גמול למבקשים ושכ"ט לעורכי-דינם.	עמיתי הקרן וקופות הגמל המנוהלות על ידי הנתבעות בתקופה שמיום 1 בינואר, 2009 ועד ליום 4 ביולי, 2012.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה המנהלת טרם הגישה תגובתה לבקשה.	לא כומת.
8.	2/2016	עמותה הפועלת עבור אוכלוסיות חלשות ואנשים בעלי מוגבלות נ' מבטחים פנסיה וגמל וחברות מנהלות נוספות.	העלאת דמי ניהול לשיעור המקסימלי המותר על פי דין ממקבלי קצבאות נכות ושאירים, וזאת מעת שהם מתחילים לקבל קצבה כאמור ואין עוד ביכולתם לנייד את כספיהם לקרן פנסיה אחרת, ומבלי שניתנה להם הודעה מראש על כך. עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, הפרת חובת הגילוי היזום על הנתבעות, הפרת חובות הנאמנות, השליחות והזהירות, תוך ניצול לרעה ושימוש בחוסר תום לב בזכות חוזית, שכשלעצמה מהווה תנאי מקפח בחוזה אחיד, עשיית עושר ולא במשפט והתנהלות קרטליסטית. סעדים מבוקשים: (א) השבה של דמי הניהול שנגבו על ידי הנתבעות שלא כדין, (ב) איסור על הנתבעות לגבות כל שיעור שהוא של דמי ניהול בגין קצבאות הנכות והשאירים או לחילופין לחייב את הנתבעות להפחית את דמי הניהול הנגבים ממקבלי קצבאות הנכות והשאירים לשיעור הראוי, (ג) ביטול הוראת התקנון המאפשרת לנתבעות לקבוע את דמי הניהול, מעת לעת, באופן חד צדדי על פי שיקול דעתן הבלעדי, ללא כל פירוט שהוא של התנאים או הנסיבות המצדיקים כביכול את העלאת דמי הניהול.	כל מי שמקבל ו/או בעל זכות לקבל קצבת נכות (נכות מכל מין וסוג), וכן כל מי שמקבל ו/או בעל זכות לקבל קצבת שאירים (שאירים מכל מין וסוג), וכן כל מי שהוא עמית פעיל/מבוטח/חבר בקרן הנמנית על מי מהמשיבות והוא ניזוק כתוצאה מגביית דמי הניהול בקשר עם קצבאות הנכות והשאירים.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה המנהלת טרם הגישה תגובתה לבקשה.	לא כומת. לפי הערכה כ - 1 מיליארד ש"ח לכלל הנתבעות.

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה המנהלת, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

1. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

טבלה מסכמת

להלן טבלה מסכמת של הסכומים הנתבעים במסגרת בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות, תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית ותביעות מהותיות אחרות כנגד הקבוצה, כפי שצויינו על ידי התובעים בכתבי הטענות אשר הוגשו מטעמם. מובהר כי הסכום הנתבע אינו מהווה בהכרח כימות של סכום החשיפה המוערכת על ידי הקבוצה, שכן המדובר בהערכות מטעם התובעים אשר דינן להתברר במסגרת ההליך המשפטי. עוד מובהר כי הטבלה להלן אינה כוללת הליכים שהסתיימו, לרבות בהליכים שהסתיימו לאחר שאושר בהן הסכם פשרה.

סוג	כמות תביעות	הסכום הנתבע אלפי ש"ח
תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית:		
צוין סכום המתייחס לקבוצה	--	
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לקבוצה	--	
לא צוין סכום התביעה	--	
בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות		
צוין סכום התביעה (המיוחס ספציפית לחברה המנהלת במידה והתביעה מתייחסת למספר חברות)	1	20,000
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה המנהלת	3	3,048,000
לא צוין סכום התביעה	4	-

2. בחודש דצמבר, 2011 פורסם חוזר גופים מוסדיים 2011-9-10 ובחודש נובמבר, 2012 פורסם חוזר גופים מוסדיים 2012-9-16 בעניין טיוב נתוני זכויות מבוטחים/עמיתים בגופים מוסדיים, שמחייב גופים מוסדיים לבצע טיוב של נתוני זכויות המבוטחים/עמיתים (להלן - פרויקט הטיוב), כדי להבטיח, ככל שניתן, שרישום זכויות המבוטחים/עמיתים במערכות המידע יהיה מהימן, שלם, זמין וניתן לאחזור, ובמסגרת זאת נקבעו העקרונות של אופן ביצוע פרויקט הטיוב וכן לוחות זמנים מפורטים לשלביו השונים עד לסיומו ביום 30 ביוני, 2016.

החברה המנהלת אמדה את השפעת החוזר, הידועה נכון למועד דוחות אלו, ונתנה לכך ביטוי בדוחותיה הכספיים.

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

3. קיימת חשיפה כללית אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על-ידי החברה המנהלת למבוטחיה ועמיתיה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשנות ואחרות עקב פערי מידע בין החברה המנהלת לבין המבוטחים הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטורים. חשיפה זו מוגברת בתחומי החסכון הפנסיוני בהם פועלת החברה המנהלת. בתחומים אלו המדובר בקרנות הפנסיה אשר נבחנות על פני שנים, בהן מתרחשים שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט. על כן, בתחומים אלו קבלת פרשנות חדשה לאמור במוצרים פנסיונים ארוכי טווח יש לעיתים בכדי להשפיע על הרווחיות העתידית של החברה המנהלת בגין התיק הקיים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה בדרישות לפיצוי מבוטחים/עמיתים בגין פעילות העבר. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם פעילות בתחום באור החסכון הפנסיוני המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.
בנוסף קיימת חשיפה כללית הנובעת מכך שכנגד החברה המנהלת מוגשות מעת לעת תלונות, לרבות תלונות לממונה ביחס לזכויות מבוטחים/עמיתים על פי תקנוני קרנות הפנסיה/קופות הגמל ו/או הדין. תלונות אלה מטופלות באופן שוטף על-ידי הממונה על פניות הציבור בחברה המנהלת.
הכרעות הממונה בתלונות אלו, אם וככל שניתנה בהן הכרעה, ניתנות לעיתים, ובשנים האחרונות אף יותר, כהכרעות רוחביות ביחס לקבוצת מבוטחים/עמיתים, מבלי לגרוע מהסיכון שהמבוטח יבחר להעלות טענותיו גם במסגרת תובענה ייצוגית.

ב. התקשרויות

1. השקעה בקרנות השקעה וקרנות הון סיכון:

לתאריך המאזן התקשרה הקרן בהסכמים להשקעה בקרנות השקעה ובקרנות הון סיכון כשותפה מוגבלת. הקרן התחייבה להשקעה כוללת בסך כ- 6,270 מיליון ש"ח (שנת 2014 כ- 4,730 מיליון ש"ח).
סכומי ההשקעה מועברים בחלקים, בהתאם לדרישותיהן של הקרנות ולהסכמי ההתקשרויות. סכומי ההשקעה שטרם נדרשו בגין קרנות ההשקעה מסתכמים לתאריך המאזן לסך של כ - 2,472 מיליון ש"ח (שנת 2014 כ - 1,790 מיליון ש"ח).

2. השקעה בנכסי חוב בלתי סחירים:

לתאריך המאזן התקשרה הקרן בהסכמים להשקעה בנכסי חוב בהם התחייבה למתן אשראי בסכום כולל של כ- 1,116 מיליון ש"ח (שנת 2014 כ- 1,148 מיליון ש"ח).
סכומי האשראי מועברים בחלקים, בהתאם להסכמי ההתקשרויות. סכומי האשראי שטרם נדרשו מסתכמים לתאריך המאזן לסך של כ- 386 מיליון ש"ח (שנת 2014 כ - 447 מיליון ש"ח

3. הקרן שיעבדה פקדונות שהופקדו בבנקים לטובת עסקאות בנגזרים שבוצעו באותם הבנקים.

באור 18 :- <u>אירועים משמעותיים בתקופת הדיווח</u>

בחודש נובמבר 2015, פורסם תיקון מס' 13 (הוראת שעה) לחוק קופות הגמל, אשר במסגרתו הוסדרה, בין היתר, האפשרות להעביר כספים מקרן הפנסיה בה המבוטח הינו במעמד לא פעיל, אל קרן הפנסיה שאליה הוא מצטרף, כל עוד לא יביע המבוטח התנגדות (**OPT-OUT**) ונקבעה הוראת שעה, לתקופה של שנתיים (מ- 1 באפריל, 2016 ועד ל- 31 במרס, 2018), שבה יופעל מנגנון, שבמסגרתו יאותרו, בתיווכה של הממונה, כספים של מבוטחים במעמד לא פעיל בקרנות פנסיה, אשר הינם במקביל מבוטחים פעילים בקרן פנסיה אחרת, תוך העברת הכספים לקרן הפנסיה הפעילה, אשר תתרחש כל עוד לא יביע המבוטח התנגדות להעברה (**OPT-OUT**).
בהמשך לתיקון האמור התפרסמה בחודש פברואר 2016 טיוטת חוזר שעניינו איחוד חשבונות קיימים בקרנות פנסיה חדשות, שמטרתו לקבוע את הוראות הביצוע של הוראת השעה הנ"ל. טיוטת החוזר קובעת, כי למרות שהוראת השעה תקיפה עד חודש אפריל 2018, הרי שיישומה בפועל, בכל הנוגע להעברת כספים בין קרנות הפנסיה החדשות צפוי להיות בין החודשים אוקטובר 2016 לפברואר 2017. יישום טיוטת החוזר בפרק זמן כה קצר עשוי להאט (באופן זמני) את הגידול בהיקף הנכסים של קרנות הפנסיה שבניהול החברה המנהלת, לפגוע בהכנסות החברה המנהלת וברווחיותה ולגרום לתנודתיות גבוהה בשוק ההון הישראלי בשל היקפי מכירות ורכישות ניירות ערך, הגבוהים במידה ניכרת מהיקפי המסחר היומיים כיום, שיידרשו לגופים המוסדיים לצורך יישום החוזר. כפועל יוצא, החוק והחוזר הנ"ל עלולים להפחית את היקף נכסי הקרן ואת שיעור דמי הניהול שמשלמים עמיתיה הלא פעילים. יחד עם זאת, היקף הפגיעה בנכסי הקרן אינו ניתן לאומדן, שכן אין בידי החברה המנהלת מידע לגבי שיעור לקוחותיה שלצד היותם עמיתים לא פעילים בקרנות הפנסיה שבניהולה הינם עמיתים פעילים בקרנות פנסיה שבניהול חברות מנהלות אחרות, או לגבי שיעור לקוחותיה שלצד היותם עמיתים פעילים בקרנות הפנסיה שבניהולה הינם עמיתים לא פעילים בקרנות פנסיה שבניהול חברות מנהלות אחרות.

באור 19 :- <u>אירועים משמעותיים לאחר תקופת הדיווח</u>

בחודש מרס 2016 פורסם חוזר שעניינו הוראות לענין בחירת קופת גמל, אשר במסגרתו קובעת הממונה כי היא תבחר לפחות שתי קרנות פנסיה מקיפות שתשמשנה כקופות ברירת מחדל של כלל העובדים במשק שלא בחרו באופן אקטיבי בקופת גמל אחרת, ושמעסיקם לא ערך מכרז עצמאי מטעמו בענין זה, וזאת בהליך תחרותי שיתקיים אחת ל- 3 שנים (ושהחברות המנהלות שיזכו בהליך יהיו מחוייבות לו למשך 10 שנים ממועד הצטרפות עמית). במכרז תנתן העדפה מתקנה לחברות מנהלות שנתח השוק שלהן מסך ההפקדות לקרנות הפנסיה החדשות אינו עולה על 5%. בנוסף קובעת הממונה את התנאים והקריטריונים שבהם יכולים מעסיק וארגון עובדים לקיים הליך תחרותי משל עצמם לצורך בחירת קרן פנסיה, קופת גמל לחסכון או קרן השתלמות שתהווה קופת ברירת המחדל של עובדיהם. החוזר עשוי לשנות באופן מהותי את תנאי התחרות בשוק הפנסיה, תוך הגברת התחרות החריפה גם כך בשוק זה.

- - - - - - - - -

מנורה מבטחים

דוח אקטוארי

מבטחים החדשה

דוח אקטוארי

ליום 31/12/2015

חלק א' - הצהרת האקטואר

במסגרת עבודתי במנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ נתבקשתי לערוך דין וחשבון אקטוארי של קרן הפנסיה "מבטחים החדשה" ליום 31/12/2015 (להלן - "תאריך המאזן").

אני מצהיר ומאשר כי:

1. הדוח האקטוארי המצורף בזאת נערך ונחתם על ידי.
2. הדוח האקטוארי נערך בהתאם לאלה:
   - א. הוראות תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964.
   - ב. הוראות הממונה על שוק ההון, ובכלל זה, מערכת ההנחות שבבסיס הדין וחשבון, התואמת להוראות הממונה על שוק ההון לעריכת מאזנים אקטואריים.
   - ג. תקנון הקרן.

   והכול כתוקפם ביום 31/12/2015.
3.
   - א. הנהלת החברה המנהלת - מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ - העבירה אלי אישור בכתב כי לא חתמה על הסכמים מיוחדים.
   - ב. הנכסים שנצברו, המצוינים בדוח, רשומים בהתאם למאזן החשבונאי של הקרן למועד הנזכר.
   - ג. יתר הנתונים שבדין וחשבון, מעבר לאלה המפורטים בסעיפים קטנים א. ו-ב. וכן אלה המשמשים כבסיס לחישובים ולהערכות שבדוח, הומצאו לי ע"י הנהלת החברה המנהלת של הקרן במתכונת שנדרשה על ידי. כל בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לעריכת הדוח, ולנתונים שנתקבלו נערכו בדיקות שהניחו את דעתי בדבר סבירות הנתונים וכי ניתן להסתמך עליהם בצורה המספקת לצורך עריכת הדוח.
   - ד. הבדיקות שנעשו באשר לשלמות הנתונים מבוססות על בדיקת סבירותם של הנתונים, לרבות בדיקות הנערכות ע"י השוואתם לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות. אשר על כן, בדיקות אלו לעיתים אינן יכולות לגלות אי דיוקים או השמטות עקביות או שיטתיות בנתונים. האחריות לאי דיוקים או השמטות אפשריות מסוג זה אשר אין אפשרות סבירה לגלותם היא של הנהלת החברה המנהלת של הקרן בלבד.

לפי מיטב שיקול דעתי, החישובים וההערכה האקטוארית כפי שהם משתקפים בדוח המצורף בזאת, מייצגים, בהתאם להנחות שפורטו בדוח, את היקף ההתחייבויות של הקרן ואת נכסיה ליום 31 בדצמבר 2015, ותואמים את הוראות הדין הרלוונטיות ואת הוראות הממונה על שוק ההון.

ישעיהו אורזיצר
האקטואר הראשי
מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ

27 במרס, 2016

נספח ב' - עיקרי הזכויות והחובות על פי התקנון נכון ל-31 בדצמבר 2015

1. **פנסיית זקנה**

1.1. **גיל פרישה לזקנה** - גיל 67 לגבר וגיל 64 לאישה. קיימת אפשרות לפרוש לפנסיה מוקדמת החל מגיל 60. בינואר 2015 תוקן תקנון הקרן, באופן שגיל הפרישה לזקנה לנשים במסלול ברירת המחדל של הקרן (המסלול הכללי) שונה לגיל 67, ונקבעו בו הוראות מעבר לעניין החלת השינוי על נשים שבוטחו בקרן לפני ינואר 2015, כך שיוחל עליהן מחודש יולי 2015 ואילך.

1.2. **חישוב פנסיית הזקנה** - פנסיית הזקנה מחושבת ע"י חלוקת הסכום הצבור שצבר העמית עד לפרישתו במקדם ההמרה בהתאם למין, גיל העמית, גיל בת הזוג, שנת הפרישה, תקופת ההבטחה אותה בחר העמית ורמת פנסיית שאירי הזקנה שבחר העמית.

1.3. **אפשרויות בפרישה** - התקנון מאפשר לפרוש לפנסיית זקנה על בסיס אחת מהאפשרויות הבאות:

1.3.1. **פנסיית זקנה לעמית בלבד** - הפנסיה משולמת לעמית למשך כל ימי חייו. אלמנת הפנסיונר אינה זכאית לפנסיית שאירי זקנה. באופציה זו יכול לבחור עמית שהגיע לגיל פרישה לזקנה כלא נשוי.

1.3.2. **פנסיית זקנה לעמית (ללא בת זוג) עם תקופת הבטחה** - הפנסיה משולמת לעמית למשך כל ימי חייו עם תקופה מובטחת של 5, 10, 15 או 20 שנים. במקרה פטירה בתוך תקופת ההבטחה מוטבי הפנסיונר שבחר באופציה זו יהיו זכאים לסכום חד פעמי המבוסס על היוון יתרת תשלומי הפנסיה עד לתום תקופת ההבטחה. עם פטירתו של הפנסיונר לא תשולם פנסיית שאירי זקנה. באופציה זו יכול לבחור עמית שהגיע לגיל פרישה לזקנה כלא נשוי.

1.3.3. **פנסיית זקנה ושאירי זקנה** - הפנסיה משולמת לפנסיונר למשך כל ימי חייו ועם פטירתו תמשיך אלמנתו לקבל את פנסיית שאירי הזקנה עד לסוף כל ימי חייה. שיעור הפנסיה לאלמנה יקבע ע"י הפנסיונר בשיעור שבין 30% לבין 100% מפנסיית הזקנה.

1.3.4. **פנסיית זקנה ושאירי זקנה עם תקופת הבטחה** - הפנסיה משולמת לפנסיונר למשך כל ימי חייו עם תקופה מובטחת של 5, 10, 15 או 20 שנים ועם פטירתו תמשיך אלמנתו לקבל את פנסיית שאירי זקנה עד לסוף כל ימי חייה. שיעור הפנסיה לאלמנה יקבע ע"י הפנסיונר בשיעור שבין 30% לבין 100% מפנסיית הזקנה. אם נפטר הפנסיונר בתוך התקופה המובטחת תקבל האלמנה פנסיית שאירי זקנה בשיעור שנקבע בבקשה להמרה, בתוספת השלמה לסכום פנסיית הזקנה שהייתה משולמת לפנסיונר אלמלא נפטר וזאת עד לתום תקופת ההבטחה ולאחר מכן תקבל פנסיית שאירי זקנה בשיעור שבחר הפנסיונר עם פרישתו לפנסיה. החל ממרץ 2015 רשאית האלמנה להוון את סכום ההשלמה האמור עד לתום תקופת ההבטחה. אם גם האלמנה נפטרה בתוך תקופת ההבטחה, ישולם סכום חד פעמי למוטבים כאמור בסעיף 1.3.2.

1.4. **היוון פנסיה** - בעת הפרישה לפנסיית זקנה וככל שהעמית הוא בן פחות מ-80 בעת הפרישה, ניתן להוון עד 25% מהפנסיה לתקופה של עד 5 שנים. כמו כן, ניתן להוון את החלק מפנסיית הזקנה העולה על סכום הקצבה המזערי, כהגדרתו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשע"ה-2005 ("החוק"), בהתאם להוראות החוק בנושא.

2. פנסיית שאירי זקנה

2.1. **שיעור הפנסיה** - אלמנת עמית שפרש לפנסיית זקנה תהיה זכאית לפנסיית שאירי זקנה בהתאם לאפשרות שבחר העמית ובהתאם לשיעור הפנסיה שבחר בטווח שבין 30% לבין 100% מפנסיית הזקנה של העמית.

2.2. **הגדרת אלמנה** - מי שהייתה אשתו של העמית בעת הפרישה לפנסיה, או מי שהייתה ידועה בציבור כאשתו, והיא הוגדרה על ידו ככזו בבקשה להמרת הסכום הצבור לפנסיה. אם לאחר הגשת בקשה להמרת הסכום הצבור לפנסיה נישא הפנסיונר מחדש (לאחר גירושין, או לאחר שהתאלמן) אזי בת הזוג החדשה לא תהיה זכאית לפנסיית שאירים.

2.3. **פנסיה ליתומים** - ניתן לשלב בחישוב של פנסיית הזקנה גם פנסיה ליתומי פנסיונר (כהגדרתם בתקנון) לאחר פטירתו.

2.4. **תקופת תשלום הפנסיה לשאירי זקנה** - לאלמנה למשך כל ימי חייה, וגם אם נישאה מחדש, תמשיך האלמנה לקבל את הפנסיה.

3. פנסיית נכות

3.1. **הגדרת נכה** - "עמית שלפחות 25% מכושרו לעבוד נפגע מחמת מצב בריאותו, וכתוצאה מכך אין הוא מסוגל לעבוד בעבודתו או בכל עבודה אחרת המתאימה לו לפי השכלתו, הכשרתו או ניסיונו, במשך תקופה של למעלה מ-90 ימים רצופים, והכל כפי שיקבע ע"י הועדה הרפואית". קיימת אפשרות לנכות חלקית. נכה בשיעור של 75% או יותר ייחשב כנכה מלא.

3.2. **מועד תחילת הזכאות** - עמית נכה יהיה זכאי לפנסיית נכות החל מהיום ה-61 שלאחר מועד האירוע המזכה, ולעניין עמית שהיה זכאי לפנסיית נכות בעד תקופה שהסתימה ששה חודשים לפני מועד האירוע המזכה או לאחר מכן - ביום הראשון שלאחר מועד האירוע המזכה.

3.3. **תקופת אכשרה** - הזכאות לפנסיית נכות בגין מחלה קודמת מתגבשת לאחר תקופת אכשרה של 5 שנים.

3.4. **חישוב פנסיית הנכות** - פנסיית הנכות המלאה תחושב ע"י הכפלת ההכנסה הקובעת לנכות ושאירים בשיעור הפנסיה לנכות. נכה בשיעור מלא יקבל את פנסיית הנכות המלאה ואילו נכה חלקי יקבל פנסיה חלקית בהתאם לחלקיות הנכות.

3.5. **שיעור הפנסיה לנכות** - מחושב לפי המסלול בו בחר העמית, ולפי גילו בעת ההצטרפות לקרן הפנסיה או בעת חידוש ההפקדות לאחר הפסקה בת שנה או יותר.

3.6. **דמי גמולים בתקופת הנכות** – קרן הפנסיה תזכה את העמית בדמי גמולים מההכנסה הקובעת לנכות ולשאירים בהתאם לחלקיות הנכות או באחוזי פנסיה לפנסיונרים זכאים קיימים (אשר היו זכאים לקבלת קצבה כבר ביום 31.12.2003).

3.7. **פנסיית זקנה לאחר נכות** – מלבד פנסיונרים זכאים קיימים, נכה המגיע לגיל פרישה לזקנה יקבל פנסיית זקנה על בסיס הצבירה שנצברה לזכותו. הצבירה תכלול גם את דמי הגמולים שהועברו לזכותו מקרן הפנסיה בתקופת נכותו. פנסיונר זכאי קיים (שהיה זכאי לקבלת קצבה כבר ביום 31.12.2003), המגיע לגיל פרישה לזקנה, ימשיך לקבל קצבה גם אחרי גיל הפרישה.

3.8. **פנסיית שאירי נכה** - נכה שנפטר יהיו שאיריו זכאים לפנסיית שאירי עמית פעיל על פי הכללים החלים על עמית פעיל, בהתאם להוראות התקנון שהיה בתוקף במועד אירוע הנכות.

3.9. **השלמת פנסיית נכות** - עמית הזכאי לגמלת נכות מעבודה ממקור אחר (למשל מהמוסד לביטוח לאומי) יהיה זכאי לתשלום פנסיית נכות בסכום השווה לגבוה מבין (i) ההפרש שבין ההכנסה הקובעת לנכות ושאירים לבין בסיס הקצבה לקיזוז (השווה לסכום הקצבה ממקור אחר כפול היחס שבין ההכנסה הקובעת לנכות ושארים לבין ההכנסה שלפיה חושבה הקצבה ממקור אחר) או (ii) שיעור של 25% מסכום פנסיית הנכות, בעד אותו חודש, לה היה זכאי בהתאם לתקנון אלמלא היה זכאי לגמלה לפי ההוראות בתקנון לעניין קצבה ממקור אחר המשתלמת עקב נכה.

4. פנסיית שאירי עמית פעיל

4.1. הגדרת שאירי עמית פעיל:

4.1.1. **אלמנה** - מי שהייתה נשואה לעמית פעיל שנפטר וגרה עמו בתכוף לפני פטירתו ובעת הפטירה, או מי שהוכרה בערכאה שיפוטית כידועה בציבור ובלבד שהתקיים אחד מאלה: (1) גרה עם העמית לפחות שנה רצופה בתכוף לפני פטירתו ובעת הפטירה או (2) גרה עם העמית בתכוף לפני פטירתו ובעת הפטירה ולה ולעמית יש ילד משותף.

4.1.2. **יתום** - ילד של עמית פעיל שנפטר וטרם מלאו לאותו ילד 21 שנים, או בן מוגבל של העמית.

4.1.3. **הורים** - קיימים מצבים בהם גם הורים זכאים לפנסיית שאירי עמית פעיל.

4.2. **מועד תחילת הזכאות** - שאירי עמית יהיו זכאים לפנסיית שאירי עמית פעיל החל מהראשון לחודש שלאחר חודש הפטירה.

4.3. **תקופת תשלום הפנסיה** - לאלמנה - למשך כל ימי חייה, וגם אם נישאה מחדש, תמשיך לקבל את הפנסיה; ליתומים - עד הגעתם לגיל 21 (לבן מוגבל - למשך כל ימי חייו).

4.4. **תקופת אכשרה** - הזכאות לפנסיית שאירי עמית פעיל, עקב פטירה בגין מחלה קודמת, מתגבשת לאחר תקופת אכשרה של 5 שנים.

4.5. **ויתור על כיסוי לשאירים** - עמית שאין לו שאירים יכול להודיע לקרן על ויתור על הכיסוי הביטוחי לשאירים ולחסוך את עלויות ביטוח שאירי עמית פעיל, וזאת לתקופה מוגבלת של 24 חודשים.

4.6. **חישוב פנסיית שאירי פעיל** - הסכום הבסיסי לפנסיית שאירי עמית פעיל, יחושב ע"י הכפלת ההכנסה הקובעת לנכות ושאירים, בשיעור הסכום הבסיסי הקבוע בתקנון בהתאם לגילו של העמית, למינו ולמסלול הביטוח החל עליו. אלמנה זכאית ל-60% מהסכום הבסיסי האמור וכל יתום זכאי ל-30% מהסכום הבסיסי האמור. יתום משני הורים ויתום מהורה יחיד, יהיו זכאים לפנסיה בשיעור של 100% מן הסכום הבסיסי האמור. סכום כל הפנסיות המשולמות לשאירי העמית לא יעלה על סכום השווה ל-100% מההכנסה הקובעת לנכות ושאירים, או על סכום השווה ל-120% מהסכום הבסיסי האמור, לפי הנמוך ביניהם. שיעור הפנסיה מחושב לפי המסלול בו בחר העמית, ולפי גילו בעת ההצטרפות לקרן הפנסיה, או בעת המעבר ממסלול למסלול בתוך הקרן.

5. החזרת כספים

5.1. **חישוב ערך פדיון** - מבוסס על הסכום הצבור בקרן לזכות העמית.

5.2. **זכאות למשיכת כספים** - עמית יהיה זכאי למשוך כספים מהקרן, בהתמלא כל התנאים הבאים יחדיו:

5.1.1. אם נותקו יחסי עובד מעביד (לגבי עמית שכיר).

5.1.2. לא משתלמת לעמית פנסיה כלשהי והוא אינו זכאי לפנסיית נכות (ניתן למשוך את הכספים ממרכיב הפיצויים גם במקרה של זכאות לפנסיית נכות).

5.1.3. אם העמית קיבל פנסיית נכות - הפנסיה הסתיימה להשתלם לו שלוש שנים לפחות לפני גיל הפרישה לזקנה, וחלפו לפחות שלוש שנים מאז סיום תשלום פנסיית הנכות (ניתן למשוך את הכספים ממרכיב הפיצויים גם במקרה של עמית שקיבל פנסיית נכות).

5.3. **החזר כספים לעמית שנפטר ללא שאירים** - נפטר עמית ללא שאירים הזכאים לפנסיה, או שהשאירים הינם יתומים מעל לגיל 18 שכולם בחרו בהחזר כספים, יוחזרו הכספים לשאירים.

6. זכויות עמית לא פעיל

6.1. **הגדרת עמית פעיל** - עמית ששולמו בעדו דמי גמולים לקרן (לרבות דמי גמולים מופחתים לפי הוראות תקנה 20 לתקנון), במשך חודש אחד לפחות בתכוף לפני מועד אירוע מזכה שאירע לאחר מועד ההצטרפות לקרן, או עמית בתקופת ארכת הביטוח שלא נמשכו מחשבונו, בתקופת ארכת הביטוח, מלוא סכומי מרכיב תגמולי המעסיק ומרכיב תגמולי העובד.

6.2. **הגדרת עמית לא פעיל** - עמית שלזכותו רשום סכום צבור והוא אינו עמית פעיל.

6.3. **זכויות עמית לא פעיל** - עמית לא פעיל אינו מבוטח בביטוח נכות ובביטוח שאירי עמית פעיל. עמית לא פעיל שנפטר - יומר הסכום הצבור לפנסיית שאירים שתשולם לאלמנתו בלבד. עמית לא פעיל שהפך לנכה יוכל למשוך את הסכום הצבור על שמו או להקפיא את הצבירה עד לגיל הפרישה לזקנה.

7. **דמי גמולים** - דמי הגמולים שיופקדו בקרן יהיו בהתאם להסדר התחיקתי וירשמו לגבי עמית-שכיר בחלוקה: תגמולים מעביד, פיצויים מעביד ותגמולים עובד. הקרן תפקיד לזכות עמית המקבל פנסיית נכות מהקרן דמי גמולים המחושבים לפי: ההכנסה הקובעת לנכות ושאירים, דרגת הנכות ושיעור ההפקדות עובר לנכות בניכוי דמי ניהול רעיוניים בשיעור של 6%.

8. **מסלולי ביטוח** - הקרן מפעילה מס' מסלולי ביטוח המתאפיינים ברמת החיסכון לגיל הפרישה וברמת הביטוח לנכות ולשאירים. קיימת גמישות במעבר ממסלול למסלול אולם במעבר למסלול שבו רמת הביטוח גבוהה יותר נדרשת תקופת אכשרה בגין מחלה קודמת לעניין ההפרש בין הכיסויים במסלולים השונים).

9. **הוראות כלליות**

9.1. **עדכון פנסיה** - הפנסיה תעודכן מידי חודש בהתאם לשיעור השינוי במדד המחירים לצרכן, בהתאם לעודף/גרעון אקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים אחת לרבעון ובהתאם לעודף/גרעון האקטוארי הנובע מתשואות ושיעורי ריבית להיוון - אחת לשנה (תוך הימנעות מעדכון הפנסיות ככל שהעודפים הנובעים מתשואות ומשינוי בריביות ההיוון אינם עולים על 1% מההתחייבויות כלפי הפנסיונרים).

9.2. **חישוב הסכום הצבור** - חישוב הסכום הצבור, מבוסס על דמי הגמולים בניכוי דמי ניהול ועלות סיכוני נכות ופטירה, ובתוספת התשואה שהשיגה הקרן לאחר ניכוי דמי ניהול מהצבירה. אחת לרבעון תתעדכן היתרה הצבורה בהתאם לעודף/גרעון אקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים.

9.3. **ארכת ביטוח** - עמית שנפסקה הפקדת דמי גמולים בגינו יהיה מבוטח בביטוח נכות ושאירים לתקופה של 5 חודשים.

9.4. **חישוב הכנסה קובעת לנכות ושאירים** - ההכנסה הקובעת לנכות ושאירים תחושב על פי הכללים הבאים:

9.4.1. לפי הגבוה מבין 2 החישובים הבאים, אך לא יותר מארבע פעמים השכר הממוצע במשק:

9.4.1.1. הנמוך מבין ממוצע השכר המבוטח ב-3 החודשים שקדמו לאירוע המזכה לבין ממוצע השכר ב-12 החודשים שקדמו לאירוע בתוספת 5%.

9.4.1.2. ממוצע השכר המבוטח ב-12 החודשים שקדמו לאירוע.

9.4.2. אם השכר הממוצע בשנה שקדמה ל-12 החודשים שקדמו לאירוע היה גבוה יותר, אזי החישוב בסעיף 9.4.1. לעיל יעשה על בסיס נתוני השכר בחודשים ה-13 עד ה-24 לפני האירוע.

9.5. **פנסיית מינימום** - הזכאות לפנסיה מכל סוג מותנית ברמת פנסיה מינימלית בגובה של 5% מהשכר הממוצע במשק. זכאות לפנסיה בסכום נמוך יותר תאפשר לעמית או לשאיריו את משיכת הסכום הצבור (או משיכת סכום השווה למחצית הערך המהוון של הפנסיות המגיעות להם, אך לא יותר מכפל השכר הממוצע במשק), אך אלמנה תהא זכאית לקבלת הפנסיה הנמוכה כאמור, תוך תשלום דמי ניהול מן הפנסיה המינימלית, אם תחפוץ בכך.

9.6. **הסדר ריסק** - נפסקו תשלומים לקרן בגין עמית פעיל, רשאי העמית להיות מבוטח בביטוח נכות ושאירים לתקופה של 24 חודשים ולא יותר מתקופת חברותו הרצופה האחרונה בקרן. עלויות הביטוח ישולמו ע"י העמית או ינוכו מרכיבי תגמולי העובד ותגמולי המעסיק.

9.7. **העברת כספים בין קופות גמל** - העמיתים רשאים להעביר למבטחים החדשה כספים הצבורים לזכותם בקופות גמל אחרות ולהעביר כספים הצבורים לזכותם במבטחים החדשה לקופות גמל אחרות למטרת קצבה. העברת הכספים מבוססת על הסכום הצבור ולכן למעבר אין השפעה אקטוארית על הקרן.

10. **איזון הקרן**

10.1. **עדכון הסכום הצבור לפי התשואה לעמיתים** - הסכום הצבור של העמיתים הפעילים והלא פעילים יתעדכן באופן שוטף על פי התשואה שתשיג הקרן בפועל.

10.2. **עודף(גירעון) דמוגרפי** - אחת לרבעון, ייערך מאזן אקטוארי לקרן שבו יחושב העודף או הגירעון שאינו נובע מתשואה אלא מפרמטרים אקטואריים כגון: תמותה, נכות, פערי ריביות ונתונים דמוגרפיים נוספים. היתרות הצבורות של העמיתים והפנסיות של הפנסיונרים יעודכנו בהתאם לשיעור העודף(גירעון) הדמוגרפי, בכפוף לאמור בפסקה 10.4 להלן.

10.3. **חישוב החבות האקטוארית בגין פעילים ומוקפאים** – החבות מחושבת בהתאם להוראות האוצר בגובה היתרה הצבורה. חישוב החבות בדרך זו אינו נותן ביטוי לחבות העתידית בגין העמיתים הפעילים והמוקפאים בעת הפרישה לזקנה. כמו-כן, הדוח אינו כולל גביית דמי גמולים עתידיים ורכישת ריסקים עתידיים על-בסיס מקדמים שחושבו עפ"י התקנון בריבית של 3.74% כאשר הריבית בפועל נכון להיום נמוכה יותר.

10.4. **מנגנון האיזון לפנסיונרים חדשים ולזכאים קיימים** - במהלך השנה הפנסיה של הפנסיונרים תתעדכן מידי חודש על פי שיעור העלייה במדד. אחת לרבעון הפנסיה תעודכן על פי העודף(גירעון) הדמוגרפי שיתקבל בדוח הרבעוני או השנתי. אחת לשנה, בעת עריכת המאזן האקטוארי השנתי, תתעדכן הפנסיה לפנסיונרים בהתאם לשיעור התשואה שתשיג הקרן על תיק הנכסים של הפנסיונרים ובהתאם לשינוי בגובה ההתחייבויות שנובע משינויים בריבית להיוון. על מנת למתן את התנודות בעדכון הפנסיה תישמר עתודה לפנסיונרים בגובה של עד 1% מההתחייבויות לפנסיונרים. העתודה יכולה להיות בסכום חיובי או שלילי, לפי העניין.

10.5. **בסיסים טכניים ואקטואריים** - מקדמי ההמרה לחישוב פנסיה תמורת יתרה צבורה, מחושבים על בסיס ריבית שנתית ריאלית בשיעור של 3.74% ועל בסיס הלוחות שפורסמו בחוזר של משרד האוצר מיום ה- 30/1/2013.

11. **דמי ניהול ממבוטחים** - דמי הניהול שגובה החברה המנהלת, לא יעלו על 6% מדמי הגמולים (ממבוטחים פעילים) ועל 0.5% מהצבירה (במונחים שנתיים).

12. **דמי ניהול מהנכסים העומדים כנגד ההתחייבויות לפנסיונרים** - החברה המנהלת רשאית לנכות דמי ניהול בשיעור של עד 0.5% מהצבירה (במונחים שנתיים) בגין ההתחייבויות לפנסיונרים. החברה המנהלת אינה רשאית לנכות דמי ניהול מהצבירה בגין ההתחייבויות לפנסיונרים הזכאים הקיימים (פנסיונרים שפרשו עד סוף שנת 2003). החברה המנהלת רשאית לנכות דמי ניהול מפנסיות הנמוכות מפנסיית המינימום, בשיעור של 6% מההפרש שבין הפנסיה לבין פנסיית המינימום.

13. **ביטוח משנה** - הקרן אינה מבטחת את עמיתיה באמצעות ביטוח משנה.

חלק ג' - בסיסים טכניים ואקטואריים

14. החבויות האקטואריות בגין הפנסיונרים חושבו על בסיס הנתונים וההנחות המפורטים להלן.

14.1. **ריבית לפנסיונרים זכאים קיימים** (שפרשו עד 12/2003) - 70% מההון הצבור בגין הפנסיונרים הזכאים, מושקעים באג"ח ייעודיות ויתרת ה-30% מושקעים בהשקעות חופשיות. התשואה באג"ח ייעודי בעבר עמדה של שיעור ריבית צמודה שנתית אפקטיבית של 5.05% וכיום התשואה באג"ח ייעודי (שהונפקו החל מחודש 1/2004) עומדת על שיעור כאמור של 4.86% ואילו התשואה בהשקעות החופשיות נקבעה על בסיס ווקטור ריביות שפורסם ע"י חברה מצטטת תוך התאמה לחוזר האוצר בעניין הריבית מהשנה ה-25 ואילך.

14.2. **ריבית לפנסיונרים חדשים (פרשו מ-1/2004)** - 30% מההון הצבור בגין הפנסיונרים החדשים מושקעים באג"ח ייעודיות ויתרת ה-70% מושקעים בהשקעות חופשיות. התשואה באג"ח ייעודי עומדת על שיעור כאמור של 4.86% ואילו התשואה בהשקעות החופשיות נקבעה על בסיס ווקטור ריביות שפורסם ע"י חברה מצטטת תוך התאמה לחוזר האוצר בעניין הריבית מהשנה ה-25 ואילך.

14.3. בדומה לדוח האקטוארי הקודם, דוח זה נערך בהתאם להנחות המפורטות בחוזר 1-3-2013, שפרסם הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון בינואר 2013, ועניינו דרך חישוב המאזן האקטוארי של קרן פנסיה. הלוחות הנזכרים בתת-סעיף 14.4 להלן, הם הלוחות המופיעים בחוזר פנסיה האמור.

14.4. הנחות דמוגרפיות -

14.4.1. **תמותת פנסיונרים** - לפי לוח פ4, המתאים לקרן פנסיה עם אופציה להבטחת פנסיה.

14.4.2. **תמותת אלמנים/אלמנות** - לפי לוח פ2 עד גיל 55 לאישה, ועד גיל 60 לגבר. לוח פ5 החל מהגילים האמורים.

14.4.3. **תמותת נכים** - לפי לוח פ7 עד גיל הפרישה. לוח פ4 החל מגיל הפרישה.

14.4.4. **שיעורי החלמה לנכים** - לפי לוח פ9.

14.4.5. **שיפורים עתידיים בתוחלת החיים** - על מנת לתת ביטוי לשיפורים עתידיים בתוחלת החיים הוקטנו שיעורי התמותה על פי לוח פ6 והמודל המוצג בחוזר הפנסיה הנ"ל. ההקטנה מתייחסת לפנסיונרים ולמבוטחים פעילים, אך לא לנכים.

14.4.6. **שיעורי נישואין** - בחישוב התחייבות לזקנה - על פי נתונים בפועל שמדווחים ע"י הנהלת הקרן. בחישוב התחייבות לשארי נכה – לפי לוח פ10.

14.4.7. **הפרש גילאים בין בני זוג** - לפי הנתונים בקובץ הפנסיונרים. באין נתונים, לפי הפרש של 3 שנים לגבי מבוטחת, הפרש של 3 שנים לגבי מבוטח עד גיל הפרישה והפרש של 5 שנים לגבי מבוטח החל מגיל הפרישה.

14.4.8. **נתונים על ילדים** - מספר ממוצע של ילדים וגילם הממוצע לפי לוח פ11.

15. נתונים

15.1. **פנסיונרים** - החישובים התבססו על נתוני הפנסיונרים נכון ל-31 בדצמבר 2015.

15.2. **פעילים ולא פעילים** - החישובים התבססו על נתוני הקרן ליום 31 בדצמבר 2015. היתרות הצבורות של העמיתים הפעילים עודכנו בגין דמי גמולים שטרם נרשמו בחשבונות העמיתים כגון דמי גמולים שלא נרשמו בחשבונות או מעבר עמיתים וכד' על בסיס התאמות שהועברו אלי מהנהלת הקרן.

חלק ד' - הערות האקטואר

16. **חישוב החבות האקטוארית לנכים** - מבוסס על מודל הכולל את האפשרות של חזרה מנכות ועל תמותת נכים כפונקציה של הוותק מאז היציאה לנכות והכל בהתאם להנחיות המפורטות בחוזר פנסיה 1-3-2013.

17. **עודף(גירעון) דמוגרפי** - במהלך שנת 2015 הקרן צברה גירעון דמוגרפי שנבע בעיקר מעדכון האומדן ל-IBNR, פרישות מסובסדות לזקנה ומיציאות לנכות שהיו בשיעורים גבוהים יותר מהשיעורים שעומדים בבסיס פרמיות הריסק שנגבו מדמי גמולים, אשר חושבו בהתאם להוראות האוצר לפי לוח פ8 בחוזר 1-3-2013.

בהתאם לחוזר 1-3-2014, יש לעדכן את היתרות הצבורות של המבוטחים ואת הפנסיות המשולמות לפנסיונרים ולזכאים קיימים בהתאם לעודף(גירעון) דמוגרפי המחושב במאזנים האקטוארים הרבעוניים. להלן פירוט העודפים(גירעונות)באלפי ש"ח שחושבו בכל רבעון בשנת 2015 ואחוזי עדכון היתרות הצבורות והפנסיות לפנסיונרים שבוצעו בעקבותיהם[1]:

רבעון	עודף(גירעון) דמוגרפי	אחוז עדכון היתרות הצבורות/הפנסיות
1	(94,581)	-0.13%
2	(90,953)	-0.13%
3	(108,816)	-0.14%
4	(94,201)	-0.12%

סך הכל הגירעון הדמוגרפי בקרן בשנת 2015 הינו 388,551 אלפי ש"ח, ולצורך איזון הקרן נדרשת הפחתת היתרות הצבורות והפנסיות המשולמות בכ -0.51%[2]. בהתאם לחישוב במאזן השנתי, יש להפחית את היתרות הצבורות של המבוטחים ואת הפנסיות ב-0.124% בעקבות הגירעון הדמוגרפי בגין הרבעון הרביעי.

18. **עודף (גירעון) הנובע מתשואות ושיעורי ריבית להיוון לפנסיונרים** - במהלך שנת 2015 השיגה הקרן תשואה על נכסי הפנסיונרים שהייתה גבוהה מהתשואה הצפויה. יחד עם זאת, הריביות להיוון ירדו יחסית לדוח הקודם והגדילו את החבות האקטוארית. התשואה השוטפת העודפת במהלך שנת 2015 הייתה גבוהה מהעלייה בגובה החבות האקטוארית, אולם מכיוון שהעתודה לפנסיונרים נמצאת בטווח של 1% מסך

[1] המאזן האקטוארי השנתי נערך לאחר שבוצעו כבר האיזונים הרבעוניים עבור רבעונים 1-3

[2] מחושב לפי סך ההתחייבויות בשלב המאזן האקטוארי הרעיוני ל-31/12/2015.

ההתחייבויות לפנסיונרים – לא מבוצע עדכון כתוצאה מגורמי תשואה לפנסיות של הפנסיונרים.

מכיוון שלא מעדכנים את הפנסיות לפנסיונרים בגין גורמי תשואה, יש להפחית את הפנסיות של הפנסיונרים ב-0.124% בעקבות הגירעון הדמוגרפי בלבד.

עודף (גירעון) הנובע מתשואות ושיעורי ריבית להיוון לזכאים קיימים –

במהלך שנת 2015 השיגה הקרן תשואה על נכסי הזכאים הקיימים שהייתה גבוהה מהתשואה הצפויה. יחד עם זאת, הריביות להיוון ירדו יחסית לדוח הקודם והגדילו את החבות האקטוארית. התשואה העודפת הייתה גבוהה מהעלייה בגובה החבות האקטוארית, ומכיוון שהעתודה לזכאים קיימים הינה גבוהה מ-1% מסך ההתחייבויות לזכאים קיימים – יש להגדיל את הפנסיות לזכאים קיימים בכ-0.25%.

בשורה התחתונה יש להגדיל את הפנסיות של הזכאים הקיימים ב-0.132%. הגדלה זו כוללת את ההפחתה בגין הגירעון הדמוגרפי של הרבעון הרביעי, ואת העודף מגורמי תשואה בגין שנת 2015.

19. גורמים נוספים לגירעון או עודף אקטוארי:

19.1. השפעת ווקטור הריביות

19.1.1. **פרישה לזקנה** – עבור מבוטחים שפרשו לפנסיית זקנה, הפנסיה הנגזרת מהיתרה הצבורה, מחושבת על בסיס ההנחה שהתשואה על ההשקעות החופשיות הינה בשיעור ריאלי של 4%. יחד עם זאת, החבות האקטוארית מחושבת על בסיס ווקטור הריביות שבשנה האחרונה היה בשיעורים הנמוכים מ-4%. התהליך הנ"ל גרם לגירעון אקטוארי במהלך שנת 2015. הגירעון שנוצר בגין הפורשים לפנסיית זקנה בשנת 2015 הסתכם בכ- 100 מיליוני ש"ח.

19.1.2. **חישוב הריסקים** - עלויות ביטוח הנכות והשאירים מחושבות על בסיס ההנחה שהריבית על ההשקעות החופשיות הינה בשיעור של 4%. בפועל הריבית כיום נמוכה יותר מ-4%. כתוצאה מכך רכישת הריסקים תורמת לגירעון הדמוגרפי בשנת 2015.

20. דוח תנועה לכלל הקרן

20.1. **מקרה מוות מבוטחים** - במהלך שנת 2015, נגבו פרמיות ריסק בגין ביטוח שאירים אך בפועל המימושים של פנסיית שאירים היו בשיעור נמוך יותר, ונוצר עודף דמוגרפי של כ 86,226 אלפי ש"ח.

20.2. **מקרה מוות פנסיית זקנה ושאירים** – משקף את ההפרש בין הפטירות בפועל מול הצפי. הפטירות בפועל היו נמוכות מהצפי במהלך שנת 2015 ולכן התקבל גירעון בסך של 7,337 אלפי ש"ח.

20.3. **יציאה לנכות** - במהלך שנת 2015 שיעור הניצול של הנכות היה גבוה מהריסקים שנגבו ולכן נוצר גירעון בסך של 339,872 אלפי ש"ח.

20.4. **מקרה מוות מנכים** - שיעורי הפטירה של הנכים בפועל לעומת הצפי גרמו לעודף בסך של 3,838 אלפי ש"ח.

20.5. **חזרה מנכות** - שיעורי החזרה מנכות היו גבוהים יותר מהצפוי ולכן נוצר עודף בסך של 158,554 אלפי ש"ח.

20.6. **פרישה לזקנה** - עבור מבוטחים שפרשו לפנסיית זקנה, הפנסיה הנגזרת מהיתרה הצבורה, מחושבת על בסיס ההנחה שהתשואה על ההשקעות החופשיות הינה בשיעור ריאלי של 4%. יחד עם זאת, החבות האקטוארית מחושבת על בסיס ווקטור הריביות שבשנה האחרונה הינו בשיעורים הנמוכים מ-4%. הפער בין הריביות, גרם לגירעון אקטוארי בגין הפורשים לפנסיית זקנה בשנת 2015, אשר הסתכם ב- 100,033 אלפי ש"ח.

20.7. **אומדן IBNR** - התחייבויות הקרן לתשלומי פנסיה בגין מקרי נכות ומוות אשר אירעו וטרם דווחו עד למועד המאזן וכן, התחייבויות הקרן לתשלומי פנסיה בגין מקרי נכות ומוות אשר אירעו ודווחו עד למועד המאזן ולאותו מועד טרם התקבלה החלטה בהן.

מדיניות ההפרשה לעתודת IBNR ליום 31 בדצמבר, 2015 הינה עקבית לחישוב שבוצע בשנה שעברה.

(i) ביחס למקרי נכות ומוות אשר אירעו וטרם דווחו עד למועד המאזן בוצע אומדן לפי שיטת המשולשים על בסיס הנתונים ההיסטוריים של הקרן (מספר התביעות, ההסתברות לאישורן, סכום התביעה הממוצעת ועוד) על-פי מחקר שבוצע על ידי אקטואר הקרן. (ii) ביחס לתביעות שכבר דווחו לקרן אך עדיין לא התקבלה החלטה לגביהן בוצע אומדן על בסיס מספר התביעות שהוגשו כאמור, ההסתברות לאישורן על פי נתונים סטטיסטיים וסכומי התביעות הממוצעים בקרן בשנים הקודמות.

עדכון ההנחות במודל ה-IBNR כמתואר לעיל מביא בחשבון, באופן מהימן, שינויים במלאי התביעות הקיים ובקצב יישוב התביעות.

בגין הגידול הטבעי של הקרן והתאמת ההנחות לממצאים הסטטיסטיים המעודכנים, עתודת IBNR ליום 31 בדצמבר, 2015 הסתכמה בדוח הסופי בכ-682 מיליון ש"ח, דהיינו גידול של כ-173 מיליון ש"ח בהשוואה לעתודה ליום 31 בדצמבר, 2014 (בתוספת תשואה צפויה ומדד).

20.8. **גורמים אחרים** - מסתכם ב 16,479 אלפי ש"ח.

21. **דוח תנועה לפנסיונרים**

21.1. **שינויים בריבית ההיוון** – משקף את הגידול בהתחייבויות כתוצאה משינוי ווקטור הריביות חסר הסיכון במעבר מ – 12/2014 ל – 12/2015. מאחר והייתה ירידה בווקטור הריביות התקבל גידול בהתחייבויות.

21.2. **סטייה מהנחת תשואה** – הקרן השיגה תשואה עודפת על הנחת התשואה מ- 12/2014 ולכן נכסי הפנסיונרים צברו עודפים.

22. **עדכון ההנחות העומדות בבסיס המאזן האקטוארי ובבסיס המקדמים**

בהתאם לחוזר 1-3-2013, הגישה הקרן לממונה ביוני 2014 את תוצאות הבדיקה שביצעה על ההנחות העומדות בבסיס המאזן האקטוארי ובבסיס המקדמים.
בעקבות המחקרים שבוצעו בכל הקרנות, אנו ממתינים שהממונה יפרסם הנחות דמוגרפיות מעודכנות אשר ישפיעו על חישוב מקדמי הפרישה, על פרמיות הריסקים ועל התחייבויות הקרן.
עד לפרסומן, המאזן מחושב בהתאם להנחות הקודמות כפי שפורטו מעלה.

יש להניח שעדכון ההנחות ישפיע על מצבה האקטוארי של הקרן, וייתכן שיגרום לעודף/גירעון חד-פעמי בעת כניסתן לתוקף. במקביל עדכון ההנחות ישפיע על גביית פרמיית הריסקים העתידית וייתכן שיגרום לצמצום הגירעון מיציאה לנכות.

בנוסף, הממונה מחפש פתרון לבעיית הריבית כפי שפורטה מעלה, וכאשר יהיה פרסום בנידון זה עלול להשפיע על גביית הריסקים ועל הגירעון שנוצר בעת פרישה לזקנה.

מבטחים החדשה - מאזן אקטוארי ליום 31/12/2015

(באלפי ש"ח)

נכסים	12/2015	12/2014	התחייבויות	12/2015	12/2014
נכסים שנצברו לפי המאזן החשבונאי של הקרן לפעילים ולמוקפאים	70,082,693	61,765,146	פעילים	61,615,326	54,602,559
			מוקפאים	8,554,828	7,198,000
			התחייבות פנסיונית בגין חוק הגנת השכר	-	-
			עודף (גירעון) אקטוארי הנבע מגורמים דמוגרפיים בגין פעילים ומוקפאים	-87,461	-35,413
				-	-
			לפנסיונרים זכאים קיימים	-	-
			זקנה	135,687	140,584
			נכות	58,146	64,669
			שאירים	208,159	215,637
			תביעות תלויות IBNR	-	-
			עתודה לפנסיונרים זכאים קיימים	4,025	3,242
			עודף (גירעון) אקטוארי הנבע מגורמים דמוגרפיים	-499	-232
			עודף (גירעון) אקטוארי הנבע מגורמי תשואה וריבית שיחולק בפועל לזכאים הקיימים בעקבות הדוח	1,034	-
נכסים שנצברו לפי המאזן החשבונאי לפנסיונרים זכאים קיימים + עודפים אקטוארים דמוגרפיים	406,552	423,900	**סה"כ**	**406,552**	**423,900**
					-
					-
			לפנסיונרים		-
			זקנה	1,818,792	1,391,501
			נכות	1,219,585	1,109,646
			שאירים	1,318,888	1,023,818
			תביעות תלויות IBNR	683,097	504,249
			עתודה לפנסיונרים	-7,077	-11,749
			עודף (גירעון) אקטוארי הנבע מגורמים דמוגרפיים	-6,241	-2,137
			עודף (גירעון) אקטוארי הנבע מגורמי תשואה וריבית שיחולק בפועל לפנסיונרים בעקבות הדוח	-	-
החשבונאי לפנסיונרים + עודפים אקטוארים דמוגרפיים	5,027,044	4,015,328	**סה"כ**	**5,027,044**	**4,015,328**
				-	-
				-	-
			עודף	-	-
				-	-
סה"כ נכסים	**75,516,289**	**66,204,374**	**סה"כ התחייבויות**	**75,516,289**	**66,204,374**

שיעורי העידכון של הצבירה והפנסיות

שיעור עודף/גירעון רבעון 4 2015

שיעור עידכון הצבירה של העמיתים הפעילים והמוקפאים בגין עודף(גירעון) דמוגרפי	-0.1245%
שיעור העידכון של הפנסיה לפנסיונרים בגין עודף(גירעון) דמוגרפי וגורמי תשואה וריבית	-0.1245%
שיעור העידכון של הפנסיה לפנסיונרים זכאים קיימים בגין עודף(גירעון) דמוגרפי וגורמי תשואה וריבית	0.1329%

ישעיהו אורזיצר
האקטואר הראשי
מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ

27/03/2016

התנועה בעודף(גירעון) לעמיתי הקרן:

השינוי בעודף שנגרם במהלך תקופת הדיווח	לתקופה: 1-12/2015			לתקופה: 1-12/2014		
העודף (הגירעון) שנגרם מהגורמים המפורטים בתקופת הדיווח	המצב צפוי	המצב בפועל	העודף (גרעון) שנגרם	המצב צפוי	המצב בפועל	העודף (גרעון) שנגרם
א. מקרי מוות - מבוטחים	294,719	208,493	86,226	345,686	135,338	210,348
ב. מקרי מוות - פנסיית זקנה ושאירים.	2,461,919	2,469,256	-7,337	1,924,303	1,950,378	-26,075
ג. מקרי מוות - נכים.	130,524	126,686	3,838	164,256	114,493	49,763
ד. יציאה לנכות.	250,334	590,206	-339,872	160,493	463,270	-302,777
ה. חזרה מנכות.	1,108,761	950,207	158,554	788,431	761,571	26,861
ו. ביטוח משנה.			-			-
ז. פרישה במהלך השנה.			-100,333			-49,083
ח. שינויים בעתודת IBNR.			-173,148			-262,260
ט. שינוי שיטות והנחות.			-			-
י. שינויים בתקנון הקרן			-			-
יא. סך הגורמים האחרים			-16,479			12,483
סה"כ עודף (גירעון) הנובע מהגורמים המפורטים לעיל.			**-388,551**			**-340,741**

התנועה בעודף (גירעון) לפנסיונרים:

השינוי שנרם במהלך תקופת הדיווח	לשנה שהסתיימה ביום 31/12/2015	לשנה שהסתיימה ביום 31/12/2014
החלק היחסי מתוך העודף (גירעון) שחולק לכלל עמיתי הקרן	-24,873	-19,273
שינויים בריבית ההיוון	-25,269	-294,731
סטייה מהנחת התשואה	30,078	258,862
סה"כ עודף (גירעון) לפנסיונרים	**-20,064**	**-55,142**

התנועה בעודף (גירעון) לזכאים קיימים:

השינוי שנרם במהלך תקופת הדיווח	לשנה שהסתיימה ביום 31/12/2015	לשנה שהסתיימה ביום 31/12/2014
החלק היחסי מתוך העודף (גירעון) שחולק לכלל עמיתי הקרן	-2,184	-2,095
שינויים בריבית ההיוון	-1,067	-15,499
סטייה מהנחת התשואה	2,807	14,475
סה"כ עודף (גירעון) לפנסיונרים	**-444**	**-3,119**

מבטחים החדשה
דוח אקטוארי ליום 31/12/2015

לוח 1 - תזרים מזומנים לזכאים קיימים לפנסיה ל - 31/12/2015

(אלפי ₪)

	הכנסות מריבית במשך השנה					הון צבור המשמש לכיסוי ההתחייבויות לזכאים קיימים לפנסיה נכון לסוף השנה				
שנה	תשלומי פנסיה במשך השנה	על אג"ח "ערד" שנרכשו עד ל - 31/12/03	על אג"ח "ערד" אחרות	על השקעות אחרות	סה"כ	הנחת התשואה על השקעות חופשיות	שיעור תשואת הנכסים הצפויה בכל שנה	אג"ח "ערד" שנרכשו עד 31/12/03	אג"ח "ערד" אחרות	השקעות חופשיות	סה"כ
2015	0	0	0	0	0	0	0	70,100	211,669	120,758	402,528
2016	26,388,761	3,013	10,304	0	13,850	0.448%	3.551%	68,768	212,272	120,446	401,485
2017	25,796,137	1,983	10,879	437	13,299	0.380%	3.521%	47,992	224,264	116,681	388,937
2018	25,082,971	818	11,580	-187	12,211	-0.167%	3.343%	27,489	236,004	112,926	376,418
2019	24,414,089	0	11,941	-272	11,669	-0.253%	3.302%	0	254,484	109,065	363,548
2020	23,837,551	-	11,528	286	11,815	0.276%	3.465%	0	245,608	105,261	350,869
2021	23,318,855	-	11,136	671	11,807	0.670%	3.587%	0	237,222	101,667	338,889
2022	22,777,039	-	10,759	894	11,653	0.926%	3.665%	0	229,187	98,223	327,410
2023	22,258,357	-	10,394	1,102	11,496	1.182%	3.744%	0	221,421	94,895	316,316
2024	21,721,649	-	10,042	1,293	11,334	1.438%	3.822%	0	213,909	91,675	305,584
2025	21,278,757	-	9,700	1,470	11,171	1.695%	3.901%	0	206,658	88,568	295,225
2026	20,921,153	-	9,366	1,551	10,917	1.853%	3.949%	0	199,587	85,537	285,125
2027	20,533,301	-	9,033	1,544	10,577	1.913%	3.968%	0	192,586	82,537	275,123
2028	20,106,311	-	8,703	1,533	10,235	1.971%	3.986%	0	185,620	79,551	265,171
2029	19,616,452	-	8,377	1,520	9,897	2.032%	4.004%	0	178,721	76,595	255,315
2030	19,209,613	-	8,054	1,504	9,558	2.092%	4.022%	0	171,921	73,680	245,601
2031	18,797,531	-	7,734	1,472	9,206	2.132%	4.035%	0	165,168	70,786	235,955
2032	18,374,640	-	7,416	1,429	8,845	2.159%	4.043%	0	158,458	67,910	226,368
2033	17,941,933	-	7,099	1,384	8,483	2.184%	4.051%	0	151,791	65,053	216,844
2034	17,499,717	-	6,786	1,338	8,124	2.209%	4.058%	0	145,174	62,217	207,392
2035	17,048,376	-	6,475	1,290	7,766	2.234%	4.066%	0	138,616	59,407	198,023
2036	16,588,047	-	6,168	1,235	7,403	2.245%	4.069%	0	132,123	56,624	188,748
2037	16,117,513	-	5,863	1,169	7,033	2.235%	4.066%	0	125,699	53,871	179,570
2038	15,635,620	-	5,563	1,107	6,669	2.229%	4.064%	0	119,346	51,148	170,495
2039	15,143,237	-	5,266	1,043	6,310	2.220%	4.062%	0	113,077	48,462	161,539
2040	14,641,952	-	4,975	982	5,956	2.212%	4.059%	0	106,902	45,815	152,717
2041	14,132,221	-	4,688	925	5,613	2.212%	4.059%	0	100,831	43,213	144,045
2042	13,614,607	-	4,407	870	5,277	2.212%	4.059%	0	94,878	40,662	135,540
2043	13,088,590	-	4,133	816	4,948	2.212%	4.059%	0	89,053	38,165	127,218
2044	12,554,847	-	3,865	763	4,627	2.212%	4.059%	0	83,366	35,728	119,095
2045	12,014,942	-	3,604	711	4,316	2.212%	4.059%	0	77,830	33,356	111,186
2046	11,470,848	-	3,352	661	4,013	2.212%	4.059%	0	72,454	31,052	103,506
2047	10,924,598	-	3,107	613	3,721	2.212%	4.059%	0	67,248	28,821	96,069
2048	10,377,862	-	2,872	567	3,438	2.212%	4.059%	0	62,221	26,666	88,887
2049	9,832,420	-	2,645	522	3,167	2.212%	4.059%	0	57,379	24,591	81,970
2050	9,290,088	-	2,427	479	2,906	2.212%	4.059%	0	52,729	22,598	75,327
2051	8,752,528	-	2,219	438	2,657	2.212%	4.059%	0	48,277	20,690	68,967
2052	8,221,216	-	2,021	399	2,419	2.212%	4.059%	0	44,027	18,869	62,896
2053	7,697,525	-	1,832	362	2,194	2.212%	4.059%	0	39,983	17,136	57,119
2054	7,182,773	-	1,653	326	1,980	2.212%	4.059%	0	36,148	15,492	51,640
2055	6,678,119	-	1,485	293	1,778	2.212%	4.059%	0	32,523	13,938	46,462
2056	6,184,434	-	1,326	262	1,588	2.212%	4.059%	0	29,111	12,476	41,587
2057	5,702,160	-	1,178	232	1,411	2.212%	4.059%	0	25,911	11,105	37,016
2058	5,231,467	-	1,040	205	1,245	2.212%	4.059%	0	22,925	9,825	32,750
2059	4,773,039	-	912	180	1,092	2.212%	4.059%	0	20,152	8,637	28,789
2060	4,328,182	-	794	157	951	2.212%	4.059%	0	17,593	7,540	25,133
2061	3,898,830	-	686	135	822	2.212%	4.059%	0	15,246	6,534	21,780
2062	3,487,034	-	588	116	704	2.212%	4.059%	0	13,109	5,618	18,728
2063	3,094,688	-	500	99	599	2.212%	4.059%	0	11,178	4,791	15,969
2064	2,723,503	-	421	83	504	2.212%	4.059%	0	9,448	4,049	13,497
2065	2,375,147	-	351	69	421	2.212%	4.059%	0	7,910	3,390	11,300
2066	2,051,304	-	290	57	347	2.212%	4.059%	0	6,557	2,810	9,367
2067	1,753,364	-	237	47	284	2.212%	4.059%	0	5,378	2,305	7,683
2068	1,482,278	-	192	38	229	2.212%	4.059%	0	4,363	1,870	6,232
2069	1,238,664	-	153	30	183	2.212%	4.059%	0	3,498	1,499	4,997
2070	1,022,303	-	120	24	144	2.212%	4.059%	0	2,770	1,187	3,957
2071	828,237	-	94	19	112	2.212%	4.059%	0	2,165	928	3,092
2072	664,219	-	72	14	86	2.212%	4.059%	0	1,672	717	2,389
2073	525,412	-	55	11	66	2.212%	4.059%	0	1,275	547	1,822
2074	409,680	-	41	8	49	2.212%	4.059%	0	960	411	1,371
2075	314,803	-	30	6	36	2.212%	4.059%	0	712	305	1,018
2076	238,466	-	22	4	26	2.212%	4.059%	0	522	224	745
2077	177,898	-	16	3	19	2.212%	4.059%	0	377	161	538
2078	130,653	-	11	2	13	2.212%	4.059%	0	268	115	383
2079	94,547	-	8	2	9	2.212%	4.059%	0	188	81	269
2080	67,390	-	5	1	6	2.212%	4.059%	0	130	56	186
2081	47,256	-	4	1	4	2.212%	4.059%	0	89	38	127
2082	32,651	-	2	0	3	2.212%	4.059%	0	60	26	85
2083	22,181	-	2	0	2	2.212%	4.059%	0	40	17	57
2084	14,826	-	1	0	1	2.212%	4.059%	0	26	11	37
2085	9,771	-	1	0	1	2.212%	4.059%	0	17	7	24
2086	6,355	-	0	0	1	2.212%	4.059%	0	11	5	15
2087	4,088	-	0	0	0	2.212%	4.059%	0	7	3	10
2088	2,601	-	0	0	0	2.212%	4.059%	0	4	2	6
2089	1,640	-	0	0	0	2.212%	4.059%	0	3	1	4
2090	1,022	-	0	0	0	2.212%	4.059%	0	2	1	2
2091	631	-	0	0	0	2.212%	4.059%	0	1	0	1
2092	390	-	0	0	0	2.212%	4.059%	0	1	0	1
2093	237	-	0	0	0	2.212%	4.059%	0	0	0	0
2094	143	-	0	0	0	2.212%	4.059%	0	0	0	0
2095	83	-	0	0	0	2.212%	4.059%	0	0	0	0

מבטחים החדשה
דוח אקטוארי ליום 31/12/2015

לוח 2 - תזרים מזומנים לפנסיונרים ל - 31/12/2015

(ללא IBNR, אלפי ₪)

		הכנסות מריבית במשך השנה					הון צבור המשמש לכיסוי ההתחייבויות נכון לסוף השנה			
שנה	תשלומי פנסיה במשך השנה	על אג"ח "ערד"	על השקעות אחרות	סה"כ	הנחת התשואה על השקעות חופשיות	שיעור תשואת הנכסים הצפויה בכל שנה	אג"ח "ערד" באחוזים מסה"כ ההון הצבור לפנסיונרים	אג"ח "ערד" במונחים שקליים	השקעות חופשיות	סה"כ
2015	0	0	0	0	0	0	30.0%	1,305,561	3,046,310	4,351,871
2016	315,292	60,334	13,237	73,570	0.448%	1.753%	30.0%	1,298,713	3,030,331	4,329,045
2017	294,569	56,698	10,543	67,241	0.380%	1.705%	30.0%	1,220,354	2,847,492	4,067,846
2018	278,769	53,164	-4,370	48,794	-0.167%	1.317%	30.0%	1,146,165	2,674,384	3,820,549
2019	265,786	49,677	-6,166	43,511	-0.253%	1.257%	30.0%	1,071,827	2,500,929	3,572,755
2020	254,231	46,404	6,277	52,681	0.276%	1.632%	30.0%	1,000,506	2,334,514	3,335,020
2021	242,165	43,413	14,236	57,649	0.670%	1.911%	30.0%	935,599	2,183,065	3,118,664
2022	231,498	40,652	18,390	59,043	0.926%	2.092%	30.0%	876,039	2,044,092	2,920,132
2023	221,362	38,069	21,971	60,040	1.182%	2.273%	30.0%	820,325	1,914,092	2,734,417
2024	211,603	35,650	24,989	60,639	1.438%	2.454%	30.0%	768,203	1,792,474	2,560,678
2025	202,251	33,387	27,555	60,942	1.695%	2.635%	30.0%	719,443	1,678,699	2,398,142
2026	193,421	31,258	28,186	59,444	1.853%	2.747%	30.0%	673,748	1,572,079	2,245,827
2027	184,743	29,232	27,201	56,433	1.913%	2.789%	30.0%	630,425	1,470,991	2,101,415
2028	175,821	27,299	26,173	53,471	1.971%	2.830%	30.0%	589,022	1,374,385	1,963,408
2029	166,983	25,460	25,154	50,614	2.032%	2.873%	30.0%	549,610	1,282,424	1,832,035
2030	158,657	23,714	24,110	47,824	2.092%	2.915%	30.0%	512,184	1,195,096	1,707,280
2031	150,518	22,052	22,853	44,906	2.132%	2.944%	30.0%	476,587	1,112,037	1,588,624
2032	142,783	20,471	21,479	41,950	2.159%	2.963%	30.0%	442,725	1,033,025	1,475,750
2033	135,333	18,963	20,126	39,089	2.184%	2.980%	30.0%	410,442	957,699	1,368,142
2034	127,577	17,531	18,818	36,349	2.209%	2.998%	30.0%	379,711	885,992	1,265,703
2035	119,829	16,179	17,555	33,734	2.234%	3.015%	30.0%	350,643	818,167	1,168,810
2036	112,587	14,903	16,249	31,152	2.245%	3.023%	30.0%	323,242	754,232	1,077,475
2037	105,488	13,700	14,875	28,574	2.235%	3.016%	30.0%	297,369	693,862	991,231
2038	98,219	12,568	13,610	26,178	2.229%	3.012%	30.0%	272,980	636,954	909,934
2039	90,837	11,513	12,418	23,931	2.220%	3.006%	30.0%	250,184	583,763	833,947
2040	83,516	10,538	11,322	21,860	2.212%	3.000%	30.0%	229,039	534,425	763,464
2041	76,621	9,641	10,358	19,999	2.212%	3.000%	30.0%	209,572	489,002	698,575
2042	70,071	8,819	9,475	18,294	2.212%	3.000%	30.0%	191,703	447,308	639,011
2043	63,841	8,069	8,669	16,738	2.212%	3.000%	30.0%	175,368	409,192	584,561
2044	58,101	7,387	7,936	15,323	2.212%	3.000%	30.0%	160,509	374,520	535,028
2045	52,755	6,768	7,272	14,039	2.212%	3.000%	30.0%	147,007	343,017	490,025
2046	48,009	6,207	6,669	12,876	2.212%	3.000%	30.0%	134,781	314,489	449,270
2047	43,750	5,697	6,121	11,819	2.212%	3.000%	30.0%	123,677	288,581	412,258
2048	39,958	5,234	5,623	10,857	2.212%	3.000%	30.0%	113,579	265,019	378,598
2049	36,654	4,809	5,167	9,977	2.212%	3.000%	30.0%	104,366	243,522	347,888
2050	33,721	4,420	4,749	9,169	2.212%	3.000%	30.0%	95,918	223,808	319,725
2051	31,161	4,061	4,363	8,424	2.212%	3.000%	30.0%	88,139	205,659	293,798
2052	28,878	3,727	4,005	7,732	2.212%	3.000%	30.0%	80,936	188,851	269,787
2053	26,786	3,417	3,672	7,089	2.212%	3.000%	30.0%	74,241	173,229	247,470
2054	24,905	3,129	3,361	6,490	2.212%	3.000%	30.0%	68,009	158,688	226,697
2055	23,200	2,859	3,071	5,930	2.212%	3.000%	30.0%	62,188	145,106	207,294
2056	21,617	2,605	2,799	5,405	2.212%	3.000%	30.0%	56,736	132,385	189,121
2057	20,145	2,368	2,544	4,913	2.212%	3.000%	30.0%	51,626	120,461	172,087
2058	18,748	2,146	2,305	4,451	2.212%	3.000%	30.0%	46,833	109,277	156,110
2059	17,426	1,937	2,082	4,019	2.212%	3.000%	30.0%	42,343	98,800	141,143
2060	16,157	1,743	1,872	3,615	2.212%	3.000%	30.0%	38,141	88,995	127,136
2061	14,938	1,561	1,677	3,238	2.212%	3.000%	30.0%	34,218	79,842	114,060
2062	13,762	1,392	1,496	2,888	2.212%	3.000%	30.0%	30,566	71,321	101,887
2063	12,630	1,236	1,328	2,563	2.212%	3.000%	30.0%	27,179	63,418	90,598
2064	11,540	1,091	1,173	2,264	2.212%	3.000%	30.0%	24,051	56,118	80,169
2065	10,494	959	1,030	1,989	2.212%	3.000%	30.0%	21,174	49,406	70,580
2066	9,495	838	900	1,739	2.212%	3.000%	30.0%	18,542	43,264	61,806
2067	8,544	728	782	1,511	2.212%	3.000%	30.0%	16,146	37,674	53,820
2068	7,645	629	676	1,305	2.212%	3.000%	30.0%	13,978	32,615	46,593
2069	6,799	540	580	1,120	2.212%	3.000%	30.0%	12,028	28,065	40,092
2070	6,009	461	495	956	2.212%	3.000%	30.0%	10,284	23,996	34,280
2071	5,275	390	419	810	2.212%	3.000%	30.0%	8,736	20,383	29,118
2072	4,599	329	353	681	2.212%	3.000%	30.0%	7,370	17,196	24,566
2073	3,980	274	295	569	2.212%	3.000%	30.0%	6,174	14,405	20,579
2074	3,419	228	245	472	2.212%	3.000%	30.0%	5,134	11,979	17,113
2075	2,914	187	201	389	2.212%	3.000%	30.0%	4,237	9,887	14,125
2076	2,463	153	164	317	2.212%	3.000%	30.0%	3,470	8,097	11,568
2077	2,065	124	133	257	2.212%	3.000%	30.0%	2,820	6,579	9,399
2078	1,717	100	107	207	2.212%	3.000%	30.0%	2,272	5,302	7,575
2079	1,415	79	85	165	2.212%	3.000%	30.0%	1,816	4,238	6,054
2080	1,156	63	67	130	2.212%	3.000%	30.0%	1,439	3,357	4,796
2081	935	49	53	102	2.212%	3.000%	30.0%	1,130	2,637	3,767
2082	750	38	41	79	2.212%	3.000%	30.0%	879	2,052	2,931
2083	595	29	31	61	2.212%	3.000%	30.0%	678	1,582	2,259
2084	468	22	24	46	2.212%	3.000%	30.0%	518	1,208	1,725
2085	364	17	18	35	2.212%	3.000%	30.0%	391	913	1,304
2086	280	12	13	26	2.212%	3.000%	30.0%	293	683	976
2087	214	9	10	19	2.212%	3.000%	30.0%	217	506	723
2088	161	7	7	14	2.212%	3.000%	30.0%	159	371	530
2089	120	5	5	10	2.212%	3.000%	30.0%	115	269	384
2090	88	3	4	7	2.212%	3.000%	30.0%	83	193	275
2091	64	2	3	5	2.212%	3.000%	30.0%	58	136	195
2092	46	2	2	4	2.212%	3.000%	30.0%	41	96	137
2093	33	1	1	2	2.212%	3.000%	30.0%	28	66	95
2094	23	1	1	2	2.212%	3.000%	30.0%	19	45	65
2095	16	1	1	1	2.212%	3.000%	30.0%	13	31	44

נתונים על אוכלוסיית הפעילים 31/12/2015

מין	מספר עמיתים	גיל ממוצע	צבירה ממוצעת
גברים	269,262	40.90	119,803
נשים	317,179	40.24	92,314
סה"כ	**586,441**	**40.54**	**104,936**

נתונים על אוכלוסיית המוקפאים 31/12/2015

מין	מספר עמיתים	גיל ממוצע	צבירה ממוצעת
גברים	248,213	41.77	18,596
נשים	272,915	41.63	14,394
סה"כ	**521,128**	**41.70**	**16,396**

התפלגות עמיתים פעילים

	גברים		נשים		סה"כ	
גיל	מס'	צבירה	מס'	צבירה	מס'	צבירה
עד 19	108	117,929	63	157,292	171	275,221
20-24	7,490	50,704,207	11,763	54,957,376	19,253	105,661,583
25-29	29,926	551,208,743	38,366	610,388,676	68,292	1,161,597,418
30-34	41,188	2,058,145,209	48,177	2,217,057,844	89,365	4,275,203,053
35-39	41,344	4,152,554,901	47,572	4,457,959,017	88,916	8,610,513,918
40-44	40,956	6,794,700,086	47,015	6,457,485,185	87,971	13,252,185,271
45-49	31,644	6,352,806,842	37,218	5,322,586,657	68,862	11,675,393,498
50-54	24,446	4,399,494,443	29,514	3,735,730,130	53,960	8,135,224,573
55-59	19,437	3,141,851,883	24,202	2,924,468,286	43,639	6,066,320,170
60-64	16,552	2,615,163,193	19,582	2,278,578,159	36,134	4,893,741,352
65-69	11,644	1,785,216,010	10,098	1,039,866,980	21,742	2,825,082,989
70-74	3,274	300,978,590	2,887	160,661,768	6,161	461,640,359
75-79	1,253	55,521,347	722	20,152,751	1,975	75,674,099
סה"כ	**269,262**	**32,258,463,383**	**317,179**	**29,280,050,122**	**586,441**	**61,538,513,505**
ממוצע		**119,803**		**92,314**		**104,936**

התפלגות עמיתים מוקפאים

	גברים		נשים		סה"כ	
גיל	מס'	צבירה	מס'	צבירה	מס'	צבירה
עד 19	58	37,230	43	15,556	101	52,787
20-24	5,845	13,023,287	5,592	9,750,687	11,437	22,773,974
25-29	26,715	118,701,548	32,135	121,006,935	58,850	239,708,483
30-34	36,934	294,122,036	40,120	293,991,835	77,054	588,113,871
35-39	35,321	480,626,903	37,935	504,360,902	73,256	984,987,805
40-44	39,698	849,425,659	42,494	785,363,955	82,192	1,634,789,614
45-49	29,724	833,319,444	31,885	678,498,272	61,609	1,511,817,716
50-54	21,400	614,415,797	23,776	445,100,729	45,176	1,059,516,526
55-59	17,207	470,573,557	20,750	398,650,442	37,957	869,224,000
60-64	14,620	434,340,137	18,065	367,079,753	32,685	801,419,890
65-69	11,558	333,909,461	11,946	218,683,328	23,504	552,592,789
70-74	5,680	130,746,613	5,800	87,483,958	11,480	218,230,570
75-79	3,453	42,624,617	2,374	18,328,461	5,827	60,953,078
סה"כ	**248,213**	**4,615,866,291**	**272,915**	**3,928,314,813**	**521,128**	**8,544,181,104**
ממוצע		**18,596**		**14,394**		**16,396**

התפלגות מקבלי פנסיה ל - 31/12/2015 - גברים + נשים

(פנסיונרים זכאים קיימים)

	זקנה		נכות		שאירים		יתומים		סה"כ	
גיל	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה
0-4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5-9	0	0	0	0	0	0	6	14,472	6	14,472
10-14	0	0	0	0	0	0	39	55,711	39	55,711
15-19	0	0	0	0	0	0	128	159,803	128	159,803
20-24	0	0	0	0	5	4,231	25	20,122	30	24,353
25-29	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30-34	0	0	0	0	1	4,247	0	0	1	4,247
35-39	0	0	8	34,634	18	65,796	0	0	26	100,430
40-44	0	0	15	65,369	36	109,020	0	0	51	174,389
45-49	0	0	32	107,728	62	163,461	0	0	94	271,188
50-54	0	0	39	132,412	58	131,275	0	0	97	263,687
55-59	0	0	52	139,096	100	155,024	0	0	152	294,119
60-64	0	0	80	155,496	102	118,857	0	0	182	274,353
65-69	101	144,614	1	1,244	81	80,674	0	0	183	226,532
70-74	64	67,872	0	0	24	21,126	0	0	88	88,998
75-79	100	162,432	0	0	12	10,587	0	0	112	173,018
80-84	45	69,637	0	0	4	6,176	0	0	49	75,813
85-89	8	9,312	0	0	3	2,049	0	0	11	11,361
90-94	2	3,068	0	0	0	0	0	0	2	3,068
95-99	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
סה"כ	320	456,934	227	635,978	506	872,523	198	250,107	1,251	2,215,541

התפלגות מקבלי פנסיה ל - 31/12/2015 - גברים + נשים

(פנסיונרים חדשים)

	זקנה		נכות		שאירים		יתומים		סה"כ	
גיל	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה
0-4	0	0	0	0	0	0	56	94,205	56	94,205
5-9	0	0	0	0	0	0	295	466,417	295	466,417
10-14	0	0	0	0	0	0	404	573,873	404	573,873
15-19	0	0	1	1,113	0	0	395	511,815	396	512,928
20-24	0	0	6	15,920	4	11,892	113	108,848	123	136,660
25-29	0	0	58	156,707	12	38,492	0	0	70	195,199
30-34	0	0	105	342,370	42	144,093	0	0	147	486,464
35-39	0	0	247	1,031,988	100	303,894	0	0	347	1,335,882
40-44	0	0	347	1,351,123	173	465,134	0	0	520	1,816,257
45-49	0	0	416	1,507,765	221	517,036	0	0	637	2,024,801
50-54	0	0	516	1,876,410	256	493,595	0	0	772	2,370,005
55-59	0	0	647	2,178,833	369	545,983	0	0	1,016	2,724,816
60-64	954	957,457	723	2,490,293	385	492,309	0	0	2,062	3,940,059
65-69	4,039	4,829,461	181	743,171	293	291,589	0	0	4,513	5,864,220
70-74	1,871	2,197,617	0	0	90	69,776	0	0	1,961	2,267,393
75-79	496	512,982	0	0	51	48,583	0	0	547	561,565
80-84	45	47,723	0	0	11	9,468	0	0	56	57,192
85-89	7	5,990	0	0	0	0	0	0	7	5,990
90-94	0	0	0	0	2	1,218	0	0	2	1,218
95-99	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
סה"כ	7,412	8,551,231	3,247	11,695,695	2,009	3,433,061	1,263	1,755,157	13,931	25,435,144

מנורה מבטחים

פרק ו':

מבטחים החדשה פלוס

מנורה מבטחים

סקירת הנהלה

מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ

מבטחים החדשה פלוס
קרן פנסיה חדשה כללית

סקירת הנהלה

על מצבה של קרן הפנסיה

לשנה שהסתיימה ביום

31 בדצמבר 2015

תוכן סקירת הנהלה

	דף
1. מאפיינים כלליים של קרן הפנסיה	3-5
2. ניתוח זכויות מבוטחי הקרן	
א. שינוי במספר המבוטחים	6
ב. ניתוח זכויות המבוטחים בקרן הפנסיה	6
3. מידע אודות דמי ניהול	
א. שיעור דמי הניהול	7
ב. מידע אודות חמשת המעסיקים הגדולים בקרן	8
4. ניתוח מדיניות השקעה של מסלולי הקרן	
א. פירוט מדיניות ההשקעה של מסלולי הקרן	8-9
ב. ניתוח שינויים מהותיים בסעיפי השקעות לעומת שנה קודמת	9
5. ניהול סיכונים	
א. כללי	10
ב. סיכוני נזילות	10
ג. סיכוני שוק	11-12
ד. סיכוני אשראי	13-16
ה. סיכונים גיאוגרפיים	17
ו. סיכונים תפעוליים, סיכונים משפטיים וגורמי סיכון נוספים	18-19
6. מבטח משנה	19
7. הפניית תשומת לב הכלולה בחוות הדעת של רואה החשבון המבקר של הקרן	19

1. מאפיינים כלליים של קרן הפנסיה

א. תיאור כללי של קרן הפנסיה ושל החברה המנהלת אותה

מבטחים החדשה פלוס (להלן - "הקרן") הינה קרן פנסיה חדשה כללית, שקיבלה אישור עקרוני בשנת 1997 ואושרה החל מיום 1 בינואר, 2001. בקרן מבוטחים עובדים שכירים ועצמאים (עובדים-עצמאים, עובדים-שכירים המפקידים כספים בקרן במעמד עצמאי ועצמאים. הקרן מעניקה כיסויים למקרי נכות (אובדן כושר עבודה), מוות ופרישה לפנסיה בגיל זקנה.
מבטחים החדשה פלוס הוקמה ומנוהלת על ידי מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ (להלן - "החברה"), שהינה חברת בת בבעלות ובשליטה מלאה של מנורה מבטחים החזקות בע"מ. בעלי השליטה במנורה מבטחים החזקות בע"מ הינם ניידן אסטבלישמנט ופלמס אסטבלישמנט, תאגידים זרים המוחזקים בנאמנות עבור ה"ה טלי גריפל וניבה גורביץ, והמחזיקים (ביחד) בשיעור של 61.86% ממניותיה.
בשנת הדיווח לא חלו שינויים מהותיים במבנה האחזקות של החברה המנהלת.

ב. מועד הקמת הקרן

הקרן קיבלה אישור עקרוני בשנת 1997, ואישור כקרן פנסיה חדשה כללית ביום 1 בינואר, 2001.

ג. מסלולי השקעה ומסלולי ביטוח

מסלולי השקעה

שם מסלול	סוג מסלול	קוד	תחילת פעילות
מבטחים החדשה פלוס *	השקעה	512245812-00000000000665-2137-000	ינואר 2001

החל מיום 1 בינואר 2016 נסגר המסלול הכללי האמור לעיל למצטרפים חדשים והוקמו תשעה מסלולי השקעה תלויי גיל (מסלולי יעד לפרישה), כדלקמן:

שם מסלול	סוג מסלול	קוד
יעד לפרישה 2020	השקעה	512245812-00000000000665-1608-000
יעד לפרישה 2025	השקעה	512245812-00000000000665-1609-000
יעד לפרישה 2030	השקעה	512245812-00000000000665-1619-000
יעד לפרישה 2035	השקעה	512245812-00000000000665-1638-000
יעד לפרישה 2040	השקעה	512245812-00000000000665-1645-000
יעד לפרישה 2045	השקעה	512245812-00000000000665-1651-000
יעד לפרישה 2050	השקעה	512245812-00000000000665-1652-000
יעד לפרישה 2055	השקעה	512245812-00000000000665-1653-000
יעד לפרישה 2060	השקעה	512245812-00000000000665-1666-000

* ביום 1 בינואר, 2016 ייסגר המסלול הכללי, ועל עמיתיו יוחל מודל השקעות תלוי גיל (מסלולי יעד לפרישה), באופן שהם ישוייכו למסלול יעד לפרישה המתאים לגילם, אלא אם יבחרו אחרת.

1. <u>מאפיינים כלליים של קרן הפנסיה</u> (המשך)

ג. <u>מסלולי השקעה ומסלולי ביטוח</u> (המשך)

<u>מסלולי ביטוח</u>

שם מסלול	סוג מסלול	קוד
מסלול יסוד	ביטוח	512245812-00000000000665-0000-112
כללי	ביטוח	512245812-00000000000665-0000-101
עתיר חסכון	ביטוח	512245812-00000000000665-0000-102
חסכון מרבי לפרישה מוקדמת	ביטוח	512245812-00000000000665-0000-103
ביטוח מרבי	ביטוח	512245812-00000000000665-0000-105
משווה	ביטוח	512245812-00000000000665-0000-106
ביטוח שאירים מוגבר	ביטוח	512245812-00000000000665-0000-107
משולב מוטה חסכון	ביטוח	512245812-00000000000665-0000-108
משולב מוטה ביטוח	ביטוח	512245812-00000000000665-0000-109
ביטוח שאירים מופחת	ביטוח	512245812-00000000000665-0000-110
ביטוח נכות מופחת	ביטוח	512245812-00000000000665-0000-111
כללי לנשים לגיל 64	ביטוח	512245812-00000000000665-0000-112

בקרן קיים תיק השקעות לפנסיונרים, לפירוט נוסף עבור מסלולי ההשקעה ומסלולי הביטוח ראה ביאור 1 (ה) בדוח הכספי.

ד. <u>שינויים מהותיים בשנת הדוח</u>

לא היו שינויים מהותיים בפעילות הקרן בשנת הדוח.

ה. <u>שיעורי ההפרשות המרביים שהקרן רשאית לקבל ומטרתן</u>

אין מגבלה על גובה ההפקדה החודשית והקרן מקבלת גם הפקדות חד-פעמיות שאינן מוגבלות בסכום. לעניין מבוטח שכיר - הפקדות המעביד יכולות להיות בשיעור כולל של עד 15.83% משכר העובד (מזה עד 7.5% למרכיב התגמולים ועד 8.33% למרכיב הפיצויים) והפקדות העובד יכולות להיות בשיעור של עד 7% משכרו, ובלבד שהפקדת המעביד למרכיב התגמולים בשיעור של עד 5% תלווה בהפקדה זהה של העובד למרכיב התגמולים (כך שאם הפקיד המעביד למרכיב התגמולים דמי גמולים בשיעור של 6% משכרו של העובד, לדוגמה, ההפקדה חייבת להיות מלווה בהפקדה של העובד בשיעור של 5% או יותר) ושהפקדות המעסיק במרכיב הפיצויים יהיו מותנות בהפקדות בשיעור של 5% לפחות במרכיב תגמולי המעסיק.
בשנת 2015, שיעורי ההפקדות בגין מבוטחים במסגרת הסדר פנסיית חובה היו 17.5%, בדומה לשיעורי ההפקדות בשנת 2014. בחודש פברואר 2016 נערך הסכם קיבוצי כללי (מסגרת) להגדלת ההפקדות לביטוח פנסיוני במשק. ההסכם הקיבוצי קובע הגדלה מקבילה של דמי הגמולים המשולמים על ידי העובד והמעסיק בשתי פעימות, כשביום 1 בינואר, 2017 שיעור ההפקדה של תגמולי המעסיק יעמוד על 6.5% ושיעור ההפקדה לתגמולי עובד יעמוד על 6%. כן נקבע כי בקופת ביטוח או בקופת גמל שאינה קרן פנסיה תשלום המעסיק לדמי הגמולים יכלול גם את התשלום לרכיב אובדן כושר עבודה. תוקפו של ההסכם הקיבוצי מותנה בהוצאת צו הרחבה על ידי שר הכלכלה.

1. <u>מאפיינים כלליים של קרן הפנסיה</u> (המשך)

ו. <u>שינויים במסמכי היסוד של הקרן בשנת הדיווח</u>

בחודש מרס 2015 אישרה הממונה שורת תיקונים בתקנון קרן הפנסיה, שעיקריהם מפורטים להלן: (א) הוספת מסלול ביטוח כללי לנשים לגיל 64, בו יינתנו לעמיתות כיסויים הביטוחיים לנכות ולשאירים עד גיל 64, ותוקן מסלול הביטוח הכללי כך שהכיסויים הביטוחיים לנכות ושאירים ניתנים בו עד לגיל 67 לגברים ולנשים כאחד (לעומת המסלול הכללי שחל עד כה כברירת המחדל, בו ניתנו הכיסויים האמורים לנשים עד גיל 64, ולגברים עד גיל 67). המסלול הכללי המתוקן יוחל כברירת המחדל על מצטרפות חדשות לקרן הפנסיה מחודש ינואר 2015 ואילך, כל עוד לא בחרו במסלול ביטוח אחר, ומחודש יולי 2015 ואילך יוחל על כלל עמיתות הקרן שלא בחרו במסלול ביטוח אחר (עמיתות אלה תבוטחנה במסלול הביטוח הכללי לנשים לגיל 64 עד חודש יוני 2015). בהתאמה, שונה גיל הזכאות של נשים לפנסיית זקנה במסלול הכללי לגיל 67; (ב) קביעת לוח אחיד של שיעורי הכיסוי לנכות ולשאירים על בסיסם מחושב הסכום הבסיסי לפנסיית נכות ולפנסיית שאירים. במסגרת זו נקבע לוח אחד לשיעורי הכיסוי, ואלה נקבעים בהתאם למין העמית, מסלול הביטוח החל על העמית, וגיל העמית במועד ההצטרפות לקרן הפנסיה; (ג) שיעור מרכיבי התגמולים הקובע לצורך חישוב סכום הכיסוי הביטוחי לנכות ולשאירים שניתן לעמית יהיה בהתאם לסכומם של שיעור מרכיב תגמולי העובד ושיעור מרכיב תגמולי המעסיק מתוך דמי הגמולים המופקדים בגינו בקרן, וזאת במקום השיעורים המדורגים שנקבעו עד כה; (ד) מחיקת אזכורם של מסלולי השקעה שנסגרו לפני שנים אחדות; (ה) הוספת אפשרות לשאירי פנסיונר, אשר בחר בתקופת הבטחת תשלומים, להוון את ההפרש בין סכום פנסיית הזקנה לה היה זכאי הפנסיונר בטרם פטירתו לסכום פנסיית השאירים, עד לתום תקופת הבטחת התשלומים בתשלום חד פעמי (ו) הבהרת הוראות המעבר לתיקון התקנון שבוצע בחודש יולי 2013 ו-(ז) תיקונים טכניים ותיקוני נוסח שונים.

בחודש דצמבר 2015 אישרה הממונה על על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר תיקונים לתקנון הקרן, שעיקרם הם: (א) הקמת 9 מסלולי יעד לפרישה של הקרן שיהיו מסלולי ברירת המחדל של הקרן. כלומר, עמית שהצטרף לקרן ולא בחר במסלול השקעה אחר, יושקעו נכסיו (לרבות כספי רכיב הפיצויים) במסלול יעד לפרישה המתאים לשנת לידתו, כמפורט בנספח י"א לתקנון; (ב) סגירת המסלול הכללי למצטרפים חדשים החל מיום 1 בינואר, 2016 והחלת מודל השקעות תלוי גיל (מסלולי יעד לפרישה) על עמיתיו, באופן שהם ישוייכו ביום 1 באפריל, 2016 למסלול יעד לפרישה המתאים לגילם, אלא אם יבחרו אחרת, וסגירתו הסופית של המסלול הכללי באותו המועד; (ג) התאמת סעיף 66 לתקנון להוראות חוזר פנסיה שעניינו קצבת נכות בקרן פנסיה במקרה של זכאות לקצבה ממקור אחר ו-(ד) תיקונים טכניים ותיקוני נוסח שונים.

2. ניתוח זכויות מבוטחי הקרן

א. שינוי במספר המבוטחים:

סוג המבוטחים / מספר המבוטחים	לתחילת השנה	נפתחו השנה	נסגרו השנה	לסוף השנה
שכירים (1)	46,339	4,254	1,037	49,556
עצמאיים (1)	1,680	380	89	1,971
סה"כ	48,019	4,634	1,126	51,527
מתוכם חשבונות ביתרה של עד 500 ש"ח ללא תנועה בשנה האחרונה	4,442			6,194

(1) ליום 31 בדצמבר, 2015 מבוטחים בקרן 658 מבוטחים להם קיימת יתרה הן במעמד עצמאי והן במעמד שכיר (מוצגים כשכירים).

ב. ניתוח זכויות מבוטחים בקרן הפנסיה

		ליום 31 בדצמבר	
		2015	2014
מבוטחים פעילים:			
מספר מבוטחים		13,607	10,029
סך נכסים נטו (באלפי ש"ח)		582,578	439,633
מבוטחים לא פעילים:			
מספר מבוטחים		37,920	37,990
סך נכסים נטו (באלפי ש"ח)		354,859	314,725
מקבלי קצבה:			
	זקנה	808	636
מספר מקבלי קצבה- פנסיונרים	שארים	190	116
	נכות	10	8
סך נכסים נטו בגין מקבלי קצבה פנסיונרים (באלפי ש"ח)		67,691	64,487
גיל ממוצע למבוטחים פעילים (בשנים)		45.1	45.5

3. מידע אודות דמי ניהול

א. שיעור דמי הניהול למבוטחים (בלבד):

מספר מבוטחים

דמי ניהול מהפקדות (1) / דמי ניהול מנכסים (1)	ליום 31 בדצמבר, 2015					
	0% - 1.0%	1.0% - 2%	2% - 3.0%	3.0% - 4%	4.5% - 6%	לא פעילים
0% - 0.25%	1,410	8	220	913	207	1,899
0.25% - 0.50%	1,301	4	25	254	318	4,468
0.5% - 0.75%	2,258	2	8	253	1,351	9,312
0.75% - 1.05%	195	-	1	9	4,870	22,241

סך נכסים באלפי ש"ח

דמי ניהול מהפקדות (1) / דמי ניהול מנכסים (1)	ליום 31 בדצמבר, 2015					
	0% - 1.0%	1.0% - 2%	2% - 3.0%	3.0% - 4%	4.5% - 6%	לא פעילים
0% - 0.25%	89,748	150	12,515	27,171	7,847	44,794
0.25% - 0.50%	52,016	114	1,230	16,603	15,449	29,425
0.5% - 0.75%	165,644	157	318	14,747	35,181	132,207
0.75% - 1.05%	13,851	-	5	238	129,594	148,433

(1) הטווח כולל את השיעור הנמוך המצוין בו ולא כולל את השיעור הגבוה המצוין בו (למעט הטווח האחרון שכולל את השיעור המירבי).

סך ההוצאות הישירות הנגבות מהמבוטחים בקרן, נוסף לדמי הניהול, הינו 856 אלפי ש"ח.
לפירוט הרכב ההוצאות, ראה ביאור 11 "הוצאות ישירות" בדוח הכספי של הקרן.

מקבלי קצבה

דמי ניהול מנכסים	ליום 31 בדצמבר, 2015	
	מספר מקבלי קצבה	סך נכסים באלפי ש"ח
0.45% - 0.6%	1,008	67,691

3. <u>דמי ניהול</u> (המשך)

ב. <u>מידע אודות חמשת המעסיקים הגדולים בקרן</u> (1)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015
שיעור דמי ניהול מהפקדות ממוצע בפועל עבור חמשת המעסיקים הגדולים (באחוזים)	0.50%
שיעור דמי ניהול מנכסים ממוצע בפועל עבור חמשת המעסיקים הגדולים (באחוזים)	0.31%
סך היקף נכסים מנוהל עבור חמשת המעסיקים הגדולים (באלפי ש"ח)	130,417
שיעור הנכסים המנוהל עבור חמשת המעסיקים הגדולים מתוך סך נכסים נטו (באחוזים)	13.91%
מספר חשבונות מבוטחים כולל של חמשת המעסיקים הגדולים	2,561
שיעור חשבונות מבוטחים כולל של חמשת המעסיקים הגדולים מתוך סך המבוטחים (באחוזים)	4.97%

(1) למבוטחים פעילים בלבד.

4. <u>ניתוח מדיניות ההשקעה של מסלולי הקרן</u>

א. <u>פירוט מדיניות ההשקעה של מסלולי הקרן</u>

להלן מדיניות ההשקעה המוצהרת של תיקי ההשקעה של הקרן לשנת 2015, בהתאם להוראות חוזר גופים מוסדיים 13-9-2009 בעניין הצהרה מראש של גוף מוסדי על מדיניות ההשקעה שלו:

- <u>מסלול השקעה למבוטחים</u> - התיק ישקיע בין 29% ל-41% מנכסיו באג"ח קונצרני, בין 26% ל-38% מנכסיו ברכיב מניות, בין 20% ל-30% ברכיב אג"ח ממשלתי בישראל ובחו"ל, עד 9% בפיקדונות, עד 8% בנכסים אחרים ומזומן. שיעור החשיפה למט"ח יהיה בין 12% ל-24%.

- <u>תיק מקבלי פנסיה</u> - התיק ישקיע בין 93% ל-100% מנכסיו ברכיב אג"ח ממשלתי בישראל.

בחודש פברואר 2015 פורסם חוזר 7-9-2015 בעניין מסלולי השקעה בקופות גמל, שמחייב גופים מוסדיים לנהל בקופות הגמל שבניהולם (למעט קרנות השתלמות) שלושה מסלולי השקעה תלויי גיל (מסלול אחד שמדיניות ההשקעות בו מתאימה לעמיתים שגילם אינו עולה על 50, מסלול לגילאי 50 עד 60 ומסלול לעמיתים שגילם לפחות 60), אשר יהיו מסלולי ברירת המחדל ביחס לכל מצטרף חדש, אלא אם ביקש להצטרף למסלול אחר. לחילופין, ניתן להקים כמסלולי ברירת מחדל מסלולי השקעה שיהיו מיועדים לקבוצה של עמיתים, שתאריך לידתם מצוי בטווח של 5-10 שנים. בהגיע עמית שנכסיו מושקעים במסלול ברירת מחדל שכזה לגיל המתאים למסלול ברירת מחדל אחר, ישוייך העמית באופן אוטומטי למסלול האחר (שמתאים לגילאים המבוגרים יותר). במקביל נקבעו כללים לגבי מדיניות ההשקעות והשמות של מסלולי השקעות מתמחים.

4. <u>ניתוח מדיניות ההשקעה של מסלולי הקרן</u> (המשך)

א. <u>פירוט מדיניות ההשקעה של מסלולי הקרן</u> (המשך)

העמיתים הקיימים במסלול ברירת המחדל של הקופה (המסלול הכללי) לא יחוייבו לעבור למסלול ברירת המחדל תלוי הגיל שמתאים להם, אך הגוף המוסדי יהיה חייב ליידע אותם על קיומם של מסלולי ברירת המחדל תלויי הגיל. ככל שמסלול ברירת המחדל הנוכחי של הקופה (המסלול הכללי) לא יהפוך לאחד ממסלולי ברירת המחדל תלויי הגיל, ייסגר מסלול זה למצטרפים חדשים במועד תחילת החוזר (1 בינואר, 2016). גוף מוסדי יתאים, עד לסוף מרץ 2016, את מדיניות ההשקעות ושמות מסלולי ההשקעה המנוהלים בקופה להוראות החוזר. החוזר האמור מחייב הקמת מסלולי השקעה תלויי גיל חדשים בקרן (בהתאם לאחת מהאפשרויות המתוארות לעיל) וקביעתם כמסלולי ברירת המחדל של הקרן (המסלול הכללי לא יוכל להמשיך ולהיות מסלול ברירת המחדל של הקרן והוא ייסגר כאמור לעיל למצטרפים חדשים).

ב. <u>ניתוח שינויים מהותיים בסעיפי ההשקעות לעומת שנה קודמת</u>

להלן ניתוח השינויים המהותיים שחלו בהרכב תיקי ההשקעות בפועל במהלך שנת 2015 לעומת שנת 2014:

- מסלול השקעה למבוטחים - במהלך השנה קטן שיעור ההשקעה בהשקעות אחרות ומזומן בכ-3%, גדל שיעור ההשקעה בהלוואות ופקדונות בבנקים בכ- 3%, גדל שיעור ההשקעה ברכיב המנייתי בכ-2%, קטן שיעור ההשקעה באג"ח קונצרני בכ-3%, גדל שיעור ההשקעה בתעודות סל בכ- 3% ושיעור ההשקעה באגרות חוב ממשלתיות קטן בכ- 2%. בשאר אפיקי ההשקעה לא חלו שינויים מהותיים לעומת שנת 2014.

- תיק מקבלי פנסיה - במהלך השנה קטן שיעור ההשקעה בהשקעות אחרות ומזומן בכ-3% ושיעור ההשקעה באגרות חוב ממשלתיות גדל בכ- 2%. בשאר אפיקי ההשקעה לא חלו שינויים מהותיים לעומת שנת 2014.

5. ניהול סיכונים

א. כללי-

לתיאור מדיניות ניהול הסיכונים של החברה ופירוט בדבר הסיכונים להם היא חשופה ראה דוח עסקי תאגיד, סעיף 15.6 וסעיף 23.

ב. סיכוני נזילות:

נזילות (בשנים)	ליום 31 בדצמבר, 2015	
	מבוטחים	מקבלי פנסיה
	נכסים (באלפי ש"ח)	
נכסים נזילים וסחירים	778,726	62,780
מח"מ של עד שנה	10,741	-
מח"מ מעל שנה	134,752	-
אחרים	12,259	4,477
סה"כ	936,478	67,257

*) נכסים בעלי פירעון נקוב של עד שנה נכללו במח"מ של עד שנה ונכסים ללא מועד פירעון נקוב נכלל בנכסים אחרים.

ג. סיכוני שוק:

1. סיכון מדד וסיכון מטבע

סיכון זה בא לידי ביטוי בשינויים אפשריים בבסיס ההצמדה של הנכסים בקרן כגון: שערי החליפין של השקל מול מטבעות זרים ומדד המחירים לצרכן.
ההקצאה האסטרטגית של נכסי הקרן לבסיסי ההצמדה השונים נקבעת ע"י ועדת ההשקעות תוך התחשבות בשיקולי פיזור החשיפות והשאת תשואה למבוטחי הקרן. היקף ההשקעה נקבע על פי הערכות של מגמות ושינויים החלים בשוק ההון לרבות שיעור האינפלציה, מגמת ריבית בנק ישראל ופיחות השקל מול המט"ח.

נכסי הקרן מושקעים באפיק הצמוד למדד המחירים לצרכן במטרה לשמור על הערך הריאלי של ההשקעה ובאפיקים שאינם צמודים וזאת בתקופות בהן הצפי והערכות המאקרו כלכליות תומכים באפשרות לתשואה עודפת באפיקים חלופיים לאפיק הצמוד למדד. בנוסף, מבוצעת השקעה בנכסים בחו"ל ובנכסים צמודי מט"ח החשופים לשינויים בשער החליפין של השקל בעיקר מול הדולר והיורו.
היקף ההשקעה בהתאם לבסיסי ההצמדה של הנכסים נקבע על ידי ועדת ההשקעות של הקרן בהתאם להערכות ושיקולים כאמור בכפוף לשקלול פרמיית הסיכון ובכפוף למגמות והשינויים החלים בשוק ההון לרבות שיעור האינפלציה, מגמת ריבית בנק ישראל ופיחות השקל מול המט"ח.

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ג. <u>סיכוני שוק</u>: (המשך)

1. <u>סיכון מדד וסיכון מטבע</u> (המשך)

תיק מבוטחים	ליום 31 בדצמבר, 2015				
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	במטבע חוץ או בהצמדה אליו (*)	דולר ארה"ב או בהצמדה אליו	סך הכל
	אלפי ש"ח				
סך נכסי התיק, נטו	277,024	315,875	84,574	259,005	936,478
חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא	130,587	-	(32,613)	(97,974)	-

(*) לא כולל דולר ארה"ב והצמדה אליו.

תיק מקבלי פנסיה	ליום 31 בדצמבר, 2015		
	לא צמוד	בהצמדה למדד המחירים לצרכן	סך הכל
	אלפי ש"ח		
סך נכסי התיק, נטו	5,441	61,816	67,257

2. <u>סיכון ריבית</u>

סיכון ריבית נובע מתנודתיות של עקום הריבית חסר הסיכון אשר מושפע בעיקר מהתשואות של אג"ח ממשלתי. גובה החשיפה לשינויי ריבית מושפע ממשך החיים הממוצע (מח"מ) של נכסי החוב.

הסיכון מציג את ההשפעה של שינוי בשיעור הריבית על התשואה.

א. <u>ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינוי בשיעור הריבית על תשואת המסלול</u>:

ליום 31 בדצמבר, 2015	ניתוח רגישות לשינוי בשיעור הריבית	
	+1%	-1%
	אחוזים	
תיק מבוטחים	(2.48)	2.72
תיק מקבלי פנסיה	1.41	(1.96)

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ג. <u>סיכוני שוק</u>: (המשך)

2. <u>סיכון ריבית</u> (המשך)

ב. <u>השפעה של שינויים בעקום הריבית על סכום הקצבה</u>:

ליום 31 בדצמבר, 2015	ניתוח רגישות לשינוי בשיעור הריבית	
	+0.5%	-0.5%
	אחוזים	
תיק מקבלי פנסיה	0.76	(0.90)

3. <u>פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים</u>:

	ליום 31 בדצמבר, 2015					
תיק מבוטחים	נסחרות במדד ת"א 100	נסחרות במדד מניות היתר	לא סחיר	בחו"ל	סך הכל	% מסה"כ
			אלפי ש"ח			
<u>ענף משק</u>						
בנקים	32,435	623	-	10,326	43,384	20.3%
ביטוח	3,895	-	-	2,186	6,081	2.8%
ביומד	3,319	662	-	26,675	30,656	14.3%
טכנולוגיה	12,383	381	-	10,897	23,661	11.0%
מסחר ושרותים	9,164	3,900	108	10,709	23,881	11.1%
נדל"ן ובינוי	14,246	2,296	-	650	17,192	8.0%
תעשיה	27,255	2,283	-	21,340	50,878	23.8%
השקעה ואחזקות	10,639	274	-	-	10,913	5.1%
נפט וגז	7,444	115	-	-	7,559	3.6%
סך הכל השקעה במכשירים הוניים	120,780	10,534	108	82,783	214,205	100.0%

בתיק מקבלי פנסיה ליום 31 בדצמבר, 2015 אין השקעה במכשירים הוניים.

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ד. <u>סיכוני אשראי</u>:

סיכון אשראי מתייחס להפסדים העלולים להיגרם לקרן כתוצאה משינוי (זמני או קבוע) ביכולתם של מנפיקים/לווים לעמוד בהתחייבויותיהם הפיננסיות לקרן, בפרט יכולתם לפרוע קרן או לבצע תשלומי ריבית במועד. שינויים בהערכת הסיכון של מנפיקים/לווים משפיעים גם על מרווח האשראי הגלום במחיר נכסי החוב, ולפיכך על שווין ההוגן.

פעילות האשראי נעשית בכפוף לתקנות ההשקעה וחוזרי הממונה, בפרט, פעילויות ההלוואות ואשראי לא סחיר מתבצעות על פי מדיניות האשראי הלא סחיר שאושרה בדירקטוריון. כל עסקת אשראי מעבר לסכום מינימלי מועברת לאישור ועדת אשראי. עסקאות אשראי בסכומים גדולים יאושרו על פי מדרג סמכויות שבנוהלי אגף השקעות ו/או בנסיבות מיוחדות בהמלצת ועדת אשראי ו/או אגף השקעות, יובאו לאישור גם בועדת השקעות. כל עסקה מדורגת בדרוג חיצוני, או בדרוג פנימי על פי מודל דרוג פנימי מאושר או בהסתמך על דרוג בנק או מבטח אחר ששותף לעסקה. ניתן לבצע גם עסקאות לא מדורגות או בדרוג נמוך מדרוג השקעה בתנאים מסוימים כמפורט בהוראות הרגולטור, דרישות חוקיות ובכפוף לנהלי החברה. ועדת ההשקעות מפקחת על רמת פיזור נאותה בתיק נכסי החוב כולל שמירה על מגבלות חשיפה הנגזרות מתקנות השקעה ו/או מדיניות הקרן. במסגרת פעילות ניהול סיכוני האשראי מתבצעת הערכה שוטפת של הסיכונים תוך מאמץ לאיתור מוקדם של חובות בעייתיים לטיפול.

1. <u>חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם</u>

	ליום 31 בדצמבר, 2015		
תיק מבוטחים	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
בארץ	328,918	117,914	446,832
בחו"ל	49,183	291	49,474
סך הכל נכסי חוב	378,101	118,205	496,306

	ליום 31 בדצמבר, 2015		
תיק מקבלי פנסיה	סחירים	שאינם סחירים	סה"כ
	אלפי ש"ח		
בארץ	61,816	-	61,816

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ד. <u>סיכוני אשראי</u> (המשך)

2. <u>פירוט נכסי חוב בחלוקה לדירוגים</u>

א. <u>נכסי חוב בארץ</u>

	ליום 31 בדצמבר, 2015	
	תיק מבוטחים	תיק מקבלי פנסיה
	דירוג מקומי (*)	
	אלפי ש"ח	
<u>נכסי חוב סחירים בארץ</u>		
אגרות חוב ממשלתיות	211,103	61,816
אגרות חוב קונצרניות בדירוג:		
AA ומעלה	78,984	-
BBB עד A	36,425	-
נמוך מ- BBB	239	-
לא מדורג	2,167	-
סך הכל אגרות חוב קונצרניות	117,815	-
סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ	328,918	61,816
<u>נכסי חוב שאינם סחירים בארץ</u>		
אגרות חוב קונצרניות ופקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים בדירוג:		
AA ומעלה	52,651	-
BBB עד A	4,527	-
לא מדורג	510	-
סך הכל אגרות חוב קונצרניות ופקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים	57,688	-
הלוואות לאחרים	60,226	-
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בארץ	117,914	-
סך הכל נכסי חוב בארץ	446,832	61,816
מזה - נכסי חוב בדירוג פנימי (**)	21,112	-

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.
(**) נכסי החוב בדירוג פנימי אינם מדורגים ע"י חברה חיצונית.

5. ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני אשראי: (המשך)

2. פירוט נכסי חוב בחלוקה לדירוגים (המשך)

ב. נכסי חוב בחו"ל

	ליום 31 בדצמבר, 2015
	תיק מבוטחים
	דירוג בינלאומי (*)
	אלפי ש"ח
נכסי חוב סחירים בחו"ל	
אגרות חוב ממשלתיות	717
אגרות חוב קונצרניות ונכסי חוב אחרים בדירוג:	
BBB	27,950
נמוך מ- BBB	18,865
לא מדורג	1,651
סך הכל נכסי חוב סחירים בחו"ל	48,466
נכסי חוב שאינם סחירים בחו"ל	
אגרות חוב קונצרניות ופקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים בדירוג:	
A ומעלה	291
סך הכל נכסי חוב בחו"ל	49,474

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

3. שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים, הלוואות ופיקדונות מחושב ע"פ מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים, כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים ע"י חברה המספקת ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים.

שיעורי הריבית:

	ליום 31 בדצמבר, 2015
נכסי חוב שאינם סחירים לפי דירוג (*):	תיק מבוטחים
	באחוזים
AA ומעלה	2.02
A	2.87
BBB	5.07
לא מדורג	2.68

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ד. <u>סיכוני אשראי</u>: (המשך)

4. <u>פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב סחירים ושאינם סחירים</u>

תיק מבוטחים	ליום 31 בדצמבר, 2015	
	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
<u>ענף משק</u>		
בנקים	97,904	19.7%
ביטוח	10,905	2.2%
ביומד	1,414	0.3%
טכנולוגיה	10,914	2.2%
מסחר ושרותים	53,554	10.8%
נדל"ן ובינוי	58,193	11.7%
תעשיה	19,679	4.0%
השקעה ואחזקות	28,058	5.7%
נפט וגז	3,833	0.8%
אחר (*)	32	0.0%
אג"ח ממשלתי	211,820	42.6%
סך הכל השקעה בנכסי חוב	496,306	100.0%

(*) סכום נמוך מ 0.1%

תיק מקבלי פנסיה	ליום 31 בדצמבר, 2015	
	סכום אלפי ש"ח	% מסה"כ
<u>ענף משק</u>		
אג"ח ממשלתי	61,816	100.00%

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ה. <u>סיכונים גאוגרפיים</u>

החשיפה הגיאוגרפית בהתאם למקום הסיכון הסופי, מדינה או אזור גאוגרפי, לפי רלוונטיות. במקרים בהם לא ניתן לזהות את מקום החשיפה הסופית החשיפה נרשמה בהתאם למקום בו נסחר הנכס או התאגד.

	ליום 31 בדצמבר, 2015							
תיק מבוטחים	אגרות חוב ממשלתיות	אגרות חוב קונצרניות	מניות	תעודות סל	קרנות נאמנות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
	אלפי ש"ח								
ישראל	211,820	149,921	122,380	9,796	-	136,704	630,621	-	630,621
ארה"ב		-	21,222	76,908	49,420	26,261	30,673	204,484	-	204,484
יפן		-	-	-	2,939	9,858	-	12,797	-	12,797
שוויץ		-	7,613	5,582	-	-	-	13,195	-	13,195
שווקים מתעוררים		-	-	-	4,143	9,243	392	13,778	-	13,778
אחר		-	16,744	9,335	22,129	11,441	1,954	61,603	-	61,603
סך הכל	211,820	195,500	214,205	88,427	56,803	169,723	936,478	-	936,478

	ליום 31 בדצמבר, 2015			
תיק מקבלי פנסיה	אגרות חוב ממשלתיות	השקעות אחרות	סה"כ חשיפה מאזנית	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ
	אלפי ש"ח				
ישראל	61,816	5,441	67,257	-	67,257

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ו. <u>סיכונים תפעוליים, סיכונים משפטיים וגורמי סיכון נוספים</u>:

<u>סיכונים תפעוליים</u>

הסיכון התפעולי מתייחס להפסד שנובע מכשל או אי נאותות של תהליכים, אנשים או מערכות פנימיות או כתוצאה מאירוע חיצוני לחברה המנהלת. לדוגמה, מעילות והונאות בכספי החברה המנהלת עלולות להביא להפסדים בלתי צפויים; פריצה למערכת מחשב עלולה לגרום להשבתת פעילות זמנית, כמו כן טעויות אנוש בביצוע תהליכי השקעות, גביה וטיפול בכספי עמיתים. התרחשות אירועים חיצוניים שאינם כלולים בתוכנית ההתאוששות מאסון (DRP/BCP) עלולה להשפיע על יכולת החברה המנהלת לתפקד באופן אפקטיבי ולגרום לפגיעה בעסקיה.

<u>סיכונים משפטיים</u>

פעילות החברה המנהלת בתחום חסכון לטווח ארוך יוצרת חשיפה מהותית לסיכונים משפטיים, ובכללם תובענות ייצוגיות ועיצומים מצד הממונה. תקדימים משפטיים עלולים להגדיל את סכומי התביעות כתוצאה מהליכים משפטיים בגין ליקויים בניסוח ותפעול ההסכמים אליהם כפופה החברה המנהלת (לרבות פוליסות, והתקשרויות עם צדדים שלישיים).

<u>גורמי סיכון נוספים</u>

תיק מבוטחים

הסיכון	גורם הסיכון	השפעה		
		גדולה	בינונית	קטנה
סיכוני מאקרו				
שווקים פיננסיים	שינויים בשערי מניות	X		
	שינויים בריבית		X	
	שינויים בשע"ח		X	
	שינויים במרווח אשראי	X		
סיכוני אשראי	יציבות לווים ומנפיקים			X
סיכונים ענפיים				
ניוד כספים	ניוד כספים לגורמים מתחרים בשוק			X
נזילות	חוסר בנכסים נזילים לכיסוי התחייבויות שוטפות			X
דמוגרפי	דמוגרפי			X
רגולטורי	שינויים בהוראות ההסדר התחיקתי			X

5. <u>ניהול סיכונים</u> (המשך)

ו. <u>סיכונים תפעוליים, סיכונים משפטיים וגורמי סיכון נוספים</u> (המשך)

תיק פנסיונרים

הסיכון	גורם הסיכון	השפעה		
		גדולה	בינונית	קטנה
סיכוני מאקרו				
שווקים פיננסיים	שינויים בריבית		X	
סיכונים ענפיים				
דמוגרפי	דמוגרפי			X
רגולטורי	שינויים בהוראות ההסדר התחיקתי			X

6. <u>מבטח משנה</u>

לפרטים אודות מבטח המשנה ראה באור 12 בדוח הכספי.

7. <u>הפניית תשומת לב הכלולה בחוות הדעת של רואה החשבון המבקר של הקרן</u>

יצוין, כי מבלי לסייג את חוות הדעת של רואה החשבון המבקר של הקרן על הדוחות הכספיים, חוות הדעת כוללת הפניית תשומת לב לחשיפות המתוארות בביאור 17א' לדוחות הכספיים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

תאריך : 27 במרס, 2016

ערן גריפל יו"ר הדירקטוריון	יהודה בן אסאייג מנהל כללי

מנורה מבטחים

דוח בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

הצהרה (certification)

אני, **יהודה בן אסאייג**, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של **מבטחים החדשה פלוס - קרן פנסיה חדשה כללית** (להלן - "**קרן הפנסיה**") לשנת 2015 (להלן - "**הדוח**").

2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.

3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קרן הפנסיה וכן את השינויים בזכויות העמיתים והתנועה בקרן הפנסיה למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.

4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי[1] ולבקרה הפנימית על דיווח כספי[1] של קרן הפנסיה; וכן -

4.1 קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקרן הפנסיה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;

4.2 קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;

4.3 הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של קרן הפנסיה והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן -

4.4 גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה; וכן -

5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של החברה המנהלת, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה:

5.1 את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקרן הפנסיה; וכן -

5.2 כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

יהודה בן אסאייג
מנכ"ל

27 במרס, 2016

[1] כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

הצהרה (certification)

אני, **רן קלמי**, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של **מבטחים החדשה פלוס - קרן פנסיה חדשה כללית** (להלן - "**קרן הפנסיה**") לשנת 2015 (להלן - "**הדוח**").

2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.

3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קרן הפנסיה וכן את השינויים בזכויות העמיתים והתנועה בקרן הפנסיה למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.

4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי[1] ולבקרה הפנימית על דיווח כספי[1] של קרן הפנסיה; וכן -

4.1 קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקרן הפנסיה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;

4.2 קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות הממונה על שוק ההון;

4.3 הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של קרן הפנסיה והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן -

4.4 גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה; וכן -

5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של החברה המנהלת, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה:

5.1 את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקרן הפנסיה; וכן -

5.2 כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקרן הפנסיה.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

רן קלמי
סמנכ"ל ומנהל אגף כספים

27 במרס, 2016

[1] כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, של **מבטחים החדשה פלוס - קרן פנסיה חדשה כללית** (להלן - "**קרן הפנסיה**") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של קרן הפנסיה תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של החברה המנהלת לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל והוראות הממונה על שוק ההון. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת החברה המנהלת בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של קרן הפנסיה על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2015, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2015, הבקרה הפנימית של קרן הפנסיה על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

תאריך אישור הדוח: 27 במרס, 2016

ערן גריפל יו"ר הדירקטוריון	**יהודה בן אסאייג** מנכ"ל	**רן קלמי** סמנכ"ל ומנהל אגף כספים

קוסט פורר גבאי את קסירר
רח' עמינדב 3,
תל-אביב 6706703

טל. +972-3-6232525
פקס +972-3-5622555
ey.com

דוח רואה החשבון המבקר למבוטחים של מבטחים החדשה פלוס - קרן פנסיה חדשה כללית המנוהלת על ידי מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של "מבטחים החדשה פלוס" - קרן פנסיה חדשה כללית (להלן - הקרן) המנוהלת על ידי מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ (להלן - החברה המנהלת) ליום 31 בדצמבר, 2015, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן - COSO). הדירקטוריון וההנהלה של החברה המנהלת אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הקרן בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של הקרן הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות ובהתאם לכללי החשבונאות ודרישות הגילוי אשר נקבעו על ידי הממונה על אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר ובתקנות מס הכנסה.
בקרה פנימית על דיווח כספי של קרן פנסיה כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הקרן (לרבות הוצאתם מרשותה); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי החשבונאות ודרישות הגילוי אשר נקבעו על ידי הממונה על אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר ובתקנות מס הכנסה, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הקרן נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון וההנהלה של החברה המנהלת; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הקרן, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.
בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקרות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה המנהלת קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי של הקרן ליום 31 בדצמבר, 2015, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים של הקרן לימים 31 בדצמבר 2015 ו- 2014 ולכל אחת מהשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר, 2015, 2014 ו- 2013 והדוח שלנו, מיום 27 במרס, 2016 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים וכן הפניית תשומת לב לאמור בבאור 17 לדוחות הכספיים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

תל אביב,
27 במרס, 2016

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

מנורה מבטחים

דוחות כספיים

מבטחים החדשה פלוס - קרן פנסיה חדשה כללית

דוחות כספיים

ליום 31 בדצמבר, 2015

מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ

"מבטחים החדשה פלוס" - קרן פנסיה חדשה כללית

דוחות כספיים

ליום 31 בדצמבר, 2015

תוכן העניינים

	עמוד
דוח רואה החשבון המבקר	2
דוחות על המצב הכספי	3
דוחות הכנסות והוצאות	4
דוחות תנועה בקרן הפנסיה	5
באורים לדוחות הכספיים	6-37

קוסט פורר גבאי את קסירר
רח' עמינדב 3,
תל-אביב 6706703

טל. +972-3-6232525
פקס +972-3-5622555
ey.com

Building a better working world

דוח רואה החשבון המבקר

למבוטחים של "מבטחים החדשה פלוס" - קרן פנסיה חדשה כללית

המנוהלת על ידי מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ - חברה מנהלת

ביקרנו את הדוחות על המצב הכספי המצורפים של "מבטחים החדשה פלוס" - קרן פנסיה חדשה כללית (להלן - הקרן) המנוהלת על ידי מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ - חברה מנהלת (להלן - החברה המנהלת) לימים 31 בדצמבר, 2015 ו-2014, את דוחות ההכנסות וההוצאות ואת דוחות התנועה בקרן לכל אחת מהשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר, 2015, 2014 ו- 2013. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה המנהלת של הקרן. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על-פי תקנים אלה, נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על-ידי הדירקטוריון וההנהלה של החברה המנהלת של הקרן וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של הקרן לימים 31 בדצמבר, 2015 ו- 2014 ואת תוצאות פעולותיה והתנועה בקרן לכל אחת מהשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר, 2015, 2014 ו- 2013 בהתאם לכללי החשבונאות ודרישות הגילוי אשר נקבעו בהוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 ובתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, הננו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 17 לדוחות הכספיים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקרן ליום 31 בדצמבר, 2015, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO והדוח שלנו מיום 27 במרס, 2016 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הקרן.

תל-אביב,
27 במרס, 2016

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

	ליום 31 בדצמבר		
	2015	2014*)	באור
	אלפי ש"ח		
רכוש שוטף			
מזומנים ושווי מזומנים	37,969	46,260	
חייבים ויתרות חובה	15,398	10,509	3
	53,367	56,769	
השקעות פיננסיות			
נכסי חוב סחירים	439,917	395,290	4
נכסי חוב שאינם סחירים	118,205	97,113	5
מניות	214,205	154,150	6
השקעות אחרות	186,119	115,980	7
סך כל ההשקעות הפיננסיות	958,446	762,533	
סך כל הנכסים	1,011,813	819,302	
זכאים ויתרות זכות	8,078	5,217	8
התחייבויות פנסיוניות:			9
התחייבויות לעמיתים שאינם מקבלי קצבה			
התחייבויות לעמיתים מבוטחים	326,377	227,217	
התחייבויות לעמיתים שאינם מבוטחים	611,060	527,141	
סך כל ההתחייבויות לעמיתים שאינם מקבלי קצבה	937,437	754,358	
התחייבויות לפנסיונרים			
התחייבויות לזקנה ושאירי זקנה	54,333	49,994	
התחייבויות לנכים	637	540	
התחייבויות לשאירי מבוטח	11,046	12,732	
עתודה לתביעות שקרו וטרם דווחו	2,327	1,800	
עתודה לפנסיונרים	(652)	(579)	
סך כל ההתחייבויות לפנסיונרים	67,691	64,487	
גירעון אקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים	(1,030)	(2,271)	
גירעון אקטוארי הנובע מגורמי תשואה וריבית	(363)	(2,489)	
סה"כ גירעון אקטוארי	(1,393)	(4,760)	
סך כל ההתחייבויות הפנסיוניות	1,003,735	814,085	
סך כל ההתחייבויות	1,011,813	819,302	

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

*) סווג מחדש ראה באור 2(א)(1).

27 במרס, 2016			
תאריך אישור הדוחות הכספיים	ערן גריפל יו"ר הדירקטוריון	יהודה בן אסאייג מנכ"ל	רן קלמי סמנכ"ל ומנהל אגף כספים

	באור	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
		2015	2014*)	2013*)
		אלפי ש"ח		
הכנסות (הפסדים)				
ממזומנים ושווי מזומנים		(405)	178	963
מהשקעות:				
מנכסי חוב סחירים		3,769	19,969	13,358
מנכסי חוב שאינם סחירים		4,450	3,548	4,627
ממניות		6,335	9,586	15,112
מהשקעות אחרות		292	6,808	13,537
סך כל ההכנסות מהשקעות		14,846	39,911	46,634
הכנסות אחרות		1,379	3,174	91
סך כל ההכנסות		15,820	43,263	47,688
הוצאות				
דמי ניהול	10	9,012	7,098	6,145
הוצאות ישירות	11	856	702	555
מסים	16	487	337	277
סך כל ההוצאות		10,355	8,137	6,977
עודף הכנסות על הוצאות		5,465	35,126	40,711

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

*) סווג מחדש ראה באור 2(א)(1).

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014*)	2013*)
	אלפי ש"ח		
סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות ליום 1 בינואר	814,085	641,100	465,726
תקבולים:			
תקבולים מדמי גמולים	200,499	152,756	152,165
חלקם של מבטחי משנה בתקבולים מדמי גמולים	(8,160)	(6,010)	(2,974)
סך כל התקבולים	192,339	146,746	149,191
תשלומים:			
תשלומים לפנסיונרים			
תשלומי פנסיית זקנה	2,616	2,258	1,664
תשלומי פנסיית נכות	186	176	120
תשלומי פנסיית שאירים	375	521	181
	3,177	2,955	1,965
תשלומים אחרים			
פדיונות	9,719	7,277	6,471
חלקם של מבטחי משנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות	504	(5,641)	(256)
	10,223	1,636	6,215
סך כל התשלומים, נטו	13,400	4,591	8,180
העברות צבירה לקרן			
העברות מחברות ביטוח	553	418	244
העברות מקרנות פנסיה חדשות	10,915	1,133	1,258
העברות מקופות גמל	958	535	276
סך כל העברות צבירה לקרן	12,426	2,086	1,778
העברות צבירה מהקרן			
העברות לחברות ביטוח	761	394	2,723
העברות לקרנות פנסיה חדשות	4,628	4,242	3,875
העברות לקופות גמל	1,791	1,746	1,528
סך כל העברות צבירה מהקרן	7,180	6,382	8,126
העברות צבירה, נטו	5,246	(4,296)	(6,348)
עודף הכנסות על הוצאות מועבר מדוח הכנסות והוצאות	5,465	35,126	40,711
סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות ליום 31 בדצמבר	1,003,735	814,085	641,100

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

*) סווג מחדש ראה באור 2(א)(1).

באור 1 :- כללי

א. הגדרות

בדוחות כספיים אלה -

מבטחים החדשה פלוס, הקרן	- מבטחים החדשה פלוס - קרן פנסיה חדשה כללית, המנוהלת על-ידי החברה המנהלת.
החברה המנהלת	- מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ - חברה מנהלת (ראה סעיף ד' להלן).
מבטחים החדשה	- מבטחים החדשה - קרן פנסיה חדשה מקיפה, המנוהלת על-ידי החברה המנהלת.
מנורה החזקות	- מנורה מבטחים החזקות בע"מ.
מנורה ביטוח	- מנורה מבטחים ביטוח בע"מ.
מבוטח	- מי שהצטרף לקרן הפנסיה ולזכותו רשומה יתרת זכאות צבורה וטרם החל לקבל פנסיית זקנה מהקרן.
פנסיונר	- מקבל קצבה.
אגף שוק ההון	- אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר.
הממונה	- הממונה על אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר.
תקנות מס הכנסה	- תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964.
חוק הפיקוח (ביטוח)	- חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.
חוק קופות הגמל	- חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005.
צדדים קשורים	- כהגדרתם בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012
בעלי עניין	- כהגדרתם בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010.
מדד	- מדד המחירים לצרכן כפי שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
אגרות חוב ממשלתיות	- אגרות חוב שהונפקו על ידי ממשלת ישראל.

ב. הדוחות הכספיים הינם של מבטחים החדשה פלוס. נתוני החברה המנהלת מוצגים בדוחות כספיים נפרדים בהתאם להוראות אגף שוק ההון.

ג. 1. החברה המנהלת מנהלת את שתי קרנות פנסיה - "מבטחים החדשה" והקרן האמורה - "מבטחים החדשה פלוס", וכן קופות גמל מסוגים שונים.

2. קיימת הפרדה מלאה בין החברה המנהלת ונכסיה לבין קרנות הפנסיה וקופות הגמל שבניהולה ונכסיהן.

ד. החברה המנהלת

החברה המנהלת הינה חברה בת בבעלות ובשליטה מלאה של מנורה מבטחים החזקות בע"מ, שהינה חברה ציבורית אשר מניותיה מוחזקות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ. החברה פועלת כחברה מנהלת של קרנות פנסיה וקופות גמל בהתאם לחוק הפיקוח (ביטוח), ולצורך כך הינה בעלת רישיון מבטח, שבהתאם לסעיף 7 לחוק קופות הגמל, נחשב גם כרישיון חברה מנהלת לגבי כל קרנות הפנסיה וקופות הגמל שבניהולה.

באור 1 :- כללי (המשך)

ה. קרן הפנסיה - מבטחים החדשה פלוס

מבטחים החדשה פלוס הינה קרן פנסיה חדשה כללית (המכונה "קרן כללית" או "קרן משלימה") המיועדת להפקדות דמי גמולים משכר העולה על תקרת השכר שניתן לבטח בקרן פנסיה חדשה מקיפה (התקרה מחושבת מדי חודש כשיעור של 20.5% מתוך פעמיים השכר הממוצע במשק, על בסיס שנתי מצטבר בתוך כל שנת מס), להפקדות חד-פעמיות לצורך רכישת קצבה וכן לעמיתים שאינם מעוניינים בכיסוי ביטוחי למקרי נכות (מסלול יסוד).

הקרן קיבלה אישור עקרוני בשנת 1997 ואושרה כקרן פנסיה חדשה כללית החל מיום 1 בינואר, 2001. בחודש דצמבר 2007 הוחלף תקנון מבטחים החדשה פלוס בתקנון המבוסס על תקנון מבטחים החדשה. לפי הוראות תקנון זה ניתנה למבוטחי הקרן אפשרות לבחור במסלולי ביטוח הכוללים כיסויים ביטוחיים למקרי נכות ומוות ("פנסיה מקיפה") (בתוקף החל מחודש אוגוסט 2008), אך ככל שהמבוטח לא ביקש אחרת - הוא ימשיך להיות מבוטח במסלול שאין בו כיסויים ביטוחיים כאמור, והוא מיועד לביטוח זקנה בלבד (ביטוח זקנה משמעו תשלום פנסיית זקנה ממועד הפרישה לכל חיי הפנסיונר, ואם בחר בכך - גם לאלמנתו אחריו, לכל ימי חייה; כיסוי לביטוח זקנה בלבד מכונה "פנסיית יסוד").

1. במבטחים החדשה פלוס 12 מסלולי ביטוח, כדלקמן:

א. מסלול כללי - מסלול זה הוא מסלול ברירת המחדל בקרן, ובו הכיסוי הביטוחי המקסימלי המותר למקרה נכות (75%) ולשאירים במקרה של פטירה (100%) (לנשים לכל גיל הצטרפות, ולגברים עד לגיל הצטרפות של 47 שנים), כך שפנסיית השאירים מיועדת להיות דומה לפנסיית הזקנה הצפויה בגיל הפרישה. הכיסויים למקרי נכות או פטירה ניתנים החל מיום 1 בינואר, 2015 עד לגיל 67 - לאשה ולגבר.

ב. מסלול עתיר חסכון - המיועד למי שמעונין לקבל פנסיה נמוכה יותר (באופן משמעותי) במקרה של אובדן כושר עבודה או פטירה (הכיסויים האמורים ניתנים עד גיל 64 - לאשה ו-67 - לגבר), אך פנסיית זקנה גבוהה יותר.

ג. מסלול חסכון מרבי לפרישה מוקדמת - הדומה במהותו למסלול עתיר החסכון, אך מקנה את הכיסויים הביטוחים למקרי פטירה ונכות עד גיל 60 בלבד (לגבר ולאשה), ובכך מביא לצבירת פנסיית זקנה גבוהה אף יותר.

ד. מסלול כללי לנשים לגיל 64 - מסלול זה היה מסלול ברירת המחדל לנשים עד לתום שנת 2014. המסלול כולל את אותם הכיסויים המוענקים במסלול הכללי, אלא שהכיסויים למקרי נכות או פטירה ניתנים בו לנשים עד לגיל 64. מסלול זה יחול עד ל-30 ביוני, 2015 על כל הנשים שהיו מבוטחות במסלול הכללי ביום 31 בדצמבר, 2014, והחל מיום 1 ביולי, 2015 יחול המסלול הכללי המעודכן (האמור לעיל) על נשים אלו, ככל שלא ביקשו להיות מבוטחות במסלול אחר, לרבות המסלול הכללי לנשים לגיל 64.

ה. מסלול ביטוח מרבי - הדומה במהותו למסלול הכללי, ובשונה ממנו מאפשר קבלת פנסיה בשיעור המרבי המותר לפי הוראות הממונה בכל גיל הצטרפות לקרן, אך מקנה את הכיסויים הביטוחים למקרי פטירה ונכות עד גיל 60 בלבד (לגבר ולאשה).

ו. מסלול משווה - מסלול מאוזן, המיועד למי שמעוניין כי הפנסיה שתשתלם לו ולמשפחתו במקרה של אובדן כושר עבודה או פטירה תהיה קרובה לפנסיית הזקנה הצפויה בגיל הפרישה.

באור 1 :- כללי (המשך)

ה. קרן הפנסיה - מבטחים החדשה פלוס (המשך)

1. (המשך)

ז. מסלול ביטוח שאירים מוגבר - המיועד למי שמעונין לקבל פנסיית זקנה נמוכה (באופן משמעותי) מזו שלפי המסלול הכללי, פנסיה נמוכה מאד במקרה של אובדן כושר עבודה, אך פנסיה גבוהה יותר במקרה של פטירה.

ח. מסלול ביטוח שאירים מופחת - כיסוי 75% לנכות, כיסוי שאירים זהה למסלול עתיר החסכון.

ט. מסלול משולב מוטה חסכון - שילוב בין המסלול הכללי לבין המסלול עתיר החסכון.

י. מסלול משולב מוטה ביטוח - שילוב בין המסלול הכללי לבין המסלול המשווה.

יא. מסלול ביטוח נכות מופחת - כיסוי לנכות זהה למסלול עתיר החסכון, כיסוי שאירים זהה למסלול ביטוח שאירים מוגבר.

יב. מסלול יסוד - במסלול זה אין כיסויים ביטוחיים כלל, והוא מיועד לביטוח זקנה בלבד.

לגבי רכישת ביטוח משנה למסלולי הביטוח בקרן - ראה באור 12 להלן.

מנגנון האיזון האקטוארי, בכל הנוגע לעודף או גירעון אקטוארי הנובע משיעורי יציאה לנכות ומתמותת מבוטחים פעילים ונכים, חל רק על המבוטחים שחל עליהם מסלול ביטוח שאינו מסלול פנסיית יסוד.

מנגנון עדכון פנסיות הזקנה (למי שיפרשו לפנסיה לפי התקנון שאושר בחודש דצמבר 2007) הינו מנגנון של הצמדת הפנסיה לשינויים במדד - מדי חודש בחודשו, ועדכון הפנסיה בהתאם לתוצאות המאזן האקטוארי - אחת לשנה.

לפי תקנון הקרן, צבירת זכויות הפנסיה מבוססת על סכום צבור, המומר לפנסיה בעת הפרישה לזקנה, בהתאם למקדם האקטוארי המתאים לנתוני הפרישה שבחר בהם המבוטח (גיל הפרישה שבחר, הבטחת תשלומים לתקופה מוגדרת, זכאות לפנסיית שאירים אחרי פטירתו). כמו כן, אחרי פטירתו של פנסיונר משולמת לאלמנתו פנסיית שאירים, בשיעור שנקבע לגביה במועד פרישתו לפנסיה.

לפי התקנון שעמד בתוקפו עד חודש דצמבר 2007, ניתנו זכויות לפנסיה בגיל זקנה בלבד, ובכל מקרה לא ניתן כיסוי ביטוחי למקרי נכות ומוות לפני גיל הזקנה.

משיכת כספים מקרן הפנסיה שלא בדרך של קצבה נעשית לפי תקנות מס הכנסה, ובהתאם להן משיכת כספים כזו הינה של הסכום הצבור לזכות המבוטח בקרן.

באור 1 :- כללי (המשך)

ה. קרן הפנסיה - מבטחים החדשה פלוס (המשך)

2. השקעות הקרן:

השקעות הקרן נוהלו בשנת הדוח במסלול השקעות אחד בלבד למבוטחים (המסלול הכללי) - הקרן משקיעה את כספיה בהתאם להוראות תקנות מס הכנסה והיא אינה רשאית להשקיע באגרות חוב מיועדות. בנוסף, הקרן מנהלת תיק נכסים נפרד לכיסוי התחייבויותיה לפנסיונרים.

החל מיום 1 בינואר, 2016 נסגר המסלול הכללי האמור לעיל למצטרפים חדשים כאשר באותו המועד הוקמו בקרן מסלולים תלויי גיל (מסלולי יעד לפרישה) - 9 מסלולי השקעה המנוהלים בהתבסס על ההנחה כי הכספים המנוהלים בהם מיועדים להמרה לפנסיית זקנה במהלך השנה הנקובה בשם המסלול; השנה הנקובה בשם כל מסלול תהיה בכפולה של חמש ("יעד לפרישה 2020" וכן הלאה, עד "יעד לפרישה 2060"). החל מיום 1 בינואר, 2016 מסלולים אלו הינם מסלולי ברירת המחדל בקרן.

ביום 1 בינואר, 2016 ייסגר המסלול הכללי, ועל עמיתיו יוחל מודל השקעות תלוי גיל (מסלולי יעד לפרישה), באופן שהם ישוייכו למסלול יעד לפרישה המתאים לגילם, אלא אם יבחרו אחרת.

3. דמי ניהול:

א. בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול), התשע"ב-2012 (להלן - תקנות דמי הניהול) השיעור המירבי של דמי ניהול שניתן לגבות בקרן הינו כדלקמן:

1. בשנת 2013 - שיעור דמי הניהול לא יעלה על 1.1% מהיתרה הצבורה ועל 4% מההפקדות השוטפות;
החל משנת 2014 - שיעור דמי הניהול לא יעלה על 1.05% מהצבירה ועל 4% מההפקדות השוטפות.

2. שיעור דמי הניהול המירבי ממקבלי קצבאות זקנה ושארים לא יעלה על 0.6% מהצבירה.

3. בגין היתרה הצבורה הנובעת מהפקדות מבוטח שהקרן ניכתה עד ליום 30 באפריל, 2004 דמי ניהול מהתשלומים שהועברו בשלו יחולו ההוראות הבאות:

א. אם לא החל לקבל קצבה מהקרן לפני 1 בינואר, 2006 - דמי הניהול שרשאית הקרן לנכות מתוך סך הנכסים העומדים כנגד התחייבויותיה למבוטח שמקורן בתשלומים שנוכו מתוכם דמי ניהול מהתשלומים, יהיו, כל עוד לא החל לקבל קצבה, בשיעור שנתי שלא יעלה על 0.5%, ומהמועד שהחל בו לקבל קצבה - אם החל לקבל קצבה לפני יום 1 בינואר, 2013 - שיעור שנתי שלא יעלה על 2% (בהתאם לתקנון הקרן - שיעור זה הוגבל ל-0.5% לשנה), ואם החל לקבל קצבה לאחר יום 1 בינואר, 2013 - שיעור שנתי שלא יעלה על 0.6%.

באור 1 :- כללי (המשך)

ה. קרן הפנסיה - מבטחים החדשה פלוס (המשך)

3. (המשך)

ב. אם החל לקבל קצבה מהקרן לפני 1 בינואר, 2006 - דמי הניהול שרשאית הקרן לנכות מתוך תשלומיה למקבל הקצבה, לא יעלו על 2% מהם או סכום של 60 ש"ח לחודש, לפי הנמוך מביניהם. הסכום האמור יהיה צמוד למדד החל במדד שפורסם לחודש ינואר 2013 עד המדד הידוע במועד התשלום למבוטח.

4. כמו כן, התשלומים הנוספים היחידים שבהם ניתן לחייב את הקרן הם התשלומים בגין ביצוע עסקאות בהשקעת כספי הקרן ופרמיית ביטוח משנה, והכל בכפוף למגבלות ולכללים שקבע הממונה. בנוסף, החל משנת 2008, ניתן לגבות מנכסי הקרן הוצאות הנוגעות לביצוע השקעות בקרנות השקעה שונות והוצאות לצורך ביצוע השקעה בניירות ערך לא סחירים ובנדל"ן ובשנים 2008 עד 2014 גם הוצאות ישירות הנובעות מניהול השקעות של נכסי הקרן בחו"ל (ראה באור 11 להלן).

באור 2 :- מדיניות חשבונאית

א. בסיס הצגת הדוחות הכספיים

1. מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים

בהתאם לכללי החשבונאות ודרישות הגילוי אשר נקבעו בהוראות הממונה בהתאם לחוק קופות הגמל, בהתאם להוראות הדין ובהתאם לתקנות מס הכנסה.

הדוחות הכספיים הוצגו בהתאם לדרישות חוזר 2016-9-3, בהתאם לכך, סווגו מחדש מספרי ההשוואה בהתאם להנחיות אגף שוק ההון על מנת לשקף למפרע את תוצאות ויתרות הקרן באופן עקבי בתקופות המוצגות.

2. בסיס הדיווח

הדוחות הכספיים נערכו על בסיס מצטבר, למעט דמי גמולים ותשלומים המדווחים בדוח התנועה בקרן הפנסיה על בסיס מזומן, במועד התקבול או התשלום, למעט המקרים הבאים שנקבעו בהוראות הממונה, בהם דווח על בסיס מצטבר:

א. תשלומים המתבצעים באמצעות שיקים או העברות בנקאיות - ביום הנפקת השיק או ביום מתן הוראת התשלום לבנק.
ב. הפקדות שהועברו מחברת ביטוח קשורה - ביום ביצוע ההפקדה לחשבון הביניים.
ג. הפקדות לקרן פנסיה חדשה כללית המועברות מקרן פנסיה חדשה מקיפה, כיוון שההפקדות חורגות מתקרת ההפקדה המותרת על פי דין, ביום ההפקדה לקרן הפנסיה החדשה המקיפה.
ד. תשלומים למקבלי קצבאות - בתום החודש בגינו משולמות הקצבאות, אף אם התשלום בפועל מבוצע בסמוך לאחר תום אותו חודש.

באור 2 :- מדיניות חשבונאית (המשך)

2. (המשך)

לפיכך, אין הקרן רושמת בדוחותיה הכספיים תקבולים לקבל בגין חובות מעסיקים וכן אינה רושמת תשלומים למבוטחים ומעסיקים שטרם שולמו (למעט ההחרגה המפורטת בסעיף קטן א' לעיל) עד לתאריך הדוחות הכספיים.

דמי ניהול מתוך הפקדות דמי הגמולים נרשמים כהוצאה במועד הדיווח על דמי הגמולים.

דמי הניהול מנכסי הקרן נרשמים בתום החודש בגינו הם שולמו.

הכנסות והוצאות המתייחסות לתקופת הדוח נרשמות על בסיס צבירה. הכנסות מריבית פיגורים ממעסיקים נרשמות על בסיס הגבייה בפועל.

3. מדיניות חשבונאית עקבית

המדיניות החשבונאית שיושמה בדוחות הכספיים יושמה באופן עקבי בכל התקופות המוצגות.

ב. אומדנים והנחות

בעת הכנת הדוחות הכספיים, נדרשת הנהלת הקרן להסתייע באומדנים, הערכות והנחות המשפיעים על יישום המדיניות החשבונאית ועל הסכומים המדווחים של נכסים, התחייבויות, הכנסות והוצאות. האומדנים וההנחות בבסיסם נסקרים באופן שוטף. השינויים באומדנים החשבונאיים נזקפים בתקופה בה נעשה השינוי באומדן.

להלן ההנחות העיקריות שנעשו בדוחות הכספיים בקשר לאי הודאות לתאריך הדיווח ואומדנים קריטיים שחושבו על ידי הקרן ואשר שינוי מהותי באומדנים ובהנחות עשויים לשנות את ערכם של נכסים והתחייבויות בדוחות הכספיים בשנת הדיווח הבאה:

1. קביעת שווי הוגן של נכסי חוב בלתי סחירים ואגרות חוב דלות סחירות

השווי ההוגן של אגרות חוב בלתי סחירות, הלוואות, פקדונות ואגרות חוב דלות סחירות הנמדדים בשווים ההוגן או אשר מידע על השווי ההוגן שלהם ניתן לצורכי גילוי בלבד, מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים על ידי חברה המספקת ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים.

2. ירידת ערך השקעות פיננסיות

כאשר קיימת ראיה אובייקטיבית שקיים הפסד מירידת ערך בגין נכסי חוב שאינם סחירים המוצגים בעלותם המופחתת, סכום ההפסד נזקף לדוח הכנסות והוצאות.

3. התחייבויות פנסיוניות

ההתחייבויות הפנסיוניות מבוססות בעיקרן על היתרות הצבורות וכן על שיטות הערכה אקטוארית.
רוב ההנחות המשמשות בסיס להערכה האקטוארית נקבעות על ידי הממונה.

באור 2 :- מדיניות חשבונאית (המשך)

ב. אומדנים והנחות (המשך)

4. תביעות משפטיות

נגד החברה המנהלת/הקרן תלויות ועומדות תביעות משפטיות. בהערכות סיכויי התביעות המשפטיות שהוגשו נגד הקרן, הסתמכה הקרן על חוות דעת יועציה המשפטיים. הערכות אלה של היועצים המשפטיים מתבססות על מיטב שיפוטם המקצועי, בהתחשב בשלב בו מצויים ההליכים, וכן על הניסיון המשפטי שנצבר בנושאים השונים. מאחר שתוצאות התביעות תקבענה בבתי המשפט, עלולות תוצאות אלה להיות שונות מהערכות אלה.

ג. שווי מזומנים

שווי מזומנים נחשבות השקעות שנזילותן גבוהה הכוללות, בין היתר, פקדונות לזמן קצר שהופקדו בבנקים והתקופה עד למועד מימושם בעת ההשקעה בהם לא עלתה על שלושה חודשים ואשר אינם מוגבלים בשעבוד.

ד. השקעות פיננסיות

- השקעות סחירות - נמדדות לפי שווי הוגן דרך דוח הכנסות והוצאות. השווי ההוגן של השקעות הנסחרות באופן פעיל בשווקים פיננסיים מוסדרים נקבע על ידי מחירי השוק בתאריך הדיווח (לרבות בגין מרכיב הקרן ו/או הריבית באג"ח סחיר שעבר מועד הפירעון ושטרם שולם (ח.ש.)).

- מניות לא סחירות, אופציות לא סחירות, מוצרים מובנים לא סחירים, קרנות הון סיכון, קרנות השקעה בלתי סחירות וחוזים עתידיים לא סחירים - נמדדים לפי שווי הוגן דרך דוח הכנסות והוצאות. השווי ההוגן נקבע, אחת לשנה לפחות, באמצעות שימוש בשיטות הערכה שנקבעו על ידי הממונה.

- נכסי חוב שאינם סחירים- לפי שווי הוגן דרך דוח הכנסות והוצאות. השווי ההוגן מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברה שזכתה במכרז, שפורסם על ידי משרד האוצר, להקמה ולתפעול של מאגר ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים.

מכשירי החוב שאינם סחירים אשר נרכשו בשנת 2009, בהתאם להוראת השעה נמדדו על פי עלות מתואמת, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית כמתאפשר על פי הוראות השעה שפרסם הממונה.

באור 2 :- מדיניות חשבונאית (המשך)

ה. שערי החליפין וההצמדה

1. נכסים והתחייבויות במטבע חוץ, או הצמודים לו, נכללו לפי שערי החליפין היציגים שפורסמו על ידי בנק ישראל והיו תקפים ליום הדיווח.

2. נכסים והתחייבויות הצמודים למדד נכללו לפי המדד המתאים לגבי כל נכס או התחייבות צמודים.

3. להלן פרטים על המדד, על שערי החליפין היציגים של הדולר של ארה"ב ועל שיעורי השינויים שחלו בהם:

	ליום 31 בדצמבר		שיעור השינוי בשנת	
	2015	2014	2015	2014
	נקודות		%	
המדד הידוע בחודש דצמבר *)	131.59	132.78	(0.90)	(0.10)
שער החליפין של הדולר של ארה"ב	3.90	3.89	0.33	12.04

*) המדד לפי בסיס ממוצע 2000 = 100.

ו. התחייבויות פנסיוניות

1. התחייבויות הקרן מחולקות לשלוש קבוצות:

התחייבות למבוטחים במסלול יסוד, התחייבות למבוטחים במסלול מקיף, התחייבות לפנסיונרים.

2. מאחר והקרן הפנסיה הינה מסוג "תשואה", התחייבויות הקרן כלפי מבוטחים שוות לסך היתרות הצבורות שלהם.

התחייבויות הקרן כלפי הפנסיונרים מחושבות כערך הנוכחי של סך תשלומי הפנסיה העתידיים, המבוססים על חישוב אקטוארי, הצפויים להיות משולמים לכל אחת מהקבוצות האמורות אשר מהוונים לפי וקטור ריביות המפורסם על ידי חברה מצטטת, ראה באור 2ב'(1) לעיל. ההיוון לפנסיונרים מחושב לפי תשואה בניכוי דמי ניהול.

3. התחייבויות הקרן כלפי שלוש הקבוצות האמורות לעיל יוצגו לפני חלוקת העודף או הגירעון האקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים בגין הרבעון הרביעי, ולפני חלוקת העודף או הגירעון האקטוארי הנובע מגורמי תשואה וריבית בגין שנת המאזן - אשר טרם נזקפו לעמיתי הקרן ועל כן מוצגות בנפרד.

באור 2 :- מדיניות חשבונאית (המשך)

ו. התחייבויות פנסיוניות (המשך)

4. עודף אקטוארי או גירעון אקטוארי שנוצר בשנת הדיווח הנובע מגורמים דמוגרפיים, כגון: תמותה, נכות וכד', ייזקף לכל אחת מהקבוצות המפורטות בתת סעיף 1 לעיל בהתאם לאמור בתת סעיף 3 לעיל, ביחס להתחייבויות הקרן כלפי כל אחת מהקבוצות האמורות.

   התשואה בפועל על נכסי הקרן המשמשים לכיסוי ההתחייבויות כלפי מבוטחים לא תיצור עודף אקטוארי או גירעון אקטוארי מאחר והיתרות הצבורות של המבוטחים יותאמו במהלך שנת הדיווח בהתאם לתשואה האמורה. לפיכך, לא יוצג בדוחות הכספיים ובמאזן האקטוארי עודף אקטוארי או גירעון אקטוארי למעט עתודה לפנסיונרים, כמפורט בתת סעיף 5.

5. בנוסף לעודף או הגירעון האקטוארי המפורט בתת סעיף 4 לעיל, מחושב עודף אקטוארי או גירעון אקטוארי לפנסיונרים. עודף או גירעון כאמור שנובע מתשואות ושיעורי ריבית להיוון, בסכום של עד לגובה של 1% מהתחייבות הקרן כלפי הפנסיונרים, מוצג בנפרד כעתודה לפנסיונרים. יתרת העודף או הגירעון נזקפת, בהתאם לאמור בתת סעיף 3 לעיל, להתחייבויות לפנסיונרים. במקביל, מבוצע עדכון של סכומי הפנסיה השוטפים המשולמים לכל פנסיונר.

6. הקרן מחשבת וכוללת בשורה נפרדת בדוח על המצב הכספי שלה עתודה לתביעות שקרו ושטרם דווחו (Incurred but not reported - IBNR) בגין התחייבויות הקרן לתשלומי פנסיה למקרי נכות ומוות אשר אירעו עד למועד הדיווח ולא דווחו לקרן עד לאותו מועד או שדווחו לקרן עד למועד הדיווח אך עדיין לא התקבלה החלטה בהן ואולם מועד הזכאות, בהתאם לתקנון הקרן הינו לפני תאריך הדיווח.

עיקר השינוי שנקבע בחוזר זה הינו כי החל משנת 2014 לא ייערך חישוב חודשי של עודף (גירעון) אקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים כפי שחושב עד כה, אלא יבוצע אחת לרבעון, במועד הדיווח הכספי. העודף (הגירעון) האקטוארי ייזקף בכל רבעון באמצעות התאמת עתודה לפנסיונרים או עתודה לזכאים קיימים לפנסיה ובתום שנה קלנדרית יבוצע עדכון הפנסיות המשולמות לפנסיונרים או לזכאים קיימים לפנסיה. עוד נקבע בחוזר, כי תנועה בעודף (גירעון) אקטוארי תוצג בדוח האקטואר בפורמט הקיים בנספח לחוזר וזאת בדוח האקטואר השנתי בלבד.

הדוח האקטוארי נערך על ידי האקטואר מר ישעיהו אורזיצר.

ההתחייבות הפנסיונית מהווה את הערך הנוכחי של ההתחייבויות לפנסיונרים וכן את היתרות הצבורות למבוטחים.

נתוני ההתחייבות הפנסיונית תואמים את הדוח האקטוארי. על כן, יש לראות בדוח האקטוארי השלמה הכרחית לנתוני הדוחות הכספיים.

ז. עתודות לפנסיונרים

עתודות אלו מחושבות בהתאם להוראות הממונה בשיעור של עד 1% מסך ההתחייבויות לפנסיונרים.

באור 3 :- חייבים ויתרות חובה

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
ריבית ודיבידנד לקבל	424	315
צד קשור - החברה המנהלת	11	231
חייבים בגין הסדר חוב	139	-
צד קשור - מבטחים החדשה *)	14,824	9,963
סך הכל חייבים ויתרות חובה	15,398	10,509

*) בעיקר בגין דמי גמולים אשר הופקדו על ידי מעסיקים ומבוטחים במבטחים החדשה עד לתאריך המאזן ושהועברו למבטחים החדשה פלוס בסמוך לאחר תאריך הדיווח.

באור 4 :- נכסי חוב סחירים

	ליום 31 בדצמבר, 2015			ליום 31 בדצמבר, 2014		
	מבוטחים	מקבלי פנסיה	סה"כ	מבוטחים	מקבלי פנסיה	סה"כ
	אלפי ש"ח					
אגרות חוב ממשלתיות	211,820	61,816	273,636	184,986	59,830	244,816
אגרות חוב קונצרניות:						
שאינן ניתנות להמרה	166,255	-	166,255	150,402	-	150,402
שניתנות להמרה	26	-	26	72	-	72
סך הכל נכסי חוב סחירים	378,101	61,816	439,917	335,460	59,830	395,290

באור 5 :- נכסי חוב שאינם סחירים

הרכב: *)

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
אגרות חוב קונצרניות שאינן ניתנות להמרה	29,219	26,672
אגרות חוב קונצרניות ניתנות להמרה	-	1
פקדונות בבנקים	28,760	28,250
הלוואות לאחרים	60,226	42,190
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים (1)	118,205	97,113

(1) השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים שהוצגו בעלות מתואמת:

	ליום 31 בדצמבר			
	2015		2014	
	שווי הוגן	ערך בספרים	שווי הוגן	ערך בספרים
	אלפי ש"ח			
אגרות חוב קונצרניות	2,220	1,919	2,370	1,987
פקדונות בבנקים	5,726	4,510	5,624	4,371
הלוואות	1,855	1,549	2,146	1,781
סה"כ	9,801	7,978	10,140	8,139

באור 6 :- מניות

הרכב: *)

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
מניות סחירות	214,097	153,827
מניות לא סחירות	108	323
סך הכל מניות	214,205	154,150

*) מתייחס לתיק מבוטחים בלבד.

באור 7 :- השקעות אחרות

א. הרכב: *)

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
השקעות אחרות סחירות		
תעודות סל	88,427	46,431
קרנות נאמנות	56,803	48,899
מכשירים נגזרים	136	-
מוצרים מובנים	271	384
אופציות	3,877	601
כתבי אופציות	9	6
	149,523	96,321
השקעות אחרות שאינן סחירות		
קרנות השקעה וקרנות הון סיכון	9,589	6,278
מכשירים נגזרים	79	659
מוצרים מובנים	26,864	12,708
כתבי אופציות	64	14
	36,596	19,659
סך הכל השקעות אחרות	186,119	115,980

ב. מכשירים נגזרים *)

להלן סכום החשיפה, נטו לנכס הבסיס, המוצג במונחי דלתא של העסקאות הפיננסיות שנעשו לתאריך הדוח הכספי:

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
מטבע זר	(131,478)	(84,342)
ריבית	(2,948)	(2,959)

*) מתייחס לתיק מבוטחים בלבד.

באור 8 :- <u>זכאים ויתרות זכות</u>

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
צד קשור - מנורה ביטוח	6,684	1,049
מוסדות	201	54
פנסיה לשלם	302	276
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	891	3,838
סך הכל זכאים ויתרות זכות	8,078	5,217

באור 9 :- <u>התחייבויות פנסיוניות</u>

א. <u>מנגנון האיזון האקטוארי</u>

1. <u>עדכון הסכום הצבור לפי התשואה למבוטחים</u> - הסכום הצבור של המבוטחים הפעילים והמוקפאים מתעדכן באופן שוטף על פי התשואה שתשיג הקרן בפועל. סכום צבור זה מהווה את ההתחייבות האקטוארית למבוטחים, בהתאם להוראות הממונה.

2. <u>עודף (גירעון) דמוגרפי למבוטחים פעילים שאינם במסלול יסוד</u> - אחת לרבעון, ייערך מאזן אקטוארי לקרן שבו יחושב העודף או הגירעון שאינו נובע מתשואה אלא מפרמטרים אקטואריים כגון: תמותת מבוטחים פעילים, יציאה לנכות, תמותת והחלמת נכים וכו'. היתרות הצבורות של המבוטחים שאינם במסלול יסוד, יעודכנו בהתאם לשיעור העודף (גירעון) הדמוגרפי.

3. <u>עודף (גירעון) דמוגרפי לכלל המבוטחים ומקבלי הקצבה בקרן</u> - נקבע במאזן האקטוארי עודף או גירעון אקטוארי הנובע מכל גורם דמוגרפי למעט נכות או תמותת מבוטחים פעילים. היתרות הצבורות של כל העמיתים בקרן והפנסיות של כל הפנסיונרים יעודכנו בשיעור העודף או הגירעון.

4. <u>תשואה הונית לפנסיונרים</u> - הפנסיה של הפנסיונרים תעודכן בגין העודף או הגירעון האקטוארי הנובע מהתשואה בפועל שהשיגה הקרן על כספי הפנסיונרים וכן בגין העודף או הגירעון האקטוארי הנובע מריבית ההיוון.

5. <u>מנגנון האיזון לפנסיונרים</u> - הפנסיה של הפנסיונרים תתעדכן מידי חודש על פי שיעור השינוי במדד. אחת לרבעון, הפנסיה תעודכן על פי העודף (גירעון) הדמוגרפי שיתקבל בדוח הרבעוני או השנתי. אחת לשנה תתעדכן הפנסיה לפנסיונרים בהתאם לשיעור התשואה שתשיג הקרן על תיק הנכסים של הפנסיונרים ובהתאם לשינוי בגובה ההתחייבויות שנובע משינויים בריבית להיוון. על מנת למתן את התנודות בעדכון הפנסיה תישמר עתודה לפנסיונרים בגובה של עד 1% מההתחייבויות לפנסיונרים. העתודה יכולה להיות בסכום חיובי או שלילי, לפי העניין. המנגנון כאמור יחול בשינויים המחויבים גם על הפנסיונרים שפרשו עד ליום 31 בדצמבר, 2007.

6. <u>בסיסים טכניים ואקטואריים</u> - מקדמי ההמרה לחישוב פנסיה תמורת יתרה צבורה, מחושבים על בסיס ריבית שנתית ריאלית בשיעור של 3.48% ועל בסיס לוחות התמותה שפורסמו בחוזר של משרד האוצר מיום ה- 30 בינואר, 2013.

ב. <u>שינויים בהנחות האקטואריות ששימשו בסיס לחישובים</u>

דוח זה נערך בהתאם להנחות המפורטות בחוזר 1-3-2013 שעניינו דרך חישוב המאזן האקטוארי ומקדמי תקנון של קרן פנסיה.

באור 9 :- התחייבויות פנסיוניות (המשך)

ג. דוח תנועה בעודף (גירעון) אקטוארי לכלל עמיתי הקרן:

	הסבר	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015	2014
		אלפי ש"ח	
שינוי בגירעון כתוצאה מהתפתחויות כלכליות ודמוגרפיות במהלך השנה:			
מקרי מוות - מבוטחים	(1)	6,931	(1,303)
מקרי מוות - פנסיית זקנה ושארים	(2)	(756)	(187)
מקרי מוות - נכים	(3)	(10)	-
יציאה לנכות	(4)	3,368	2,085
חזרה מנכות	(5)	145	-
פרישות	(6)	(2,167)	(2,004)
שינויים בעתודת IBNR	(7)	(506)	(1,100)
ביטוח משנה	(8)	(8,663)	(3,045)
שינויים מגורמים אחרים		(1,331)	515
גירעון אקטוארי לסוף שנה לעמיתי הקרן		(2,989)	(5,039)

(1) מקרי מוות מבוטחים - במהלך שנת 2015, נגבו פרמיות ריסק בגין ביטוח שאירים אך בפועל המימושים של פנסיית נכות ושאירים היו בשיעור נמוך יותר.

(2) מקרי מוות פנסיית זקנה ושאירים - משקף את ההפרש בין הפטירות בפועל מול הצפי.

(3) מקרי מוות נכים - משקף את ההפרש בין מקרי המוות בפועל מול הצפי.

(4) יציאה לנכות - במהלך שנת 2015 שיעור הניצול של הנכות היה נמוך מהריסקים שנגבו ולכן נוצר עודף

(5) חזרה מנכות - משקף את ההפרש בין החזרה מנכות בפועל מול הצפי.

(6) פרישה לזקנה - עבור מבוטחים שפרשו לפנסיית זקנה, הפנסיה הנגזרת מהיתרה הצבורה, מחושבת על בסיס ההנחה שהתשואה על ההשקעות החופשיות הינה בשיעור ריאלי של 4%. יחד עם זאת, החבות האקטוארית מחושבת על בסיס ווקטור הריביות שבשנים האחרונות הינו בשיעורים הנמוכים מ-4%. הפער בין הריביות, גרם לגירעון אקטוארי בגין הפורשים לפנסיית זקנה.

(7) עתודת IBNR - משמעו התחייבויות הקרן לתשלומי פנסיה בגין מקרי נכות ומוות אשר אירעו וטרם דווחו עד למועד הדיווח וכן, התחייבויות הקרן לתשלומי פנסיה בגין מקרי נכות ומוות אשר אירעו עד למועד הדיווח ולאותו מועד טרם התקבלה החלטה בקרן לגביהן. לאור הקושי הטמון בנתוני הקרן עקב גודלה לבצע ניתוח סטטיסטי מייצג של התביעות שהוגשו בקרן, הותאמה עתודת ה-IBNR ל- 3 חודשים של פרמיות בגין הריסקים. ההגדלה שבוצעה בשנת 2015 ב-IBNR הייתה בגובה של כחצי מיליון ש"ח עקב הגידול בגביית הריסקים החודשית לעומת שנה קודמת. יצוין, כי מאחר שלקרן ביטוח משנה, ההשפעה של הגדלת עתודת ה-IBNR על הגירעון אקטוארי, במסלול המקיף בלבד, הינה כ-120 אלפי ש"ח.

(8) ביטוח משנה - הגירעון בגין ההתחשבנות מול מבטח המשנה.

באור 9 :- התחייבויות פנסיוניות (המשך)

ג. דוח תנועה בעודף (גירעון) אקטוארי לכלל מבוטחי הקרן ומקבלי קצבה (המשך)

דוח תנועה בגירעון אקטוארי לפנסיונרים שמועד זכאותם לפנסיה הינו החל מיום 1 בינואר, 2008

	הסבר	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
		2015	2014
		אלפי ש"ח	
החלק היחסי מתוך הגירעון שחולק לכלל עמיתי הקרן		(291)	(113)
שינויים בריבית ההיוון	(1)	(651)	(7,174)
סטייה מהנחת התשואה	(2)	206	4,030
עודף (גירעון) הנשמר בעתודה אקטוארית	(3)	66	621
גירעון אקטוארי לסוף השנה לפנסיונרים		(670)	(2,636)

דוח תנועה בעודף (גירעון) אקטוארי לפנסיונרים שמועד זכאותם לפנסיה הינו עד ליום 31 בדצמבר, 2007

	הסבר	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
		2015	2014
		אלפי ש"ח	
החלק היחסי מתוך הגירעון שחולק לכלל עמיתי הקרן		(6)	(3)
שינויים בריבית ההיוון	(1)	-	(116)
סטייה מהנחת התשואה	(2)	12	150
עודף אקטוארי לסוף השנה לפנסיונרים		6	31

(1) שינויים בריבית ההיוון - השינוי בריבית נובע משינוי בעקום הריבית חסרת הסיכון שמשמש כבסיס לחישוב האקטוארי.

(2) סטייה מהנחת התשואה - הקרן השיגה תשואה עודפת על הנחת התשואה מחודש דצמבר 2014 ולכן בנכסי הפנסיונרים נצברו עודפים.

(3) עודף הנשמר בעתודה האקטוארית - משקף את השינוי בעתודה לפנסיונרים.

באור 9 :- התחייבויות פנסיוניות (המשך)

ד. להלן נתונים אודות עודף (גירעון) אקטוארי לחלוקה:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
	2015	2014	2013	2012	2011
	אחוזים מתוך ההתחייבויות				
כלל עמיתי הקרן					
עודף (גירעון) דמוגרפי בגין תוחלת חיים של מקבלי קצבאות	(0.08)	(0.02)	(0.09)	0.02	(0.04)
גירעון דמוגרפי בגין פרישות חדשות	(0.22)	(0.27)	(0.26)	(0.14)	(0.20)
עודף (גירעון) דמוגרפי בגין גורמים אחרים	(0.13)	0.08	(0.19)	(0.06)	0.16
סך הכל גירעון דמוגרפי לעמיתי הקרן	(0.43)	(0.21)	(0.54)	(0.18)	(0.08)
חלוקה למבוטחים במסלול ביטוח קצבה בלבד ("פנסיית יסוד")					
סך הכל גירעון דמוגרפי לעמיתי הקרן	(0.43)	(0.21)	(0.54)	(0.18)	(0.08)
חלוקה למבוטחים במסלולי ביטוח הכוללים כיסויים ביטוחיים למקרי נכות ומוות ("פנסיה מקיפה")					
סך הכל גירעון דמוגרפי לכלל עמיתי הקרן	(0.43)	(0.21)	(0.54)	(0.18)	(0.08)
עודף דמוגרפי בגין מקרי נכות	1.03	0.90	1.35	0.09	0.25
עודף דמוגרפי בגין חזרה מנכות	0.04	-	-	-	-
גירעון דמוגרפי בגין ביטוח משנה *)	(2.64)	(1.32)	(1.86)	-	-
גירעון דמוגרפי בגין שינויים ב- IBNR *)	(0.16)	(0.48)	-	-	-
עודף (גירעון) דמוגרפי בגין מקרי פטירת מבוטחים	2.12	(0.58)	0.69	(0.24)	0.09
גירעון דמוגרפי בגין גורמים אחרים	0.02	-	-	-	-
סך הכל עודף (גירעון) למבוטחים במסלולי ביטוח הכוללים כיסויים ביטוחיים למקרי נכות ומוות ("פנסיה מקיפה")	(0.02)	(1.69)	(0.36)	(0.33)	0.26
מיועד לפנסיונרים שמועד זכאותם לפנסיה הינו החל מיום 1 בינואר, 2008					
סך הכל גירעון דמוגרפי לכלל עמיתי הקרן	(0.43)	(0.21)	(0.54)	(0.18)	(0.08)
עודף בגין סטיה מהנחת התשואה	0.31	6.08	1.78	7.58	1.74
גירעון בגין שינויים בשיעורי ריבית ההיוון	(0.98)	(10.83)	(0.95)	(8.97)	(3.80)
עודף (גירעון) הנשמר בעתודה אקטוארית	0.10	0.62	(0.83)	0.30	0.58
סך הכל גירעון המיועד לפנסיונרים שמועד זכאותם לפנסיה הינו החל מיום 1 בינואר, 2008	(1.00)	(4.34)	(0.54)	(1.27)	(1.56)
חלוקה לפנסיונרים שמועד זכאותם לפנסיה הינו עד ליום 31 בדצמבר, 2007					
סך הכל גירעון דמוגרפי לכלל מבוטחי הקרן ומקבלי פנסיה כדלעיל	(0.43)	(0.21)	(0.54)	(0.18)	(0.08)
עודף בגין סטיה מהנחת התשואה	0.88	11.14	2.19	8.83	1.51
גירעון בגין שינויים בשיעורי ריבית ההיוון	(0.01)	(8.62)	-	(8.66)	(0.13)
עודף (גירעון) הנשמר בעתודה אקטוארית	0.04	(0.14)	0.41	(0.03)	0.22
סך הכל עודף (גירעון) המיועד לפנסיונרים שמועד זכאותם לפנסיה הינו עד ליום31 בדצמבר, 2007	0.48	2.17	2.06	(0.04)	1.52

*) רכיב זה מוצג בשנים 2011, 2012 בסעיף מקרי נכות.

באור 10 :- דמי ניהול

א. ההרכב:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
דמי ניהול ממבוטחים:			
דמי ניהול שנגבו מתוך דמי הגמולים *)	3,174	2,141	2,120
דמי ניהול שנגבו מתוך סך הנכסים *)	5,518	4,726	3,874
דמי ניהול ממקבלי קצבה:			
דמי ניהול שנגבו מתוך סך הנכסים *)	320	231	151
סך הכל הוצאות דמי ניהול	9,012	7,098	6,145

*) כולל החזרי דמי ניהול המיועדים להגדלת הצבירה של המבוטחים במבטחים החדשה פלוס.

ב. שיעורי דמי ניהול ממבוטחים:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	באחוזים		
שיעור דמי ניהול סטטוטוריים			
מדמי הגמולים	4.00	4.00	4.00
מנכסי הקרן הנובעים מהפקדות שבוצעו עד ליום 31 בדצמבר, 2005	0.50	0.50	0.50
מנכסי הקרן הנובעים מהפקדות שבוצעו מיום 1 בינואר, 2006	1.05	1.05	1.10
שיעור דמי הניהול הממוצע השנתי שגבתה החברה המנהלת			
מדמי הגמולים	1.53	1.59	1.52
מנכסי הקרן הנובעים מהפקדות שבוצעו עד ליום 31 בדצמבר, 2005	0.47	0.48	0.49
מנכסי הקרן הנובעים מהפקדות שבוצעו מיום 1 בינואר, 2006	0.67	0.72	0.83

באור 10 :- דמי ניהול (המשך)

ג. פירוט שיעור דמי הניהול המירביים שניתן לגבות מקרן פנסיה כללית בהתאם לתקנות דמי הניהול החדשות, ראה באור 1ד'(2)(ד').

ד. תקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (קופות גמל) (איתור עמיתים ומוטבים), התשע"ב-2012 (להלן - התקנות) וחוזר הממונה המשלים שפורסם בעקבותן, מחייביים גופים מוסדיים לנקוט בשורה של פעולות לאיתור מבוטחים שהקשר עימם נותק או של מבוטחים שנפטרו בהתאם ללוחות זמנים שהוגדרו בתקנות.

תקנות דמי הניהול קובעות, כי בחשבונות של מבוטחים שהקשר עימם נותק או של מבוטחים שנפטרו, כעבור פרק הזמן שנקבע בתקנות לאיתור המבוטח המנותק או המוטבים לפי העניין, יופחתו דמי הניהול בגין חשבונות המבוטחים הנ"ל ל-0.3% מהיתרה הצבורה במונחים שנתיים. במועד שבו חודש הקשר עם מבוטח שכזה ניתן יהיה לחזור ולגבות את שיעור דמי הניהול שנגבו מהמבוטח במועד ניתוק הקשר וכן את ההפרש בין דמי הניהול המופחתים הנ"ל (0.3%) לבין הנמוך מבין 0.5% או שיעור דמי הניהול שנגבו מהעמית במועד ניתוק הקשר.

להפחתת שיעורי דמי הניהול בגין חשבונות מבוטחים מנותקי קשר, אין השפעה מהותית על תוצאותיה הכספיות של הקרן.

ה. בחודש יולי 2014, פרסמה הממונה חוזר בענין מתן הנחה בדמי ניהול בשל מקבלי קצבה בקרן פנסיה, אשר במסגרתו קובעת הממונה את האופן בו ייגבו דמי הניהול על ידי החברה המנהלת במקרה שבו ניתנה הנחה בדמי ניהול לפנסיונרים, וכן מבקשת לקבוע, כי הנחה בדמי ניהול למקבל קצבת זקנה תינתן לקראת פרישתו ולמשך כל תקופת תשלום הקצבה, ותחול גם על שאיריו, ככל שקיימים. עם זאת, בשלב זה, לא ניתן להעריך את השלכות החוזר על החברה המנהלת ועל הקרן, שכן השלכותיו בפועל תלויות במידה רבה בהתנהגות המתחרים, המפיצים והלקוחות.

ו. בחודש נובמבר 2015 אישרה ועדת הכספים את חוק ההסדרים, אשר כולל הוראות לענין הפחתת שיעור דמי הניהול הנגבה מעמיתים שלהם סוכן ביטוח.

באור 11 :- הוצאות ישירות

	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2014			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2013		
	מבוטחים	מקבלי פנסיה	סה"כ	מבוטחים	מקבלי פנסיה	סה"כ	מבוטחים	מקבלי פנסיה	סה"כ
	אלפי ש"ח								
עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך	340	9	349	271	12	283	199	5	204
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך	9	-	9	-	-	-	4	-	4
הוצאות בגין השקעות לא סחירות	42	4	46	28	3	31	33	2	35
עמלות ניהול חיצוני:									
בגין השקעה בקרנות השקעה	59	-	59	20	-	20	22	-	22
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל	392	-	392	355	-	355	250	-	250
בגין השקעה בתעודות סל	1	-	1	13	-	13	40	-	40
סך הכל עמלות ניהול השקעות	843	13	856	687	15	702	548	7	555

שיעורי הוצאות ישירות

	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2014			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2013		
	מבוטחים	מקבלי פנסיה	סה"כ	מבוטחים	מקבלי פנסיה	סה"כ	מבוטחים	מקבלי פנסיה	סה"כ
	שיעור מתוך סך נכסים לתום שנה קודמת (ב-%)								
עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך	0.04	0.01	0.04	0.04	0.03	0.04	0.05	0.02	0.04
עמלות דמי שמירה של ניירות ערך	-*)	-	-*)	-	-	-	-*)	-	-*)
הוצאות בגין השקעות לא סחירות	0.01	0.01	0.01	-*)	0.01	-*)	0.01	0.01	0.01
עמלות ניהול חיצוני:									
בגין השקעה בקרנות השקעה	0.01	-	0.01	-*)	-	-*)	0.01	-	-*)
בגין השקעה בנכסים מחוץ לישראל	0.05	-	0.05	0.06	-	0.06	0.06	-	0.05
בגין השקעה בתעודות סל	-*)	-	-*)	-*)	-	-*)	0.01	-	0.01

*) משקף אחוז הנמוך מ- 0.01.

באור 12 :- ביטוח משנה

בחודש אוגוסט 2008 הופעלו מסלולי הביטוח בקרן שבהם ניתן כיסוי ביטוחי למקרי נכות ושאירים (פטירת העמית לפני גיל הפרישה). לנוכח העובדה שבמועד הפעלת מסלולי הביטוח טרם הצטברה בקרן כמות מספקת של מבוטחים שחל עליהם כיסוי ביטוחי כאמור, שתאפשר לקרן לפעול ללא ביטוח משנה, רכשה החברה המנהלת ממנורה ביטוח, ביטוח משנה למסלולי הביטוח האמורים, באישור הממונה. ביטוח המשנה שנרכש הינו מסוג QUOTA SHARE, ולפיו תישא מנורה ביטוח ב-90% מעלויות תשלומי פנסיות הנכות והשאירים שתשלם הקרן בגין מקרי נכות ופטירה, שיחולו בתקופת מתן ביטוח המשנה כאמור, בתמורה לפרמיה השווה ל-90% מעלויות הכיסויים הביטוחיים לנכות ולשאירים הנגבים ממבוטחי הקרן שחלים עליהם הכיסויים הביטוחיים האמורים. למרות שבשנת 2012 בוטחו בקרן מספר מבוטחים העולה על הנדרש לפי הוראות הממונה, לצורך רכישת ביטוח משנה, החליטה הנהלת החברה המנהלת להמשיך ולרכוש את ביטוח המשנה, וזאת לאחר בחינה של הסיכונים הטמונים בהפסקת הפוליסה במקרה של אירועי קיצון והחשיפה האפשרית על הגירעון הדמוגרפי במקרה קיצון. בחודש אוגוסט 2013 הוארך תוקפה של הפוליסה שנרכשה ממנורה ביטוח לתקופה בלתי קצובה, שתהיה ניתנת להפסקה, החל מיום 1 בינואר, 2015, על ידי כל אחד מהצדדים בכל עת בהודעה מוקדמת בת 180 ימים.
סך הפרמיה שהועברה בשנת 2015 למבטח המשנה הינה 8,160 אלפי ש"ח ראה באור 15ב' להלן.
מבטח המשנה דורג בדירוג -AA על ידי מדרוג ביום ה- 11 ביוני, 2015.

באור 13 :- תשואת הקרן

	תשואה נומינלית (ברוטו)					
	2015	2014	2013	2012	2011	תשואה ממוצעת נומינלית ברוטו ל- 5 שנים
	באחוזים					
מסלול השקעה למבוטחים	2.01	5.48	9.61	10.73	(3.76)	4.68
תיק פנסיונרים	0.65	9.93	3.08	12.17	3.89	5.85

באור 14 :- העברות כספים, נטו, בין מסלול השקעה למבוטחים לתיק מקבלי פנסיה

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
מסלול השקעה למבוטחים	(1,447)	(25,879)	(11,744)
תיק מקבלי פנסיה	1,447	25,879	11,744
סה"כ קרן	-	-	-

באור 15 :- יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

העסקאות עם צדדים קשורים ובעלי עניין נעשו במהלך העסקים הרגיל ובמחירי השוק.
כצדדים קשורים ובעלי עניין בקרן נחשבים: החברה המנהלת ומבטחים החדשה (ראה באור 1ג') ומנורה ביטוח (חברה קשורה).

א. יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים נכללו בדוחות על המצב הכספי בסעיפים הבאים:

	ליום 31 בדצמבר	
	2015	2014
	אלפי ש"ח	
חייבים ויתרות חובה		
מבטחים החדשה	14,824	9,963
החברה המנהלת	11	231
זכאים ויתרות זכות		
מבטח משנה- מנורה ביטוח	6,684	1,049

יתרת החובה הגבוהה ביותר במהלך השנים 2015 ו-2014 של בעלי עניין ושל צדדים קשורים עמדה על 17,637 ו-10,194 אלפי ש"ח, בהתאמה.

ב. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח		
דמי ניהול לחברה המנהלת (ראה באור 10)	9,012	7,098	6,145
תשלומי מבטח משנה - מנורה ביטוח	(504)	5,641	256
תשלומי (תקבולי) תביעות ממבטח משנה - מנורה ביטוח	8,160	6,010	2,974

באור 16 :- מסים

א. הקרן אושרה לצורכי מס כקופת גמל בתוקף עד ליום 31 בדצמבר, 2016.

ב. הכנסות הקרן אינן חייבות במס הכנסה, למעט תקבולי ריבית והפרשי הצמדה על אגרות חוב מסוימות שהתקבלו בשל תקופה שהאגרות חוב היו בבעלותו של אחר. כמו כן, מחלק מהכנסותיה של הקופה מניירות ערך זרים מנוכה מס במקור בחו"ל.

ג. הוצאות המסים הן בגין מסים על דיבידנדים שנוכו במקור בחו"ל בעיקר ממניות ותעודות סל.

באור 17 :- <u>התחייבויות תלויות והתקשרויות</u>

א. <u>התחייבויות תלויות</u>

1. <u>תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות</u>

בשנים האחרונות ניכר גידול משמעותי בהיקף הבקשות לאישור תובענות ייצוגיות המוגשות נגד החברה המנהלת ובכמות התובענות שהוכרו כייצוגיות. זאת, כחלק מגידול כללי של בקשות לאישור תובענות כייצוגיות בכלל, לרבות כנגד חברות העוסקות בתחומי העיסוק של החברה המנהלת, אשר נובע בעיקרו מחקיקת חוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006 (להלן - "חוק תובענות ייצוגיות"). מגמה זו מגדילה באופן מהותי את פוטנציאל החשיפה של החברה המנהלת להפסדים במקרה של אישור תביעה ייצוגית כנגדה.

בקשה לאישור תובענה כייצוגית ניתן להגיש בתביעה מהסוג כמפורט בחוק האמור או בעניין שנקבע בהוראת חוק מפורשת אחרת כי ניתן להגיש בגינה תובענה ייצוגית. יצוין, כי החל משנת 2006, ההגדרה של תביעה שבגינה ניתן להגיש בקשה לאישורה כייצוגית כלפי החברה המנהלת, הינה הגדרה רחבה הכוללת כל עניין שבין חברה ללקוח, בין אם הצדדים התקשרו בעסקה ובין אם לאו. על מנת שבקשה לאישור תובענה ייצוגית תאושר על התובע הייצוגי להוכיח, בין היתר: (1) קיומה של עילת תביעה אישית (2) כי העילה מבוססת דיה כדי כך שמתקיים סיכוי לכאורה לזכיית התובע בתביעתו (3) כי עילת התביעה מעוררת שאלה מהותית של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה המיוצגת וקיימת אפשרות סבירה שהשאלות המשותפות יוכרעו לטובת הקבוצה (4) התובענה הייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת לבירור המחלוקת (5) התאמת התובע ובא כוחו לייצג את הקבוצה המיוצגת.

בקשות לאישור תובענות כייצוגיות מוגשות באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות. ההליך הדיוני בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות נחלק לשני שלבים עיקריים: ראשית, שלב הדיון בבקשה לאישור התובענה כייצוגית (להלן - "בקשת האישור" ו- "שלב האישור", בהתאמה). במידה ובקשת האישור נדחית באופן חלוט - תם שלב הדיון ברמה הייצוגית. על החלטה בשלב האישור ניתן להגיש בקשת רשות ערעור לערכאות הערעור. בשלב השני, במידה ובקשת האישור מתקבלת, תתברר התובענה הייצוגית לגופה (להלן - "שלב התובענה כייצוגית"). על פסק דין בשלב התובענה כייצוגית ניתן להגיש ערעור לערכאות הערעור.

במסגרת המנגנון לפי חוק תובענות ייצוגיות קיימים, בין היתר, גם הסדרים ספציפיים לעניין הסכמי פשרה, הן בשלב האישור והן בשלב התובענה כייצוגית, וכן הסדרים לעניין הסתלקות התובע מבקשת האישור או מהתובענה הייצוגית.

בבקשות לאישור תובענות כייצוגית אשר בהם, להערכת החברה המנהלת, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("MORE LIKELY THAN NOT") כי טענות ההגנה של החברה המנהלת תתקבלנה וההליך ידחה (לגופו או, במקרה של תובענה ייצוגית, ידחה בית המשפט את אישורה כייצוגית), לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים. בהליכים אשר בהם, יותר סביר מאשר לא ("MORE LIKELY THAN NOT") כי טענות ההגנה של החברה המנהלת, כולן או חלקן ידחו, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה המנהלת. בהליכים אשר מצויים בשלב ראשוני ולא ניתן להעריך את סיכויי ההליך, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים (ראה סעיף 26ב להלן). במקרה בו, במי מההליכים יש לחברה המנהלת נכונות לפשרה, נכללה הפרשה בגובה הנכונות לפשרה, וזאת אף אם יותר סביר מאשר לא ("MORE LIKELY THAN NOT") כי טענות ההגנה של החברה המנהלת תתקבלנה או שההליך מצוי בשלב ראשוני שבו לא ניתן להעריך את סיכויי ההליך.

יצוין, כי לעניין באור זה, תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית תיחשב כמהותית אם הסכום הנתבע בה, עולה על סך של 15 מיליוני ש"ח.

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

1. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

מס"ד	תאריך הערכאה [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים	סכום התביעה [3]
1.	07/2014 מחוזי - מרכז	עמותות וארגונים הפועלים עבור אוכלוסיית הפנסיונרים נ' מבטחים פנסיה וגמל וחברות מנהלות נוספות.	העלאת דמי הניהול שמשלמים פנסיונרים לדמי הניהול המרביים המותרים על פי הדין (0.5% מהיתרה הצבורה), תוך ניצול היותם של הפנסיונרים "קהל שבוי" שמנוע מלנייד את צבירתו לקרנות פנסיה אחרות, וזאת בשעה שעמיתים פעילים משלמים בממוצע דמי ניהול נמוכים משמעותית (כ-0.3% מהיתרה הצבורה וכ-2% מההפקדות השוטפות שלהם). עוד נטען, כי המשיבות אינן מגלות לעמיתיהן, כי מיד לכשיהפכו לפנסיונרים יועלו דמי הניהול שהם ישלמו לנתבעות לדמי הניהול המרביים. עילות תביעה: שימוש לרעה ובחוסר תום הלב בזכות חוזית, התנהלות קרטליסטית של המשיבות, הפרת חובות נאמנות וזהירות כלפי עמיתי המשיבות, הפרת חובת הגילוי כלפי העמיתים, תנאי מקפח בחוזה אחיד, עשיית עושר ולא במשפט והפרת חובה חקוקה. סעדים מבוקשים: (א) השבת דמי הניהול העודפים שנגבו מחברי הקבוצה שלא כדין בצירוף ריבית והצמדה (ב) לחייב את המשיבות להפחית את דמי הניהול הנגבים מן הפנסיונרים, כך שלא יעלו על דמי הניהול שנגבו טרם יציאתו של כל אחד מהם לפנסיה (ג) לאסור על המשיבות להעלות את דמי הניהול ביחס לכל עמית בסמוך לפני יציאתו לפנסיה.	כל מי שהינם עמיתים בקרן וזכאים לקבל פנסיית זקנה ו/או יהיה זכאים לקבל בעתיד פנסיית זקנה.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה המנהלת הגישה תגובתה לבקשה. יצוין, כי במסגרת תשובה לתגובה, הוסיפו התובעים לראשונה טענה כי הנתבעות לא שלחו לעמיתים, ערב יציאתם לפנסיה, הודעה על העלאת דמי ניהול וזאת, לפי הטענה, בניגוד לדין.	כ - 48 מיליון ש"ח לכלל הנתבעות.

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה המנהלת, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

1. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים	סכום התביעה [3]
2.	10/2014 מחוזי - מרכז	עמיתה בקרן נ' מבטחים פנסיה וגמל.	העלאת דמי הניהול לדמי הניהול מרביים עקב סיום עבודה אצל מעסיק, ללא מתן הודעה מוקדמת בכתב למבקשת. עילות תביעה: הפרת חובה חקוקה (תקנה 53ב(א) לתקנות מס הכנסה; הפרת חובת הנאמנות והשליחות; הפרת חובת הגילוי הרחבה המוטלת על המשיבה מכוח חובת תום הלב; עשיית עושר ולא במשפט; רשלנות; הפרת חוזה; הפרת חובת תום הלב והטעיה. סעדים מבוקשים: (א) השבת דמי הניהול העודפים שנגבו מחברי הקבוצה שלא כדין; (ב) פיצוי חברי הקבוצה בסכום הפסד התשואה בגין דמי הניהול שנגבו ביתר; (ג) פיצוי של כל אחד מחברי הקבוצה בגין פגיעה באוטונומיה בסך של 100 ש"ח; (ד) פיצוי מיוחד לתובעת ושכר טרחה לעורכי הדין המייצגים.	כל מי שהמשיבה העלתה לו את דמי הניהול ללא משלוח הודעה מוקדמת בדבר אותה העלאה, וזאת החל ממועד הצטרפותו כעמית ועד למועד מתן פסק דין סופי בתובענה.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה המנהלת הגישה תגובתה לבקשה. בהמלצת בית המשפט פנו הצדדים לגישור.	לא כומת.

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה המנהלת, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

1. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים	סכום התביעה [3]
3.	12/2014 בי"ד אזורי לעבודה- ב"ש	עמיתה בקרן נ' מבטחים פנסיה וגמל.	השבת כספי פיצויים למעסיק לאחר מתן הודעה למבקשת, אשר לא הגישה תביעה לבית הדין לעבודה, שכן סברה שהיא זכאית לכספי הפיצויים לאור היותה כפופה, לטענתה, לצו הרחבה פנסיית חובה, אשר בהתאם לסעיף 8 בו, כספי רכיב הפיצויים לא ניתנים להחזר למעביד למעט במקרים חריגים, שלא התקיימו לטענתה בעניינה. עילות תביעה: הפרת צו הרחבה פנסיה חובה והפרת חוזר גמל 2003/5 (ויוזכר שעסקינן בעמיתה בקרן). סעדים מבוקשים: (א) תשלום מלוא רכיב סכום הפיצויים שהושב על ידי המשיבה למעסיקים, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית; (ב) להורות על פסיקת שכר טרחה למבקשת ולעורכי הדין המייצגים.	כל מי שהיו מבוטחים בקרן בהתאם לצו הרחבה פנסיה חובה, בתקופה שמיום 1 בינואר, 2008 ואילך, שלא חל עליהם הסכם קיבוצי, שסיימו את עבודתם במועד כלשהו בשבע השנים האחרונות ושעונים על התנאים המצטברים הבאים: מעסיקם דרש להחזיר לו את רכיב הפיצויים; מעסיקם לא הציג בפני המשיבה פסק דין השולל את זכאותם לפיצויים; המשיבה דרשה מהם להמציא פסק דין על זכאותם או הוכחה על הגשת התביעה על ידם בתוך 60 ימים מיום פנייתה אליהם; הם לא המציאו כתב תביעה שכזה או פסק דין; המשיבה השיבה למעסיק את רכיב הפיצויים.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. תובענה דומה הוגשה כמפורט בסעיף 4 להלן והדיון בהן אוחד. החברה המנהלת הגישה תגובתה לבקשה.	לא כומת.

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה המנהלת, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

1. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים	סכום התביעה [3]
4.	01/2015 בי"ד אזורי לעבודה- ת"א	עמיתה בקרן נ' מבטחים פנסיה וגמל.	עילת התובענה דומה לעילה שבתובענה המפורטת בסעיף 3 לעיל. יצוין כי המבקש אינו אומד את הנזק הצפוי לקבוצה המיוצגת ו/או את גודלה של הקבוצה.	כל מי שהיו מבוטחים בקרן בשבע השנים שלפני מועד הגשת התובענה, אשר המשיבה החזירה כספי פיצויים מקופת הפנסיה שלהם, למעסיקם, בניגוד לדין.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. תובענה דומה הוגשה כמפורט בסעיף 3 להלן והדיון בהן אוחד. החברה המנהלת הגישה תגובתה לבקשה.	כ - 3 מיליון ש"ח בגין חברי הקבוצה שהועסקו על ידי המעסיק של המבקש; ביחס ליתרת חברי הקבוצה, לא הוערך.

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה המנהלת, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

1. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים	סכום התביעה [3]
5.	03/2015 מחוזי - ת"א	עמיתה בקרן נ' מבטחים פנסיה וגמל.	העלאת דמי הניהול לדמי ניהול מרביים מבלי שנוהל עמו מו"מ ו/או הוצע לו לנהל מו"מ ביחס לגובה דמי הניהול שייגבו ממנו. זאת, בשעה שבתקנון הקרן נקבע רק שיעור דמי הניהול המרביים ולא נקבעו בו קריטריונים לעניין דמי הניהול שיגבו בפועל, מתי יגבו דמי ניהול נמוכים יותר מהממוצע או דמי ניהול מרביים. עילות תביעה: הפרת חובת הנאמנות והזהירות שחבה המשיבה כלפי חברי הקבוצה מכוח חוק קופות הגמל, קביעת דמי ניהול שרירותיים ללא הסמכה בתקנון הקרן, הפרת תקנון הקרן, הפרת חוזר הממונה, עשיית עושר ולא במשפט, רשלנות וגזל לפי פקודת הנזיקין, הפרת סעיף 46 לחוק החוזים, הפרת חובת תום הלב המוגברת. סעדים המבוקשים: להורות על שינוי דמי הניהול בכל הקופות המנוהלות על ידי המשיבה לדמי הניהול הממוצעים הנגבים על ידי המשיבה, השבת דמי הניהול העודפים שנגבו מחברי הקבוצה לפי השיעור הממוצע שגבתה הקרן, חיוב המשיבה לקבוע בתקנון את גובה דמי הניהול בהם יחויבו העמיתים בהתקיים אחד מהמקרים המתוארים בחוזר הממונה או בהיעדר מו"מ, חיוב המשיבה להודיע מראש לעמיתים מה יהיו דמי הניהול במצב של היעדר מו"מ.	עמיתי קופות הגמל המנוהלות על ידי המשיבה, שנגבו מהם דמי ניהול הגבוהים מן הממוצע, בהתקיים אחד מהתנאים המופיעים בחוזר גופים מוסדיים 2012-9-22 "דמי ניהול במכשירי החיסכון הפנסיוני" או במצב שבו שונו דמי הניהול בלא לקיים עמם מו"מ טרם ההעלאה.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה המנהלת הגישה תגובתה לבקשה.	כ - 20 מיליון ש"ח.

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה המנהלת, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

1. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

מס"ד	תאריך וערכאה [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים	סכום התביעה [3]
.6	09/2015 מחוזי - ת"א	עמית בקרן נ' מבטחים פנסיה וגמל וכנגד 4 חברות מנהלות נוספות.	גביית דמי ניהול גבוהים בהרבה מן הראוי, בשל כך שהנתבעות חולקות את דמי הניהול עם הסוכנים וכשהן משלמות לסוכנים שיעור מדמי הניהול הנגבים על ידן, ובכך לפי הטענה, הן גורמות לסוכנים להימצא בניגוד עניינים, תוך הפרת חובת הנאמנות שלהן כלפי חברי הקבוצה. עילות התביעה: הפרת חובת הנאמנות שהן חבות מכוח חוק הגמל; פעולה בניגוד אינטרסים מול הסוכנים; הפרת תקנון הקרן; רשלנות וגזל לפי פקודת הנזיקין; עשיית עושר ולא במשפט וחוסר תום לב בקיום חוזה. סעדים מבוקשים: סעד הצהרתי לפיו הנתבעות חייבות לשנות את הסדר התגמול עם הסוכנים ולהתאימו לחוק; קביעת דמי הניהול הנכונים ואת העמלה הראויה שיש לשלם לסוכנים וחיוב הנתבעות בהחזרת דמי הניהול שנגבו על ידן ביתר.	עמיתי קופות הגמל המנוהלות על ידי הנתבעות שנגבו מהם דמי ניהול תוך מתן עמלה לסוכנים הנגזרת מגובה דמי הניהול.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה המנהלת הגישה בקשה לסילוק על הסף של התביעה והבקשה לאישורה כייצוגית כנגדה, בטענה של חוסר יריבות בינה לבין מי שמתיימר להיות תובע ייצוגי בתביעה כנגדה, אך אינו נמנה על עמיתי הקרן. התובע הגיש תשובתו לבקשה, ובה אישר כי אכן אינו עמית בקרן וכי התביעה הוגשה בשל טעות קולמוס כנגד החברה המנהלת, בשעה שהתובע התכוון לתבוע את מנורה ביטוח, וביקש מבימ"ש לתקן את כותרת התביעה ולשנות את שם הנתבעת בהתאם. טרם ניתנה החלטת בית המשפט על מחיקת התביעה כנגד החברה המנהלת.	לפי הערכה כ - 2 מיליארד ש"ח לכלל הנתבעות.

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה המנהלת, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

1. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

מס"ד	תאריך ועדכון [1]	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים	הקבוצה המיוצגת [2]	פרטים	סכום התביעה [3]
.7	12/2015 מחוזי - מרכז	עמיתי הקרן וקופות גמל נ' מנורה פנסיה וגמל וכנגד 3 חברות מנהלות נוספות.	דמי ניהול, בניגוד ובחריגה מתקנות מס הכנסה (להלן - "מגבלות ההשקעה"). עילות התביעה: הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט בשל גביית דמי הניהול שלא כדין, רשלנות, הפרת חובת הנאמנות, הפרת חובת תום הלב והפרת חוזה. סעדים מבוקשים: השבה של דמי הניהול שנגבו על ידי הנתבעות במקרים של חריגה ממגבלות ההשקעה, פיצוי חברי הקבוצה בגין הנזק הנוסף שנגרם להם כאמור עקב החריגה ממגבלות ההשקעה, מינוי בעל תפקיד אשר יפקח על ביצוע פסק הדין ופסיקת גמול למבקשים ושכ"ט לעורכי-דינם.	עמיתי הקרן וקופות הגמל המנוהלות על ידי הנתבעות בתקופה שמיום 1 בינואר, 2009 ועד ליום 4 ביולי, 2012.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה המנהלת טרם הגישה תגובתה לבקשה.	לא כומת.
.8	2/2016	עמותה הפועלת עבור אוכלוסיות חלשות ואנשים בעלי מוגבלות נ' מבטחים פנסיה וגמל וחברות מנהלות נוספות.	העלאת דמי ניהול לשיעור המקסימלי המותר על פי דין ממקבלי קצבאות נכות ושאירים, וזאת מעת שהם מתחילים לקבל קצבה כאמור ואין עוד ביכולתם לנייד את כספיהם לקרן פנסיה אחרת, ומבלי שניתנה להם הודעה מראש על כך. עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, הפרת חובת הגילוי היזום על הנתבעות, הפרת חובות הנאמנות, השליחות והזהירות, תוך ניצול לרעה ושימוש בחוסר תום לב בזכות חוזית, שכשלעצמה מהווה תנאי מקפח בחוזה אחיד, עשיית עושר ולא במשפט והתנהלות קרטליסטית. סעדים מבוקשים: (א) השבה של דמי הניהול שנגבו על ידי הנתבעות שלא כדין, (ב) איסור על הנתבעות לגבות כל שיעור שהוא של דמי ניהול בגין קצבאות הנכות והשאירים או לחילופין לחייב את הנתבעות להפחית את דמי הניהול הנגבים ממקבלי קצבאות הנכות והשאירים לשיעור הראוי, (ג) ביטול הוראת התקנון המאפשרת לנתבעות לקבוע את דמי הניהול, מעת לעת, באופן חד צדדי על פי שיקול דעתן הבלעדי, ללא כל פירוט שהוא של התנאים או הנסיבות המצדיקים כביכול את העלאת דמי הניהול.	כל מי שמקבל ו/או בעל זכות לקבל קצבת נכות (נכות מכל מין וסוג), וכן כל מי שמקבל ו/או בעל זכות לקבל קצבת שאירים (שאירים מכל מין וסוג), וכן כל מי שהוא עמית פעיל/מבוטח/חבר בקרן הנמנית על מי מהמשיבות והוא ניזוק כתוצאה מגביית דמי הניהול בקשר עם קצבאות הנכות והשאירים.	התובענה מצויה בשלב הבקשה לאישור כתובענה ייצוגית. החברה המנהלת טרם הגישה תגובתה לבקשה.	לא כומת. לפי הערכה כ - 1 מיליארד ש"ח לכלל הנתבעות.

[1] תאריך הגשת התובענות והבקשות הינו התאריך המקורי בו הוגשו. הערכאה המצוינת הינה הערכאה בה הוגש ההליך במקור.

[2] מבוסס על הקבוצה אותה ביקש התובע לייצג לפי כתב התביעה, המהווה בסיס לאומדן סכום התובענה.

[3] סכום התביעה המפורט לעיל הינו הסכום שהוערך ע"י התובע בעת הגשת התובענה. הסכומים הנקובים בתובענות מוערכים ע"י התובע בהתאם לאומדנים של הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. ישנן תובענות בהן התובע לא נקב בסכום תביעה, ועל כן לא צוין. ככל וצוין על ידי התובע סכום שיוחס לחברה המנהלת, קיימת התייחסות מפורשת.

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

1. תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

טבלה מסכמת

להלן טבלה מסכמת של הסכומים הנתבעים במסגרת בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות, תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית ותביעות מהותיות אחרות כנגד הקבוצה, כפי שצויינו על ידי התובעים בכתבי הטענות אשר הוגשו מטעמם. מובהר כי הסכום הנתבע אינו מהווה בהכרח כימות של סכום החשיפה המוערכת על ידי הקבוצה, שכן המדובר בהערכות מטעם התובעים אשר דינן להתברר במסגרת ההליך המשפטי. עוד מובהר כי הטבלה להלן אינה כוללת הליכים שהסתיימו, לרבות בהליכים שהסתיימו לאחר שאושר בהן הסכם פשרה.

סוג	כמות תביעות	הסכום הנתבע אלפי ש"ח
תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית:		
צוין סכום המתייחס לקבוצה	--	
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לקבוצה	--	
לא צוין סכום התביעה	--	
בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות		
צוין סכום התביעה (המיוחס ספציפית לחברה המנהלת במידה והתביעה מתייחסת למספר חברות)	1	20,000
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה המנהלת	3	3,048,000
לא צוין סכום התביעה	4	-

2. בחודש דצמבר, 2011 פורסם חוזר גופים מוסדיים 10-9-2011 ובחודש נובמבר, 2012 פורסם חוזר גופים מוסדיים 16-9-2012 בעניין טיוב נתוני זכויות מבוטחים/עמיתים בגופים מוסדיים, שמחייב גופים מוסדיים לבצע טיוב של נתוני זכויות המבוטחים/עמיתים (להלן - פרויקט הטיוב), כדי להבטיח, ככל שניתן, שרישום זכויות המבוטחים/עמיתים במערכות המידע יהיה מהימן, שלם, זמין וניתן לאחזור, ובמסגרת זאת נקבעו העקרונות של אופן ביצוע פרויקט הטיוב וכן לוחות זמנים מפורטים לשלביו השונים עד לסיומו ביום 30 ביוני, 2016.

החברה המנהלת אמדה את השפעת החוזר, הידועה נכון למועד דוחות אלו, ונתנה לכך ביטוי בדוחותיה הכספיים.

באור 17 :- התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

3. קיימת חשיפה כללית אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על-ידי החברה המנהלת למבוטחיה ועמיתיה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשנות ואחרות עקב פערי מידע בין החברה המנהלת לבין המבוטחים הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטורים. חשיפה זו מוגברת בתחומי החסכון הפנסיוני בהם פועלת החברה המנהלת. בתחומים אלו המדובר בקרנות הפנסיה אשר נבחנות על פני שנים, בהן מתרחשים שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט. על כן, בתחומים אלו קבלת פרשנות חדשה לאמור במוצרים פנסיונים ארוכי טווח יש לעיתים בכדי להשפיע על הרווחיות העתידית של החברה המנהלת בגין התיק הקיים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה בדרישות לפיצוי מבוטחים/עמיתים בגין פעילות העבר. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם פעילות בתחום באור החסכון הפנסיוני המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.
בנוסף קיימת חשיפה כללית הנובעת מכך שכנגד החברה המנהלת מוגשות מעת לעת תלונות, לרבות תלונות לממונה ביחס לזכויות מבוטחים/עמיתים על פי תקנוני קרנות הפנסיה/קופות הגמל ו/או הדין. תלונות אלה מטופלות באופן שוטף על-ידי הממונה על פניות הציבור בחברה המנהלת.
הכרעות הממונה בתלונות אלו, אם וככל שניתנה בהן הכרעה, ניתנות לעיתים, ובשנים האחרונות אף יותר, כהכרעות רוחביות ביחס לקבוצת מבוטחים/עמיתים, מבלי לגרוע מהסיכון שהמבוטח יבחר להעלות טענותיו גם במסגרת תובענה ייצוגית.

ב. התקשרויות

1. השקעה בקרנות השקעה וקרנות הון סיכון:

לתאריך המאזן התקשרה הקרן בהסכמים להשקעה בקרנות השקעה ובקרנות הון סיכון כשותפה מוגבלת. הקרן התחייבה להשקעה כוללת בסך כ- 29.7 מיליון ש"ח (שנת 2014 כ- 10.5 מיליון ש"ח).

סכומי ההשקעה מועברים בחלקים, בהתאם לדרישותיהן של הקרנות ולהסכמי ההתקשרויות.
סכומי ההשקעה שטרם נדרשו בגין קרנות ההשקעה מסתכמים לתאריך המאזן לסך של כ- 18.1 מיליון ש"ח (שנת 2014 כ- 4.1 מיליון ש"ח).

2. השקעה בנכסי חוב בלתי סחירים:

לתאריך המאזן התקשרה הקרן בהסכמים להשקעה בנכסי חוב בהם התחייבה למתן אשראי בסכום כולל של כ- 12.7 מיליון ש"ח (שנת 2014 כ- 9.9 מיליון ש"ח).
סכומי האשראי מועברים בחלקים, בהתאם להסכמי ההתקשרויות. סכומי האשראי שטרם נדרשו מסתכמים לתאריך המאזן לסך של כ- 6.8 מיליון ש"ח (שנת 2014 כ- 4.0 מיליון ש"ח).

באור 18 :- <u>אירועים משמעותיים בתקופת הדיווח</u>

בחודש נובמבר 2015, פורסם תיקון מס' 13 (הוראת שעה) לחוק קופות הגמל, אשר במסגרתו הוסדרה, בין היתר, האפשרות להעביר כספים מקרן הפנסיה בה המבוטח הינו במעמד לא פעיל, אל קרן הפנסיה שאליה הוא מצטרף, כל עוד לא יביע המבוטח התנגדות (**OPT-OUT**) ונקבעה הוראת שעה, לתקופה של שנתיים (מ- 1 באפריל, 2016 ועד ל- 31 במרס, 2018), שבה יופעל מנגנון, שבמסגרתו יאותרו, בתיווכה של הממונה, כספים של מבוטחים במעמד לא פעיל בקרנות פנסיה, אשר הינם במקביל מבוטחים פעילים בקרן פנסיה אחרת, תוך העברת הכספים לקרן הפנסיה הפעילה, אשר תתרחש כל עוד לא יביע המבוטח התנגדות להעברה (**OPT-OUT**).
בהמשך לתיקון האמור התפרסמה בחודש פברואר 2016 טיוטת חוזר שעניינו איחוד חשבונות קיימים בקרנות פנסיה חדשות, שמטרתו לקבוע את הוראות הביצוע של הוראת השעה הנ"ל. טיוטת החוזר קובעת, כי למרות שהוראת השעה תקיפה עד חודש אפריל 2018, הרי שיישומה בפועל, בכל הנוגע להעברת כספים בין קרנות הפנסיה החדשות צפוי להיות בין החודשים אוקטובר 2016 לפברואר 2017. יישום טיוטת החוזר בפרק זמן כה קצר עשוי להאט (באופן זמני) את הגידול בהיקף הנכסים של קרנות הפנסיה שבניהול החברה המנהלת, לפגוע בהכנסות החברה המנהלת וברווחיותה ולגרום לתנודתיות גבוהה בשוק ההון הישראלי בשל היקפי מכירות ורכישות ניירות ערך, הגבוהים במידה ניכרת מהיקפי המסחר היומיים כיום, שיידרשו לגופים המוסדיים לצורך יישום החוזר. כפועל יוצא, החוק והחוזר הנ"ל עלולים להפחית את היקף נכסי הקרן ואת שיעור דמי הניהול שמשלמים עמיתיה הלא פעילים. יחד עם זאת, היקף הפגיעה בנכסי הקרן אינו ניתן לאומדן, שכן אין בידי החברה המנהלת מידע לגבי שיעור לקוחותיה שלצד היותם עמיתים לא פעילים בקרנות הפנסיה שבניהולה הינם עמיתים פעילים בקרנות פנסיה שבניהול חברות מנהלות אחרות, או לגבי שיעור לקוחותיה שלצד היותם עמיתים פעילים בקרנות הפנסיה שבניהולה הינם עמיתים לא פעילים בקרנות פנסיה שבניהול חברות מנהלות אחרות.

באור 19 :- <u>אירועים משמעותיים לאחר תקופת הדיווח</u>

בחודש מרס 2016 פורסם חוזר שעניינו הוראות לענין בחירת קופת גמל, אשר במסגרתו קובעת הממונה כי היא תבחר לפחות שתי קרנות פנסיה מקיפות שתשמשנה כקופות ברירת מחדל של כלל העובדים במשק שלא בחרו באופן אקטיבי בקופת גמל אחרת, ושמעסיקם לא ערך מכרז עצמאי מטעמו בענין זה, וזאת בהליך תחרותי שיתקיים אחת ל- 3 שנים (ושהחברות המנהלות שיזכו בהליך יהיו מחוייבות לו למשך 10 שנים ממועד הצטרפות עמית). במכרז תנתן העדפה מתקנה לחברות מנהלות שנתח השוק שלהן מסך ההפקדות לקרנות הפנסיה החדשות אינו עולה על 5%. בנוסף קובעת הממונה את התנאים והקריטריונים שבהם יכולים מעסיק וארגון עובדים לקיים הליך תחרותי משל עצמם לצורך בחירת קרן פנסיה, קופת גמל לחסכון או קרן השתלמות שתהווה קופת ברירת המחדל של עובדיהם. החוזר עשוי לשנות באופן מהותי את תנאי התחרות בשוק הפנסיה, תוך הגברת התחרות החריפה גם כך בשוק זה.

- - - - - - - - -

מנורה מבטחים

דוח אקטוארי

מבטחים החדשה פלוס

דוח אקטוארי

ליום 31/12/2015

חלק א' - הצהרת האקטואר

במסגרת עבודתי במנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ נתבקשתי לערוך דין וחשבון אקטוארי של קרן הפנסיה "מבטחים החדשה פלוס" ליום 31 בדצמבר 2015.

אני מצהיר ומאשר כי:

1. הדוח האקטוארי המצורף בזאת נערך ונחתם על ידי.

2. הדוח האקטוארי נערך בהתאם לאלה:

א. הוראות תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964.

ב. הוראות הממונה על שוק ההון, ובכלל זה, מערכת ההנחות שבבסיס הדין וחשבון, התואמת להוראות הממונה על שוק ההון לעריכת מאזנים אקטואריים.

ג. תקנון הקרן.

והכול כתוקפם ביום 31 בדצמבר 2015.

3. א. הנהלת החברה המנהלת - מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ - העבירה אלי אישור בכתב כי לא חתמה על הסכמים מיוחדים.

ב. הנכסים שנצברו, המצוינים בדוח, רשומים בהתאם למאזן החשבונאי של הקרן למועד הנזכר.

ג. יתר הנתונים שבדין וחשבון, מעבר לאלה המפורטים בסעיפים קטנים א. ו-ב., וכן אלה המשמשים כבסיס לחישובים ולהערכות שבדוח, הומצאו לי ע"י הנהלת החברה המנהלת של הקרן במתכונת שנדרשה על ידי. כל בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לעריכת הדוח, ולנתונים שנתקבלו נערכו בדיקות שהניחו את דעתי בדבר סבירות הנתונים וכי ניתן להסתמך עליהם בצורה המספקת לצורך עריכת הדוח.

ד. הבדיקות שנעשו באשר לשלמות הנתונים מבוססות על בדיקת סבירותם של הנתונים, לרבות בדיקות הנערכות ע"י השוואתם לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות. אשר על כן, בדיקות אלו לעיתים אינן יכולות לגלות אי דיוקים או השמטות עקביות או שיטתיות בנתונים. האחריות לאי דיוקים או השמטות אפשריות מסוג זה אשר אין אפשרות סבירה לגלותם היא של הנהלת החברה המנהלת של הקרן בלבד.

לפי מיטב שיקול דעתי, החישובים וההערכה האקטוארית כפי שהם משתקפים בדוח המצורף בזאת, מייצגים, בהתאם להנחות שפורטו בדוח, את היקף ההתחייבויות של הקרן ואת נכסיה ליום 31 בדצמבר 2014, ותואמים את הוראות הדין הרלוונטיות ואת הוראות הממונה על שוק ההון.

ישעיהו אורזיצר
האקטואר הראשי
מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ

27 במרס, 2016

חלק ב' - עיקרי הזכויות והחובות על פי התקנון נכון ל-31/12/2015

1. פנסיית זקנה

1.1. **גיל פרישה לזקנה** - גיל 67 לגבר וגיל 64 לאישה. קיימת אפשרות לפרוש לפנסיה מוקדמת החל מגיל 60. במרס 2015 תוקן תקנון הקרן, באופן שגיל הפרישה לזקנה לנשים במסלול ברירת המחדל של הקרן (המסלול הכללי) שונה לגיל 67, ונקבעו בו הוראות מעבר לעניין החלת השינוי על נשים שבוטחו בקרן לפני ינואר 2015, כך שיוחל עליהן מחודש יולי 2015 ואילך.

1.2. **חישוב פנסיית הזקנה** - פנסיית הזקנה מחושבת ע"י חלוקת הסכום הצבור שצבר העמית עד לפרישתו במקדם ההמרה בהתאם למין, גיל העמית, גיל בת הזוג, שנת הפרישה, תקופת ההבטחה אותה בחר העמית ורמת פנסיית שאירי הזקנה שבחר העמית.

1.3. **אפשרויות בפרישה** – התקנון מאפשר לפרוש לפנסיית זקנה על בסיס אחת מהאפשרויות הבאות:

1.3.1. **פנסיית זקנה לעמית בלבד** - הפנסיה משולמת לעמית למשך כל ימי חייו. אלמנת הפנסיונר אינה זכאית לפנסיית שאירי זקנה.

1.3.2. **פנסיית זקנה לעמית עם תקופת הבטחה** - הפנסיה משולמת לעמית למשך כל ימי חייו עם תקופה מובטחת של 5, 10, 15 או 20 שנים. במקרה פטירה בתוך תקופת ההבטחה מוטבי הפנסיונר שבחר באופציה זו יהיו זכאים לסכום חד פעמי המבוסס על היוון יתרת תשלומי הפנסיה עד לתום תקופת ההבטחה. עם פטירתו של הפנסיונר לא תשולם פנסיית שאירי זקנה.

1.3.3. **פנסיית זקנה ושאירי זקנה** - הפנסיה משולמת לפנסיונר למשך כל ימי חייו ועם פטירתו תמשיך אלמנתו לקבל את פנסיית שאירי הזקנה עד לסוף כל ימי חייה. שיעור הפנסיה לאלמנה יקבע ע"י הפנסיונר בשיעור שבין 30% לבין 100% מפנסיית הזקנה.

1.3.4. **פנסיית זקנה ושאירי זקנה עם תקופת הבטחה** - הפנסיה משולמת לפנסיונר למשך כל ימי חייו עם תקופה מובטחת של 5, 10, 15 או 20 שנים ועם פטירתו תמשיך אלמנתו לקבל את פנסיית שאירי זקנה עד לסוף כל ימי חייה. שיעור הפנסיה לאלמנה יקבע ע"י הפנסיונר בשיעור שבין 30% לבין 100% מפנסיית הזקנה. אם נפטר הפנסיונר בתוך התקופה המובטחת תקבל האלמנה פנסיית שאירי זקנה בשיעור שנקבע בבקשה להמרה, בתוספת השלמה לסכום פנסיית הזקנה שהייתה משולמת לפנסיונר אלמלא נפטר וזאת עד לתום תקופת ההבטחה ולאחר מכן תקבל פנסיית שאירי זקנה בשיעור שבחר הפנסיונר עם פרישתו לפנסיה. החל ממרס 2015 רשאית האלמנה להוון את סכום ההשלמה האמור עד לתום תקופת ההבטחה. אם גם האלמנה נפטרה בתוך תקופת ההבטחה, ישולם סכום חד פעמי למוטבים כאמור בסעיף 1.3.2.

1.4. **היוון פנסיה** - בעת הפרישה לפנסיית זקנה וככל שהעמית הוא בן פחות מ-80 בעת הפרישה, ניתן להוון עד 25% מהפנסיה לתקופה של עד 5 שנים. כמו כן, ניתן להוון את החלק מפנסיית הזקנה העולה על סכום הקצבה המזערי, כהגדרתו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשע"ה-2005 ("החוק"), בהתאם להוראות החוק בנושא.

2. **<u>פנסיית שאירי זקנה</u>**

2.1. **שיעור הפנסיה** - אלמנת עמית שפרש לפנסיית זקנה תהיה זכאית לפנסיית שאירי זקנה בהתאם לאפשרות שבחר העמית ובהתאם לשיעור הפנסיה שבחר, בטווח שבין 30% לבין 100% מפנסיית הזקנה של העמית.

2.2. **הגדרת אלמנה** - מי שהייתה אשתו של העמית בעת הפרישה לפנסיה, או מי שהייתה ידועה בציבור כאשתו, והיא הוגדרה על ידו ככזו בבקשה להמרת הסכום הצבור לפנסיה. אם לאחר הגשת בקשה להמרת הסכום הצבור לפנסיה, נישא הפנסיונר מחדש (לאחר גירושין, או לאחר שהתאלמן) אזי בת הזוג החדשה לא תהיה זכאית לפנסית שאירים.

2.3. **פנסיה ליתומים** - ניתן לשלב בחישוב של פנסיית הזקנה גם פנסיה ליתומי פנסיונר (כהגדרתם בתקנון) לאחר פטירתו.

2.4. **תקופת תשלום הפנסיה לשאירי זקנה** - לאלמנה למשך כל ימי חייה וגם אם נישאה מחדש - תמשיך האלמנה לקבל את הפנסיה.

3. **<u>פנסיית נכות (במסלולי הביטוח שאינם מסלול פנסיית יסוד)</u>**

3.1. **הגדרת נכה** - עמית שלפחות 25% מכושרו לעבוד נפגע מחמת מצב בריאותו, וכתוצאה מכך אין הוא מסוגל לעבוד בעבודתו או בכל עבודה אחרת המתאימה לו לפי השכלתו, הכשרתו או ניסיונו, במשך תקופה של למעלה מ-90 ימים רצופים, והכל כפי שיקבע ע"י הועדה הרפואית". קיימת אפשרות לנכות חלקית. נכה בשיעור של 75% או יותר, ייחשב כנכה מלא.

3.2. **מועד תחילת הזכאות** - עמית נכה יהיה זכאי לפנסיית נכות החל מהיום ה-61 שלאחר מועד האירוע המזכה.

3.3. **תקופת אכשרה** - הזכאות לפנסיית נכות בגין מחלה קודמת מתגבשת לאחר תקופת אכשרה של 5 שנים.

3.4. **חישוב פנסיית הנכות** - פנסיית הנכות המלאה תחושב ע"י הכפלת ההכנסה הקובעת לנכות ושאירים בשיעור הפנסיה לנכות. נכה בשיעור מלא יקבל את פנסיית הנכות המלאה ואילו נכה חלקי יקבל פנסיה חלקית בהתאם לחלקיות הנכות.

3.5. **שיעור הפנסיה לנכות** – מחושב לפי המסלול בו בחר העמית, ולפי גילו בעת ההצטרפות לקרן הפנסיה או בעת חידוש ההפקדות לאחר הפסקה בת שנה או יותר.

3.6. **דמי גמולים בתקופת הנכות** – קרן הפנסיה תזכה את העמית בדמי גמולים מההכנסה הקובעת לנכות בהתאם לחלקיות הנכות.

3.7. **פנסיית זקנה לאחר נכות** – נכה המגיע לגיל פרישה לזקנה יקבל פנסיית זקנה על בסיס הצבירה שנצברה לזכותו. הצבירה תכלול גם את דמי הגמולים שהועברו לזכותו מקרן הפנסיה בתקופת נכותו.

3.9. **פנסיית שאירי נכה** - נכה שנפטר יהיו שאיריו זכאים לפנסיית שאירי עמית פעיל על פי הכללים החלים על עמית פעיל, בהתאם להוראות התקנון שהיה בתוקף במועד אירוע הנכות.

3.10. **השלמת פנסיית נכות** - עמית הזכאי לגמלת נכות מעבודה ממקור אחר (למשל מהמוסד לביטוח לאומי) יהיה זכאי לתשלום פנסיית נכות בסכום השווה לגבוה מבין (i) ההפרש שבין ההכנסה הקובעת לנכות ושאירים לבין בסיס הקצבה לקיזוז (השווה לסכום הקצבה ממקור אחר כפול היחס שבין ההכנסה הקובעת לנכות ושארים לבין ההכנסה שלפיה חושבה הקצבה ממקור אחר) או (ii) שיעור של 25% מסכום פנסיית הנכות, בעד אותו חודש, לה היה זכאי בהתאם לתקנון אלמלא היה זכאי לגמלה לפי ההוראות בתקנון לעניין קצבה ממקור אחר המשתלמת עקב נכה.

4. <u>פנסיית שאירי עמית פעיל (במסלול ביטוח שאינו פנסיית יסוד)</u>

4.1. הגדרת שאירי עמית פעיל:

4.1.1. **אלמנה** - מי שהייתה נשואה לעמית פעיל שנפטר וגרה עמו בתכוף לפני פטירתו ובעת הפטירה, או מי שהוכרה בערכאה שיפוטית כידועה בציבור ובלבד שהתקיים אחד מאלה: (1) גרה עם העמית לפחות שנה רצופה בתכוף לפני פטירתו ובעת הפטירה או (2) גרה עם העמית בתכוף לפני פטירתו ובעת הפטירה ולה ולעמית יש ילד משותף.

4.1.2. **יתום** - ילד של עמית פעיל שנפטר וטרם מלאו לאותו ילד 21 שנים, או בן מוגבל של העמית.

4.1.3. **הורים** - קיימים מצבים בהם גם הורים זכאים לפנסיית שאירי עמית פעיל.

4.2. **מועד תחילת הזכאות** - שאירי עמית יהיו זכאים לפנסיית שאירי עמית פעיל החל מהראשון לחודש שלאחר חודש הפטירה.

4.3. **תקופת תשלום הפנסיה** - לאלמנה - למשך כל ימי חייה, וגם אם נישאה מחדש, תמשיך לקבל את הפנסיה; ליתומים - עד הגעתם לגיל 21 (לבן מוגבל – כל עוד הוא מוגדר ככזה).

4.4. **תקופת אכשרה** - הזכאות לפנסיית שאירי עמית פעיל, עקב פטירה בגין מחלה קודמת, מתגבשת לאחר תקופת אכשרה של 5 שנים.

4.6. **ויתור על כיסוי לשאירים** - עמית שאין לו שאירים יכול להודיע לקרן על ויתור על הכיסוי הביטוחי לשאירים ולחסוך את עלויות ביטוח שאירי עמית פעיל, וזאת לתקופה מוגבלת של 24 חודשים.

4.7. **חישוב פנסיית שאירי פעיל** - הסכום הבסיסי לפנסיית שאירי עמית פעיל, יחושב ע"י הכפלת ההכנסה הקובעת לנכות ושאירים, בשיעור הסכום הבסיסי הקבוע בתקנון בהתאם לגילו של העמית, לימנו ולמסלול הביטוח החל עליו. אלמנה זכאית ל-60% מהסכום הבסיסי האמור וכל יתום זכאי ל-30% מהסכום הבסיסי האמור. שיעור הפנסיה מחושב לפי המסלול בו בחר העמית, ולפי גילו בעת ההצטרפות לקרן הפנסיה, או בעת המעבר ממסלול למסלול בתוך הקרן.

5. **<u>החזרת כספים</u>**

5.1. **חישוב ערך פדיון** - מבוסס על הסכום הצבור בקרן לזכות העמית.

5.2. **זכאות למשיכת כספים** - עמית יהיה זכאי למשוך כספים מהקרן, בהתמלא כל התנאים הבאים יחדיו:

5.2.1. אם נותקו יחסי עובד מעביד (לגבי עמית שכיר).

5.2.2. לא משתלמת לעמית פנסיה כלשהי והוא אינו זכאי לפנסיית נכות ((ניתן למשוך את הכספים ממרכיב הפיצויים גם במקרה של זכאות לפנסיית נכות).

5.2.3. אם העמית קיבל פנסיית נכות - הפנסיה הסתיימה להשתלם לו שלוש שנים לפחות לפני גיל הפרישה לזקנה, וחלפו לפחות שלוש שנים מאז סיום תשלום פנסיית הנכות (ניתן למשוך את הכספים ממרכיב הפיצויים גם במקרה של עמית שקיבל פנסיית נכות).

5.3. **החזר כספים לעמית שנפטר ללא שאירים** - נפטר עמית ללא שאירים הזכאים לפנסיה, או שהשאירים הינם יתומים מעל לגיל 18 שכולם בחרו בהחזר כספים, יוחזרו הכספים לשאירים.

6. **<u>זכויות עמית לא פעיל</u>**

6.1. **הגדרת עמית פעיל** - עמית ששולמו בעדו דמי גמולים לקרן (לרבות דמי גמולים מופחתים לפי הוראות תקנה 20 לתקנון), במשך חודש אחד לפחות בתכוף לפני מועד אירוע מזכה שאירע לאחר מועד ההצטרפות לקרן, או עמית בתקופת ארכת הביטוח שלא נמשכו מחשבונו, בתקופת ארכת הביטוח, מלוא סכומי מרכיב תגמולי המעסיק ומרכיב תגמולי העובד.

6.2 **הגדרת עמית לא פעיל** - עמית שלזכותו רשום סכום צבור והוא אינו עמית פעיל.

6.2. **זכויות עמית לא פעיל** - עמית לא פעיל אינו מבוטח בביטוח נכות ובביטוח שאירי עמית פעיל. עמית לא פעיל שנפטר - יומר הסכום הצבור לפנסיית שאירים שתשולם לאלמנתו בלבד. עמית לא פעיל שהפך לנכה יוכל למשוך את הסכום הצבור על שמו או להקפיא את הצבירה עד לגיל הפרישה לזקנה.

7. **דמי גמולים** - דמי הגמולים שיופקדו בקרן יהיו בהתאם להסדר התחיקתי וירשמו לגבי עמית-שכיר בחלוקה: תגמולים מעביד, פיצויים מעביד ותגמולים עובד. הקרן תפקיד לזכות עמית המקבל פנסיית נכות מהקרן דמי גמולים המחושבים לפי: ההכנסה הקובעת לנכות ושאירים ודרגת הנכות ושיעור ההפקדות עובר לנכות.

8. **מסלולי ביטוח** - הקרן מפעילה מס' מסלולי ביטוח המתאפיינים ברמת החיסכון לגיל הפרישה וברמת הביטוח לנכות ולשאירים, וכן מסלול יסוד בו לא ניתנים כיסויים לנכות ולשאירים. קיימת גמישות במעבר ממסלול למסלול אולם במעבר למסלול שבו רמת הביטוח גבוהה יותר נדרשת תקופת אכשרה בגין מחלה קודמת (לעניין ההפרש בין הכיסויים במסלולים השונים). בכל אחד ממסלולי הביטוח כאמור רשאי העמית לוותר על הכיסוי הביטוחי למקרה נכות ולקבל כיסוי ביטוחי לשאירים בלבד.

9. **הוראות כלליות**

9.1. **עדכון פנסיה** - הפנסיה תעודכן מידי חודש בהתאם לשיעור השינוי במדד המחירים לצרכן, בהתאם לעודף/גרעון אקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים אחת לרבעון ובהתאם לעודף/גרעון האקטוארי הנובע מתשואות ושיעורי ריבית להיוון - אחת שנה (תוך הימנעות מעדכון הפנסיות ככל שהעודפים או הגירעונות הנובעים מהתשואות ומשינוי בריביות ההיוון אינם עולים על 1% מההתחייבויות כלפי הפנסיונרים).

הפנסיה של הפנסיונרים שפרשו בעבר עד ל-31/12/2007, מתעדכנת על בסיס חודשי בהתאם לתשואה החודשית שתשיג הקרן בפועל באותו חודש יחסית לתשואה החודשית הנובעת מתשואה שנתית ריאלית של 2.5%. בנוסף תתעדכן הפנסיה בהתאם לעודף/גרעון אקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים אחת לרבעון ובהתאם לעודף/גרעון האקטוארי הנובע מתשואות ושיעורי ריבית להיוון - אחת שנה (תוך הימנעות מעדכון הפנסיות ככל שהעודפים או הגירעונות הנובעים מהתשואות ומשינוי בריביות ההיוון אינם עולים על 1% מההתחייבויות כלפי הפנסיונרים).

9.2. **חישוב הסכום הצבור** - חישוב הסכום הצבור, מבוסס על דמי הגמולים בניכוי דמי ניהול ועלות סיכוני נכות ופטירה, ובתוספת התשואה שהשיגה הקרן לאחר ניכוי דמי ניהול מהצבירה. אחת לרבעון, תתעדכן היתרה הצבורה בהתאם לעודף/גרעון אקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים.

9.3. **ארכת ביטוח** - עמית שנפסקה הפקדת דמי גמולים בגינו, ושלא חל עליו מסלול פנסיית יסוד, יהיה מבוטח בביטוח נכות ושאירים לתקופה של 5 חודשים.

9.4. **חישוב הכנסה קובעת לנכות ושאירים** - ההכנסה הקובעת לנכות ושאירים תחושב על פי הכללים הבאים:

9.4.1. לפי הגבוה מבין 2 החישובים הבאים, אך לא יותר מארבע פעמים השכר הממוצע במשק:

9.4.1.1. הנמוך מבין ממוצע השכר המבוטח ב-3 החודשים שקדמו לאירוע המזכה לבין ממוצע השכר ב-12 החודשים שקדמו לאירוע בתוספת 5%.

9.4.1.2. ממוצע השכר המבוטח ב-12 החודשים שקדמו לאירוע.

9.4.2. אם השכר הממוצע בשנה שקדמה ל-12 החודשים שקדמו לאירוע היה גבוה יותר, אזי החישוב בתת-סעיף 9.4.1. לעיל יעשה על בסיס נתוני השכר בחודשים ה-13 עד ה-24 לפני האירוע.

9.5. **פנסיית מינימום** - הזכאות לפנסיה מכל סוג מותנית ברמת פנסיה מינימלית בגובה של 5% מהשכר הממוצע במשק (מהקרן ומקרן הפנסיה "מבטחים החדשה" גם יחד). זכאות לפנסיה בסכום נמוך יותר תאפשר לעמית את משיכת הסכום הצבור, אך אלמנת פנסיונר תהא זכאית לקבלת הפנסיה הנמוכה כאמור אם תחפוץ בכך.

9.6. **הסדר ריסק** - נפסקו תשלומים לקרן בגין עמית פעיל, רשאי העמית להיות מבוטח בביטוח נכות ושאירי פעיל לתקופה של 24 חודשים ולא יותר מתקופות חברותו הרצופה האחרונה בקרן. עלויות הביטוח ישולמו ע"י העמית או ינוכו מרכיבי תגמולי העובד ותגמולי המעסיק.

9.7. **העברת כספים בין קופות גמל** - העמיתים רשאים להעביר למבטחים החדשה פלוס כספים הצבורים לזכותם בקופות גמל אחרות ולהעביר כספים הצבורים לזכותם במבטחים החדשה פלוס לקופות גמל אחרות למטרת קצבה. העברת הכספים מבוססת על הסכום הצבור ולכן למעבר אין השפעה אקטוארית על הקרן.

10. <u>איזון הקרן</u>

10.1. **עדכון הסכום הצבור לפי התשואה לעמיתים** - הסכום הצבור של העמיתים הפעילים והמוקפאים יתעדכן באופן שוטף על פי התשואה שתשיג הקרן בפועל.

10.2. **עודף(גירעון) דמוגרפי לעמיתים פעילים שאינם במסלול יסוד** - אחת לרבעון, ייערך מאזן אקטוארי לקרן שבו יחושב העודף או הגירעון שאינו נובע מתשואה אלא מפרמטרים אקטואריים דמוגרפיים כגון: תמותת מבוטחים פעילים, יציאה לנכות, תמותת והחלמת נכים ושינוי בעתודת ה-IBNR. היתרות הצבורות של העמיתים הפעילים שאינם במסלול יסוד יעודכנו בהתאם לשיעור העודף(גירעון) דמוגרפי כאמור, וכן יעודכנו בהתאם לשיעור העודף(גירעון) דמוגרפי לכלל העמיתים - בכפוף לאמור בפסקה 10.4 להלן.

10.3. **חישוב החבות האקטוארית בגין פעילים ומוקפאים** – החבות מחושבת בהתאם להוראות האוצר בגובה היתרה הצבורה. חישוב החבות בדרך זו אינו נותן ביטוי לחבות העתידית בגין העמיתים הפעילים והמוקפאים בעת הפרישה לזקנה. כמו-כן, הדוח אינו כולל גביית דמי גמולים עתידיים ורכישת ריסקים עתידיים על-בסיס מקדמים שחושבו עפ"י התקנון בריבית נטו של 3.48% כאשר הריבית בפועל נכון להיום נמוכה יותר.

10.4. **עודף(גירעון) דמוגרפי לכלל העמיתים בקרן** - נקבע במאזן האקטוארי עודף או גירעון אקטוארי הנובע מכל גורם דמוגרפי למעט נכות או תמותת מבוטחים פעילים. היתרות הצבורות של כל העמיתים בקרן והפנסיות של כל הפנסיונרים יעודכנו בשיעור העודף או הגרעון.

10.5. **מנגנון האיזון לפנסיונרים** – במהלך השנה הפנסיה של הפנסיונרים תתעדכן מידי חודש על פי שיעור העלייה במדד. אחת לרבעון הפנסיה תעודכן על פי העודף(גירעון) הדמוגרפי שיתקבל בדוח הרבעוני או השנתי (בהתאם לסעיף 10.4). אחת לשנה, בעת עריכת המאזן האקטוארי השנתי, תתעדכן הפנסיה בהתאם לתשואה שתשיג הקרן על תיק הנכסים של הפנסיונרים ובהתאם לשינוי בגובה ההתחייבויות שנובע משינויים בריבית להיוון. על מנת למתן את התנודות בעדכון הפנסיה תישמר עתודה לפנסיונרים בגובה של עד 1% מההתחייבויות לפנסיונרים. העתודה יכולה להיות

בסכום חיובי או שלילי, לפי העניין. המנגנון כאמור יחול בשינויים המחויבים גם על הפנסיונרים שפרשו עד ל-31/12/2007 (ראו סעיף 9.1 לעיל).

10.6. **בסיסים טכניים ואקטואריים** - מקדמי ההמרה לחישוב פנסיה תמורת יתרה צבורה, מחושבים על בסיס ריבית שנתית ריאלית בשיעור של 3.48% ועל בסיס הלוחות שפורסמו בחוזר של משרד האוצר מיום ה-30/1/2013.

11. **דמי ניהול** - דמי הניהול שגובה החברה המנהלת, לא יעלו על 4% מדמי הגמולים (ממבוטחים פעילים), על 1.05% לשנה מהצבירה ועל 0.5% (במונחים שנתיים) מסך נכסי הקרן העומדים כנגד התחייבויותיה לפנסיונרים ולמקבלי פנסיית נכות. קיימות בתקנון הוראות מעבר לעניין גביית דמי ניהול מנכסים שמקורם בדמי גמולים שהופקדו בקרן עד שנת 2005 ומגביית דמי ניהול מפנסיות שתשלומן החל לפני שנת 2006.

12. **ביטוח משנה** - הקרן מבטחת את עמיתיה באמצעות ביטוח משנה, כאשר 90% מסיכוני הנכות והפטירה מועברים למבטח משנה. ההתחשבנות מול מבטח המשנה לעניין הכיסוי לשאירים נערכת על בסיס ריבית צמודה בשיעור של 3.48% בעוד שההתחייבויות במאזן מחושבות לפי ווקטור הריבית, הנמוך כיום מ – 3.48% ולכן שיעור הכיסוי האפקטיבי ע"י מבטח המשנה (לפנסיות שאירים בלבד) נמוך לעת הזו משמעותית מ – 90%.

חלק ג' - בסיסים טכניים ואקטואריים

13. החבויות האקטואריות בגין הפנסיונרים חושבו על בסיס הנתונים וההנחות המפורטים להלן.

13.1. **ריבית להיוון התחייבויות לפנסיונרים** - על בסיס ווקטור ריביות חסרות סיכון שפורסם ע"י חברה מצטטת נכון לסוף חודש דצמבר 2015 תוך התאמה לחוזר האוצר בעניין הריבית מהשנה ה-25 ואילך.

13.2. בדומה לדוח האקטוארי הקודם, דוח זה נערך בהתאם להנחות המפורטות בחוזר 2013-3-1, שפרסם הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בינואר 2013, ושעניינו דרך חישוב המאזן האקטוארי של קרן פנסיה. הלוחות הנזכרים בתת-סעיף 13.3 להלן, הם הלוחות המופיעים בחוזר הפנסיה האמור.

13.3. **הנחות דמוגרפיות** -

13.3.1. **תמותת פנסיונרים** - לפי לוח פ4, המתאים לקרן פנסיה עם אופציה להבטחת פנסיה.

13.3.2. **תמותת אלמנים/אלמנות** - לפי לוח פ2 עד גיל 55 לאישה, ועד גיל 60 לגבר. לוח פ5 החל מהגילים האמורים.

13.3.3. **תמותת נכים** - לפי לוח פ7 עד גיל הפרישה. לוח פ4 החל מגיל הפרישה.

13.3.4. **שיעורי החלמה לנכים** - לפי לוח פ9.

13.3.5. **שיפורים עתידיים בתוחלת החיים** - על מנת לתת ביטוי לשיפורים עתידיים בתוחלת החיים הוקטנו שיעורי התמותה על פי לוח פ6 והמודל המוצג בחוזר הפנסיה הנ"ל. ההקטנה מתייחסת לפנסיונרים ולמבוטחים פעילים, אך לא לנכים.

13.3.6. **שיעורי נישואין** - בחישוב התחייבות לזקנה - על פי נתונים בפועל שמדווחים ע"י הנהלת הקרן. בחישוב התחייבות לשארי נכה – לפי לוח פ10.

13.3.7. **הפרש גילאים בין בני זוג** - לפי הנתונים בקובץ הפנסיונרים. באין נתונים, לפי הפרש של 3 שנים לגבי מבוטחת, הפרש של 3 שנים לגבי מבוטח עד גיל הפרישה והפרש של 5 שנים לגבי מבוטח החל מגיל הפרישה.

13.3.8. **נתונים על ילדים** - מספר ממוצע של ילדים וגילם הממוצע לפי לוח פ11.

14. נתונים

14.1. **פנסיונרים** - החישובים התבססו על נתוני הפנסיונרים נכון ל-31 בדצמבר 2015.

14.2. **מבוטחים פעילים ומוקפאים** - החישובים התבססו על נתוני הקרן ליום 31 בדצמבר 2015. היתרות הצבורות של העמיתים הפעילים עודכנו בגין דמי גמולים שטרם נרשמו בחשבונות העמיתים כגון דמי גמולים שלא נרשמו בחשבונות או מעבר עמיתים וכדו' על בסיס התאמות שהועברו אלי מהנהלת הקרן.

חלק ד' - הערות האקטואר

15. **חישוב החבות האקטוארית לנכים** - מבוסס על מודל הכולל את האפשרות של חזרה מנכות ועל תמותת נכים כפונקציה של הוותק מאז היציאה לנכות והכל בהתאם להנחיות המפורטות בחוזר פנסיה 1-3-2013.

16. **עודף(גירעון) דמוגרפי** - במהלך שנת 2015 הקרן צברה גירעון דמוגרפי שנבע בעיקר מפרישות מסובסדות לזקנה וממוות של פנסיונרים (שהיה נמוך מהצפי).לעומת זאת, נוצר עודף דמוגרפי ממקרי נכות ומוות של פעילים שמחולק לעמיתים פעילים שאינם במסלול יסוד בלבד.

בהתאם לחוזר 1-3-2014, יש לעדכן את היתרות הצבורות של המבוטחים ואת הפנסיות המשולמות לפנסיונרים ולזכאים קיימים בהתאם לעודף(גירעון) דמוגרפי המחושב במאזנים האקטוארים הרבעוניים. להלן פירוט העודפים(גירעונות)באלפי ש"ח שחושבו בכל רבעון בשנת 2015 ואחוזי עדכון היתרות הצבורות והפנסיות לפנסיונרים שבוצעו בעקבותיהם[1] :

רבעון	עודף(גירעון) דמוגרפי לעמיתים פעילים שאינם במסלול יסוד	עודף(גירעון) דמוגרפי לכלל הקרן מגורמים שאינם נכות ותמותת פעילים	אחוז עדכון היתרות הצבורות של עמיתים פעילים שאינם במסלול יסוד	אחוז עדכון היתרות הצבורות של עמיתים פעילים במסלול יסוד ושל הפנסיות לפנסיונרים
1	886	400	0.38%	0.04%
2	210	(1873)	-0.12%	-0.20%
3	207	(1789)	-0.11%	-0.19%
4	42	(1072)	-0.09%	-0.10%

סך הכל הגירעון הדמוגרפי בקרן בשנת 2015 הינו 2,989 אלפי ש"ח, אשר כולל עודף דמוגרפי בגין מקרי נכות ותמותת פעילים של 1,345 אלפי ש"ח לעמיתים הפעילים שאינם במסלול יסוד וגירעון דמוגרפי של 4,334 אלפי ש"ח לכלל העמיתים והפנסיונרים בקרן (כולל העמיתים הפעילים שאינם במסלול יסוד). לצורך איזון הקרן נדרשת הפחתת היתרות הצבורות של עמיתים במסלול יסוד והפחתת הפנסיות המשולמות בכ -0.43%[2] והפחתת היתרות הצבורות של עמיתים פעילים שאינם במסלול יסוד בכ-0.02%[3]. בהתאם לחישוב במאזן השנתי, יש

[1] המאזן האקטוארי השנתי נערך לאחר שבוצעו כבר האיזונים הרבעוניים עבור רבעונים 1-3

[2] מחושב לפי סך ההתחייבויות בשלב המאזן האקטוארי הרעיוני ל-31/12/2015.

[3] מחושב לפי היתרות הצבורות של עמיתים אלו ליום 31/12/2015 וסך ההתחייבויות בשלב המאזן האקטוארי הרעיוני ל-31/12/2015.

להפחית את היתרות הצבורות של העמיתים במסלול יסוד ואת הפנסיות המשולמות ב-0.1%, ולהפחית את היתרות הצבורות של עמיתים פעילים שאינם במסלול יסוד ב-0.09% - בעקבות הגירעון הדמוגרפי בגין הרבעון הרביעי.

17. **עודף (גירעון) הנובע מתשואות ושיעורי ריבית להיוון לפנסיונרים (שפרשו לאחר ה-1/1/2008)** - במהלך שנת 2015 השיגה הקרן תשואה על נכסי הפנסיונרים שהייתה גבוהה מהתשואה הצפויה. יחד עם זאת, הריביות להיוון ירדו יחסית לדוח הקודם והגדילו את החבות האקטוארית. התשואה השוטפת העודפת במהלך שנת 2015 הייתה נמוכה מהעלייה בגובה החבות האקטוארית, ועל-כן נדרשת הפחתה של הפנסיות המשולמות לצורך איזון הקרן. הגירעון מגורמי תשואה הינו 0.67%, אולם ההפחתה בגין גורמי תשואה עבור כל שנת 2015 הינה כ-0.57%, וזאת כיוון שהעתודה לפנסיונרים הופחתה ב-0.1%.

בשורה התחתונה יש להקטין את הפנסיות של הפנסיונרים ב- 0.67% - הפחתה אשר כוללת את הגירעון הדמוגרפי בגין הרבעון הרביעי ואת הגירעון מגורמי תשואה בגין שנת 2015.

18. **גורמים נוספים לגירעון או עודף אקטוארי**:

18.1. **השפעת ווקטור הריביות**

18.1.1. **פרישה לזקנה** – עבור מבוטחים שפרשו לפנסיית זקנה, הפנסיה הנגזרת מהיתרה הצבורה, מחושבת על בסיס ההנחה שהתשואה על ההשקעות החופשיות הינה בשיעור ריאלי של 4%. יחד עם זאת, החבות האקטוארית מחושבת על בסיס ווקטור הריביות שבשנה האחרונה היה בשיעורים הנמוכים מ-4%. התהליך הנ"ל גרם לגירעון אקטוארי במהלך שנת 2015. הגירעון שנוצר בגין הפורשים לפנסיית זקנה בשנת 2015 הסתכם בכ- 2.1 מיליוני ש"ח.

18.1.2. **חישוב הריסקים** - עלויות ביטוח הנכות והשאירים מחושבות על בסיס ההנחה שהריבית על ההשקעות החופשיות הינה בשיעור של 4%. בפועל הריבית כיום נמוכה יותר מ-4%. כתוצאה מכך רכישת הריסקים תורמת לגירעון הדמוגרפי בשנת 2015.

19. **דוח תנועה לכלל הקרן**

19.1. **מקרה מוות מבוטחים** - במהלך שנת 2015, נגבו פרמיות ריסק בגין ביטוח שאירים אך בפועל המימושים של פנסיית נכות ושאירים היו בשיעור נמוך יותר, ונוצר עודף דמוגרפי של כ 6,931 אלפי ש"ח.

19.2. **מקרה מוות מקבלי פנסיית זקנה ושאירים** – משקף את ההפרש בין הפטירות בפועל מול הצפי. הפטירות בפועל היו נמוכות מהצפי במהלך שנת 2014 ולכן התקבל גירעון בסך של 756 אלפי ש"ח.

19.3. **יציאה לנכות** - במהלך שנת 2015 שיעור הניצול של הנכות היה נמוך מהריסקים שנגבו ולכן נוצר עודף שבסך 3,368 אלפי ש"ח.

19.4. **מקרה מוות מנכים** - שיעורי הפטירה של הנכים בפועל לעומת הצפי גרמו לגירעון בסך של 10 אלפי ש"ח.

19.5. **חזרה מנכות** - שיעורי החזרה מנכות היו גבוהים יותר מהצפוי ולכן נוצר עודף בסך של 145 אלפי ש"ח.

19.6. **ביטוח משנה** - הגירעון בגין ההתחשבנות מול מבטח המשנה הסתכם ב - 8,663 אלפי ש"ח.

19.7. **פרישה לזקנה** – עבור מבוטחים שפרשו לפנסיית זקנה, הפנסיה הנגזרת מהיתרה הצבורה, מחושבת על בסיס ההנחה שהתשואה על ההשקעות החופשיות הינה בשיעור ריאלי של 4%. יחד עם זאת, החבות האקטוארית מחושבת על בסיס ווקטור הריביות שבשנה האחרונה הינו בשיעורים הנמוכים מ-4%. הפער בין הריביות, גרם לגירעון אקטוארי בגין הפורשים לפנסיית זקנה בשנת 2015, אשר הסתכם ב- 2,167 אלפי ש"ח.

19.8. **אומדן IBNR** - משמעו התחייבויות הקרן לתשלומי פנסיה בגין מקרי נכות ומוות אשר אירעו וטרם דווחו עד למועד המאזן וכן, התחייבויות הקרן לתשלומי פנסיה בגין מקרי נכות ומוות אשר אירעו עד למועד המאזן ולאותו מועד טרם התקבלה החלטה בקרן לגביהן. לאור הקושי הטמון בנתוני הקרן עקב גודלה לבצע ניתוח סטטיסטי מייצג של התביעות שהוגשו בקרן, הותאמה עתודת ה-IBNR ל-3 חודשים של פרמיות בגין הריסקים. ההגדלה שבוצעה בשנת 2015 ב-IBNR הייתה בגובה של כחצי מיליון ש"ח. יצוין, כי מאחר שלקרן ביטוח משנה, ההשפעה של הגדלת עתודת ה-IBNR על הגירעון אקטוארי, במסלול המקיף בלבד, הינה כ-120 אלפי ש"ח.

19.9. **גורמים אחרים** - מסתכם ב 1,331 אלפי ש"ח.

19.10. **פירוט שיעורי העודף או הגירעון האקטוארי** - שיעורי העודף האקטוארי לעמיתים פעילים במסלול יסוד, לעמיתים פעילים המבוטחים בביטוח נכות ו/או שאירים, לפנסיונרים שפרשו עד ליום 31/12/2007 ולפנסיונרים שפרשו לאחר מכן, מפורטים בדוח התנועה המוצג בדוח זה להלן.

20. דוח תנועה לפנסיונרים

20.1. **שינויים בריבית ההיוון** – משקף את הגידול בהתחייבויות כתוצאה משינוי ווקטור הריביות חסר הסיכון במעבר מ - 12/2014 ל - 12/2015. מאחר והייתה ירידה בווקטור הריביות התקבל גידול בהתחייבויות.

20.2. **סטייה מהנחת תשואה** – הקרן השיגה תשואה עודפת על הנחת התשואה מ- 12/2014 ולכן נכסי הפנסיונרים צברו עודפים.

21. **עדכון ההנחות העומדות בבסיס המאזן האקטוארי ובבסיס המקדמים**

בהתאם לחוזר 1-3-2013, הגישה הקרן לממונה ביוני 2014 את תוצאות הבדיקה שביצעה על ההנחות העומדות בבסיס המאזן האקטוארי ובבסיס המקדמים.
בעקבות המחקרים שבוצעו בכל הקרנות, אנו ממתינים שהממונה יפרסם הנחות דמוגרפיות מעודכנות אשר ישפיעו על חישוב מקדמי הפרישה, על פרמיות הריסקים ועל התחייבויות הקרן.
עד לפרסומן, המאזן מחושב בהתאם להנחות הקודמות כפי שפורטו מעלה.

יש להניח שעדכון ההנחות ישפיע על מצבה האקטוארי של הקרן, וייתכן שיגרום לעודף/גירעון חד-פעמי בעת כניסתן לתוקף. במקביל עדכון ההנחות ישפיע על גביית פרמיית הריסקים העתידית.

בנוסף, הממונה מחפש פתרון לבעיית הריבית כפי שפורטה מעלה, וכאשר יהיה פרסום בנידון זה עלול להשפיע על גביית הריסקים ועל הגירעון שנוצר בעת פרישה לזקנה.

מבטחים החדשה - מאזן אקטוארי ליום 31/12/2015

(באלפי ש"ח)

נכסים	12/2015	12/2014	התחייבויות	12/2015	12/2014
נכסים שנצברו לפי המאזן החשבונאי של הקרן לפעילים ולמוקפאים	936,479	752,185	עמיתים מבוטחים	326,377	227,217
			עמיתים שאינם מבוטחים	611,060	527,141
			התחייבות פנסיונית בגין חוק הגנת השכר	-	-
			עודף (גירעון) אקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים בגין פעילים ומוקפאים	-958	-2,173
			לפנסיונרים שפרשו עד 31/12/2007		
			זקנה	1,347	1,365
			נכות	-	-
			שאירים	-	-
			תביעות תלויות IBNR	-	-
			עתודה לפנסיונרים זכאים קיימים	14	14
			עודף (גירעון) אקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים	-1	-2
			עודף (גירעון) אקטוארי הנובע מגורמי תשואה וריבית שיחולק בפועל לזכאים הקיימים בעקבות הדוח	12	34
נכסים שנצברו לפי המאזן החשבונאי לפנסיונרים שפרשו עד 31/12/2007 + עודפים אקטוארים דמוגרפיים	1,372	1,411	**סה"כ**	**1,372**	**1,411**
			לפנסיונרים שפרשו החל מ-1/1/2008		
			זקנה	52,986	48,629
			נכות	637	540
			שאירים	11,046	12,732
			תביעות תלויות IBNR	2,327	1,800
			עתודה לפנסיונרים	-666	-593
			עודף (גירעון) אקטוארי הנובע מגורמים דמוגרפיים	-71	-96
			עודף (גירעון) אקטוארי הנובע מגורמי תשואה וריבית שיחולק בפועל לפנסיונרים בעקבות הדוח	-375	-2,523
נכסים שנצברו לפי המאזן החשבונאי לפנסיונרים שפרשו החל מ-1/1/2008 + עודפים אקטוארים דמוגרפיים	65,884	60,489	**סה"כ**	**65,884**	**60,489**
			עודף		
סה"כ נכסים	**1,003,735**	**814,085**	**סה"כ התחייבויות**	**1,003,735**	**814,085**

שיעורי העידכון של הצבירה והפנסיות

שיעור עודף/גירעון רבעון 4/2015

שיעור עידכון הצבירה של העמיתים הפעילים והמוקפאים בגין עודף(גירעון) דמוגרפי המבוטחים במסלול יסוד בלבד	-0.107%
שיעור עידכון הצבירה של העמיתים הפעילים המבוטחים בביטוח נכות ו/או שאירים בגין עודף(גירעון) דמוגרפי	-0.094%
שיעור העידכון של הפנסיה לפנסיונרים שפרשו עד 31/12/2007 בגין עודף(גירעון) דמוגרפי וגורמי תשואה וריבית	0.807%
שיעור העידכון של הפנסיה לפנסיונרים שפרשו החל מ-1/1/2008 בגין עודף(גירעון) דמוגרפי וגורמי תשואה וריבית	-0.672%

ישעיהו אורזיצר
האקטואר הראשי
מנורה מבטחים פנסיה וגמל בע"מ

27/03/2016

התנועה בעודף(גירעון) לעמיתי הקרן:

השינוי בעודף שנגרם במהלך תקופת הדיווח	לתקופה: 1-12/2015			לתקופה: 1-12/2014		
העודף (הגירעון) שנגרם מהגורמים המפורטים בתקופת הדיווח	המצב צפוי	המצב בפועל	העודף (גרעון) שנגרם	המצב צפוי	המצב בפועל	העודף (גרעון) שנגרם
א. מקרי מוות - מבוטחים	5,258	-1,673	6,931	4,540	5,844	-1,303
ב. מקרי מוות - פנסיית זקנה ושאירים.	55,485	56,241	-756	34,926	35,113	-187
ג. מקרי מוות - נכים.	135	145	-10	-	-	-
ד. יציאה לנכות.	3,933	565	3,368	2,137	52	2,085
ה. חזרה מנכות.	457	312	145	-	-	-
ו. ביטוח משנה.			-8,663			-3,045
ז. פרישה במהלך השנה.			-2,167			-2,004
ח. שינויים בעתודת IBNR.			-506			-1,100
ט. שינוי שיטות והנחות.			-			-
י. שינויים בתקנון הקרן			-			-
יא. סך הגורמים האחרים			-1,331			515
סה"כ עודף (גירעון) הנובע מהגורמים המפורטים לעיל.			**-2,989**			**-5,039**

התנועה בעודף (גירעון) לפנסיונרים שפרשו מ- 1/1/2008

השינוי שנרם במהלך תקופת הדיווח	לשנה שהסתיימה ביום 31/12/2015	לשנה שהסתיימה ביום 31/12/2014
החלק היחסי מתוך העודף (גירעון) שחולק לכלל עמיתי הקרן	-291	-113
שינויים בריבית ההיוון	-651	4,030
סטייה מהנחת התשואה	206	-7,174
סה"כ עודף (גירעון) לפנסיונרים	**-736**	**-3,257**

התנועה בעודף (גירעון) לפנסיונרים שפרשו עד 31/12/2007

השינוי שנרם במהלך תקופת הדיווח	לשנה שהסתיימה ביום 31/12/2015	לשנה שהסתיימה ביום 31/12/2014
החלק היחסי מתוך העודף (גירעון) שחולק לכלל עמיתי הקרן	-6	-3
שינויים בריבית ההיוון	-0	150
סטייה מהנחת התשואה	12	-116
סה"כ עודף (גירעון) לפנסיונרים	**6**	**31**

מבטחים החדשה פלוס
דוח אקטוארי ליום 31/12/2015

לוח 1 - תזרים מזומנים ל - 31/12/2015 לפנסיונרים
שפרשו עד 31/12/2007
(אלפי ₪)

שנה	תשלומי פנסיה	הכנסות מריבית	ריבית בשוק החופשי	הון צבור בסוף השנה
2015	-	-	-	1,358
2016	105	5.85	0.4480%	1,349
2017	100	4.57	0.3796%	1,244
2018	96	-1.85	-0.1674%	1,142
2019	91	-2.53	-0.2527%	1,038
2020	87	2.50	0.2760%	940
2021	83	5.49	0.6703%	852
2022	79	6.85	0.9258%	771
2023	75	7.88	1.1825%	696
2024	71	8.60	1.4379%	627
2025	67	9.06	1.6949%	562
2026	63	8.81	1.8531%	501
2027	59	8.04	1.9128%	444
2028	55	7.27	1.9714%	391
2029	51	6.52	2.0320%	342
2030	47	5.79	2.0917%	296
2031	43	5.04	2.1325%	253
2032	38	4.32	2.1593%	215
2033	34	3.65	2.1844%	181
2034	30	3.05	2.2095%	150
2035	26	2.52	2.2337%	123
2036	22	2.04	2.2446%	100
2037	18	1.62	2.2352%	80
2038	15	1.27	2.2294%	63
2039	12	0.99	2.2203%	49
2040	10	0.75	2.2116%	38
2041	8	0.57	2.2116%	29
2042	6	0.43	2.2116%	22
2043	5	0.32	2.2116%	16
2044	4	0.23	2.2116%	12
2045	3	0.17	2.2116%	9
2046	2	0.12	2.2116%	6
2047	1	0.08	2.2116%	4
2048	1	0.06	2.2116%	3
2049	1	0.04	2.2116%	2
2050	1	0.03	2.2116%	1
2051	0	0.02	2.2116%	1
2052	0	0.01	2.2116%	1
2053	0	0.01	2.2116%	0
2054	0	0.01	2.2116%	0
2055	0	0.00	2.2116%	0
2056	0	0.00	2.2116%	0
2057	0	0.00	2.2116%	0
2058	0	0.00	2.2116%	0
2059	0	0.00	2.2116%	0
2060	0	0.00	2.2116%	0
2061	0	0.00	2.2116%	0
2062	0	0.00	2.2116%	0
2063	0	0.00	2.2116%	0
2064	0	0.00	2.2116%	0
2065	0	-0.00	2.2116%	-0
2066	0	-0.00	2.2116%	-0
2067	0	-0.00	2.2116%	-0
2068	-	-0.00	2.2116%	-0
2069	-	-0.00	2.2116%	-0
2070	-	-0.00	2.2116%	-0
2071	-	-0.00	2.2116%	-0
2072	-	-0.00	2.2116%	-0
2073	-	-0.00	2.2116%	-0
2074	-	-0.00	2.2116%	-0
2075	-	-0.00	2.2116%	-0
2076	-	-0.00	2.2116%	-0
2077	-	-0.00	2.2116%	-0
2078	-	-0.00	2.2116%	-0
2079	-	-0.00	2.2116%	-0
2080	-	-0.00	2.2116%	-0
2081	-	-0.00	2.2116%	-0
2082	-	-0.00	2.2116%	-0
2083	-	-0.00	2.2116%	-0
2084	-	-0.00	2.2116%	-0
2085	-	-0.00	2.2116%	-0
2086	-	-0.00	2.2116%	-0
2087	-	-0.00	2.2116%	-0
2088	-	-0.00	2.2116%	-0
2089	-	-0.00	2.2116%	-0
2090	-	-0.00	2.2116%	-0
2091	-	-0.00	2.2116%	-0
2092	-	-0.00	2.2116%	-0
2093	-	-0.00	2.2116%	-0
2094	-	-0.00	2.2116%	-0
2095	-	-0.00	2.2116%	-0

לוח 1 - תזרים מזומנים ל - 31/12/2015 לפנסיונרים
שפרשו מ - 1/1/2008
(ללא IBNR, אלפי ₪)

שנה	תשלומי פנסיה	הכנסות מריבית	ריבית בשוק החופשי	הון צבור בסוף השנה
2015	-	-	-	64,239
2016	3,198	281	0.4480%	63,968
2017	3,168	226	0.3796%	60,737
2018	3,141	-94	-0.1674%	57,473
2019	3,111	-133	-0.2527%	53,958
2020	3,082	136	0.2760%	50,478
2021	3,045	309	0.6703%	47,304
2022	3,007	399	0.9258%	44,349
2023	2,959	477	1.1825%	41,536
2024	2,911	541	1.4379%	38,862
2025	2,842	595	1.6949%	36,313
2026	2,786	607	1.8531%	33,898
2027	2,727	582	1.9128%	31,557
2028	2,658	555	1.9714%	29,262
2029	2,553	528	2.0320%	27,022
2030	2,449	499	2.0917%	24,874
2031	2,346	466	2.1325%	22,811
2032	2,227	430	2.1593%	20,826
2033	2,107	395	2.1844%	18,938
2034	1,991	361	2.2095%	17,142
2035	1,866	328	2.2337%	15,437
2036	1,740	295	2.2446%	13,833
2037	1,611	261	2.2352%	12,329
2038	1,477	230	2.2294%	10,930
2039	1,342	202	2.2203%	9,640
2040	1,208	176	2.2116%	8,463
2041	1,077	154	2.2116%	7,401
2042	951	134	2.2116%	6,453
2043	832	117	2.2116%	5,615
2044	723	101	2.2116%	4,881
2045	624	88	2.2116%	4,244
2046	537	77	2.2116%	3,695
2047	460	67	2.2116%	3,224
2048	395	59	2.2116%	2,821
2049	338	52	2.2116%	2,475
2050	291	46	2.2116%	2,181
2051	253	40	2.2116%	1,928
2052	222	36	2.2116%	1,709
2053	196	32	2.2116%	1,517
2054	174	28	2.2116%	1,347
2055	156	25	2.2116%	1,196
2056	141	22	2.2116%	1,060
2057	128	20	2.2116%	937
2058	117	17	2.2116%	825
2059	107	15	2.2116%	722
2060	97	13	2.2116%	627
2061	88	11	2.2116%	541
2062	79	10	2.2116%	462
2063	71	8	2.2116%	391
2064	62	7	2.2116%	327
2065	54	6	2.2116%	271
2066	46	4	2.2116%	221
2067	39	4	2.2116%	179
2068	33	3	2.2116%	143
2069	27	2	2.2116%	113
2070	22	2	2.2116%	88
2071	17	1	2.2116%	68
2072	14	1	2.2116%	52
2073	11	1	2.2116%	40
2074	8	1	2.2116%	30
2075	6	0	2.2116%	23
2076	5	0	2.2116%	17
2077	4	0	2.2116%	12
2078	3	0	2.2116%	9
2079	2	0	2.2116%	7
2080	1	0	2.2116%	5
2081	1	0	2.2116%	4
2082	1	0	2.2116%	3
2083	1	0	2.2116%	2
2084	0	0	2.2116%	1
2085	0	0	2.2116%	1
2086	0	0	2.2116%	1
2087	0	0	2.2116%	1
2088	0	0	2.2116%	0
2089	0	0	2.2116%	0
2090	0	0	2.2116%	0
2091	0	0	2.2116%	0
2092	0	0	2.2116%	0
2093	0	0	2.2116%	0
2094	0	0	2.2116%	0
2095	0	0	2.2116%	0

נתונים על אוכלוסיית הפעילים 31/12/2015

מין	מספר עמיתים	גיל ממוצע	צבירה ממוצעת
גברים	10,051	44.66	45,619
נשים	5,770	45.86	28,114
סה"כ	**15,821**	**45.09**	**39,235**

נתונים על אוכלוסיית המוקפאים 31/12/2015

מין	מספר עמיתים	גיל ממוצע	צבירה ממוצעת
גברים	21,293	46.06	10,338
נשים	14,345	44.50	6,666
סה"כ	**35,638**	**45.43**	**8,860**

התפלגות עמיתים פעילים

	גברים		נשים		גברים + נשים	
גיל	מס'	צבירה	מס'	צבירה	מס'	צבירה
עד 19	1	924	0	0	1	924
20-24	73	656,138	47	114,891	120	771,029
25-29	230	1,974,004	205	827,058	435	2,801,062
30-34	717	11,362,123	338	2,960,267	1,055	14,322,390
35-39	1,481	39,114,099	605	10,024,746	2,086	49,138,844
40-44	2,280	78,839,630	1,137	26,416,342	3,417	105,255,972
45-49	1,914	104,821,641	1,017	31,942,325	2,931	136,763,966
50-54	1,189	80,306,831	757	23,471,048	1,946	103,777,879
55-59	873	53,174,272	766	27,322,949	1,639	80,497,221
60-64	699	41,877,404	584	21,746,929	1,283	63,624,334
65-69	485	35,178,066	259	12,570,153	744	47,748,219
70-74	91	9,174,803	38	2,595,968	129	11,770,771
75-79	18	2,041,565	17	2,227,397	35	4,268,962
סה"כ	**10,051**	**458,521,500**	**5,770**	**162,220,073**	**15,821**	**620,741,573**
ממוצע		**45,619**		**28,114**		**39,235**

התפלגות עמיתים מוקפאים

	גברים		נשים		גברים + נשים	
גיל	מס'	צבירה	מס'	צבירה	מס'	צבירה
עד 19	0	0	0	0	0	0
20-24	49	82,080	35	33,194	84	115,273
25-29	627	1,420,643	484	893,150	1,111	2,313,792
30-34	1,896	6,933,915	1,414	5,025,832	3,310	11,959,747
35-39	2,778	14,463,999	2,323	9,544,183	5,101	24,008,183
40-44	3,863	26,909,354	2,733	13,159,672	6,596	40,069,026
45-49	3,540	37,103,751	2,257	16,195,562	5,797	53,299,313
50-54	2,546	41,625,067	1,576	13,531,167	4,122	55,156,233
55-59	1,946	24,822,598	1,306	12,696,513	3,252	37,519,111
60-64	1,833	27,895,529	1,218	13,002,560	3,051	40,898,089
65-69	1,391	24,743,719	687	7,985,989	2,078	32,729,708
70-74	590	10,949,267	233	2,589,921	823	13,539,189
75-79	234	3,168,611	79	961,020	313	4,129,631
סה"כ	**21,293**	**220,118,530**	**14,345**	**95,618,764**	**35,638**	**315,737,294**
ממוצע		**10,338**		**6,666**		**8,860**

התפלגות מקבלי פנסיה ל - 31/12/2015 - גברים + נשים

(פנסיונרים שפרשו עד 31/12/2007)

	זקנה		נכות		שאירים		יתומים		סה"כ	
גיל	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה
0-4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5-9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10-14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15-19	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20-24	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25-29	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30-34	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
35-39	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
40-44	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
45-49	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
50-54	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
55-59	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
60-64	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
65-69	7	816	0	0	0	0	0	0	7	816
70-74	22	3,790	0	0	0	0	0	0	22	3,790
75-79	14	3,336	0	0	0	0	0	0	14	3,336
80-84	11	860	0	0	0	0	0	0	11	860
85-89	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
90-94	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
95-99	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
סה"כ	54	8,801	0	0	0	0	0	0	54	8,801

התפלגות מקבלי פנסיה ל - 31/12/2015 - גברים + נשים

(פנסיונרים שפרשו מ-1/1/2008)

	זקנה		נכות		שאירים		יתומים		סה"כ	
גיל	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה	מס' פנסיונרים	סכום פנסיה
0-4	0	0	0	0	0	0	1	3,053	1	3,053
5-9	0	0	0	0	0	0	7	5,107	7	5,107
10-14	0	0	0	0	0	0	3	1,679	3	1,679
15-19	0	0	0	0	0	0	1	296	1	296
20-24	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25-29	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30-34	0	0	4	1,245	1	2	0	0	5	1,247
35-39	0	0	0	0	8	63	0	0	8	63
40-44	0	0	0	0	13	9,588	0	0	13	9,588
45-49	0	0	1	281	17	2,350	0	0	18	2,631
50-54	0	0	1	1,291	29	1,311	0	0	30	2,601
55-59	0	0	3	2,272	39	6,443	0	0	42	8,716
60-64	81	15,311	0	0	29	3,072	0	0	110	18,382
65-69	436	115,780	1	658	31	3,977	0	0	468	120,416
70-74	200	73,089	0	0	4	518	0	0	204	73,607
75-79	35	17,581	0	0	3	1,077	0	0	38	18,658
80-84	1	1,314	0	0	3	25	0	0	4	1,339
85-89	1	1,262	0	0	0	0	0	0	1	1,262
90-94	0	0	0	0	1	69	0	0	1	69
95-99	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
סה"כ	754	224,337	10	5,748	178	28,495	12	10,135	954	268,715